PLUTARCHI
MORALIA

VOL. II

RECENSUERUNT ET EMENDAVERUNT

W. NACHSTÄDT - W. SIEVEKING
J.B. TITCHENER

BSB B.G.TEUBNER VERLAGSGESELLSCHAFT
1971

IN HOC VOLVMINE CONTINENTVR

Lib. 18 ed. Titchener, *23* Sieveking, *reliquos* Nachstädt

VLN 294 · 375/64/71 · ES 7 M
2. Auflage (unv. N'dr. der 1. Auflage von 1935)

PRINTED IN THE GERMAN DEMOCRATIC REPUBLIC
DRUCK: F. ULLMANN, ZWICKAU

PRAEFATIO

De memoria Moralium universa in praefationibus voluminum I et III actum est; itaque hic sufficiet de singulorum librorum codicibus disserere.

REGVM ET IMPERATORVM APOPHTHEGMATA (59)
APOPHTHEGMATA LACONICA (60)
DE FORTVNA ROMANORUM (56)
DE ALEXANDRI M. FORTVNA AVT VIRTVTE I. II (57 a b)

Horum opusculorum (quibus apte 58. 64. 65. 67 addi possunt cf. Wegehaupt, Plutarchstud. 52. 55) memoria fere eadem est, quamquam neque semper omnia codicum genera supersunt neque idem ubique recensionis fundamentum statuendum est. traditi sunt:

56: 39 codd. *57 a b:* 41 codd. *59:* 51 codd. *60:* 34 codd.

Praemitto

conspectum familiarum, ordinem Planudeum secutus.

(Crassis litteris codices, qui ad textum restituendum adhibendi sunt, significantur, asterisco ii notantur, quorum specimina Hubert Paton Wegehaupt mihi suppeditaverunt, uncis inclusi eos, quos non examinavi; ceteros ipse contuli, partim ex tabulis lucis ope depictis.)

56: **GV** Laur. 56, 7 k (= Laur. 80, 29) *57 a:* **GV** *k (= Laur. 80, 29) *57 b:* desunt [k = Laur. 80, 29?] *59:* **GV** Laur. *56, 7. *56, 15. *56, 24 (= k) [Vat. 1308] **O** Cracov. Darmst. (exc.) *60:* **G** Laur. *56, 7. *56, 24 (= k) Vat. 1308 Matrit. 4692 Paris. 2078 **O** Cracov. **Γ**

56: **vzd** *57 a:* **vz***d *57 b:* desunt *59:* **vz***d Voss. qu. 55 [Bresc. A IV 13] *60:* **vz** [d] Voss. qu. 55 Mutin. 54 **Φ**

56: **Pg + Qh** *57 a b:* **P[g] + Qh** *57 b. 59:* Athous 3624 + Par. s. 134 (exc.) *60:* desunt **Ψ**

Σ *56:* **JS**y (mutil. des. 2, 71, 1 *τοῦτο δὲ*) Voss. fol. 3 *57ab:* **JS**[s][y] Par. 2076 Voss. fol. 3 Laur. *70, 1 *70, 9 *59:* **JS**c[y (exc.)] Laur. 70, 1 (exc.) *60:* **J**c[y (exc.)] addendi: **g** in *59. 60* **X** (pars altera) in *60*

Π *56. 57ab. 59. 60*: *α***AE** *β* (*56* contuli *59* spec.) *γ* (*56* contuli *59* spec.) *δ* *ν* Laur. 80, 5 (*56* contuli *57a* *59* spec.) Urb. 100 = t (*56* contuli *59* spec.) n (*59* *60* contuli) Laur. c. s. 57 (*56* *59* contuli *57ab* spec.) [Marc. 248]. Praeterea habes: *56. 57ab* in: *Laur. Redi 110 *Mut. 119 Par. *972 *suppl. 165 Berol. 1556 *56:* Ambr. G 60 (exc.) *57b*: G^{II} [k] *59. 60* **X** Ambr. 18 *Vat. 1014 Bruxell. 11383 *59:* *Ricc. 213 Matr. 4692 Par. 2078 Par. s. 14 *59* (ap. Rom.): G^{II} Oxon. Laud. 55 *60:* [Par. 1680] Urb. 98

Θ *56:* **Zε** + **B** Rehd. *57ab:* **Zε** + Rehd. *59.60* desunt.[1])

Sui generis sunt:

O *57a* (fr.) *57b* (fr.) *59* + **Vind. 129** (= **W**) exc. ex *59*

F *56* *57ab*

Ex quibus novus in hoc volumine accedit praeter nonnullos codices minoris pretii:

O **O** = Paris. 1678 membr. 23,5′: 17 s. XI 6 vitas continens et mor. *58* fr. (f. 107^{v}, 10—133^{v}, 33 (fin.) = Bern. V p. 60, 1—81, 14 *χρώμενος*) deinde post duos quaterniones amissos *59* mut. in. (f. 114^{r}, 1 = p. 5, 3 *ἐκίνεις*—142^{v}, 30 = p. 109, 11; desinit in subscriptione tituli) *57a* mut. (f. 142^{v}, 33—145^{v}, 33 (fin.) = c. 1—8 *περιβολήν, ἣν* 2, 85, 2), tum uno quaternione amisso a manu vix multo posteriore

---

1) Codices, qui praeterea exstant, sunt: *56:* [Salmant. U.-B. 1—2—25 membr. palimps. 17 : 11 s. XV; fortasse familiae *Γ*] *57ab:* [Vat. 1835 bombyc. 19 : 13 s. XIII ex. cf. Libanii opp. ed. R. Förster I 1 praef. 234] [Vat. Pal. 167 membr. fol. s. XV cf. Ziegler, Überliefer. d. Lebensbeschr. 9. 187] [Laur. 86, 8 chart. quart. s. XV (exc.)] *59:* [Marc. 452 chart. 21 : 12 s. XIV exc. Mac. Chrysoceph. in his ex 57. 59. 60] [Bern. 576 chart. s. XV exc. (lat.?) cf. Hagen, Catal. Bern. 1875 p. 462] [Athous 2937 Doch. 263 s. XVIII] [Athous 3323 Kutlum. 250 s. XVIII] [Athous Laur. 1833 = *Ω* 23 s. XVIII] [Ath. Vatop. 217 s. XVII] *60:* [Salmant. U.-B. 1—2—4 chart. 29 : 19 s. XV; familiae *Γ*?]

57b mut. in. (f. 146r, 1 inde a 2, 111, 18 *ὥστε τῆς κερκίδο⟨ς⟩*—148v med. = 2, 126, 26 *ὑμεῖς*). Sequitur Lampriae qu. d. catalogus. — Ziegler, Überlief. d. Lebensbeschr., Lpz. 1907, p. 57 et rectius Witte, ibid. p. 208. — In hoc codice adhuc non adhibito et in textu et in margine correcturae et supplementa a duabus manibus facta inveniuntur, quae partim bibliopegae culpa resecta sunt. Nonnumquam ad verba in **O** madore foedato difficillima lectu enucleanda usui sunt excerpta, quae codici Vind. 129 (= **W**; pr. I, XIX) in quaternione s. XIV alligato praemittuntur; neque solum textus excerptorum cum **O** congruit velut 66, 17 *τὰ συμβαίνοντα*, sed etiam scholium voci *κάρρονας* p. 57, 14 in mge appositum nonnisi in **O** (partim resectum) et in **W** occurrit.

Ac primum quidem accuratius de familiae **Σ** codicibus **JSC** in 59, **JC** in 60 agendum est ita inter se divergentibus, ut unumquemque sui iuris esse appareat. Quadraginta enim fere locis op. 59 in **JSC** et sedecim op. 60 in **JC** lacunae indicantur, quamobrem de communi fonte male servato et difficili lectu cogitandum est. Sed quamquam **JSC** non raro prorsus inter se congruunt velut 3, 9. 24, 16. 27, 19. 91, 11. 150, 9. 162, 2. 171, 6 al., nisi quod semper in **J** lacunae a m. posteriore[1]) expletae sunt, tamen ex ceterorum locorum discrepantiis neque **S** ex **J** neque **C** ex **J** aut **S** descriptos esse liquet, sed suum cuique libro fontem subfuisse variis temporibus ex cod. primario iam valde afflictato derivatum, praesertim cum et **J** et **S** et **C** clare et diligenter scripti sint. Affero nonnulla exempla, quibus adn. cr. onerare nolui: 35, 7 *ῥοδίοις* | lac. 7 litt. | *πολιν* J1 (suppl. *τὴν ἐλέ* J2) S (lac. 15 litt.) *ῥο*| lac. 16 litt. | *πολιν* **C** 38, 18 *εἶπεν* | lac. 4 litt. | *ὑμῶν* J1 (*ὅς ἂν* suppl. J2) *εἰ* | lac. 13 litt. | *ὑμῶν* **S** omnia insunt in **C** 40, 1/2 *τότε μὲν οὖν* om. in lac. 8 litt. **C** omnia insunt in **J** et **S** 46, 4 *ῥα* | lac. 14 litt. | *τοῦ* **S** nihil deest in **JC** 58, 4 *σπαρ* | lac. 6 litt. | *ὁ* J1 *τιάτης*

1) Quae est Demetrii Ducae editoris Aldinae a M. Treu J4 signata, a me J2, quod m. 2 et 3 nullius pretii sunt.

mg² *σπαρτιάδων εἶπεν ὁ* S *σπαρτιατῶν ὁ* (om. *εἶπεν* sine lac.) c 61, 2 *στρατό* | lac. 3 litt. | *κέλευσ.* J¹ *πεδον* suppl. J² omnia sine lac. S c 67, 5 *τὴν μνᾶν κρεῶν* J c *μνᾶν* om. in lac. 3 litt. S 67, 22 *στράτευμα* | lac. 1 litt. | *αινοῖς* J¹ *κ* add. J² *στρατεύμα* (σι suprascr.) | lac. 8 litt. | *αινοῖς* S *στράτευμα* | lac. 3 litt. | *αινοῖς* c 77, 18 *ζακυνθίων νῆσον* J c *νῆσον* om. in lac. 8 litt. S 84, 21 *ἐπὶ ρ̄ ταλάντοις* J *ἐπὶ ο̄ ταλάντοις* S omnia om. in lac. 16 litt. c 97, 13 *ἐπεὶ δὲ ὁ* om. in lac. 7 litt. J¹ suppl. J² *ὁ* om. sine lac. S *ἐπεὶ δὲ* om. sine lac. c 97, 17 *ἔθους δὲ ὄντος* | lac. 18 litt. | *σωνται* J¹ *ἐν ῥώμῃ τοῖς ἱππεῦσιν ὅταν στρατεύ* suppl. J² *ὄρθρου δὲ ὄντος* | lac. 16 litt. | *σωνται* S *ἔθους δὲ ὄντος ἐν ῥώμῃ τοῖς ἰταλοῖς* | lac. 14 litt. | *σωνται* c 107, 11 *ἱστῷ νηὸς* om. in lac. 7 litt. J¹ suppl. J² *ἱστῷ* om. in lac. 4 litt. S *διὰ νηὸς* c cf. 10, 19. 25, 5—7 al.

Paulo neglegentius archetypi scriba fam. Σ(J c) in op. 60 egit; lacunae in J et c iisdem terminis circumscribuntur 150, 9. 162, 2. 171, 6, in c aliter atque in J 128, 6. 148, 8—12 (ita corr.). 162, 8. 174, 1. 190, 10; multo saepius vero sententiae et verba nulla lacuna indicata omittuntur, non raro, quod librarius propter homoioteleuton versus transiluit, v. c. 115, 7—10. 139, 20. 175, 15. 213, 2—5; tota apophthegmata saepius desunt, v. infra p. XVII. Similiter in 56. 57 una tantum lacuna significatur 2, 58, 23, quod etiam fieri debuit 2, 47, 14. 48, 3—50, 2. 53, 15—19 (non 17). 108, 19/20 (*καὶ πάντων—γάρ* om. J S Voss. 3 Par. 2076) al.

Neque vero solum lacunis codices J S c (et apographa) a ceteris familiis differunt, sed etiam supplementis nonnullis necessariis, imprimis in 60. Quae in Σ 3, 15 post *ἐρῶσι* legimus: *καὶ καλλίστους ὑπολαμβάνουσι*, congruunt cum Plutarcho ipso p. 821 e, absunt a ceteris familiis. Alterum Anteae dictum 9, 22, si verba *τῶν δ' εἰπόντων—ἐμοῦ* sola fam. Σ tradita desunt, acumine caret. p. 99, 10 Σ sola *ἀντέπραττεν αὐτός* praebet, quibus verbis sententia in ceteris codicibus imperfecta iusta efficitur, quod Wy. iam

ex c adnotaverat, Bern. falso ordine haec verba apponens non commemorat.

Tamen familiae Σ non nimis confidendum est, quod loci quidam iam in exemplari ab JSc adhibito ex arbitrio suppleti erant, ut de interpolatore haud indocto cogitandum sit. p. 48, 24—49, 1 legimus in *O*: *εἰώθει—προσαγορευομένου*, at codicum Σ archetypon hic duas fere lineas inde a *λεόντων* omisit, ita ut *ἡγησίππου—προσαγορευομένου* plane desint (quamobrem post *παροξ.* insertum *δέ*); quodsi antea pro *λεόντων ἐλάφου*, quod etiam Aristides confirmat, legimus *στράτευμα λεόντων ὑπ' ἐλάφῳ ταττόμενον*, sine dubio sic nescio quis vir doctus Chabriae dictum suo ingenio restituere volebat. Similiter 62, 3/4 in fine dicti Cleomenis post *μάχεσθαι* verba *μὴ σύ γε—μάχεσθαι* (51 litt., i. e. duae lineae) in codicum Σ fonte primario propter homoioteleuton omissa ab interpolatore in hunc modum restituuntur: *οὐ τούτων, εἶπε, δέομαι, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν φονευόντων*. cf. praeterea 6, 8. 82, 12. 133, 22. 23. 137, 18.

Sed quamquam JSc ceterique huius familiae libri ex J aut S aut similibus exemplis derivati: **sy Par. 2076** (pr. I, xxix. III, viii. xxiv), **Laur. 70, 1** (s. XIV cont. 57ab ex S) cum apographo **Laur. 70, 9** (a. 1399 cont. 57ab; cf. **2**, 79, 16. 81, 17—19 (*οἱ κρατηθ.—ζῶντας* om. S¹ Laur. 70, 1 m. 1 add. mg² habet Laur. 70, 9). 104, 14. 15 (*μὴ—τρυπήσῃ* om. S Laur. 70, 1. 70, 9). **Voss. Leyd. fol. 3**[1]) multis mendis scatent, tamen saepe sanum textum praebent; nonnullae lectiones, quas iamdudum vv. dd. proposuerunt velut Kurtz Stegmann Hatzidakis Bases alii, in his solis leguntur: 29, 8. 47, 3. 65, 10. 74, 11. 89, 3. 102, 22. 122, 12. 128, 20. **2**, 46, 9. 56, 21. 65, 22. 66, 8. 90, 23.

1) Est cod. s. XVI adhuc non recte descriptus; cont. 56. 57ab 36ab (—p. 998ᵛ *τονώσαντες*); fasciculus est e codice lacerato Oxoniensi Coll. Novi 273, priusquam a bibliopega falso conglutinaretur, evulsus aut elapsus et forma (31, 5 : 21, 5) et charta et litterarum ductu cum eo plane congruens. Partes recte coniunctae ordinem J reddunt, quocum plerumque stat, sed ex eo descriptus esse non potest. Nonnumquam unus bonas lectiones perhibet velut **2**, 66, 22.

91, 4 al. — Minoris momenti est, quod plus centum locis ordo verborum in **Σ** obvius ab ordine vulgato recedit; quod neque hiatus evitandi causa a librario factum esse potest, cum haud paucis locis hoc ipso **Σ** ordine hiatus efficiatur, neque propter leges rhythmicas, cum neque in **Σ** neque in ceteris familiis certa clausularum ratio a v. d. de Groot (A Handbook of antique Prosa-Rhythm. I. History of Greek Prose-Metre. Groningen 1919) indagata constitui possit, quod mirum non videbitur consideranti dicta illa ll. 59 et 60 non ex unius scriptoris libris compilata esse et ultimam limam operis operose compositi iis deesse.

Cum **Σ** arte cohaeret in 59. 60 **g**, qui tamen (aut ipse aut eius exemplar) ex **Σ** et *Γ* contaminatus est (e. gr. affero 3, 3. 5. 7. 15. 12, 22. 133, 22. 136, 17/18), cum in 56. 57 a **P** stet (pr. I, XXVI; cf. **2**, 55, 12. 61, 2/3).

De magna caterva librorum memoriae ***Π*** (pr. I, XXVIII saepius, Wegehaupt passim, Titchener in diss. (v. infra p. 273) de ***βγδν*** aliis) accurate disserere huius praefationis non est, quamquam multi novi in hoc volumine accedunt.[1]

1) **E** progenie caret, cf. et verba nonnisi hic omissa et lacunas in **E** solo obvias: 27, 10. 62, 8. 85, 23 (87, 4). 200, 8—10. — G. Hermonymus (cf. Omont, G. Herm. de Sparte. Paris. 1885 p. 81—83), cui praeter ***ν*** (Titchener 14) a G. Budaeo diligenter percussum et multis locis sagaciter correctum etiam Bern. 642 chart. 17 : 10,4 et Ambr. 275 (E 19 sup.) chart. 17 : 10,3 eadem Plutarchi opuscula 19. 20. 65. 64 continentes debemus, simili modo opp. 11. 56. 57 ter nobis donavit: Berol. Phill. 1556 chart. 20,2 : 14 Par. 972 chart. 20,8 : 14,5 Par. s. 165 chart. 21 : 14 eadem fere neglegentia atque ***ν*** ex ***ν*** a Budaeo correcto descriptos. — Siglo **§** comprehendi in 59 libros **X** (p. alt. cf. pr. I, xx) **n** (pr. I, xxv) *Vat. 1014 membr. 18,5 : 13 s. XV cont. 59. 60. 58 Ambr. 18 (A 81) chart. 21,4 : 15,7 s. XV ex. cont. 59 (desunt 42, 21 *ἀθηναίων*—47, 21 *πελ*) 60. 58, quod et arte inter se cohaerent ab ***α*** **A** discedentes et saepius cum **E** faciunt neque tamen ex eo orti sunt. Ex singularibus lectionibus codd. **§** commemoro 19, 13 *ἀγανακτούντων* pro *ἐγκαλ.* 32, 18. 198, 7. — Etiam maioris momenti stirps ***ψ*** est, cuius pater est ***γ***; ex eo fluxerunt codd. inter se coniungendi Laur. 80, 22 + L. c. s. 57 + Par. 1680 (Wegehaupt Corp. Plan. 1034 not.), quibus Angelicanum 63 (C. 4. 13; cont. 61) inserendum esse

Id unum praeterire nolui etiam his libris codicem primarium recensionis Planudeae **α** fuisse comprobari, ex quo **A** originem duxit: 92,10 codicis **α** totam lineam *τὸν χιτων.—σκηπίωνι δὲ* om. **A**[1] add. mg[2] 97,8—10 codicis **α** lineam *τὸν σύλλαν – σύλλας* om. **A**[1] add. mg[2]. Maximi vero momenti est, quod Planudem ad lib. 59 recensendum codice **O** usum esse ex permultis locis concludi potest, quibus ***Π*** cum **O**

---

etiam Titchener 12/13 recte vidit; hae partes omnes bombyc. 23,2 : 16,3 s. XIV ab eadem manu scriptae; lucramur igitur codicem Planudeum initio (1—23) et fine (70—77) carentem. Cuius ex tertia parte, Laur. c. s. 57, descripti sunt Ricc. 213 (membr. 18 : 14 s. XV cont. 59) Matrit. 4692 (= 62 Jr. chart. 22,5 : 16,2 a. 1460 a Const. Lascari aliisque scriptus: 59. 60. 54) Par. 2078 (membr. 21 : 15,5 s. XV; 59. 60 mut. in fine) Par. suppl. 14 (chart. 28 : 21 s. XV/XVI; 59 fr. (—*αὐτῷ βραδέως* p. 104, 18). Excepto Parisino 2078 titulum op. 59 amplificatum praebent ut Laur. c. s. 57 (a m. 2) cf. p. 2 not. Riccard. cum plenus sit, ex Laur. descriptus est, antequam Par. 1680 avelleretur, Par. s. 14, ut ex fine cum Laur. congruente consentaneum est, diremptione iam facta. Item Par. 2078 et Matrit. in 59 usque ad 104, 18 *βραδέως* a Laurentiano i. e. a ***Π*** stant, in reliqua parte op. 59 et in 60 cum **G O** faciunt. Hunc Parisinum in op. 60 secedere a ***Π*** iam M. Treu (Philol. 47, 617—622) exposuit, de differentia inter lectiones librorum 59 et 60 obvia nihil dicit; Matritensem, de quo idem valet, non novit. Manifestum igitur est Par. et Matrit. Laurentiano nonnisi usque ad 104, 18 uti potuisse, quod Par. 1680 iam avulsus erat; circumspicientes, unde textum explerent, scribae casu in codicem fam. ***Γ*** inciderunt, qua ex commutatione exempli etiam elucet, cur in Par. 2078 idem titulus op. 59 occurrat atque in **G O** (p. 2 not.), quamquam textus maximam partem cum Laur. c. s. 57 consentit. — Similis causa exempli commutati subest in **G**[II] (Barb. 182 p. II) a. 1350 scripto (p. I, XVIII), qui memoriam ***Π*** sequitur a ***Γ*** discedens. Ex **G**[II] fluxit Bodl. Laud. 55 chart. 29,5 : 21 s. XV cont. 25. 26. vit. Tib. et C. Gracch. 59*β* (*ἀποφθ. ῥωμαικά* ut **G**[II]), cuius lectiones Pemberton in calce editionis a. 1768 addidit. — Ex **α** membro aliquo interposito originem duxit Bruxell. 94 (11383) chart. 21 : 14,5 s. XV a Georg. Gregoropulo exaratus et in catalogis satis neglegenter descriptus; cont. 59. 26. 60. 34. 25. Specimina affinitatis habes: 6, 14/15 *δαρικοῖς, δαρικούς* **α**[1] ss. *ει* in ligatura, ut litterae **α** simile sit, **α**[2]; itaque *δαριακοῖς, δαριακούς* **Br.** 124, 6 *μηδένα* ***O*** *οὐδένα* **AE** *λατιδένα* **α**[1] (corr. *μηδένα* **α**[2]) **Br.**

facit, sive cum **O**^{1} (6, 2. 11, 11. 21, 18. 22, 10. 38, 20 al.) sive cum **O**^{2} (25, 15. 27, 2, 76, 5—7 *μετὰ τὸ διαβῆναι—διαλύσεως* 76, 20/21 *ἀνέβαινεν—ἀπολιπών* 103, 15/16 *ὑπὲρ τῆς ἀρχ.—προπεμπόμενος* om. **O**^{1} add. mg.^{2} insunt in ***Π***; interdum etiam ***α*** solus codicum ***Π*** librum **O** sequitur: 60, 9. 69, 2, qua in re **O** et ***α*** fere semper artissima affinitate cum **GO** (***Γ***) et ***Φ*** coniunctos esse animadvertendum est: 15, 20. 18, 11. 35, 6. 65, 16; ubi vero **O** a **GO*Φ*** dissentit, codicem fam. **Σ** inspexit; 25, 15. 41, 8. 69, 1, atque idem de nonnullis locis fam. **O**^{2}***Π*** censendum est, nisi forte eiusmodi lectiones coniectura effectae sunt: 86, 19 (ex Homero). 12, 10. 13, 20; perpauci sunt loci, ubi ***Π*** cum **GO** discrepante **O** consentit (12, 11. 20, 8. 33, 11). Luculentissimo autem documento codicis **O** a Planude adhibiti est, quod ***Π***, cum initium libri **O** deesset, usque ad p. 5, 3 artissime familiae ***Φ*** se applicabat, scil. codici eiusdem generis, quo in libro 60 aliisque utebatur. Itaque **O*Π*** unius instar codicis sunt.

Familiae ***Φ*** codices **v z d** (praef. I, xxvi) et qui in 59. 60 accedunt **Voss. Leid. qu. 55**[1]) **Mutin. 54** (III B 2)[2]) [**Bresc. Bibl. Quer. A IV 13**][3]) ex exemplo eius, quo **G** man. 1 usus est, persimili fluxerunt; 14, 21. 37, 5—7. 62, 15. Tamen ***Φ*** quod multa omisit corrupit interpolavit (15, 20. 21, 26. 29, 14. 73, 18), cautissime adhibendus neque vero prorsus neglegendus est, cum hic illic veram lectionem servaverit. Neque simplicem esse memoriam ***Φ*** imprimis ex op. 60 manifestum fit, ubi saepe **z Mut.** libris **v Voss. 55** adversantur: 76, 8/9. 139, 19/20. 120, 5 *περσ. νομ. χάρ.* ***Ο*** *περσικοῦ*| lac. 7 litt. |*ματος* **z**^{1} *στρατεύματος* mg.^{2} in textu **Mut.**

Antiquissimus familiae ***Γ*** codex **G** (pr. I, xviii al.) quamquam nec ipse nec cognati mendis et lacunis non indicatis

1) chart. s. XVI cont. 59. 60 ex valde lacunoso exemplo derivatus.

2) chart. 22 : 14,5 s. XV cont. 60 cf. Puntoni Stud. it. IV 1896 p. 419.

3) chart. 28,4 : 20,5 a. 1501 cont. 59 mut. (—79, 8/9 *ἀπειρίαι καὶ μαλακίαι* [= **v z d**] *ν. στ. ἐκείνου*) cf. Martini Cat. bibl. ital. I 2 (1896) p. 255.

carent (18, 16/17. 28, 17. 74, 18/19: ἐκέλευσε—Ἀφροδίτης om. G¹ propter homoiotel.), fere ubique fundamentum recensionis esse debet; ex eo postquam a compluribus manibus correctus est, omnes fere huius familiae libri derivati sunt[1]) atque plerique ita, ut librarii etiam correcturas man. 2 et 3, ex quibus una vel duae recensionem Σ sequuntur (2, 9. 74, 3 al.), aut textui intexant aut eodem modo, quo in G inveniebant, fideliter depingant; quod cum imprimis in V (alibi gemellum codicis O, pr. I, xı) quadret, raro a me allatus est. Etiam O ex G ipso fluxisse multi

1) Pendent ex G: Laur. 56, 7 cod. Philelphi a. 1436 ab Antonio Logotheta Sienae scriptus, membr. 24,5 : 18,5 cont. 59. 60. 56. 20. 69. 64. 67. 54 cf. Calderini, Stud. it. XX 1913 p. 364. — Ex eo fluxit Vat. 1308 chart. 24 : 15 s. XV cont. 59. 60. 69|20 cf. Wegehaupt, Plut.-Stud. 24. Idem, Plut. πότ. ὕδωρ κτλ. p. 149. — Laur. 56, 15 membr. 11,7 : 9,5 s. XV cont. 59. — Codicum k (Wegehaupt, Plut.-Stud. 27) hic adsunt Laur. 56, 24 (59. 60) et 80, 29 (56. 57ab), quibuscum coniungendus est Laur. 80, 21 supplendi voluminis causa ex Urb. 98 et β compositus. de ratione quae inter G et k intercedit cf. 13, 2 ἰάσασθαι νόμους δύναμαι G V Laur. 56, 7. k¹ (∵ ἄλλως βιάσασθαι ∵ δύνασθαι mg.²) O¹ (add. β O² itaque βιάσασθαι Crac.) ἰάσασθαι νόμ. δύνασθαι (sed alterum σθαι ex corr.) Laur. 56, 15. De Par. 2078 et Matr. 4692 vide supra not. ad p. X/XI. — His fortasse addendi sunt Salmant. U.-B. 1—2—4 chart. 12 : 19 s. XV cont. 60. Λιάνωρος ὁ Βουωνιεύς· ϛ στατήρων textui praemissum ut in Vat. 1308 textum antecedit στατήρων ε´ et in fine legimus Λιάνωρος ὁ Βουωνιεύς. Idem est, qui Antonio Logothetae Ambros. E 35 dedicavit (cf. Ch. Graux, Nouv. arch. d. miss. sient. II 1892 p. 163) et Salmant. U.-B. 1—2—25 membr. (palimps., ut nonnulla folia Vat. 1308) 17 : 11 s. XV cont. 56. 67. 64. cf. Graux, Arch. d. miss. scient. III 5 1879 p. 128 et Nouv. arch. II 1892 p. 201). Margini utriusque codicis adnotationes haud paucas appositas esse v. d. J. Fr. de Larrauri Bibl. Salm. praefectus benigne me docuit. — Ex O¹⁺² fluxerunt Cracov. Mus. Czartor. 2853 membr. 27,5 : 19 s. XV cont. 59. 60 et Darmstad. 2773 chart. s. XIV exc. ex 59. cf. Werfer, Var. lect. in Plut. Apophth. Acta Philol. Monac. III 3 (1820) p. 425/6. Voltz et Crönert, Zbl. f. Bibl. XIV 1897 p. 537—571. Cf. 48, 18/19 ἐπιτιμῶντος—Ἰφικράτους om. O¹ Cr. add. mg. O³ 112, 20—23 τῆς χαλκ.—βωμῷ om. O Cr. 58, 10 ἱμάτια πέμψαντος Cr. Da. cum O, ubi ἱμ. a m. 1 omissum a m. 2 in mge initio versus ante πέμψ. appositum est.

loci ostendunt, quibus O verba, quae in G unam lineam efficiunt, nulla lacuna indicata (plerumque propter homoiotel.) omittit: 99, 21/22 *κείνου—πληγείς* 115, 17/18 *ϱαιτουμένου—οὕτω* 134, 14/16 *ἔφη—πϱε* 140, 14 *εἶπε—ποιεῖν* (*ποιεῖν* eodem fere loco in duobus se excipientibus versibus) 156, 11/12 *θανόντος—εἴξαντος* 189, 8/9 *ἐπιλελάθαμες—τὸ τὰ* 191, 13/14 *οὐκ ὀλίγα—ἔφη* (*ἔφη* eodem loco in duobus insequentibus versibus in G) 194, 24 *ὄντων—πεϱιτν*. Inter G et O autem certe aliud exemplar intercedere aliis ex locis concludendum est, ubi textus cod. O ab G discedit, cum V diligentius G sequatur: 3, 5. 4, 24 *τάφον* GV *τάφῳ* O 6, 4 *πϱοσθεῖναι* GV *πϱοσθῆναι* O 9, 12 *ὁ σκυθῶν* GV *τῶν πεϱσῶν* O[1] ss. *ὁ* et in mge *ὁ σκυθῶν* m. 2 (idem fideliter depinxit Crac. ex O descriptus) 103, 23 al.[1]) Permirum autem est, quod nonnumquam OV etiam cum G[4] conspirant; quae manus cum s. XV tribuenda esse videatur, talibus locis vir quidam doctus s. XV aut codice O aut eius exemplari aut simili codice usus esse videtur, e quo nonnulla in G transferret..

Habemus igitur tres familias **Γ O Φ** arte cognatas, a quibus persaepe discedit Σ. Tamen omnes ad idem archetypum litteris uncialibus scriptum neque verba separata neque accentus exhibens redeunt, ex quo variis temporibus et locis varia exemplaria codicum nostrorum derivata sunt. Quod ut ex lacunis et mendis, quae omnibus communia sunt (15, 20. 17, 20. 47, 20. 76, 15. 87, 4, quibus ex 60 addo 123, 20/21. 175, 8. 177, 1—3. 212, 13 al.) ita ex locis quibusdam apparet, quorum unum accuratius cognoscere e re est. 69, 11 in primo Pelopidae dicto[2]) textum archetypi: *ἀν. τ. χϱ. νὴ Δία, εἶπε,* ΤΟΥΤѠΝΙΚΟΜΗΔΗ *δείξας χωλὸν ... ἄνθϱωπον* unus servat o (*—μίδη* o[1] *—μήδη* o[2]), quocum faciunt Σ et **Π** in eo tantum discedentes,

1) Haec etiam causa est, cur G et O in 59 non siglo **Γ** comprehenderim (ut in 57 b J et S non siglo **Σ** complexus sum, cum paulo saepius quam in ceteris libris inter se discrepent).

2) ubi in adn. cr. verba '10 *ἂν τ. χϱ.* om. Σg' transpon. post GOΦ lineae insequentis.

quod post *τούτῳ* dativum ***Νικομήδει*** [1]) scripserunt. At **G** ***Φ*** aliter litteras coniunxerunt, e quibus ***Φ*** propius ad exemplar se applicans scribit *τουτονὶ κομιδῇ*, quam lectionem **G**, ut *κομιδῇ* ad *χωλὸν* traheretur, sic mutavit, ut *τουτωνί· δείξας κομιδῇ* scriberet. Alia eiusmodi exempla archetypi maiusculis litteris scripti et varie lecti habes haec: 5, 21 ΑΦΗΚЄΝ archetypi (= ***O***) paulatim abiit in ΔΙΗΚЄΝ (= ***Σo***^{1}**G**^{1}), nisi de varia lectione margini archetypi iam adscripta cogitandum est, ex quibus alii librarii haec perperam coniungentes *διαφῆκεν* effecerunt (***ΠΦ*g**). 56, 14 ΤЄΤΑΓΜЄΝΑCΙΤЄΙΤΑΙ arch. = ***O*** *τεταγμένας αἰτεῖται* ***Φ*** 102, 19 ΤΟΥCΑΥΤΟΥ arch. abiit in *τοῦ* ЄΑΥ*τοῦ* (***O***) et in *τοῦ* CЄΑΥ*τοῦ* (**G**^{1}) 140, 1 ΟΥΔЄΝΑ ΔЄΙ ΛΟΓΟΝ arch. (= ***O***) ita acceperunt, ut (cum dittographia syllabae ΛΟΓ) *οὐδὲν ἄδειλον λόγον* scriberent **v Voss. 55** *οὐ δεῖν ἄδηλον λ.* **G**^{1} 152, 17 ΔЄΚΤΗCΗΛΙΔΟC arch. = *δ' ἐκ τῆς Ἤλιδος* ***O*** abiit in *δὲ Κτησίλιδος* in **X** 153, 8 ΘΗΡΥΚΙѠΝ arch. = ***Φa***^{1} ΟΗΡ*υκίων* (***Γ*g**) ΚΗΡ*υκίων* (**Matr.**) ΟΚΡ*υκίων* (***Σ***). Addo ex fasc. **2**: 68, 17 ΠΑΡΟΙΚΟΥ arch. (= ***ΓΦΨ***) paulatim abiit in ΙΙΑΡCΙΚΟΥ, unde *Μαρσικοῦ* reliqui (itaque melius erit in textu scribere *παροίκου*) 79, 21 ЄΤΙΔЄ arch. (= ***ΦΠε***) ΔЄ partim evanescebant, itaque ЄΤΙΑC legebatur, tum *αι* pro *ε* ut saepe, itaque *αἰτίας* ***Γ***(**G**^{4} mg)**PSZ**. Ipsum autem archetypum aut exemplaria illa, e quibus familiae ***Γ*o*Φ*** et ***Σ*** fluxerunt, varias lectiones in margine habuisse, quae postea hic illic in textum irrepserunt, verisimile est ex locis 43, 7. 64, 4. 90, 17 al.

Memoria ap. Lac. plane similis est. Nam hic quoque innumerabilibus locis duae lectiones apparent, altera in fam. ***Σ*g**, quae et bona (112, 2. 206, 18 *ὁμοίως* cum Xenophonte) et mala praebet audacibusque mutationibus minime caret (133, 22, ubi, postquam propter homoioteleuton pars

1) Fortasse dativus servari potest: *τούτῳ Νικομήδει, δείξας* ... cf. Ael. v. h. XI 9, qui nomen Nicomedes praebet, cum apud Plutarchum ipsum in vit. Pelop. 3 *Νικοδήμῳ* sive librariorum sive Plutarchi ipsius errore legatur.

sententiae interiit, verbo ἀλλὰ interpolato locum sanare conata est), altera in reliquis codicibus, quorum dux et optimus iterum **G** est. Alia est hic ratio codicum ***ΦΠ*****X**. Atque **X** quidem ex codice familiae **Σ** originem duxit (190, 1. 2. 195, 12. 196, 10. 14, ubi cum **Σg** tota apophthegmata omittit, praeterea 129, 19, ubi lacuna ex homoioteleuto nata nonnisi in **ΣgX** occurrit, 159, 22, ubi **ΣgX** cum Herodoto consentiunt), sed nonnulla ex memoria ***Γ*** arripuit (velut 142, 3 apophthegma, quod nonnisi in fam. ***Γ*** legitur, cf. 145, 5 *βίος* ***Γ*****X** *βίας* rell.) atque imprimis multa e recensione Planudea hausit; cf. 116, 1. 121, 3. 130, 10, porro permultos illos locos, quibus vel $\mathbf{X}^1$ (velut 112, 18/19. 196, 10. 14) vel $\mathbf{X}^2$ (velut 168, 16/17. 204, 1. 210, 5. 223, 16) cum ***ΠΦ*** congruit atque magna ex parte interpolamenta, a quibus illi non abhorrent, recipit. Exhibet igitur verborum formam s. XIV recensitam et contaminatam. — Planudes cum codex **O** hoc opusculum non contineret, ad illum codicem cum fam. ***Φ*** cognatum (ut iam in p. 1—5, 3) revertit, quo etiam in multis aliis scriptis usus est (Wegehaupt Corp. Plan. p. 1041); cf. imprimis illos locos, quibus α^1 vel α^2 soli ex Planudeis cum ***Φ*** congruunt velut 153, 8. 161, 17. 218, 5. 177, 3. Tam fideliter autem hic Planudes exemplar secutus est, ut raro ab eo discederet (velut 131, 1 *παρατάξαι* in *παρατάξας* emendavit); plerumque ***ΦΠ*** unius codicis instar sunt. Hic quoque virum doctum deprehendimus, qui audacissime verba tradita recensuit: 159, 19 pro verbis *χρυσ.—ἐκπώμ.*, quae reliqui codices cum Herodoto exhibent, fortasse in exemplari omissis *χρήματα* restituit. Ut in 59 archetypum eius a partibus familiae ***Γ*** stabat: 131, 6/7. 157, 20. 204, 12 neque ex ipso **G**, cuius propriis erroribus caret (121, 19 143, 14 al.), sed ex simili codice ortus erat; itaque nihil obstat, quominus nonnumquam ***ΦΠ*** solos verum servavisse putemus.[1])

---

1) Velut Pohlenz nunc p. 178, 16 *ἑαλώκαντι ταὶ Ἀθᾶναι* scribendum esse mihi assentitur; forma dorica in ***ΦΠ*****X** sola

Maximi autem momenti est, quod ne summa quidem dictorum servatorum in his familiis eadem est. Uberrimum corpus habemus in *Γ*; nonnisi hic invenimus: 142, 6. 159, 13. 185, 9. 189, 5. 10. 19. 217, 9. 12 (in *Γ*X: 142, 3. 153, 4. 198, 7), quae a reliquis (ΣgX*ΦΠ*) consulto omissa sunt, cum bis vel saepius in collectione legerentur. Praeterea et Σg et *ΦΠ* haud pauca apophthegmata omittunt, alia tamen ratione eligendi adhibita, nam cum Σ et Σg et ΣgX raro iterationibus moveri videantur [153, 4(: 124, 11 et 132, 22 et 181, 19). 172, 14(: 139, 3). 185, 15(: 138, 15). 202, 14(: 179, 12); contra 212, 3. 185, 2; 161, 19. 163, 13. 190, 3. 197, 7. 198, 9; 189, 7. 190, 1. 195, 12. 196, 10. 14. 197, 10. 212, 15. 16. 218, 13. 221, 10], *ΦΠ* ea dicta consulto omittunt, quae iam alio loco in collectione legerant [139, 3(: 127, 17). 140, 19/20(: 132, 20). 162, 6(: 160, 4). 179, 6(: 142, 12). 193, 15(: 134, 13). 219, 5(: 198, 2)]. Imprimis autem ex p. 177, 12—20 et archetypi et codicum nostrorum natura et quae ratio inter Plutarchum ipsum et corpus nostrum intercedat cognosci potest. Cuius dicti Lysandrei partem priorem (12—15), cum plane similis res in altera (1[a]) iterum narretur, cum primis verbis fabulae 1[a] *ΦΠ* omittunt; ex adn. cr. autem tripertitam esse memoriam libri nostri facile intellegitur: *Γ* + Σ(X) + *ΦΠ*. Quaerentibus autem, quae familia editioni fundamento esse debeat, Plutarchus ipse viam monstrat in vit. Lysand. 2, 7. 8 haec dicta eodem ordine et iisdem fere verbis narrans. Si, quod verisimile non est, ap. Laconica ex Plutarcho fluxisse poneremus, fontem eum fuisse familiis *Γ* + Σ(X) necesse esset. E contrario si, quod ita fuisse iam ex iis, quae de dictis Lycurgi et de institutis Laconicis qu. d. exposui (p. 166/7), persuasum habebis, Plutarchum nostro florilegio usum esse censemus, dubium non est, quin haec duo apophthegmata in eo coniuncta invenerit. Accedit, quod ap. prius etiam in op. 59

---

servata genuina est, praesertim cum Σg nihil nisi ἑαλώ transscripserint; v. Lys. 14, 6 ἁλώκαντι ταὶ Ἀθᾶναι, sed statim ἑαλώκειν.

(190e = p. 58, 10) Lysandro attributum legimus, cuius opusculi dicta Lacedaemoniorum ex l. 60 desumpta sunt (cf. C. Schmidt, De apophth. qu. s. Plut. nomine feruntur collectionibus I. Gryphisw. 1879 p. 49 sqq.). Quod autem **ΦΠ** prius Lysandri dictum neglexerunt, mirum non erit cogitantibus ap. simillimum paulo ante de Archidamo Zeuxid. f. p. 143, 1 allatum fuisse. **ΦΠ** igitur aut eorum exemplaria ab redactoribus conscripta sunt, qui dicta iterata non omnia quidem sed multa deleverunt ratione non habita florilegiorum naturae, quae eadem aut inter se magis minusve congruentia apophthegmata dummodo diversis hominibus tributa iterare solent. Aliud testimonium, quo Plutarchum florilegia in usum suum convertisse neque ex Plutarcho florilegia nostra conflata esse demonstratur, Brasidae dicto p. 145, 14—17 = 57, 5 suppeditatur; quod cum in Plut. l. de sera num. vind. p. 548b (vol. III 395, 5—7) fine careat in *ἀνεῖλεν* desinens, in 60 et 59 autem sequantur: *καὶ πῶς ἐτρώθη ἐρωτηθείς 'προδούσης με' ἔφη 'τῆς ἀσπίδος'* (60) aut: *ἐπερωτηθεὶς δὲ πῶς ἐτρ. 'προδ. με τ. ἀσπ.' εἶπεν* (59), is, qui apophthegmata collegit, non ex Plutarcho hausisse potest. Neque quicquam valet in l. 59 fam. **Σ** haec verba partim omissa esse, cum verba *ἀπέκτεινεν—ἐτρώθη* in lac. 14 + 18 litt. in J, 15 litt. in S, verba *ἀπεκτ.—ἀσπ.* in lac. 20 + 36 litt. in c desint; fuerat in exemplari fam. **Σ** paulatim detrito hoc apophth. ad finem olim perductum ut in ceteris codicibus l. 59. Neque obest, quod in l. 60 fam. **Γ** una hoc dictum simili modo ut 548b in *ἀπέκτεινεν* finit; aut, ut fieri solet in **Γ**, lacunam in exemplari indicatam transsiluit aut Antalcidae dicto p. 139, 1 iam brevius narrato et hic sine nomine scil. mgi adscripto explevit. Fortasse igitur ne illis quidem temporibus, quibus archetypum codicum nostrorum scriptum est, collectio plane certis terminis circumscripta fuit. Eodem pertinet ordo alphabeticus duobus locis perturbatus; p. 145, 4 nomen *βίος* (**Γ**X) aut *βίας* (**ΣΦΠ**) in archetypo mutilatum effecit, ut hoc dictum, quod, cum in ⟨Anaxi⟩bium cadat (cf. Xen. Hell. IV 8, 38), ante Anaxilam p. 138, 1 inserendum erat,

ante Brasidam a plurimis vel etiam post Brasidam a **Σg** poneretur; ex mge igitur archetypi initio nominis perdito in textum falso loco irrepsisse videtur. Similiter p. 187, 3 post Polycratidam ordo alphabeticus intermittitur nomine Phoebidae, cum Sous et Teleclus sequantur; manifestum est ex archetypo hoc nomen librariis notum initio veri nominis aut evanido aut corrupto in nostram invasisse memoriam neque libris (G³)X*ΦΠ* nomen *Σοιβίδας* sibi fingentibus fidem habendam esse (aliud latet, quod ex IG V 1, 254 al. elicere conatus sum *Σοιξιάδας* proponens). Quod in 59 vidimus archetypum nostrorum codicum, antequam Byzantini verba separare accentibusque significare solerent, scriptum esse, hoc nunc confirmatur. Nam etiam quas turbas in ipso corpore 60 detegimus, potius ad antiqua tempora quam ad Byzantinorum saecula referemus. Editoris igitur est pristinam illam formam quantum fieri potest libelli restituere, qualis familiis *Γ* et Σ(X) praebetur.

Aliquanto brevius de memoria ll. 56. 57 agere licet. Σ interdum interpolatus (2, 108, 7) tamen in universum verum textum exhibet (46, 9. 65. 22. 66. 8. 90. 23. 91. 4. 101, 10 al.). Planudes in his opusculis recensendis cum in O nonnisi fragmenta l. 57 a b inveniret, praecipue codice F (et F²), qui post Σ textum aliquatenus sincerum praebet, usus est (90, 1. 66, 9. 70, 18. 74, 3. 79, 18. 110, 22. 114, 13), atque ita, ut etiam codicem memoriae *ΓΦ* inspiceret (48, 8. 54, 15 al.); qua in re semper maximi momenti est *α*$^{1\ et\ 2}$ discernere; gravissimus locus est 49, 7/8, ubi Pindari verborum *οὐ μὲν γὰρ ἀπειθής* memoriam archetypi depravati fidissime G m. 1 servat lacunis notans litteras, quae legi iam non potuerunt: *οὐ με.γα.πε.θής*. Oculis autem vel ingenio nimis freti alii librarii aliter lacunas explent: *οὐ μὲν γὰρ πεύθης* ***Φ*** *οὐ μεγαροπεύθης* P (*ρο* postea erasum, unde *μεγ' ἀπευθής* g¹ et Z) Q h, *οὐ μεγαπένθης* F; O et Σ hoc loco desunt. Proxime ad verum accedens *α*¹ in textu *οὐ μὲν γὰρ ἀπευθής* praebet; sed cum m. 2 (Planudis?) in mge absurdum illud *μεγαπευθής* ex F

(vel etiam e codice familiae **Γ**, in quam haec lectio a **G**[2] introducta invasit) etsi mutato accentu adscripsisset, **A** inversam viam ingressus *μεγαπενθής* in textum recepit et in mge m. 2 *οὐ μὲν γὰρ ἀπενθής* addidit, quod tum plerique libri Planudei a m. 1 iterant. cf. 46, 6. 53, 13 al.).

Duae familiae bipertitae, quae in 56 et 57 accedunt, **Ψ** (= **Pg** + **Qh**) [1]) et **Θ** (**Zε** + **B Rehd.**), inferioris sunt notae, cum **Ψ** familiis **ΓΦ**, **Θ** familiae **FΠ** addictae sint, quin etiam haud raro vestigia textus contaminati (imprimis in **Z**; 104, 22) cognosci possunt (45, 13. 84, 14; 47, 6. 65, 5. 90, 22/23. 95, 11; 72, 1. 82, 9. 94, 20. — 62, 3. 83, 1. 108, 2; 46, 17. 65, 13. 79, 18; 88, 19. 95, 21); tamen in 57b, ubi **ΓΦ** desunt (id quod eas cohaerere iterum testimonio est), **Ψ** neglegi non debet. Byzantinorum aetate codices inter se exaequatos esse haud raro apparet atque iam illud archetypum e quo omnes fluxerunt, variis lectionibus ornatum fuisse ex locis nonnullis concludendum esse videtur velut 64, 10. 70, 2/3. 94, 5/6. 110, 16.

Uno verbo tango testimonia calci textus a me addita, qua in re quantum Wyttenbachio debeam, vix est quod moneam. Neque quod Plutarchus in his principatum tenet

---

1) De fam. **Ψ** codicibus **PQhg** v. praef. I, xxv. xxvi. xxiii, de **g** etiam supra p. X. Familiae **Ψ**, cuius ope in 59. 60 caremus, vestigia servari videntur Athoo 3624 (Dionys. 90) membr. 10,5 : 7 s. XIII cont. exc. ex vitis et mor. 58. 59. 57b et fratre eius Paris. suppl. 134 membr. 10,7 : 7 s. XIII (Ziegler, Überlief. d. Lebensbeschr. Plut.s 59—62), qui ex eodem fonte oriundi tamen mutando omittendo addendo suam utrumque viam excerptorem iisse docent. Athous ap. Arist. 2. Caton. 1—11. 13—21. 23—26. 28, quae in Parisino insunt, omittit, cum Paris. Themist. ap. 14 in Athoo obvium praetereat. Exstant autem lectiones haud spernendae in his codicibus, quae in reliquis non inveniuntur quasque fortasse non omnes de suo excerptores finxerunt: 33, 7. 36, 14. 43, 10 *ἀθηνῶν*. 46, 9 *ὅπως οὐκ*; cum **oΠ** congruunt 8, 5 *μονάδας*, 13, 20 *κακολογήσαντα* al. — De fam. **Θ** codicibus **ZεB** v. praef. I, xxiv. xxix. xxvi; accedit Rehdigeranus (Vratislav.) 41; cf. Wegehaupt Plut.-Stud. 37; ex valde lacunoso exemplo descriptus; in 56 desunt 47, 19 *ὀργιζ.*—55, 13 *ἵν' ἤ*, 80, 26 *οὐ κατεσθ.*—86, 5 *ὑπόθεσις*, 108, 20 *λέγεται*—119, 4 *βαλλόμενον*.

cuiquam mirum videbitur, qua in re non multum refert, utrum ex Plutarcho excerptores hausisse (ut fere omnium ad hoc tempus fert opinio) an, quod in 60 certe cadit, Plutarchum dictorum corpora in usum suum convertisse putes; ad res et verba accuratius perspicienda et nonnumquam corrigenda certe Plutarchus ipse usui est (15, 20 sqq. 41, 5. 42, 13. 43, 7. 60, 11. 71, 6. 98, 25. 100, 24 al.). Idem valet de florilegiis inde a Stobaeo ad Antonii Melissam et Arsenium (22, 13. 32, 16. 47, 20. 48, 25. 64, 4)[1]; quae florilegia cum aut omnino non (Melissa Augustana) aut neglegenter et vitiose (Maximus qu. d.) edita sint, plerumque ex codicibus ipsis attuli. Animadvertendum est l. 59 hic saepius addito Plutarchi nomine et libelli titulo citari (6, 12. 22, 21. 23, 9. 49, 15), contra ap. Lac. etsi saepe adhibita tamen nonnisi nomine eius, de quo fabula narratur, apposito.

MULIERUM VIRTUTES (33)
DE GLORIA ATHENIENSIUM (27)

De horum opusculorum memoria ad ea relegare licet, quae Sieveking praef. III, xxiii et infra de libro 32 exposuit.

Ad libelli 33 quindecim codicibus nobis servati textum constituendum praeter **v** libris ***α*** **AE** usus sum, cum ceteris, sc. ***βγδ*** **t Laur. 80, 5. 21. 22 Marc. 248 Tolet. 20** ut apographis sive ex ***α*** sive ex **A** desumptis animum non intenderim. Duos tantum libros ut ita dicam Planudeos neglegere nolui: **u** (= Urb. 99 s. XV cf. Wegehaupt, Plutarchstud. 13) et **n** (= Vat. 1676 s. XV cf. praef. I, xxv), qui etsi plerumque cum ***Π*** consentiunt, tamen identidem suas easque haud spernendas lectiones praebent, ut eos aut alios meliores fontes quam ***α*** inspexisse aut textum hic illic de suo correxisse censendum sit. Velut p. 253, 4/5 **u** praebet: *τὴν δ' ὁμολογεῖν ἐνδοῦναι καὶ ἀφίξεσθαι πρὸς αὐτόν.* Illud *ἐνδοῦναι* (varia lectio pro *ὁμολογεῖν*) etiam in Parthenii narratione uberiore 18 (p. 23, 11 Hch.) legitur. Ex **n** supplementum necessarium lucramur p. 265, 24. ubi de

1) De quibus v. Krumbacher, Byz. Litt.[2] 601 al.

Timoclea ad hoc tempus legebatur: *Ἀλεξάνδρῳ δ' οἰκτείρειν μὲν οὐκ ἐπῄει τὴν ἄνθρωπον ὡς μείζονα, θαυμάσας δὲ τὴν ἀρετὴν κλτ.*; ad illud *μείζονα* comparatione egens addit **n**: *συγγνώμης πράξασαν*, quibus verbis aptus sermonis contextus effici videtur. Quod supplementum cum etiam in *α* a m. 2 suprascriptum legatur, haud ab re esset opinari **n** ex *α* correcto descriptum esse; quod ad credendum ne adducamur, praeter alios locos prohibemur p. 266, 4, ubi soli **n** et **v** *εὐδαίμονος* praebent, cum ceteri *δαίμονος* habeant.

Declamationis 27 viginti codicibus traditae memoria eodem modo quo 24 in tres familias discedit: ***Φ*** = **v w Raudn. VI Fe 4** (cf. praef. I, XXVIII; non contuli) **Σ** = **J s Paris. 2076** ***Π*** = ***α* A E** cum apographis ***β γ* n t *ε*** (cf. praef. I, XXIX) **Laur. 80, 5. 21. 22 Urb. 99 Marc. 248** (non contuli) **Tolet. 20** (non contuli), e quibus palma familiae ***Φ*** danda est, cum hic ex familiae **Σ** codicibus non semper inter se congruentibus hic nihil novi discamus.

PARALLELA MINORA (61)

Duobus et viginti codicibus hic libellus nobis servatus est, quorum quindecim contuli. Discedunt in tres familias, quarum duae, ***Φ*** et ***Π***, quibus accedit **F**, eundem fere textum ut ita dicam vulgatum praebent, cum tertia **Σ**, quacum plerumque **g** coniungendus est, in fabulis inde a duodecima ita a ***Φ* F *Π*** differat, ut textus libere transformatus excerpta tantum contineat. Quae etsi ex eodem archetypo, tamen non ex familiis ***Φ*** et **F *Π*** desumpta esse videntur, sed, quod iam ex fabulis antecedentibus (1—10) et locis apud Stobaeum aliosque obviis perlucet, complures recensiones huius opusculi iuxta exstiterunt (cf. fab. 12 A B, quas speciminis causa totas exscripsi, Schlereth in libro p. 1 fasc. 2 laudato passim, W. Schmid Phil. W. 1932 p. 625 sqq.).

Codices servati sunt hi (quos uncis inclusi, non vidi):

fam. ***Φ***: **v z** [d]; multis mendis inquinati

F = Paris. 1957 s. XI v. praef. I, XXI; qui codex satis vetustus posteaque correctus ita cum ***Π*** (imprimis cum ***α***)

consentit, ut inter eius familiae fontes numerandus sit (cf. supra).

fam. *Π* = *α* A E, textus ad hoc tempus vulgatus. Accedunt apographa perraro adhibenda: *Π*[2] = [*β*] [*γ*] *δ* [**Tolet. 20**] *v* n **Angelic. 63** [**Laur. 80, 5. 21**] [**Marc. 248**]

fam. **Σ** = **J**, ex quo descriptus esse videtur **Paris. 2076**, **S**, **c**, **a**d quos accedit **g**.

Hi codices ut fere omnes textum valde foedatum et inquinatum praebent ita haud pauci mutili sunt et lacunis laborant. In **z** deest fab. 17 B (20, 18 *Δέρκ.* ad 21, 1 *ὡς*), scribae errore videlicet, unde fabulae 17 A falsus auctor (*Ἀριστείδης*) additus est. In **F** desunt post fol. 181^v sine nota duo folia: 14, 25 *κάσ*]*σιος* ad 28, 12 *ἐν αὐτῷ*, tertia igitur fere pars opusculi. In **E** tribus locis lacunae significantur: 28, 7 (fab. 26 A), ibid. 22 (fab. 27 A), 29, 11 (fab. 27 B). **Angel. 63**, quem partem Parisini 1680 esse iam supra dictum est, etsi mancus non est, tamen fol. 4^rv falso loco post fol. 12^rv inglutinatum est, postquam codex laceratus est. In **Σg** desunt fab. 11 A B (15, 4—16) et 31 B (32, 5 *ὡς*—12 *πολέμῳ*), praeterea in **Jcg** fab. 26. 27 (28, 6 *Ἄρης*—29, 11 *ὡς*), in **S** fab. 24 A fin.—30 B (27, 4 *ἅμα*—31, 20 *συμβουλεύσασα*); **Par. 2076** continet fab. 1 A —13 B *ἐξωρίσθη* (17, 8), in quo haec fabula in rec. **Σg** desinit, tum octo folia vacua relicta sequuntur; itaque non de foliis perditis, fortasse de scribae taedio cogitandum est.

Inde quod omnes codices fabulas 9 A, 14 B (inverso ordine, quod sane notandum est), 26 A paucis verbis reddunt et fontes fab. 1 A, 27 B, 34 A omittunt, idem archetypum opusculi integri omnibus recensionibus subfuisse concludere debemus. Cui ratiocinationi non obest, quod in **Σg** praeterea etiam fontes fabularum inde a duodecima non adduntur (exceptis 20 A, 29 A B, 41 B) aut sine certo nomine indicantur: 14 B *ἱστοροῦσιν*, 17 B *μυθολογοῦσιν*, 36 B *θρυλλεῖται*. Restat, ut addam et in *Φ* et in **Σg** vestigia lectionis genuinae cognosci posse neque raro ad textum vulgatae emendandum usui esse, etiam nominum (cf. e. gr.

6, 6. 9. 13, 2. 30, 26. 38, 19. 20. 41, 16). Id vero moneo me, ne nimis amplum et iusto sumptuosius hoc volumen evaderet, neque recensionem **Σg** totam apposuisse neque Stobaei aliorumque excerpta, quae neglegi sane non debebant ab editoribus prioribus, tota exscripsisse (ut Schlereth l. l.), sed ita breviata, ut quae ratio inter *Φ*F*Π*, **Σg**, Stobaeum intercedat, satis intellegi possit; commemoro igitur hoc loco tantum in **Σg** fabulam alteram scil. Romanam plerumque coarctatam et transformatam incipere solere a verbis *τὸ αὐτὸ* (12. 13. 14. 15. 17. 20. 21. 36) *ὡσαύτως* (22. 32. 33. 34. 35) *παραπλήσιον* (16) *καὶ* (24. 25. 29. 30. 37. 40).

Finem facio praefandi gratias agens quam maximas omnibus, qui nos in huius voluminis libris edendis consilio et opera adiuverunt; gratiam habemus cum omnibus bibliothecarum praefectis, qui codices aut inspiciendos Berolinum miserunt aut ut lucis ope depingerentur permiserunt, tum Academiae scientiarum Borussicae et Societati scientiarum Gottingensi et Societati ad sublevandas scientiae Germanicae necessitates conditae, cuius subsidiis ut etiam hoc volumen imprimeretur effectum est, nec non iis viris doctis, qui plagulis legendis operam dederunt Hubert Kalitsunakis Sieveking, imprimis vero Maximiliano Pohlenz, qui consulentibus amicis nunquam deerat, et bibliopolae honestissimo, qui incredibili fere patientia et liberalitate opus tardius procedens prosecutus est.

Berolini. **W. Nachstädt.**

AETIA ROMANA ET GRAECA (62)

Hoc opusculum solo archetypo et codicum **dvzx** et eius libri, quo Planudes utebatur, servatum est. De qua memoria cum Sieveking in praef. vol. III p. XXIII disputaverit, hic ad ea relegare sufficit, quae in p. 273 ipsi scripto praemissa sunt.

Columbi (Oh.) **J. B. Titchener.**

DE ISIDE ET OSIRIDE (32)

Huius libri recensendi ratio haud multum discrepat ab ea, qua in libris 23, 24, 37 utendum esse probavi[1]), nisi quod illic memoria codicum paulo plenior ad nos pervenit, hic vero praeter codices Planudeos solus liber **v** alterius codicum classis testis nobis servatus est. Quem descriptum esse ex libro, quo Planudes in componendo corpore Plutarcheo usus est, cum iam diu demonstratum sit[2]), nemo mirabitur, quod novae codicum lectiones rarissime tantum in hac editione citantur: tam arte omnes libri inter se coniuncti sunt. nihilominus etiam de codicibus nonnulla adhuc ignota apparatus criticus docebit, cum priorum temporum editores collationibus parum accuratis credulius nixi sint.

Iam ad singulos codices accedam. **v** librum Guilelmus Nachstaedt in usum meum contulit. cum neglegentissime scriptus sit hic codex[3]), omnia eius menda textui subdere nolui; tamen, ut ratio eorum satis dignosceretur, haud pauca adnotavi, quibus hic nonnullas scribae ineptias addere liceat velut pp. 4,4 *αἰσθῆτας* pro *ἐσθῆτας*, 14,7 *θρόνον* pro *χρόνον*, 19,5 *μαθεῖν* pro *μεθεῖναι*, 41,13 *καταβαίνειν* pro *καταναίνειν*, 78,5 *ῥίκουσα* pro *ἕλκοντα*. suppressi quoque in apparatu sescentos eos locos, ubi scriba singula aut bina verba vel temere vel, ut videtur, consulto, quia eis se carere posse ratus est, omisit. quae omnia me monuerunt, ne unquam huius libri lectiones imprudenter sequerer, etsi negandum non est interdum dubitari posse, utrum eius an ceterorum codicum verba praeferenda sint (cf. pp. 11,16; 45,17), nonnunquam vero nisi eo duce rectum reperiri non posse: bis enim (pp. 54,14; 57,20) hiatum ceterorum evitat.

---

1) cf. vol. III p. XXIII sqq.

2) cf. vol. I p. XXVIII; Wegehaupt SB. Berl. Akad. 1909, 1038 sqq.

3) cf. lacunas p. 38, 21; 52, 26; 66, 19

Ex numero codicum Planudeorum praeter libros primarios **αAE** lectiones codicis **β** semper attuli. nam ut sint exigua, quae **β** solus recte servavit (cf. e. g. pp. 10,6; 23,18; 75,13), tamen eodem atque in libro 24 modo[1]) apparet aut scribam proprio ingenio usum opus suum confecisse aut ex aliis exemplaribus auxilia studiorum sibi comparasse. Et de libro 24 ideo quoque admonemur, quod corrector (**β**²) etiam hic saepe cum **v** congruit; cui cum p. 19, 11/12 rectum verborum ordinem debeamus, etiam alio quodam loco, ubi cum **v** facit (p. 2,24), in eadem quaestione adstipulari non dubitavi. praeterea corruptelam p. 20,10 sola huius correctoris ope contigit Holwerdae ut sanaret. quo magis dolemus, quod alibi huius modi lectiones apud illum non inveniuntur.

γ codicem anno 1927 Romae inspexi, sed tum abieci, quod librorum **αAE** fidus assecla esse videbatur. quod autem **Marcianum 248** apographum eius in notis non semel commemoravi, id ratione editionis Partheyianae explicatur. ibi enim lectiones huius libri (falso, ut apud Wyttenbachium, **Marc. 250** nominati) ex Blessigii collationibus afferuntur. quarum notarum nonnullae tanti momenti mihi visae sunt, ut de eis litteras Venetias mitterem, cum iam tum mihi constaret collationes illas non qua opus erat diligentia compositas esse. igitur, quae de hoc codice in apparatu meo insunt, ea omnia a Iuliano Pesenti bibliothecario Veneto per litteras benigne ad me missa sunt.

ε et **Urbinatem 99** libros secundum imagines lucis ope expressas per totum libellum cum textu meo contuli; cum autem numquam paene novas lectiones praebeant, eos amborum locos solos citavi, quibus textus difficultates aut tolluntur aut illustrantur.

Libellus autem praeter codices, quos adhuc nominavi, servatur libris **Laurentianis 80, 5; 21; 22, Ambrosiano H 113, Neapolitano 350, Vaticano Regio 80, Urbinate 100, Parisino 3025, Toletano 20, Raudnitziano VI Fe 4.**[2]) quos

---

1) cf. vol. III p. XXIV sq. 2) hunc catalogum, quod sciamus, integrum Nachstaedt mihi tradidit.

omnes ut conferrem, propter textum male conservatum fortasse postulandum erat; ne facerem, temporum iniquitas impedivit; faciet, quicumque, linguae Aegyptiacae et Graecae aeque peritus, commentario illo, quem haec aetas desiderat, hunc tractatum aliquando instruet. nos quidem codicibus modo citatis eo facilius carebimus, quod constat eos parvi pretii esse neque propriam memoriam continere; quare, ubi codices fide digniores exstant, ab editoribus omnino negleguntur.

Apparatu critico editionis Partheyianae idcirco uti non potui, quod, ut ab editore diligenter est compositus, ita levitate eorum, qui pro illo libros scriptos contulerant, nulla fide dignus est. praecipue autem de codicibus Parisinis plurimi errores illo apparatu continentur. nam secundum eum falsa lectio *πρὸς ἀνάβασιν* (p. 40,26) in Florentinis tantum codicibus legitur; p. 50,3 *καὶ* quoque Florentinis solis ab eo vindicatur. longum est plura enumerare: hoc constat ad historiam textus indagandam illum apparatum certi nihil afferre. ex eo igitur nihil sumpsi. quod iure me fecisse satis docet locus p. 2,20, ubi lectio *κολουούσαις* in **Marc. 248,** cui Parthey eam tribuit, non exstat. et hic error fortasse iam Wyttenbachii est; is enim hoc loco coniecturam propriam cum notis Blessigii confudisse mihi videtur.

Tamen omnibus eis, qui libellum de Iside et Osiride scriptum diligenter cognoscere volunt, Partheyi notae et emendationes contemnendae non sunt. itaque titulos scriptorum a viris doctis, qui Plutarcho operam navaverunt, compositorum in apparatu meo non commemoravi, si Parthey ea iam citaverat. quae ratio etiam ad ambitum huius editionis bene quadrat. Squirii quoque commentarii (Cantabrigiae 1744) etiam hodie haud sine fructu leguntur.

Quid Paton de hoc libello iudicaret, non modo ex notis, quas publici iuris fecit[1]), sed etiam ex exemplari editionis Bernardakianae, quod in usum suum adnotationibus ornavit, comperi. eiusdem editionis exemplar ex bibliotheca Wilamowitzii, quod uxoris benignitate instituto Berolinensi

1) Journal of Philology 20 (1892), p. 162/174.

studiis antiquariis destinato donatum est, per Nachstaedtium ad me pervenit. avidissime id evolvi, at pro! admodum pauca margini adscripta erant.

Editione iam confecta mihi contigit, ut librum Leonis Parmentier, qui 'Recherches sur le traité d'Isis et Osiris de Plutarque'[1]) inscribitur, acciperem. Itaque quidquid boni illic reperitur, cum ad textum emendandum adhibere non iam potuerim, sub titulo addendorum ad fasc. 3 huic volumini praefixi.

Saepe in editione paranda dolui, quod linguae Aegyptiacae peritus non sum. quo maiorem gratiam habeo Adolfo Rusch, qui omnibus eis locis, quos ut sola linguae Graecae peritia explicemus fieri non potest, notas adiecit aut ad libros eorum, qui rebus Aegyptiacis student, legentium animos revocavit. eadem de causa gratias ago Hermanno Kees, qui plagulas textus legit et compluribus locis obscuris sententiam suam adscripsit.

Grato quoque animo commemoro Albinum Lesky, Ioannem Mercati, Georgium Pasquali, Iulianum Pesenti, qui rogati a me codices inspexerunt; Maximilianum Pohlenz, Margaretam Privat, Adolfum Rusch, qui iterum atque iterum bibliothecarum thesauros in usum meum adierunt. maxime autem mihi laudandi sunt Maximilianus Pohlenz et Eduardus Schwartz magistri, qui omnes plagulas mecum correxerunt et plurima textus menda sagacissime sustulerunt. praeterea Pohlenz benignissimis epistulis suis huius editionis eximius fautor inde ab initio exstitit et gaudium ex studiis editori oriens ingenio atque humanitate sua summopere auxit.

Quae cum ita sint, spero laborem non plane indignum Wilamowitzio omnium nostrum magistro nos praestitisse, qui, quamquam hoc volumen Plutarchi sui non iam videbit, perenni tamen exemplo in animis operibusque nostris vivit ac vivet.

Hamburgi. **W. Sieveking.**

---

1) Mém. publ. par la classe des lettres et des sciences morales de l'Académie de Belgique, 2me sér. XI 129 pp. Bruxelles 1913.

ADDENDA

Fasc. 1

p. 5 adn. cr. 6: Ἀριάμνης] Ἀραριάμνης Th. Reinach Rev. d. Ét. Gr. XVI 1903 p. 382

p. 32 a. cr. 16: Hense] Stob. III 7, 53

p. 43 a. cr. 10: Ἀθηνῶν iam Ath. 90 Par. s. 134

p. 59 test. 20: cf. W. Schmid Ph. W. 1933 p. 1135

p. 61 a. cr. 9: μηδὲ ⟨γραπτὰν⟩ μιμηλὰν Na. cf. p. 131, 6/7

p. 77 test. 10: Polyb. XVIII 46

p. 79 test. 6: Liv. XLIV 22

p. 79 test. 17: v. Galb. 1

p. 80 test. 20: leg. App. Mac. 19 (non Pun. 17) add. Liv. XLV 40/41

p. 83 a. cr. 3: ὁρῶν ⟨ἀδόξων⟩ ἀνιστ. Fuhr e v. Cat. 19

p. 85 test. 12: Athen. VI 273a

p. 87 a. cr. 5: τοῦ ⟨δὲ⟩ Πολ. Si.

p. 108 test. 13: Iulian. Conviv. p. 332d

p. 120 a. cr. 24: cf. Lindskog Ages. et Pomp. praef. p. XIX

p. 125, 10: leg. ἀπεγνωσμένοις θεραπείας W. Schmid Ph. W. 1933 p. 1135

p. 135 a. cr. 20: δ' ⟨οὐδὲν⟩ ἐνέκειντο Mehler

p. 178, 4: ψεύδους ⟨οὐ φύσει⟩ κρεῖττον Na. cf. v. Lys. 7, 5

p. 183 test. 4: cf. v. Pelop. 1

p. 209, 14: ⟨βαρέως⟩ φέροντες Na.

p. 221 test. 19: Eustath. de Hysmin. VII 14

p. 253, 2 fr. 559 Rose

p. 255 test. 27: cf. Hoefer Conon p. 104/5 Rohde Gr. Rom. 143 not. 2

p. 256, 13: ὡμολ. παρεσκευάσθαι, ⟨γενέσθαι⟩ δ' οὐκ Stgm.

p. 353, 21 ἥρω legunt plerique velut Otto, Dionysos 76 Wilamowitz Versk. 385 (qui v. 24 ἀγναῖσιν) Po.

Fasc. 2

p. 48 a. cr. 12/13 eiusmodi—ἴχνος delenda

p. 52 a. cr. 8 post Laur. 56, 7 leg. m. 1; paulo post γυναικὸς (pro -κὰς)

p. 87, 16 φανερῶς (= in publicum prodire Cic. de or. II 249) def. Po. in Philologo 1935

p. 97 a. cr. 16 διάθεσιν ε G^II Laur. Redi mg² ἦν ἢ τ. Π

p. 118 a. cr. 18 δύσερις καὶ βάσκανος

Fasc. 3

Capp. 28 et 29 unius paragraphi esse verborum ratio demonstrat

p. 28, 11—15 nihil delendum

p. 28, 14 ἡμᾶς sanum est

p. 28 a. cr. 2 nomen Sarapidis ab hac sententia abesse non posse vidd. Semler et Squire, diligentius prob. Parmentier

p. 28 a. cr. 3 θυγατρὸς v. l. Marc. 248

p. 28 a. cr. 24 pro Αἰ. κύριον lege: αἰδοῦς κύριον; post corr. Wy. lege: αὐτοῦ def. Parmentier

p. 37, 4/5 verba a Reiskio deleta explicat Parmentier

p. 64, 13 θεοποιίαν recte defendit Parmentier neglectis locis 355b 400a sqq., μὴ antecedens del. Si.

p. 77, 7 ἀιδὴς Parmentier

CODICES

(de quibus in praeff. voll. I. II. III accuratius actum est)

A	Par. 1671	a. 1296
B	Par. 1675	s. XV
E	Par. 1672 paulo post	a. 1302
F	Par. 1957	s. XI extr.
G	Barb. 182 p. I	s. XI
	G^{II} = p. II	a. 1350
J	Ambr. 881	s. XIII
O	Ambr. 528 p. I	s. XIII
P	Pal. Heidelb. 153	s. XII/XIII
Q	Athous 268	s. XIV
S	Vat. 264	s. XIV
V	Marc. 427	s. XIV
X	Marc. 250	s. XIV
Z	Marc. 511	s. XIV
c	Harlei. (Lond.) 5692	s. XV
d	Laur. 56, 2	s. XV
g	Pal. Vat. 170	s. XV
h	Harlei. (Lond.) 5612	s. XV
k	Laur. 80, 29 + 56, 24	s. XV
n	Neap. 350 + Vat. 1676	s. XV
o	Par. 1678	s. XI
s	Vat. 1012	s. XIV
u	Urb. 99	s. XV
v	Vind. 46	s. XV
w	Vind. 36	s. XV
x	Vat. 1396	s. XV
y	Vat. 1009	s. XIV
z	Vind. suppl. 23	s. XV
α	Ambr. 859 brevi ante	a. 1296
β	Vat. 1013	s. XIV
γ	Vat. 139 brevi post	a. 1296
δ	Vat. Reg. 80	s. XV
ε	Matrit. 4690 (60)	s. XIV
ν	Voss. qu. 2	s. XV
Ang.	Angelicanus (Rom.) 63 (C. 4. 13)	s. XIV
Matr.	Matrit. 4692 (62)	a. 1460
Rehd.	Rehdigeranus (Vratisl.) 41	s. XVI
Voss.	fol. 3 (+ Coll. Nov. 273)	s. XVI

Γ = **GVOk** Laur. 56, 7 al.
Φ = **dvwxz**
Ψ = **Pg + Qh**
Σ = **JScsy** Voss. 3 Par. 2076
Θ = **Zε + B** Rehd.
Π = **αAE**
Π^2 = apographa codicum Π, quae tamen non omnia inter se concinunt: **βγδν** G^{II} al. (in l. 18 = α^2**AE** etc.)
ξ = **Xn** Ambr. 18 (A 81)
ψ = Laur. c. s. 57 Matr. al.
Ω = codices omnes
O = codd. omnes praeter citatos

Mp = Maximi qu. d. florilegii recensio prior (Migne, Patr. Gr. 91 p. 721; cod. Berol. 1609 s. XI)
Ma = eiusdem rec. aucta (Vat. 739 s. XI)
M. A. = Melissa Augustana (ad id tempus inedita): codd. Patm. 6 s. XI Barocc. 143 s. XII Mon. 429 s. XIV
A. = Antonius Melissa (Migne, P. Gr. 136 p. 765)
gn. Vind. = Die Wiener Apophthegmensammlung (cod. theol. gr. 149 s. XIV) herausg. v. C. Wachsmuth. Festschrift der 36. Philol.-Vers. Freiburg u. Tüb. 1882

gn.V. = gnomologium Vaticanum ineditum (Vat. 743) ed. Sternbach. Wien. Stud. IX—XI 1887—1889.

gn.P. = gnomol. Parisinum inedit. (Par. s. 134) ed. Sternbach. Acad. litt. Cracov. XX 1893 p. 135

app.V. = appendix Vaticana (Vat. 1144) ed. Sternbach. Ibid. p. 171

app. Gn. = appendix Gnomica (Par. s. 690 s. XII) ed. Sternbach. Ibid. p. 29

DJE = gnomol. Byzantinum ἐκ τῶν Δημοκρίτου Ἰσοκράτους Ἐπικτήτου restit. C. Wachsmuth. Stud. z. d. gr. Florileg. Berlin 1882 p. 162

EDITIONES ET NOTAE CRITICAE

Ald. = Aldina a. 1509

Ald.[2] = notae (Leonici) mgi. Ald. Hamburg. adscriptae

Am. = Amyot

An. Pr. = Anonymus Pregeri, Bl. f. bayr. Gymn.-W. 27 (1891) p. 399

Babb. = Babbitt, Plut. Mor. III. Lond. 1931

Bas. = Bases, Ἀθηνᾶ III (1891)

Basil. = ed. Basileensis a. 1542

Baxt. = Baxter

Bens. = Benseler

Bentl. = Bentley

Bern. = Bernardakis

Cob. = Cobet, Variae lectiones. Lugd.-Bat. 1873[2]
id., Novae lect. Ibid. 1858

Di. = Dinse, cf. p. 225

Duebn. = Duebner

Emp. = Emperius, Opusc. philol. Gött. 1847.

Fuhr = F., Rh. M. 33 (1878) p. 565

Gier. = Gierig, Plut. instit. et ap. Lac. Lips. 1779

Ha. = Hartman, De Plut. scriptore etc. Lugd.-Bat. 1916

Halm = H., Ztschr. f. d. Altertumswiss. 1842 p. 1033

Hatz. = Hatzidakis, Ἀθηνᾶ XIII (1901)

Hch. = Hercheri notae ed. Wyttenb. mgi. adscriptae (Berol. libri impressi c. notis qu. 206)

Herw. = Herwerden, Plut. et Lucian. Trai. ad Rhen. 1877.
id. Mnem. XVIII (1890)

Hu. = Hubert

Kal. = Kalitsunakis

Kron. = Kronenberg, Mnem. LI/LII (1923/24)

Ku. = Ed. Kurtz, Miscellen zu Plut. I Lpz. 1888 (p. II Lpz. 1904 non vidi)
id., Bl. f. d. bayr. Gymn.-W. 26 (1890) p. 523
id., B. phil. W. 10 (1890) p. 1199
id., N. Jahrb. f. kl. Philol. 143 (1891) p. 433

Leon. = Leonicus

Madv. = Madvig, Advers. crit. I Hauniae 1871

Markl. = Markland

Mez. = Bachet de Meziriac

Mich. = Michael, B. phil. W 1914 p. 542
id., cf. fasc. 3 p. 1

Na. = Nachstädt

Nab. = Naber, Mnem. XXVI (1898). XXVIII (1900)

Pant. = Pantazides, Παρνασσός II (1898)

Papabas. = Papabasileios, Ἀθηνᾶ X (1898). XIV (1902)
Papag. = Papageorgios, Ἀθηνᾶ I (1889)
Pat. = Paton
Po. = Pohlenz
Re. (Rei.) = Reiske
Rich. = Richards, Class. Rev. 28 (1914) p. 257
Salm. = Salmasius
Sch. = Schlereth, cf. fasc. 2 p. 1
Schw. = Schwartz
Si. = Sieveking
Stb. = Sternbach, v. supra gn.V. etc.
id., Gnomica. Comm. Ribbeck. Lps. 1888 p. 357
Stgm. = Stegmann, N. Jahrb. f. kl. Philol. 141 (1890) p. 193 = eiusdem emendationes nondum publicatae, quas v. d. nonnullis abhinc annis morte abreptus editori liberalissime concessit
Steph. = Stephanus
Ti. = Titchener
Turn. = Turnebus
W.B. = Erman-Grapow, Wörterbuch der ägypt. Sprache
Wil. = v. Wilamowitz
Wy. = Wyttenbach
Xyl.[1] = Xylandri versio lat. a. 1570
Xyl.[2] = Xyl. editio gr. a. 1574

COMMENTATIONES

Alewell, Über das rhetor. Paradeigma. Lpz. 1913
Berve = B., D. Alexanderreich auf prosopogr. Grundlage. München 1926 vol. I/II
Br. = Brunck, Zu Aelians Varia Historia. Comm. philol. in hon. Sodal. Philol. Gryphisw. Berol. 1887 p. 1—16
G. Flügel, Die Quellen in Plut.'s Lykurgos. Marburg 1870 p. 14—20
W. Gemoll, Das Apophthegma. Lpz.-Wien 1924
K. = E. Kessler, Plut.'s Leben des Lykurg. Berlin 1910
Ed. Meyer, Forschungen zur alt. Gesch. I/II. Halle 1892
E. Reimann, Philol. LIV (1895) p. 654
Por. = Poralla, Prosopographie der Lakedaimonier. Breslau 1913
Sass, Plut. Ap. reg. et imp. I. Ploen 1881
Schm. = C. Schmidt, De Apophth. quae sub Plut. nomine feruntur collectionibus I. Gryphisw. 1879
Schunck, De Ps.-Plut. Institutis Lacon. Warburg 1888
Tr. = Max. Treu, Zur Überl. der Ap. Lac. Philol. XLVII (1889) p. 617
Vo. = R. Volkmann, Leben, Schriften und Philosophie des Plut. v. Ch. I/II. Berlin 1869
Web. = L. Weber, Quaest. Lacon. capp. duo. Gött. 1887

15.

*ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ 172

(Plan. 59)

Ἀρτοξέρξης ὁ Περσῶν βασιλεύς, ὦ μέγιστε αὐτόκρατορ B Τραϊανὲ Καῖσαρ, οὐχ ἧττον οἰόμενος βασιλικὸν καὶ φιλάνθρωπον εἶναι τοῦ μεγάλα διδόναι τὸ μικρὰ λαμβάνειν εὐμενῶς καὶ προθύμως, ἐπεὶ παρελαύνοντος αὐτοῦ καθ' ὁδὸν αὐτουργὸς ἄνθρωπος καὶ ἰδιώτης οὐδὲν ἔχων ἕτερον

Libellus spurius iudicatus ex Mureti et Xylandri temporibus et inter Florilegia numerandus. De fontibus (Plut. Herod. Xen. aliis) cf. Schmidt. Plutarcho autem ipsi eiusmodi florilegia in scribendo praesto fuisse apparet ex locis velut Cat. mai. 7 mor. 457 d. Sive hoc florilegio sive potius iisdem fontibus usi sunt Aelianus (v. h., cf. Brunck) et Polyaenus, quibus annecti possunt Val. Max. Frontin. alii. Certe hoc libello ipso usi sunt Stobaeus (etsi nomine Plutarchi nusquam apposito) et ceteri florilegiorum compilatores inde a Maximo qu. d. ad Arsenium et Mac. Chrysocephalum. Affertur inter libros Plutarcheos a Sopatro (ap. Phot. cod. 161 p. 104 b B): *βασιλέων καὶ στρατηγῶν ἀποφθέγματα*; brevi ante, ut ex alio Plutarchi libro sumptum: *ἀνδρῶν ἐνδόξων ἀπ.* In Lampriae cat. bis occurrit: 108 *ἀποφθέγματα ἡγεμονικά, στρατηγικά, τυραννικά* et 125 *ἀπομνημονεύματα.* Hos titulos ad eundem librum spectare et ex titulis in codi-

Codd.: JSc oαAE GO g vz Σ = JSc Π = αAE Π^2 = A² al. ξ = Xn Ambr. 18 (A 81) ψ = Laur. c. s. 57 et eius apogr. (vide praefationem) Φ = vz. de florilegiorum siglis: Mp Ma M.A. A. gn.V. gn. Vind. gn. P. app. V. app. gn. vide praefationem.

1 v. Artox. 5 — Ael. v. h. I 32 Ma 8 f. 45 b Tzetz. Chil. 12, 432

1 *ἀρτοξ.* GOMa *ἀρταξ.* *O* *τῶν Π.* Ma 2 *τρ. κ.* Σ cf. Thes. l. lat. Onom. II p. 36 *κ. τρ.* *O* 4 *ἐπείπερ ἐλαύν.* ΠG¹Φ

ἐκ τοῦ ποταμοῦ ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ὕδωρ ὑπολαβὼν προσήνεγκεν, ἡδέως ἐδέξατο καὶ ἐμειδίασε, τῇ προθυμίᾳ τοῦ διδόντος οὐ τῇ χρείᾳ τοῦ διδομένου τὴν χάριν μετρήσας. ὁ δὲ Λυκοῦργος εὐτελεστάτας ἐποίησεν ἐν Σπάρτῃ C *τὰς θυσίας, ἵνα ἀεὶ τοὺς θεοὺς τιμᾶν ἑτοίμως δύνωνται καὶ ῥᾳδίως ἀπὸ τῶν παρόντων. τοιαύτῃ δή τινι γνώμῃ κἀμοῦ λιτά σοι δῶρα καὶ ξένια καὶ κοινὰς ἀπαρχὰς προσφέροντος ἀπὸ φιλοσοφίας ἅμα τῇ προθυμίᾳ καὶ τὴν χρείαν ἀπόδεξαι τῶν ἀπομνημονευμάτων, εἰ πρόσφορον ἔχει τι πρὸς κατανόησιν ἠθῶν καὶ προαιρέσεων ἡγεμονικῶν, ἐμφαινομένων τοῖς λόγοις μᾶλλον ἢ ταῖς πράξεσιν αὐτῶν. καίτοι καὶ βίους ἔχει⟨ς,⟩ τὸ σύνταγμα τῶν ἐπιφανεστάτων παρά τε Ῥωμαίοις καὶ παρ' Ἕλλησιν ἡγεμόνων καὶ νομοθετῶν καὶ αὐτοκρατόρων· ἀλλὰ τῶν μὲν πράξεων αἱ πολλαὶ τύχην ἀναμεμιγμένην ἔχουσιν, αἱ* D *δὲ γινόμεναι παρὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ πάθη καὶ τὰς τύχας*

---

cibus obviis apparet et ex prooemio florilegio praemisso, cf. p. 2, 9. Variat titulus in libris mscr. traditus; Plutarchi nomen non ubique apponitur, ut fieri solet in Plut. scriptis. Habent:

βασ. ἀποφθ. κ. στρατ. JSo (subscr., deest initium) GO Paris. 2078 (v. praefationem) *βασιλέων καὶ στρατηγῶν ἀποφθέγματα* c *βασ. ἀπ.* V *ἀπ. βασ. κ. στρατ.* ΠΦg *ἀπ. τῶν ἐπιφανεστάτων παρά τε ῥωμαίοις καὶ ἕλλησι καὶ νομοθετῶν καὶ αὐτοκρατόρων* ψ (apparet hunc titulum desumptum esse ex p. 2, 13 sqq.).

Apophthegmata uno tenore in codd. scribuntur neque nisi puncto vel cruce vel lineola sive atra sive rubra interposita distinguuntur; lemmata nec tamen semper in mge adduntur, plerumque a manu posteriore. Initium Ap. Rom. non indicatur, nisi quod in mge habent libri nonnulli *Ῥωμαικά* (JSAXv). Titulum *Ἀπ. Ῥωμ.* habent Barb. p. II et Laud. (v. praefationem).

---

4 228 d v. Lyc. 19 frg. comm. in Hes. VII 64, 6 Bern. Plat. Alcib. II p. 149 a Cic. de leg. II 10, 25 app. V. II 112 7 Plat. Prot. p. 343 b 15 v. Lyc. 19. 20 Them. 18 Alex. 1 Cat. mai. 7—9 Cat. min. 24. 37 Brut. 2 mor. 145 d 457 d

---

5 *τὰς* ante *θυσ.* om. Σ *εὐτελῶς* Σ ss. G^4 9—10 *πρ. ἔχ. τι* Σg G^2O^2 *ὅρον ἔχει τινα* cett. 10 *πρ.*] *προαίρεσιν* ss. G^3 12 *ἔχει⟨ς,⟩* Wil. *ἔχει* Ω 13 *παρ'* om. Σ

ἀποφάσεις καὶ ἀναφωνήσεις ὥσπερ ἐν κατόπτροις καθαρῶς παρέχουσι τὴν ἑκάστου διάνοιαν ἀποθεωρεῖν. ᾗ καὶ Σειράμνης ὁ Πέρσης πρὸς τοὺς θαυμάζοντας, ὅτι τῶν λόγων αὐτοῦ νοῦν ἐχόντων αἱ πράξεις οὐ κατορθοῦνται, τῶν μὲν λόγων ἔφη κύριος αὐτὸς εἶναι, τῶν δὲ πράξεων τὴν τύχην μετὰ τοῦ βασιλέως. ἐκεῖ μὲν οὖν ἅμα αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀνδρῶν τὰς πράξεις παρακειμένας ἔχουσαι σχολάζουσαν φιληκοΐαν περιμένουσιν· ἐνταῦθα δὲ [καὶ] τοὺς λόγους αὐτοὺς καθ' αὑτοὺς ὥσπερ δείγματα τῶν βίων καὶ σπέρματα συνειλεγμένους οὐδὲν οἶομαί σοι τὸν καιρὸν ἐνοχλήσειν, ἐν βραχέσι πολλῶν E
ἀναθεώρησιν ἀνδρῶν ἀξίων μνήμης γενομένων λαμβάνοντι.

ΚΥΡΟΣ

1. *Πέρσαι τῶν γρυπῶν ἐρῶσι καὶ καλλίστους ὑπολαμβάνουσι διὰ τὸ Κῦρον ἀγαπηθέντα μάλιστα τῶν βασιλέων γεγονέναι γρυπὸν τὸ εἶδος.*

2. *Ἔλεγε δὲ Κῦρος ἑτέροις ⟨δεῖν⟩ ἀναγκάζεσθαι τἀγαθὰ πορίζειν τοὺς αὑτοῖς μὴ θέλοντας· ἄρχειν δὲ μηδενὶ προσήκειν, ὃς οὐ κρείττων ἐστὶ τῶν ἀρχομένων.*

3. *Βουλομένους δὲ τοὺς Πέρσας ἀντὶ τῆς ἑαυτῶν*

---

3 cf. Diod. XV 41 (Pharnab.) 9 cf. Val. Max. praef. l. I 15 821 e 18 cf. Xen. Cyrop. I 6, 11. 27—30 19 Mp. 9 (Berol. f. 43 b Patr. Gr. 91 p. 780) M. A. 28 (Bar. f. 187 b) A. II 1 (Patr. Gr. 136 p. 1008) 22 Her. IX 122

---

3 ᾗ καὶ σειρ.] Scg ᾗ σειρ. J καὶ σ. δὲ ΠΦ ἣ καὶ σ. δὲ G[1] (ἣ postea eras., a m. 4?) O 5 κύριον ἔφη αὐτὸς (ος ex ου corr.) εἶναι S ἔφη αὐτὸς εἶναι κύριος Gg Diod. αὐτὸς ἔφη εἶναι κύριος O 7 ταῖς ἀποφάσεσι ΠGOgΦ 8 ἔχουσι Og (ι ex αι mut.) ἅμα ταῖς ἀποφάσεσι τ. ἀ. τ. πρ. π. ἔχεις, αἳ σχ. φιλ. π. Na. 9 καὶ del. Bas. ἐνταῦθα (lac. 18—35 litt.) ὥσπερ Σ lac. expl. J[2] om. δὲ 12 λαμβάνοντος GO 15 καὶ καλλ. ὑπολ. Σg 821e om. ΠGOΦ 16 ⟨τὸν⟩ ἀγαπ. Stg. 18 ⟨δεῖν⟩ Na. 19 αὐτοὺς G αὐτοὺς ΣO 20 οὐδενὶ προσήκει Mp μηδενὶ προσήκει A

οὔσης ὀρεινῆς καὶ τραχείας πεδιάδα καὶ μαλακὴν χώραν F λαβεῖν οὐκ εἴασεν, εἰπὼν ὅτι καὶ τῶν φυτῶν τὰ σπέρματα καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ βίοι ταῖς χώραις συνεξομοιοῦνται.

ΔΑΡΕΙΟΣ

1. *Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ ἑαυτὸν ἐγκωμιάζων ἔλεγεν ἐν ταῖς μάχαις καὶ παρὰ τὰ δεινὰ γίνεσθαι φρονιμώτερος.*

2. *Τοὺς δὲ φόρους τοῖς ὑπηκόοις τάξας μετεπέμψατο τοὺς πρώτους τῶν ἐπαρχιῶν καὶ περὶ τῶν φόρων ἠρώτησε,* 178 *μὴ βαρεῖς εἰσι· φησάντων δὲ μετρίως ἔχειν ἐκέλευσε | τοὺς ἡμίσεις τελεῖν ἕκαστον.*

3. *Ῥοιὰν δὲ μεγάλην ἀνοίξας, πυθομένου τινὸς τί ἂν ἔχειν ἐβούλετο τοσοῦτον ὅσον ἐστὶ τῶν κόκκων τὸ πλῆθος, εἶπε Ζωπύρους· ἦν δ' ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ φίλος ὁ Ζώπυρος.*

4. *Ἐπεὶ δ' αὐτὸς αἰκισάμενος ἑαυτὸν ὁ Ζώπυρος καὶ τὴν ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα περικόψας ἐξηπάτησε Βαβυλωνίους καὶ πιστευθεὶς ὑπ' αὐτῶν παρέδωκε Δαρείῳ τὴν πόλιν, πολλάκις ὁ Δαρεῖος εἶπεν οὐκ ἂν ἐθελῆσαι λαβεῖν ἑκατὸν Βαβυλῶνας ἐπὶ τῷ μὴ Ζώπυρον ἔχειν ὁλόκληρον.*

ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ

Σεμίραμις δὲ ἑαυτῇ κατασκευάσασα τάφον ἐπέγραψεν B *'ὅστις ἂν χρημάτων δεηθῇ βασιλεύς, διελόντα τὸ μνημεῖον ὅσα βούλεται λαβεῖν.' Δαρεῖος οὖν διελὼν χρήματα*

---

6 792 c Stob. III 7, 27 9 Polyaen. VII 11, 3 13 Her. IV 143 (Megabazus) 17 Her. III 160 (Zop.) IV 143 (Megab.) Iustin. I 10, 5 Diod. X 19 Polyaen. VII 13 Frontin. III 3, 4 app. V. I 168 Zenob. 4, 9 (Paroem. Gr. I 86 Leutsch.) Ars. 264. 322 sq. 24 Stob. III 10, 52 app. V. II 140 cf. Her. I 187 (Nitocris) Max. Tyr. 20, 9 Iulian. or. II 85 c

---

6 ὡς δαρ. J δαρ. δὲ Sv 7 περὶ Sc ⟨αὐτοῦ⟩ φρ. Stg. cf. 792 c 12 τελεῖν τοὺς ἡμ. ΠΦ 14 ἐβούλ. GO ἠβ. Σ βούλοιτο ΠΦ Hch. 17 ἑαυτ. αἰκ. ΠΦ

μὲν οὐχ εὗρε, γράμμασι δὲ ἑτέροις ἐνέτυχε τάδε φράζουσιν· 'εἰ μὴ κακὸς ἦσθ' ἀνὴρ καὶ χρημάτων ἄπληστος, οὐκ ἂν νεκρῶν θήκας ἐκίνεις.'

ΞΕΡΞΗΣ

1. Ξέρξῃ τῷ Δαρείου περὶ τῆς βασιλείας ἀμφισβητῶν ὁ ἀδελφὸς Ἀριαμένης κατέβαινεν ἐκ τῆς Βακτριανῆς· ἔπεμψεν οὖν αὐτῷ δῶρα, φράσαι κελεύσας τοὺς διδόντας 'τούτοις σε τιμᾷ νῦν Ξέρξης ὁ ἀδελφός· ἐὰν δὲ βασιλεὺς ἀναγορευθῇ, πάντων ἔσῃ παρ' αὐτῷ μέγιστος.' ἀποδειχθέντος δὲ τοῦ Ξέρξου βασιλέως ὁ μὲν Ἀριαμένης εὐθὺς C προσεκύνησε καὶ τὸ διάδημα περιέθηκεν, ὁ δὲ Ξέρξης ἐκείνῳ τὴν δευτέραν μεθ' ἑαυτὸν ἔδωκε τάξιν.

2. Ὀργισθεὶς δὲ Βαβυλωνίοις ἀποστᾶσι καὶ κρατήσας προσέταξεν ὅπλα μὴ φέρειν, ἀλλὰ ψάλλειν καὶ αὐλεῖν καὶ πορνοβοσκεῖν καὶ καπηλεύειν καὶ φορεῖν κολπωτοὺς χιτῶνας.

3. Ἀττικὰς δ' ἰσχάδας οὐκ ἂν ἔφη φαγεῖν ὠνίους κομισθείσας, ἀλλ' ὅταν τὴν φέρουσαν κτήσηται χώραν.

4. Ἕλληνας δὲ κατασκόπους ἐν τῷ στρατοπέδῳ λαβὼν οὐδὲν ἠδίκησεν, ἀλλὰ τὴν στρατιὰν ἀδεῶς ἐπιδεῖν κελεύσας ἀφῆκεν.

---

5 488 d Iustin. II 10 Themist. or. 6 p. 89 cf. Herod. VII 2. 3 13 de Cyro et Lydis Her. I 155 Polyaen. VII 6, 4 Iustin. I 7, 11. de Aristodemo et Cymaeis Dion. Hal. A. R. VII 9 de Sesostride et Aegyptiis schol. ad Soph. Oed. Col. 329 17 Athen. XIV p. 652 b ex Dinone 19 Her. VII 146 Polyaen. VII 15, 2 VIII 16, 8 Polyb. XV 5 App. Pun. 39 Liban. II p. 246 d Liv. XXX 29 (de Scip.)

---

3 ἐκίνεις: inc. o 5 τῷ (lac. 6 litt.) περὶ Σ lac. expl. J^2 6 et 10 ἀριαμένης ξ 488 d Them. 14 ἀριμένης O ἀριμάνης Φ 7 κελ. φρ. Jc παρρακελ. φρ. S 12 ἐκείνῳ (ἐκεῖνο S) μεθ' ἑαυτ. τὴν δευτ. Σ ἐκείνῳ om. G^1 add. G^4 in fine versus 13 βαβ. καὶ κρατήσας τούτων ἀποστάντων Σ 21 ἀφῆκεν O διῆκεν Σo^1G^1 αφ ss. o^2G^3 διαφῆκεν ΠΦg

ΑΡΤΟΞΕΡΞΗΣ

D *1. Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξου, ὁ μακρόχειρ προσαγορευθεὶς διὰ τὸ τὴν ἑτέραν χεῖρα μακροτέραν ἔχειν, ἔλεγεν ὅτι τὸ προσθεῖναι τοῦ ἀφελεῖν βασιλικώτερόν ἐστι.*

2. Πρῶτος δὲ πρωτοβολεῖν ἐκέλευσε τῶν συγκυνηγετούντων τοὺς δυναμένους καὶ βουλομένους.

3. Πρῶτος δὲ τοῖς ἁμαρτάνουσι τῶν ἡγεμονικῶν τιμωρίαν ἔταξεν, ἀντὶ τοῦ τὸ σῶμα μαστιγοῦσθαι καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτίλλεσθαι μαστιγοῦσθαι μὲν ἀποδυσαμένων τὰ ἱμάτια, τίλλεσθαι δὲ τὴν τιάραν ἀποθεμένων.

4. Σατιβαρζάνην δὲ τὸν κατακοιμιστὴν αἰτούμενόν τι παρ' αὐτοῦ τῶν μὴ δικαίων αἰσθόμενος ἐπὶ τρισμυρίοις E *δαρεικοῖς τοῦτο ποιοῦντα, προσέταξε τῷ ταμίᾳ τρισμυρίους δαρεικοὺς κομίσαι· καὶ διδοὺς αὐτῷ 'λάβε' εἶπεν 'ὦ Σατιβαρζάνη· ταῦτα μὲν γὰρ δοὺς οὐκ ἔσομαι πενέστερος, ἐκεῖνα δὲ πράξας ἀδικώτερος.'*

ΚΥΡΟΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ

Κῦρος ὁ νεώτερος τοὺς Λακεδαιμονίους συμμαχεῖν αὐτῷ παρακαλῶν ἔλεγε τοῦ ἀδελφοῦ καρδίαν ἔχειν. βαρυ-

---

2 cf. 181 f **5** Xen. Cyr. I 4, 14 Ctes. fr. 40 **7** 35 e 565 a Dio Chr. or. 37 p. 467 b Amm. Marc. XXX 8 **12** Themist. or. 8 p. 139 Ma 5 f. 22 a (*Πλουτάρχου*) **19** v. Art. 6 mor. 620 c Xen. An. I 7, 4 Diod. XIV 21

---

2 *ἀρταξ.* Σgo¹ (*o* ex *α* ras. o²) ΠΦ **4** *ἀφελέσθαι* Σg **8** *τιμωρίας* Σg **8—9** *μαστιγ.* — *ἀποτίλλεσθαι* propter homoioarkton om. o¹G¹O¹Φ add. in mge G⁴O² post *σῶμα*: *μαστιγοῦν μαστιγοῦσθαι ἐνδυσαμένων* (ex lacunoso [*μ*]*ὲν* [*ἀπο*]*δυσ.* ortum ?) *τὰ ἱμάτια καὶ ἀντὶ τοῦ τὴν κεφαλὴν ἀποτίλλεσθαι τίλλ. τ. τιάρ. ἀποθ.* Σg (*ἀποδυσ.*) *μαστιγοῦν* post *σῶμα* ss. et in mge *καὶ ἀντὶ τοῦ τὴν κ* (cetera resecta a bibliopega) o² *σῶμα μαστιγοῦν μαστιγοῦσθαι μὲν ἀποδ. τὰ ἱμ., τίλλεσθαι δὲ τ. τ. ἀπ.* Π **10** *ἀποθεμένους* Φ **12** *δὲ* om. Σg **15** *διαδοὺς* oΠG³OgΦ *εἶπε· λάβε* Σ *ὦ*] *τῶ* Φ **16** *διδοὺς* Σg

τέραν καὶ πλείονα πίνειν ἄκρατον αὐτοῦ καὶ φέρειν βέλτιον· ἐκεῖνον δὲ μόλις ἐν ταῖς θήραις ἐπὶ τῶν ἵππων μένειν, ἐν δὲ τοῖς δεινοῖς μηδ' ἐπὶ τοῦ θρόνου. παρεκάλει δ' ἀποστέλλειν ἄνδρας πρὸς αὐτόν, ἐπαγγελλόμενος τοῖς F
μὲν πεζοῖς ἵππους δώσειν, τοῖς δὲ ἵππους ἔχουσιν ἅρματα, τοῖς δὲ χωρία κεκτημένοις κώμας, τοὺς δὲ κώμας ἔχοντας πόλεων κυρίους ποιήσειν· ἀργυρίου δὲ καὶ χρυσίου οὐκ ἀριθμὸν ἀλλὰ σταθμὸν ἔσεσθαι.

ΑΡΤΟΞΕΡΞΗΣ Ο ΜΝΗΜΩΝ

1. Ἀρτοξέρξης ὁ τούτου μὲν ἀδελφὸς Μνήμων δὲ καλούμενος οὐ μόνον τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἑαυτὸν ἀνέδην παρεῖχεν, ἀλλὰ καὶ τὴν γυναῖκα τὴν γνησίαν ἐκέλευσε τῆς ἁρμαμάξης τὰς αὐλαίας περιελεῖν, ὅπως οἱ δεόμενοι κατὰ τὴν ὁδὸν ἐντυγχάνωσι.

2. Πένητος δ' ἀνθρώπου μῆλον ὑπερφυὲς | μεγέθει προσ- 174
ενέγκαντος αὐτῷ δεξάμενος ἡδέως 'νὴ τὸν Μίθραν' εἶπεν 'οὗτός μοι δοκεῖ καὶ πόλιν ἂν ἐκ μικρᾶς μεγάλην πιστευθεὶς ἀπεργάσασθαι.'

3. Ἐν δὲ φυγῇ τινι τῆς ἀποσκευῆς αὐτοῦ διαρπαγείσης ξηρὰ σῦκα φαγὼν καὶ κρίθινον ἄρτον 'οἵας' εἶπεν 'ἡδονῆς ἄπειρος ἤμην.'

ΠΑΡΥΣΑΤΙΣ

Παρύσατις ἡ Κύρου καὶ Ἀρτοξέρξου μήτηρ ἐκέλευε τὸν βασιλεῖ μέλλοντα μετὰ παρρησίας διαλέγεσθαι βυσσίνοις χρῆσθαι ῥήμασιν.

---

10 v. Art. 5, 6 15 v. Art. 4, 5 Ael. v. h. I 33 19 cf. v. Art. 12, 5

---

2 τοῦ ἵππου Ath. Par. s. 134 (Exc., vid. praef.) ἐφ' ἵππου v. Art. 6 3 δεινοῖς] δείπνοις An. Pr. ex 620c, sed v. Art. 6: ἐν τοῖς κινδύνοις μηδὲ om. Σg 4 ἀποστ. ἄνδ. GOgΦ v. Art. 6 ἄνδ. ἀποστ. ΣoΠ 8 σταθμ.] μέτρον v. Art. 6 10 ἀρταξ. ΣΠΦ δὲ ὁ JS μὲν om. Σ 13 αἱ δεόμεναι? Na. cf. ταῖς δημότισιν v. Art. 22 et p. 8, 2 ἀρταξ. Ω 23 ἐκέλευσε Σg 24 βασιλέα Π (praeter α A) Φ (add. πρὸς St.) μετὰ παρρ. om. Σg quod prob. Po. 25 κεχρῆσθαι Σg

ΟΡΟΝΤΗΣ

B *Ὀρόντης, ὁ βασιλέως Ἀρτοξέρξου γαμβρός, ἀτιμίᾳ περιπεσὼν δι' ὀργὴν καὶ καταγνωσθεὶς ἔφη, καθάπερ οἱ τῶν ἀριθμητικῶν δάκτυλοι νῦν μὲν μυριάδας νῦν δὲ μονάδα [τιθέναι] δύνανται, τὸ αὐτὸ καὶ τοὺς τῶν βασιλέων φίλους, νῦν μὲν τὸ πᾶν δύνασθαι νῦν δὲ τοὐλάχιστον.*

ΜΕΜΝΩΝ

Μέμνων, ὁ Ἀλεξάνδρῳ πολεμῶν ὑπὲρ Δαρείου τοῦ βασιλέως, μισθοφόρον τινὰ πολλὰ βλάσφημα καὶ ἀσελγῆ περὶ Ἀλεξάνδρου λέγοντα τῇ λόγχῃ πατάξας 'ἐγώ σε' εἶπε 'τρέφω μαχούμενον, ἀλλ' οὐ λοιδορησόμενον Ἀλεξάνδρῳ.'

C

ΟΙ ΑΙΓΥΠΤΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΙΣ

Οἱ Αἰγυπτίων βασιλεῖς κατὰ νόμον ἑαυτῶν τοὺς δικαστὰς ἐξώρκιζον ὅτι, κἂν βασιλεύς τι προστάξῃ κρῖναι τῶν μὴ δικαίων, οὐ κρινοῦσι.

ΠΟΛΤΥΣ

Πόλτυς ὁ Θρᾳκῶν βασιλεὺς ἐν τῷ Τρωϊκῷ πολέμῳ πρεσβευσαμένων πρὸς αὐτὸν ἅμα τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐκέλευσε τὸν Ἀλέξανδρον ἀποδόντα τὴν Ἑλένην δύο παρ' αὐτοῦ λαβεῖν καλὰς γυναῖκας.

ΤΗΡΗΣ

Τήρης ὁ Σιτάλκου πατὴρ ἔλεγεν, ὁπότε σχολάζοι καὶ D *μὴ στρατεύοιτο, τῶν ἱπποκόμων οἴεσθαι μηδὲν διαφέρειν.*

---

2 Diod. XV 8—11 4 Aristid. ὑπ. τ. τεττ. II 257 (= Di. II 335) cum schol. (Di. III 700) cf. Polyb. V 26, 13 (Apelles) Diog. L. I, 59 (Solon) R. E. II 1068 9 Ars. 360 15 cf. Diod. I, 71 19 Ars. 360 24 cf. 792c (Anteas)

---

5 *μονάδας* *ΠΦ* [*τιθέναι*] Cob. *τὸ αὐτὸ* om. G^1*Φ* 9 *ὁ* om. *Π* 12 *μαχόμενον* J *λοιδορησόμενον* G^4O *λοιδορούμενον* *O* 15 *νόμων* *Φ* 16 *ἐξώριζον* *Σ* 17 *κρίνουσιν* *Σ* 19 *μόλτις* *Φ* *μόλτος* Ars. 20 *τῶν*^{2} om. *Π* 21 *ἐκέλευε* G^1*Φ* 22 *καλὰς* om. S *καλ. γυν.* om. Ars.

ΚΟΤΥΣ

1. *Κότυς τῷ δωρησαμένῳ πάρδαλιν ἀντεδωρήσατο λέοντα.*

2. *Φύσει δ' ὢν ὀξὺς εἰς ὀργὴν καὶ πικρὸς τῶν ἁμαρτανόντων ἐν ταῖς διακονίαις κολαστής, σκεύη ποτὲ κεραμεᾶ ξένου κομίσαντος εὔθραυστα καὶ λεπτά, πιθανῶς δὲ καὶ περιττῶς εἰργασμένα γλυφαῖς τισι καὶ τορείαις, τῷ μὲν ξένῳ ἔδωκε δῶρα, τὰ δὲ σκεύη πάντα συνέτριψεν, 'ὅπως' εἰπὼν 'μὴ δι' ὀργὴν πικρότερον κολάζω τοὺς συντρίβοντας.'*

ΙΔΑΝΘΥΡΣΟΣ

Ἰδάνθυρσος ὁ Σκυθῶν βασιλεύς, ἐφ' ὃν διέβη Δαρεῖος, E
ἔπειθε τοὺς Ἰώνων τυράννους τὸ τοῦ Ἴστρου ζεῦγμα λύσαντας ἀπαλλάττεσθαι· μὴ βουληθέντας δὲ διὰ τὴν πρὸς Δαρεῖον πίστιν ἀνδράποδα χρηστὰ καὶ ἄδραστα ἐκάλει.

ΑΝΤΕΑΣ

1. *Ἀντέας ἔγραφε πρὸς τὸν Φίλιππον 'σὺ μὲν ἄρχεις Μακεδόνων ἀνθρώποις μεμαθηκότων πολεμεῖν· ἐγὼ δὲ Σκυθῶν, οἳ καὶ λιμῷ καὶ δίψει μάχεσθαι δύνανται.'*

2. *Τοὺς δὲ πρέσβεις τοῦ Φιλίππου ψήχων τὸν ἵππον ἠρώτησεν, εἰ τοῦτο ποιεῖ Φίλιππος· τῶν δ' εἰπόντων 'οὔ' 'καὶ πῶς δύναταί' φησι 'πόλεμον ἄρασθαι κατ' ἐμοῦ;'*

---

2 Ars. 329 4 app. V. II 61 Ars. 329 12 cf. 190f Herod. IV 142

---

4 *εἰς* om. oG¹v 5 *διανοίαις* S *κεράμεα* ΣoGO Ars. *κεράμια* Φg *κεραμεικὰ* app. V. 6 *κομίσαντος ξένου* Φ Ars. 8 *δέδωκε* Φ *πάντα σκεύη* GOΦ 9 *εἰπὼν* Σg *εἶπε* **O** Ars. *εἶπε* (sscr. *ὼν*) E *πικροτέρως* J 12 *Ἰδάνθυρσος* Bern. ex Her. IV 76 cf. CJ.Gr. II p. 111a. 113a *ἰδοὺ θύρσος* aut *ἰδὸν θύρσος* Φ *ἰδάθυρσος* **O** 15 *τὸν δαρ.* O 18 *ἀτέας* oΠG¹ 19 *ἀνθρώπων* (ante *μακ.* pos. Σ) **Ω** corr. Π²(AEψ)X¹ (*-πων*, sscr. *οις*) *μεμαθηκόσι* ψ 21 *τοῦ* om. Φ 22—23 *τῶν δ' εἰπ.—ἐμοῦ* ΣgOmg² (Jan. Pann., Raph. Reg., Mez.) om. **O**

3. Ἰσμηνίαν δὲ τὸν ἄριστον αὐλητὴν λαβὼν αἰχμάλωτον
F ἐκέλευσεν αὐλῆσαι· θαυμαζόντων δὲ τῶν ἄλλων αὐτὸς ὤμοσεν ἥδιον ἀκούειν τοῦ ἵππου χρεμετίζοντος.

ΣΚΙΛΟΥΡΟΣ

Σκιλοῦρος ⟨ὁ⟩ ὀγδοήκοντα παῖδας ἄρρενας ἀπολιπὼν ἐπεὶ τελευτᾶν ἔμελλε, δέσμην ἀκοντίων ἑκάστῳ προτείνων ἐκέλευσε καταθραῦσαι· πάντων δ' ἀπαγορευσάντων, ⟨ἓν⟩ καθ' ἓν αὐτὸς ἐξελὼν ἀκόντιον ἅπαντα ῥᾳδίως συνέκλασε, διδάσκων ἐκείνους ὅτι συνεστῶτες ἰσχυροὶ διαμενοῦσιν, ἀσθενεῖς δ' ἔσονται διαλυθέντες καὶ στασιάσαντες. |

ΓΕΛΩΝ

175 1. Γέλων ὁ τύραννος, ὅτε Καρχηδονίους πρὸς Ἱμέρᾳ κατεπολέμησεν, εἰρήνην ποιούμενος πρὸς αὐτοὺς ἠνάγκασεν ἐγγράψαι ταῖς ὁμολογίαις ὅτι καὶ τὰ τέκνα παύσονται τῷ Κρόνῳ καταθύοντες.

2. Ἐξῆγε δὲ πολλάκις τοὺς Συρακοσίους ὡς ἐπὶ στρατείαν κατὰ φυτείαν, ὅπως ἥ τε χώρα βελτίων γένηται γεωργουμένη καὶ μὴ χείρονες αὐτοὶ σχολάζοντες.

3. Αἰτῶν δὲ χρήματα τοὺς πολίτας, ἐπεὶ ἐθορύβησαν,

---

1 334 b 1095 f   5 511 c v. Sert. 16 Plin. Ep. III 9 Stob. IV 27, 16 Ma 6 f. 32 a Ars. 434 fab. Aes. 103 (Halm) Babr. 47
12 171 c 552 a Porphyr. de abst. II 56 (Iphicr.) Ars. 173 (ad 1—4)

---

5 σκιλοῦρος ΣX 511 c   σκιοῦρος G[1] (λ ss. G[4]) O   σκιλλοῦρος g σκίλουρος oΠ Stob. Ma   σκίουρος Φ Ars.   ⟨ὁ⟩ add. Pap.   ἀπολείπων GOg   6 ἐπειδὴ Stob.   7 ἐκέλευσε ΣΦ 511 c   ἐκέλευε oΠGOg   τῶν πάντων Σ   7—8 πάντων — συνέκλασε om. Φ Ars.   7 ⟨ἓν⟩ add. Na. ex 511 c   8 ἕλκων 511 c Stob.   πάντα Stob.   διέκλασε 511 c ἔκλασε Stob.   9 διδ. αὐτὸς ἐκ. O   συνεστῶτες μὲν A[2] Stob. Ma   καὶ ὁμονοοῦντες ante ἰσχ. inserit Stob.   διαμένουσιν oO codd. Stob. Ma Ars.   10 καὶ στασ. om. Stob.   12 ἱμέραν aut ἡμέραν ΣgΠ[2] (E alii)   16 τοὺς συρ. πολλ. GOgΦ ὁ αὐτὸς ἐξῆγε πολλ. τ. συρ. Σ   συρακουσ. ΣoΠΦ   συρρακουσ. GOg hic et infra, neque vero constanter   17 κατὰ Babb. καὶ Ω τὴν Wy. ex v. Tim. 34 cf. Sauppe Em. Plut. p. 10 sqq. εἰς Bern.   19 αἰτῶν — τοὺς om. Σ cum lac. 14 litt. suppl. J[2] post lac. incip. πολίταις S post lac. inc. ἐπεὶ c   ἐθορυβήθησαν Π[2]

αἰτεῖν εἶπεν ὡς ἀποδώσων, καὶ ἀπέδωκε μετὰ τὸν πόλεμον.

4. *Ἐν δὲ συμποσίῳ λύρας περιφερομένης, ἁρμοζομένων τῶν ἄλλων ἐφεξῆς καὶ ᾀδόντων, αὐτὸς τὸν ἵππον εἰσα-* B *γαγεῖν κελεύσας ἐλαφρῶς καὶ ῥᾳδίως ἀνεπήδησεν ἐπ' αὐτόν.*

ΙΕΡΩΝ

1. *Ἱέρων ὁ μετὰ Γέλωνα τύραννος ἔλεγε μηδένα τῶν παρρησιαζομένων πρὸς αὐτὸν ἄκαιρον εἶναι.*

2. *Τοὺς δ' ἀπόρρητον λόγον ἐκφέροντας ἀδικεῖν ᾤετο καὶ πρὸς οὓς ἐκφέρουσι· μισοῦμεν γὰρ οὐ μόνον τοὺς ἐκφέροντας ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούσαντας ἃ μὴ βουλόμεθα.*

3. *Λοιδορηθεὶς δὲ ὑπό τινος εἰς τὴν δυσωδίαν τοῦ στόματος ᾐτιᾶτο τὴν γυναῖκα μηδέποτε περὶ τούτου φράσασαν· ἡ δ' εἶπεν 'ᾤμην γὰρ τοιοῦτον ἅπαντας τοὺς ἄνδρας ὄζειν.'*

4. *Πρὸς δὲ Ξενοφάνην τὸν Κολοφώνιον εἰπόντα μόλις* C *οἰκέτας δύο τρέφειν 'ἀλλ' Ὅμηρος' εἶπεν, 'ὃν σὺ διασύρεις, πλείονας ἢ μυρίους τρέφει τεθνηκώς.'*

5. *Ἐπίχαρμον δὲ τὸν κωμῳδοποιόν, ὅτι τῆς γυναικὸς αὐτοῦ παρούσης εἶπέ τι τῶν ἀπορρήτων, ἐζημίωσε.*

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

1. *Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος, κληρουμένων κατὰ γράμμα τῶν δημηγορούντων, ὡς ἔλαχε τὸ Μ, πρὸς τὸν εἰπόντα*

---

3 cf. v. Them. 2 8—12 M. A. 23 (Bar. 169 b) Phot. Op. parsen. 252 Stb. 10 Mp 20 (M. 848) Ars. 478 (Chares) 13 90 b Luc. Hermot. 34 Stob. III 5, 42 cum nota Tzetz. Chil. 13, 485 Ars. 306 cf. Hieron. ad Jovin. I p. 36 a (M. Duilius) Caec. Balb. (Wölffl.) p. 13, 3 v. Gemoll p. 63 17 cf. Vitruv. VII praef. 8 Sext. Emp. adv. math. IX 193 Mp 17 (M. 825 a) Ars. 306 v. Voghera Stud. it. XI 1903 p. 5 23 Ars. 213

---

11 *τοὺς* ante *πρὸς* add. o*Π* 12 *ἐκλαλήσαντας* Mp M. A. Phot. Ars. *ἀκούοντας* G^1 (corr. G^3) g Mp (Paris. 1167 = Ballesd. Combefisii f. 48 a) 14 *αὐτοῦ γυν.* *O* Ars. *αὐτοῦ* om. *Σ* 90 b Stob. 20 *κωμωδιοποιὸν* oa *κωμωδιποιὸν* O 21 *ἀπορρ.* *Σ* *ἀπρεπῶν* *O* 24 *δημηγόρων* *Φ*

'μωρολογήσεις, Διονύσιε' 'μοναρχήσω μὲν οὖν' εἶπε, καὶ δημηγορήσας εὐθὺς ᾑρέθη στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Συρακοσίων.

D 2. *'Επεὶ δ' ἐν ἀρχῇ τῆς τυραννίδος ἐπολιορκεῖτο συστάντων ἐπ' αὐτὸν τῶν πολιτῶν, οἱ μὲν φίλοι συνεβούλευον ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς, εἰ μὴ βούλεται κρατηθεὶς ἀποθανεῖν· ὁ δὲ βοῦν ἰδὼν σφαττόμενον ὑπὸ μαγείρου καὶ πίπτοντα ταχέως 'εἶτα οὐκ ἀεικές ἐστιν' εἶπεν 'οὕτω βραχὺν ὄντα τὸν θάνατον φοβηθέντας ἡμᾶς ἀρχὴν ἐγκαταλιπεῖν τηλικαύτην;'*

3. *Τὸν δὲ υἱὸν αἰσθόμενος, ᾧ τὴν ἀρχὴν ἀπολείπειν ἔμελλεν, ἀνδρὸς ἐλευθέρου διαφθείραντα γύναιον, ἠρώτησε μετ' ὀργῆς, τί τοιοῦτον αὐτῷ σύνοιδεν.' εἰπόντος δὲ τοῦ νεανίσκου 'σὺ γὰρ οὐκ εἶχες πατέρα τύραννον'*
E *'οὐδὲ σύ' εἶπεν 'υἱὸν ἕξεις, ἐὰν μὴ παύσῃ ταῦτα ποιῶν.'*

4. *Πάλιν δὲ πρὸς αὐτὸν εἰσελθὼν καὶ θεασάμενος ἐκπωμάτων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν πλῆθος ἀνεβόησεν 'οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ τύραννος, ὃς ἀφ' ὧν λαμβάνεις ἀπ' ἐμοῦ ποτηρίων τοσούτων φίλον οὐδένα σεαυτῷ πεποίηκας.'*

5. *Χρήματα δ' εἰσπράσσων τοὺς Συρακοσίους, εἶτα ὁρῶν ὀδυρομένους καὶ δεομένους καὶ λέγοντας ὡς οὐκ ἔχουσιν, ἐκέλευσεν ἕτερα πράττειν, καὶ δὶς ἢ τρὶς τοῦτο ἐποίησεν· ἐπεὶ δὲ προστάξας πλείονα γελᾶν ἤκουσεν αὐτοὺς καὶ σκώπτειν ἐν ἀγορᾷ περιιόντας, ἐκέλευσε παύσασθαι 'νῦν γὰρ οὐδὲν ἔχουσιν' εἶπεν, 'ὅτε κατα-*
F *φρονοῦσιν ἡμῶν.'*

---

4 cf. 783 d Isocr. 6, c. 17 (vid. ed. Benseleri Lps. 1854 p. 155 ad h. l.) Diod. XIV 8 XX 78 Ael. IV 8 11 Ars. 213 17 cf. Epict. Diss. II 13 fin. *'οὐκ ἔστι δ' ἐν σοὶ πόλεος ἡγεμὼν ἀνήρ.'* 20 Polyaen. V 2, 19 Aristot. Oec. II 21 Polit. V 11, 5 p. 1313 b 26

---

1 *μωρολογήσεις* Halm *-γεῖς Ω* 8 *ἀεικές* Po. *ἀηδές Ω εὐήθες* Wy. *αἰδώς* Mez. *ὄνειδος* Bern. 10 *τοσαύτην Π* 11 *ἀπολείπειν* G^1*Π* *ἀπολιπεῖν O* Ars. 18 *τυραννὶς* ΣgO^2 22 *ἐκέλευσεν* VOg *ἐκέλευεν O ἐκέλευε καὶ Σ ἐκέλευσε καὶ* g *εἰσπράττειν* Jc *καὶ τρὶς Σ*

6. *Τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ παρήλικος μὲν οὔσης δοθῆναι δ' ἀνδρὶ βουλομένης ἔφη τοὺς μὲν τῆς πόλεως βιάσασθαι νόμους δύνασθαι τοὺς δὲ τῆς φύσεως μὴ δύνασθαι.*

7. *Πικρῶς δὲ τοὺς ἄλλους κακούργους κολάζων ἐφείδετο τῶν λωποδυτῶν, ὅπως παύσωνται οἱ Συρακόσιοι τοῦ δειπνεῖν καὶ μεθύσκεσθαι μετ' ἀλλήλων.*

8. *Ξένου δέ τινος ἰδίᾳ φράσειν φάσκοντος αὐτῷ καὶ διδάξειν, ὅπως προειδῇ τοὺς ἐπιβουλεύοντας, ἐκέλευσεν εἰπεῖν· ἐπεὶ δὲ προσελθὼν | 'δός' εἶπε 'μοι τάλαντον, ἵνα* **176** *δόξῃς ἀκηκοέναι τὰ σημεῖα τῶν ἐπιβουλευόντων', ἔδωκε προσποιούμενος ἀκηκοέναι καὶ ἐθαύμαζε τὴν μέθοδον τοῦ ἀνθρώπου.*

9. *Πρὸς δὲ τὸν πυθόμενον, εἰ σχολάζοι, 'μηδέποτε' εἶπεν 'ἐμοὶ τοῦτο συμβαίη.'*

10. *Δύο δ' ἀκούσας νεανίσκους πολλὰ βλάσφημα περὶ αὐτοῦ καὶ τῆς τυραννίδος εἰρηκέναι παρὰ πότον, ἀμφοτέρους ἐκάλεσεν ἐπὶ δεῖπνον· ὁρῶν δὲ τὸν μὲν παροινοῦντα καὶ ληροῦντα πολλά, τὸν δὲ σπανίως καὶ μετ' εὐλαβείας ταῖς πόσεσι χρώμενον, ἐκεῖνον μὲν ἀπέλυσεν ὡς φύσει παροινήσαντα καὶ διὰ μέθην κακολογήσαντα, τοῦτον δ' ἀνεῖλεν ὡς δύσνουν καὶ πολέμιον ἐκ προαιρέ-* B *σεως.*

---

1 v. Sol. 20, 7 Ars. 213 **4** Ars. 213 **7** Stob. III 3, 54 Ars. 213 cf. Polyaen. V 2, 3 Sen. de benef. III 27 Macr. Sat. II 4 (de Augusto) **13** 792 c (de Antea) Ars. 213 **15** Ma 10 (f. 61 a) A. I 53 (M. 948) Ars. 213 cf. mor. 184 d (Pyrrh. 6)

---

2 *βιάζεσθαι* v. Sol. *ἰάσασθαι* GO (corr. in textu O^2) Φ **3** pro *δύνασθαι* priore *δύναμαι* o^1 (ss. *σθαι* o^2) GO (altero loco *δύνασθαι* Ω) **7/8** *καὶ διδάξειν* om. Stob. **8** *προειδῇ(ι)* Ω *προειδήσῃ* Stob. codd. M^{d}A *προειδήσει* Gesn. in Stob., Bern. in Plut. **9** *ἐπεὶ δὲ*] *ὁ δὲ* Stob. *ἔφη* Stob. **10** *ἀκ.*] *μεμαθηκέναι* Stob. **11** *προσπ. ἀκ. καὶ*] *οὖν* Stob. *θαυμάζειν* GOgΦ *θαυμάζων* Stob. Ha. (in Plut.) ad *μέθοδον* cf. *ἡσθεὶς τῷ σοφίσματι* Polyaen. **18** *λοιδοροῦντα* v *σπαν.*] *κοσμίως* Ma **20** *κακ.* om. Σgo^{1}GOΦ *καὶ διὰ μέθ. κακ.* om. Ma

11. *Αἰτιωμένων δέ τινων ὅτι τιμᾷ καὶ προάγεται πονηρὸν ἄνθρωπον καὶ δυσχεραινόμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν ʻἀλλὰ καὶ βούλομαιʼ εἶπεν ʻεἶναι τὸν ἐμοῦ μᾶλλον μισούμενον.ʼ*

12. *Ἐπεὶ δὲ Κορινθίων πρέσβεις δῶρα διδόντος αὐτοῦ παρῃτοῦντο διὰ τὸν νόμον, ὃς οὐκ εἴα δῶρα λαμβάνειν παρὰ δυνάστου πρεσβεύοντας, δεινόν ἔφη πρᾶγμα ποιεῖν αὐτούς, ὃ μόνον αἱ τυραννίδες ἔχουσιν ἀγαθὸν ἀναιροῦντας καὶ διδάσκοντας, ὅτι καὶ τὸ εὖ παθεῖν ὑπὸ τυράννου φοβερόν ἐστιν.*

13. *Ἀκούσας δέ τινα τῶν πολιτῶν χρυσίον ἔχειν οἴκοι* C *κατορωρυγμένον ἐκέλευσεν ἀνενεγκεῖν πρὸς αὐτόν· ἐπεὶ δὲ παρακλέψας ὀλίγον ὁ ἄνθρωπος καὶ μεταστὰς εἰς ἑτέραν πόλιν ἐωνήσατο χωρίον, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκέλευσε πᾶν ἀπολαβεῖν, ἠργμένον χρῆσθαι τῷ πλούτῳ καὶ μηκέτι ποιοῦντα τὸ χρήσιμον ἄχρηστον.*

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ

1. *Ὁ δὲ νεώτερος Διονύσιος ἔλεγε πολλοὺς τρέφειν σοφιστάς, οὐ θαυμάζων ἐκείνους ἀλλὰ δι' ἐκείνων θαυμάζεσθαι βουλόμενος.*

2. *Πολυξένου δὲ τοῦ διαλεκτικοῦ φήσαντος αὐτὸν ἐξελέγχειν ʻἀμέλει τοῖς λόγοιςʼ εἶπεν ʻἐγὼ δέ σε τοῖς* D *ἔργοις ἐλέγχω· τὰ γὰρ σεαυτοῦ καταλιπὼν ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ θεραπεύεις.ʼ*

---

1 Ma 8 (f. 42b) Ars. 214 5 gn. V. 53. 101 Stb. cf. mor. 178c (Phil. 18) 11 Ars. 214 18 Ars. 212 cf. Luc. de paras. 32—34 Necyom. 13 21 Ars. 212 de Polyxeno cf. Baeumker Rh. Mus. 34 (1879) p. 64—83

---

1 προσάγ. ΣgΦMa 2 ὑπὸ] ἐπὶ JS 3 εἶναι ⟨αὐ⟩τὸν Kal. 5 πρ.] τοῖς πρέσβεσι ΣοΠ 7 δυνάστου om. Σ itaque παραπρεσβεύοντας c 8 ἔχ. ἀγ. Σ ἀγ. ἔχ. O 9 ὅτι καὶ] καὶ om. Φ 12 ἐνεγκεῖν Ov 15 ἠργμ. χρ.] κεχρημένον Σ 18 ὁ δὲ ν. διον.] διον. ὁ νεωτ. Σ 21 προξένου G1gΦ

3. Ἐκπεσὼν δὲ τῆς ἀρχῆς πρὸς μὲν τὸν εἰπόντα ‘τί σε Πλάτων καὶ φιλοσοφία ὠφέλησε;’ ‘τὸ τηλικαύτην’ ἔφη ‘τύχης μεταβολὴν ῥᾳδίως ὑπομένειν.’

4. Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ πένης ὢν καὶ ἰδιώτης ἐκτήσατο τὴν Συρακοσίων ἀρχήν, αὐτὸς δὲ ἔχων καὶ τυράννου παῖς ὢν [πῶς] ἀπέβαλεν, ‘ὁ μὲν πατήρ’ ἔφη ‘μισουμένης δημοκρατίας ἐνέπεσε τοῖς πράγμασιν, ἐγὼ δὲ φθονουμένης τυραννίδος.’

5. Ὑπ’ ἄλλου δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐρωτηθείς ‘ὁ πατήρ’ ἔφη ‘μοι τὴν τυραννίδα τὴν ἑαυτοῦ κατέλιπεν, οὐ τὴν τύχην.’ E

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ

1. Ἀγαθοκλῆς υἱὸς ἦν κεραμέως· γενόμενος δὲ κύριος Σικελίας καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς εἰώθει κεραμεᾶ ποτήρια τιθέναι παρὰ τὰ χρυσᾶ καὶ τοῖς νέοις ἐπιδεικνύμενος λέγειν ὅτι τοιαῦτα ποιῶν πρότερον νῦν ταῦτα ποιεῖ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἀνδρείαν.

2. Πολιορκοῦντος δὲ πόλιν αὐτοῦ τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους τινὲς ἐλοιδοροῦντο λέγοντες ὅτι ‘ὦ κεραμεῦ, τὸν μισθὸν πόθεν ἀποδώσεις τοῖς στρατιώταις;’ ὁ δὲ πράως καὶ μειδιῶν εἶπεν ‘αἴκα ταύταν ἕλω.’ λαβὼν δὲ κατὰ

---

1 v. Timol. 15 Ael. v. h. IX 33 Diog. L. VI 2, 63 gn. Vat. 36. 44. 261 Stb. 9 Ael. v. h. XII 60 12 544 b Diod. XX 63 Auson. Epigr. 8 Ars. 124 17—p. 16, 2 458 f; ibi duo sunt dicta, alterum Agathoclis (redit ap. Diod. XX 63), alterum Antigoni (cf. Sen. de ira III 22) Ars. 124

---

1 ἐκ τ. ἀρχ. oΠGO 3 ἔφη] ἔχειν Φψ τύχης eras. o μετ. τύχ. Π 6 ὢν om. o¹GOΦ πῶς ante ἀπέβ. oΠGOΦ om. Σg 7 ἐνέπεσε Σg (cf. Cat. min. 19) ἔπεσε cum ras. 2 litt. initio; spir. add. m. 2 o ἐξέπεσε GO¹Φ ἐπέστη ΠO² 9 τὸ αὐτὸ τοῦτο ΠGΦg τὸ αὐτὸ πάλιν Σo (πάλ τ. α. S) τοῦτο O (om. τὸ αὐτὸ) 15 ταῦτα ΣΠ Ars. τοιαῦτα oGOΦ ποιεῖ] ἔχει Cob. ποιοῦμαι Ha. (esse debebat ποιεῖται Na), sed cf. 544 b πάλαι ταῦτα, νῦν δ’ ἐκεῖνα ποιοῦμεν 19 πόθεν Σ 458 f Ars. πῶς O πρᾶος oΦ Ars. 20 αἴκε Φ ταύτην ΣΦ 20 αἴκα — p. 16, 1 λέγων om. o¹ (add. in mge o¹, sed plurima a bibliopega re-

κράτος ἐπίπρασκε τοὺς αἰχμαλώτους λέγων 'ἐάν με πάλιν
F *λοιδορῆτε, πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν ἔσται μοι ὁ λόγος.'*

3. *Ἐγκαλούντων δὲ τοῖς ναύταις αὐτοῦ τῶν Ἰθακησίων, ὅτι τῇ νήσῳ προσβαλόντες τῶν θρεμμάτων τινὰ ἀπέσπασαν, 'ὁ δὲ ὑμέτερος' ἔφη 'βασιλεὺς ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς οὐ μόνον τὰ πρόβατα λαβὼν ἀλλὰ καὶ τὸν ποιμένα προσεκτυφλώσας ἀπῆλθε.'*

ΔΙΩΝ

Δίων ὁ Διονύσιον ἐκβαλὼν ἐκ τῆς τυραννίδος, ἀκούσας ἐπιβουλεύειν αὐτῷ Κάλλιππον, ᾧ μάλιστα τῶν φίλων καὶ ξένων ἐπίστευεν, οὐχ ὑπέμεινεν ἐλέγξαι, βέλτιον εἶναι
177 *φήσας ἀποθανεῖν | ἢ ζῆν μὴ μόνον τοὺς πολεμίους ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους φυλαττόμενον.*

ΑΡΧΕΛΑΟΣ

1. *Ἀρχέλαος αἰτηθεὶς παρὰ πότον ποτήριον χρυσοῦν ὑπό τινος τῶν συνήθων οὐ μὴν ἐπιεικῶν ἐκέλευσεν Εὐ-*

---

3 557c gn. P. **326** Ars. 124 **9** v. Dion. 56 mor. 530c Val. Max. III 8 ext. 5 **15** 531d Ma 8 (f. 43a)

---

secta sunt, ut legi tantum possit: — *ἕλω. λαβὼν* — *ἐπίπρασκε -ώτους*; pergit o^2 mg.: *λέγων*) α^1 (add. α^2 mg.) G^1 (add. G^2 mg. *αἴκεν ταῦτα ἕλωμαι. λαβὼν . . . αἰχμ. καὶ ἔλεγεν*) idem quod G^2 in textu Og *λαβ. — λέγ.*] *πωλῶν δὲ τοὺς αἰχμ. εἶπεν Φ*. Ex p. 458f apparet ante *λαβὼν* deesse sententiam fere eandem, quae ibi est: *καὶ τὸν Ἀντίγονον ἀπὸ τοῦ τείχους τινὲς εἰς ἀμορφίαν ἔσκωπτον*, ut nomine omisso illud Antigoni apophthegma ad Agathoclem translatum esse cognoscamus (non ab Ag. ad Antig. ut Po. III p. 172 adnot.). Quod utrum ab compilatore florilegii ipso parum diligenti neque sibi parcente factum sit (C. Schmidt, 24/25) an librarius quidam attentus ex Antigoni dicto margini adscripto et iam mutilo textum recensionis suae (archet. $o^1\alpha^1G^1$) ita constituerit, ut iusto ordine *εἶπεν* (20) et *ἐάν με* (p. 16, 1) se exciperent, cum alii (*ΣΠ*) notam marginalem mutilam in textum reciperent aut de suo mutarent (*Φ*), difficile est dictu.

3 *αὐτοῦ* om. *Σ* **10/11** *κ. ξέν.* om. G^1 *ξέν. κ. φίλ. Π* **12** *πολ.*] *ἐχθροὺς* v. Dion. **15** *ποτήρ. χρ.* post *συνήθων Σ*

ριπίδη τὸν παῖδα δοῦναι· θαυμάσαντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου, ‘σὺ μὲν γάρ’ εἶπεν ‘αἰτεῖν, οὗτος δὲ λαμβάνειν ἄξιός ἐστι καὶ μὴ αἰτῶν.’

2. *Ἀδολέσχου δὲ κουρέως ἐρωτήσαντος αὐτὸν ‘πῶς σε κείρω;’ ‘σιωπῶν’ ἔφη.*

3. *Τοῦ δ’ Εὐριπίδου τὸν καλὸν Ἀγάθωνα περιλαμβάνοντος ἐν τῷ συμποσίῳ καὶ καταφιλοῦντος ἤδη γενειῶντα, πρὸς τοὺς φίλους εἶπε ‘μὴ θαυμάσητε· τῶν γὰρ καλῶν* B *καὶ τὸ μετόπωρον καλόν ἐστιν.’*

4. *Ἐπεὶ δὲ Τιμόθεος ὁ κιθαρῳδὸς ἐλπίσας πλείονα λαβὼν δ’ ἐλάττονα δῆλος ἦν ἐγκαλῶν αὐτῷ καί ποτ’ ᾄδων τουτὶ τὸ κομμάτιον* (Anth. lyr. II 152 D.) *‘σὺ δὲ τὸν γηγενέταν ἄργυρον αἰνεῖς’ ἀπεσήμαινεν εἰς ἐκεῖνον, ὑπέκρουσεν ὁ Ἀρχέλαος αὐτῷ ‘σὺ δέ γε αἰτεῖς.’*

5. *Ὕδωρ δέ τινος αὐτοῦ κατασκεδάσαντος ὑπὸ τῶν φίλων παροξυνόμενος ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ‘ἀλλ’ οὐκ ἐμοῦ’ φησίν ‘ἀλλ’ ἐκείνου κατεσκέδασεν, ὃν ἔδοξεν ἐμὲ εἶναι.’*

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΤΗΡ

1. *Φίλιππον τὸν Ἀλεξάνδρου πατέρα Θεόφραστος ἱστόρηκεν οὐ μόνον † μεταξὺ τῶν βασιλέων, ἀλλὰ καὶ τῇ τύχῃ καὶ τῷ τρόπῳ μείζονα γενέσθαι καὶ μετριώτερον.* C

4 509 a Philogel. 148 (Eberh. p. 34) 6 v. Alcib. 1 mor. 770 c Ael. v. h XIII 4 Ars. 453 Apost. XVII 42 8 cf. Kock Herm. 21 (1886) p 383 10 334 b Apost. XV 67 15 cf. gn V. 481 Stb. 19 Cic. de off. I 26, 90 Dio Chr. or. 49 p. 537 Paus. VIII 7, 4 cf. gn. V. 545 Stb. app. V. I 69 II 18

2 *αἰτεῖν εἶπεν* GOg *αἰτ.* ⟨*καὶ μὴ λαμβάνειν*⟩ Stg. ex 531 d (deest etiam ap. Ma) 5 *κείρω, βασιλεῦ;* Σ cf. 509 a 12 *σκωμμ.* Σ *κωμμ.* g 13 *ἀπεσήμανεν* Φ *ἐνεσήμαινε πολλάκις* 334 b 14 *σὺ — αἰτεῖς* om. Φ 17 *ἐμὲ* Φ om. *O* 19 locus varie temptatus. *μεταξὺ* Ω corr. *μὲν τάξει* Voss. 2 mg[1] (= Budaeus) *τῇ τάξει* Mez. *μεγαλειότητι. δόξῃ, δυνάμει* aut aliquid tale Xyl., unde *τῇ δόξῃ* Pemb. *ἱστόρηκε τῶν μεταξὺ βασιλέων οὐ μόνον τῇ τύχῃ μείζονα, ἀλλὰ καὶ τῷ τρόπῳ μετριώτερον γενέσθαι* Wy. *οὐ μόνον τῶν μεταξὺ βασιλέων, ἀλλὰ καὶ τῆς τύχης*

2. Ἀθηναίους μὲν οὖν μακαρίζειν ἔλεγεν, εἰ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν αἱρεῖσθαι δέκα στρατηγοὺς εὑρίσκουσιν· αὐτὸς γὰρ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ἕνα μόνον στρατηγὸν εὑρηκέναι, Παρμενίωνα.

3. Πολλῶν δὲ κατορθωμάτων αὐτῷ καὶ καλῶν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ προσαγγελθέντων, 'ὦ τύχη' εἶπε, 'μικρόν τι μοι κακὸν ἀντὶ τῶν τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν ποίησον.'

4. Ἐπεὶ δὲ νικήσαντι τοὺς Ἕλληνας αὐτῷ συνεβού-
D λευον ἔνιοι φρουραῖς τὰς πόλεις κατέχειν, ἔφη μᾶλλον πολὺν χρόνον ἐθέλειν χρηστὸς ἢ δεσπότης ὀλίγον καλεῖσθαι.

5. Τὸν δὲ λοίδορον ἐξελάσαι τῶν φίλων κελευόντων οὐκ ἔφη ποιήσειν, ἵνα μὴ περιιὼν ἐν πλείοσι κακῶς λέγοι.

6. Σμικύθου δὲ Νικάνορα διαβάλλοντος ὡς ἀεὶ κακῶς λέγοντα τὸν Φίλιππον καὶ τῶν ἑταίρων οἰομένων δεῖν μεταπέμπεσθαι καὶ κολάζειν, 'ἀλλὰ μήν' ἔφη 'Νικάνωρ οὐ φαυλότατός ἐστι Μακεδόνων· ἐπισκεπτέον οὖν μή τι γίνεται παρ' ἡμᾶς.' ὡς οὖν ἔγνω τὸν Νικάνορα θλιβό-

---

1 Ars. 469 5 105 a v. Alex. 3 Ael. v. h. VIII 15 Stob. III 21, 6 Ars. 469 9 gn. V. 105 Stb. 13 cf. v. Pyrrh. 8 mor. 179 a (Phil. 26) A. II 69 (M. 1165) 16 457 e. f (Arcadio) Frontin. IV 7, 37 (Pythias) Themist. or. 7 p. 95 b

---

καὶ τοῦ τρόπου κτλ. Köstlin Phil. 34 (1875) p. 756 οὐ μόνον ταῖς πράξεσι τῶν (ἄλλων) βασιλέων, ἀλλὰ καὶ τῇ ψυχῇ κτλ. Herw. aut μεταξὺ ex ἀξιώματι (ματι / ἀξιώ) ortum et illud pro μετ. inserendum esse aut ex verbis λείπει τὸ μεταξὺ margini adscriptis vocem μεταξὺ in lacunam post μόνον statuendam irrepsisse putat Po. partim cum eo faciens pro μετ. τ. β. scribit τῷ ὀνόματι τῶν πρότερον βασ. (cf. Dio Chr. II 95, 3 A.), postea vero καὶ τῷ τρόπῳ transponit post μείζ. γεν. altero καὶ omisso Na.

1 μακαρίζων Ω corr. Budaeus (Voss. 2 m. 2) Xyl. (in Ars. Walz) 11 ὀλίγον Π om. οα[1]GOΦ ὀλ. χρόνον Σ 15 λέγει Ον λέγη ex λέγεται ras. et corr α[2] 16/17 σμικ. — λέγοντα om. G[1] (add. mg.[4]) O[1] (add. mg.[3]) Φ 18 κολάζεσθαι α[1] (corr. α[2]) 20 γίνηται O γένηται ΣgΦ ἡμῖν Εξψ

μενον ἰσχυρῶς ὑπὸ πενίας ἠμελημένον δὲ ὑπ' αὐτοῦ,
προσέταξε δωρεάν τινα αὐτῷ δοθῆναι. πάλιν οὖν τοῦ Σμι- E
κύθου λέγοντος ὅτι θαυμαστὰ περὶ αὐτοῦ πρὸς ἅπαντας
ἐγκώμια λέγων ὁ Νικάνωρ διατελεῖ, 'ὁρᾶτε οὖν' εἶπεν
'ὅτι παρ' ἡμᾶς αὐτούς ἐστι καὶ τὸ καλῶς καὶ τὸ κακῶς
ἀκούειν.'

7. Τοῖς δὲ τῶν Ἀθηναίων δημαγωγοῖς ἔφη χάριν
ἔχειν, ὅτι λοιδοροῦντες αὐτὸν βελτίονα ποιοῦσι καὶ τῷ
λόγῳ καὶ τῷ ἤθει· 'πειρῶμαι γὰρ αὐτοὺς ἅμα καὶ τοῖς
λόγοις καὶ τοῖς ἔργοις ψευδομένους ἐλέγχειν.'

8. Τῶν δ' Ἀθηναίων, ὅσοι περὶ Χαιρώνειαν ἑάλωσαν,
ἀφεθέντων ὑπ' αὐτοῦ δίχα λύτρων, τὰ δὲ ἱμάτια καὶ
στρώματα προσαπαιτούντων καὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐγκα- F
λούντων, γελάσας ὁ Φίλιππος εἶπεν 'οὐ δοκοῦσιν ὑμῖν
Ἀθηναῖοι νομίζειν ἐν ἀστραγάλοις ὑφ' ἡμῶν νενικῆσθαι;'

9. Τῆς δὲ κλειδὸς αὐτῷ κατεαγείσης ἐν πολέμῳ καὶ
τοῦ θεραπεύοντος ἰατροῦ πάντως τι καθ' ἡμέραν αἰτοῦν-
τος, 'λάμβανε' ἔφη 'ὅσα βούλει· τὴν γὰρ κλεῖν ἔχεις.'

10. Δυεῖν δ' ἀδελφῶν, Ἀμφοτεροῦ καὶ Ἑκατεροῦ, τὸν
μὲν Ἑκατερὸν ἔμφρονα καὶ πρακτικὸν ὁρῶν, τὸν δ Ἀμ-
φοτερὸν εὐήθη καὶ ἀβέλτερον, ἔφη τὸν μὲν Ἑκατερὸν
ἀμφότερον εἶναι, τὸν δ' Ἀμφοτερὸν οὐδέτερον. |

11. Τοὺς δὲ συμβουλεύοντας αὐτῷ πικρῶς χρῆσθαι 178

7 86 b sqq. Ma 10 f. 59 a (Chrysipp.) A. II 69 (p. 1165) Ars. 469 11 Polyb. V 10 Diod. XVI 87 16 gn. V. 540 Stb. cf. Demosth. de cor. § 67 (I 265 Bl.) Gell. II 27 19 Ars. 382. 469 Apost. 12, 72 ὁ μὲν Ἑκάτερος ἀμφότερος, ὁ δὲ Ἀμφότερος οὐδέτερος. cf. Arrian. I 25, 9 et Berve, D Alexanderreich auf prosopograph. Grundlage. München 1926 II, 32 23 Diod. XVI 87 Iustin. IX 4

2 τινα om. Σ 4 λέγει pro λέγων διατελεῖ Φ 5 πρὸς ἡμ. oΠGOΦ πρὸς ἡμῶν αὐτῶν E τὸ om. bis E τὸ ante κακῶς om. oΠG¹ 7 πρὸς δὲ τοὺς τῶν ἀθ. δημαγογοὺς Φ 13 ἀπαιτούντων (om. προσ) G¹Φ 19 δυοῖν JSgE post ἀδελφῶν ⟨ὄντων Κρατερῷ⟩? Po. 19—21 ἑκατεροῦ, -ρὸν, -ρὸν] κρατερ. ter Ω (corr. α² Ars., 19 ἑκατεροῦ καὶ κρατεροῦ Vat. Reg. 80) 20 ὁρ.] om. G¹ Voss. 2 (ν) ἄνθρωπον Φ

τοῖς Ἀθηναίοις ἀτόπους ἔλεγεν εἶναι, κελεύοντας ἄνθρωπον ὑπὲρ δόξης πάντα ποιοῦντα καὶ πάσχοντα ἀποβαλεῖν τὸ τῆς δόξης θέατρον.

12. *Γενόμενος δὲ κριτὴς δυεῖν πονηρῶν ἐκέλευσε τὸν μὲν φεύγειν ἐκ Μακεδονίας τὸν δὲ ἕτερον διώκειν.*

13. *Μέλλων δὲ καταστρατοπεδεύειν ἐν χωρίῳ καλῷ καὶ πυθόμενος ὅτι χόρτος οὐκ ἔστι τοῖς ὑποζυγίοις, ʻοἷος' εἶπεν ʻἡμῶν ὁ βίος ἐστίν, εἰ καὶ πρὸς τὸν τῶν ὄνων καιρὸν ὀφείλομεν ζῆν;'*

14. *Φρούριον δέ τι βουλόμενος λαβεῖν ὀχυρόν, ὡς*
B *ἀπήγγειλαν οἱ κατάσκοποι χαλεπὸν εἶναι παντάπασι καὶ ἀνάλωτον, ἠρώτησεν εἰ χαλεπὸν οὕτως ἐστίν, ὥστε μηδὲ ὄνον προσελθεῖν χρυσίον κομίζοντα.*

15. *Τῶν δὲ περὶ Λασθένην τὸν Ὀλύνθιον ἐγκαλούντων καὶ ἀγανακτούντων, ὅτι προδότας αὐτοὺς ἔνιοι τῶν περὶ τὸν Φίλιππον ἀποκαλοῦσι, σκαιούς ἔφη φύσει καὶ ἀγροίκους εἶναι Μακεδόνας τὴν σκάφην σκάφην λέγοντας.*

16. *Τῷ δὲ υἱῷ παρῄνει πρὸς χάριν ὁμιλεῖν τοῖς Μακεδόσι, κτώμενον ἑαυτῷ τὴν παρὰ τῶν πολλῶν δύναμιν, ἕως ἔξεστι βασιλεύοντος ἄλλου φιλάνθρωπον εἶναι.*

17. *Συνεβούλευε δὲ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι δυνατῶν καὶ*
C *τοὺς ἀγαθοὺς φίλους κτᾶσθαι καὶ τοὺς πονηρούς, εἶτα οἷς μὲν χρῆσθαι οἷς δ' ἀποχρῆσθαι.*

---

3 183 d Cic. Brut. 2 (de Hortensio) **6** 790 b Eunap. frg. 56 (H. Gr. Min Di. I p. 249) **10** v. Aem. P. 12 856 b Diod. XVI 54 (= Ma 12 f. 75^b) Cic. ad Att. I 16 Hor. carm. III 16, 13 Ars. 469 et 73 prov. (*ἀργυρεαῖς λόγχαισι μάχου καὶ πάντα κρατήσεις* (cf. Walz) **14** 97 c + Wy. An. 207 a Stob. IV 13, 64 **17** Luc. de hist. conscr. 41 Iup. trag. 32 Iulian. or. 7 p 208 a cf. Kock C. A. Fr. III p. 451 Apost. 16, 10 (Ars. 443): *τὰ σῦκα σῦκα λέγω καὶ τὴν κάρδοπον κάρδοπον* **18** 806 b Cic. de off. II 14. 15 Val. Max. VII 2 ext. 10

---

2 *ποιοῦντα πάντα* JS *πάντα* om. c **4** *δυοῖν* JSgE **8** *ὁ βίος ἡμῶν* ΠGO **9** *ὠφέλιμον* o^1G^1 (corr. o^2G^4) **13** *προελθεῖν* Σg **17** *μακ. καὶ* υΠGOΦ **19** *περὶ* Σg *δύναμιν* Ω cf. 806 b *εὔνοιαν* vel *εὐμένειαν* Wy. *διάνοιαν*? Na. **21** *τὸν— δυνατὸν* o^2Π

18. *Πρὸς δὲ Φίλωνα τὸν Θηβαῖον εὐεργέτην αὐτοῦ γενόμενον καὶ ξένον, ὁπηνίκα διῆγεν ἐν Θήβαις ὁμηρεύων, ὕστερον δὲ μηδεμίαν παρ' αὐτοῦ δωρεὰν προσδεχόμενον 'μή με' εἶπεν 'ἀφαιροῦ τὸ ἀνίκητον εὐεργεσίας καὶ χάριτος ἡττώμενον.'*

19. *Ληφθέντων δὲ πολλῶν αἰχμαλώτων ἐπίπρασκεν αὐτοὺς ἀνεσταλμένῳ τῷ χιτῶνι καθήμενος οὐκ εὐπρεπῶς· εἷς οὖν τῶν πωλουμένων ἀνεβόησε 'φεῖσαί μου, Φίλιππε, πατρικὸς γάρ εἰμί σου φίλος.' ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Φιλίππου 'πόθεν, ὦ ἄνθρωπε, γενόμενος καὶ πῶς;' 'ἐγγύς' ἔφη 'φράσαι σοι βούλομαι προσελθών.' ὡς οὖν* D *προσήχθη, 'μικρόν' ἔφη 'κατωτέρω τὴν χλαμύδα ποίησον, ἀσχημονεῖς γὰρ οὕτω καθήμενος.' καὶ ὁ Φίλιππος 'ἄφετε αὐτόν' εἶπεν, 'ἀληθῶς γὰρ εὔνους ὢν καὶ φίλος ἐλάνθανεν.'*

20. *Ἐπεὶ δὲ ὑπό τινος ξένου κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον ἐν ὁδῷ πολλοὺς ἐπήγετο καὶ τὸν ξένον ἑώρα θορυβούμενον (ἦν γὰρ οὐχ ἱκανὰ τὰ παρεσκευασμένα), προσπέμπων τῶν φίλων ἑκάστῳ, πλακοῦντι χώραν ἐκέλευεν ἀπολιπεῖν· οἱ δὲ πειθόμενοι καὶ προσδοκῶντες οὐκ ἤσθιον πολλά, καὶ πᾶσιν οὕτως ἤρκεσεν.*

21. *Ἱππάρχου δὲ τοῦ Εὐβοέως ἀποθανόντος δῆλος* E *ἦν βαρέως φέρων· εἰπόντος δέ τινος 'ἀλλὰ μὴν ὡραῖος ὢν ἐκεῖνος ἀποτέθνηκεν', 'ἑαυτῷ γε' εἶπεν, 'ἐμοὶ δὲ ταχέως· ἔφθη γὰρ τελευτῆσαι πρὶν ἢ παρ' ἐμοῦ χάριν ἀξίαν τῆς φιλίας ἀπολαβεῖν.'*

---

1 176 b (12) Demosth. XIX 139. 140 gn. V. 101 Stb. 6 Ma 6 (f. 32a) M. A. 11 (P. 12b) Ars. 469 cf. Zenob. 5, 26 *ξένος ἔλθοι ὅστις ὀνήσει* Apost. 7, 5a. 12, 22 Ars. 227. 373 16 123 e. f 707 b

---

18 *προπ.* oΠ *ὑπέπεμπε* 123 f *περιέπ.* 707 b 19 *ἐκ. τῶν φιλ.* GOg ⟨*τῷ*⟩ *πλακ.* Herw.; frustra, cf. 123 f. 707 b *ἀπολείπειν* GOgΦ 21 *ἤρεσκεν* G1O1Φ 22 *δὲ* Sc om. O 24 *ὢν*] *ἦν* Σα *ἀποτέθν.*] *ὅτι τέθν.* J *ὅτε τέθν.* Sc 25 *ταχ.*] *ἄωρος* Hch. 26 *ἀ — ἀπολ.*] *εἰληφέναι ἀξ. τ. φιλ.* Φ

22. *Πυθόμενος δ' ἐγκαλεῖν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον ὅτι παῖδας ἐκ πλειόνων ποιεῖται γυναικῶν, 'οὐκοῦν' ἔφη 'πολλοὺς ἔχων περὶ τῆς βασιλείας ἀνταγωνιστὰς γενοῦ καλὸς κἀγαθός, ἵνα μὴ δι' ἐμὲ τῆς βασιλείας τύχῃς ἀλλὰ διὰ σεαυτόν.'*

23. *Ἐκέλευε δ' αὐτὸν Ἀριστοτέλει προσέχειν καὶ φιλοσοφεῖν, 'ὅπως' ἔφη 'μὴ πολλὰ τοιαῦτα πράξῃς, ἐφ' οἷς* F *ἐγὼ πεπραγμένοις μεταμέλομαι.'*

24. *Τῶν δ' Ἀντιπάτρου φίλων τινὰ κατατάξας εἰς τοὺς δικαστάς, εἶτα τὸν πώγωνα βαπτόμενον αἰσθόμενος καὶ τὴν κεφαλήν, ἀνέστησεν εἰπὼν τὸν ἄπιστον ἐν θριξὶ μὴ νομίζειν ἀξιόπιστον ἐν πράγμασι.*

25. *Μαχαίτᾳ δέ τινι κρίνων δίκην καὶ ὑπονυστάζων οὐ πάνυ προσεῖχε τοῖς δικαίοις ἀλλὰ κατέκρινεν· ἐκείνου δ' ἀναβοήσαντος ἐκκαλεῖσθαι τὴν κρίσιν διοργισθεὶς 'ἐπὶ* 179 *τίνα;' εἶπε· καὶ ὁ Μαχαίτας 'ἐπὶ σέ, βασιλεῦ, αὐτόν,* | *ἂν ἐγρηγορὼς καὶ προσέχων ἀκούῃς.' τότε μὲν οὖν ἀνέστη· γενόμενος δὲ μᾶλλον ἐφ' ἑαυτῷ καὶ γνοὺς ἀδικούμενον τὸν Μαχαίταν τὴν μὲν κρίσιν οὐκ ἔλυσε, τὸ δὲ τίμημα τῆς δίκης αὐτὸς ἐξέτισεν.*

26. *Ἐπεὶ δὲ Ἅρπαλος ὑπὲρ συγγενοῦς καὶ οἰκείου Κράτητος ἀδικημάτων δίκην ἔχοντος ἠξίου τὴν ζημίαν εἰσενεγκεῖν ἀφεθῆναι δὲ τῆς κρίσεως, ἵνα μὴ λοιδορηθῇ,*

---

1 cf. v. Alex. 9 mor. 189e (Pisistr.) Ars. 470 9 Ma 5 (f. 22b) M. A. 5 (B 40a) (de Phil.) cf. Ael. v. h. VII 20 = Stob. III 12, 19 (de Archidamo) 13 Val. Max. VI 2 ext. 1 Stob. III 13, 49 *ἐκ τῶν Σερήνου* Philogel. 262 (p. 56 Eb.) de vetula. Confunduntur igitur in florilegiis duae narrationes, altera de Machaeta, altera de vetula quadam (v. 179c) Philippum sive Antipatrum reprehendentibus, quae quemadmodum secernendae sint non video. 21 Ma 10 (f. 57b: *τοῦ αὐτοῦ* (scil. Plut.) *ἐκ τῶν περὶ ἀποφθεγμάτων βασιλέων καὶ στρατηγῶν*)

---

4 *ἵνα* in ras. G[3] *εἰ* Φ 8 *-μέλωμαι* oΠ 10/11 *αἰσθανόμενος* oΠ 13 16. 19 *μαχάτα, -χάτας, -χάταν* G[1]Φ 13 *τινα* Σ 18 *ἐφ' ἑαυτοῦ* GOg 22 *ἀδικ.* ⟨*τινῶν*⟩ Herw. 23 ⟨*αὐτὸν*⟩ *εἰσεν.* Stg.

'βέλτιόν ἐστιν' εἶπε 'τοῦτον αὐτὸν ἢ ἡμᾶς διὰ τοῦτον κακῶς ἀκούειν.'

27. *Ἀγανακτούντων δὲ τῶν φίλων, ὅτι συρίττουσιν αὐτὸν ἐν Ὀλυμπίοις εὖ πεπονθότες οἱ Πελοποννήσιοι, 'τί οὖν' εἶπεν, 'ἐὰν κακῶς πάθωσι;'*

28. *Κοιμηθεὶς δὲ πλείονα χρόνον ἐπὶ στρατείας, εἶτα* B *διαναστάς 'ἀσφαλῶς' εἶπεν 'ἐκάθευδον· Ἀντίπατρος γὰρ ἐγρηγόρει.'*

29. *Πάλιν δὲ ἡμέρας καθεύδοντος αὐτοῦ καὶ τῶν ἠθροισμένων ἐπὶ θύραις Ἑλλήνων ἀγανακτούντων καὶ ἐγκαλούντων, ὁ Παρμενίων 'μὴ θαυμάσητε' εἶπεν 'εἰ καθεύδει νῦν Φίλιππος· ὅτε γὰρ ἐκαθεύδεθ' ὑμεῖς, οὗτος ἐγρηγόρει.'*

30. *Ψάλτην δέ τινα βουλομένου παρὰ δεῖπνον ἐπανορθοῦν αὐτοῦ καὶ λαλεῖν περὶ κρουμάτων ὁ ψάλτης 'μὴ γένοιτό σοι' εἶπεν, 'ὦ βασιλεῦ, κακῶς οὕτως, ἵνα ταῦτ' ἐμοῦ βέλτιον εἰδῇς.'*

31. *Ἐπεὶ δὲ διενεχθέντος αὐτοῦ πρὸς Ὀλυμπιάδα τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν ἧκε Δημάρατος ὁ Κορίνθιος,* C *ἐπυνθάνετο, πῶς πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν ⟨ὁμονοίας⟩ οἱ Ἕλληνες· καὶ ὁ Δημάρατος 'πάνυ γοῦν' ἔφη 'σοὶ περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ὁμονοίας ὁ λόγος ἐστίν, οὕτω πρὸς σὲ τῶν οἰκειοτάτων ἐχόντων.' ὁ δὲ συμφρονήσας ἐπαύσατο τῆς ὀργῆς καὶ διηλλάγη πρὸς αὐτούς.*

---

3 143f 177d (Phil. 5) 179a (Phil. 26) 181f (Alex. 32) 190a (Tel. 1) 230d (Pausan. 2) 457f Stob. IV 23, 52 **6** Athen. X p. 435d **9** v. Alex. 32 Curt. IV 13, 17—22 Diod. XVII 56 Ma 29 (f. 140a) M. A. 21 (P. f. 88b) *πλουτάρχου* ap. utrumque **14** 67f 334cd 634d Ael. v. h. IX 36 (Antig.) Ma 15 (f. 86b) **18** 70b v. Alex. 9 sed 144b de Gorgia

---

1 *αὐτὸν*] *δι' αὐτὸν* Pant. **11** *εἰ*] *ὅτι* Φ **16** *κακ.*] *ἀθλίως* 334d *ἵνα*] *ὡς* Ael. **17** *ἐμοῦ σὺ* Hch. ex 634d deest etiam 67f. 334d **20** *ἔχουσιν* om. Π² ⟨*ὁμονοίας*⟩ add. ex 70b v. Alex. 9 Hz. **22** *ὁμον.*] *ὁμοφροσύνης* 70b

32. *Πρεσβύτιδος δὲ πενιχρᾶς ἀξιούσης ἐπ' αὐτοῦ κριθῆναι καὶ πολλάκις ἐνοχλούσης ἔφη μὴ σχολάζειν. ἡ δὲ πρεσβῦτις ἐγκραγοῦσα 'καὶ μὴ βασίλευε' εἶπεν. ὁ δὲ θαυμάσας τὸ ῥηθὲν οὐ μόνον ἐκείνης ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων εὐθὺς διήκουσεν.*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

D 1. *Ἀλέξανδρος ἔτι παῖς ὤν, πολλὰ τοῦ Φιλίππου κατορθοῦντος, οὐκ ἔχαιρεν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς συντρεφομένους ἔλεγε παῖδας 'ἐμοὶ δὲ ὁ πατὴρ οὐδὲν ἀπολείψει.' τῶν δὲ παίδων λεγόντων ὅτι 'ταῦτα σοὶ κτᾶται', 'τί δ' ὄφελος' εἶπεν 'ἐὰν ἔχω μὲν πολλὰ πράξω δὲ μηδέν;'*

2. *Ἐλαφρὸς δ' ὢν καὶ ποδώκης [καὶ] παρακαλούμενος ὑπὸ τοῦ πατρὸς Ὀλυμπία⟨σιν⟩ δραμεῖν στάδιον, 'εἴγε' ἔφη 'βασιλεῖς ἕξειν ἔμελλον ἀνταγωνιστάς.'*

3. *Ἀχθείσης δὲ παιδίσκης πρὸς αὐτὸν ὡς συναναπαυσομένης περὶ ἑσπέραν βαθεῖαν ἠρώτησεν 'ὅ τι τηνι-* E *καῦτα;' τῆς δὲ εἰπούσης 'περιέμενον γὰρ τὸν ἄνδρα κατακλιν⟨ῆν⟩αι,' πικρῶς ἐπετίμησε τοῖς παισὶν ὡς μικροῦ δι' αὐτοὺς μοιχὸς γενόμενος.*

4. *Ἐπιθυμιῶντι δὲ τοῖς θεοῖς ἀφειδῶς αὐτῷ καὶ πολλάκις ἐπιδραττομένῳ τοῦ λιβανωτοῦ παρὼν Λεωνίδης*

---

1 v. Demetr. 42 v. supra 178 f (25) cf. Stob. III 13, 48 (de Antipatro) Cass. D. LXIX 6, 3 (de Hadriano) 7—9 v. Alex. 5 Zon. IV 8 7—11 Ars. 94. 95 12 v. Alex. 4 mor. 331 b gn. V. 92 Stb. 15 Ars. 94 20 v. Alex. 25 Plin. h. n. XII 32 Ars. 95

---

3 *ἐκκραγ.* cEξψ; sed cf. Wy. An. ad 357 c *ἀνακρ.* Cass. Dio 8 *τρεφ.* om. *συν* Σa^1 10 *σοὶ ταῦτα* Π 11 *οὐδέν* Φ Ars. 12 [*καὶ*] Hu. 13 *ὀλύμπια* (*-πία*) Ω *ὀλυμπίασιν* Steph. Thes. cf. v. Alex. 4 14 *ἔμελλον* transp. post *εἴγε* Ars. 15 *πρὸς αὐτὸν* om. G^{1}Φ *ὡς* om. O 15. 16 *συναναπεσουμένης* G^1 16 *πρὸς* Eξψ Ars. 16. 17 *ὅ τι τηνικαῦτα* om. lac. indic. Σ (suppl. J^2) 17 *εἰπούσης ὅτι* GO Ars. 18 *κατακλινῆναι* Herw. *-κλῖναι* Ω 20 *αὐτῷ* om. Φ *αὐτοῦ* Σgo^1 (corr. o^2) G *αὐτὸς* O^1 (corr. m. 1) 21 *ἐπιδραττομένου* Σo^{1}Π^2

ὁ παιδαγωγός ‛οὕτως’ εἶπεν ‛ὦ παῖ, δαψιλῶς ἐπιθυμιάσεις, ὅταν τῆς λιβανωτοφόρου κρατήσῃς.’ ὡς οὖν ἐκράτησεν, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν πρὸς αὐτόν· ‛ἀπέσταλκά σοι τάλαντα λιβανωτοῦ καὶ κασίας, ἵνα μηκέτι μικρολογῇ πρὸς τοὺς θεούς, εἰδὼς ὅτι καὶ τῆς ἀρωματοφόρου κρατοῦμεν.’

5. Μέλλων δὲ τὴν ἐπὶ Γρανίκῳ μάχην μάχεσθαι παρεκάλει τοὺς Μακεδόνας ἀφθόνως δειπνεῖν καὶ πάντα F φέρειν εἰς μέσον, ὡς αὔριον δειπνήσοντας τὰ τῶν πολεμίων.

6. Περίλλου δέ τινος τῶν φίλων αἰτήσαντος προῖκα τοῖς θυγατρίοις ἐκέλευσε πεντήκοντα τάλαντα λαβεῖν· αὐτοῦ δὲ φήσαντος ἱκανὰ εἶναι δέκα, ‛σοί γε’ ἔφη ‛λαβεῖν, ἐμοὶ δ’ οὐχ ἱκανὰ δοῦναι.’

7. Ἀναξάρχῳ δὲ τῷ φιλοσόφῳ δοῦναι τὸν διοικητὴν ἐκέλευσεν ὅσον ἂν αἰτήσῃ· τοῦ δὲ διοικητοῦ φήσαντος ὡς ἑκατὸν αἰτεῖ τάλαντα, ‛καλῶς’ ἔφη ‛ποιεῖ γινώσκων ὅτι | φίλον ἔχει καὶ δυνάμενον τηλικαῦτα δωρεῖσθαι καὶ 180 βουλόμενον.’

8. Ἐν δὲ τῇ Μιλήτῳ πολλοὺς ἀνδριάντας ἀθλητῶν θεασάμενος Ὀλύμπια καὶ Πύθια νενικηκότων ‛καὶ ποῦ

---

11 cf. gn.V. 81 Stb. 15 v. Alex. 8 mor. 331e Ma 8 (f. 45a) Ars. 95 20 cf. Aristoph. Plut. 1003 Athen. XII p. 528f Ars. 279. 403

---

1. 2 θυμιάσεις GOΦ 3 ἀπέστειλα δὲ J ἀπέστειλα (om. δὲ) c πρὸς αὐτ. ἀπέσταλκα om. in lac. 9 litt. S 4 post τάλαντα add. ἑκατὸν St. cf. v. Alex. 25. an excidit ͵α = χίλια post τάλαντα? Na. μικρολογῇς GOΦ 5 πρὸς ΣgoGO v. Alex. cf. v. Cic. 24 fin. Ars. περὶ Πv cf. 73a ἐπὶ z 5. 6 κρατοῦμεν· (lac. 22 litt., suppl. m. 2) μάχην J κρατοῦμεν· (lac. 12 litt.) πιγρανίκω S κρατοῦμεν· (lac. 23 litt.) ἐπιγραφομένω μάχην c 9 ὡς αὔριον om. o[1]G[1] (ss. o[2]mgG[2]) τὰ om. o[1]G[1]O[1]Φ ἐκ o[2]Π 11 αἰτήσ. αὐτὸν Mp Ars. εἰς προῖκα o[1] (εἰς expunxit o[1] delineavit o[2]) lac. 3 litt. ante προῖκα hab. G εἰς προῖκα τῆς θυγατρὸς Mp Ars. 13 τοῦ δὲ φήσ. Hch. γε] μὲν Mp Ars. 15 ἀναξ.] ἀλεξάνδρω o[1] (corr. mg[1]) G[1] (corr. G[4]) Φ 17 αἰτεῖ V Darmst. z (Cob.) αἰτεῖται O

τὰ τηλικαῦτα' ἔφη 'ἦν σώματα, ὅτε οἱ βάρβαροι ὑμῶν τὴν πόλιν ἐπολιόρκουν;'

9. *Τῆς δὲ τῶν Καρῶν βασιλίσσης Ἄδας ὄψα καὶ πέμματα παρεσκευασμένα περιττῶς διὰ δημιουργῶν καὶ μαγείρων φιλοτιμουμένης ἀεὶ πέμπειν πρὸς αὐτόν ἔφη κρείττονας ἔχειν αὐτὸς ὀψοποιούς, πρὸς μὲν ἄριστον τὴν νυκτοπορίαν πρὸς δὲ δεῖπνον τὴν ὀλιγαριστίαν.*

B 10. *Ἐπεὶ δὲ παρεσκευασμένων πάντων πρὸς μάχην ἠρώτησαν οἱ στρατηγοί, μή τι πρὸς τούτοις ἕτερον, οὐδέν, εἶπεν, ἢ ξῦραι τὰ γένεια τῶν Μακεδόνων· θαυμάσαντος δὲ τοῦ Παρμενίωνος 'οὐκ οἶδας' εἶπεν 'ὅτι βελτίων οὐκ ἔστιν ἐν μάχῃ λαβὴ πώγωνος;'*

11. *Δαρείου δὲ διδόντος αὐτῷ μύρια τάλαντα καὶ τὸ τὴν Ἀσίαν νείμασθαι πρὸς αὐτὸν ἐπίσης, καὶ Παρμενίωνος εἰπόντος 'ἐγὼ μὲν ἔλαβον ἂν εἰ Ἀλέξανδρος ἤμην', 'κἀγὼ νὴ Δία' εἶπεν 'εἰ Παρμενίων'. ἀπεκρίνατο δὲ Δαρείῳ μήτε τὴν γῆν ἡλίους δύο μήτε τὴν Ἀσίαν δύο βασιλεῖς ὑπομένειν.*

C 12. *Μέλλοντι δ' αὐτῷ περὶ τῶν ὅλων ἐν Ἀρβήλοις κινδυνεύειν πρὸς ἑκατὸν μυριάδας ἀντιτεταγμένας, προσήεσαν οἱ φίλοι τῶν στρατιωτῶν κατηγοροῦντες ὡς ἐν*

---

3 v. Alex. 22 mor. 127 b (= Stob. IV 37, 8) 1099 c Diod. XVII 24 gn. V. 79 8 v. Thes. 5 Polyaen. IV 3, 2 (cf. I 4) Athen. XIII p. 565 a Synes. Enc. calv. 16 p. 79 c Ars. 98 cf. E. Rohde Rh. M. 38 (1883) p. 301 13 v. Alex. 29 mor. 331 f 222 c (Callicr. 1) Diod. XVII 54 Curt. IV 11 Arrian. II 25 de sublim. 9, 4 Zon. IV 10 Val. Max. VI 4 ext. 3 Diog. L. VI 32

---

3 *ὄψα* om. G¹Φ 8 *πρὸς μ.* Π *ἐπὶ μ.* O 10 *ξῦραι* ΣG⁴O (cf. Anton. 1, 2) *ξυρᾶν* O *ξυρεῖν* v. Thes. Polyaen. Ars. 12 *μάχαις* O *ἐν ταῖς μάχαις* v. Thes. *λαβὴ* ⟨*ἢ*⟩ Na. 13 *δὲ διδόντος* Bern. *διδόντος* O *δόντος* αA *δὲ δόντος* Eξψ *μυρία* ΣgGO 13 *τὸ* Σg om. O 15 *ἐγὼ μὲν* Σ v. Alex. Diod. om. O 16 *εἰ παρμ. ἤμην* oΠΦ *κἀγὼ—παρμ.*] om. G¹ *κἀγὼ νὴ δία εἶπεν εἴγε μὴ ἀλέξανδρος ἤμην* (ex *ἦν*) *ἀλλὰ παρμενίων* ss. et in mge G²⁺³ in textu O (*ἦν*) g (*ἤμην*) 19—21 schol. in mge: *ὅσον ἦν τὸ περσῶν πλῆθος τὸ ἐν ἀρβήλοις ἀντιταχθὲν ἀλεξάνδρῳ* J¹S¹o¹ (in o maximam partem resectum)

ταῖς σκηναῖς διαλαλούντων καὶ συντιθεμένων, ὅπως μηδὲν τῶν λαφύρων εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνοίσουσιν, ἀλλ' αὐτοὶ κερδανοῦσιν. ὁ δὲ μειδιάσας 'ἀγαθά' φησίν 'ἀγγέλλετε· νικᾶν γὰρ ἀνδρῶν οὐ φεύγειν παρεσκευασμένων ἀκούω διαλογισμούς.' καὶ προσιόντες αὐτῷ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ἔλεγον 'ὦ βασιλεῦ, θάρρει καὶ μὴ φοβοῦ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, αὐτὸν γὰρ ἡμῶν τὸν γράσον οὐχ ὑπομενοῦσι.'

13. *Παρατασσομένου δὲ τοῦ στρατεύματος ἰδών τινα τῶν στρατιωτῶν τὸ ἀκόντιον ἐναγκυλούμενον ἐξέωσε τῆς* D *φάλαγγος ὡς ἄχρηστον, ὃς 'παρασκευάζεται νῦν, ὅτε χρῆσθαι δεῖ τοῖς ὅπλοις.'*

14. *Ἐπιστολὴν δὲ παρὰ τῆς μητρὸς ἀναγινώσκων αἰτίας ἀπορρήτους κατ' Ἀντιπάτρου καὶ διαβολὰς ἔχουσαν, ἅμα τοῦ Ἡφαιστίωνος ὥσπερ εἰώθει συναναγινώσκοντος, οὐκ ἐκώλυσεν· ὡς δ' ἀνέγνω, τὸν δακτύλιον ἀφελόμενος τὸν ἑαυτοῦ τῷ στόματι τῷ ἐκείνου τὴν σφραγῖδα ἐπέθηκεν.*

15. *Ἐν δ' Ἄμμωνος ὑπὸ τοῦ προφήτου παῖς Διὸς προσαγορευθείς 'οὐδέν γε' ἔφη 'θαυμαστόν, πάντων μὲν γὰρ ὁ Ζεὺς φύσει πατήρ ἐστιν, ἑαυτοῦ δὲ ποιεῖται τοὺς ἀρίστους.'*

16. *Τοξεύματι δὲ πληγεὶς εἰς τὸ σκέλος, ὡς πολλοὶ* E

13 v. Alex. 39 mor. 332f 340a Ma 20 (f. 113a) 19 v. Alex. 27 23 v. Alex. 28 mor. 341b cf. 182b (Antig. 6) Diog. L. IX 60 Dio

2 *ἀνοίσουσιν* o^{2}Π(G^1)Φ *ἀνοίσωσιν* o^{1}G^1(ω ex ου)O *ἀνύσωσιν* Σ 3 *μειδ. ἔφη ἀγαθὰ ἀγγέλλετε* Σ *ἀγέλλεται* GO^3(ex *ἀγάλλ.*) ΦΠ^2 5 *προσιόντες αὐτῷ* post *στρατ.* Σ 7 *γράσον* o *γράσσον* O 8 *ὑπομενοῦσι* G^{3}Og *ὑπομέν.* ΣoΠG^{1}Φ 10 *τ. στρατ.* om. E 11 *δὴ νῦν* Π 14 *αἰτίας* et *καὶ* om. GO *ἀπορρ. λόγους* (om. *αἰτίας*) Φ 17 *τῷ* ante *ἐκείνου* om. ΣΦ 18 *προσέθ.* v. Alex. mor. 333a 340a 18/19 *ἐπέθηκεν·* (lac. 16—20 litt.) *παῖς* Σ (expl. J^2) 20 *ἀναγορ.* GO 21 ⟨*ἰδίους*⟩ *ποιεῖται* Stg. ex v. Alex. 27 fin. 23 *εἰς* del. Bern.; frustra, cf. 29f Alex. 25 Cat. mai. 14, 1 Pelop. 4

συνέδραμον τῶν . λλάκις αὐτὸν εἰωθότων θεὸν προσαγορεύειν, διαχυθεὶς τῷ προσώπῳ 'τουτὶ μὲν αἷμα' εἶπεν 'ὡς ὁρᾶτε καὶ οὐκ (*E* 340)

ἰχώρ, οἷόσπέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσιν.'

17. *Ἐπαινούντων δ' ἐνίων τοῦ Ἀντιπάτρου τὴν εὐτέλειαν ὡς ἀθρύπτως διαιτωμένου καὶ αὐστηρῶς 'ἔξωθεν' εἶπεν 'Ἀντίπατρος λευκοπάρυφός ἐστι, τὰ δ' ἔνδον ὁλοπόρφυρος.'*

18. *Ἐν δὲ χειμῶνι καὶ ψύχει τῶν φίλων τινὸς ἑστιῶντος αὐτὸν ἐσχάραν δὲ μικρὰν καὶ πῦρ ὀλίγον εἰσενέγκαντος, ἢ ξύλα ἢ λιβανωτὸν εἰσενεγκεῖν ἐκέλευσεν.*

19. *Ἀντιπατρίδου δὲ καλὴν ψάλτριαν ἐπὶ τὸ δεῖπνον*
F *ἀγαγόντος, κινηθεὶς τῇ ὄψει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἀλέξανδρος ἠρώτησε τὸν Ἀντιπατρίδην, μή τι τυγχάνει τῆς γυναικὸς ἐρῶν· ἐκείνου δὲ ὁμολογήσαντος, 'ὦ μιαρέ' εἶπεν 'οὐκ ἀπάξεις εὐθὺς ἐκ τοῦ συμποσίου τὴν γυναῖκα;'*

20. *Πάλιν δὲ Πύθωνα τὸν Εὐίου τοῦ αὐλητοῦ ἐρώμενον Κάσανδρος ἐβιάζετο φιλῆσαι· τὸν οὖν Εὔιον ὁρῶν ἀχθόμενον ἀνεπήδησε μετ' ὀργῆς ἐπὶ τὸν Κάσανδρον, κεκραγώς 'ἀλλ' οὐδ' ἐρασθῆναί τινος ἔξεστι δι' ὑμᾶς;'*

21. *Ἀποστέλλοντος δ' αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων τοὺς*
81 *νοσώδεις καὶ ἀναπήρους ἐπὶ θάλασσαν | ἐνεδείχθη τις εἰς τοὺς νοσοῦντας ἀπογεγραμμένος ἑαυτὸν οὐ νοσῶν. ἐπεὶ οὖν εἰς ὄψιν ἀχθεὶς καὶ ἀνακρινόμενος ὡμολόγησε προφασίζεσθαι δι' ἔρωτα Τελεσίππας ἀπιούσης ἐπὶ θάλασσαν, ἠρώτησεν ὁ Ἀλέξανδρος 'πρὸς τίνα δεῖ περὶ τῆς*

Chr. or. 64 (II p. 153 A.) Athen. VI p. 251a Sen. Ep. VI 7, 12 Sen. Suas. 1 p. 5 (de Callisth.) Zon. IV 10 Ars. 98
5 cf. v. Phoc. 29 **12** 760c **21** v. Alex. 41 (Euryloch.) mor. 339c cf. 195e (Fab. Max. 4)

---

1 *αὐτῶν εἰωθ.* $\alpha A \Pi^2$ *εἰωθ. αὐτὸν* Φ **3** *ὡς ὁρᾶτε* om. $o^1 G^1 \Phi$ **7** *ἀντίπατρε* Σ (ss. *ος* J^2) *ἐστι* om. o **11** *ἐκέλευσεν* O *-λευεν* *O* **12** *δὲ* om. Σ **17** *τοῦ αὐλ. — εὔιον* om. $G^1 O^1$; add. mg. $G^3 O^2$ **18/19** *κάσσ.* $o^1 G^1 O^1 g$ **22** *ἀνεδείχθη* Σz **24** *ἀχθ.*] *ἐλθὼν* Σ **25** *δι' ἔρ. προφ.* Σ **25**. p. 29,1. 2 *τελεσίππης, -πης, -πην* $\Sigma g o^2 \Pi^2$

Τελεσίππας διαλέγεσθαι;' πυθόμενος δ' ἐλευθέραν οὖσαν 'οὐκοῦν' ἔφη 'ὦ Ἀντιγένη, πείθωμεν τὴν Τελεσίππαν, ἵνα μείνῃ μεθ' ἡμῶν· βιάζεσθαι γὰρ ἐλευθέραν οὖσαν οὐχ ἡμέτερον.'

22. Τῶν δὲ μισθοφορούντων Ἑλλήνων παρὰ τοῖς πολεμίοις ὑποχειρίων γενομένων τοὺς μὲν Ἀθηναίους ἐκέλευσεν ἐν πέδαις φυλάττειν ὅτι τροφὴν ἔχοντες ἐκ δημοσίου μισθοφοροῦσι καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς ὅτι γῆν ἀρίστην B κεκτημένοι οὐ γεωργοῦσι· τοὺς δὲ Θηβαίους ἀφῆκεν εἰπὼν ὅτι 'μόνοις τούτοις οὔτε πόλις οὔτε χώρα δι' ἡμᾶς ἀπολέλειπται.'

23. Τῶν δ' Ἰνδῶν τὸν ἄριστα τοξεύειν δοκοῦντα καὶ λεγόμενον διὰ δακτυλίου τὸν ὀιστὸν ἀφιέναι λαβὼν αἰχμάλωτον ἐκέλευσεν ἐπιδείξασθαι, καὶ μὴ βουλόμενον ὀργισθεὶς ἀνελεῖν προσέταξε· ἐπεὶ δ' ἀγόμενος ὁ ἄνθρωπος ἔλεγε πρὸς τοὺς ἄγοντας ὅτι πολλῶν ἡμερῶν οὐ μεμελέτηκε καὶ ἐφοβήθη διαπεσεῖν, ἀκούσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐθαύμασε καὶ ἀπέλυσε μετὰ δώρων αὐτόν, ὅτι μᾶλλον ἀποθανεῖν ὑπέμεινεν ἢ τῆς δόξης ἀνάξιος φανῆναι.

24. Ἐπεὶ δὲ Ταξίλης, εἷς τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς ὤν, C ἀπαντήσας προυκαλεῖτο μὴ μάχεσθαι μηδὲ πολεμεῖν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' εἰ μέν ἐστιν ἥττων, εὖ πάσχειν, εἰ δὲ βελτίων, εὖ ποιεῖν, ἀπεκρίνατο περὶ αὐτοῦ τούτου μαχητέον εἶναι, πότερος εὖ ποιῶν περιγένηται.

---

12 Mp 46 (M. 987) Ars. 96 c. not. Walzii 20 v. Alex. 59 Zon. IV 13

---

6 τοὺς μὲν οὖν ἀθ. Φ 7/8 δημοσίων Σ 8 γῆν Σg τὴν O 11 ἀπολείπεται Φ 12 ἄριστον (om. τοξ.) Mp Ars. 13 λαβ. αἰχμ. om. Mp Ars. 14 ἐπιδειξ. — 15 προσέταξε om. G[1] (add. in mge G[2+3]) Φ (pro his in textu: βαλεῖν· μὴ θελήσαντα δὲ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθῆναι ἐκέλευσεν) 15 ἀπαγόμ. Mp Ars. 16 πολλ.— 17 διαπεσεῖν] πολὺς χρόνος ἐστίν, ἀφ' οὗ ἐπὶ χεῖρας τόξον οὐκ ἔλαβον καὶ τὸ ἀποτυχεῖν ἐφοβήθην Mp Ars. 17 ταῦτα ἀκούσας Mp (sic codd.) Ars. 20 εἷς om o[1] (ss. o[1]) G[1] (ss. G[2]) ὁ pro εἷς z τῶν om. Π βασιλέων Bas. 22 ἐστιν om. Σg 23. 24 μαχετέον oΠz (μαχιταῖον O[1]) 24 πότερον Π[2]Φ

25. *Περὶ δὲ τῆς λεγομένης Ἀόρνου πέτρας ἐν Ἰνδοῖς ἀκούσας, ὅτι τὸ μὲν χωρίον δυσάλωτόν ἐστιν ὁ δὲ ἔχων αὐτὸ δειλός ἐστι, 'νῦν' ἔφη 'τὸ χωρίον εὐάλωτόν ἐστιν.'*

26. *Ἐπεὶ δ' ἄλλος ἔχων πέτραν ἄληπτον δοκοῦσαν εἶναι ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν μετὰ τῆς πέτρας τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἀφῆκε τῆς ἰδίας χώρας ἄρχειν καὶ προσέθηκε χώραν, εἰπὼν ὅτι 'φρονεῖν μοι δοκεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἀνδρὶ μᾶλλον*
D *ἀγαθῷ πιστεύσας ἑαυτὸν ἢ ὀχυρῷ τόπῳ.'*

27. *Μετὰ δὲ τὴν τῆς πέτρας ἅλωσιν τῶν φίλων λεγόντων ὑπερβεβληκέναι τὸν Ἡρακλέα ταῖς πράξεσιν, 'ἀλλ' ἐγώ' εἶπε 'τὰς ἐμὰς πράξεις μετὰ τῆς ἡγεμονίας ἑνὸς οὐ νομίζω ῥήματος ἀνταξίας εἶναι τοῦ Ἡρακλέους.'*

28. *Τῶν δὲ φίλων τινὰς αἰσθόμενος ἐν τῷ κυβεύειν οὐ παίζοντας ἐζημίωσε.*

29. *Τῶν δὲ πρώτων φίλων καὶ κρατίστων τιμᾶν μὲν ἐδόκει Κρατερὸν μάλιστα πάντων, φιλεῖν δὲ Ἡφαιστίωνα. 'Κρατερὸς μὲν γάρ' ἔφη 'φιλοβασιλεύς ἐστιν, Ἡφαιστίων δὲ φιλαλέξανδρος.'*

30. *Ξενοκράτει δὲ τῷ φιλοσόφῳ πεντήκοντα τάλαντα*
E *πέμψας, ὡς οὐκ ἐδέξατο μὴ δεῖσθαι φήσας, ἠρώτησεν, εἰ μηδὲ φίλον ἔχει Ξενοκράτης· 'ἐμοὶ μὲν γάρ' ἔφη 'μόλις ὁ Δαρείου πλοῦτος εἰς τοὺς φίλους ἤρκεσεν.'*

---

1 v. Alex. 58 mor. 327 c Diod. XVII 85 Curt. VIII 11 Arr. IV 28 **4** gn. V. 84 **9** Arr. IV 28 V 26 **15** v. Alex. 47 Diod. XVII 114 Zon. IV 12 Ma 6 (f. 31 b) **19** v. Alex. 8 mor. 331 e 333 b cf. 194 f (Cur. Dent. 2) v. Cat. mai. 2 Stob. III 5, 10 gn. V. 419 Stb.

---

3 νῦν γε Rich. **5** ἐνεχ. ἑαυτ. O ἑαυτ. ἐνεχ. Σ μετὰ τῆς πέτρας τῷ om. Σ **6** ἀφῆκε τῆς ἰδίας χώρας Σ (cf. gn. V.: καὶ τὸν τόπον καὶ τὰ ἴδια ἀπεκατέστησεν αὐτῷ καὶ πολλῆς ἄλλης χώρας ἔπαρχον ἐποίησεν) καὶ τῆς δυνάμεως ἐκέλευσεν O **8** ἰσχυρῷ G[1]gΦ **10** ὑπερβεβηκέναι Σgα[1] **12** ἀνταξίας Φξ ἀνταξίους E ἀντάξια Σg ἀντάξιος οαAGO **14** οὐ παίζ.] συμπαίζ. Bern. (vol. II 558 Corrig.); contra sensum, v. Wy. An. ad h. l. **21** ἐμοὶ γὰρ JcgMpArs.

31. Ἐπεὶ δὲ Πῶρος ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ μετὰ τὴν μάχην 'πῶς σοι χρήσωμαι;' 'βασιλικῶς' εἶπε, καὶ προσερωτηθείς 'μή τι ἄλλο;' 'πάντα' εἶπεν 'ἐν τῷ βασιλικῶς ἔνεστι,' θαυμάσας καὶ τὴν σύνεσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνδραγαθίαν πλείονα χώραν ἧς πρῴην εἶχε προσέθηκε.

32. Πυθόμενος δὲ ὑπό τινος λοιδορεῖσθαι 'βασιλικόν' ἔφη 'ἐστὶν εὖ ποιοῦντα κακῶς ἀκούειν.'

33. Ἀποθνήσκων δὲ πρὸς τοὺς ἑταίρους ἀπιδὼν ἔφη 'μέγαν ὁρῶ μοι τὸν ἐπιτάφιον ἐσόμενον.'

34. Τελευτήσαντος δ' αὐτοῦ Δημάδης ὁ ῥήτωρ 'ὅμοιον' ἔφη 'διὰ τὴν ἀναρχίαν ὁρᾶσθαι τὸ στρατόπεδον τῶν Μακεδόνων ἐκτετυφλωμένῳ τῷ Κύκλωπι.' F

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ Ο ΛΑΓΟΥ

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου τὰ πολλὰ παρὰ τοῖς φίλοις ἐδείπνει καὶ ἐκάθευδεν· εἰ δέ ποτε δειπνίζοι, τοῖς ἐκείνων ἐχρῆτο μεταπεμπόμενος ἐκπώματα καὶ στρώματα καὶ τραπέζας· αὐτὸς δ' οὐκ ἐκέκτητο πλείω τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ τοῦ πλουτεῖν ἔλεγε τὸ πλουτίζειν εἶναι βασιλικώτερον. |

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ

182
1. Ἀντίγονος εἰσέπραττε χρήματα συντόνως· εἰπόντος δέ τινος 'ἀλλ' οὐκ Ἀλέξανδρος ἦν τοιοῦτος' 'εἰκότως' εἶπεν, 'ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐθέριζε τὴν Ἀσίαν, ἐγὼ δὲ καλαμῶμαι.'

1 v. Alex. 60 mor. 332e 458b Arr. V 19 Themist. or. 7 p. 88d Zon. IV 13 6 v. Al. 41 pro nobil. 19 (Bern. VII p. 268) Zon. IV 11 cf. mor. 179a (Phil. 26) Dio Chr. 47 p. 530 Diog. L. VI 3 = Epict. Diss. IV 6, 20 (p. 413 Sch.) = M. Anton. VII 36 Ars. 97 8 Iustin. XII 15, 6 Diod. XVII 117 XVIII 1 Curt. X 5, 5 Arr. VII 26, 3 10 v. Galb. 1 mor. 336f Dem. Phal. de eloc. 284 (III 322, 22 Sp.) 14 173d (Artax. 1) 199d (Cat. 26) 199f (Scip. min. 1) 458b Ael. v. h. XIII 13 Diod. XIX 86

2 χρήσωμαι α[1]A[1]ξψ χρήσομαι O 3 καὶ ante μὴ O om. Σg 5 πρῴην Σ Zon. πρότερον O 8 ἰδὼν Φ 9 μοι Σg μου O

2. *Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἰδών τινας ἐν τοῖς θώραξι καὶ τοῖς κράνεσι σφαιρίζοντας ἥσθη καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν μετεπέμπετο ἐπαινέσαι βουλόμενος· ὡς δ' ἤκουσεν ὅτι πίνουσιν, τὰς ἐκείνων ἡγεμονίας τοῖς στρατιώταις ἔδωκε.*

3. *Θαυμαζόντων δὲ πάντων ὅτι γέρων γενόμενος ἠπίως ἐχρῆτο καὶ πράως τοῖς πράγμασι, 'πρότερον μὲν γάρ' εἶπε 'δυνάμεως ἐδεόμην, νῦν δὲ δόξης καὶ εὐνοίας.'*

B 4. *Πρὸς δὲ τὸν υἱὸν Φίλιππον πυθόμενον πλειόνων παρόντων 'πότε μέλλομεν ἀναζευγνύναι;' 'τί δέδοικας;' εἶπε 'μὴ μόνος τῆς σάλπιγγος οὐκ ἀκούσῃς;'*

5. *Σπουδάσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου λαβεῖν κατάλυσιν παρὰ γυναικὶ χήρᾳ τρεῖς ἐχούσῃ θυγατέρας εὐπρεπεῖς, καλέσας τὸν ἐπὶ τῶν ξενίων εἶπεν 'οὐκ ἐξάξεις μου τὸν υἱὸν ἐκ τῆς στενοχωρίας;'*

6. *Νοσήσας δὲ μακρὰν νόσον ὡς ἀνέσφηλεν, 'οὐδέν' ἔφη 'χεῖρον· ὑπέμνησε γὰρ ἡμᾶς ἡ νόσος μὴ μέγα φρονεῖν ὡς ὄντας θνητούς.'*

7. *Ἑρμοδότου δ' αὐτὸν ἐν τοῖς ποιήμασιν* (Bergk III 637) *Ἡλίου παῖδα γράψαντος 'οὐ ταῦτά μοι' ἔφη 'σύν-*
C *οιδεν ὁ λασανοφόρος.'*

8. *Εἰπόντος δέ τινος ὅτι 'πάντα καλὰ καὶ δίκαια*

---

9 506c v. Demetr. 28 Frontin. I 1, 13 (Crass.) Symmach. or. II ad Valentin. p. 324, 24 Seeck (Naber Mn. 26 p. 284) 12 v. Demetr. 23 Frontin. IV 1, 10 16 Stob. III 21, 15 (Alex.) app. V. II 9 Mp 34 (M. p. 896) M. A. 45 (P. f. 209b) A. II 74 (M. p. 1185) Ars. 97 cf. mor. 180e (Alex. 16) 19 360c

---

11 *εἰπέ μοι μὴ Π* praeter ξ *εἶπε 'μῶν μὴ* Halbertsma (Adv. crit. Leiden 1896 p. 93) *ἀκούσῃς* JΦ 506d *-σῃ* **O** 15 *ἐκ* **O** *ἀπὸ Π* 16 *ἀνέσφηλεν* Stob. cod. Paris. 3012 (cf. Serruys Rev. de phil. 35 (1911) p. 327) *ἀνέρρωσεν* **Ω** etiam floril. *ἀνερρώσθη* app. V. Mein. *ἀνερραΐσεν* Hense 17 *διατεθῆναι* ante *χεῖρον* add. Stob. Mp Ars. 18 *θνητ.*] *θεούς* ξ *ὡς ὄντ. θν.* om. app. V. 20 *μοι* om. Σ *μοι ἔφη* oΠΦg 360c *ἔφη μοι* GO 21 *λασ.*] schol. add. in mge O³ ex Schol. in Arist. Pac. 893 Darmst.

τοῖς βασιλεῦσι, 'ναὶ μὰ Δία, τοῖς τῶν βαρβάρων' εἶπεν 'ἡμῖν δὲ μόνα καλὰ τὰ καλὰ καὶ δίκαια μόνα τὰ δίκαια.'

9. *Μαρσύου τοῦ ἀδελφοῦ δίκην ἔχοντος, ἀξιοῦντος δὲ τὴν κρίσιν αὐτῷ γενέσθαι κατ' οἰκίαν, 'ἔσται μὲν οὖν' εἶπεν 'ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ πάντων ἀκουόντων, εἰ μηδὲν ἀδικοῦμεν.'*

10. *Ἐπεὶ δέ ποτε χειμῶνος ἐν τόποις σπανίζουσι τῶν ἐπιτηδείων ἠναγκάσθη καταζεῦξαι καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες ἐλοιδόρουν αὐτὸν ἀγνοοῦντες ὅτι πλησίον ἐστίν, τῇ βακτηρίᾳ τὴν σκηνὴν διαστείλας 'οἰμώξετε' εἶπεν 'εἰ* D *μὴ μακρότερον ἀποστάντες λοιδορήσετε ἡμᾶς.'*

11. *Ἀριστοδήμου δὲ τῶν φίλων τινὸς ἐκ μαγείρου γεγονέναι δοκοῦντος, συμβουλεύοντος δ' αὐτῷ τῶν ἀναλωμάτων καὶ τῶν δωρεῶν ἀφαιρεῖν, 'οἱ λόγοι σου' εἶπεν 'ὦ Ἀριστόδημε, περιζώματος ὄζουσιν.'*

12. *Ἀθηναίων δὲ δοῦλον αὐτοῦ τιμώμενον εἰς τὴν πολιτείαν ὡς ἐλεύθερον ἐγγραψάντων, 'οὐκ ἂν' εἶπεν 'ἕνα μόνον βουλοίμην Ἀθηναῖον ὑπ' ἐμοῦ μεμαστιγῶσθαι.'*

13. *Νεανίσκου δέ τινος τῶν Ἀναξιμένους τοῦ ῥήτορος μαθητῶν λόγον ἐσκεμμένον ἐκ παρασκευῆς εἰπόντος ἐπ' αὐτοῦ, βουλόμενός τι προσμαθεῖν ἠρώτησεν· ἀποσιω-* E *πήσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου 'τί λέγεις;' εἶπεν 'ἢ*

'ταῦτ' ἐστὶ τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα;'

(Eur. Iph. Taur. 787).

6 457e Sen. de ira III 22   19 cf. gn.V. 420 Stb.

1 *ὑπάρχει* post *βασιλ.* add. *Σ*   *εἶπε* post *Δία* (om. post *βαρβάρων*) GOgΦ   2 *μόνα δικ.* oΠGOgΦ   4 *αὐτῶν Π*   *ἔσται Ω* (*ἔστι α*[1]) *ἔστω* Rich.   7 *ἠναγκάσθη* Ath. (Halm) *ἠναγκάζετο* Par. suppl. 134 (Hch.) *ἠνάγκασε O*   11 *δὲ* om. ΠG[1]O[1]g   13 *καὶ τ. δωρ.* om. *Φ*   14 *ἀριστόδημε* (lac. 3—5 litt.) *ὄζ.* *Σ* (expl. J[3]) *περιζ.* in textu Par. 2078 *ζωμοῦ* mg[2]   15 *τιμ.*] *γενόμενον* Cob. *τὴν* om. *Π*   17 *ἕνα μόν. βουλ.* *Σ* *ἐβουλόμην ἕνα O* (ubi *ὄντα* pro *ἕνα* Nab.)   17/18 *μεμαστ.* Cob. *μαστιγοῦσθαι Ω*   21 *προσμ.* GOΦ *μαθ.* ΣgoΠ   22 *ἢ O* om. *Π* ras. in o, cognosci potest *ὁ οὐ* Ha   *ἢ* ⟨*οὐ*⟩? Na.

14. Ἑτέρου δὲ ῥήτορος ἀκούων λέγοντος ὅτι χιονοβόλος ἡ ὥρα γενομένη λιποβοτανεῖν ἐποίησε τὴν χώραν, ‘οὐ παύσῃ μοι’ εἶπεν ‘ὡς ὄχλῳ χρώμενος;’

15. Θρασύλλου δὲ τοῦ κυνικοῦ δραχμὴν αἰτήσαντος αὐτόν, ‘ἀλλ’ οὐ βασιλικόν’ ἔφη ‘τὸ δόμα·’ τοῦ δὲ εἰπόντος ‘οὐκοῦν τάλαντον δός μοι’, ‘ἀλλ’ οὐ κυνικόν’ ἔφη ‘τὸ λῆμμα.’

16. Πέμπων δὲ Δημήτριον τὸν υἱὸν μετὰ νεῶν πολλῶν καὶ δυνάμεων ἐλευθερώσοντα τοὺς Ἕλληνας ἔλεγε
F τὴν δόξαν ὥσπερ ἀπὸ σκοπῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν οἰκουμένην πυρσεύεσθαι.

17. Ἀνταγόρου δὲ τοῦ ποιητοῦ γόγγρον ἕψοντος καὶ αὐτοῦ τὴν λοπάδα σείοντος ἐπιστὰς ἐξόπισθεν ‘οἴει’ φησί ‘τὸν Ὅμηρον, ὦ Ἀνταγόρα, γόγγρον ἕψειν τὰς τοῦ Ἀγαμέμνονος γράφοντα πράξεις;’ καὶ ὁ Ἀνταγόρας ‘σὺ δέ’ εἶπεν, ‘ὦ βασιλεῦ, τὸν Ἀγαμέμνονα νομίζεις πράττοντα τὰς πράξεις ἐκείνας πολυπραγμονεῖν, εἴ τις ἐν τῷ στρατοπέδῳ γόγγρον ἕψει;’ |

183 18. Ἐπεὶ δ’ ὄναρ ἰδὼν χρυσοῦν θέρος ἐξαμῶντα Μιθριδάτην ἐβουλεύσατο κτεῖναι καὶ Δημητρίῳ τῷ υἱῷ φράσας ὥρκωσε σιωπῆσαι, [ὁ δὲ] παραλαβὼν τὸν Μιθριδάτην ὁ Δημήτριος καὶ συμπεριπατῶν παρὰ θάλασσαν ἐν τῷ αἰγιαλῷ κατέγραψε τῷ σαυρωτῆρι τοῦ δόρατος ‘φεῦγε, Μιθριδᾶτα.’ ἐκεῖνος δὲ νοήσας ἔφυγεν εἰς Πόντον κἀκεῖ βασιλεύων διετέλεσε.

---

4 531 e gn.V. 96. 104 Stb. 8 v. Demetr. 8 12 668 d Athen. VIII p. 340 f 19 v. Demetr. 4 App. Mithr. 9 Lucian. Longaev. 13 P.-W. XV 2158 n. 7

---

2 λιποβ. Bern. λειπ. Ω 3 ὄχλω Ω ὀχετῷ Nab. (cl. 91 f v. Demetr. 12) vix recte κήπῳ Kal. 7 λῆμμα] αἴτημα floril. 10 σκοπιῆς Σg 12 ἑψοῦντος Σ (et 14 ἑψεῖν 18 ἑψεῖ) 20 καὶ δημ. — 21/22 μιθρ. ὁ om. Σ lac. non indic. 21 σιωπήσειν vit. Dem. [ὁ δὲ] Na. 22 καὶ post δημήτριος om. Σ 25 τὸν πόντ. Σ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

1. Ῥοδίους δὲ πολιορκῶν ὁ Δημήτριος ἔλαβεν ἔν τινι προαστείῳ πίνακα Πρωτογένους τοῦ ζωγράφου τὸν Ἰάλυσον γράφοντος· ἐπικηρυκευσαμένων δὲ τῶν Ῥοδίων B καὶ φείσασθαι τοῦ πίνακος παρακαλούντων, ἔφη μᾶλλον τὰς τοῦ πατρὸς εἰκόνας ἢ τὴν γραφὴν ἐκείνην διαφθερεῖν.

2. Σπεισάμενος δὲ τοῖς Ῥοδίοις τὴν ἑλέπολιν ἀπέλιπε παρ' αὐτοῖς, ὑπόδειγμα τῆς αὐτοῦ ⟨μὲν⟩ μεγαλουργίας ἐκείνων δ' ἀνδρείας ἐσομένην.

3. Ἀποστάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἑλὼν τὴν πόλιν ἤδη κακῶς ὑπὸ σιτοδείας ἔχουσαν, εὐθὺς ἐκκλησίας αὐτῷ συναχθείσης ἐπέδωκε δωρεὰν σῖτον αὐτοῖς· δημηγορῶν δὲ περὶ τούτων ἐβαρβάρισε· τῶν δὲ καθημένων τινὸς ὡς ἔδει τὸ ῥῆμα λεχθῆναι παραφωνήσαντος, 'οὐκοῦν' ἔφη 'καὶ τῆς ἐπανορθώσεως ταύτης ἄλλους ὑμῖν πεντακισχιλίους ἐπιδίδωμι μεδίμνους.' C

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1. Ἀντίγονος ὁ δεύτερος, Δημητρίου τοῦ πατρὸς ἁλόντος καὶ πέμψαντός τινα τῶν φίλων κελεύοντα μὴ προσέχειν, ἄν τι γράφῃ βιασθεὶς ὑπὸ Σελεύκου, μηδὲ παραχωρεῖν τῶν πόλεων, αὐτὸς ἔγραψε πρὸς Σέλευκον ἐξιστάμενος αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ἁπάσης καὶ παραδιδοὺς ὅμηρον ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ τὸν πατέρα Δημήτριον ἀπολυθῆναι.

---

2 v. Demetr. 22 Plin. n. h. XXXV 36, 104 Gell. XV 31 7 v. Demetr. 20 10—13 v. Demetr. 34 14 Phot. Lex. s. v. θεριῶ (Naber Mn. 28 (1900) p. 108) 17 v. Demetr. 51

---

5 καὶ om. G^1Φ 6 διαφθερεῖν Σ διαφθείρειν οαGOΦg διαφθεῖραι Π exc. α (cf. Demetr. ἐμπρῆσαι) μᾶλλον ⟨ἂν⟩ τὰς — διαφθεῖραι Cob. (cl. Demetr. 22) 7 de lac. in Σ v. praefationem 8 ὑπόδ.] ἐπίδ. Dbn. ὑπόμνημα v. Demetr. αὐτοῦ ⟨μὲν⟩ Cob. 19 καὶ ante κελ. add. o^2Π κελεύοντα Σ -οντος O

2. Μέλλων δὲ ναυμαχεῖν πρὸς τοὺς Πτολεμαίου στρατηγούς, εἰπόντος τοῦ κυβερνήτου πολὺ πλείονας εἶναι τὰς τῶν πολεμίων ναῦς, 'ἐμὲ δέ' ἔφη 'αὐτὸν παρόντα πρὸς
D πόσας ἀντιτάττεις;'

3. 'Υποχωρῶν δέ ποτε τοῖς πολεμίοις ἐπερχομένοις οὐκ ἔφη φεύγειν, ἀλλὰ διώκειν τὸ συμφέρον ὀπίσω κείμενον.

4. Ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἀνδρείου πατρός, αὐτὸς δὲ μὴ πάνυ δοκῶν ἀγαθὸς εἶναι στρατιώτης ἠξίου τὰς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν ἀποφοράς, 'ἀλλ' ἐγώ' εἶπεν 'ὦ μειράκιον, ἀνδραγαθίας οὐ πατραγαθίας μισθοὺς καὶ δωρεὰς δίδωμι.'

5. Ζήνωνος δὲ τοῦ Κιτιέως ἀποθανόντος, ὃν μάλιστα τῶν φιλοσόφων ἐθαύμασεν, ἔλεγε τὸ θέατρον αὐτοῦ τῶν πράξεων ἀνῃρῆσθαι.

ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ

1. Λυσίμαχος ἐν Θρᾴκῃ κρατηθεὶς ὑπὸ Δρομιχαίτου
E καὶ διὰ δίψαν ἑαυτὸν καὶ τὸ στράτευμα παραδοὺς ὡς ἔπιεν αἰχμάλωτος γενόμενος, 'ὦ θεοί' εἶπεν 'ὡς μικρᾶς ἡδονῆς ἕνεκα δοῦλον ἐμαυτὸν ἐκ βασιλέως πεποίηκα.'

2. Πρὸς δὲ Φιλιππίδην τὸν κωμῳδοποιὸν φίλον ὄντα καὶ συνήθη 'τίνος σοι' εἶπε 'τῶν ἐμῶν μεταδῶ;' κἀκεῖνος 'οὗ βούλει πλὴν τῶν ἀπορρήτων.'

---

1 545 b v. Pelop. 2 cf. Wilam. Antig. v. Kar. p. 228 5 Stob. IV 13, 44 8 534 c Immisch ad l. pro nobil. 15 (Comm. Ribbeck. 1888 p. 73 sqq.) Stob. IV 29 b, 39 v. Hense 13 178 a (Phil. 11) Diog. L. VII 15 Cic. Brut. 2, 6 Ars. 266 cf. Wilam. l. l. p. 118 17 126 e 555 d Polyaen. VII 25 21 v. Demetr. 12 mor. 508 c 517 b Stob. IV 8, 19

---

11 μισθὸν Stob. 14 αὐτῷ Par. suppl. 134 αὐτῷ Po. 17 δρομοχέτου o δρομαχ. Π δρομοσχ. Φ 21 κωμωδοπ. ΣgΠΦ -διοπ. oG (ex corr.) κομοδιπ. O 22 τίνων Eψ τῶν ἐμῶν om. Stob.

ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ

1. Ἀντίπατρος ἀκούσας τὴν Παρμενίωνος ὑπ' Ἀλεξάνδρου τελευτὴν 'εἰ μὲν ἐπεβούλευσεν' εἶπε 'Παρμενίων Ἀλεξάνδρῳ, τίνι πιστευτέον; εἰ δὲ μή, τί πρακτέον;'

2. Δημάδου δὲ τοῦ ῥήτορος ἤδη πρεσβύτου γεγονότος
ἔφη καθάπερ ἱερείου διαπεπραγμένου καταλείπεσθαι μό- F
νην τὴν γαστέρα καὶ τὴν γλῶτταν.

ΑΝΤΙΟΧΟΣ Ο ΤΡΙΤΟΣ

1. Ἀντίοχος ὁ τρίτος ἔγραψε ταῖς πόλεσιν, ἄν τι γράψῃ παρὰ τοὺς νόμους κελεύων γενέσθαι, μὴ προσέχειν ὡς ἠγνοηκότι.

2. Τὴν δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἱέρειαν ἰδὼν ὑπερβολῇ καλὴν φανεῖσαν εὐθὺς ἀνέζευξεν ἐξ Ἐφέσου, φοβούμενος μὴ παρὰ γνώμην ἐκβιασθῇ πρᾶξαί τι τῶν οὐχ ὁσίων. |

ΑΝΤΙΟΧΟΣ Ο ΙΕΡΑΞ

Ἀντίοχος ὁ ἐπικληθεὶς Ἱέραξ ἐπολέμει περὶ τῆς βασι- 184
λείας πρὸς τὸν ἀδελφὸν Σέλευκον· ἐπεὶ δὲ ὁ Σέλευκος ἡττηθεὶς ὑπὸ Γαλατῶν οὐδαμοῦ φανερὸς ἦν ἀλλ' ἐδόκει κατακεκόφθαι, θεὶς τὴν πορφύραν ὁ Ἀντίοχος φαιὸν ἱμάτιον ἀντέλαβε. μετ' ὀλίγον δὲ πυθόμενος τὸν ἀδελφὸν σῴζεσθαι, εὐαγγέλια τοῖς θεοῖς ἔθυσε καὶ τὰς πόλεις τὰς ὑφ' ἑαυτῷ στεφανηφορεῖν ἐποίησεν.

---

5 v. Phoc. 1 mor. 525 c Synes. Epist. 135 Thom. Mag. s. v. διαπεπραγμένον 12 Isid. Pelus. Ep. II 62 gn.V. 100. 376 Stb. 16 489 a

---

3 εἶπεν post τελευτὴν OΦ ante 4 τίνι o^{2}Π om. o^{1}G 3/4 ἀλεξ. παρμ. Π 5 πρεσβυτέρου Σ 5—7 totum ap. om. G^{1} (add. mg^{4}) Φ 9 Ἀντίοχος ὁ Γρυπός Xyl. annot. sive Antigonus tertius Xyl. lat. 19 ⟨ἀπο⟩θεὶς Pap., sed ἔθηκε 489 a θεὶς 489 f 20 ἀντέλ. Turn. ἀνέλ. Ω 22 ἑαυτῷ O -τοῦ Π^{2} -τὸν Φ στεφηφ. Σ

ΕΥΜΕΝΗΣ

Εὐμένης ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ Περσέως ἔδοξε τεθνάναι· τῆς δὲ φήμης εἰς Πέργαμον κομισθείσης Ἄτταλος ὁ B *ἀδελφὸς αὐτοῦ περιθέμενος τὸ διάδημα καὶ τὴν γυναῖκα γήμας ἐβασίλευσε· πυθόμενος δὲ προσιόντα ζῶντα τὸν ἀδελφὸν ἀπήντησεν ὥσπερ εἰώθει μετὰ τῶν σωματοφυλάκων δοράτιον ἔχων· ὁ δ' Εὐμένης φιλοφρόνως ἀσπασάμενος αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ οὖς εἰπών* (N^2 p. 275 Soph. 601)

> *'μὴ σπεῦδε γῆμαι πρὶν τελευτήσαντ' ἴδῃς'*

οὐδὲν ἄλλο παρὰ πάντα τὸν βίον οὔτ' εἶπεν ὕποπτον οὔτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τελευτῶν ἐκείνῳ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν βασιλείαν ἀπέλιπεν. ἀνθ' ὧν ἐκεῖνος οὐδὲν ἐξ ἑαυτοῦ τέκνον †ἔθρεψε, πολλῶν γενομένων, ἀλλὰ τῷ Εὐμένους υἱῷ τὴν βασιλείαν ἔτι ζῶν ἐνηλίκῳ γενομένῳ παρέδωκε.

C

ΠΥΡΡΟΣ

1. *Πύρρον οἱ υἱοὶ παῖδες ὄντες ἠρώτων, τίνι καταλείψει τὴν βασιλείαν· καὶ ὁ Πύρρος εἶπεν 'ὃς ἂν ὑμῶν ὀξυτέραν ἔχῃ τὴν μάχαιραν.'*

2. *Ἐρωτηθεὶς δὲ πότερον Πύθων ἢ Καφισίας αὐλητὴς ἀμείνων 'Πολυπέρχων' ἔφη 'στρατηγός.'*

---

2 489 e cf. 480 c gn.V. 293 Stb. Ars. 355 (*μὴ σπεῦδε*) Apost. 11, 36 (Leutsch) **17** v. Pyrrh. 9, 5 gn.V. 466 Stb. cf. Iustin. XII 15, 8 gn.V. 379 Stb M.A. 29 (B. 191 a) **20** v. Pyrrh. 8, 7 cf. Stob. IV 13, 57 Theon. Prog. 5 (Rh. gr. II 100, 20 Sp.)

---

2 hic et infra *εὐμενὴς* fere omnes; *εὐγενὴς* Φ **4/5** *περιθ.— ἐβασίλευσε* om. JS; **4** *π* (lac. 6 litt.) **5** *νος δὲ προσιόντα* c **5** *ἐβασίλευε* GOgΦ *δὲ* om. Σ **10** *ἴδοις* Φ **12** *καὶ* post *ἐκείνῳ* Σ **13** *οὐδ' ἕνα* J *οὐδὲ ἓν* 489 f **14** † Kal. ⟨*διάδοχον*⟩ *ἔθρ.* Na. **15** *τ. βασ.* transp. post *παρέδωκε* G^{4}Og **18** *καὶ ὁ Π. εἶπεν* om. Π praeter α **20** *καφισίας* o^{2}G^{2}Og *σκαφίσιος* Σ *καφίσιος* o^{1}Π *καφείσιος* G^{1}Φ **21** *πολυπέρχων* G^2(*ων* in ras.)g *-πέρχον* O^1 (ss. ω O^3) *-πέρχης* ScαAξψG^1 *πολυσπέρχης* JoEΦ *ὁ στρατ.* Σ

3. *Ἐπεὶ δὲ συμβαλὼν Ῥωμαίοις δὶς ἐνίκησε πολλοὺς τῶν φίλων καὶ τῶν ἡγεμόνων ἀπολέσας, 'ἂν ἔτι μίαν' ἔφη 'μάχην Ῥωμαίους νικήσωμεν, ἀπολώλαμεν.'*

4. *Ἐπεὶ δὲ Σικελίας ἀποτυχὼν ἐξέπλει, μεταστραφεὶς ὀπίσω πρὸς τοὺς φίλους 'οἵαν' ἔφη 'Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις ἀπολείπομεν παλαίστραν.'*

5. *Τῶν δὲ στρατιωτῶν Ἀετὸν αὐτὸν προσαγορευόντων 'τί γάρ' εἶπεν 'οὐ μέλλω, τοῖς ὑμετέροις ὅπλοις ὥσπερ* D *ὠκυπτέροις αἰρόμενος;'*

6. *Ἀκούσας δὲ ὅτι νεανίσκοι πολλὰ βλάσφημα περὶ αὐτοῦ πίνοντες εἰρήκασιν, ἐκέλευσεν ἀχθῆναι μεθ' ἡμέραν πρὸς αὐτὸν ἅπαντας· ἀχθέντων δὲ τὸν πρῶτον ἠρώτησεν, εἰ ταῦτ' εἰρήκασι περὶ αὐτοῦ· καὶ ὁ νεανίσκος 'ταῦτα' εἶπεν 'ὦ βασιλεῦ· πλείονα δ' ἂν τούτων εἰρήκειμεν, εἰ πλείονα οἶνον εἴχομεν.'*

ΑΝΤΙΟΧΟΣ

1. *Ἀντίοχος ὁ στρατεύσας δεύτερον ἐπὶ Πάρθους ἔν τινι κυνηγεσίῳ καὶ διωγμῷ τῶν φίλων καὶ θεραπόντων ἀποπλανηθεὶς εἰς ἔπαυλιν πενήτων ἀνθρώπων ἀγνοούμενος εἰσῆλθε καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον ἐμβαλὼν λόγον περὶ τοῦ βασιλέως ἤκουσεν, ὅτι τἆλλα χρηστός ἐστιν, φίλοις δὲ* E *μοχθηροῖς ἐπιτρέπων τὰ πλεῖστα παρορᾷ καὶ πολλάκις*

---

1 v. Pyrrh. 21, 14 Cass. Dio IX fr. 40, 19 (Boiss. I p. 125) Diod. XXII 6, 2 Oros. IV 1, 15 de vir. ill. 35, 5 Zon. VIII 3 p. 372 c cf. *νίκη Καδμεία* mor. 10 a 488 a Her. I 166 Plat. Leg. I p. 641 c Diod. XXXII 4 Zenob. 4, 45 (v. ibi) Ars. 315 4 v. Pyrrh. 23, 8 7 v. Pyrrh. 10, 1 10 v. Pyrrh. 8, 12 Cass. Dio X fr. 40, 47 (Boiss. I 137) Val. Max. V 1 ext. 3 Quintil. VI 3, 10 Ma 30 (f. 142 a) M. A. 35 (P. 169 a) cf. mor. 176 a (Dion. 10)

---

2 *ἔφη μίαν* O 10 *πολλοὶ νεανίσκοι* (om. *βλάσφημα*) α[1] corr. et ss. α[2] *πολλὰ βλ. νεαν.* Π 13 *καὶ ὁ νεαν.* Ω *ἐπεὶ δ' ὁ ν.*, tum post 15 *εἴχ. γελάσας ἀφῆκεν.* add. Stg. ex v. Pyrrh. cf. Cass. Dion. 13/14 *εἶπε ταῦτα* Π 14 *ἔτι τούτων* v. Pyrr. Ma. M. A. *εἰρήκαμεν* ΣgG[1]O[1]Ma. M. A. 17 *Ἀντ. ὁ δεύτερος στρατεύσας* Ha. an [ὁ]? Po.

ἀμελεῖ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὸ λίαν φιλόθηρος εἶναι. τότε μὲν οὖν ἐσιώπησεν· ἅμα δὲ ἡμέρᾳ τῶν δορυφόρων παραγενομένων ἐπὶ τὴν ἔπαυλιν φανερὸς γενόμενος, προσφερομένης τῆς πορφύρας αὐτῷ καὶ τοῦ διαδήματος, 'ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας' εἶπεν 'ὑμᾶς ἀνείληφα, πρῶτον ἐχθὲς ἀληθινῶν λόγων ἤκουσα περὶ ἐμαυτοῦ.'

2. *Τῶν δ' Ἰουδαίων, πολιορκοῦντος αὐτοῦ τὰ Ἱεροσόλυμα, πρὸς τὴν μεγίστην ἑορτὴν αἰτησαμένων ἑπτὰ ἡμερῶν ἀνοχὰς οὐ μόνον ἔδωκε ταύτας, ἀλλὰ καὶ ταύρους χρυσόκερως παρασκευασάμενος καὶ θυμιαμάτων καὶ ἀρω-*
F *μάτων πλῆθος ἄχρι τῶν πυλῶν ἐπόμπευσε· καὶ παραδοὺς τοῖς ἐκείνων ἱερεῦσι τὴν θυσίαν αὐτὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ* **στρατόπεδον**. *οἱ δ' Ἰουδαῖοι θαυμάσαντες εὐθὺς ἑαυτοὺς μετὰ τὴν ἑορτὴν ἐνεχείρισαν.*

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

1. *Θεμιστοκλῆς ἔτι μειράκιον ὢν ἐν πότοις ἐκυλινδεῖτο καὶ γυναιξίν· ἐπεὶ δὲ Μιλτιάδης στρατηγῶν ἐνίκησεν ἐν Μαραθῶνι τοὺς βαρβάρους, οὐκέτι ἦν ἐντυχεῖν*
185 *ἀτακτοῦντι Θεμιστοκλεῖ· | πρὸς δὲ τοὺς θαυμάζοντας τὴν μεταβολὴν ἔλεγεν ὡς 'οὐκ ἐᾷ με καθεύδειν οὐδὲ ῥᾳθυμεῖν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον.'*

2. *Ἐρωτηθεὶς δὲ πότερον Ἀχιλλεὺς ἐβούλετ' ἂν ἢ Ὅμηρος εἶναι, 'σὺ δ' αὐτός' ἔφη 'πότερον ⟨ἂκ⟩ ἤθελες ὁ νικῶν Ὀλυμπίασιν ἢ ὁ κηρύσσων τοὺς νικῶντας εἶναι;'*

---

7 Ios. A. I. XIII 8, 2. 3 16 84b 92c 552b 800b Them. 3, 4 Thes. 6, 9 Cic. Tusc. IV 19 Corn. Nep. Them. 1 Val. Max. VIII 14 ext. 1 VI 9 ext. 2 Ael. v. h. II 12 Athen. XII p 533d XIII p. 576c Ars. 293. 394 Apost. 13, 27 22 cf. Dio Chr. or. 2, 17 Ars. 293

---

5 *εἶπεν* post *ἡμέρ.* JS om. c post *ἧς* oΠΦ post *ὑμᾶς* G (om. 1 add. 3) Og *χθὲς* Σ 5/6 *ἀληθινὸν λόγον* Π² 20 *ὡς* om. Σ *οὐδὲ ῥαθ.* del. Pap. ex v. Them. Thes. aliisque locis 23 ⟨*ἂν*⟩ Rich. 24 *ὁλ.* Σg *ἐν ὁλ.* oΠGOΦ

3. *Ξέρξου δὲ καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τῷ μεγάλῳ στόλῳ, φοβηθεὶς Ἐπικύδην τὸν δημαγωγὸν αἰσχροκερδῆ καὶ δειλὸν ὄντα, μὴ στρατηγὸς γενόμενος ἀπολέσῃ τὴν πόλιν, ἔπεισεν ἀργυρίῳ τῆς στρατηγίας ἀποστῆναι.*

4. *Εὐρυβιάδου δὲ ναυμαχεῖν μὴ τολμῶντος, εἰπόντος δ' ⟨Ἀδειμάντου⟩ πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα τοὺς Ἕλληνας παρακαλοῦντα καὶ προτρέποντα 'ὦ Θεμιστόκλεις, τοὺς ἐν* B *τοῖς ἀγῶσι προεξανισταμένους μαστιγοῦσιν [ἀεί]', 'ναί' εἶπεν 'ὦ Ἀδείμαντε, τοὺς δὲ λειπομένους οὐ στεφανοῦσιν.'*

5. *Ἐπαραμένου δὲ τοῦ Εὐρυβιάδου τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξοντος 'πάταξον μὲν οὖν' εἶπεν 'ἄκουσον δέ.'*

6. *Μὴ πείθων δὲ τὸν Εὐρυβιάδην ἐν τοῖς στενοῖς ναυμαχῆσαι κρύφα πρὸς τὸν βάρβαρον ἔπεμψε παραινῶν μὴ διεῖναι τοὺς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας· ἐπεὶ δὲ πεισθεὶς*

---

1 v. Them. 6, 1. 2 v. Crass. 36, 4 (comp. 3, 4) Ars. 294 5 v. Them. 11, 3 (de Eurybiade) Herod. VIII 59 (de Adeimanto) Ars. 232. 294 10 v. Them. 11, 3 Ael. v. h. XIII 40 Aristid. ὑπ. τ. τεττ. 194 cum schol. (Di. II 258 III 613) Diog. L. VI 21 12 v. Them. 12, 4 + 16 v. Arist. 9, 5 Herod. VIII 75. 110 Corn. Nep. Them. 4. 5 Iustin. II 12. 13 Diod. XI 17. 19 Polyaen. I 30, 3. 4 Frontin. II 2, 14. 6, 8

---

1 τῷ om. Σ 5 Εὐρ.] ἀδειμάντου O nomen om. cum lac. 3 litt. initio versus G[1] lacunam suppl. verbo τοῦ G[2] circumflexum eras. et ἀδειμάν add. G[3] ἀδημάντου O ἀδειμάδου vel ἀδημάδου Φ ἀδειμάντου δὲ εὐρυβιάδου δὲ Vulc. εὐρυβιάδου (5) et 5/6 δ' ⟨ἀδειμάντου⟩ Po; quae coniectura cum et rei ab Herodoto narratae notissimae et versibus 9 (ὦ ἀδειμ.) et 10 (τοῦ εὐρυβ.) et nominis formae in codd. Φ occurrenti, dummodo cum G[1] lacunam archetypi ante δὲ (5) statuas, optime satisfiat, in textum a me recepta est; apparet igitur excerptorem non ex Plutarcho solo haurire, qui in vita Them. haec verba ab Her. Adimanto tributa suo aut fontium errore adductus in Eurybiadem transtulit; an neglegentia excerptoris subest neque coniecturis hic locus temptandus? εἰπόντος δὲ Σg δὲ om. O 8 προεξιστ. o[1]GO[1]gΦ μαστιγοῦσιν ἀεί· ναὶ O -γοῦσιν ἀεί· ὁ δὲ ὦ ἀδείμαντε εἶπε τοὺς Φ ἀεί del. Wy. cf. v. Them. 9 ἀδ.] εὐριβιάδη Vulc. v. s. 12 δὲ] τοίνυν Σ 14 διεῖναι Sint. (v. Them. 1832 p. 87) cf. παρεῖναι v. Them. 12, 4 δεδιέναι Ω

ἐκεῖνος ἡττήθη ναυμαχήσας ὅπου συνέφερε τοῖς Ἕλλησι, πάλιν ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν κελεύων φεύγειν ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον τὴν ταχίστην ὡς τῶν Ἑλλήνων διανοουμένων
C *λύειν τὴν γέφυραν, ἵνα σῴζων τοὺς Ἕλληνας ἐκεῖνον δοκῇ σῴζειν.*

7. *Τοῦ δὲ Σεριφίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν ἔνδοξός ἐστιν, 'ἀληθῆ λέγεις' εἶπεν 'ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ Σερίφιος ὢν ἐγενόμην ἔνδοξος οὔτε σὺ Ἀθηναῖος.'*

8. *Ἀντιφάτου δὲ τοῦ καλοῦ πρότερον μὲν ἐρῶντα τὸν Θεμιστοκλέα φεύγοντος καὶ καταφρονοῦντος, ἐπεὶ δὲ δόξαν ἔσχε μεγάλην καὶ δύναμιν, προσερχομένου καὶ κολακεύοντος, 'ὦ μειράκιον' εἶπεν 'ὀψὲ μὲν ἀμφότεροι ἀλλ' ἅμα νοῦν ἐσχήκαμεν.'*

9. *Πρὸς δὲ Σιμωνίδην ἐξαιτούμενόν τινα κρίσιν οὐ δικαίαν ἔφη μήτ' ἂν ἐκεῖνον γενέσθαι ποιητὴν ἀγαθὸν*
D *ᾄδοντα παρὰ μέλος, μήτ' αὐτὸν ἄρχοντα χρηστὸν δικάζοντα παρὰ τὸν νόμον.*

10. *Τὸν δὲ υἱὸν ἐντρυφῶντα τῇ μητρὶ πλεῖστον Ἑλλήνων ἔλεγε δύνασθαι· τῶν γὰρ Ἑλλήνων ἄρχειν Ἀθηναίους, Ἀθηναίων δ' ἑαυτόν, ἑαυτοῦ δὲ τὴν ἐκείνου μητέρα, τῆς δὲ μητρὸς ἐκεῖνον.*

11. *Τῶν δὲ τὴν θυγατέρα μνωμένων αὐτοῦ τὸν ἐπιεικῆ τοῦ πλουσίου προτιμήσας ἄνδρα ἔφη ζητεῖν χρημάτων δεόμενον μᾶλλον ἢ χρήματα ἀνδρός.*

---

6 v. Them. 18, 5 mor. 270 b 320 f (345 c) Herod. VIII 125 Plat. resp. I 4 p. 329 e (Stob. IV 50, 31 p. 1035 H.) Cic. de sen. 3, 8 Orig. adv. Cels. I p. 347 e cf. gn. V. 257 Stb. 10 v. Them. 18, 3 15 534 e 807 b Ars. 294 19 1 c v. Them. 18, 7 Cat mai. 8, 5 cf. 198 d (Cat. 3) 23 v. Them. 18, 9 Cic. de off. II 20, 71 Val. Max. VII 2 ext. 9 Diod. X frg. 32 Stob. IV 28, 11 cf. IV 22 d, 107. 22 f, 134 gn. P. 66 Ars. 293 Mac. Chrys. f. 130 v

---

12 *κ. δυν.* om. *Σ* 13/14 *ἀλλ' ἅμα* ex v. Them. (*δ' ὁμοῦ* cod. S *δ' ἅμα* cod. Υ) Na. *ἀλλὰ Ω*

12. *Χωρίον δὲ πωλῶν ἐκέλευε κηρύττειν ὅτι καὶ γείτονα χρηστὸν ἔχει.*

13. *Τῶν δ' Ἀθηναίων αὐτὸν προπηλακιζόντων 'τί κοπιᾶτε' εἶπεν 'ὑπὸ τῶν αὐτῶν πολλάκις εὐχρηστούμενοι;'* E
καὶ ταῖς πλατάνοις ἀπείκαζεν αὐτόν, αἷς ὑποτρέχουσι χειμαζόμενοι, γενομένης δ' εὐδίας τίλλουσι παρερχόμενοι καὶ κολούουσι.

14. *Τοὺς δ' Ἐρετριεῖς ἐπισκώπτων ἔλεγεν ὥσπερ τευθίδας μάχαιραν μὲν ἔχειν καρδίαν δὲ μὴ ἔχειν.*

15. *Ἐπεὶ δ' ἐξέπεσε τῶν Ἀθηνῶν τὸ πρῶτον εἶτα καὶ τῆς Ἑλλάδος, ἀναβὰς πρὸς βασιλέα καὶ κελευόμενος λέγειν, ἔφη τὸν λόγον ἐοικέναι τοῖς ποικίλοις στρώμασιν· ὡς γὰρ ἐκεῖνα, καὶ τοῦτον ἐκτεινόμενον μὲν ἐπιδεικνύναι τὰ εἴδη συστελλόμενον δὲ κρύπτειν καὶ διαφθείρειν.*

16. *Ἠιτήσατο δὲ καὶ χρόνον, ὅπως τὴν Περσικὴν διάλεκτον καταμαθὼν δι' ἑαυτοῦ καὶ μὴ δι' ἑτέρου ποι-* F
ήσαιτο τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν.

17. *Πολλῶν δὲ δωρεῶν ἀξιωθεὶς καὶ ταχὺ πλούσιος γενόμενος πρὸς τοὺς παῖδας εἶπεν 'ὦ παῖδες, ἀπωλόμεθ' ἄν, εἰ μὴ ἀπωλώλειμεν.'*

---

1 v. Them. 18, 8 Proclus ad Hes. Opp. 346 (Plut. VII p. 67, 10. 14 Bern.) Stob. III 37, 29 Mp 57 (M. 973) A. II 83 (M. 1201) Ars. 293 cf. Ael. v. h. IX 28 Dio Chr. or. 77 p. 651 b (II 208 d. A.) Alciphr. I 15 Catonis quae extant ed. H. Jordan Lps. 1860 p. 108 c. not. 3 541 de 812 b v. Them. 22 + 18 Ael. v. h. IX 18 Babr. 223 Cr. 8 v. Them. 11, 6 10 v. Them. 29, 3. 4 Ars. 294 15 v. Them. 29, 5 Thuc. I 138 18 v. Them. 29, 10 mor. 328 f 602 a (cf. v. Demetr. 24 s. f.) Polyb. XXXIX 11 Arist. *παλινῳδ. Σμυρν.* I 433 Di. (= II 19 K.) Stob. III 40, 8 Ars. 294 cf. Plaut. Asin. I 3, 91 al.

---

1 *ἐκέλευε* O v. Them. *ἐκέλευσε* SΠ Stob. Ars. 7 *κολ.* ΣO v. Them. 18 *λοιδοροῦσιν* o[1] (ss. *κολ.* o[1], del. o[2]) ΠG[1] (ss. *κολ.* G[2]) Φg non opus est coniecturis. cf. Wy. An. p. 356 10 *ἀθ.* Cob. *ἀθηναίων* Ω 16 *δι' ἑαυτοῦ* Σ *ὡς βούλεται* O 16/17 *ποιήσαι* oΠGO *ποιῆ(εῖ)ται* EΦ 17 *ἔνδειξιν* o[1]Π

ΜΥΡΩΝΙΔΗΣ

Μυρωνίδης παρήγγειλεν ἔξοδον Ἀθηναίοις ἐπὶ Βοιωτοὺς στρατεύων· ἐνστάσης δὲ τῆς ὥρας καὶ τῶν λοχα-
186 *γῶν λεγόντων μηδέπω πάντας παρεῖναι, | 'πάρεισιν' εἶπεν*
'οἱ μέλλοντες μάχεσθαι·' καὶ χρησάμενος αὐτοῖς προθύμοις ἐνίκησε τοὺς πολεμίους.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

1. *Ἀριστείδης δὲ ὁ δίκαιος ἀεὶ καθ' ἑαυτὸν ἐπολιτεύετο καὶ τὰς ἑταιρείας ἔφευγεν, ὡς τῆς ἀπὸ τῶν φίλων δυνάμεως ἀδικεῖν ἐπαιρούσης.*

2. *Ἐπεὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων ὁρμωμένων ἐπὶ τὸν ἐξοστρακισμὸν ἄνθρωπος ἀγράμματος καὶ ἄγροικος ὄστρακον ἔχων προσῆλθεν αὐτῷ κελεύων ἐγγράψαι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀριστείδου, 'γινώσκεις γάρ' ἔφη 'τὸν Ἀριστείδην;' τοῦ δ' ἀνθρώπου γινώσκειν μὲν οὐ φήσαντος, ἄχθεσθαι*
B *δὲ τῇ τοῦ δικαίου προσηγορίᾳ, σιωπήσας ἐνέγραψε τὸ ὄνομα τῷ ὀστράκῳ καὶ ἀπέδωκεν.*

3. *Ἐχθρὸς δ' ὢν τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ πρεσβευτὴς ἐκπεμφθεὶς σὺν αὐτῷ 'βούλει' φησίν 'ἐπὶ τῶν ὅρων, ὦ Θεμιστόκλεις, τὴν ἔχθραν ἀπολίπωμεν; ἂν γὰρ δοκῇ, πάλιν αὐτὴν ἐπανιόντες ληψόμεθα.'*

4. *Τάξας δὲ τοὺς φόρους τοῖς Ἕλλησι τοσούτῳ πτωχότερος ἐπανῆλθεν, ὅσον εἰς τὴν ἀποδημίαν ἀνήλωσεν.*

5. *Αἰσχύλου δὲ ποιήσαντος εἰς Ἀμφιάραον* (Sept. 592)

---

2 225 d Diod. XI 81 Polyaen. III 10, 3 Ars. 363 8 v. Arist. 2, 6 mor. 806 f gn. V 285 Stb. gn. P. 120 Ma 9 (V. f. 48 b) 11 v. Arist. 7, 7 Nep. Arist. 1, 3 Ars. 111 18 v. Arist. 8 mor. 809 b Her. VIII 79 Polyaen. I 31 Suid. s. v. Arist. schol. in Lucian. ed. Iac. IV 235 Ars. 111 cf. Val. Max. IV 2, 1. 2 22 v. Arist. 24, 2 Ael. v. h. XI 9 24 v. Arist. 3, 5 mor. 32 d 88 b cf. 188 c (Phoc. 9) Plat. rep. II 5 p. 362 a al. Tim. Lex. Plat. p. 58 Ruhnk.

---

3 *στρατ.* del. Ha. 8 *ἑαυτ.* *O* vit. cod. *T* *αὑτ.* *Π* vitarum cod. S 16 *ἀνεγρ.* *Π* praeter *α* 19/20 *ὦ θεμ. ἐπὶ τ. ὅρ.* *Π*GOg 20 *ἀπολείπ.* JoG[1]g 22 *τοσοῦτο* G *τοσοῦτον* JSO

'οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος ἀλλ' εἶναι θέλει,
βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα'

καὶ λεγομένων τούτων, πάντες εἰς Ἀριστείδην ἀπέ- C βλεψαν.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ

1. Περικλῆς, ὁπότε μέλλοι στρατηγεῖν, ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα πρὸς ἑαυτὸν ἔλεγε 'πρόσεχε, Περίκλεις, ἐλευθέρων μέλλεις ἄρχειν καὶ Ἑλλήνων καὶ Ἀθηναίων.'

2. Ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἀθηναίους τὴν Αἴγιναν ὥσπερ λήμην ἀφαιρεῖν τοῦ Πειραιῶς.

3. Πρὸς δὲ φίλον τινὰ μαρτυρίας ψευδοῦς δεόμενον, ᾗ προσῆν καὶ ὅρκος, ἔφησε μέχρι τοῦ βωμοῦ φίλος εἶναι.

4. Μέλλων δ' ἀποθνήσκειν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐμακάριζεν ὅτι μηδεὶς Ἀθηναίων μέλαν ἱμάτιον δι' αὐτὸν ἐνεδύσατο.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ

1. Ἀλκιβιάδης ἔτι παῖς ὢν ἐλήφθη λαβὴν ἐν παλαί- D στρᾳ· καὶ μὴ δυνάμενος διαφυγεῖν ἔδακε τὴν χεῖρα τοῦ καταπαλαίοντος· εἰπόντος δ' ἐκείνου 'δάκνεις ὡς αἱ γυναῖκες', 'οὐ μὲν οὖν' εἶπεν 'ἀλλ' ὡς οἱ λέοντες.'

2. Ἔχων δὲ κύνα πάγκαλον ἐωνημένον ἑπτακισχιλίων

Stob. III 9, 21 cf. God. Hermann ad Aesch. Sept. 573—5 v. Wilamowitz Arist. und Athen I 160 not. 64

7 620 c 813 d Ars. 418 cf. Stob. IV 5, 24 Mp 37 (Ber. f. 44 a) M. A. 28 (Bar. f. 187 b) A. II 1 (M. 1008) 10 v. Pericl. 8, 7 v. Demosth. 1, 2 mor. 803 a Arist. rhet. III 10 Ath. III p. 99 d Strab. IX p. 395 Ars. 418 12 531 c 808 a Gell. I 3, 20 app. V. I 103 II 111 Ars. 177. 353. 417 14 543 c v. Pericl. 38, 4 Iulian. or. 3 p. 128 d app. V. II 132 Ars. 418 17 v. Alcib. 2, 2 cf. mor. 234 d gn. V. 402 Stb. Ma 4 (f. 19 a: Πλουτάρχου) M. A. 40 (P. f. 191 a) 21 v. Alc. 9 app. V. I 21 Ma 21 (f. 119 a) cf. Wachsmuth Rh. M. 37 (1882) p. 514

---

1 ἄρ. Ω 32 d δίκαιος v. Arist. 3 ἀφ' ἧς Π 9 ἄρχειν Ἑλλ. (καὶ et καὶ ἀθην. om.) Φ 10 ἐκέλευε Jc Ars. 19 αἱ om. Σg 21 ἐωνημένος Emp. = v. Alc.

δραχμῶν ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὴν οὐράν 'ὅπως' ἔφη 'τοῦτο λέγωσιν Ἀθηναῖοι περὶ ἐμοῦ καὶ μηδὲν ἄλλο πολυπραγμονῶσι.'

3. *Προσελθὼν δὲ διδασκαλείῳ ῥαψῳδίαν Ἰλιάδος ᾔτει· τοῦ δὲ διδασκάλου μηδὲν ἔχειν Ὁμήρου φήσαντος ἐντρίψας αὐτῷ κόνδυλον παρῆλθεν.*

E 4. *Ἐλθὼν δ' ἐπὶ θύρας τοῦ Περικλέους καὶ πυθόμενος αὐτὸν μὴ σχολάζειν ἀλλὰ σκοπεῖν, ὅπως ἀποδώσει λόγους Ἀθηναίοις, 'οὐ βέλτιον' ἔφη 'σκοπεῖν ἦν, ὅπως οὐκ ἀποδώσει;'*

5. *Καλούμενος δ' ἐπὶ κρίσιν θανατικὴν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ Σικελίας ἔκρυψεν ἑαυτόν, εἰπὼν εὔηθες εἶναι τὸ δίκην ἔχοντα ζητεῖν ἀποφυγεῖν, ἐξὸν φυγεῖν.*

6. *Εἰπόντος δέ τινος 'οὐ πιστεύεις τῇ πατρίδι τὴν περὶ σεαυτοῦ κρίσιν;' 'ἐγὼ μέν' ἔφη 'οὐδὲ τῇ μητρί, μήπως ἀγνοήσασα τὴν μέλαιναν βάλῃ ψῆφον ἀντὶ τῆς λευκῆς.'*

7. *Ἀκούσας δὲ ὅτι θάνατος αὐτοῦ κατέγνωσται καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 'δείξωμεν οὖν αὐτοῖς' εἶπεν 'ὅτι ζῶμεν·'* F *καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους τρεψάμενος τὸν Δεκελεικὸν ἤγειρεν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους πόλεμον.*

ΛΑΜΑΧΟΣ

Λάμαχος ἐπετίμα τινὶ τῶν λοχαγῶν ἁμαρτόντι· τοῦ δὲ φήσαντος μηκέτι τοῦτο ποιήσειν 'οὐκ ἔστιν' εἶπεν 'ἐν πολέμῳ δὶς ἁμαρτεῖν.'

---

4 v. Alc. 7, 1. 2 Ael. v. h. XIII 38 a Ars. 128 7 v. Alc. 7, 3 Diod. XII 38 Aristodem. 16, 4 Val. Max. III 1 ext. 1 cf. Cic. Verr. II 1, 7 Ars. 418 11 v. Alc. 22, 1 Ael. v. h. XIII 38 b Ars. 128. 234 Apost. VII 53 14 v. Alc. 22, 2 Ael. v. h. XIII 38 c 17 v. Alc. 22, 3 Ael. v. h. XIII 38 d Polyaen. I 40, 6 Ars. 128 22 cf. Ve-

---

2 *οἱ ἀθ.* Σ *οἱ* deest etiam in vita 9 *ὅπως οὐκ* Cob. ex vita *ὅπ. μὴ* Σ *ὅπ. μὴ οὐκ* **O** 12 *εὔηθες* Ael. *εὐήθη* **Ω** (*-θην* S) 13 *τὸ* o¹GO *τὸν* **O** Ael. *ἀποφυγὴν* G¹Φ *ἐνὸν* Ael. 17/18 *καὶ τ. σὺν αὐτ. κατ.* **O** exc. GOg *κ. τ. σ. αὐτῷ* del. Cob., tum *δείξω μὲν* et 18 *ζῶ* om. *μεν* coll. vita 22 *ἁμαρτόντι* Π *-τάνοντι* **O** floril. *τινὰ — ἁμαρτήσαντα* A. 23 *ποιεῖν* Σ 24 *ἁμαρτάνειν* Stob.

ΙΦΙΚΡΑΤΗΣ

1. Ἰφικράτης δοκῶν υἱὸς εἶναι σκυτοτόμου κατεφρο-
νεῖτο· δόξαν δὲ τότε πρῶτον ἔσχε, ὅτε τραυ|ματίσας πο- 187
λέμιον ἄνδρα καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ζῶντα συναρπάσας
εἰς τὴν ἑαυτοῦ τριήρη μετήνεγκεν.

2. Ἐν δὲ φιλίᾳ καὶ συμμάχῳ χώρᾳ στρατοπεδεύων καὶ
χάρακα βαλλόμενος καὶ τάφρον ὀρύττων ἐπιμελῶς πρὸς
τὸν εἰπόντα 'τί γὰρ φοβούμεθα;' χειρίστην ἔφησε στρα-
τηγοῦ φωνὴν εἶναι τὴν 'οὐκ ἂν προσεδόκησα'.

3. Παραταττόμενος δὲ τοῖς βαρβάροις ἔφη δεδιέναι,
μὴ τὸν Ἰφικράτην οὐκ ἴσασιν, ᾧ καταπλήττεται τοὺς
ἄλλους πολεμίους.

4. Κρινόμενος δὲ θανάτου πρὸς τὸν συκοφάντην 'οἷα
ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε' εἶπε 'πολέμου περιεστῶτος τὴν πόλιν
περὶ ἐμοῦ πείθων βουλεύεσθαι καὶ μὴ μετ' ἐμοῦ;' B

5. Πρὸς δὲ Ἁρμόδιον, τὸν τοῦ παλαιοῦ Ἁρμοδίου ἀπό-
γονον, εἰς δυσγένειαν αὐτῷ λοιδορούμενον ἔφη 'τὸ μὲν
ἐμὸν ἀπ' ἐμοῦ γένος ἄρχεται, τὸ δὲ σὸν ἐν σοὶ παύεται.'

6. Ῥήτορος δέ τινος ἐπερωτῶντος αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ
'τίς ὢν μέγα φρονεῖς; πότερον ἱππεὺς ἢ ὁπλίτης ἢ το-
ξότης ἢ πελταστής;' 'οὐδείς' ἔφη 'τούτων, ἀλλ' ὁ πᾶσι
τούτοις ἐπιστάμενος ἐπιτάττειν.'

---

get. de re mil. I 13, 4 Stob. IV 13, 45 Ma 37 (f. 158 a) M. A. 42 (P. f. 201 b) A. I 26 (M. 861) Ars. 345. 396
2 Ulpian. enarr. in Dem. or. adv. Mid. p. 655 b Ars. 308 **6** cf. Cic. de off. I 23, 81 Sen. de ira II 31, 5 Val. Max. VII 2, 2 Polyaen. III 9, 17 cf. 11 Stob. IV 13, 51 Ars. 308 **10** Nep. Iphicr. 2, 4 Polyaen. III 9, 25 Arist. π. παραφθ. II p. 385 (II 520 Di.) **13** Ars. 308 **17** Ps.-Plut. pro nobil. 21 (Bern. VII p. 272, 15) Aristot. rhet. I 7 II 23 Stob. IV 29 a, 15 cf. 14 gn.V. 151. 307 Stb. (app. gnom. 31) **19** 99 e 440 b Stob. IV 13, 52. 62 Ma 17 (f. 96 b) Ars. 308

---

2 υἱὸς εἶναι δοκῶν *Π* **3** τραυματίσας JSg τρασμένος c τραυματίας *O* καὶ *Σ* om. *O* **20** ἱππ. κτλ. Stob. 52 Ma ἱππ. ἢ τοξ. ἢ πεζὸς ἢ πελτ. *Ω* Ars. (-πελτ. ἢ πεζ.) τοξ. πελτ. ἱππ. ὁπλ. 440 b ὁπλ. τοξ. πελτ. 99 e cf. Stob. 62: φάλαγξ, ψιλοί, ἱππεῖς

ΤΙΜΟΘΕΟΣ

1. *Τιμόθεος εὐτυχὴς ἐνομίζετο στρατηγὸς εἶναι, καὶ φθονοῦντες αὐτῷ τινες ἐζωγράφουν τὰς πόλεις εἰς κύρτον αὐτομάτως ἐκείνου καθεύδοντος ἐνδυομένας· ἔλεγεν οὖν* C *ὁ Τιμόθεος 'εἰ τηλικαύτας πόλεις λαμβάνω καθεύδων, τί με οἴεσθε ποιήσειν ἐγρηγορότα;'*

2. *Τῶν δὲ τολμηρῶν στρατηγῶν τινος τραῦμα τοῖς Ἀθηναίοις δεικνύοντος, 'ἐγὼ δέ' εἶπεν 'ᾐσχύνθην ὅτι μου στρατηγοῦντος ὑμῶν ἐν Σάμῳ καταπελτικὸν βέλος ἐγγὺς ἔπεσε.'*

3. *Τῶν δὲ ῥητόρων τὸν Χάρητα προαγόντων καὶ τοιοῦτον ἀξιούντων εἶναι τὸν Ἀθηναίων στρατηγόν, 'οὐ τὸν στρατηγόν' εἶπεν ὁ Τιμόθεος 'ἀλλὰ τὸν τῷ στρατηγῷ τὰ στρώματα κομίζοντα.'*

ΧΑΒΡΙΑΣ

1. *Χαβρίας ἔλεγε κάλλιστα στρατηγεῖν τοὺς μάλιστα γινώσκοντας τὰ τῶν πολεμίων.*

D 2. *Δίκην δὲ φεύγων προδοσίας μετ' Ἰφικράτους, ἐπιτιμῶντος αὐτῷ τοῦ Ἰφικράτους ὅτι κινδυνεύων εἰς τὸ γυμνάσιον βαδίζει καὶ τὴν εἰωθυῖαν ὥραν ἀριστᾷ, 'τοιγαροῦν' εἶπεν 'ἂν ἄλλο τι γνῶσι περὶ ἡμῶν Ἀθηναῖοι, σὲ μὲν αὐχμῶντα καὶ ἄσιτον, ἐμὲ δ' ἠριστηκότα καὶ ἀληλιμμένον ἀποκτενοῦσιν.'*

3. *Εἰώθει δὲ λέγειν ὅτι φοβερώτερόν ἐστιν ἐλάφων στρατόπεδον ἡγουμένου λέοντος ἢ λεόντων ἐλάφου.*

---

2 856b v. Sull. 6 Ael. v. h. XIII 43 Ulp. schol. in Dem. Olynth. II p. 30a Schol. in Aristoph. Plut. 180 Suid. s. v. Tim. Ars. 454 cf. prov. *εὕδοντι κύρτος αἱρεῖ* Diogen. 4, 65 et not. (Par. gr. I p. 241) Apost. 8, 9   7 v. Pelop. 2 Ars. 455   11 788d Stob. IV 13, 43 Ars. 398. 455   16 Stob. IV 13, 53   18 Ars. 482   24 Aristid. *π. παραφθ.* II 400 (II 541 Di) Stob. IV 13, 61 gn. V. 555 (cf. 281) Stb.

---

8 *δεικνύντος* GOgΦ   20 *καὶ ⟨εἰς⟩ τὴν εἰ. ὥρ.* Bas.   25 *λεόντ. ἐλ.* O Aristid. (sed antea *στράτευμα*) Ars. *στράτευμα λεόντων ὑπ*

ΗΓΗΣΙΠΠΟΣ

Ἡγησίππου τοῦ Κρωβύλου προσαγορευομένου παροξύνοντος τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ Φίλιππον, ὑπεφώνησέ τις ἐκ τῆς ἐκκλησίας 'πόλεμον εἰσηγῇ;' 'ναὶ μὰ Δία' εἶπε 'καὶ μέλανα ἱμάτια καὶ δημοσίας ἐκφορὰς καὶ λόγους E *ἐπιταφίους, εἰ μέλλομεν ἐλεύθεροι βιώσεσθαι καὶ μὴ ποιήσειν τὸ προσταττόμενον Μακεδόσι.'*

ΠΥΘΕΑΣ

Πυθέας ἔτι μειράκιον ὢν παρῆλθεν ἀντερῶν τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου γραφομένοις ψηφίσμασιν· εἰπόντος δέ τινος 'σὺ νέος ὢν τολμᾷς λέγειν περὶ τηλικούτων;' 'καὶ μὴν Ἀλέξανδρος' εἶπεν 'ὃν ψηφίζεσθε θεόν, ἐμοῦ νεώτερός ἐστι.'

ΦΩΚΙΩΝ

1. *Φωκίων ὁ Ἀθηναῖος ὑπ' οὐδενὸς οὔτε γελῶν ὤφθη οὔτε δακρύων.*

2. *Ἐκκλησίας δὲ γενομένης πρὸς τὸν εἰπόντα 'σκεπτομένῳ, ὦ Φωκίων, ἔοικας', 'ὀρθῶς' ἔφη 'τοπάζεις·* F *σκέπτομαι γάρ, εἴ τι δύναμαι περιελεῖν ὧν μέλλω λέγειν πρὸς Ἀθηναίους.'*

3. *Μαντείας δὲ γενομένης Ἀθηναίοις, ὡς εἷς ἀνὴρ ἔστιν ἐν τῇ πόλει ταῖς πάντων ἐναντιούμενος γνώμαις,*

---

2 Ars. 282 9 804 b 219 e cf. Stb. ad gn. V. 248 15 v. Phoc. 4 Ma 20 (f. 113: τοῦ αὐτοῦ (scil. Plut.) ἐκ τοῦ περὶ ἀποφθεγμάτων βασιλέων καὶ στρατηγῶν) Ars. 470 17 v. Phoc. 5 Ma 20 (f. 113) Ars. 470 20 v. Phoc. 8 Ars. 471

ἐλάφῳ ταττόμενον Σg στρατόπ. ἐλ. λέοντος στρατηγοῦντος (ἡγουμένου λέοντος gn.) ἢ λεόντων ἐλάφου στρατηγοῦντος (ἡγουμένης ἐλάφου gn.) Stob. gn. V. vid. praefationem

2 ἡγ. — προσαγορευομένου om. Σ et · δὲ post παροξυν. add. 11 περὶ πραγμάτων τηλ. 804 b 17 γεν. Σg Ma γιν. O 18 ὦ ante φωκ. Ω del. Bern. cf. vit. τοπ.] τοῦτο πάσχειν Σ τοπ. τοῦτο πάσχειν g 21/22 εἷς ἀν (lac. 14 litt.) ταῖς Jc (suppl. J[2]) εἷς (lac. 13 litt.) ταῖς S

καὶ τῶν Ἀθηναίων ζητεῖν κελευόντων ὅστις ἐστὶ καὶ βοώντων, Φωκίων ἑαυτὸν ἔφησε τοῦτον εἶναι· μόνῳ γὰρ ἑαυτῷ μηδὲν ἀρέσκειν ὧν οἱ πολλοὶ πράττουσι καὶ λέγουσιν.

188 4. *Ἐπεὶ δὲ λέγων ποτὲ γνώμην | πρὸς τὸν δῆμον εὐδοκίμει καὶ πάντας ὁμαλῶς ἑώρα τὸν λόγον ἀποδεχομένους, ἐπιστραφεὶς πρὸς τοὺς φίλους εἶπεν 'οὐ δήπου κακόν τι λέγων ἐμαυτὸν λέληθα;'*

5. *Πρὸς δὲ θυσίαν τινὰ τῶν Ἀθηναίων αἰτούντων ἐπιδόσεις καὶ τῶν ἄλλων ἐπιδιδόντων, κληθεὶς πολλάκις 'αἰσχυνοίμην ἄν' εἶπεν 'ὑμῖν μὲν ἐπιδιδούς, τούτῳ δὲ μὴ ἀποδιδούς', ἅμα δεικνύων τὸν δανειστήν.*

6. *Δημοσθένους δὲ τοῦ ῥήτορος εἰπόντος 'ἀποκτενοῦσί σε Ἀθηναῖοι' 'ἐὰν μανῶσιν [, νὴ Δία]', εἶπε, 'σὲ δ' ἐὰν σωφρονῶσιν.'*

7. *Ἀριστογείτονος δὲ τοῦ συκοφάντου μέλλοντος ἀπο-*
B *θνήσκειν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κατακρίτου γεγονότος καὶ δεομένου τὸν Φωκίωνα πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τῶν δὲ φίλων οὐκ ἐώντων πρὸς ἄνθρωπον πονηρὸν βαδίζειν, 'καὶ ποῦ τις ἄν' εἶπεν 'ἥδιον Ἀριστογείτονι λαλήσειεν;'*

8. *Ὀργιζομένων δὲ τοῖς Βυζαντίοις τῶν Ἀθηναίων μὴ δεξαμένοις τῇ πόλει Χάρητα πεμφθέντα μετὰ δυνάμεως βοηθὸν αὐτοῖς πρὸς Φίλιππον, εἰπὼν ὁ Φωκίων ὅτι 'δεῖ*

---

5 v. Phoc. 8 cf. Diog. L. VI 63 Ael. v. h. II 6 XIV 8 gn. V. 9. 135 Stb. 9 v. Phoc. 9 mor. 533a 822e cf. 194c 13 v. Phoc. 9 mor. 811a Mp. 31 (M. 888) Ars. 471 16 v. Phoc. 10 cf. mor. 144a Ars. 471 21 v. Phoc. 14

---

2 *τοιοῦτον* *Σ* 3 *ἑαυτῷ* o*Π*G^1*Φ* *αὐτ.* ***O*** vit. *οὐδὲν* *Φ* 7 *ἀποστρ.* *Φ* *δήπου τι κακὸν* Hch. ex vit. 11 *μὲν* o^2 cf. 553a 822e *τούτῳ δ. μ. ἀπ.* om. o^1 ss. o^2 13 *δημοσθ.* = vit. Ars. *δημάδου* 811a Mp. 14 *ἐὰν* ***O*** *ἂν* *Π*^{2} vit. 811a *νὴ δία* *Σ*g del. Po. *ναὶ* ***O*** 14/15 post *εἶπε* add. interpolamentum *ἐμὲ μὲν ἂν μανῶσι* ***O*** om. *Σ*g vit. 811a 16 *τοῦ συκ.* om. *Σ* 17 *γενομένου* *Σ*g*Φ* 18 *ἐθελόντων* Ars. 19 *βαδ.*] *ἐλθεῖν* O 20 *λαλήσ.* ***O*** *ὁμιλήσ.* *Σ*g cf. *συμβάλοι* vit. 22 *δεξαμένοις* J^2g^2(mg) *-μενος* v *-μένων* ***O***

μὴ τοῖς ἀπιστοῦσι τῶν συμμάχων, ἀλλὰ τοῖς ἀπιστουμένοις ὀργίζεσθαι τῶν στρατηγῶν' αὐτὸς ᾑρέθη στρατηγός· καὶ πιστευθεὶς ὑπὸ τῶν Βυζαντίων ἐποίησε τὸν Φίλιππον ἀπελθεῖν ἄπρακτον.

9. Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ βασιλέως ἑκατὸν τάλαντα δω- C
ρεὰν πέμψαντος ἠρώτησε τοὺς κομίζοντας τί δήποτε πολλῶν ὄντων Ἀθηναίων αὐτῷ μόνῳ ταῦτα δίδωσιν Ἀλέξανδρος· εἰπόντων δ' ἐκείνων ὡς μόνον αὐτὸν ἡγεῖται καλὸν κἀγαθὸν εἶναι, 'οὐκοῦν' ἔφη 'ἐασάτω με καὶ δοκεῖν καὶ εἶναι τοιοῦτον.'

10. Αἰτοῦντος δ' Ἀλεξάνδρου τριήρεις καὶ τοῦ δήμου κελεύοντος ὀνομαστὶ παριέναι τὸν Φωκίωνα καὶ συμβουλεύειν, ἀναστὰς ἔφη 'συμβουλεύω τοίνυν ὑμῖν ἢ κρατεῖν τοῖς ὅπλοις αὐτοὺς ἢ φίλους εἶναι τῶν κρατούντων.'

11. Λόγου δὲ περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς ἐμπεσόντος ἀδεσπότου καὶ τῶν ῥητόρων ἀναπηδώντων εὐθὺς D
ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ μὴ μέλλειν ἀλλὰ πολεμεῖν ἤδη κελευόντων ὁ Φωκίων ἠξίου περιμεῖναι καὶ γνῶναι βεβαίως. 'εἰ γὰρ τήμερον' ἔφη 'τέθνηκε, καὶ αὔριον ἔσται καὶ εἰς τρίτην τεθνηκώς.'

12. Τοῦ δὲ Λεωσθένους εἰς τὸν πόλεμον ἐμβαλόντος τὴν πόλιν ἐλπίσι λαμπραῖς πρὸς τὸ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα καὶ τῆς ἡγεμονίας ἐπαιρομένην τοὺς λόγους αὐτοῦ ταῖς κυπαρίττοις ἀπείκαζε· 'καλοὶ γὰρ ὄντες' ἔφη 'καὶ ὑψηλοὶ καρπὸν οὐκ ἔχουσι.' κατωρθωμένων δὲ τῶν πρώτων

5 v. Phoc. 18 cf. 186 b (Arist. 5) Ael. v. h. I 25 XI 9 b Isid. Pel. Epist. II 146 p. 192 b Stob. III 37, 36 Ars. 471 11 v. Phoc. 21 Ars. 471 15 v. Phoc. 22 mor. 459 f 21 v. Phoc. 23 Val. Max. III 8 ext. 2

6 αὐτῷ ante πεμψ. O om. Σo[1] κομίσαντας Stob. 7 τοσαῦτα Hch. ex vita 9/10 δοκ. ἀεὶ κ. εἶν. Hch. ex vita 12 κελ.] λέγοντος Φ 18 βεβ.] δικαίως Σg 19/20 εἰς τρίτην Wy. ex vit. et mor. εἰσέτι Ω 21 τὸν om. Σg τὸν Ἑλλ. π. vit. τὸν λαμιακὸν π. Xyl. 23 ἐπαιρουμένους ἰδὼν Σg ταῖς Ω om. vita, ubi mirum in modum eorundem adiectivorum et participii masculina sequuntur contra sensum ad λόγους trahenda

6 BT. Plut. mor. II. 1 [1925]

καὶ τῆς πόλεως εὐαγγέλια θυούσης, ἐρωτηθεὶς εἰ ταῦτ'
E *⟨ἂν⟩ ἤθελεν αὐτῷ πεπρᾶχθαι 'πεπρᾶχθαι μὲν οὖν' ἔφη 'ταῦτα, βεβουλεῦσθαι δ' ἐκεῖνα.'*

13. *Τῇ δ' Ἀττικῇ τῶν Μακεδόνων προσβαλόντων καὶ πορθούντων τὴν παραλίαν ἐξήγαγε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ· πολλῶν δὲ συντρεχόντων πρὸς αὐτὸν καὶ παρεγκελευομένων ἐκεῖ[νον] τὸν λόφον καταλαβεῖν, ἐνταῦθα τάξαι τὴν δύναμιν, 'ὦ Ἡράκλεις' εἶπεν 'ὡς πολλοὺς ὁρῶ στρατηγούς, στρατιώτας δ' ὀλίγους.' οὐ μὴν ἀλλὰ συμβαλὼν ἐκράτησε καὶ διέφθειρε Νικίωνα τὸν ἄρχοντα τῶν Μακεδόνων.*

14. *Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τῷ πολέμῳ κρατηθέντες ἐδέξαντο φρουρὰν ὑπ' Ἀντιπάτρου· Με-*
F *νύλλου δὲ τοῦ τῆς φρουρᾶς ἄρχοντος χρήματα τῷ Φωκίωνι διδόντος ἀγανακτήσας εἶπε μήτ' ἐκεῖνον Ἀλεξάνδρου βελτίονα εἶναι καὶ χείρονα τὴν αἰτίαν, ἐφ' ᾗ λήψεται νῦν τότε μὴ δεξάμενος.*

15. *Ἀντίπατρος δ' ἔφη ὡς δυεῖν αὐτῷ φίλων Ἀθήνησιν ὄντων οὔτε Φωκίωνα λαβεῖν πέπεικεν οὔτε Δημάδην διδοὺς ἐμπέπληκεν.*

16. *Ἀξιοῦντος δ' Ἀντιπάτρου ποιῆσαί τι τῶν μὴ δικαίων αὐτόν 'οὐ δύνασαι,' εἶπεν, 'Ἀντίπατρε, καὶ φίλῳ Φωκίωνι χρῆσθαι καὶ κόλακι.'* |

189 17. *Μετὰ δὲ τὴν Ἀντιπάτρου τελευτὴν δημοκρατίας Ἀθηναίοις γενομένης κατεγνώσθη θάνατος τοῦ Φωκίωνος ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ τῶν φίλων· οἱ μὲν οὖν ἄλλοι κλαί-*

---

4 v. Phoc. 25 12 v. Phoc. 30 18 v. Phoc. 30 21 v. Phoc. 30 v. Agid. 2, 4 mor. 64c 142b 533a Stob. IV 23, 49· Mp. 11 (M. 792 = V. f. 63a 66a) M. A. 24 (P. f. 116a) A. I 52 (M. 944) 24 v. Phoc. 36 Sen. cons. ad Helv. 13, 7

---

2 ⟨ἂν⟩ Rich. ex vit. *αὐτῷ* (Wy.) Hch. ex vita *οὕτω* *Ω* *οὖν* om. ΣgO vit. 7 *ἐκεῖνον* *Ω* [*νον*] Stg. ex vita (*αὐτοῦ — ἐκεῖ*) ⟨*καὶ*⟩ *ἐνταῦθα* Steph. 10 *Μικ.* vit. 17 ⟨*ὁ*⟩ *τότε* Hch. ex vita 18 *πῶς* oΠ *δυοῖν* JSgEξ 26 *ἐν ἐκκλ. τοῦ φωκ.* *Σg*

οντες ἤγοντο, τῷ δὲ Φωκίωνι σιωπῇ βαδίζοντι τῶν ἐχθρῶν τις ἐνέπτυσεν ἀπαντήσας εἰς τὸ πρόσωπον. ὁ δὲ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἀποβλέψας 'οὐ παύσει τις' εἶπε 'τοῦτον ἀσχημονοῦντα;'

18. Τῶν δὲ μελλόντων συναποθνήσκειν ἑνὸς ὀδυρομένου καὶ ἀγανακτοῦντος 'οὐκ ἀγαπᾷς,' εἶπεν, 'ὦ Θούδιππε, μετὰ Φωκίωνος ἀποθανούμενος;'

19. Ἤδη δὲ τῆς κύλικος αὐτῷ προσφερομένης ἐρωτηθεὶς εἴ τι λέγει πρὸς τὸν υἱόν 'ἔγωγε' εἶπεν 'ἐντέλλομαι καὶ παρακαλῶ μηδὲν Ἀθηναίοις μνησικακεῖν.' B

ΠΕΙΣΙΣΤΡΑΤΟΣ

1. Πεισίστρατος ὁ Ἀθηναίων τύραννος, ἐπεὶ τῶν φίλων τινὲς ἀποστάντες αὐτοῦ Φυλὴν κατέλαβον, ἦλθε πρὸς αὐτοὺς στρωματόδεσμον αὐτὸς κομίζων. πυνθανομένων δ' ἐκείνων τί βούλεται, 'πείσας ὑμᾶς' εἶπεν 'ἀπαγαγεῖν ἢ μὴ πείσας μένειν μεθ' ὑμῶν, ⟨καὶ⟩ διὰ τοῦτο ἀφῖγμαι συνεσκευασμένος.'

2. Διαβληθείσης δὲ τῆς μητρὸς πρὸς αὐτόν, ὡς ἐρᾷ τινος νεανίσκου καὶ κρύφα σύνεστι φοβουμένῳ καὶ παραιτουμένῳ τὰ πολλά, καλέσας ἐπὶ δεῖπνον τὸν νεανίσκον ἠρώτησε δειπνήσαντα, πῶς γέγονεν· 'ἡδέως' δὲ φήσαντος, 'ταῦτά σοι' ἔφη 'καθ' ἡμέραν ἔσται, ἐὰν τῇ μητρί C μου ἀρέσκῃς.'

3. Ἐπεὶ δὲ Θρασύβουλος ἐρῶν αὐτοῦ τῆς θυγατρὸς ἐφίλησεν ἀπαντήσας, παροξυνόμενος ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ τῆς γυναικὸς 'ἂν τοὺς φιλοῦντας' εἶπε 'μισῶμεν, τί ποιήσο-

---

5 v. Phoc. 36 mor. 541b Ael. v. h. XIII 41 8 v. Phoc. 36 Ael. v. h. XII 49 24 457f Val. Max. V 1 ext. 2 Polyaen. V 14 cf. Gemoll. p. 51

6/7 Θούδ. o[2]Π (= vit. Ael.) εὔιππε O 9 ἔγωγε Ku. ἐγώ σε oΠGO ἐγώ σοι ΣgΦ 10 μνησικακήσειν Σg Ael. -κῆσαι ξ 16 ⟨καὶ⟩ Ald. om. Ω 20 [τὰ] Ku. 23 μου ⟨μὴ⟩? Po. 26 ἂν τ. φιλ. εἶπε Φ Polyaen. εἶπεν ἂν τ. φιλ. ΣgoΠG[2] (φίλους G[1]) O ποιήσομεν ΣgG Pol. cod. F -σωμεν oΠOΦ Pol. cod. M

μεν τοὺς μισοῦντας;' καὶ ἔδωκε γυναῖκα τῷ Θρασυβούλῳ τὴν παρθένον.

4. *Κωμαστῶν δέ τινων περιτυχόντων αὐτοῦ τῇ γυναικὶ καὶ πολλὰ πραξάντων ἀσελγῆ καὶ εἰπόντων, μεθ' ἡμέραν δὲ τοῦ Πεισιστράτου δεομένων καὶ δακρυόντων, 'ὑμεῖς μέν' ἔφη 'πειρᾶσθε σωφρονεῖν τὸ λοιπόν· ἡ δ' ἐμὴ γυνὴ τὸ παράπαν ἐχθὲς οὐδαμῇ προῆλθε.'*

D 5. *Τῶν δὲ παίδων, αὐτοῦ γαμεῖν ἑτέραν γυναῖκα μέλλοντος, διαπυνθανομένων μή τι μεμφόμενος αὐτοῖς εἴη, 'ἥκιστα' εἶπεν 'ἀλλ' ἐπαινῶν καὶ βουλόμενος καὶ ἑτέρους μοι παῖδας τοιούτους γενέσθαι.'*

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο ΦΑΛΗΡΕΥΣ

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ παρῄνει τὰ περὶ βασιλείας καὶ ἡγεμονίας βιβλία κτᾶσθαι καὶ ἀναγινώσκειν· 'ἃ γὰρ οἱ φίλοι τοῖς βασιλεῦσιν οὐ θαρροῦσι παραινεῖν, ταῦτα ἐν τοῖς βιβλίοις γέγραπται.'

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ

1. *Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος εἴθισε τοὺς πολίτας* E *κομᾶν λέγων ὅτι τοὺς μὲν καλοὺς ἡ κόμη εὐπρεπεστέρους ποιεῖ, τοὺς δὲ αἰσχροὺς φοβερωτέρους.*

2. *Πρὸς δὲ τὸν κελεύοντα ποιεῖν ἐν τῇ πόλει δημο-*

---

3 Val. Max. V 1 ext. 2 Stob. III 19, 16 (p. 536, 6 H.) (cf. Heylbut Rh. M. 39 p. 310) gn.P. 280 8 480 d v. Cat. mai. 24, 7/8 13 Stob. IV 7, 27 app. V. I 49 Mp 16 (M. 817) M. A. 29 (Bar. f. 191 b) Ars. 188 18 v. Lyc. 22, 2 v. Lys. 1, 3 mor. 228 f (Lyc. 29) cf. 189 f (Char. 3) Xen. rep. Lac. 11, 3 Philostr. v. Ap. Tyan. VIII 7, 6 (p. 156, 30 K. 1846) Ars. 343 Herod. I 82 21 v. Lyc. 19, 7 mor. 155 d 228 d (Lyc. 21) Stob. ecl. II 324 (p. 148, 15 W.) fl. IV 28, 14 (p. 680, 4 H.) Ars. 343

---

6 *σωφρ. τὸ λ. πειρ.* Σg 7 *χθὲς* Σg 9 *αὐτοῖς* Ku. *αὐτοὺς* Ω 10 *καὶ* alterum add. Σg 13 *ὁ*] *Φανοστράτου* Ars. *τῷ* om. Σ 21 *ἐν τῇ πόλει ποιεῖν* Σg (= 155 d)

κρατίαν 'σὺ πρῶτος' εἶπεν 'ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ποίησον δημοκρατίαν.'

3. *Ἐκέλευε δὲ τὰς οἰκίας ποιεῖν ἀπὸ πρίονος καὶ πελέκεως μόνον· αἰσχυνεῖσθαι γὰρ εἰς οἰκίας λιτὰς ἐκπώματα καὶ στρώματα καὶ τραπέζας πολυτελεῖς εἰσφέροντας.*

4. *Πυγμὴν δὲ καὶ παγκράτιον ἀγωνίζεσθαι ἐκώλυσεν, ἵνα μηδὲ παίζοντες ἀπαυδᾶν ἐθίζωνται.*

5. *Στρατεύειν δὲ πολλάκις ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς ἐκώλυσεν, ὅπως μὴ ποιῶσι μαχιμωτέρους. ὕστερον γοῦν τοῦ Ἀγησιλάου τρωθέντος ὁ Ἀνταλκίδας εἶπε καλὰ διδασκάλια παρὰ Θηβαίων ἀπολαμβάνειν αὐτὸν ἐθίσαντα καὶ διδά-* F
ξαντα πολεμεῖν ἄκοντας.

ΧΑΡΙΛΛΟΣ

1. *Χάριλλος ὁ βασιλεὺς ἐρωτηθείς, διὰ τί νόμους ὀλίγους οὕτω Λυκοῦργος ἔθηκεν, ἀπεκρίνατο τοὺς χρωμένους ὀλίγοις λόγοις μὴ δεῖσθαι νόμων πολλῶν.*

2. *Τῶν δὲ εἱλώτων τινὸς θρασύτερον αὐτῷ προσφερομένου, 'ναὶ τὼ σιώ' εἶπε 'κατέκτανον κά τυ, αἰ μὴ ὠργιζόμαν.'*

---

3 227b (Lyc. 9) v. Lyc. 13 comm. in Hes. VII 72, 19 Bern. 7 228d (Lyc. 23) v. Lyc. 19 Sen. de benef. V 3 9 213f (Ages. 71) 217e (Ant. 6) 227c (Lyc. 11) v. Lyc. 13, 8—10 v. Ages. 26, 3 v. Pelop. 15, 3 Polyaen. I 16, 2 Stob. IV 13, 59 app. V. I 81 Ars. 343 15 232b v. Lyc. 20 Stob. IV 1, 73 Ars. 482 18 232c (Char. 3) cf. 10d 551b 1108a Cic. Tusc. IV 36, 78 de rep. I 38, 59 Val. Max. IV 1 ext. 1 Sen. de ira I 15 III 12 Ael. v. h. XIV 23 Lact. de ira Dei c. 18 p. 1084 Proclus p. 131, 16 Stob. III 20, 42. 57 gn.V. 436ab Stb. gn.P. 278 Ars. 482

---

1 ποίησ. ἐν τ. οἰκ. σου O = 155d 3 λιτὰς ποιεῖν Σg. πελ. κ. πρ. Φ vit. (227b) 4 αἰσχυνεῖσθαι Nab. αἰσχύνεσθαι **Ω** 10 γοῦν **O** γ' οὖν G οὖν Σg 11 διδασκαλεῖα o[1]Φ 12 ἀπολ. GOΦ = vit. et mor. λαμβ. **O** 16 οὕτω om. Stob. 17 λόγοις **O** νόμοις Σg codd. Stob. χρόνοις O 19 ναὶ Cob. νὴ **Ω** κά τυ, αἰ Po. ἄν τυ, αἰ Cob. τεῦ εἰ (om. κά) **Ω** (τε εἰ G[1], ss. ῦ G[3]) 20 -ζόμαν **O** -ζόμην Σg

3. Πρὸς δὲ τὸν πυθόμενον διὰ τί κομῶσιν εἶπεν ὅτι τῶν κόσμων ἀδαπανώτατος οὗτός ἐστι. |

ΤΗΛΕΚΛΟΣ

190 Τήλεκλος ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐγκαλοῦντα τοῖς πολίταις ὡς ἀγνωμονέστερον αὐτῷ προσφερομένοις ἢ ἐκείνῳ, ‘σὺ γάρ’ εἶπεν ‘οὐκ οἶδας ἀδικεῖσθαι.’

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ

Θεόπομπος ἔν τινι πόλει πρὸς τὸν ἐπιδεικνύμενον τὸ τεῖχος αὐτῷ καὶ πυνθανόμενον, εἰ δοκεῖ καλὸν καὶ ὑψηλὸν εἶναι, † ‘οὐδ’ εἰ γυναικῶν’ εἶπεν ⟨‘ἦν’⟩.

ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ

Ἀρχίδαμος ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ τῶν συμμάχων ἀξιούντων ὁρίσαι τοὺς φόρους αὐτοῖς, εἶπεν ‘ὁ πόλεμος οὐ τεταγμένα σιτεῖται.’

B

ΒΡΑΣΙΔΑΣ

1. Βρασίδας ἐν ἰσχάσι συλλαβὼν μῦν καὶ δηχθεὶς ἀφῆκεν· εἶτα πρὸς τοὺς παρόντας ‘οὐδὲν οὕτως’ ἔφη ‘μικρόν

---

1 230b (Nic. 2) 232c (Char. [illegible]) cf. 189e (Lyc. 1) Stob. IV 21a, 10 (Ages.) Ars. 482 4 232b (Tel. 2) 239a (Inst. 26) gn.V. 328 app.V. I 50 Diog. L. I 68. 69 (gn.Vind. 157) Ars. 454 cf. 121, 20 8 221f (Theop. 6) 212e (Ages. 55) 215d (Ag. 6) 230c (Panth. 2) Val. Max. III 7 ext. 8 cf. Stob. III 7, 46 (= gn. P. 303) gn. V. 397 app. V. I 79 Mp 4 (M. 745) = M. A. 40 (P. f. 191b) 12 219a (Archid. 7) v. Demosth. 17,4 Ag. Cleom. 48 (27), 3 Crass. 2, 9 16 79e 208f (Ages. 9) 219c Ars. 151. 358. 359

---

2 οὗτος om. *Π* (praeter *α*) Stob. 8 *θεόπεμπτος Σg* (-*πεπτ.* J) 9 *καλὸν Ω κρατερὸν* Treu ex 215d 221f 10 *εἶναι* om. GO[1]*Φ* *οὐδ’ εἰ O οὐδὲ* G[1] corr. in *οὐ δεῖ* G[1] in *οὐδ’ εἰ* G[2] *οὐ δεῖ Φ* *γυναικῶν O γυναικὼν Σ* (*ῶ* J) probat Nab. ⟨*ἦν*⟩ Wy. probant Bern. Stb. Po. (‘ne si mulierum quidem murus esset, mihi pulcer videretur’) om. *Ω* *καλὴ γυναικωνῖτις εἶπεν* Cob. (post *εἶναι*) ex 230c *καὶ ὑψηλὸν* et *οὐδ’* del. Ha. *οὐδ’ εἰ*] *νὴ Δί’ εἰ* ex 221f 230c Rich. *εἰ δοκεῖ κρατερὸν καὶ ὑψηλόν, ‘ἐλπίδες φροῦδοι γυναικῶν’ εἶπεν.* Na. 12 *πελ.*] *δημοσιακῷ Σg* 14 *σιτεῖται O ζητεῖ* O[2] *τεταγμένας αἰτεῖται Φ*

ἐστιν, ὃ μὴ σῴζεται τολμῶν ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιχειροῦντας.'

2. *Ἐν δὲ μάχῃ διὰ τῆς ἀσπίδος ἀκοντισθεὶς καὶ τὸ δόρυ τοῦ τραύματος ἐξελκύσας αὐτῷ τούτῳ τὸν πολέμιον ἀπέκτεινεν· ἐπερωτηθεὶς δὲ πῶς ἐτρώθη, 'προδούσης με τῆς ἀσπίδος' εἶπεν.*

3. *Ἐπεὶ δὲ συνέβη πεσεῖν αὐτὸν ἐλευθεροῦντα τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης Ἕλληνας, οἱ δὲ πεμφθέντες εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις τῇ μητρὶ προσῆλθον αὐτοῦ, πρῶτον μὲν ἠρώτησεν εἰ καλῶς ὁ Βρασίδας ἀπέθανεν· ἐγκωμιαζόντων δὲ τῶν Θρᾳκῶν αὐτὸν καὶ λεγόντων ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἔσται τοιοῦτος, 'ἀγνοεῖτε' εἶπεν 'ὦ ξένοι· Βρασίδας μὲν γὰρ* C *ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, ἁ δὲ Λακεδαίμων πολλὼς ἔχει τήνω κάρρονας.'*

ΑΓΙΣ

1. *Ἆγις ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔφη τοὺς Λακεδαιμονίους ἐρωτᾶν πόσοι εἰσίν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν οἱ πολέμιοι.*

2. *Ἐν δὲ Μαντινείᾳ κωλυόμενος διαμάχεσθαι τοῖς πολεμίοις πλείοσιν οὖσιν, εἶπεν 'ἀνάγκη πολλοῖς μάχεσθαι τὸν ἄρχειν πολλῶν βουλόμενον.'*

3. *Ἐπαινουμένων δὲ τῶν Ἠλείων ἐπὶ τῷ τὰ Ὀλύμπια καλῶς ἄγειν 'τί δέ' εἶπε 'ποιοῦσι θαυμαστόν, εἰ δι' ἐτῶν τεσσάρων μιᾷ ἡμέρᾳ χρῶνται τῇ δικαιοσύνῃ;' ἐπιμε-*

---

3 219c 548b Ars. 151 **7** 219d 240c v. Lyc. 25, 8. 9 Ars. 146. 151 Ap. 5, 16 **16** 215d Stob. III 7, 47 (1 + 5) Phot. p. 62 (Elter) app. V. I 82 Ars. 127 **18** 215d Ars. 127 **21** 215f v. Lyc. 20, 6

---

3 *ἀσπ.*] *ἱλλάδος* c (probat Hertl. ut vocem Laconicam) **4** *ἐξελκ.* Emp. ex 219c *ἑλκ.* Ω **5** *ἐρωτ.* E (cf. praefationem) **7** *ἐπειδὴ* o^{3}ΠΦ **11** *ἐστὶ* Stg. ex 219d 240c **13** *ἧς* formam doricam pro *ἦν* Cob. *λακεδαιμονίων* oΠG (*λακε* m.1 *δαιμονίων* in mge^{5}) O^{1} *πολλοὺς* So^{1}Π^{2}GOgz *τήνου* co^{1}αGΦg Ars. **14** *καρρ.*] cum schol. in mge o^{1}: *ἀντὶ τοῦ κρείττονας κατὰ τοὺς ἀνέκαθεν δωριεῖς* **17** *ἀλ. ποῦ εἰσὶν* om. Φ **22** *καλ.* ⟨*καὶ δικαίως*⟩ Stg. ex vita **23**—p. 58,2 *ἐπιμεν.—δικ.* om. JS

νόντων δὲ τοῖς ἐπαίνοις, ἔφη 'τί θαυμαστόν, εἰ πράγματι D *καλῷ καλῶς χρῶνται, τῇ δικαιοσύνῃ;'*

4. *Πρὸς δ' ἄνθρωπον πονηρὸν ἐρωτῶντα πολλάκις τίς ἄριστος εἴη Σπαρτιατῶν, εἶπεν 'ὁ τὶν ἀνομοιότατος.'*

5. *'Ετέρου δὲ πυνθανομένου πόσοι εἰσὶ Λακεδαιμόνιοι 'ὅσοι' εἶπεν 'ἱκανοὶ τοὺς κακοὺς ἀπείργειν.'*

6. *Καὶ τὸ αὐτὸ ἑτέρου πυνθανομένου, 'πολλοί σοι' ἔφη 'δόξουσιν εἶναι, ἐὰν αὐτοὺς ἴδῃς μαχομένους.'*

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ

1. *Λύσανδρος Διονυσίου τοῦ τυράννου πέμψαντος ἱμάτια ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ τῶν πολυτελῶν οὐκ ἔλαβεν εἰπὼν δεδιέναι, μὴ διὰ ταῦτα μᾶλλον αἰσχραὶ φανῶσιν.*

2. *Πρὸς δὲ τοὺς ψέγοντας αὐτὸν ἐπὶ τῷ δι' ἀπάτης τὰ* E *πολλὰ πράσσειν ὡς ἀνάξιον τοῦ Ἡρακλέους ἔλεγεν, ὅπου μὴ ἐφικνεῖται ἡ λεοντῆ, προσραπτέον εἶναι τὴν ἀλωπεκῆν.*

3. *Πρὸς δ' Ἀργείους δικαιότερα τῶν Λακεδαιμονίων λέγειν περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης χώρας δοκοῦντας σπασάμενος τὴν μάχαιραν 'ὁ ταύτης' ἔφη 'κρατῶν βέλτιστα περὶ γῆς ὅρων διαλέγεται.'*

4. *Τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους ὁρῶν ὀκνοῦντας προσμάχεσθαι τοῖς τείχεσι τῶν Κορινθίων, ὡς εἶδε λαγὼν ἐξαλλό-*

---

3 216 c v. Lyc. 20, 5 Ars. 127 **5** 215 d 218 a v. Lyc. 20, 9 Stob. III 7, 47 Ars. 127 (5 + 6) **7** Ars. 127 **10** 141 d 218 e 229 a v. Lys. 2, 7 Mp 8 (M. 776) M. A. 4 (Mon. f. 13 b) Ars. 304. 343 Apost. 9, 5 (*ἱματισμὸς Διονυσίου*) **13** 223 b 229 b 234 f v. Lys. 7, 6 v. Sull. 28, 6 Thuc. V 9, 5 Polyaen. II 10, 5 Ars. 58. 242. 344 387 Apost. 3, 24 Leutsch cf. Ruhnken in Tim. Lex. 257 (*τὴν ἀλωπεκῆν*) **16** 229 c v. Lys. 22, 2 cf. 210 e 217 e 218 f 267 c gn. V. 396 Stb. **20** 218 d 229 d v. Lys. 22, 5 Ars. 344

---

1 *θαυμαστὸν εἰ* om. c **2** *τῇ δικ.* del. Pant. **4** *τὶν* Cob. *τύνη* **O** *τοίνη* **Φ** **5/6** *πόσοι — πυνθ.* om. JG^1 (add. mg^4) *ὅσοι* (6) — *πυνθ.* om. Ars. **5** *εἰσὶ⟨ν οἱ⟩* Steph. ex 215 d (Ars.), sed cf. vit. Stob. 218 a) **6** *ἀπείργ.* **Ω** *ἀπερύκειν* 215 d etc. **15** *εἶναι ἐκεῖ* mgJ^2 Ars. *ἀλωπεκίαν* o^{1}G^{4}OΦ **17** *δοκοῦντας* A ss. O^2 *-ούντων* **O** **18** *ταύτῃ* Pant. **21** *λαγωὸν* SGOΦ *ἐξαλάμ.* Pant. cf. 218 d

μενον ἐκ τῆς τάφρου, 'τοιούτους' ἔφη 'φοβεῖσθε πολεμίους, ὧν οἱ λαγοὶ δι' ἀργίαν ἐν τοῖς τείχεσιν ἐγκαθεύδουσιν;'

5. *Μεγαρέως δ' ἀνδρὸς ἐν κοινῷ συλλόγῳ παρρησίᾳ χρησαμένου πρὸς αὐτόν, 'οἱ λόγοι σου' εἶπε 'πόλεως* F *δέονται.'* 6

ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ

1. *Ἀγησίλαος ἔλεγε τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας ἐλευθέρους μὲν κακοὺς εἶναι, δούλους δ' ἀγαθούς.*

2. *Εἰθισμένων δ' αὐτῶν τὸν Περσῶν βασιλέα μέγαν προσαγορεύειν, 'τί δαὶ ἐκεῖνος' εἶπεν 'ἐμοῦ μείζων, εἰ μὴ δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος;'*

3. *Περὶ δ' ἀνδρείας καὶ δικαιοσύνης ἐρωτηθεὶς ποτέρα βελτίων 'οὐδὲν ἀνδρείας' ἔφη 'χρῄζομεν, ἐὰν πάντες ὦμεν δίκαιοι.'* |

4. *Νυκτὸς δὲ μέλλων κατὰ τάχος ἀναζευγνύειν ἐκ τῆς* 191 *πολεμίας καὶ τὸν ἐρώμενον ὁρῶν ἀπολειπόμενον δι' ἀσθένειαν καὶ δακρύοντα, 'χαλεπόν' εἶπεν 'ἅμα ἐλεεῖν καὶ φρονεῖν.'*

5. *Μενεκράτους δὲ τοῦ ἰατροῦ ⟨τοῦ⟩ Διὸς προσαγορευομένου γράψαντος ἐπιστολὴν πρὸς αὐτόν 'Μενεκράτης Ζεὺς βασιλεῖ Ἀγησιλάῳ χαίρειν' ἀντέγραψεν 'βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν.'*

---

4 71e 212e 229c v. Lys. 22, 3 cf. 216a 218e 232d v. Demosth. 1 Synes. de regno p. 2d Themist. or. 27 p. 334c Ars. 281, 5 Apost. 8, 75 **8** 213c 222e cf. 174e (Id.) Her. IV 142 Ars. 126 **10** 78d 213c 545a v. Ages. 23, 9 cf. 6a (Ars. 437) 472e Plat. Gorg. 470e Xen. Ages. 8, 4 Themist. or. 10 p. 141b gn.V. 496 Stb. **13** 213c v. Ages. 23, 8 Stob. III 9, 25 (cf. Wachsmuth Floril.-Stud. p. 151) Mp 5 (Berol. f. 23a) A. I 12 (M. 804) I 13 (M. 808) Phot. 120 (Sternbach Cur. Men. p. 244) Ars. 126 **16** 209f v. Ages. 13, 6. 7 **20** 213a v. Ages. 21, 10 Ael. v. h. XII. 51 Athen. VII p. 289b

---

2 *λαγωοὶ* Φ *λαγὼ* Hch. *ἐν* **O** *αὐτῶν* Σ om. g (= 229d vit.) **11** *δαὶ* Hatz. ex 213c *δὲ* Ω **13** *δὲ* Scgv om. **O** **20** ⟨*τοῦ*⟩ Mez.

6. *Λακεδαιμονίων δὲ νικησάντων Ἀθηναίους καὶ τοὺς συμμάχους ἐν Κορίνθῳ πυθόμενος τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων νεκρῶν 'φεῦ τᾶς Ἑλλάδος' εἶπεν 'ἃ τοσούτους ὑφ'*
B *αὑτᾶς ἀπολώλεκεν, ὅσοις ἀρκεῖ τοὺς βαρβάρους νικῆν ἅπαντας.'*

7. *Χρησμὸν δὲ λαβὼν ἐν Ὀλυμπίᾳ παρὰ τοῦ Διὸς ὃν ἤθελεν, εἶτα τῶν ἐφόρων κελευόντων καὶ τὸν Πύθιον ἐρωτῆσαι περὶ τῶν αὐτῶν, εἰς Δελφοὺς παραγενόμενος ἠρώτησε τὸν θεόν, εἰ ἅπερ τῷ πατρὶ δοκεῖ καὶ αὐτῷ.*

8. *Παραιτούμενος δέ τινα τῶν φίλων παρὰ τοῦ Καρὸς Ἱδριέως ἔγραψε πρὸς αὐτόν 'Νικίας εἰ μὲν οὐκ ἀδικεῖ, ἄφες· εἰ δ' ἀδικεῖ, ἐμοὶ ἄφες· πάντως δ' ἄφες.'*

9. *Τοῦ δὲ μιμουμένου τὴν τῆς ἀηδόνος φωνὴν ἀκοῦσαι παρακαλούμενος 'αὐτᾶς' εἶπεν 'ἄκουκα πολλάκις.'*

10. *Μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, πάντας τοὺς τρέ-*
C *σαντας ἀτίμους εἶναι τοῦ νόμου κελεύοντος, ὁρῶντες οἱ ἔφοροι τὴν πόλιν ἀνδρῶν ἔρημον οὖσαν ἐβούλοντο τὴν ἀτιμίαν λῦσαι καὶ νομοθέτην ἀπέδειξαν τὸν Ἀγησίλαον· ὁ δὲ προελθὼν εἰς τὸ μέσον ἐκέλευσε τοὺς νόμους ἀπὸ τῆς αὔριον κυρίους εἶναι.*

11. *Ἐπεὶ δὲ πεμφθεὶς τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων*

---

1 211 f v. Ages. 16, 6 Xen. Ages. 7, 5 Nep. Ages. 5, 2 Ars. 127 6 208 f Xen. Hell. IV 7, 2 Aristot Rhet. 23 p. 1398 b 32 10 209 ef 807 f v. Ages. 13, 5 app. V. II 74 Aristaenet. Epist. 7 cod. Vind. 310 f. 486 mg (cf. Sakorraphus Mnem. 22 (1894) p. 397 13 212 f 231 c v. Ages. 21, 9 v. Lyc. 20, 12 15 214 b v. Ages. 30, 5 v. Pomp. 82 (comp. 2) Polyaen. II 1, 13 21 214 f v. Ages. 39, 3—10 cf. 197 d Diod. XV 93 Polyaen. II 1, 22

---

2 *περὶ Κόρινθον* 211 f v. Ages. 4 *ἤρκει* Rich. (cf. *ἐδύναντο* vit.) *νικῆν* O *νικᾶν* Σg 211 f vit. 6 *Ὀλ.*] immo *Δωδώνῃ* Hch. cf. p. 208 f (Olympiam et Delphos, sed Agesipolim affert Xen.) 9 *καὶ* om. o^{1}α^{1} 10 *τινα* om. o^{1}G^{1}O^{1} 11 *Ἱδριέως* Xyl.^{1} (Xyl.^{2} om. spiritum) *ἰκαριέως* Σgo (*έος*) Π (*έας* ψ) *ἰκριέως* GOΦ *οὐκ*] *μὴ* vit. 12 *ἡμῖν* add. ante primum *ἄφες* Π^{2} *ἐμοὶ*] *ἡμῖν* o^{1}αAG^{1}Φ (*ἁμῖν* vit.) 14 *πολλ.*] om. v. Ages. *τήνας* v. Lyc. 18 *λῦσαι* om. lac. ind. Σ (expl. J^{2})

σύμμαχος ἐπολιορκεῖτο μετ' αὐτοῦ πολλαπλασίων ὄντων τῶν πολεμίων καὶ περιταφρευόντων τὸ στρατόπεδον, κελεύσαντος ἐπεξιέναι καὶ διαμάχεσθαι τοῦ βασιλέως, οὐκ ἔφη διακωλύσειν τοὺς πολεμίους ἴσους αὐτοῖς γενέσθαι βουλομένους. ἔτι δὲ μικρὸν ἀπολειπούσης τῆς τάφρου συνάψαι, κατὰ τοῦτο παρατάξας τὸ διαλεῖπον καὶ πρὸς D ἴσους ἴσοις ἀγωνισάμενος ἐνίκησεν.

12. Ἀποθνήσκων δὲ τοὺς φίλους ἐκέλευσε μηδεμίαν πλαστὰν μηδὲ μιμηλὰν ποιήσασθαι, τὰς εἰκόνας οὕτω προσαγορεύων· 'εἰ γάρ τι καλὸν ἔργον πεποίηκα, τοῦτό μου μνημεῖον ἔσται· εἰ δὲ μηδέν, οὐδ' οἱ πάντες ἀνδριάντες.'

ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ Ο ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ

Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου καταπελτικὸν ἰδὼν βέλος τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας ἀχθὲν ἀνεβόησεν 'ὦ Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετά.'

ΑΓΙΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ

1. Ὁ δὲ νεώτερος Ἆγις, Δημάδου λέγοντος ὅτι τὰ Λα- E κωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καταπίνουσιν οἱ θαυματοποιοί, 'καὶ μήν' ἔφη 'μάλιστα οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πολεμίων τοῖς ξίφεσιν ἐφικνοῦνται.'

2. Τῷ δὲ προδότῃ παραδοῦναι στρατιώτας τῶν ἐφόρων κελευόντων οὐκ ἔφη πιστεύειν τοὺς ἀλλοτρίους τῷ προδόντι τοὺς ἰδίους.

8 210 d 215 a v. Ages. 2, 4 cf. 198 f Xen. Ages. 11, 7 Dio Chr. or. 37 p. 466 b Suid. s. v. *Μήτε πλαστάν* Cic. ep. ad fam. V 12, 7 Ars. 127 14 219 a Stob. IV 9, 11 gn. P. 72 Ars. 130. 486 Apost. 18, 57 g 18 216 c 217 e 232 e 241 f v. Lyc. 19, 4 gn. V. 394 Stb. 22 215 c Ma 6 (f. 37 b)

1 *πολλαπλασίων* Σg *-σιόνων* O 5 *ἀπολειπ.* GO *-λιπ.* O 7 *ἴσοις ἀγωνισάμενος ἐνίκησεν* Hertl. *-σοι -σάμενοι -κησαν* Ω 9 *πλαθὰν* oΠG[1]O 10 *ἔργον* om. Φ 11 *ἔσται* Σg *ἐστιν* O 14 *καταπ.* om. Stob. 15 *ἀχθὲν* Σg *κομισθὲν* O 16 *ἀρετή* o[1]GOΦ 19 *σμικρ.* Σg 20 *μάλ.*] *τούτοις* Σ *μαλ. τούτ.* g

ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ

Κλεομένης πρὸς τὸν ὑπισχνούμενον αὐτῷ δώσειν ἀλεκτρυόνας ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ μάχεσθαι 'μὴ σύ γε' εἶπεν 'ἀλλὰ δός μοι τοὺς κατακτέννοντας ἐν τῷ μάχεσθαι.'

ΠΕΔΑΡΙΤΟΣ

F *Πεδάριτος οὐκ ἐγκριθεὶς εἰς τοὺς τριακοσίους, ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει πρωτεύουσα τιμὴ τῇ τάξει, ἱλαρὸς καὶ μειδιῶν ἀπῄει, χαίρειν λέγων εἰ τριακοσίους ἡ πόλις ἔχει πολίτας ἑαυτοῦ βελτίονας.*

ΔΑΜΩΝΙΔΑΣ

Δαμωνίδας δὲ ταχθεὶς εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ χοροῦ τάξιν ὑπὸ τοῦ τὸν χορὸν ἱστάντος 'εὖγε' εἶπεν 'ἐξεῦρες, πῶς καὶ αὕτη ἔντιμος γένηται.' |

ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ

192 *Νικόστρατος ὁ τῶν Ἀργείων στρατηγὸς ὑπ' Ἀρχιδάμου χωρίον τι προδοῦναι παρακαλούμενος ἐπὶ χρήμασι πολλοῖς καὶ γάμῳ Λακαίνης, ἣν βούλεται, δίχα τῶν βασιλικῶν, ἀπεκρίνατο μὴ εἶναι τὸν Ἀρχίδαμον ἀφ' Ἡρακλέους· τὸν μὲν γὰρ Ἡρακλέα περιιόντα τοὺς κακοὺς κολάζειν, Ἀρχίδαμον δὲ τοὺς ἀγαθοὺς κακοὺς ποιεῖν.*

---

2 224c v. Lyc. 20, 14 Ars. 329 6 231b v. Lyc. 25, 6 Ars. 417 11 149a 208d 219e cf. 811b Herod. VI 67 Xen. Ages. 2, 17 Val. Max. III 7 ext. 5 gn.V. 282. 440 Stb. 15 535a Ars. 372

3/4 *μὴ σὺ — μάχ.*] *οὐ τούτων, εἶπε, δέομαι, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν φονευόντων* Σg 3 *-κτένοντας* oΠG¹Φ *τῶν κατακτεινόντων* Hatz. ex 224c 6 *πεδάριτος* cf. Thuc. VIII 28 saep. Harpocr. s. v. Poralla 599 *παιδάρετος* Ω 7 *ἱλαρῶς* Αξψg 8 *πολίτας* om. E 11 *δαμον.* ScoαξψG¹g 13 *ὅπως* Σg *αὕτη* Hertl. cf. 149a 219e *αὐτὸς* Ω 15 *στρ.*] *βασιλεὺς* G¹Φ 17 *ἣν*] *ἧς* Stgm. cf. 535a: *ἧς βούλ. λακαίνης* codd. DZ

ΕΥΔΑΜΙΔΑΣ

1. *Εὐδαμίδας ἰδὼν ἐν Ἀκαδημείᾳ Ξενοκράτην πρεσβύτερον ἤδη μετὰ τῶν μαθητῶν φιλοσοφοῦντα καὶ πυθόμενος ὅτι τὴν ἀρετὴν ζητεῖ, ‘πότ’ οὖν’ εἶπεν ‘αὐτῇ χρήσεται;’*

2. *Πάλιν ἀκούσας φιλοσόφου διαλεχθέντος ὅτι μόνος* B *ἀγαθὸς στρατηγὸς ὁ σοφός ἐστιν, ‘ὁ μὲν λόγος’ ἔφη ‘θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων οὐ περισεσάλπισται.’*

ΑΝΤΙΟΧΟΣ

Ἀντίοχος ἐφορεύων, ὡς ἤκουσεν ὅτι Μεσσηνίοις Φίλιππος τὴν χώραν ἔδωκεν, ἠρώτησεν εἰ καὶ τὸ κρατεῖν αὐτοῖς μαχομένοις περὶ τῆς χώρας ἔδωκεν.

ΑΝΤΑΛΚΙΔΑΣ

1. *Ἀνταλκίδας πρὸς τὸν Ἀθηναῖον ἀμαθεῖς ἀποκαλοῦντα τοὺς Λακεδαιμονίους ‘μόνοι γοῦν’ εἶπεν ‘ἡμεῖς οὐδὲν μεμαθήκαμεν κακὸν παρ’ ὑμῶν.’*

2. *Ἑτέρου δ’ Ἀθηναίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος ‘ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ πολλάκις ὑμᾶς ἐδιώξαμεν’, ‘ἡμεῖς* C *δ’ οὐδέποτε’ εἶπεν ‘ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα.’*

3. *Σοφιστοῦ δὲ μέλλοντος ἀναγινώσκειν ἐγκώμιον Ἡρακλέους, ἔφη ‘τίς γὰρ αὐτὸν ψέγει;’*

---

2 220d 6 220e Cic. de orat. II 18, 75. 76 Stob. IV 13, 58. 60. 65 gn. P. 75. 262 10 217f 14 217d 231d v. Lyc. 20, 8 17 217d 810f v. Ages. 31, 7 20 217d app. V. I 25

---

2 *εὐδαμίδας* Xyl. (Poralla 295) Stob. cod. M gn. P *εὐδαιμονίδας* *Ω* Stob. cod. A 4/5 *αὐτ. χρ. εἶπεν* GO 8 *-σεσάλπικται* Stob. *-πιγκται* 220e (GOg) 18 *κηφισσοῦ* *Σ*go*Π*

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ

1. *Ἐπαμεινώνδου τοῦ Θηβαίου στρατηγοῦντος οὐδέποτε πανικὸς θόρυβος ἐνέπεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον.*

2. *Ἔλεγε δὲ τὸν ἐν πολέμῳ θάνατον εἶναι ἱερόθυτον.*

3. *Τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεῖν ἀπέφαινεν εἶναι τὸ σῶμα γεγυμνασμένον οὐκ ἀθλητικῶς μόνον ἀλλὰ καὶ στρατιωτικῶς· διὸ καὶ τοῖς πολυσάρκοις ἐπολέμει, καί τινα τοι-*
D *οὗτον ἀπήλασε τῆς στρατιᾶς εἰπὼν ὅτι μόλις αὐτοῦ σκέπουσι τὴν γαστέρα ἀσπίδες τρεῖς ἢ τέσσαρες, δι' ἣν οὐχ ἑώρακεν αὐτοῦ τὸ αἰδοῖον.*

4. *Οὕτω δ' ἦν εὐτελὴς περὶ τὴν δίαιταν, ὥστε κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον ὑπὸ γείτονος εὑρὼν πεμμάτων καὶ ὄψων καὶ μύρων παρασκευὴν ἀπῆλθεν εὐθύς, εἰπὼν 'ἐγώ σε θύειν ᾤόμην οὐχ ὑβρίζειν.'*

5. *Τοῦ δὲ μαγείρου τοῖς συνάρχουσιν ἡμερῶν τινων δαπάνην ἀπολογιζομένου πρὸς μόνον ἠγανάκτησε τὸ πλῆθος τοῦ ἐλαίου· θαυμασάντων δὲ τῶν συναρχόντων, οὐ τὸ τῆς δαπάνης ἔφη λυπεῖν αὐτόν, ἀλλ' εἰ τοσοῦτον ἔλαιον ἐντὸς παραδέδεκται τοῦ σώματος.*

E 6. *Ἑορτὴν δὲ τῆς πόλεως ἀγούσης καὶ πάντων ἐν πότοις καὶ συνουσίαις ὄντων ἀπήντησέ τινι τῶν συνήθων αὐχμηρὸς καὶ σύννους βαδίζων· θαυμάζοντος δὲ καὶ πυνθανομένου τί δὴ μόνος οὕτως ἔχων περίεισιν, 'ὅπως' εἶπεν 'ἐξῇ πᾶσιν ὑμῖν μεθύειν καὶ ῥαθυμεῖν.'*

7. *Ἄνθρωπον δὲ φαῦλον ἐξημαρτηκότα τι τῶν μετρίων τοῦ μὲν Πελοπίδου παρακαλοῦντος οὐκ ἀφῆκε, τῆς*

---

4 349 c gn. V. 280 et Stb. Gnomica p. 358 5 8 d cf. Wy. An. v. Cat. mai. 9, 6 Philop. 3 Eurip. Autol. frg. 284 (Nauck III 67) Plato Leg. VIII 4 p. 832 e Nep. Epam. 2, 4, 5 Galen. protr. 13 Iulian. or. 1 p. 10 d 11 1099 c Diog. L. VI 28 Ars. 254 20 Themist. or. 7 p. 88 c (6 + 11) Ars. 256 25 808 e Ars. 254

---

2 *ἐπ.*] *-μινώνδα* Jc *-μεινώνδα* S[1]g *-μινώνδου* *O* 4 *ἱερόθ.*] *κάλλιστον* Ω hoc mgi adscriptum ad genuinam lectionem *ἱερόθυτον* declarandam (349 c gn. V. 280) in textum irrepsisse recte putat Stb. 15 *συνάρχ.* Ω *ἄρχ.* Po. 26 *μὲν*] *δὲ* o[1]G om. O[1] *πελοπίδου* ΣgΦO *-δα* oΠG

δ' ἐρωμένης δεηθείσης ἀφῆκεν, εἰπὼν ὅτι τοιαῦτα πρέπει λαμβάνειν ἑταιριδίοις, ἀλλὰ μὴ στρατηγοῖς.

8. *'Επεὶ δὲ Λακεδαιμονίων ἐπιστρατευομένων ἀνεφέροντο χρησμοὶ τοῖς Θηβαίοις, οἱ μὲν ἧτταν οἱ δὲ νίκην φράζοντες, ἐκέλευε τοὺς μὲν ἐπὶ δεξιὰ τοῦ βήματος θεῖναι,* F *τοὺς δ' ἐπ' ἀριστερά. τεθέντων δὲ πάντων ἀναστὰς εἶπεν 'ἐὰν μὲν ἐθελήσητε τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι καὶ τοῖς πολεμίοις ὁμόσε χωρεῖν, οὗτοι ὑμῖν εἰσὶν οἱ χρησμοί' δείξας τοὺς βελτίονας· 'ἐὰν δ' ἀποδειλιάσητε πρὸς τὸν κίνδυνον, ἐκεῖνοι' πρὸς τοὺς χείρονας ἰδών.*

9. *Πάλιν δὲ προσάγων τοῖς πολεμίοις, βροντῆς γενομένης καὶ τῶν περὶ αὐτὸν πυνθανομένων τί σημαίνειν οἴεται τὸν θεόν, 'ἐμβεβροντῆσθαι τοὺς πολεμίους εἶπεν,* 193 *ὅτι τοιούτων χωρίων ἐγγὺς ὄντων ἐν τοιούτοις στρατοπεδεύουσιν.*

10. *῞Ηδιστον δὲ πάντων τῶν αὐτῷ γεγονότων καλῶν καὶ ἀγαθῶν εἶναι ἔλεγε τὸ [τῶν γειναμένων αὐτὸν] τοῦ πατρὸς ἔτι ζῶντος καὶ τῆς μητρὸς ἐν Λεύκτροις νικῆσαι Λακεδαιμονίους.*

11. *Εἰωθὼς δὲ φαίνεσθαι τὸν ἄλλον χρόνον ἀληλιμμένος τὸ σῶμα καὶ φαιδρὸς τῷ προσώπῳ μετὰ τὴν μάχην ἐκείνην τῇ ὑστεραίᾳ προῆλθεν αὐχμηρὸς καὶ ταπεινός· τῶν δὲ φίλων ἐρωτώντων μή τι λυπηρὸν αὐτῷ συμπέπτωκεν, 'οὐδέν' εἶπεν 'ἀλλ' ἐχθὲς ᾐσθόμην ἐμαυτοῦ μεῖζον ἢ καλῶς ἔχει φρονήσαντος· διὸ σήμερον κολάζω τὴν ἀμετρίαν τῆς χαρᾶς.'* B

---

11 Polyaen. II 3, 4 Ars. 255 16 786 d 1098 a v. Coriol. 4, 6 20 Themist. or. 7 p. 88 c Ars. 255

---

3 *στρατ.* (om. *ἐπι*) Σg 3/4 *ἐφέροντο* (om. *ἀν*) Σg 5/6 *δεξιᾶ — ἀριστερᾶ* coΠΦ 10 *ἰδὼν* Σg *εἰπὼν* O *ἀπιδὼν* Wy. 16 *αὐτῷ* post *τῶν* Σ post *πάντων* oΠGOg post *γεγον.* Φ *τῶν* om. o(add. post *γεγ.*)α[1]G (lac. 4 litt. ind.) O 17 *εἶναι* Σg om. O 17/18 *τῶν γειναμένων αὐτὸν* ante *τοῦ πατρὸς* Ω del. Bern. cf. 786 d v. Cor. 18 *ἔτι ζῶντος* O *ζῶντ. ἔ.* O 20 *τὸν ἄλλ. χρ. φαίνεσθαι* GO 21 *φαιδρῶς* αE

12. *Εἰδὼς δὲ τοὺς Σπαρτιάτας ἐπικρυπτομένους τὰ τοιαῦτα συμπτώματα καὶ βουλόμενος ἐξελέγξαι τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς αὐτῶν, οὐχ ὁμοῦ πᾶσι νεκρῶν ἀναίρεσιν ἀλλ' ἑκάστοις κατὰ πόλιν ἔδωκεν, ὥστε πλείονας ἢ χιλίους ὄντας ὀφθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίων.*

13. *Ἰάσονος δὲ τοῦ Θεσσαλῶν μονάρχου συμμάχου μὲν εἰς Θήβας παραγενομένου, δισχιλίους δὲ χρυσοῦς τῷ Ἐπαμεινώνδᾳ πέμψαντος ἰσχυρῶς πενομένῳ τὸ μὲν χρυσίον οὐκ ἔλαβε, τὸν δὲ Ἰάσονα θεασάμενος 'ἀδίκων' ἔφη 'χειρῶν ἄρχεις·' αὐτὸς δὲ πεντήκοντα δραχμὰς* C *δανεισάμενος παρά τινος τῶν πολιτῶν ἐφόδιον τῆς στρατείας ἐνέβαλεν εἰς Πελοπόννησον.*

14. *Αὖθις δὲ τοῦ Περσῶν βασιλέως τρισμυρίους δαρεικοὺς ἀποστείλαντος αὐτῷ, καθήψατο πικρῶς Διομέδοντος, εἰ τοσοῦτον πλοῦν πέπλευκε διαφθερῶν Ἐπαμεινώνδαν· πρὸς δὲ τὸν βασιλέα λέγειν ἐκέλευσεν, ὅτι τὰ συμφέροντα Θηβαίοις φρονῶν ἕξει προῖκα φίλον Ἐπαμεινώνδαν, τὰ δὲ μὴ συμφέροντα πολέμιον.*

15. *Ἐπεὶ δ' Ἀργεῖοι μὲν ἐγένοντο σύμμαχοι Θηβαίων, Ἀθηναίων δὲ πρέσβεις εἰς Ἀρκαδίαν παραγενόμενοι κατηγόρουν ἀμφοτέρων καὶ Καλλίστρατος ὁ ῥήτωρ ὠνείδισε τὸν Ὀρέστην καὶ τὸν Οἰδίποδα ταῖς πόλεσιν, ἐπαναστὰς ὁ* D *Ἐπαμεινώνδας 'ὁμολογοῦμεν' ἔφη 'καὶ παρ' ἡμῖν πατροκτόνον γενέσθαι καὶ παρ' Ἀργείοις μητροκτόνον· ἀλλὰ τοὺς ταῦτα δράσαντας ἡμεῖς μὲν ἐξεβάλομεν, Ἀθηναῖοι δὲ ὑπεδέξαντο.'*

16. *Πρὸς δὲ τοὺς Σπαρτιάτας πολλὰ καὶ μεγάλα τῶν*

---

1 Paus. IX 13, 11 6 583 f Ael. v. h. XI 9 Ars. 255 13 213 d Ael. v. h. V 5 Nep. Epam. 4, 1—3 19 810 f Nep. Ep. 6, 1—3 26 545 a Ars. 255

---

4 ἑκάστην Σg ἑκάστης Φ ἐκ τοῖς o[1] (corr. o[3]) 5 ὄντας om. SoΠ 7 παραγιν. o[1]G δισχ.] πεντήκοντα Ael. 11 στρατείας Σ στρατιᾶς O 17 συμφ.] συμβαίνοντα oΠ 19 μὲν om. Σ 21 ὠνείδιζε Σg 22 ἐπαναστὰς ὁ om. Σg

Θηβαίων κατηγοροῦντας 'οὗτοι μέντοι' εἶπεν 'ὑμᾶς βραχυλογοῦντας ἔπαυσαν.'

17. *Ἐπεὶ δ' Ἀλέξανδρον τὸν Φεραίων τύραννον πολέμιον ὄντα Θηβαίων Ἀθηναῖοι φίλον ἐποιήσαντο καὶ σύμμαχον ὑποσχόμενον αὐτοῖς ἡμιωβολίου τὴν μνᾶν κρεῶν ὤνιον παρέξειν, 'ἡμεῖς δέ' ἔφη ὁ Ἐπαμεινώνδας 'ξύλα προῖκα παρέξομεν Ἀθηναίοις ἐπὶ τὰ κρέα ταῦτα· τὴν γὰρ* E *χώραν αὐτῶν τεμοῦμεν, ἂν πολυπραγμονῶσι.'*

18. *Τοὺς δὲ Βοιωτοὺς ὑπὸ σχολῆς ἐκλυομένους ἀεὶ βουλόμενος ἐν τοῖς ὅπλοις συνέχειν, ὁπότε βοιωτάρχης αἱρεθείη, παραινῶν ἔλεγεν 'ἔτι βουλεύσασθε, ὦ ἄνδρες· ἐὰν γὰρ ἐγὼ στρατηγῶ, στρατευτέον ἐστὶν ὑμῖν·' καὶ τὴν χώραν ὑπτίαν οὖσαν καὶ ἀναπεπταμένην 'πολέμου ὀρχήστραν' προσηγόρευεν, ὡς μὴ δυναμένους κρατεῖν αὐτῆς, ἂν μὴ τὴν χεῖρα διὰ πόρπακος ἔχωσι.*

19. *Τοῦ δὲ Χαβρίου περὶ Κόρινθον ὀλίγους τινὰς τῶν Θηβαίων ὑπὸ τὰ τείχη φιλομαχοῦντας καταβαλόντος καὶ στήσαντος τρόπαιον, ὁ Ἐπαμεινώνδας καταγελῶν ἔφη* F *'ἐνταῦθα δεῖ οὐ τρόπαιον ἀλλὰ Ἑκατήσιον ἑστάναι·' τὴν γὰρ Ἑκάτην ἐπιεικῶς ἐν ταῖς πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρύοντο τριόδοις.*

20. *Ἀπαγγείλαντος δέ τινος ὡς Ἀθηναῖοι στράτευμα καινοῖς κεκοσμημένον ὅπλοις εἰς Πελοπόννησον ἀπεστάλκασι, 'τί οὖν;' εἶπεν 'Ἀντιγενίδας στένει καινοὺς Τελλῆνος αὐλοὺς ἔχοντος;' ἦν δ' αὐλητὴς ὁ μὲν Τελλὴν κάκιστος, ὁ δ' Ἀντιγενίδας κάλλιστος.*

---

13 v. Marc. 21

---

1 -ροῦντας G[1] 545a -ρήσαντας *O* 4 θηβαίοις Voss. 2 ἐποίησαν Σg 6 ξύλα et 7 ἐπὶ om. G[1] *Φ* 11 παραιν.] παριὼν Nab. ὦ GOg om. *O* 24 στένει *O* στέει J στέλλει c om. in lac. 7 litt. S σθένει G, ss. τ m. 1 στενεῖ Na. (ὑστερεῖ Nab.) 25 τέλληνος *O* τελλῖνος *Φ* τελλῆνος Wil. (Comment. gramm. J. l. Greifswald 1880 p. 8 cf. Mein. Com. gr. I 36) 25 τέλλης *O* τελλὶς *Φ* τέλλην Voss. 2 τελλὴν Wil. 26 κάλλ.] κράτιστος Hch.

194 21. *Τὸν δὲ ὑπασπιστὴν αἰσθόμενος εἰληφότα χρήματα πολλὰ παρ' ἀνδρὸς αἰχμαλώτου γεγονότος 'ἐμοὶ μέν' εἶπεν 'ἀπόδος τὴν ἀσπίδα, σεαυτῷ δὲ πρίω καπηλεῖον, ἐν ᾧ καταζήσεις· οὐκέτι γὰρ ἐθελήσεις κινδυνεύειν ὁμοίως εἷς τῶν πλουσίων γεγονὼς καὶ μακαρίων.'*

22. *Ἐρωτηθεὶς δὲ πότερον ἑαυτὸν ἡγεῖται βελτίονα στρατηγὸν ἢ Χαβρίαν ἢ Ἰφικράτην 'δύσκριτον' εἶπεν' ἕως ζῶμεν.'*

23. *Ἐπεὶ δ' ἐκ τῆς Λακωνικῆς ὑποστρέψας ἔφευγε θανάτου δίκην μετὰ τῶν συστρατήγων ὡς ἐπιβαλὼν τῇ βοιωταρχίᾳ παρὰ τὸν νόμον τέσσαρας μῆνας, τοὺς μὲν συνάρχοντας ἐκέλευεν εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν* B *ὡς ἐκβιασθέντας, αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη βελτίονας ἔχειν τῶν ἔργων λόγους· εἰ δὲ δεῖ τι πάντως εἰπεῖν πρὸς τοὺς δικαστάς, ἀξιοῦν, ἂν ἀποκτείνωσιν αὐτόν, ἐπιγράψαι τῇ στήλῃ τὴν καταδίκην, ὅπως οἱ Ἕλληνες εἰδῶσιν ὅτι μὴ βουλομένους Θηβαίους Ἐπαμεινώνδας ἠνάγκασε τὴν Λακωνικὴν πυρπολῆσαι, πεντακοσίοις ἐνιαυτοῖς ἀδήωτον οὖσαν· οἰκίσαι δὲ Μεσσήνην δι' ἐτῶν τριάκοντα καὶ διακοσίων· συντάξαι δὲ καὶ συναγαγεῖν εἰς ταὐτὸν Ἀρκάδας· ἀποδοῦναι δὲ τοῖς Ἕλλησι τὴν αὐτονομίαν. ταῦτα γὰρ ἐπράχθη κατ' ἐκείνην τὴν στρατείαν. ἐξῆλθον οὖν οἱ δικασταὶ σὺν πολλῷ γέλωτι μηδὲ τὰς ψήφους ἐπ' αὐτὸν* C *ἀναλαβόντες.*

---

1 Ael. v. h. XI 9 Themist. or. 7 p. 88 c 6 Ars. 255 9 540 d 799 e cf. 196 f (Scip. 10) v. Ages. 31, 1—3 Cic. de inv. I 33. 38 Nep. Ep. 7. 8 App. Syr. 40. 41 Paus. IX 14, 4 Ael. v. h. XIII 42 (M. Cary, The trial of Ep. Cl. Qu. 1924 p. 182)

---

1 ὑπ.] αὐτοῦ add. Ael. 2 παρ'] ὑπ' Σg 3 πρίω G^1 π̄ρὶ (πατρὶ) Σg πριῶ O 4 ἐθελήσεις Σg ἐθέλεις O 10 στρατ. (om. συ) G^{1}O^1 11/12 μὲν ἄρχ. Σg μὲν οὖν ἄρχ. oΠ μὲν οὖν συναρχ. Ael. 13 αὐτὸς δὲ] παρελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον add. Ael. 15 ἀξιῶ GO^{1}gΦ ἂν om. Σ 19 οἰκῆσαι oΠGO

24. Ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ μάχῃ τρωθεὶς καὶ κομισθεὶς ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἐκάλει Δαΐφαντον, εἶτα μετ' ἐκεῖνον Ἰολαΐδαν· τεθνάναι δὲ τοὺς ἄνδρας πυθόμενος ἐκέλευε διαλύεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους, ὡς οὐκ ὄντος αὐτοῖς στρατηγοῦ. καὶ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον ἐμαρτύρησεν, ὡς εἰδότος ἄριστα τοὺς πολίτας.

ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ

1. Πελοπίδας ὁ συστράτηγος Ἐπαμεινώνδᾳ, τῶν φίλων αὐτὸν ἀμελεῖν λεγόντων πράγματος ἀναγκαίου, χρημάτων συναγωγῆς, 'ἀναγκαῖα τὰ χρήματα νὴ Δία' εἶπε 'τούτῳ' Νικομήδῃ δείξας, χωλὸν καὶ ἀνάπηρον ἄνθρωπον.

2. Τῆς δὲ γυναικός, ἐπὶ μάχην ἐξιόντος αὐτοῦ, δεομένης σῴζειν ἑαυτόν, ἄλλοις ἔφη δεῖν τοῦτο παραινεῖν, D ἄρχοντι δὲ καὶ στρατηγῷ σῴζειν τοὺς πολίτας.

3. Εἰπόντος δέ τινος τῶν στρατιωτῶν 'ἐμπεπτώκαμεν εἰς τοὺς πολεμίους,' 'τί μᾶλλον' εἶπεν 'ἢ εἰς ἡμᾶς ἐκεῖνοι;'

4. Ἐπεὶ δὲ παρασπονδηθεὶς ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίων τυράννου καὶ δεθεὶς κακῶς αὐτὸν ἔλεγεν, εἰπόντος ἐκείνου 'σπεύδεις ἀποθανεῖν;' 'πάνυ μὲν οὖν'

---

1 Nep. Ep. 9 Diod. XV 87 (Ars. 255) Iustin. VI 8 Val. Max. III 2 ext. 5 Ael. v. h. XII 3 Ars. 255 8 v. Pelop. 3 Ael. v. h. XI 9 cf. mor. 188 a (Phoc. 5) 533 a gn. V. 90 Stb. 13 v. Pelop. 20 gn. V. 452 Stb. 16 v. Pel. 17 cf. mor. 225 b 234 b gn. Vind. 15 18 v. Pel. 28

---

1 ἐν δὲ τ. τελ. μ. om. o[1]G[1]Φ 2 ἐπὶ τὴν σκ. Σg Ael. τὴν om. O διοφατον oα[1] 3 ἰολαΐδαν Ael. ἰολλίδ. GΦ ἑολλ. O (ε in ras.) ὑολίδ. Σg ὑολλίδ. oΠ 3 ἐκέλευσε S 8 ἐπαμινώνδου Σ -δα^{ου} o[1] 9 ἀναγκ. om. Π 10 ἀν. τ. χρήμ. om. Σg ἀναγκαίους χρημάτων o[1] (corr. o[3]) ἀναγκαίας· χρημάτων GOΦ 11 τούτω νικομήδει δείξας Σo (νικομίδη in -ήδη corr.[2]) Π τουτονί, κομιδῆ δείξας Φ τουτωνί· δείξας κομιδῆ G (τουτωνί ex τουτονί[1]) Og 'νικοδήμῳ τούτῳ', ἔφη, δείξας v. Pel. 'νικομήδει τούτῳ', δείξας Ael. v. praefationem 14 τοῦτο δεῖ Φ 20 π. μ. ο. εἶπ.] νὴ δία ἔφη Σg

εἶπεν 'ἵνα μᾶλλον παροξυνθῶσι Θηβαῖοι καὶ σὺ δίκην δῷς τάχιον.'

5. Θήβης δὲ τῆς τοῦ τυράννου γυναικὸς ἐλθούσης πρὸς Πελοπίδαν καὶ λεγούσης θαυμάζειν ὅτι οὕτως ἱλαρός ἐστι δεδεμένος, αὐτὸς ἔφη μᾶλλον θαυμάζειν
E ἐκείνην, ὅτι μὴ δεδεμένη ὑπομένει Ἀλέξανδρον.

6. Κομισαμένου δ' αὐτὸν τοῦ Ἐπαμεινώνδου, χάριν εἶπεν ἔχειν Ἀλεξάνδρῳ· πεπειρᾶσθαι γὰρ ἑαυτοῦ νῦν μάλιστα οὐ πρὸς πόλεμον ⟨μόνον⟩, ἀλλὰ καὶ πρὸς θάνατον εὐθαρσῶς ἔχοντος.

ΡΩΜΑΙΚΑ

ΜΑΝΙΟΣ ΚΟΥΡΙΟΣ

1. Μάνιος Κούριος, ἐγκαλούντων αὐτῷ τινων ὅτι τῆς αἰχμαλώτου χώρας ὀλίγον ἑκάστῳ μέρος διένειμε τὴν δὲ πολλὴν ἐποίησε δημοσίαν, ἐπηύξατο μηδένα γενέσθαι Ῥωμαίων, ὃς ὀλίγην ἡγήσεται γῆν τὴν τρέφουσαν.

2. Σαυνιτῶν δὲ μετὰ τὴν ἧτταν ἀφικομένων πρὸς
F αὐτὸν καὶ χρυσίον διδόντων ἔτυχεν ἐν χύτραις ἕψων

---

3 v. Pel. 28 13 v. Crass. 2, 10 Val. Max. IV 3, 5 II Plin. h. n. XVIII 4, 18 Frontin. IV 3, 12 Colum. praef. et I 3, 10 de vir. ill. 33, 6 17 v. Cat. mai. 2, 2 cf. mor. 181e (193b) Cic. de rep. III 28, 40 de sen. 16, 55 parad. Stoic. 6, 2, 48 Val. Max. IV 3, 5 I Plin. h. n. XIX 26, 4 Frontin. IV 3, 2 de vir. ill. 33, 7 Flor. I 18, 22 Ath. X p. 419a Gell. I 14

---

13 Titulus (ut plerumque etiam lemmata) deest ubique, sed in mge ῥωμαϊκά JSAX Voss. 2; ἀποφθέγματα ῥωμαϊκά G part. II Laud. 55. De Romanis O m. post.

1 ἐπὶ σὲ παροξ. Σg 1. 2 σὺ δίκ. δ. τ. O θᾶττον ἀπόλῃ Σg (cf. vit.) 3 ἐξελθούσης Σg εἰσελθ.? Po. 7 ἐπαμινώνδα Φg (-ει- pro ι) 8 πεπειρᾶσθαι Wy. πεπείραται Ω πεπείραμαι γὰρ ἐμαυτοῦ Ha. 9 μόνον add. post οὐ Xyl.[1] post πόλεμον Po. om. Ω 13 μάρκος G[2]g μάριος v. Crass. κούρτιος O, sed τ exp. vel eras. Gg alii (κάρτιος ξ) 18 χύτραις O χύτροις G[1]Φ χύτρᾳ Cob.

γογγυλίδας· ἀπεκρίνατο δὴ τοῖς Σαυνίταις μηδὲν χρυσίου δεῖσθαι τοιοῦτον δεῖπνον δειπνῶν, αὐτῷ δὲ βέλτιον εἶναι τοῦ χρυσίον ἔχειν τὸ κρατεῖν τῶν ἐχόντων.

ΓΑΙΟΣ ΦΑΒΡΙΚΙΟΣ

1. *Γάιος Φαβρίκιος τὴν ὑπὸ Πύρρου Ῥωμαίων ἧτταν πυθόμενος ‘Λαιβῖνον’ εἶπε ‘Πύρρος, οὐκ Ἠπειρῶται Ῥωμαίους νενικήκασιν.’*

2. *Ἐλθὼν δὲ πρὸς Πύρρον περὶ λύσεως αἰχμαλώτων χρυσίον | μὲν πολὺ διδόντος οὐκ ἔλαβε· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὸν* **195**
μέγιστον ἐλέφαντα τοῦ Πύρρου παρασκευάσαντος ἐξόπισθεν ἀγνοοῦντι τῷ Φαβρικίῳ ῥήξαντα φωνὴν ἐπιφανῆναι καὶ τούτου γενομένου, ἐπιστραφεὶς ὁ Φαβρίκιος καὶ μειδιάσας ‘ἐμέ’ εἶπεν ‘οὔτε τὸ χρυσίον ἐχθὲς οὔτε σήμερον τὸ θηρίον ἐξέπληξε.’

3. *Τοῦ δὲ Πύρρου παρακαλοῦντος αὐτὸν εἶναι σὺν αὐτῷ καὶ τὴν μετ' αὐτὸν ἔχειν ἡγεμονίαν ‘οὐδὲ σοί’ ἔφη ‘τοῦτο λυσιτελές ἐστιν· Ἠπειρῶται γὰρ ἐὰν ἀμφοτέρους γνῶσιν ἡμᾶς, ὑπ' ἐμοῦ βασιλεύεσθαι μᾶλλον ἢ σοῦ ἐθελήσουσιν.’*

4. *Ὑπατεύοντι δὲ τῷ Φαβρικίῳ προσέπεμψεν ἐπιστολὴν ὁ τοῦ Πύρρου ἰατρὸς ἐπαγγελλόμενος, ἐὰν κελεύῃ,* B
φαρμάκοις τὸν Πύρρον ἀποκτενεῖν· ὁ δὲ Φαβρίκιος τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πύρρον ἔπεμψεν, αἰσθέσθαι κελεύσας ὅτι καὶ φίλων κάκιστός ἐστι κριτὴς καὶ πολεμίων.

---

5 v. Pyrrh. 18, 1 **8** v. Pyrrh. 20, 2—5 (v. Ziegl.) **15** v. Pyrrh. 20, 9 **20** v. Pyrrh. 21, 1—3 (v. Ziegl.) Cic. de off. I 13 III 22 Val. Max. VI 5, 1 Frontin. IV 4, 2 Gell. III 8

---

1 *δὴ* Jc *δὲ* ***O*** **2** *δειπνῶν* om. *Σ*o[1] **5** *γάιος* om. *ξ* **6** *λαιβῖνον* Hertl. ex vit. *λαβιίνω* *Σ* (*ιή* J[2]) *λαβιήνω* oαA (-*ῆνον* mg[1]) GOg *λαβηίνω* *Π*[2]*Φ* *λαιβίνω* Xyl.[2] **7** *ἐνίκησαν* cg **9** *οὐκ ἔλαβε* om. *Σ* **10** *σκευάσ.* (om. *παρα*) *Σ*g *παρακελεύσαντος* Ald. **11** *φωκίω* *Σ* (ss. *αβρι* J[2]) **13** *μειδιῶν* c **17** *ἔσται* Rich. **21** *ἐπαγγ.* om. o **23** *τὸν* *Σ*g vit. om. ***O*** **24** *ὅτι* *Σ*g *διότι* ***O***

5. Ἐπεὶ δὲ φωράσας τὴν ἐπιβουλὴν ὁ Πύρρος τὸν μὲν ἰατρὸν ἐκρέμασε, τῷ δὲ Φαβρικίῳ τοὺς αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων ἀπέδωκεν, οὐκ ἐδέξατο δωρεὰν ἀλλ' ἴσους ἀντέδωκε, μὴ δόξῃ λαμβάνειν μισθόν· οὐδὲ γὰρ χάριτι Πύρρου μεμηνυκέναι τὴν ἐπιβουλήν, ἀλλ' ὅπως μὴ δοκῶσι Ῥωμαῖοι δόλῳ κτείνειν, ὡς φανερῶς νικᾶν οὐ δυνάμενοι.

ΦΑΒΙΟΣ ΜΑΞΙΜΟΣ

C 1. Φάβιος Μάξιμος Ἀννίβᾳ μάχεσθαι μὴ βουλόμενος ἀλλὰ τρίβειν χρόνῳ τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ χρημάτων ἐνδεᾶ καὶ σιτίων οὖσαν ἐπηκολούθει διὰ τῶν τραχέων καὶ ὀρεινῶν ἀντιπαρεξιών· καταγελώντων δὲ τῶν πολλῶν καὶ παιδαγωγὸν Ἀννίβα καλούντων μικρὰ φροντίζων ἐχρῆτο τοῖς αὑτοῦ λογισμοῖς· καὶ πρὸς τοὺς φίλους ἔλεγεν ὅτι τὸν σκώμματα φοβούμενον καὶ λοιδορίας δειλότερον ἡγεῖται τοῦ φεύγοντος τοὺς πολεμίους.

2. Ἐπεὶ δὲ τοῦ συνάρχοντος Μινουκίου καταβαλόντος τινὰς τῶν πολεμίων πολὺς ἦν λόγος ὡς ἀνδρὸς ἀξίου τῆς Ῥώμης, μᾶλλον ἔφη τὴν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἀτυχίαν D τοῦ Μινουκίου φοβεῖσθαι. καὶ μετὰ μικρὸν ἐνέδρᾳ περιπεσόντος καὶ κινδυνεύοντος ἀπολέσθαι μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως ἐπιβοηθήσας τῶν τε πολεμίων πολλοὺς διέφθειρε κἀκεῖνον ἔσωσεν. ὁ μὲν οὖν Ἀννίβας εἶπε πρὸς τοὺς φίλους 'οὐ πολλάκις ἐγὼ προὔλεγον ὑμῖν τὴν ἐπὶ τῶν ὀρῶν νεφέλην ὅτι χειμάσει ποτὲ ἐφ' ἡμᾶς;'

3. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Κάνναις ἀτυχίαν τῆς πόλεως ἄρχων

---

1 v. Pyrrh. 21, 4. 5 9 v. Fab. Max. 5 Diod. XXVI 3, 1
17 v. Fab. Max. 8, 4 + 12, 6 Ars. 475 Apost. 18, 22 Liv. XXII 25. 30
26 v. Fab. Max. 19, 5

---

3 λυτηρίων Φ 5 τὴν om. Σ 11 ἐνδεῆ (ᾶ) o¹ ἐνδεῆ GOΦ
17. 20 μινικ. Σ (μεν. S) g 20 φοβεῖσθε Σ 22 τε om. ΣΠ²
24 ἐγὼ προὔλ. ὑμῖν Σγ vit. ὑμ. πρ. ἐγὼ O ἐπὶ Σg vit. ἀπὸ O

γεγονὼς μετὰ Κλαυδίου Μαρκέλλου, τόλμαν ἔχοντος ἀνδρὸς καὶ φιλομαχοῦντος ἀεὶ πρὸς τὸν Ἀννίβαν, αὐτὸς ἤλπιζεν, εἰ μηδεὶς μάχοιτο, ταχὺ τὴν δύναμιν τοῦ Ἀννίβα παρατεινομένην ἀπαγορεύσειν· ἔλεγεν οὖν ὁ Ἀννίβας E ὅτι μᾶλλον φοβεῖται Μαρκέλλου μαχομένου Φάβιον μὴ μαχόμενον.

4. Στρατιώτου δέ τινος Λευκανοῦ κατηγορηθέντος πρὸς αὐτόν, ὡς νύκτωρ ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου πλανῷτο πολλάκις ἐρῶν γυναικός, τὰ δ' ἄλλα θαυμαστὸν ἐν τοῖς ὅπλοις πυνθανόμενος εἶναι τὸν ἄνδρα, συλλαβεῖν ἐκέλευσε τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ κρύφα καὶ πρὸς αὐτὸν ἀγαγεῖν· ὡς δ' ἤχθη, μεταπεμψάμενος τὸν ἄνθρωπον 'οὐ λέληθας' ἔφη 'παρὰ τὸν νόμον ἀπονυκτερεύων· ἀλλ' οὐδὲ χρηστὸς ὢν πρότερον ἐλελήθεις· τὰ μὲν οὖν ἡμαρτημένα λελύσθω τοῖς ἠνδραγαθημένοις, τὸ δὲ λοιπὸν ἔσῃ μεθ' F ἡμῶν· ἔχω γὰρ ἐγγυητήν' καὶ προαγαγὼν συνέστησεν αὐτῷ τὸ γύναιον.

5. Ταραντίνους δὲ κατέχοντα φρουρᾷ τὸν Ἀννίβαν πλὴν τῆς ἀκροπόλεως ἀπαγαγὼν πορρωτάτω δι' ἀπάτης καὶ τὴν πόλιν ἑλὼν καὶ διαρπάσας, τοῦ γραμματέως ἐπερωτήσαντος τί περὶ τῶν ἱερῶν ἔγνωκεν ἀγαλμάτων, 'ἀπολίπωμεν' ἔφη 'Ταραντίνοις τοὺς θεοὺς κεχολωμένους.'

6. Μάρκου δὲ Λιβίου τοῦ τὴν ἀκρόπολιν φρουροῦντος δι' ἑαυτὸν ἑαλωκέναι τὴν πόλιν λέγοντος, οἱ μὲν ἄλλοι κατεγέλων, | ὁ δὲ Φάβιος εἶπεν 'ἀληθῆ λέγεις· εἰ μὴ γὰρ **196** σὺ τὴν πόλιν ἀπέβαλες, οὐκ ἂν ἐγὼ ἀνέλαβον.'

7 v. Fab. Max. 20, 5—9 cf. mor. 181a (Al. 21) Val. Max. VII 3, 7 de vir ill. 43, 5 18 v. Fab. Max. 22, 7 Liv. XXVII 16 23 v. Fab. Max. 23, 4 Cic. de or. II 67, 273 de sen. 4, 11 Liv. XXVII 25

1 γεγονὼς Σg κατασταθεὶς O 3 μαχοῖτο Hertl. 14 σοι post ἡμαρτ. add. vit. 15 ἔσει o[1] 18 ταραντίνων ἔχοντα φρουρὰν Φ 21/22 ἀπολίπωμεν ΣgG[2]O -λείπωμεν oΠ -λείπομεν G[1]Φξψ 23 μαρκέλλου Σg 24 δι' om. Φ 25 μὴ γὰρ Σg vit. γὰρ μὴ oΠ γὰρ om. GO μὴ om. Φ

7. Ἤδη δὲ πρεσβύτερος ὤν, ὑπατεύοντος τοῦ υἱοῦ καὶ χρηματίζοντος ἐν δημοσίῳ πολλῶν παρόντων, ἀναβὰς ἐφ' ἵππον προσῄει· πέμψαντος δὲ τοῦ νεανίσκου ῥαβδοῦχον καὶ καταβῆναι κελεύσαντος, οἱ μὲν ἄλλοι διετράπησαν, αὐτὸς δὲ ὁ Φάβιος ἀποπηδήσας τοῦ ἵππου προσέδραμε παρ' ἡλικίαν καὶ περιβαλὼν τὸν υἱόν 'εὖγε' εἶπεν, 'ὦ παῖ, φρονεῖς, αἰσθόμενος τίνων ἄρχεις καὶ πηλίκης ἀρχῆς μέγεθος παρείληφας.'

ΣΚΙΠΙΩΝ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

B *1. Σκιπίων δὲ ὁ πρεσβύτερος τὴν ἀπὸ τῶν στρατειῶν καὶ τῆς πολιτείας σχολὴν ἐν γράμμασι διατριβὴν ποιούμενος ἔλεγεν, ὁπότε σχολάζοι, πλείονα πράττειν.*

2. Ἐπεὶ δὲ Καρχηδόνα κατὰ κράτος εἷλε καὶ τῶν στρατιωτῶν τινες αἰχμάλωτον λαβόντες εὐπρεπῆ παρθένον ἧκον κομίζοντες αὐτῷ τ' ἐδίδοσαν, 'ἡδέως ἄν' ἔφη 'ἔλαβον, εἴπερ ἦν ἰδιώτης καὶ μὴ ἄρχων.'

3. Πολιορκῶν δὲ πόλιν Βαθεῖαν, ἧς ὑπερεφαίνετο ναὸς Ἀφροδίτης, ἐκέλευσεν ἐκεῖ τὰς ἐγγύας ὁμολογεῖν, ὡς εἰς τρίτην ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀφροδίτης ἀκουσόμενος τῶν διαδικούντων· καὶ τοῦτ' ἐποίησεν, ὡς προεῖπε, τῆς πόλεως ἁλούσης.

---

1 v. Fab. Max. 24, 1—4 Liv. XXIV 44, 9 Val. Max. II 2, 4 Gell. II 2, 13 **10** Cic. de off. III 1, 1 de rep. I 27 **13** cf. 179 e (Al. 3) Polyb. X 18. 19 Liv. XXVI 50 Cass. Dio frg. LVII 43 Val. Max. IV 3, 1 Frontin. II 11, 5 Polyaen. VIII 16, 6 Gell. VII 8 **17** Val. Max. III 7, 1ᵃ Gell. VI 1, 8—11

---

3 *ἵππον* oG¹Φ vit. *ἵππον* ΣgΠG²O *προσῄει* Wy. ex vit. *προήει* **Ω** sed 1 litt. erasa inter *ο* et *η* in o; *σ* partim eras. et cum *ι* insequ. in *η* mut. α¹⁺² **5** *αὐτ. δὲ μόνος ἀποπ.* J *αὐτ. δὲ ὁ φάβιος* om. lac. 10 litt. ind. Sc **6** *-λαβὼν* JSg **10** *σκιπ.* oα *σκηπ.* **O** hic et infra **10** *στρατηγιῶν* E *στρατιωτῶν* Φ **11** *σχολὴν* Σg om. **O** **14** *αἰχμαλώτους* JS **15** *τε* **Ω** *δὲ* Dübn. **16** *μὴ*] *οὐκ* oΠ **17** *Βαθ.*] *Βαιτύκην* App. Iber. 24 *Badia* Val. Max.

4. *Πυνθανομένου δέ τινος ἐν Σικελίᾳ, τίνι πεποιθὼς* C *ἐπὶ Καρχηδόνα μέλλοι τὸν στόλον περαιοῦν, δείξας αὐτῷ ἐνόπλους ἄνδρας τριακοσίους γυμναζομένους καὶ πύργον ὑψηλὸν ὑπὲρ θαλάττης ‘οὐδείς’ ἔφη ‘τούτων ἐστίν, ὅστις ἐπὶ τὸν πύργον ἀναβὰς τοῦτον οὐκ ἂν ἑαυτὸν ῥίψειεν ἐπὶ κεφαλὴν ἐμοῦ κελεύσαντος.’*

5. *Ἐπεὶ δὲ διάρας τῆς τε γῆς ἐκράτει καὶ τὰ στρατόπεδα τῶν πολεμίων κατέκαυσεν, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι πέμψαντες ἐποιοῦντο συνθήκας, τά τε θηρία καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα δώσειν ὁμολογήσαντες, Ἀννίβου δὲ καταπλεύσαντος ἐξ Ἰταλίας μετεμέλοντο ταῖς ὁμολογίαις διὰ τὸ θαρρεῖν, πυθόμενος Σκιπίων ἔφη μηδὲ* D *βουλομένοις αὐτοῖς ἔτι τὰς σπονδὰς φυλάξειν, ἂν μὴ τάλαντα πεντακισχίλια προεκτίσωσιν, ὅτι μετεπέμψαντο τὸν Ἀννίβαν.*

6. *Ἐπεὶ δὲ νικηθέντες οἱ Καρχηδόνιοι κατὰ κράτος περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης πρέσβεις ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, ἐκέλευσεν εὐθὺς ἀπιέναι τοὺς ἥκοντας, ὡς οὐκ ἀκουσόμενος πρότερον αὐτῶν ἢ Λεύκιον Τερέντιον ἀναγάγωσιν· ἦν δὲ Ῥωμαῖος ὁ Τερέντιος, ἐπιεικὴς ἀνήρ, γεγονὼς αἰχμάλωτος ὑπὸ Καρχηδονίων· ἐπεὶ δὲ ἧκον ἄγοντες τὸν ἄνδρα, καθίσας ἐν τῷ συμβουλίῳ παρ’ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος, οὕτως ἐχρημάτισε τοῖς Καρχη-* E *δονίοις καὶ κατέλυσε τὸν πόλεμον.*

7. *Ὁ δὲ Τερέντιος ἐπηκολούθησεν αὐτῷ θριαμβεύοντι*

---

1 Liv. XXIX 1 Val. Max. VII 3, 3 App. Pun. 8 **16** Liv. XXX 43 **25** Liv. XXX 45 XXXVIII 55 Val. Max. V 2, 5

---

1 *πυθομένου* *Σ*g **2** *μέλλοι* ***O*** *μέλλει* o*Π* **7** *διάρας* G[1]OΦ *διαβὰς* *Σ*go*Π* **8** *οἱ δὲ καρχ.* ***O*** *δὲ* om. ξ **10** *ὁμολογοῦντες* G[1]O *ἀννίβα* ξ **11** *μετεμελῶντο* *Π* *-λοῦντο* *Π*[2] **11/12** *τῆς ὁμολογίας* ξ sed cf. v. Tim. 6 *τοῖς εἰρημένοις μὴ μεταμ.* v. Demosth. 21 mor. 549 c „sermo absurdus“ Ha. de toto hoc loco; iniuria **12** *πυθ. δὲ ὁ σκ.* ***O*** *δὲ ὁ* om. *Σ*g **14** *προεκτ.* *Σ*oα[1] *προσεκτ.* ***O*** **18** *ἀπεῖναι* o*Π*GOΦ *οὐκ* om. *Σ*g **19/20** *ἀναγάγ.* G[II] Laud. *ἀγάγ.* ***O***

πιλίον ἔχων ὥσπερ ἀπελεύθερος· ἀποθανόντος δὲ τοῖς ἐπὶ τὴν ἐκφορὰν παραγενομένοις ἐνέχει πίνειν οἰνόμελι καὶ τὰ ἄλλα περὶ τὴν ταφὴν ἐφιλοτιμήθη. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον.

8. *Ἀντιόχου δὲ τοῦ βασιλέως μετὰ τὸ διαβῆναι Ῥωμαίους ἐπ' αὐτὸν εἰς Ἀσίαν πέμψαντος πρὸς τὸν Σκιπίωνα περὶ διαλύσεως, 'ἔδει πρότερον' εἶπεν 'ἀλλὰ μὴ νῦν, ὁπότε καὶ τὸν χαλινὸν καὶ τὸν ἀναβάτην προσδέδεξαι.'*

9. *Χρήματα δὲ τῆς συγκλήτου λαβεῖν αὐτὸν ἐκ τοῦ*
F *ταμιείου ψηφισαμένης, τῶν δὲ ταμιῶν οὐ βουλομένων ἀνοῖξαι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, αὐτὸς ἀνοίξειν ἔφη· καὶ γὰρ κλείεσθαι δι' αὐτὸν πλήσαντα χρημάτων τοσούτων τὸ ταμιεῖον.*

10. † *Πετιλλίου δὲ καὶ Κοΐντου πολλὰ πρὸς τὸν δῆμον αὐτοῦ κατηγορησάντων, εἰπὼν ὅτι τῇ σήμερον ἡμέρᾳ Καρχηδονίους καὶ Ἀννίβαν ἐνίκησεν, αὐτὸς μὲν ἔφη στεφανωσάμενος ἀναβαίνειν εἰς τὸ Καπετώλιον θύσων, τὸν δὲ βουλόμενον τὴν ψῆφον ἐκέλευσε φέρειν περὶ*
197 *αὐτοῦ·* | *καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἀνέβαινεν, ὁ δὲ δῆμος ἐπηκολούθησε τοὺς κατηγόρους ἀπολιπὼν λέγοντας.*

---

5 Polyb. XXI 15, 9 Liv. XXXVII 36 App. Syr. 29 cf. Aristot. rhet. II 20 Hor. epist. I 10, 34 **10** Polyb. XXIII 14, 5 Val. Max. III 7, 1 d cf. mor. 206 c **15** 540 f v. Cat. mai. 15, 1 cf. **194** a b Polyb. XXIII 14 Liv. XXXVIII 50/51 Val. Max. III 7, 1 e App. Syr. 40 Gell. IV 18 de vir. ill. 49, 17 cf. Th. Mommsen, Die Scipionenprozesse. Röm. Forsch. II 417 ff.

---

2 *παραγεν.* v Laur. C. S. 57 *-γιν.* ***O*** **8/9** *προσεδέξω* z *προσδέξεται* *Σ*g **11** *ταμιείου* *Φ* *ταμεῖου* ***O*** postea *ταμείων* o[1]c (*ῶν*) *-μιείων* GO[1] **11** *οὐ*] *μὴ* O **13** *ἐμπλήσ.* *Φ* **14** *ταμεῖον* o*Π* **15** *πετιλλίου* Wy. ex Liv. *παιτιλίου* ***O*** *-τίλου* S *-τουλίου* *Φ* aut *Πετιλλίων δὲ*** *καὶ Κοίντου* scribendum et lac. expl. voce *Ἀτηίου* (cf. de vir. ill.) (Na.) aut Livii verbis L 5: „duo Q. Petillii" sive iam Plutarchus ipse in Scipionis vita sive compilator in errorem adductus est, v. Mommsen p. 429 not. 31 **18** *καπιτ.* *Σ*gA

ΤΙΤΟΣ ΚΟΙΝΤΙΟΣ

1. Τίτος Κοΐντιος οὕτως ἦν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιφανής, ὥστε πρὸ δημαρχίας καὶ στρατηγίας καὶ ἀγορανομίας ὕπατος αἱρεθῆναι. πεμφθεὶς δὲ στρατηγὸς ἐπὶ Φίλιππον εἰς λόγους ἐπείσθη συνελθεῖν αὐτῷ· τοῦ δὲ Φιλίππου λαβεῖν ὁμήρους ἀξιοῦντος, ἐκεῖνον μὲν γὰρ ⟨παρ-⟩εἶναι μετὰ πολλῶν [Ῥωμαίων], ἑαυτὸν δὲ μόνον [Μακεδόσι], 'σὺ γὰρ μόνον' ὁ Κοΐντιος ἔφη 'ἑαυτὸν ἐποίησας ἀποκτείνας τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς.'

B 2. Νικήσας δὲ μάχῃ τὸν Φίλιππον ἐκήρυξεν ἐν Ἰσθμίοις ὅτι τοὺς Ἕλληνας ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους ἀφίησιν· ὅσοι δὲ Ῥωμαίων αἰχμάλωτοι γενόμενοι ἐν τοῖς κατ' Ἀννίβαν χρόνοις ἐδούλευον παρὰ τοῖς Ἕλλησι, τούτων ἕκαστον οἱ Ἕλληνες ἐξωνησάμενοι δραχμῶν πεντακοσίων δωρεὰν ἔδωκαν αὐτῷ, κἀκεῖνοι θριαμβεύοντι συνηκολούθησαν ἐν Ῥώμῃ πιλία περὶ ταῖς κεφαλαῖς ἔχοντες, ὥσπερ ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐλευθερωθεῖσι.

3. Τοὺς δ' Ἀχαιοὺς ἐπὶ τὴν Ζακυνθίων νῆσον διανοουμένους στρατεύειν ἐκέλευε φυλάττεσθαι, μὴ καθάπερ αἱ χελῶναι τὴν κεφαλὴν προτείναντες ἔξω τῆς Πελοποννήσου κινδυνεύσωσιν.

C 4. Ἀντιόχου δὲ τοῦ βασιλέως μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἥκοντος εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πάντων ἐκπεπληγμένων τὰ πλήθη καὶ τοὺς ὁπλισμούς, λόγον εἶπε τοιοῦτον πρὸς

---

2 v. Flamin. 2+17 Polyb. XVIII 7 Liv. XXXII 7. 32 10 v. Flam. 10 Liv. XXXIII 32 12 v. Flam. 13 Liv. XXXIV 52 Val. Max. V 2, 6 18 v. Flam. 17 Liv. XXXVI 32 22 v. Flam. 17 Liv. XXXV 49 cf. 193f (Ep. 20) Polyb. XXIII 5

---

2 κοΐντιος Mez. κόϊντος ΣgoΠ κουΐντιος GOΦ 3 πρὸς Σg 6/7 ⟨παρ⟩εἶναι Hch. εἶναι Ω 7 ῥωμαίων O ῥωμαίοις ΣG¹v del. Stg. cf. vit. 7/8 μακεδόσι om. G¹Φ del. Stg. 8 κοΐντιος Mez. κόϊντος Ω 10/11 ἐν Ἰσθμίοις om. J (sine lac.) Sc (lac. 5 litt. indic.) 11 αὐτ. κ. ἐλ. Σg 16/17 π. τὰς κεφαλὰς GOgΦ sed cf. Her. VII 61 19 φυλάττειν Σ 24 λόγον O αὐτῶν G¹ (ss. τί γὰρ G²) Φ αὐτῶν τί γὰρ O

τοὺς Ἀχαιούς· ἔφη γὰρ ἐν Χαλκίδι παρὰ τῷ ξένῳ δειπνῶν θαυμάζειν τὸ τῶν κρεῶν πλῆθος· εἰπεῖν δὲ τὸν ξένον ὅτι ταῦτα πάντα χοίρειά ἐστιν ἡδύσμασι καὶ σκευασίαις διαφέροντα. ‘μὴ τοίνυν μηδὲ ὑμεῖς’ ἔφη ‘θαυμάζετε τὴν βασιλικὴν δύναμιν, λογχοφόρους καὶ καταφράκτους καὶ πεζεταίρους καὶ ἀφιπποτοξότας ἀκούοντες· πάντες γάρ εἰσιν οὗτοι Σύροι ὀπλαρίοις ἀλλήλων διαφέροντες.’

5. *Φιλοποίμενι δὲ τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀχαιῶν ἱππεῖς*
D *μὲν πολλοὺς καὶ ὁπλίτας ἔχοντι χρημάτων δ' οὐκ εὐπο-*
ροῦντι προσπαίζων ἔλεγεν ὅτι ‘χεῖρας ἔχει Φιλοποίμην καὶ σκέλη, γαστέρα δ' οὐκ ἔχει.’ καὶ γὰρ καὶ τῇ φύσει τοῦ σώματος ἦν ὁ Φιλοποίμην τοιοῦτος.

ΓΑΙΟΣ ΔΟΜΙΤΙΟΣ

Γάιος Δομίτιος, ὃν Σκιπίων ὁ μέγας ἀνθ' ἑαυτοῦ τῷ ἀδελφῷ Λευκίῳ παρακατέστησεν ἐν τῷ πρὸς Ἀντίοχον πολέμῳ, κατασκεψάμενος τὴν τῶν πολεμίων φάλαγγα καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἡγεμονικῶν εὐθὺς ἐπιχειρεῖν κελευόντων ἔφη τὴν ὥραν οὐκ ἐπαρκεῖν, ἵνα τοσαύτας μυριά-
E *δας κατακόψαντες καὶ διαρπάσαντες τὴν ἀποσκευὴν*
ἐπανελθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἑαυτῶν ἐπιμεληθῶσι, τὸ δ' αὐτὸ ποιήσειν αὔριον καθ' ὥραν. καὶ συμβαλὼν τῇ ὑστεραίᾳ πεντακισμυρίους τῶν πολεμίων ἀνεῖλεν.

ΠΟΠΛΙΟΣ ΛΙΚΙΝΙΟΣ

Πόπλιος Λικίνιος ὕπατος στρατηγὸς ἡττηθεὶς ὑπὸ Περσέως τοῦ Μακεδόνων βασιλέως ἱππομαχίᾳ δισχιλίους

---

9 v. Philop. 2 Ars. 475 Apost. 18, 23 15 cf. 191 c (Ages. 11) App. Syr. 30 sqq. Liv. XXXVII 39 25 Polyb. XXVII 8, 10 Liv. XLII 58—62

---

5 *καὶ λογχ.* o^1GO 6 *καὶ* ante *καταφρ.* om. *Π*GO *ἀφιππ.* o*Π* *ἀμφιπποτ.* GOΦ *ἱπποτ.* *Σ*g deest verbum in vita 12 *καὶ γὰρ καὶ* o*Π* Ars. *καὶ γὰρ* ***O*** 13 *καὶ* add. post *ἦν* GOΦ 15 *γάιος* ***Ω*** *γναῖος* Mez. 20 *ἀποσκ.* *Π* *παρασκ.* ***O*** *παρασκ.* (*ἀπο* supra) o^1

ὀκτακοσίους ἀπέβαλε, τοὺς μὲν πεσόντας τοὺς δὲ ἁλόντας· ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν μάχην ἔπεμψεν ὁ Περσεὺς πρέσβεις περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης, ἐκέλευσεν ὁ νενικημένος τὸν νενικηκότα Ῥωμαίοις ἐπιτρέπειν τὰ καθ' αὐτόν. F

ΠΑΥΛΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ

1. *Παῦλος Αἰμίλιος δευτέραν ὑπατείαν μετελθὼν ἀπέτυχεν· ἐπεὶ δὲ τοῦ πρὸς Περσέα καὶ Μακεδόνας πολέμου μῆκος λαμβάνοντος ἀπειρίᾳ καὶ μαλακίᾳ τῶν στρατηγῶν ἐκεῖνον ὕπατον ἀπέδειξαν, οὐκ ἔφη χάριν ἔχειν αὐτοῖς· οὐ γὰρ ⟨οὕτως⟩ αὐτὸς ἀρχῆς δεόμενος, ὡς ἐκείνων ἄρχοντος, ᾑρῆσθαι στρατηγός.*

2. *Ἐλθὼν δ' εἰς οἶκον ἐξ ἀγορᾶς καὶ τὴν Τερτίαν τὸ θυγάτριον εὑρὼν δεδακρυμένον ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν· εἰπούσης δὲ ὅτι 'Περσεὺς τέθνηκεν ἡμῖν' (κυνίδιον δ'* **198** *ἦν οὕτως ὀνομαζόμενον), 'ἀγαθῇ τύχῃ,' εἶπεν, 'ὦ θύγατερ, καὶ δέχομαι τὸν οἰωνόν.'*

3. *Εὑρὼν δ' ἐπὶ στρατοπέδου πολλὴν θρασύτητα καὶ λαλιὰν παραστρατηγούντων καὶ πολυπραγμονούντων ἐκέλευσεν ἡσυχίαν ἔχειν καὶ ποιεῖν ὀξείας τὰς μαχαίρας μόνον, αὑτῷ δὲ τῶν ἄλλων μελήσειν.*

4. *Τὰς δὲ νυκτερινὰς φυλακὰς ἐκέλευσεν φυλάσσειν ἄνευ λόγχης καὶ ξίφους, ὅπως ἀμύνασθαι τοὺς πο-*

---

6 v. Aem. P. 11 **12** v. Aem. 10 Cic. de div. I 46 Val. Max. I 5, 3 **17** v. Aem. 13 Liv. XLIV 22 **21** v. Aem. 13 Liv. XLIV 33, 8 Tzetz. Chil. 9, 276

---

3 ἐκέλευσεν ΣgE -ευεν *O* **6** αἰμ. hic et infra ΣgoΠ
οὗτος
7 πολέμου καὶ μακεδ. GO **10** ⟨οὕτως⟩ Ku. αὐτὸς o^1 (οὗτ. del. o^3) **11** ἐκεῖνοι $α^2$ ἐκείνων *O* (scil. δεομένων Ku.) στρατηγὸς *O* suppl. J^2 in lac., om. c στρατηγὸν o^1G^1 (σ ss. o^1G^3) Φ **12** τερεντίαν cg **13** τὴν θυγατέρα S δεδακρυμένην Scg **18. 19** ἐκέλευσεν SgO ἐκέλευεν *O* **19** ἔχ.] ἄγειν Σg **21** ἐκέλευσεν o^1O ἐκέλευε *O*

λεμίους ἀπεγνωκότες μᾶλλον διαμαχοῦνται πρὸς τὸν ὕπνον.

5. *Ἐμβαλὼν δὲ διὰ τῶν ἄκρων εἰς Μακεδονίαν καὶ συντεταγμένους ἰδὼν τοὺς πολεμίους τοῦ Νασικᾶ παρα-* B *καλοῦντος αὐτὸν εὐθὺς ἐπιχειρεῖν 'εἴγε τὴν σήν' εἶπεν 'ἡλικίαν εἶχον· αἱ δὲ πολλαί με πεῖραι κωλύουσιν ἐκ πορείας πρὸς φάλαγγα συντεταγμένην μάχεσθαι.'*

6. *Νικήσας δὲ τὸν Περσέα καὶ τὰς ἐπινικίους ποιούμενος ἑστιάσεις ἔλεγε τῆς αὐτῆς ἐμπειρίας εἶναι στράτευμα φοβερώτατον πολεμίοις καὶ συμπόσιον ἥδιστον φίλοις παρασχεῖν.*

7. *Τοῦ δὲ Περσέως αἰχμαλώτου γενομένου καὶ παραιτουμένου τὸν θρίαμβον 'ἐπὶ σοί' εἶπε 'τοῦτ' ἐστίν,' ἐξουσίαν διδοὺς αὐτῷ ἑαυτὸν ἀνελεῖν.*

8. *Χρημάτων δ' ἀπείρων εὑρεθέντων αὐτὸς μὲν οὐκ* C *ἔλαβε, τῷ δὲ γαμβρῷ Τουβέρωνι φιάλην ἀργυρᾶν ὁλκῆς πέντε λιτρῶν ἀριστεῖον ἔδωκε. καὶ τοῦτό φασι πρῶτον εἰς τὸν ⟨τῶν⟩ Αἰλίων οἶκον εἰσελθεῖν κειμήλιον ἀργυροῦν.*

9. *Τεσσάρων δὲ παίδων ἀρρένων αὐτῷ γεγονότων δύο μὲν πρότερον ἐτύγχανεν ἐκδεδωκὼς ἑτέροις θέσθαι·*

---

3 v. Aem. 17 Liv. XLIV 36 Val. Max. VII 2, 2 Frontin. IV 7, 3 App. Iber. 87 Gell. XIII 3, 6 **8** 615e v. Aem. 28 cf. Stob. III 18, 21 (8—12) **12** v. Aem. 34 **15** v. Aem. 28 Val. Max. IV 4, 9 Plin. h. n. XXXIII 50 **20** v. Aem. 35. 36 Cic. Lael. 2 Tusc. III 28 ep. ad fam. IV 6 Val. Max. V 10, 2 Sen. cons. ad Marc. 13 Vell. Paterc. I 10, 3—5 App. Pun. 17

---

1 *μᾶλλον καὶ* O *⟨προσέξουσι⟩ καὶ διαμ.* Stg ex vit. **4** *ναυσικᾶ* Σg *τοῦ νασικοῦ* (superscr. *α*) o[1] *νασικοῦ* G[1] *νασίκου* Φ *τοῦ* om. GOΦ **9** *αὐτῆς* Σg om. **O** **10** *φοβερώτατον* A[2] Xyl.[1] *-ρώτερον* **O** *πολεμίου* Φ **12. 13** *παραιτ.* Wy. ex vita *παρακρουομένου* Ω *καὶ παραιτ.* om. O[1] **16** *ἀργυρᾶν ὁ* (lac. 15 litt.) *ἔδωκε* J (suppl. J[2]) *ἀργ. ὁλκῆς* (lac. 11 litt.) *ἔδωκε* S *ἀργυρᾶν* (lac. 42 litt.) *πρῶτον* c **17** *φασι* **O** *οὖν* S **18** *⟨τῶν⟩* Hch. *Αἰλίων* Bern. ex vita *αἰμιλίων* **O** (*αἰμ.* Π) *αἰμιλίου* (vel *αἰμ.*) Σg **21** *ἐκδεδ.* Steph. *δεδωκὼς* **O** *ἐνδεδ.* Π

δυοῖν δ' ὄντων ἐπὶ τῆς οἰκίας ὁ μὲν ἡμέραις πέντε πρὸ τοῦ θριάμβου, τεσσαρακαίδεκα γεγονὼς ἔτη, ἀπέθανεν, ὁ δὲ ὕστερον πέντε τοῦ θριάμβου, δωδεκαέτης. προελθὼν δέ, τοῦ δήμου συναλγοῦντος αὐτῷ καὶ συμπενθοῦντος, νῦν ἔφη περὶ τῆς πατρίδος ἀδεὴς γεγονέναι καὶ ἀκίνδυνος, ὁπότε τῶν εὐτυχημάτων τὴν νέμεσιν εἰς τὸν οἶκον ἀπερεισαμένης τῆς τύχης ὑπὲρ πάντων αὐτὸς ἀναδέδεκται. D

ΚΑΤΩΝ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

1. Κάτων ὁ πρεσβύτερος ἐν τῷ δήμῳ τῆς ἀσωτίας καὶ πολυτελείας καθαπτόμενος εἶπεν 'ὡς χαλεπόν ἐστι λέγειν πρὸς γαστέρα ὦτα μὴ ἔχουσαν.' 2. Θαυμάζειν

---

9 cf. H. Jordan M. Porcii Catonis praeter libros de r. r. quae extant. Lps. 1860 et eundem in Iahnii Annal. (26) 73. 1856 p. 384 Rh. Mus. 14 (1859) p. 261. Scheibmaier De sententiis qu. dic. Caecilii Balbi (Diss.) München 1879. Stechert de Catonis qu. dic. distichis. Diss. Greifswald 1912. — In Catonis haec apophthegmata maximam partem ex vita Plutarchea desumpta florilegii cuiusdam philosophici sententiae irrepsisse videntur, ex quibus alphabeticus quidam ordo etsi in fine perturbatus etiamnunc cognosci potest (ἁμαρτάν.: 4. 5, ἄρχοντες: 5. 8. 11 (δυνάμενοι), αἰδώς: 9, ἀρετή: 12, ἄδικοι: 4. 13. 14, ὀργή: 16, φθόνος: 17, σπουδαῖοι: 18, πράξεις: 19) et color Stoicus, ut aut Catonem minorem aut fortasse Hecatonem Rhodium Stoicum cum Catone maiore contaminatum esse opinari liceat. Hecato, quem χρειῶν duos libros composuisse constat (R.-E. VII 2797), etiam aliis locis cum Catone confunditur, velut ap. Diog. L. (cf. Usener Epicur. praef. XI not. 2) et Ars. p. 200 (= Diog. L. VI 32), ubi Hecatonis nomen pro Catonis scribendum esse manifestum est.

---

10 131 d 996 d v. Cat. mai. 8, 1 Stob. III 6, 61 Mp 27 (M. 873) M. A. 18 (Bar. f. 135 a) Ars. 326 (Jord. p. 97) 12 668 b v. Cat. mai. 8, 2 Polyb. XXXI 24 (ap. Athen. VI p. 274 f) Plin. h. n. IX 31 (Jord. p. 97 cf. fr. 83)

---

1 ὄντοιν Σg 2 τεσσαρακαίδεκα Bern. -ρεσκ. Ω ($\overline{ιδ}$ Φ)
10 ὁ πρεσβ. — καὶ om. Stob. et flor. 11 ὡς om. vit. 12 πρ. γαστ. λέγ. S vit. codd. Υ μὴ = 131 e 996 d Stob. οὐκ vit.

δὲ πῶς σῴζεται πόλις, ἐν ᾗ πωλεῖται πλείονος ἰχθὺς ἢ βοῦς.

3. *Λοιδορῶν δέ ποτε τὴν ἐπιπολάζουσαν γυναικοκρατίαν 'πάντες' εἶπεν 'ἄνθρωποι τῶν γυναικῶν ἄρχουσιν, ἡμεῖς δὲ πάντων ἀνθρώπων, ἡμῶν δὲ αἱ γυναῖκες.'*

4. *Ἔφη δὲ βούλεσθαι μᾶλλον εὐεργετήσας μὴ κομίσασθαι χάριν ἢ μὴ ὑποσχεῖν κόλασιν ἀδικήσας, καὶ*
E *πᾶσιν ἀεὶ τοῖς ἁμαρτάνουσι χωρὶς ἑαυτοῦ διδόναι συγγνώμην.*

5. *Παρορμῶν δὲ τοὺς ἄρχοντας ἐπιτιμᾶν τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἔλεγε τοὺς δυναμένους κωλύειν τοὺς κακῶς ποιοῦντας, ἐὰν μὴ κωλύωσι, κελεύειν.*

6. *Τῶν δὲ νέων ἔφη χαίρειν τοῖς ἐρυθριῶσι μᾶλλον ἢ τοῖς ὠχριῶσι.*

7. *Στρατιώτην δὲ μισεῖν, ὃς ἐν τῷ περιπατεῖν τὰς χεῖρας, ἐν δὲ τῷ μάχεσθαι τοὺς πόδας κινεῖ, ῥέγχει δὲ μεῖζον ἢ ἀλαλάζει.*

8. *Κάκιστον δ' ἔλεγεν ἄρχοντα εἶναι τὸν ἄρχειν ἑαυτοῦ μὴ δυνάμενον.*

---

3 1c v. Cat. 8, 4 cf. 185d (Themist. 10) Jord. p. 98 **6** v. Cat. 8, 16. 17 Sall. Cat. 52, 8 (Cat. min.!) Cic. pro Mur. 29, 61 M. Antonin. I 15 [Publ. Syr.] 165 W. p. 125 [Sen.] de mor. 111 Aus. VII sap. 3, 4 [Caec. Balb.] p. 18 Wölffl. **10** cf. 154d (Solon) Sall. Cat. 52, 12 Iug. 31, 27 [Sen.] de mor. 114 Dist. Cat. 3, 15 Aus. VII sap. 3, 5 Stob. IV 5, 25 (Isaeus) 112 (Pythag.) IV 1, 76. 77. 134 (Solon) gn.V. 503 Stb. cf. Stechert p. 75 Scheibmaier p. 28 **13** 29e 528f v. Cat. 9, 5 gn.V. 548 Stb. gn.Vind. 187 Stob. III 31, 9 [Caec. Balb.] φ 43 W. cf. Haupt Phil. 3 p. 376 Jord. Rh. M. 14 p. 272 **15** v. Cat. 9, 5 **18** cf. 210f 212bc Isocr. or. 2, 29 Cic. parad. St. 5, 1 Diog. L. I 60 Stob. IV 5, 78. 7, 26 gn.V. 472 Stb. Mp 9 (Berol. f. 43a) M. A. 28 (Bar. 187a) Ars. 307

---

3 *γυν.* ΣgG *-κράτειαν* o*Π* *-στρατίαν* O *-κρασίαν* *Φ* **5** *π. τῶν ἀνθρ.* Jc **6** *μᾶλλ. εὐεργ. βούλ.* *Σ*g **8** *διδόναι* *Σ*g vit. *δοῦναι* **O** **11** *-τάνουσιν* (lac. 10—16 litt.) *δυν.* Jc (suppl. J[x]) **12** *κελ.* o[1]G (*καὶ λεύειν*) O*Φ* *λευϊ* sine lac. J *βασιλεύειν* S om. c *καταλεύειν* o[8]*Π*G[3mg] **13** *μᾶλλ. τοῖς ἐρυθρ.* *Σ*g **18** *εἶναι* om. *Σ*

9. *Μάλιστα δ' ἐνόμιζε δεῖν ἕκαστον ἑαυτὸν αἰδεῖσθαι· μηδένα γὰρ ἑαυτοῦ μηδέποτε χωρὶς εἶναι.*

10. *Πολλῶν δ' ὁρῶν ἀνισταμένους ἀνδριάντας 'περὶ ἐμοῦ δ' ἔφη 'βούλομαι ἐρωτᾶν μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους, διὰ* F
τί ἀνδριὰς οὐ κεῖται [Κάτωνος] ἢ διὰ τί κεῖται.'

11. *Φείδεσθαι δὲ τῆς ἐξουσίας παρεκάλει τοὺς δυναμένους, ὅπως ἀεὶ παραμείνῃ τὸ ἐξεῖναι.*

12. *Τοὺς δὲ τῆς ἀρετῆς τὴν τιμὴν ἀφαιροῦντας ἔλεγε τὴν ἀρετὴν ἀφαιρεῖν τῆς νεότητος.*

13. *Τὸν δ' ἄρχοντα ἢ κριτὴν ἔλεγε δεῖν μήτε ὑπὲρ τῶν δικαίων λιπαρεῖσθαι μήτε ὑπὲρ τῶν ἀδίκων ἐκλιπαρεῖσθαι.*

14. *Τὴν δ' ἀδικίαν ἔλεγε τοῖς ἀδικοῦσιν ἂν μὴ φέρῃ* **199**
κίνδυνον, ἅπασι φέρειν.

15. *Τῷ δὲ γήρᾳ πολλῶν αἰσχρῶν παρόντων ἠξίου μὴ προστιθέναι τὴν ἀπὸ τῆς κακίας αἰσχύνην.*

16. *Τὸν δ' ὀργιζόμενον ἐνόμιζε τοῦ μαινομένου χρόνῳ διαφέρειν.*

17. *Ἥκιστα δὲ φθονεῖσθαι τοὺς τῇ τύχῃ χρωμένους ἐπιεικῶς καὶ μετρίως· 'οὐ γὰρ ἡμῖν ἀλλὰ τοῖς περὶ ἡμᾶς φθονοῦσι.'*

---

1 Isocr. ad Demon. 16 Stob. III 31, 7. 11 Mp 40 (M. 916) [Sen.] de mor. 59. 108 Aus. VII sap. 7, 1 [Caec. Balb.] Paris. 65 p. 42 W. cf. Wölfflin Phil. 9 p. 682 Jord. Rh. M. 14 p. 278 **3** 820b v. Cat. 19, 6 cf. 191d (Ages. 12) Amm. Marc. XIV 6, 8 **6** Mp 9 (Ber. 43a) M. A. 28 (Bar. 187a) A. II 1 (M. 1005) **8** Plat. de rep. VIII p. 551a Cic. Tusc. I 2 Sen. ep. 102, 11—19 Iuv. X 140 **10** Mp 9 (Ber. 43a) M. A. 28 (Bar. 187a) A. II 1 (M. 1005) **15** 784a 829f v. Cat. 9, 10 Cic. de sen. 18, 62 Stob. IV 50, 82 Ma. 41 (V. f. 170a) **17** Stob. III 20, 68 Hor. Ep. I 2, 62 Sen. de ira I 1, 2 [Sen.] de mor. 106 cf. Wölfflin Phil. 9 p. 680 **19** cf. mor. 536 sqq. Stob. III 38, 51 Mp 54 (M. 961) Ars. 326

---

1 *αἰδ. ἑαυτ.* Stob. Max. **3** *ἀνεστ.* o*Π*GO*Φ* (*-σταλμ.* Ez) *περὶ ἐμ.* *Σ*g *περὶ* om. *O* **4** *ἐρωτ. βούλ.* *Φ* **5** *κάτ.* del. Cob. **7** *παραμείνῃ* *Σ*gGO*Φ* *-μένει* o *-μένοι* *Π* *-μένῃ* Hu. **18** *ἀδικοῦσιν ἂν* Hch. *-κοῦσιν κἂν* o *-σι κἂν* *O* **19** *φθον. ἔλεγε* Stob.

18. *Τοὺς δὲ σπουδάζοντας ἐν τοῖς γελοίοις ἔλεγεν ἐν τοῖς σπουδαίοις ἔσεσθαι καταγελάστους.*

19. *Τὰς δὲ καλὰς πράξεις ἔλεγε δεῖν καταλαμβάνειν πράξεσι καλαῖς, ἵνα μὴ τῆς δόξης ἀπορρέωσιν.*

20. *Ἐπετίμα δὲ τοῖς πολίταις ἀεὶ τοὺς αὐτοὺς αἱρου-*
B *μένοις ἄρχοντας· 'δόξετε γάρ' εἶπεν 'ἢ μὴ πολλοῦ τὸ ἄρχειν ἄξιον ἢ μὴ πολλοὺς τοῦ ἄρχειν ἀξίους ἡγεῖσθαι.'*

21. *Τὸν δὲ τοὺς παραλίους ἀγροὺς πεπρακότα προσεποιεῖτο θαυμάζειν ὡς ἰσχυρότερον τῆς θαλάσσης· 'ἃ γὰρ ἐκείνη μόλις ἐπικλύζει, οὗτος ῥᾳδίως καταπέπωκε.'*

22. *Τιμητείαν δὲ μετιὼν καὶ τοὺς ἄλλους ὁρῶν δεομένους τῶν πολλῶν καὶ κολακεύοντας, αὐτὸς ἐβόα τὸν δῆμον ἀποτόμου χρείαν ἔχειν ἰατροῦ καὶ μεγάλου καθαρμοῦ· δεῖν οὖν μὴ τὸν ἥδιστον, ἀλλὰ τὸν ἀπαραίτητον αἱρεῖσθαι. καὶ ταῦτα λέγων ᾑρέθη πρὸ πάντων.*

23. *Διδάσκων δὲ τοὺς νέους εὐθαρσῶς μάχεσθαι πολ-*
C *λάκις ἔλεγε τοῦ ξίφους τὸν λόγον μᾶλλον καὶ τὴν φωνὴν τῆς χειρὸς τρέπειν καὶ καταπλήττειν τοὺς πολεμίους.*

24. *Ἐπεὶ δὲ πολεμῶν τοῖς περὶ τὸν Βαῖτιν ποταμὸν οἰκοῦσιν εἰς κίνδυνον ὑπὸ πλήθους τῶν πολεμίων κατέστη, τῶν μὲν Κελτιβήρων ἐπὶ διακοσίοις ταλάντοις βουλομένων βοηθεῖν τῶν δὲ Ῥωμαίων οὐκ ἐώντων ὁμολογεῖν μισθὸν ἀνθρώποις βαρβάροις, ἁμαρτάνειν ἔφησεν*

---

1 Stob. III 6, 62 Mp 64 (M. 997) M. A. 27 (Bar. 183 b) A. I 63 (M. 972) Ars. 326 **3** 221 a cf. gn. V. 134 Stb. **5** v. Cat. 8, 8 **8** v. Cat. 8, 11 Macrob. II 2, 4 Jord. p. 98, 10. 111, 83 **11** v. Cat. 16, 6—8 Liv. XXXIX 41 Jord. p. 103, 37 **16** v. Cat. 1, 8 Coriol. 8, 3 Jord. prol. **19** v. Cat. 10, 2 Alex. 32 Curt. IV 15, 7 Polyaen. IV 3, 6 Frontin. IV 7, 35

---

2 *ἔσ.*] *γίγνεσθαι* Stob. Max. Ars. **3** *δὲ Σg* om. *O* **4** *πράξ. καλ. O λόγους καλοὺς Σg λόγοις καλοῖς* Wy. **5/6** *πολλάκις* pro *ἀεὶ* vit., sed post *αἱρ.* *αἱρουμένους* oΠG^1Φ **6** *εἰπεῖν* oΠ *ἢ μὴ* G^2O vit. *ἢ* om. *O* *τὸ*] *τοῦ* G^1ξψ **7** *ἄξιον*] *ἀξιοῦν Σg* *πολλοὺς τοῦ Σg* *π. τοὺς* oΠΦ vit. *πολλοῦ τοὺς* GO vit. (cod. Υ) **8** *τοὺς παραλ. δὲ ἀγρ. τὸν πεπρ. Σg* (*τοὺς δὲ παρ.* S)

αὐτούς· νικῶντας μὲν γὰρ ἀποδώσειν οὐ παρ' αὐτῶν ἀλλὰ παρὰ τῶν πολεμίων, ἡττωμένων δὲ μήτε τοὺς ἀπαιτουμένους μήτε τοὺς ἀπαιτοῦντας ἔσεσθαι.

25. Πλείονας δὲ πόλεις ἑλών, ὥς φησι, τῶν ἡμερῶν ἃς διέτριψεν ἐν τοῖς πολεμίοις οὐδὲν αὐτὸς πλέον ἔλαβεν D ὧν ἔπιε καὶ ἔφαγεν ἐκ τῆς πολεμίας.

26. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἑκάστῳ λίτραν ἀργυρίου διανείμας φησὶ βέλτιον εἶναι πολλοὺς ἔχοντας ἀργύριον ἢ ὀλίγους χρυσίον ἀπὸ τῆς στρατείας ἐπανελθεῖν· τῶν γὰρ ἀρχόντων οὐδὲν ἄλλο δεῖν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἢ τὴν δόξαν αὐξάνεσθαι.

27. Πέντε δ' οἰκέτας εἶχεν ἐπὶ τῆς στρατείας, ὧν εἷς αἰχμάλωτα τρία σώματα πριάμενος, ὡς οὐκ ἔλαθε τὸν Κάτωνα, πρὶν εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, ἀπήγξατο.

28. Παρακληθεὶς δ' ὑπὸ Σκιπίωνος Ἀφρικανοῦ τοῖς Ἀχαιῶν συλλαβέσθαι φυγάσιν, ὅπως εἰς τὰς πατρίδας E κατέλθωσιν, προσεποιεῖτο μηδὲν αὐτῷ μέλειν τοῦ πράγματος· ἐν δὲ τῇ συγκλήτῳ πολλῶν γινομένων λόγων ἀναστάς 'ὥσπερ οὐκ ἔχοντες' εἶπεν 'ὃ πράττωμεν, καθήμεθα περὶ Γραικῶν γεροντίων ζητοῦντες πότερον ὑπὸ τῶν παρ' ἡμῖν ἢ ὑπὸ τῶν ἐκεῖ νεκροφόρων ἐξενεχθῶσι.'

29. Ποστουμίου δ' Ἀλβίνου γράψαντος ἱστορίας Ἑλ-

4 v. Cat. 10, 3—5 7 v. Cat. 10, 4 cf. mor. 181 f (Ptol.) 199 f (Scip. min. 1) 209 d (Ages. 14) Jord. p. 102, 31 12 v. Cat. 10, 6 cf. Apul. de mag. p. 285 Jord. p. 38 15 v. Cat. 9, 2 Polyb. XXXV 6 Jord. p. 99, 17 23 v. Cat. 12, 6 Polyb. XXXIX 12, 4—8 Hu. Gell. XI 8 Macrob. I praef. 15

3 ἀπαιτ. Σg vit. ἀπητημένους O 5 ἔλαβεν Wy. λαβεῖν Ω 6 ἔφαγε κ. ἔπιεν Π ἐκ] ἀπὸ Φ 7 ἀργυρίου Scξψv vit. ἀργύρου O 8 ἄργυρον GOΦ 10 ἐχόντων Π[2] δεῖν ἐν] δεινὸν Σο[1] 13 σώμ. τρία GO 15 ὑπὸ Π διὰ O διὰ Πολύβιον ὑπὸ Σκιπ. vit. 19 πράττομεν O -ω- οαA[2]E (corr.) 20 γερ.] γυναικὶ JS γυναικῶν c γυναικίων ο[1] 23 ποστομίου cΠ πιστουμένου JΦ (-ης v) Ἀλβ. Xyl. ex vita Λαβηΐνου ΣgΦ Λαβιήνου οΠGO λαβικ||ου E ἱστορίαν Hch. (vit.)

ληνιστὶ καὶ συγγνώμην παρὰ τῶν ἀκροωμένων αἰτοῦντος, εἰρωνευόμενος ὁ Κάτων ἔφη δοτέον εἶναι συγγνώμην, εἰ τῶν Ἀμφικτυόνων ψηφισαμένων ἀναγκασθεὶς ἔγραψε.

ΣΚΙΠΙΩΝ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ

F 1. *Σκιπίωνα τὸν νεώτερον λέγουσιν ἔτεσι πεντήκοντα καὶ τέτταρσιν, οἷς ἐβίωσε, μηδὲν πρίασθαι μηδὲν ἀποδόσθαι μηδὲν οἰκοδομῆσαι, λίτρας δὲ ἀργυρίου τρεῖς καὶ τριάκοντα μόνας [ἐν οὐσίᾳ μεγάλῃ] δύο δὲ χρυσίου καταλιπεῖν· καὶ ταῦτα Καρχηδόνος κύριον ὄντα καὶ μάλιστα τῶν στρατηγῶν πλουτίσαντα τοὺς στρατιώτας.*

2. *Τὸ δὲ Πολυβίου παράγγελμα διαφυλάττων ἐπειρᾶτο μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἀπελθεῖν ἢ ποιήσασθαί τινα συνήθη καὶ φίλον ἁμωσγέπως τῶν ἐντυγχανόντων.* |

200 3. *Ἔτι δὲ νέος ὢν τοσαύτην εἶχε δόξαν ἀνδρείας καὶ συνέσεως, ὥστε Κάτωνα μὲν τὸν πρεσβύτερον εἰπεῖν ἐρωτηθέντα περὶ τῶν ἐν Καρχηδόνι στρατευομένων, ἐν οἷς καὶ Σκιπίων ἦν,* (κ 495)

'οἶος πέπνυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀίσσουσιν.'

4. *Εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἐλθόντος ἀπὸ στρατείας ⟨εἰς*

---

6 cf. 199d (Cat. 25. 26) Polyb. XVIII 35 Ael. v. h. XI 9e de vir. ill. 58, 11 Plin. h. n. XXXIII 50 (141) **12** 659e Ael. v. h. XIV 38 (Epam.) Stob. III 37, 34 **15** 804f v. Cat. 27, 6 Polyb. XXXVI 8, 7 Liv. epit. XLIX Diod. XXXII 9a Diog. L. VII 183 Galen. de diff. puls. 2, 51 (Kühn VIII p. 602) Suid. s. v. *Ἀΐσσουσιν* et *Κάτων* Apost. 12, 53 **20** Vell. Paterc. I 12

---

1 *σκιπ.* οα*Φ* *σκηπ.* ***O*** hic et infra **7** *τέττ.* ***Φ*** *τέτρασιν* ***O*** **8** *σ´* (= 200) ante *λίτρας* add. S **8** *ἀργυρίου* o*Π*GO *ἀργύρου* ***O*** **9** *μόνας* om. *Σ* *οὐσίᾳ* ***Ω*** *ἐξουσίᾳ* Halm. *ἐν ⟨ἐξ⟩ουσίᾳ μεγ.* del. Hch. ut glossam ad verba insequentia: *καὶ ταῦτα Καρχ. κυρ. ὄντα* appositam, quae falso loco in textum irrepserit **13** *ἀνελθεῖν* Stob. **19** *οἷος* *Σ*α *οἱόστοι* ***O*** *τοὶ* *Π* *οἱ* ***O*** **20** *ἐλθεῖν* *Σ*g *ἀπὸ στρατ.* ***Ω*** *ἐπὶ ὑπατείαν* Wy. *ἀπ. στρ.* ⟨*εἰς ὑπ.*⟩ Na.

ὑπατείαν〉 ἐκάλουν αὐτὸν οὐκ ἐκείνῳ χαριζόμενοι, ἀλλ' ὡς Καρχηδόνα δι' ἐκείνου ταχὺ καὶ ῥᾳδίως ληψόμενοι.

5. Ἐπεὶ δὲ παρελθὼν εἰς τὸ τεῖχος, τῶν Καρχηδονίων ἐκ τῆς ἄκρας ἀμυνομένων, **† μὴ σὺ τὴν διὰ μέσου θάλασσαν οὐ πάνυ βαθεῖαν οὖσαν· τοῦ Πολυβίου συμβουλεύοντος αὐτῷ κατασπεῖραι τριβόλους σιδηροῦς ἢ σανίδας ἐμβαλεῖν κεντρωτάς, ὅπως μὴ διαβαίνοντες οἱ B πολέμιοι προσμάχωνται τοῖς χώμασιν, ἔφη γελοῖον εἶναι κατειληφότας τὰ τείχη καὶ τῆς πόλεως ἐντὸς ὄντας εἶτα πράττειν ὅπως οὐ μαχοῦνται τοῖς πολεμίοις.

6. Εὑρὼν δὲ τὴν πόλιν ἀνδριάντων Ἑλληνικῶν καὶ ἀναθημάτων ἀπὸ Σικελίας μεστὴν οὖσαν, ἐκήρυξε τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων παρόντας ἐπιγινώσκειν καὶ κομίζεσθαι.

7. Τῶν δὲ χρημάτων οὔτε δοῦλον οὔτ' ἀπελεύθερον εἴα λαβεῖν οὐδένα, ἀλλ' οὐδὲ πρίασθαι πάντων ἀγόντων καὶ φερόντων.

8. Γαΐῳ δὲ Λαιλίῳ τῷ φιλτάτῳ τῶν ἑταίρων ὑπατείαν μετιόντι συμπράττων ἐπηρώτησε Πομπήιον εἰ καὶ αὐτὸς C ὑπατείαν μέτεισιν· ἐδόκει δ' ὁ Πομπήιος υἱὸς αὐλητοῦ γεγονέναι· τοῦ δὲ φήσαντος μὴ μετιέναι, ἀλλὰ καὶ τὸν Λαίλιον ἐπαγγελλομένου συμπεριάξειν καὶ συναρχαιρεσιάσειν, πιστεύσαντες καὶ περιμένοντες ἐκεῖνον ἐξηπα-

---

3 Polyb. XXXIX 3 Hu. Val. Max. III 7, 2 Strab. XVII 3, 15 (p. 833c) Zon. IX 29 11 Cic. Verr. II 2, 35, 86. 4, 33, 73 Liv. epit. LI Val. Max. V 1, 6 App. Pun. 133 15 97c 18 Cic. Lael. 21, 77

---

4 ἀμυνομένων (lac. 6—8 litt.) τὴν ΣΕ; sine lac. g μὴ σὺ ante τὴν O μὴ σὺ] εἰς Wy. ἔγνω Hultsch ἐμείου (scil. διὰ χωμάτων) Bern. παρέβαλεν εἰς Pant. ἔχου Kron. ῥώμῃ. συνεῖδε Babb. χοῦν ὥρμησε Po. 7 ἐμβάλλειν oΠG[4] ἐκβάλλειν O 10 πράττ.] ταράττειν o[1]G[1]O[1]Φ (timere Val. Max.) 12 〈τῶν〉 ἀπὸ Stg. 19. 20 πομπήιον et πομπήιος c πύμπιον et πόμπιος O 22 ἐπαγγελλομένου g -γελομένου J -γειλαμένου S -γελλομένω c -γελλόμενος oΠGOΦ 22 συμπράξειν G[3]O 23 ἐκείνῳ oΠ

τήθησαν· ἀπηγγέλλετο γὰρ αὐτὸς ἐν ἀγορᾷ περιιὼν καὶ δεξιούμενος τοὺς πολίτας. ἀγανακτούντων δὲ τῶν ἄλλων ὁ Σκιπίων γελάσας 'ἀβελτερίᾳ γε' εἶπεν 'ἡμῶν, ⟨οἳ⟩ καθάπερ οὐκ ἀνθρώπους μέλλοντες ἀλλὰ θεοὺς παρακαλεῖν πάλαι διατρίβομεν αὐλητὴν ἀναμένοντες.'

9. *Ἀππίου δὲ Κλαυδίου περὶ τῆς τιμητικῆς ἀρχῆς* D *ἁμιλλωμένου πρὸς αὐτὸν καὶ λέγοντος ὅτι πάντας ὀνομαστὶ Ῥωμαίους αὐτὸς ἀσπάζεται Σκιπίωνος ὀλίγου δεῖν ἀγνοοῦντος ἅπαντας, 'ἀληθῆ λέγεις' εἶπεν· 'ἐμοὶ γὰρ οὐκ εἰδέναι πολλοὺς ἀλλ' ὑπὸ μηδενὸς ἀγνοεῖσθαι μεμέληκεν.'*

10. *Ἐκέλευε δὲ τοὺς πολίτας, ἐπειδὴ ἐτύγχανον πολεμοῦντες Κελτίβηρσιν, ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν στρατείαν ἐκπέμψαντας ἢ πρεσβευτὰς ἢ χιλιάρχους μάρτυρας λαμβάνειν καὶ κριτὰς τῆς ἑκάστου ἀρετῆς τοὺς πολεμοῦντας.*

11. *Ἀποδειχθεὶς δὲ τιμητὴς νεανίσκου μὲν ἀφείλετο τὸν ἵππον, ὅτι δειπνῶν πολυτελῶς, ἐν ᾧ χρόνῳ Καρχηδὼν ἐπολεμεῖτο, μελίπηκτον εἰς σχῆμα τῆς πόλεως δια-* E *πλάσας καὶ τοῦτο Καρχηδόνα προσειπὼν προὔθηκε διαρπάσαι τοῖς παροῦσι· καὶ πυνθανομένου τὴν αἰτίαν τοῦ νεανίσκου δι' ἣν ἀφῄρηται τὸν ἵππον 'ἐμοῦ γάρ' ἔφη 'πρότερος Καρχηδόνα διήρπασας.'*

12. *Γάιον δὲ Λικίνιον ἰδὼν παρερχόμενον 'οἶδα' ἔφη 'τοῦτον ἐπιωρκηκότα τὸν ἄνδρα· μηδενὸς δὲ κατηγοροῦντος οὐ δύναμαι κατήγορος ⟨ὁ⟩ αὐτὸς εἶναι καὶ δικαστής.'*

---

6 810 b v. Aem. Paul. 38 23 Cic. pro Cluent. 48, 134 Val. Max. IV 1, 10

---

1 *ἀπηγγ.*] *παρήγγελλε γὰρ καὶ αὐτὸς* „et ipse petere coepit" Cob. (cf. 276 c) 3 *ἀβελτερία* Sαv *-τηρία* **O** *γε* Σg *δὲ* **O** ⟨οἳ⟩ Po. 6 *δὲ καὶ* SΠ 17 *χρόνῳ* om. Σg 20/21 *τὴν αἰτ. τοῦ νεαν.* Σg *τοῦ ν. τὴν α.* **O** 23 *λικίννιον* Σgoα 25 ⟨ὁ⟩ Hch.

13. Ἐκπεμφθέντα δὲ τρίτον αὐτὸν ὑπὸ τῆς βουλῆς, ὥς φησι Κλειτόμαχος (ϱ 487),

ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντα,

πόλεων ἐθνῶν βασιλέων ἐπίσκοπον, ὡς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἧκε καὶ τῆς νεὼς ἀποβὰς ἐβάδιζε κατὰ τῆς κεφαλῆς ἔχων τὸ ἱμάτιον, ἠξίουν ἀποκαλύψασθαι παραθέοντες F οἱ Ἀλεξανδρεῖς καὶ δεῖξαι ποθοῦσιν αὐτοῖς τὸ πρόσωπον· τοῦ δ' ἀποκαλυψαμένου κραυγὴν καὶ κρότον ἐποίησαν. τοῦ δὲ βασιλέως μόλις ἁμιλλωμένου βαδίζουσιν αὐτοῖς δι' ἀργίαν καὶ τρυφὴν τοῦ σώματος ὁ Σκιπίων ἀτρέμα πρὸς τὸν Παναίτιον ψιθυρίσας εἶπεν 'ἤδη τι τῆς ἐπιδημίας ἡμῶν Ἀλεξανδρεῖς ἀπολελαύκασι· | 201 δι' ἡμᾶς γὰρ ἑωράκασι τὸν βασιλέα περιπατοῦντα.'

14. Συναπεδήμει δ' αὐτῷ φίλος μὲν εἷς φιλόσοφος Παναίτιος, οἰκέται δὲ πέντε· καὶ τοῦ ἑνὸς ἀποθανόντος ἐπὶ τῆς ξένης ἄλλον μὴ βουλόμενος πρίασθαι ἀπὸ Ῥώμης μετεπέμψατο.

15. Τῶν δὲ Νομαντίνων ἀμάχων εἶναι δοκούντων καὶ πολλοὺς νενικηκότων στρατηγοὺς ὕπατον ἀπέδειξε Σκιπίωνα τὸ δεύτερον ὁ δῆμος ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὡρμημένων δὲ πολλῶν ἐπὶ τὴν στρατείαν καὶ τοῦτο διεκώλυσεν ἡ σύγκλητος, ὡς ἐρήμου τῆς Ἰταλίας ἐσομένης, καὶ χρήματα λαβεῖν τῶν ἑτοίμων οὐκ εἴασεν, ἀλλὰ τὰς τελωνικὰς προσόδους ἀπέταξεν οὔπω χρόνον ἐχούσας. ὁ δὲ B Σκιπίων χρημάτων μὲν οὐκ ἔφη δεῖσθαι, τὰ γὰρ ἑαυτοῦ

---

1 777 a (Posid.) Cic. Luc. 5 Iustin. XXXVIII 8 Athen. XII p. 549 de 14 Polyb. ap. Athen. VI p. 273 a Cic. Luc. 5 Val. Max. IV 3, 13 de vir. ill. 58, 7 18 App. Iber. 84

---

1 τρίτον αὐτὸν ὑπὸ τ. β. Ha. αὐτ. ὑπὸ τ. β. τρίτον Ω 3 ὕβριν Σg 777 a πόλεων O 5/6 κατὰ κεφαλῆς (om. τῆς) ΣgΦ 6 παραθ. Ku. cf. v. Luc. 21, 5 περιθ. Ω 8 τοῦ δὲ om. ΠG¹Φ 10 τοῦ ante σωμ. om. Σg 11 ἀτρ.] ἠρέμα Babb. 15 τοῦ Ω τού⟨των⟩ Wy. 16 τῆς Ῥώμης Φ 19 ἀπέδειξε Steph. -ξαν Ω 21 στρατείαν Σg στρατιὰν O 23 εἴασεν — 24 ἀπέταξεν Po. -σαν -ξαν Ω τὰς om. GO¹

καὶ τῶν φίλων ἐξαρκέσειν, περὶ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐμέμψατο· χαλεπὸν γὰρ εἶναι τὸν πόλεμον, εἰ μὲν δι' ἀνδρείαν τῶν πολεμίων ἥττηνται τοσαυτάκις, ὅτι πρὸς τοιούτους, εἰ δὲ δι' ἀνανδρίαν τῶν πολιτῶν, ὅτι μετὰ τοιούτων.

16. *Ἐπεὶ δ' ἐλθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον πολλὴν ἀταξίαν καὶ ἀκολασίαν καὶ δεισιδαιμονίαν καὶ τρυφὴν κατέλαβε, μάντεις μὲν εὐθὺς ἐξήλασε καὶ θύτας καὶ πορνοβοσκούς, σκεύη δὲ προσέταξεν ἀποπέμπειν ἅπαντα πλὴν χύτρας, ὀβελίσκου καὶ ποτηρίου κεραμεοῦ· τῶν δ' ἀργυρέων* C *ἔκπωμα οὐ μεῖζον δύο λιτρῶν συνεχώρησε τοῖς βουλομένοις ἔχειν· λούεσθαι δ' ἀπεῖπε, τῶν δ' ἀλειφομένων τρίβειν ἕκαστον ἑαυτόν· τὰ γὰρ ὑποζύγια χεῖρας μὴ ἔχοντα ἑτέρου τρίψοντος δεῖσθαι· προσέταξε δ' ἀριστᾶν μὲν ἑστῶτας ἄπυρον ὄψον, δειπνεῖν δὲ κατακειμένους ἄρτον ἢ πόλτον ἁπλῶς καὶ κρέας ὀπτὸν ἢ ἑφθόν· αὐτὸς δὲ σάγον ἐμπεπορπημένος μέλανα περιῄει, πενθεῖν τὴν τοῦ στρατεύματος αἰσχύνην λέγων.*

17. *Μεμμίου δέ τινος χιλιάρχου λαβὼν ὑποζύγια ψυκτῆρας διαλίθους παρακομίζοντα καὶ Θηρικλείους 'ἐμοὶ μέν' εἶπεν 'ἡμέρας τριάκοντα καὶ τῇ πατρίδι,* D *σαυτῷ δὲ τὸν βίον ἅπαντα τοιοῦτος ὢν ἄχρηστον πεποίηκας σεαυτόν.'*

18. *Ἑτέρου δὲ θυρεὸν ἐπιδείξαντος εὖ κεκοσμημένον 'ὁ μὲν θυρεός,' εἶπεν, 'ὦ νεανία, καλός, πρέπει δὲ Ῥω-*

---

6 Liv. epit. LVII Val. Max. II 7, 1 Frontin. IV 1, 1 App. Iber. 85 Polyaen. VIII 16, 2 Veget. III 10 15 Sall. Iug. 44. 45 Val. Max. II 7, 2 Frontin. IV 1, 2 Eutrop. IV 27 19 Frontin. IV 1, 1 24 Liv. epit. LVII Frontin. IV 1, 5 Ael. XI 9 e Polyaen. VIII 16, 4 app. V. II 52 (Iphicr.)

---

9 *χύτρας καὶ ὀβ.* Polyaen. 13 *μὴ*] *οὐκ* GOΦ 14 *τρίψαντος* οαGOg *τριβόντων* Ael. Pol. 16 *πολτὸν* O *ποτὸν* EξψΦ 17 *σάγον*] schol. *σκέπασμα ἢ περιβόλαιον* irrepsit in textum GO (punctis del.) Φ 21 *εἶπεν* om. Σg *τριάκ.*] *δὶς τριάκ.* vel *ἑξήκοντα* Cob. 25 *τῷ νεανίᾳ* Φ

μαῖον ἄνδρα μᾶλλον ἐν τῇ δεξιᾷ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἢ τῇ ἀριστερᾷ.'

19. Τοῦ δὲ τὸν χάρακα ἄραντος σφόδρα πιέζεσθαι φάσκοντος 'εἰκότως' ἔφη· 'τῷ γὰρ ξύλῳ τούτῳ μᾶλλον ἢ τῇ μαχαίρᾳ πιστεύεις.'

20. Ὁρῶν δὲ τὴν ἀπόνοιαν τῶν πολεμίων ἔλεγεν ὠνεῖσθαι τοῦ χρόνου τὴν ἀσφάλειαν· τὸν γὰρ ἀγαθὸν στρατηγὸν ὥσπερ ἰατρὸν ἐσχάτης δεῖσθαι τῆς διὰ τοῦ σιδήρου θεραπείας. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιθέμενος ἐν καιρῷ τοὺς Νομαντίνους ἐτρέψατο.

21. Τῶν δὲ πρεσβυτέρων τοὺς ἡττημένους κακιζόν- E των, ⟨ὅ⟩τι πεφεύγασιν οὓς τοσαυτάκις ἐδίωξαν, εἰπεῖν τινα λέγεται τῶν Νομαντίνων ὡς τὰ πρόβατα ταὐτὰ καὶ νῦν ἐστιν, ὁ δὲ ποιμὴν ἄλλος.

22. Ἐπεὶ δὲ τὴν Νομαντίαν ἑλὼν καὶ θριαμβεύσας τὸ δεύτερον ἐν τῇ πρὸς Γάιον Γράκχον ὑπέρ τε τῆς βουλῆς καὶ τῶν συμμάχων κατέστη διαφορᾷ καὶ λυπούμενος ὁ δῆμος ἐθορύβησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος, 'ἐμέ' εἶπεν 'οὐδέποτε στρατοπέδων ἀλαλαγμὸς ἐθορύβησεν, οὔτι γε συγκλύδων ἀνθρώπων, ὧν οὐ μητέρα τὴν Ἰταλίαν ἀλλὰ μητρυιὰν οὖσαν ἐπίσταμαι.'

23. Τῶν δὲ περὶ τὸν Γάιον βοώντων κτεῖναι τὸν τύραννον 'εἰκότως' εἶπεν 'οἱ τῇ πατρίδι πολεμοῦντες F

---

3 Polyaen. VIII 16, 3 Liv. epit. LVII 6 App. Ib. 87 Gell. XIII 3, 6 15 Val. Max. VI 2, 3 Vell. II 4 Polyaen. VIII 16, 5 de vir. ill. 58, 8 cf. Plat. Menex. 237 b Cic. de orat. II 64, 257 (E. v. Stern Tib. et C. Gracchus Herm. 56 (1921) p. 267 not. 1) 22 Ars. 397 (Apost. 13, 65)

---

11 τῶν δὲ (lac. 9—14 litt.) τημένους Σ (suppl. J[2]) 12 ⟨ὅ⟩τι Hatz. (cf. 231 a et Thuc. II 21, 3) τί Ω 16—17 ἐν τῇ — διαφορᾷ Σg (sed διαφορά g) ἐν τῇ om. O πρὸς om. o[1]G[1]Φ διαφορὰ O (-φορᾷ αO[1]) 18 πρὸς αὐτὸν Hch. 19 στρατ.] στρατιωτῶν ἐνόπλων Polyaen. 21 ἐπίστ.] οἶδα Polyaen.

ἐμὲ βούλονται προανελεῖν· οὐ γὰρ οἷόν τε τὴν Ῥώμην πεσεῖν Σκιπίωνος ἑστῶτος οὐδὲ ζῆν Σκιπίωνα τῆς Ῥώμης πεσούσης.'

ΚΑΙΚΙΛΙΟΣ ΜΕΤΕΛΛΟΣ

1. *Καικίλιος Μέτελλος ὀχυρῷ χωρίῳ βουλευόμενος προσαγαγεῖν, εἰπόντος ἑκατοντάρχου πρὸς αὐτὸν ὡς, ἐὰν δέκα* 202 *μόνους ἀποβάλῃ, | λήψεται τὸ χωρίον, ἠρώτησεν αὐτόν, εἰ βούλοιτο εἷς τῶν δέκα γενέσθαι.*

2. *Τῶν δὲ νεωτέρων τινὸς χιλιάρχου πυνθανομένου τί μέλλει ποιεῖν, 'εἰ τοῦτ'' ἔφη 'συνειδέναι μοι τὸν χιτωνίσκον ἐνόμιζον, ἀποδυσάμενος ἂν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πῦρ ἐπέθηκα.'*

3. *Σκιπίωνι δὲ ζῶντι πολεμῶν ἀποθανόντος ἠχθέσθη καὶ τοὺς μὲν υἱοὺς ἐκέλευσεν ὑποδύντας ἄρασθαι τὸ λέχος, τοῖς δὲ θεοῖς ἔφη χάριν ἔχειν ὑπὲρ τῆς Ῥώμης, ὅτι παρ' ἄλλοις οὐκ ἐγένετο Σκιπίων.*

ΓΑΙΟΣ ΜΑΡΙΟΣ

1. *Γάιος Μάριος ἐκ γένους ἀδόξου προϊὼν εἰς πολι-*
B *τείαν διὰ τῶν στρατειῶν, ἀγορανομίαν τὴν μείζονα παρήγγειλεν· αἰσθόμενος δὲ ὅτι λείπεται τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπὶ τὴν ἐλάττονα μετῆλθε· κἀκείνης ἀποτυχὼν ὅμως οὐκ ἀπέγνω τοῦ πρωτεύσειν Ῥωμαίων.*

---

5 Cass. Dio frg. 57, 10 (I p. 213 Boiss.) Frontin. IV 6, 1 Ma 37 (f. 157 b) gn. P. 256 9 506 d Val. Max. VII 4, 5 Frontin. I 1, 12 de vir. ill. 61 gn. V. 544 Ma 20 (f. 112 b) 13 Val. Max. IV 1, 12 Plin. h. n. VII 45, 144—146 18 v. Mar. 5, 1. 3. 4 Cic. pro Planc. 21, 51 Diod. XXXIV 38 Val. Max. VI 9, 14

---

1 *οἷόντε*] *οἴονται* o[1]*Π* 3 *ἐμπεσ.* c *ἐκπεσ.* O 5 *κεκ.* *Σ*g G[2] (in ras. duarum litt.) O *κεκίλλιος* (*καικ.*) *Π* *βουλόμενος* *Σ*g (*ὀχ. βουλ. χωρ.*) *Π*[2]OΦ 7 *ἀποβ.*] *ἀπολάχῃ* Ha. 10 *τοῦτο* Wy. = 506 d *τοῦτον* *Ω* cf. *τοῦτο⟨ν⟩ τὸ ἀπόρρητον* Castiglioni Rendic. del R. Istit. Lomb. 64, 904 ad p. 506 d 11 *ἐπὶ*] *εἰς* *Σ* *τὸ* om. 506 d 19 *στρατιωτῶν* *Π*[2] 22 *τοῦ*] *τὸ* G[1]O[1]Φ

2. Ἰξίας δ' ἔχων ἐν ἀμφοτέροις τοῖς σκέλεσι παρέσχεν ἄδετος ἐκτεμεῖν τῷ ἰατρῷ καὶ μὴ στενάξας μηδὲ τὰς ὀφρῦς συναγαγὼν ἐνεκαρτέρησε τῇ χειρουργίᾳ· τοῦ δ' ἰατροῦ μεταβαίνοντος ἐπὶ θάτερον οὐκ ἠθέλησεν εἰπὼν οὐκ εἶναι τὸ θεράπευμα τῆς ἀλγηδόνος ἄξιον.

3. Ἐπεὶ δὲ Λούσιος ὁ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ τὸ δεύτερον ὑπατεύοντος ἐβιάζετο τῶν ἐν ὥρᾳ στρατευομένων τινὰ ὀνόματι Τρεβώνιον, ὁ δ' ἀπέκτεινεν αὐτὸν καὶ πολλῶν κατηγορούντων οὐκ ἠρνήσατο κτεῖναι τὸν ἄρχοντα, τὴν C δ' αἰτίαν εἶπε καὶ ἀπέδειξε, κελεύσας ὁ Μάριος τὸν ἐπὶ ταῖς ἀριστείαις διδόμενον στέφανον κομισθῆναι τῷ Τρεβωνίῳ περιέθηκε.

4. Τοῖς δὲ Τεύτοσι παραστρατοπεδεύσας ἐν χωρίῳ ὀλίγον ὕδωρ ἔχοντι, τῶν στρατιωτῶν διψῆν λεγόντων, δείξας αὐτοῖς ποταμὸν ἐγγὺς παραρρέοντα τῷ χάρακι τῶν πολεμίων 'ἐκεῖθεν ὑμῖν ἔστιν' εἶπε 'ποτὸν ὤνιον αἵματος.' οἱ δ' ἄγειν παρεκάλουν, ἕως ὑγρὸν ἔχωσι τὸ αἷμα καὶ μήπω πᾶν ὑπὸ τοῦ διψῆν ἐκπεπηγός.

5. Ἐν δὲ τοῖς Κιμβρικοῖς πολέμοις Καμερίνων χιλίους ἄνδρας ἀγαθοὺς γενομένους ὁμοῦ 'Ρωμαίους ἐποίησε, κατ' οὐδένα νόμον· πρὸς δὲ τοὺς ἐγκαλοῦντας ἔλεγε D τῶν νόμων οὐκ ἐξακοῦσαι διὰ τὸν τῶν ὅπλων ψόφον.

6. Ἐν δὲ τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ περιταφρευόμενος καὶ πολιορκούμενος ἐκαρτέρει, τὸν οἰκεῖον ἀναμένων καιρόν. εἰπόντος δὲ Πομπαιδίου Σίλωνος πρὸς αὐτόν 'εἰ μέγας

---

1 v. Mar. 6, 6. 7 Cic. Tusc. II 15, 35; 22, 53 Plin. h. n. XI 104 (252) 6 v. Mar. 14, 4—8 Cic. Mil. 4, 9 Val. Max. VI 1, 12 cf. Quintil. decl. 3 13 v. Mar. 18, 7. 8 Frontin. II 7, 12 Flor. I 38, 8 19 v. Mar. 28, 3 Cic. pro Balbo 46 pro Mil. 4 (10) Val. Max. V 2, 8 cf. gn.V. 235 Stb. 23 v. Mar. 33, 3. 4 (Zi.) Sull. 6, 9 Ma 4 (f. 20b) M. A. 40 (Patm. f. 193b)

---

10 κελ. Σg κελ. οὖν O 11 ἀριστ.] στρατείαις Φ 15 ῥέοντα O[1] (= vit.) 17 ἔχωσι Π ἔχουσι O ⟨ἂν⟩ ἔχωσι Hu. 19 καμερ. Bern. ex vit. καμαρ. Ω 20 ⟨πάντας⟩ ὁμοῦ Hch. 22 τὸν νόμον Σg τῶν νομίμων ψ 25 πομπαιδίου Wy. πομπίου Ω (-πείου o[1])

εἶ στρατηγός, ὦ Μάριε, καταβὰς διαγώνισαι', 'σὺ μὲν οὖν' εἶπεν 'εἰ μέγας εἶ στρατηγός, ἀνάγκασόν με διαγωνίσασθαι καὶ μὴ βουλόμενον.'

ΚΑΤΛΟΣ ΛΟΥΤΑΤΙΟΣ

Κάτλος Λουτάτιος ἐν τῷ Κιμβρικῷ πολέμῳ παρὰ τὸν Νατισῶνα ποταμὸν στρατοπεδεύων, ἐπεὶ τοὺς βαρβάρους ὁρῶντες οἱ 'Ρωμαῖοι διαβαίνειν ἐπιχειροῦντας E *ἀνεχώρουν, μὴ δυνάμενος αὐτοὺς κατασχεῖν ὥρμησεν εἰς τοὺς πρώτους τῶν ἀποτρεχόντων, ὅπως δοκῶσι μὴ φεύγειν τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τῷ στρατηγῷ κατακολουθεῖν.*

ΣΥΛΛΑΣ

Σύλλας ὁ εὐτυχὴς ἀναγορευθεὶς τῶν μεγίστων εὐτυχιῶν ἐποιεῖτο δύο, τὴν Πίου Μετέλλου φιλίαν καὶ τὸ μὴ κατασκάψαι τὰς Ἀθήνας ἀλλὰ φείσασθαι τῆς πόλεως.

ΓΑΙΟΣ ΠΟΠΙΛΛΙΟΣ

Γάιος Ποπίλλιος ἐπέμφθη πρὸς Ἀντίοχον ἐπιστολὴν παρὰ τῆς συγκλήτου κομίζων, κελεύουσαν ἀπάγειν ἐξ Αἰγύπτου τὸ στράτευμα καὶ μὴ σφετερίζεσθαι τῶν F *Πτολεμαίου τέκνων ὀρφανῶν ὄντων τὴν βασιλείαν· προσιόντα δ' αὐτὸν διὰ τοῦ στρατοπέδου πόρρωθεν ἀσπασαμένου τοῦ Ἀντιόχου φιλοφρόνως οὐκ ἀντασπασάμενος τὸ γραμματεῖον ἀπέδωκεν· ἐπεὶ δ' ἀναγνοὺς ἔφη βουλεύσε-*

---

5 v. Mar. 23, 2—6 Liv. per. LXVIII **13** v. Sull. 6, 9. 14, 9 comp. Lys. et Sull. 5, 5 Ars. 431 (Apost. 15, 72) **17** Polyb. XXIX 27 Hu. Cic. Phil. VIII 23 Liv. XLV 12, 4 Iustin. XXXIV 3, 1—4 Val. Max. VI 4, 3 Vell. I 10, 1. 2 App. Syr. 66 Plin. h. n. XXXIV 5, 11 (24)

---

6 *Νατισῶνα* C. Müller, Pais cf. vit. *ἀτίσωνα Π* exc. *α ἀτίστωνα O* **17** *ποπίλιος* Jcg *πίλιος* S *πομπίλιος* GO[1] **23** *ἀπέδ.*] ScgO[1] *παρέδ.* J *ἐπέδ. O* *βουλεύσεσθαι Π βουλεύσασθαι O*

σθαι καὶ δώσειν τὴν ἀπόκρισιν, τῷ κλήματι γῦρον περὶ αὐτὸν ὁ Ποπίλλιος περιέγραψεν εἰπών 'ἐνταῦθα τοίνυν ἑστὼς βούλευσαι καὶ ἀπόκριναι.' πάντων δὲ τὸ φρόνημα τοῦ ἀνδρὸς καταπλαγέντων τοῦ τ' Ἀντιόχου ποιήσειν ὁμολογοῦντος τὰ δοκοῦντα Ῥωμαίοις, | οὕτως ἠσπάσατο 203
καὶ περιέπτυξεν αὐτὸν ὁ Ποπίλλιος.

ΛΕΥΚΟΥΛΛΟΣ

1. Λεύκουλλος ἐν Ἀρμενίᾳ μετὰ μυρίων ὁπλιτῶν καὶ χιλίων ἱππέων ἐπὶ Τιγράνην ἐχώρει πεντεκαίδεκα μυριάδας στρατιᾶς ἔχοντα τῇ πρὸ μιᾶς νωνῶν ὀκτωβρίων, ἐν ᾗ πρότερον ὑπὸ Κίμβρων ἡ μετὰ Καιπίωνος διεφθάρη δύναμις. εἰπόντος δέ τινος ὅτι Ῥωμαῖοι τὴν ἡμέραν ἀφοσιοῦνται καὶ δεδοίκασιν, 'οὐκοῦν' ἔφη 'σήμερον ἀγωνισώμεθα προθύμως, ἵνα καὶ ταύτην ἐξ ἀποφράδος καὶ σκυθρωπῆς ποιήσωμεν ἱλαρὰν καὶ προσφιλῆ Ῥωμαίοις.'

2. Τοὺς δὲ καταφράκτους μάλιστα φοβουμένων τῶν στρατιωτῶν ἐκέλευε θαρρεῖν· πλεῖον γὰρ ἔργον εἶναι B
τοῦ νικῆσαι τὸ τούτους σκυλεῦσαι. προσβὰς δὲ τῷ λόφῳ πρῶτος καὶ τὸ κίνημα τῶν βαρβάρων θεασάμενος ἀνεβόησε 'νενικήκαμεν, ὦ συστρατιῶται·' καὶ μηδενὸς ὑποστάντος διώκων πέντε Ῥωμαίων ἀπέβαλε πεσόντας, τῶν δὲ πολεμίων ὑπὲρ δέκα μυριάδας ἀπέκτεινε.

---

8 v. Lucull. 27, 8. 9 17 v. Luc. 28, 3—7

---

1 δοῦναι Φ 2 ποτίλιος J πυπίλιος S πόπλιος cg 6 ποπίλιος JSg πόπλιος c 8 λεύκολλος ΣgΠ λεύκουλος Φ 10 ἔχοντα ιε΄ (δεκαπέντε gz) μυρ. στρατ. Σg 10 νώνων JSα νόνων G¹Φg νόννων coΠG²O 11 καιπ. Ian. Pann. Xyl. σκιπ. οαΦ σκηπ. O 15 σκυθρ.] μισητῆς Σg 18 ἐκέλευσε SO 19 νικ. τούτους τὸ σκυλ. Σg δέ τῳ = δέ τινι Ku., sed v. vit. 21 στρατ. (om. συ) ΣgO

ΓΝΑΙΟΣ ΠΟΜΠΗΙΟΣ

1. *Γναῖος Πομπήιος ὑπὸ Ῥωμαίων ἠγαπήθη τοσοῦτον ὅσον ὁ πατὴρ ἐμισήθη. νέος δ' ὢν παντάπασι τῇ Σύλλα μερίδι προσέθηκεν αὑτόν· καὶ μήτ' ἄρχων μήτε βουλεύων πολλοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐστρατολόγησε. καὶ*
C *Σύλλα καλοῦντος οὐκ ἔφη δίχα λαφύρων οὐδ' ἀναίμακτον ἐπιδείξειν τῷ αὐτοκράτορι τὴν δύναμιν· οὐδ' ἦλθε πρότερον πρὶν ἢ πολλαῖς μάχαις νικῆσαι τοὺς στρατηγοὺς τῶν πολεμίων.*

2. *Ἐπεὶ δὲ πεμφθεὶς εἰς Σικελίαν ὑπὸ Σύλλα στρατηγὸς ἐπυνθάνετο τοὺς στρατιώτας ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις ἐκτρεπομένους βιάζεσθαι καὶ ἁρπάζειν, τοὺς μὲν ἄλλως πλανωμένους καὶ περιθέοντας ἐκόλασε, τῶν δὲ πεμπομένων ὑπ' αὐτοῦ σφραγῖδας ἐπέβαλε ταῖς μαχαίραις.*

3. *Μαμερτίνους δὲ τῆς ἐναντίας γενομένους μερίδος οἷός [τε] ἦν ἀποσφάττειν ἅπαντας· Σθενίου δὲ τοῦ δη-*
D *μαγωγοῦ φήσαντος οὐ δίκαια ποιεῖν αὐτὸν ἀνθ' ἑνὸς αἰτίου πολλοὺς ἀναιτίους κολάζοντα, τοῦτον δὲ αὐτὸν εἶναι τὸν τοὺς μὲν φίλους πείσαντα τοὺς δ' ἐχθροὺς βιασάμενον ἑλέσθαι τὰ Μαρίου, θαυμάσας ὁ Πομπήιος ἔφη συγγνώμην ἔχειν Μαμερτίνοις ὑπὸ τοιούτου πεισθεῖσιν ἀνδρός, ὃς τὴν πατρίδα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς προτιμᾷ. καὶ τήν τε πόλιν καὶ τὸν Σθένιον ἀπέλυσεν.*

4. *Εἰς δὲ Λιβύην διαβὰς ἐπὶ Δομίτιον καὶ μάχῃ μεγάλῃ κρατήσας ἀσπασαμένων αὐτὸν αὐτοκράτορα τῶν στρα-*

---

2 v. Pomp. 1. 6 v. Crass. 6, 5 **10** v. Pomp. 10, 14 **15** v. Pomp. 10, 11—13 (de Himeraeis) mor. 815e (de Mamertinis) Cic. Verr. II 110—113 **24** v. Pomp. 12, 4. 5

---

2 *γναῖος*] *μάγνος* ΣgΠ² *μάγναι* (ος supra) A, sed *αι* eras., *μα* add.[1] **4. 6. 10** *σύλα* Σg (semper) **7** *ἐπιδείξειν* Steph. -*δεῖξαι* Ω **12** *τρεπ.* (om. *ἐκ*) Σg **14** *ἐπέβαλλε* οΠ **16** *οἷός τε* Ω [*τε*] Hatz. (in eo erat, ut) *σθενίου* Σgξ = vit. cod. N Cic. *σθεννίου* cett. (*σθέννωνα* 815e) **19** *τὸν τοὺς* Σg *τὸν* om. **O**

τιωτῶν ἔφη μὴ δέχεσθαι τὴν τιμήν, ἕως ὀρθὸς ἕστηκεν ὁ χάραξ τῶν πολεμίων. οἱ δέ, καίπερ ὄμβρου πολλοῦ κατέχοντος, ὁρμήσαντες διεπόρθησαν τὸ στρατόπεδον. E

5. Ἐπανελθόντα δ' αὐτὸν ὁ Σύλλας ταῖς μὲν ἄλλαις τιμαῖς ἐδέξατο φιλοφρόνως καὶ Μάγνον προσηγόρευσε πρῶτος αὐτόν, θριαμβεῦσαι δὲ βουλόμενον οὐκ εἴα μηδέπω μετέχοντα βουλῆς. εἰπόντος δὲ τοῦ Πομπηίου πρὸς τοὺς παρόντας ἀγνοεῖν τὸν Σύλλαν ὅτι καὶ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα πλείονες ἢ δύνοντα προσκυνοῦσιν, ὁ μὲν Σύλλας ἀνεβόησε 'θριαμβευέτω.'

5a. Σερουίλιος δ' ἀνὴρ ἀριστοκρατικὸς ἠγανάκτει καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐνίσταντο πολλοὶ τῷ θριάμβῳ δωρεάς τινας ἀπαιτοῦντες. ἐπεὶ δ' ὁ Πομπήιος ἔφη μᾶλλον ἀφήσειν τὸν θρίαμβον ἢ κολακεύσειν ἐκείνους, νῦν ἔφη F καὶ μέγαν ἀληθῶς ὁρᾶν καὶ ἄξιον τοῦ θριάμβου τὸν Πομπήιον.

6. Ἔθους δ' ὄντος ἐν Ῥώμῃ τοῖς ἱππεῦσιν, ὅταν στρατεύσωνται τὸν νόμιμον χρόνον, ἄγειν τὸν ἵππον εἰς ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς δύο ἄνδρας, οὓς τιμητὰς καλοῦσι, καὶ καταριθμησαμένους τὰς στρατείας καὶ τοὺς στρατηγοὺς ὑφ' οἷς ἐστρατεύσαντο τυγχάνειν ἐπαίνων ἢ ψόγων τῶν προσηκόντων, ὑπατεύων ὁ Πομπήιος | κατήγαγεν αὐτὸς 204 τὸν ἵππον ἐπὶ τοὺς τιμητὰς Γέλλιον καὶ Λέντλον· ἐκείνων δὲ ὥσπερ ἔθος ἐστὶ πυνθομένων, εἰ πάσας ἐστράτευται τὰς στρατείας, 'πάσας' εἶπεν 'ὑπ' ἐμαυτῷ αὐτοκράτορι.'

7. Τῶν δὲ Σερτωρίου γραμμάτων κρατήσας ἐν Ἰβη-

---

4 v. Pomp. 13, 7. 14, 1—5 Crass. 7, 1 mor. 804 f Tac. ann. VI 46 hist. III 24 Cass. Dio LVIII 28, 4 LXXI 34, 1 Zon. X 2 Ars. 410 (Apost. 14, 35) 11 v. Pomp. 14, 7—8 Frontin. IV 5, 1 Zon. X 2 17 v. Pomp. 22, 5—8 Zon. X 2 26 v. Pomp. 20, 7. 8 Sert. 27 Plin. h. n. VII 94 Sen. de ira II 23

---

2 πολλοῦ om. *Π* 6 αὐτὸν del. Stg. αὐτὸς *Σ*g 14 κολακεύειν *ΣΦ* 21 οἷς Wy. ex vita οὓς *Ω* ἐστρατεύσαντο ScgA[2] -σατο *O* 23 γέλλιον Xyl. (= vit.) στέλλιον *Σ*g τέλλιον *O* λέτλον JSo*Φ* 24 ἐστράτευε *Σ* -ευσε g

ρίᾳ, ἐν οἷς ἦσαν ἐπιστολαὶ πολλῶν ἡγεμόνων ἐπὶ νεωτερισμῷ καὶ μεταβολῇ τῆς πολιτείας τὸν Σερτώριον εἰς Ῥώμην καλούντων, κατέκαυσε πάσας διδοὺς μετανοῆσαι καὶ βελτίονας γενέσθαι τοὺς πονηρούς.

8. *Ἐπεὶ δὲ Φραάτης ὁ Πάρθων βασιλεὺς ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ἀξιῶν ὅρῳ χρῆσθαι τῷ Εὐφράτῃ, μᾶλλον ἔφη χρήσεσθαι Ῥωμαίους ὅρῳ πρὸς Πάρθους τῷ δικαίῳ.*

B 9. *Λευκίου δὲ Λευκούλλου μετὰ τὰς στρατείας ἀφεικότος αὑτὸν εἰς ἡδονὰς καὶ πολυτελῶς ζῶντος, τὸν δὲ Πομπήιον ὡς παρ' ἡλικίαν τοῦ πολλὰ πράσσειν ὀρεγόμενον ψέγοντος, μᾶλλον ἔφη γέροντι τὸ τρυφᾶν ἢ τὸ ἄρχειν εἶναι παρ' ἡλικίαν.*

10. *Νοσοῦντι δ' αὐτῷ κίχλην ὁ ἰατρὸς λαβεῖν προσέταξεν· οἱ δὲ ζητοῦντες οὐχ εὗρον (ἦν γὰρ παρ' ὥραν), ἔφη δέ τις εὑρεθήσεσθαι παρὰ Λευκούλλῳ δι' ἔτους τρεφομένας· 'εἶτα' ἔφη 'εἰ μὴ Λεύκουλλος ἐτρύφα, Πομπήιος οὐκ ἂν ἔζησε;' καὶ χαίρειν ἐάσας τὸν ἰατρὸν ἔλαβέ τι τῶν εὐπορίστων.*

11. *Ἰσχυρᾶς δὲ σιτοδείας ἐν Ῥώμῃ γενομένης ἀπο-* C *δειχθεὶς λόγῳ μὲν ἀγορᾶς ἐπιμελητής, ἔργῳ δὲ γῆς καὶ θαλάσσης κύριος, ἔπλευσεν εἰς Λιβύην καὶ Σαρδόνα καὶ Σικελίαν· καὶ πολὺν ἀθροίσας σῖτον ἔσπευδεν εἰς τὴν Ῥώμην. μεγάλου δὲ χειμῶνος γενομένου καὶ τῶν κυβερνητῶν ὀκνούντων, πρῶτος ἐμβὰς καὶ τὴν ἄγκυραν ἆραι κελεύσας ἀνεβόησε 'πλεῖν ἀνάγκη, ζῆν οὐκ ἀνάγκη.'*

---

5 v. Pomp. 33, 8 **8** v. Pomp. 48, 7 Luc. 38, 5 mor 785 f **13** v. Pomp. 2 Luc. 40, 2 mor. 786 a cf. 208 e (Ages. 7) Stob. III 17, 42 (p. 506, 16 H) Tzetzes Chil. X 347 v. 631—646 **19** v. Pomp. 50, 1 Zon. X 5

---

7 *χρήσεσθαι* Ald.^{2} vit. *χρῆσθαι* **Ω** **8** *λευκόλλου* *Σξψ* hic et infra **11/12** *ἢ ⟨νέῳ⟩ τὸ ἄρχειν* Nab., sed cf. vit. **18** *τι τῶν εὐπορ.* *Σgα* vit. *τι* om. ***O*** **21** *θαλάττης* *Σg* *σ**δόνα* J^1 (suppl. *ιν* J^2) *σιδόνα* Sc **22** *σῖτον* om. *Π* *ἔπλευσεν* *Σ*gO *ἐσπούδασεν* *Π* **24** *πρῶτος αὐτὸς* Zon. **25** *ἀνάγκη — ἀνάγκη* Iun. et vit. *ἀναγκαζη* bis **Ω** (-*ζει* G^{2}O)

12. *Τῆς δὲ πρὸς τὸν Καίσαρα διαφορᾶς ἀποκαλυπτομένης καὶ Μαρκελλίνου τινὸς τῶν ὑπὸ Πομπηίου προῆχθαι δοκούντων μεταβεβλημένου δὲ πρὸς Καίσαρα πολλὰ πρὸς αὐτὸν ἐν συγκλήτῳ λέγοντος, 'οὐκ αἰσχύνῃ, Μαρκελλῖνε,' εἶπεν 'ἐμοὶ λοιδορούμενος, δι' ὃν ἐξ ἀφώνου λόγιος ἐκ δὲ πεινατικοῦ ἐμετικὸς γέγονας;'*

13. *Πρὸς δὲ Κάτωνα πικρῶς καθαψάμενον, ὅτι πολλάκις αὐτοῦ προαγορεύοντος τὴν Καίσαρος δύναμιν καὶ αὔξησιν οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς δημοκρατίας γινομένην ἀντέπραττεν αὐτός, ἀπεκρίνατο 'τὰ μὲν σὰ μαντικώτερα, τὰ δ' ἐμὰ φιλικώτερα.'* D

14. *Περὶ δὲ αὐτοῦ παρρησιαζόμενος εἶπεν, ὡς πᾶσαν ἀρχὴν καὶ ἔλαβε θᾶσσον ἢ προσεδόκησε καὶ κατέθετο θᾶσσον ἢ προσεδοκήθη.*

15. *Μετὰ δὲ τὴν ἐν Φαρσάλῳ μάχην φεύγων εἰς Αἴγυπτον, ὡς ἔμελλε διαβαίνειν ἐκ τῆς τριήρους εἰς ἁλιευτικὸν πλοῖον ἀποστείλαντος τοῦ βασιλέως, ἐπιστραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ τοῦ Σοφοκλέους εἶπεν* (frg. 789 N.²)

'ὅστις δὲ πρὸς τύραννον ἐμπορεύεται, E
κείνου 'στὶ δοῦλος, κἂν ἐλεύθερος μόλῃ.'

μεταβὰς δὲ καὶ πληγεὶς ξίφει καὶ στενάξας ἅπαξ, εἰπὼν δὲ μηδὲν ἀλλ' ἐγκαλυψάμενος παρέδωκεν ἑαυτόν.

ΚΙΚΕΡΩΝ

1. *Κικέρων ὁ ῥήτωρ εἰς τοὔνομα σκωπτόμενος καὶ τῶν φίλων μεταθέσθαι κελευόντων ἔφη τὸν Κικέρωνα ποιή-*

---

1 v. Pomp. 51, 8 Mp 23 (M. 860) 7 v. Pomp. 60, 8 Cat. min. 52, 2. 3 12 v. Pomp. 54, 1 15 v. Pomp. 78, 6 mor. 33 d Diog. L. II 82 vid. Nauck l. l. 25 v. Cic. 1, 5

---

3 *πολλὰ* om. Σ 6 *πεινητ.* Bern. 7 *δεινῶς* G¹ 10 *ἀντέπρ. αὐτός* Σg om. O 13 *κατέθετο* Σg *καταθοῖτο* vel *κατάθοιτο* O 17/18 *μεταστρ.* Hch. ex vita 21 *ἐκείνου* oΠ 22 *ἅπαξ*] *μόνον* vit. 25 *καὶ* om. JSg

σειν τῶν Κατώνων καὶ τῶν Κάτλων καὶ τῶν Σκαύρων ἐνδοξότερον.

2. Ἔκπωμα δ' ἀργυροῦν τοῖς θεοῖς ἀνατιθεὶς τὰ μὲν πρῶτα τῶν ὀνομάτων γράμμασιν ἐσήμηνεν, ἀντὶ δὲ τοῦ Κικέρωνος ἐρέβινθον ἐτόρευσε.

3. Τῶν δὲ ῥητόρων τοὺς μέγα βοῶντας ἔλεγε δι'
F ἀσθένειαν ἐπὶ τὴν κραυγὴν ὡς χωλοὺς ἀναβαίνειν ἐφ' ἵππον.

4. Οὐέρρου δὲ υἱὸν ἔχοντος οὐκ εὖ κεχρημένον ἐφ' ὥρᾳ τῷ σώματι, τὸν δὲ Κικέρωνα λοιδοροῦντος εἰς μαλακίαν καὶ κίναιδον ἀποκαλοῦντος, 'ἀγνοεῖς' εἶπεν 'ὅτι προσήκει τοῖς τέκνοις ἐντὸς θυρῶν λοιδορεῖσθαι.'

5. Μετέλλου δὲ Νέπωτος εἰπόντος πρὸς αὐτὸν ὅτι 'πλείονας μαρτυρῶν ἀπέκτονας ἢ συνηγορῶν σέσωκας', |
205 'καὶ γὰρ ἔστιν' ἔφη 'πλεῖον ἐμοὶ πίστεως ἢ λογιότητος.'

6. Ἐρωτῶντος δὲ τοῦ Μετέλλου τίς αὐτοῦ πατήρ ἐστι, 'ταύτην' ἔφη 'τὴν ἀπόκρισιν χαλεπωτέραν σοὶ ἡ μήτηρ πεποίηκεν.' ἦν γὰρ ἡ τοῦ Μετέλλου ἀκόλαστος, ὁ δὲ Μέτελλος αὐτὸς ὑπόκουφος καὶ ἀβέβαιος καὶ φερόμενος ταῖς ὁρμαῖς. (7.) Διοδότῳ δὲ τῷ διδασκάλῳ τῶν ῥητορικῶν ἀποθανόντι κόρακα λίθινον ἐπιστήσαντος αὐτοῦ δικαίαν ἔφη τὴν ἀμοιβὴν γεγονέναι· 'πέτεσθαι γὰρ τοῦτον οὐ λέγειν ἐδίδαξεν.'

8. Οὐατίνιον δ' ἄνθρωπον ἑαυτῷ διάφορον καὶ μοχθη-

---

3 v. Cic. 1, 6 **6** v. Cic. 5, 6 Phot. 395a Bekk. **9** v. Cic. 7, 7 Ars. 412 (Apost. 14, 82) **13** v. Cic. 26, 6 mor. 541f **16** v. Cic. 26, 9 **20** v. Cic. 26, 11 **24** v. Cic. 26, 3

---

4 ἐσήμανεν Σg ἐσήμαινεν Π praeter α **5** ἐνετόρ. Nab. (= vit.) **9/10** ἐφ' ὥρας Hertl. **14** καταμαρτ. 541f vit. ἀπέκτεινας G[1]Φ **15** πλεῖστον Ω (exc. δ) πλέον ἐν ἐμοὶ Hch. = 541f vit. cod. Υ λογ.] δεινότητος 541f vit. **17** χαλ. σοὶ ἡ μ. Hch. (cf. vit.) χαλ. ἡ σὴ μ. O ἡ σὴ μ. χαλ. Σg (ἢ σήμερον S) **18** ἡ τοῦ] ἡ om. Π (ὁ pro ἡ Aξ) Μετ. ⟨μήτηρ⟩ Bas. **20** Διοδ.] Φιλάγρῳ vit. **21** ⟨τοῦ⟩ αὐτοῦ Hch. τῷ τάφῳ post αὐτοῦ add. vit. **24** οὐατ. O[3]g[2] βατίνιον Steph. ex vit. οὐαρίννιον Σg[1] οὐαρίνιον GO[1]Φ οὐάριον οΠ ἑαυτ.] ἐν ἑαυτ. E αὐτῷ Stg.

ρὸν ἄλλως ἀκούσας ὅτι τέθνηκεν, εἶτα γνοὺς ὕστερον ὅτι ζῇ, ‘κακός’ εἶπεν ‘ὄλοιτο κακῶς ὁ ψευσάμενος.’ B

9. *Πρὸς δὲ τὸν δοκοῦντα Λίβυν ἀπὸ γένους εἶναι, φήσαντα δ' αὐτοῦ μὴ ἀκούειν λέγοντος, ‘καὶ μὴν οὐκ ἀτρύπητον ἔχεις τὸ οὖς’ εἶπε.*

10. † *Κάστον δὲ Ποπίλλιον νομικὸν εἶναι βουλόμενον, ὄντα δ' ἀμαθῆ καὶ ἀφυῆ, προσεκαλεῖτο μάρτυρα πρός τινα δίκην· εἰπόντος δ' ἐκείνου μηδὲν γινώσκειν, ‘οἴει γὰρ ἴσως’ εἶπε ‘περὶ τῶν νομίμων ἐπερωτᾶσθαι.’*

11. *Ὁρτησίου δὲ τοῦ ῥήτορος λαβόντος μισθὸν ἀργυρᾶν σφίγγα παρὰ τοῦ Βέρρου καὶ πρὸς τὸν Κικέρωνα πλαγίως τι εἰπόντα φήσαντος αἰνιγμάτων λύσεως ἀπείρως ἔχειν, ‘καὶ μὴν ἡ σφίγξ’ ἔφη ‘παρὰ σοί ἐστιν.’*

12. *Οὐοκωνίῳ δ' ἀπαντήσας μετὰ τριῶν θυγατέρων* C *ἀμορφοτάτων τὴν ὄψιν ἀτρέμα πρὸς τοὺς φίλους εἶπεν* (p. 911 N.[2])

‘Φοίβου ποτ' οὐκ ἐῶντος ἔσπειρεν τέκνα.’

13. *Φαύστου δὲ τοῦ Σύλλα παιδὸς διὰ πλῆθος δανείων ἀπαρτίαν προγράψαντος ‘ταύτην’ ἔφη ‘μᾶλλον ἀσπάζομαι τὴν προγραφὴν ἢ τὴν πατρῴαν [αὐτοῦ].’*

14. *Πομπηίου δὲ καὶ Καίσαρος διαστάντων ἔφη ‘γινώσκω ὃν φύγω, μὴ γινώσκων πρὸς ὃν φύγω,’* (15.) *καὶ Πομπήιον ἐμέμψατο τὴν πόλιν ἐκλιπόντα καὶ Θεμι-*

---

3 v. Cic. 26, 5 mor. 631 d **6** v. Cic. 26, 9 **10** v. Cic. 7, 8 Plin. h. n. XXXIV 8, 48 Quintil. Inst. or. VI 3, 98 **14** v. Cic. 27, 4 **18** v. Cic. 27, 6 cf. Cic. ad Att. IX 11 **21** v. Cic. 37, 3 Cic. ad Att. VIII 7, 2 Macr. Sat. II 3 **22** v. Pomp. 63, 2 cf. Cic. ad Att. VII 11, 3 X 8, 4. 7

---

2 *ὄλοιτο Σ*g om. ***O*** *κακὸς — κακῶς* JSgGO *κακῶς* bis co[1]*Π* *κακὸς* bis *Φ* **6** *κάστον* ***Ω*** *κῶσταν* vitarum cod. U *κώνσταν* codd. N*Υ* de Publio Cotta cogitaverunt Xyl. Wy. Bähr *ποπίλιον Σ*g **9** *νομικῶν* vit. **19** *ἀπαρτίαν* Na. *ἀμαρτίαν* vit. codd. *ἀπάρτιον* ***Ω*** *ταύτην μᾶλλον ἔφη Σ*g*Π* (*ἔφην α*A*ξψ*) *Φ* **20** *τὴν πρόγρ. ἀσπ. Φ* [*αὐτοῦ*] Stg.

στοκλέα μᾶλλον ἢ Περικλέα μιμησάμενον, οὐκ ἐκείνοις τῶν πραγμάτων ἀλλὰ τούτοις ὁμοίων ὄντων.

16. *Γενόμενος δ' οὖν παρὰ Πομπηίῳ καὶ πάλιν μετα-* D *νοῶν, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Πομπηίου ποῦ Πείσωνα τὸν γαμβρὸν ἀπολέλοιπεν ἔφη 'παρὰ τῷ σῷ πενθερῷ.'*

17. *Μεταβαλομένου δέ τινος ἀπὸ Καίσαρος πρὸς τὸν Πομπήιον καὶ λέγοντος ὑπὸ σπουδῆς καὶ προθυμίας ἀπολελοιπέναι τὸν ἵππον, βέλτιον ἔφη αὐτὸν περὶ τοῦ ἵππου βεβουλεῦσθαι.*

18. *Πρὸς δὲ τὸν ἀπαγγέλλοντα τοὺς Καίσαρος φίλους σκυθρωποὺς εἶναι 'λέγεις' ἔφη 'δυσνοεῖν αὐτοὺς Καίσαρι.'*

19. *Μετὰ δὲ τὴν ἐν Φαρσάλῳ μάχην Πομπηίου μὲν φυγόντος, Νωνίου δέ τινος ἔτι παρ' αὐτοῖς ἀετοὺς ἑπτὰ φήσαντος ·εἶναι καὶ διὰ τοῦτο θαρρεῖν παρακαλοῦντος,* E *'καλῶς ἂν παρῄνεις' εἶπεν 'εἰ κολοιοῖς ἐπολεμοῦμεν.'*

20. *Ἐπεὶ δὲ Καῖσαρ κρατήσας τὰς Πομπηίου καταβεβλημένας εἰκόνας ἀνέστησε μετὰ τιμῆς, ἔφη περὶ αὐτοῦ [λέγων ὁ Κικέρων] ὅτι 'τοὺς Πομπηίου Καῖσαρ ἱστὰς ἀνδριάντας τοὺς αὑτοῦ πήγνυσιν.'*

21. *Οὕτω δὲ πολλοῦ τὸ καλῶς λέγειν ἐτίμα τε καὶ περὶ τοῦτο μάλιστα ἠγωνία, ὥστε προκειμένης δίκης ἐπὶ τῶν ἑκατὸν ἀνδρῶν καὶ ἐπικειμένης τῆς ἡμέρας Ἔρωτα ἀπαγγείλαντα αὐτῷ τὸν οἰκέτην εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ὑπερτεθῆναι τὴν δίκην ἠλευθέρωσε.*

---

3 Macr. Sat. II 3 (recte de Dolabella) **10** v. Cic. 38, 5 **12** v. Cic. 38, 7 **16** v. Cic. 40, 4. 5 v. Caes. 57 mor. 91a Suet. Div. Iul. 75 Polyaen. VIII 23, 31

---

6 *μεταβαλομ.* JgEz *-βαλλ.* ***O*** *τὸν* om. GOΦ **7** *καὶ* ante *λέγ.* *Σ*g om. ***O*** **10** *τοὺς Καισ.*] *τοῦ κ.* *Σ*o*ΠΦ* **11** *σκυθρ.* ***Ω*** *στυγνοὺς* vit. *σύννους* Wy. Anim. *δυσνοεῖν* ***Ω*** vit. *εὐνοεῖν* Xyl. *συννοεῖν* Wy., sed nihil mutandum **18** [*λέγ. ὁ Κικ.*] Po. *περὶ αὐτοῦ λέγ. ὁ Κικ. ὅτι* om. Xyl.[1] **19** *ἀνδρ. ἱστ.* GO *ἀνιστὰς* ξψ *τοὺς αὐτοῦ* Babb. = vit. *τοῦ ἑαυτοῦ* ***O*** *τοῦ σεαυτοῦ πηγνύεις* G[1]Φ (*ἑαυτ.*) **20** *τε* om. JSg **22** *καὶ ἐπικ.* *Σ*g *ὡς ἐπ.* ***O*** **23** *τὸν οἰκ.* *Σ*g *τὸν* om. o*Π*GO *τὸν οἰκ.* om. Φ

ΓΑΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ

1. *Γάιος Καῖσαρ, ὅτε Σύλλαν ἔφευγεν ἔτι μειράκιον
ὤν, περιέπεσε πειραταῖς· καὶ πρῶτον μὲν αἰτηθεὶς ἀρ-* F
*γυρίου πλῆθος κατεγέλασε τῶν λῃστῶν ὡς ἀγνοούντων
ὃν ἔχουσι καὶ διπλάσιον ὡμολόγησε δώσειν· ἔπειτα
φρουρούμενος, ἕως συνῆγε τὰ χρήματα, προσέταττεν
ἡσυχίαν αὐτῷ παρέχειν κοιμωμένῳ καὶ σιωπᾶν. λόγους
δὲ καὶ ποιήματα γράφων ἀνεγίνωσκεν αὐτοῖς καὶ τοὺς μὴ
λίαν ἐπαινοῦντας ἀναισθήτους καὶ βαρβάρους ἀπεκάλει
καὶ μετὰ γέλωτος ἠπείλει κρεμᾶν αὐτούς· ὃ καὶ μετ'
ὀλίγον ἐποίησεν. τῶν γὰρ λύτρων κομισθέντων | ἀπολυ-* **206**
*θεὶς καὶ συναγαγὼν ἄνδρας ἐξ Ἀσίας καὶ πλοῖα συνήρ-
πασε τοὺς λῃστὰς καὶ προσήλωσεν.*

2. *Ἐν δὲ Ῥώμῃ πρὸς Κάτλον πρωτεύοντα Ῥωμαίων εἰς ἅμιλλαν ὑπὲρ τῆς ἀρχιερωσύνης καταστὰς καὶ προπεμπόμενος ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐπὶ τὰς θύρας 'σήμερον' εἶπεν 'ὦ μῆτερ, ⟨ἢ⟩ ἀρχιερέα τὸν υἱὸν ἢ φυγάδα ἕξεις.'*

3. *Πομπηίαν δὲ τὴν γυναῖκα κακῶς ἀκούσασαν ἐπὶ
Κλωδίῳ παραιτησάμενος, εἶτα τοῦ Κλωδίου φεύγοντος
ἐπὶ τούτῳ δίκην μάρτυς εἰσαχθεὶς οὐδὲν εἶπε φαῦλον
περὶ τῆς γυναικός· ἐρομένου δὲ τοῦ κατηγόρου 'διὰ τί
τοίνυν ἐξέβαλες αὐτήν', 'ὅτι τὴν Καίσαρος' ἔφη 'γυ-* B
ναῖκα καὶ διαβολῆς ἔδει καθαρὰν εἶναι.'

4. *Τὰς δ' Ἀλεξάνδρου πράξεις ἀναγινώσκων ἐδάκρυσε*

---

2 v. Caes. 1, 2 Vell. II 42 Val. Max. VI 9, 15 Suet. Div. Iul. 4 **14** v. Caes. 7 Suet. Div. Iul. 13 **18** v. Caes. 10 v. Cic. 29, 9 Cass. Dio XXXVII 45 Suet. Div. Iul. 6. 74 **24** v. Caes. 11, 3 cf. mor. 179 d (Alex. 1) Cass. Dio XXXVII 52 Suet. Div. Iul. 7

---

6 ἕως] ὡς ΣοΠ **7** κοιμωμ. om. EO **9** ἀναισθ. βαρβ. (om. καὶ) ξψ **12** πλοῖον Σg **15** τῆς om. Σg **16** μητρὸς (lac. 7 litt.) θύρας Jc (suppl. J^{2}) μητρὸς (lac. 11 litt.) ὦ μῆτερ S **17** ⟨ἢ⟩ Na. ex Σg et vita τὸν υἱὸν ἢ ἀρχιερέα Σg (-ρεως S) **18** πομπίαν οΠΦ πομπηίου Scg^{1} **20** εἶπεν οὐδὲν ΣgoΠ **23** ἔδει ΣgG vit. Caes. ἔφη o^{1}OΦ δεῖ ss. o^{3} ἔφη δεῖν α om. ἔφη cum lac. 4 litt. ante δεῖν A δεῖν $Π^{2}$ (om. ἔφη sine lac.)

καὶ πρὸς τοὺς φίλους εἶπεν ὅτι 'ταύτην τὴν ἡλικίαν ἔχων ἐνίκησε Δαρεῖον, ἐμοὶ δὲ μέχρι νῦν οὐδὲν πέπρακται.'

5. *Πολίχνιον δ' αὐτοῦ λυπρὸν ἐν ταῖς Ἄλπεσι παρερχομένου καὶ τῶν φίλων διαπορούντων εἰ καὶ ἐνταῦθά τινες στάσεις εἰσὶ καὶ ἅμιλλαι περὶ πρωτείων, ἐπιστὰς καὶ σύννους γενόμενος 'μᾶλλον ἄν' ἔφη 'ἐβουλόμην πρῶτος ἐνταῦθα εἶναι ἢ δεύτερος ἐν Ῥώμῃ.'*

6. *Τῶν δὲ τολμημάτων τὰ παράβολα καὶ μεγάλα* C *πράττειν ἔφη δεῖν, ἀλλὰ μὴ βουλεύεσθαι.* (7.) *Καὶ διέβη τὸν Ῥουβίκωνα ποταμὸν ἐκ τῆς Γαλατικῆς ἐπαρχίας ἐπὶ Πομπήιον εἰπών 'πᾶς ἀνερρίφθω κύβος.'*

8. *Ἐπεὶ δὲ Πομπηίου φυγόντος ἐπὶ θάλασσαν ἐκ τῆς Ῥώμης Μέτελλος ἔπαρχος ὢν τοῦ ταμιείου βουλόμενον αὐτὸν χρήματα λαβεῖν ἐκώλυε καὶ τὸ ταμιεῖον ἀπέκλεισεν, ἠπείλησεν ἀποκτενεῖν αὐτόν· καταπλαγέντος δὲ τοῦ Μετέλλου 'τοῦτ'' εἶπεν 'ὦ νεανίσκε, φῆσαί μοι χαλεπώτερον ἦν ἢ ποιῆσαι.'*

9. *Τῶν δὲ στρατιωτῶν αὐτῷ βραδέως εἰς Δυρράχιον*

---

3 v. Caes. 11, 2 **8** v. Caes. 32, 4 cf. v. Ages. 23, 7 Xen. Hell. V 2, 32 **9** v. Caes. 32, 4 v. Pomp. 60, 4 v. Fab. Max. 14, 2 Suet. Caes. 31. 32 Luc. pro imag. 16 App. b. c. II 35, 141 Aristid. *ὑπ. τετт.* 142 (II 190, 10 Di.) Athen. XIII p. 559 c Ars. 56 (Apost. 2, 93) cf Kock C. A. Fr. I p. 557 III p. 22) **12** v. Caes. 35 Pomp. 62, 1 (Zi.). Cic. ad Att. X 4, 8 Lucan. III 114 sqq. Cass. Dio XLI 17 App. b. c. II 41. 138 **18** v. Caes. 38 mor. 319 b Cass. Dio XLI 46 Val. Max. IX 8, 2 Lucan. V 583—593 Suet. Div. Iul. 58 App. b. c. II 57 Flor. II 13, 37

---

2 *μέχρι τοῦ νῦν* Σg **3/4** *περιερχ.* ΣgoΠ **5** *τινες* om. Σg **6** *ἂν* post *ἐβουλόμην* Σg om. Εξψ · **7** *εἶναι* ante *πρῶτος* Σg **10** *ῥουβ.* g^{2}ν^{2} (Bud.) Ald.^{2} *οὔβρωνα* ΣgoαΠ^{2} (*οὔμβρ.* Αξψ *ὄμβρ.* E) g^{3mg}OΦ *ἄβρ.* G^{1} **11** *πᾶς ἀνερρ.* **O** *πᾶς ἐρρ.* G^{1} *πᾶσαν ἐρρ.* O [*πᾶς*] Cob. defend. Po. coll. Aristoph. fr. 673 Critiae Pirithoo (Pap. Ox. XVII 2078) v. 47 an lacuna archetypi inter *π* et *ας* statuenda et ex vita Pomp. in hunc modum explenda: *εἰπὼν π⟨ρὸς τοὺς παρόντ⟩ας*? Na. **12** *φυγόντος* Σg *φεύγ.* **O** *ἐκ* Σg om. **O** **13** *μέτελλος* Σg *καὶ μέτ.* **O** *ταμιείου* Φ *ταμείου* **O** (*-μίου* o^{1}G^{1}) **14** *ἐκώλυσε* Σgv *ταμεῖον* ΣgoΠ **16** *τοῦτο* om. Σg

ἐκ Βρεντεσίου κομιζομένων λαθὼν ἅπαντας εἰς πλοῖον ἐμβὰς μικρὸν ἐπεχείρησε διαπλεῖν τὸ πέλαγος· συγκλυζομένου δὲ τοῦ πλοίου ποιήσας τῷ κυβερνήτῃ φανερὸν D ἑαυτὸν ἀνεβόησε 'πίστευε τῇ τύχῃ γνοὺς ὅτι Καίσαρα κομίζεις.'

10. Τότε μὲν οὖν ἐκωλύθη τοῦ χειμῶνος ἰσχυροῦ γενομένου καὶ τῶν στρατιωτῶν συνδραμόντων καὶ περιπαθούντων, εἰ περιμένει δύναμιν ἄλλην ὡς ἀπιστῶν αὐτοῖς· ἐπεὶ δὲ μάχης γενομένης νικῶν ὁ Πομπήιος οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλ' ἀνεχώρησεν εἰς τὸ στρατόπεδον, 'τήμερον' εἶπεν 'ἦν ἡ νίκη παρὰ τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ τὸν εἰδότα νικᾶν οὐκ ἔχουσιν.'

11. Ἐν δὲ Φαρσάλῳ Πομπηίου παρατεταγμένην τὴν φάλαγγα κατὰ χώραν ἑστάναι καὶ προσδέχεσθαι τοὺς πολεμίους παρεγγυήσαντος ἁμαρτεῖν αὐτὸν ἔλεγε τὸν ἐξ E ἐπιδρομῆς μετ' ἐνθουσιασμοῦ τόνον καὶ ῥοῖζον ἐκλύσαντα τῶν στρατιωτῶν.

12. Φαρνάκην δὲ νικήσας τὸν Ποντικὸν ἐξ ἐφόδου πρὸς τοὺς φίλους ἔγραψεν 'ἦλθον εἶδον ἐνίκησα.'

13. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Λιβύῃ τῶν περὶ τὸν Σκιπίωνα φυγὴν καὶ ἧτταν Κάτωνος ἑαυτὸν ἀνελόντος 'φθονῶ σοι, Κάτων,' εἶπε 'τοῦ θανάτου· καὶ γὰρ σὺ ἐμοὶ τῆς σῆς σωτηρίας ἐφθόνησας.'

14. Ἀντώνιον δὲ καὶ Δολοβέλλαν ὑφορωμένων ἐνίων καὶ φυλάττεσθαι κελευόντων, οὐ τούτους ἔφη δεδιέναι

---

6 v. Caes. 39, 3 v. Pomp. 65, 8 Suet. Div. Iul. 36 App. b. c. II 62 **13** v. Caes. 44, 3 v. Pomp. 69, 6. 7 Caes. b. c. III 92 App. b. c. II 79 **18** v. Caes. 50 Sen. rhet. Suas. 2, 22 Suet. Caes. 37 Cass. Dio XLII 48 App. b. c. II 91 cf. Polyaen. I 30, 2 Terent. Phorm. 103 Apost. 12, 58 **20** v. Caes. 54 v. Cat. min. 72 App. b. c. II 99 Cass. Dio XLIII 12 **24** v. Caes. 62 v. Ant. 11, 6 v. Brut. 8

---

2 μικρ. ἐμβ. ΣgoΠ **11** ἦν om. ΣgoΠ ἂν add. vit. Caes. et Pomp. **22** σῆς om. Σg vit. Caes. **24** δολαβ. o[1]

τοὺς βαναύσους καὶ λιπῶντας, ἀλλὰ τοὺς ἰσχνοὺς καὶ ὠχροὺς ἐκείνους, δείξας Βροῦτον καὶ Κάσσιον.

F 15. *Λόγου δὲ παρὰ δεῖπνον ἐμπεσόντος περὶ θανάτου ποῖος ἄριστος 'ὁ ἀπροσδόκητος' εἶπε.*

ΚΑΙΣΑΡ Ο ΣΕΒΑΣΤΟΣ

1. *Καῖσαρ ὁ πρῶτος ἐπικληθεὶς Σεβαστὸς ἔτι μειράκιον ὢν Ἀντώνιον ἀπῄτει ⟨τὰς⟩ δισχιλίας πεντακοσίας μυριάδας, ἃς τοῦ πρώτου Καίσαρος ἀναιρεθέντος ἐκ τῆς οἰκίας πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος μετήνεγκεν, ἀποδοῦναι Ῥωμαίοις βουλόμενος τὸ καταλειφθὲν ὑπὸ Καίσαρος, ἑκάστῳ δραχμὰς ἑβδομήκοντα πέντε· τοῦ δ' Ἀντωνίου τὰ μὲν χρήματα κατέχοντος, ἐκεῖνον δὲ τῆς ἀπαιτήσεως*
207 *ἀμελεῖν, εἰ σωφρονεῖ, κελεύοντος,| ἐκήρυττε τὰ πατρῷα καὶ ἐπίπρασκε· καὶ τὴν δωρεὰν ἀποδοὺς εὔνοιαν μὲν αὑτῷ, μῖσος δ' ἐκείνῳ παρὰ τῶν πολιτῶν περιεποίησεν.*

2. *Ἐπεὶ δὲ Ῥοιμητάλκης ὁ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεὺς ἀπ' Ἀντωνίου μεταβαλόμενος πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐμετρίαζε παρὰ τοὺς πότους, ἀλλ' ἦν ἐπαχθὴς ὀνειδίζων τὴν συμμαχίαν, προπιών τινι τῶν ἄλλων βασιλέων ὁ Καῖσαρ εἶπεν 'ἐγὼ προδοσίαν φιλῶ, προδότας δ' οὐκ ἐπαινῶ.'*

---

3 v. Caes. 63 Suet. Div. Iul. 87 App. b. c. II 115 **6** v. Cic. 43, 8 v. Ant. 16, 1. 2 (Zi.) v. Brut. 22 Vell. II 60 App. b. c. III 17 sqq. Cass. Dio XLV 5 **16** v. Rom. 17, 3 cf. Stob. IV 13, 64 (gn. P. 74)

---

1 *βαναύσους* **Ω** *χαύνους* Po. *παχεῖς κ. κομήτας* in vitis **7** ⟨*τὰς*⟩ Hch. ex vit. Cic. **7/8** *πεντακοσίας* (lac. 8—10 litt.) *ἃς τοῦ* J^1 (*μυριάδας* suppl. J^2) S *π. δραχμὰς ἃς τ.* c *π. μυρίας δραχμὰς ἃς τ.* g *π. μυρίας τοῦ* om. *ἃς*, sed v. 9 *ἃς* post *οἰκίας* o^{1}GO idem, sed *μυριάδας* o^3*ΠΦ* **9** *οἰκ.*] *οὐσίας* Halm ex v. Cic. et Ant. **10** *βουλ. ῥωμ.* O **16** *ῥοιμ.* cf. Cass. Dio LIV 20, 3 cum adnot. Boiss. *ῥυμιτάλης* Jcg· *ῥοι* (lac. 4 litt.) *μετάλης* S *ῥυμετάλκης* o*ΠΦ* *μετάλκης* G^1 add. *ῥοι* in lac. G^3 ss. vG^4 *ῥοι* (*ν* eras.) *μετάλκης* O **18** *ἀπεχθὴς* o*Π* (corr. α^1A^1) GO*Φ* (ἐ) **19** *πίων* α^1 suppl. in lac. *προ* α^2 **20** *προδ. μὲν φ.* g^{2mg}

3. *Τῶν δ' Ἀλεξανδρέων μετὰ τὴν ἅλωσιν τὰ δεινότατα πείσεσθαι προσδοκώντων ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ παραστησάμενος Ἄρειον τὸν Ἀλεξανδρέα φείδεσθαι τῆς* B *πόλεως ἔφη πρῶτον μὲν διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος, ἔπειτα διὰ τὸν κτίστην Ἀλέξανδρον, τρίτον δὲ δι' Ἄρειον τὸν φίλον.*

4. *Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἔρως ὁ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ διοικῶν ὄρτυγα τὸν κρατοῦντα πάντων ἐν τῷ μάχεσθαι καὶ ἀήττητον ὄντα πριάμενος ὀπτήσας κατέφαγε, μετεπέμψατο αὐτὸν καὶ ἀνέκρινεν· ὁμολογήσαντα δ' ἐκέλευσεν ἱστῷ νηὸς προσηλωθῆναι.*

5. *Ἐν δὲ Σικελίᾳ Ἄρειον ἀντὶ Θεοδώρου κατέστησε διοικητήν· ἐπιδόντος δέ τινος αὐτῷ βιβλίον, ἐν ᾧ γεγραμμένον ἦν 'φαλακρὸς † ἢ κλέπτης Θεόδωρος ὁ Ταρσεύς· τί σοι δοκεῖ;' ἀναγνοὺς Καῖσαρ ὑπέγραψε 'δοκεῖ.'*

6. *Παρὰ δὲ Μαικήνα τοῦ συμβιωτοῦ καθ' ἕκαστον* C *ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς γενεθλίοις δῶρον ἐλάμβανε φιάλην.*

7. *Ἀθηνοδώρῳ δὲ τῷ φιλοσόφῳ διὰ γῆρας εἰς οἶκον ἀφεθῆναι δεηθέντι συνεχώρησεν. ἐπεὶ δ' ἀσπασάμενος αὐτὸν ὁ Ἀθηνόδωρος εἶπεν 'ὅταν ὀργισθῇς, Καῖσαρ, μηδὲν εἴπῃς μηδὲ ποιήσῃς πρότερον ἢ τὰ εἴκοσι καὶ τέτταρα γράμματα διελθεῖν πρὸς ἑαυτόν', ἐπιλαβόμενος αὐτοῦ τῆς χειρός 'ἔτι σοῦ παρόντος' ἔφη 'χρείαν ἔχω·' καὶ κατέσχεν αὐτὸν ὅλον ἐνιαυτόν, εἰπὼν ὅτι 'ἔστι καὶ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας.'* (Simonid. fr. 66 II p. 78 D.)

---

1 v. Ant. 80,2 mor. 814 d Cass. Dio LI 16 Iulian. ep. 51 p. 434 a Caes. p. 326 b Themist. or. VIII p. 108 bc XIII p. 173 c 18 Exc. Plan. (Cass. Dio V p. 234 Di. cf. ed. Boiss. II p. 553, 25—27) gn. V 102 Stb. (App. Gnom. 1) Stob. III 33, 5 (neglegenter Simonidis verba *ἔστι* ... tamquam Athenodori verba affert)

---

3 *φείδ. μὲν* codd. praeter Σg 4 *πρῶτον μὲν* Σg *μὲν* om. O 5 *δὲ* om. Φ 14 *ἦν* pro *ἢ* cGΦ *φαλ. ἢ* om. O *ἢ κλ.* om. o[1] *φαλ. καὶ κλ.* Cob. *καὶ φαλ. καὶ κλ.* Bern. locus penitus depravatus 23 *χρ. ἔχω ἔφη* GO 24 *ἐνιαυτὸν ὅλον* GOΦ 25 *σιγᾶς* Simon.

8. *Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀλέξανδρος δύο καὶ τριάκοντα* D *γεγονὼς ἔτη κατεστραμμένος τὰ πλεῖστα διηπόρει τί ποιήσει τὸν λοιπὸν χρόνον, ἐθαύμαζεν, εἰ μὴ μεῖζον Ἀλέξανδρος ἔργον ἡγεῖτο τοῦ κτήσασθαι μεγάλην ἡγεμονίαν τὸ διατάξαι τὴν ὑπάρχουσαν.*

9. *Γράψας δὲ τὸν περὶ τῶν μοιχῶν νόμον, ἐν ᾧ διώρισται πῶς δεῖ κρίνεσθαι τοὺς ἐν αἰτίαις γενομένους καὶ πῶς δεῖ κολάζεσθαι τοὺς ἁλόντας, εἶτα προπεσὼν ὑπ' ὀργῆς τὸν ἐπ' Ἰουλίᾳ τῇ θυγατρὶ διαβεβλημένον νεανίσκον ἔτυπτε ταῖς χερσίν, ἐκείνου δ' ἀναβοῶντος 'νόμον ἔθηκας, ὦ Καῖσαρ,' οὕτω μετενόησεν, ὥστε τὴν ἡμέραν ἐκείνην παραιτήσασθαι τὸ δεῖπνον.*

10. *Γάιον δὲ τὸν θυγατριδοῦν εἰς Ἀρμενίαν ἀποστέλ-* E *λων ᾐτεῖτο παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν αὐτῷ τὴν Πομπηίου, τόλμαν δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου, τύχην δὲ τὴν ἑαυτοῦ παρακολουθῆσαι.*

11. *Ῥωμαίοις δὲ τῆς ἀρχῆς ἔλεγεν ἀπολείψειν διάδοχον, ὃς οὐδέποτε περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος δὶς ἐβουλεύσατο, Τιβέριον λέγων.*

12. *Θορυβοῦντας δὲ τοὺς ἐν ἀξιώματι νέους καταστεῖλαι βουλόμενος, ὡς οὐ προσεῖχον ἀλλ' ἐθορύβουν, 'ἀκούσατε' εἶπε 'νέοι γέροντος, οὗ νέου γέροντες ἤκουον.'*

13. *Τοῦ δ' Ἀθηναίων δήμου ἐξημαρτηκέναι τι δόξαντος ἔγραψεν ἀπ' Αἰγίνης βούλεσθαι μὴ λανθάνειν αὐτοὺς ὀργιζόμενος, οὐ γὰρ ἂν ἐν Αἰγίνῃ διαχειμάσειεν. ἄλλο δ'* F *οὐδὲν οὔτ' εἶπεν αὐτοὺς οὔτ' ἐποίησε.*

---

13 319d cf. 213c Stob. IV 13, 49 gn.V. 70 Stb. Harpocr. 103, 16 (Jon, cf. Diels Vorsokratiker I^3 220 sqq.) Ars. 124 Apost. 3, 95 **20** 784d Stob. IV p. 149 Mein. (ex floril. Joh. Damasc. Laur. 8, 22) Amm. Marc. XXII 5, 4 Ma 41 f. 170b **23** Cass. Dio LIV 7

---

4 *μεγ.*] *τὴν* O **7** *αἰτίᾳ* Herw. **8** *προσπεσὼν* ΣgoΠG^4 **13** *ἀδελφιδοῦν* J **18** *οὐδέπω* Σg **20** *ἀξιώμασιν* Σg **20/21** *καταστ. βουλ.*] *μεταστειλάμενος* Σg **24** *βούλ.* Σg *οἴεσθαι* O **25** *διαχειμάσειν* Ω *διαχειμάσαι* Emp. *διαχειμάσειεν* Bern. **26** *πρὸς αὐτοὺς* Σg *αὐτοῖς* GOΠ^2 *αὐτὸς* Φ

14. *Τῶν δ' Εὐρυκλέους κατηγόρων ἑνὸς ἀφειδῶς καὶ κατακόρως παρρησιαζομένου καὶ προαχθέντος εἰπεῖν τι τοιοῦτον 'εἰ ταῦτά σοι, Καῖσαρ, οὐ φαίνεται μεγάλα, κέλευσον αὐτὸν ἀποδοῦναί μοι Θουκυδίδου τὴν ἑβδόμην,' ὀργισθεὶς ἀπάγειν ἐκέλευσε· πυθόμενος δὲ ὅτι τῶν ἀπὸ Βρασίδου γεγονότων ὑπόλοιπος οὗτός ἐστι μετεπέμψατο καὶ μέτρια νουθετήσας ἀπέλυσε.*

15. *Πείσωνος δὲ τὴν οἰκίαν ἐκ θεμελίων | ἄχρι τῆς* 208
στέγης ἐπιμελῶς οἰκοδομοῦντος, 'εὔθυμον' ἔφη 'με ποιεῖς οὕτως οἰκοδομῶν, ὡς ἀιδίου τῆς Ῥώμης ἐσομένης.'

---

1 cf. v. Ant. 67, 2. 3   4 cf. Thuc. 5, 6—11   8 cf. Suet. Aug. 28 Cass. Dio LVI 30, 3

---

2 *εἰπέντι* o^1 (corr. *εἶπε τε* o^3) GOΦ   4 *ἀποδ.* Ω *ἀναγνῶναι* Po.   *μοι* om. Σv   *τὴν ἑβδόμην διὸ* O *διὸ* om. Σg de voce *ἑβδ.* Mez. dubitavit, cum in VII. Thucyd. libro, qui nunc fertur, nihil de Brasida narretur; sed optimum hic habemus testimonium alterius editionis Thucydideae in 13 libros divisae, in qua sec. scholia initio nostri IV. libri sextus incipiebat, unde Wilamowitz Curae Thuc. Gott. 1885 p. 6. 7 recte suspicatus est septimum inde a IV 79 ad V 24 pertinuisse, qui liber ipsa Brasidae facta continet   8/9 *τῆς στ.* Σg *πάσης στ.* O *τῆς* ⟨*ἀκροτάτης*⟩ *στ.* Na.

16.

*ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΛΑΚΩΝΙΚΑ

(Plan. 60)

ΑΓΑΣΙΚΛΗΣ

1. *Ἀγασικλῆς ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεύς, θαυμάζον-*
B *τός τινος ὅτι φιλήκοος ὢν οὐ προσδέχεται Φιλοφάνη τὸν*
σοφιστήν, ἔφη 'τούτων χρῄζω μαθητὴς εἶναι, ὧν εἴην
καὶ υἱός.'

Hic libellus quamquam in operum vere Plutarcheorum numero habendus non est, tamen ut florilegium eodem fere modo, si ordinem alphabeticum excipias, compositum atque quod proxime antecedit a Plutarcho in usum suum conversus esse videtur. Ex apophthegm. Laconicis iamdudum propagatis a philosophis imprimis exempla petita esse elucet e Platonis (Phaedr. p. 260 e = mor. 233 b inc. 19) Aristotelis (rhet. II 21 p. 1394 b 31; 23 p. 1398 b 32 = mor. 208 f) aliorum libris (cf. Teletis rell. ab O. Hense ed. praef. et M. Rh. vol. 47 [1892] p. 219); Sopatris verba (ἀνεγνώσθη) ... τῶν σπουδαίων ἀποφθέγματα (in Phot. bibl. 161 p. 104 a) num ad ap. Lac. pertineant evinci non potest. In eo vero haerendum non est, quod multa apophthegmata etsi paulum mutata specie identidem in hoc libro occurrunt, cum in florilegiis eadem dicta haud raro bis legantur sive diversis viris attributa sive incuria compilatorum iterata. Libri autem impressi haec ap. Lac. tripertita praebent, vulgo „Ap. Lac.", „Instituta Laconica", „Ap. Lacaenarum" appellata, cum in omnibus codicibus uno tenore scripti sint hi „libelli" neque titulis neque spatiis intermissis separentur; alterum vero „libellum" (p. 236 f—240 b) arte cohaerere cum dictis Lycurgi antea (p. 225 f—229 a) allatis intelleget, qui et Apophthegmata eius et Instituta cum vita Lycurgi a Plutarcho conscripta comparabit. De ordine, quem tuentur hae partes in codicibus, conferas quae initio apophthegmatum

---

1 Por. 2   2 Ars. 125

---

1 lemmata om. *Ω* ubique   3 φιλοφάνην cgXΦΠ   5 εἴην Po. εἶμι *Ω* del. Ha.

2. *Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα, πῶς ἂν τις ἀδορυφόρητος ὢν ⟨τῶν πολιτῶν⟩ ἄρχειν ἀσφαλῶς δύναιτο, 'ἐὰν οὕτως' ἔφη 'αὐτῶν ἄρχῃ, ὥσπερ οἱ πατέρες τῶν υἱῶν.'*

ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ

1. *Ἀγησίλαος ὁ μέγας παρὰ πότον ποτὲ λαχὼν συμποσίαρχος, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἰνοχόου πόσον ἑκάστῳ προσφέροι, 'εἰ μὲν πολὺς οἶνός ἐστιν' ἔφη 'παρεσκευασμένος, ὅσον ἕκαστος αἰτεῖ· εἰ δ' ὀλίγος, ἐξ ἴσου δίδου* C *πᾶσι.'*

2. *Κακούργου δέ τινος ἐμμόνως ὑπομείναντος βασάνους, 'ὡς σφόδρα πονηρός' εἶπεν 'ἄνθρωπος, εἰς μοχθηρὰ καὶ αἰσχρὰ πράγματα τὴν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν κατατιθέμενος.'*

3. *Ἐπαινοῦντος δέ τινος ῥήτορα ἐπὶ τῷ δυνατῶς αὔξειν τὰ μικρὰ πράγματα, 'οὐδὲ σκυτοτόμον' ἔφησεν 'ἡγοῦμαι σπουδαῖον, ὃς μικρῷ ποδὶ ὑποδήματα μεγάλα περιτίθησι.'*

Lycurgi (p. 225f) exposui; hic satis habeo commemorare me ordinem in codicibus obvium retinuisse cum propter alias tum ob eam causam, ne quid negotii iis, qui his libellis utuntur, oriatur.

Lampr. 169. Codd. G O J c g X v z α A E. Γ = GO, Σ = Jc, Φ = vz, Π = αAE. Floril. (cf. praefationem in Ap. Reg.): Mp. Ma. M.A. A. gn.V. gn.Vind. gn.P. app.V. app. Gn. DIE.

---

1 Hom. β 47 Xen. Ages. 7, 3 Ars. 125· 4 Por. 9 14 224c (Lab.) 239c (39) Cic. de orat. I 54, 231 Lucian. pro imag. 10 Diog. L. II 40. 41 Clem. paed. III 8 gn. Vat. 357 Stbch. Ars. 125. 354, 1. 429, 11 Apost. XV 57

---

2 *⟨τῶν πολιτῶν⟩ ἄρχ.* Stgm. 8 *αὐτῶν*] *τῶν ἀστῶν* Rich. 6 *ὑπὸ* ***O*** *παρὰ Σg* 7 *προσφέροι ΣgX -φέρει* ***O*** *ἔφη* E om. ***O*** 11 *ὡς* suspectum; an dittographia post *ους*? Po. 12 *καταθέμενος Γ -τίθεται Σg* 14 *δυνατῶς Ω δύνασθαι* Hertl. 16 *ἡγ.* ***O*** *εἶναι* O om. v

4. *Φαμένου δέ τινός ποτε πρὸς αὐτόν 'ὡμολόγηκας', καὶ πολλάκις τὸ αὐτὸ λέγοντος, 'ναὶ μὰ Δία, εἴ γ' ἐστὶ δίκαιον' ἔφη· 'εἰ δὲ μή, ἔλεξα μέν, ὡμολόγησα δ' οὔ.'* D *ἐπειπόντος δέ 'ἀλλὰ μὴν δεῖ τοὺς βασιλεῖς ἐπιτελεῖν ὅττι κεν κεφαλῇ κατανεύσωσιν' 'οὐ μᾶλλον' ἔφη 'ἢ τοὺς προσιόντας τοῖς βασιλεῦσιν αἰτεῖσθαι δεῖ τὰ δίκαια καὶ λέγειν, στοχαζομένους τε τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ἁρμόζοντος τοῖς βασιλεῦσιν.'*

5. *Ὁπότε δὲ ψεγόντων ἢ ἐπαινούντων τινῶν ἀκούοι, οὐχ ἧττον ᾤετο δεῖν καταμανθάνειν τοὺς τῶν λεγόντων τρόπους ἢ περὶ ὧν λέγοιεν.*

6. *Ἔτι δὲ παῖδα αὐτὸν ὄντα, γυμνοπαιδίας ἀγομένης, ὁ χοροποιὸς ἔστησεν εἰς ἄσημον τόπον· ὁ δ' ἐπείσθη καίπερ ἤδη βασιλεὺς ἀποδεδειγμένος καὶ εἶπεν 'εὖγε· δείξω γὰρ ὅτι οὐχ οἱ τόποι τοὺς ἄνδρας ἐντίμους, ἀλλ' οἱ ἄνδρες* E *τοὺς τόπους ἐπιδεικνύουσι.'*

7. *Προστάττοντος δέ τινος αὐτῷ ἰατροῦ περιεργοτέραν θεραπείαν καὶ οὐχ ἁπλῆν, 'νὴ τὼ θεώ' φησίν, 'οὐ πάντως μοι πρόκειται ζῆν οὐδὲ πάντ' ἀναδεχόμενον.'*

8. *Ἐφεστὼς δέ ποτε τῷ βωμῷ τῆς Χαλκιοίκου βουθυτῶν, ἐπειδὴ φθεὶρ αὐτὸν ἔδακεν, οὐ διετράπη· λαβὼν δὲ περιφανῶς ἐναντίον πάντων ἀπέκτεινε καὶ προσεῖπε 'νὴ τοὺς θεούς, ἡδέως τὸν ἐπίβουλον καὶ ἐπὶ τῷ βωμῷ.'*

---

1 cf. Eurip. Hippol. 612 **5** cf. Hom. *Α* 527 **9** 41 b c 233 f (31) 801 b Xen. Ages. 11, 4 Ars. 125 **12** 191 f Philem. fr. 180 K. Ribbeck Com. Rom. fr. (inc.) 77 Apost. XIII 62 Ars. 125 cf. Lewy, Parall. zu griech. Sprichwörtern. Phil. 58 (1899) p. 86 Otto, Gr. Sprichw. nr. 965 **17** cf. 204 b (Pómp. 10) **20** Apost. IX 22 Ars. 314

---

2 *μὰ δία* Γ²Σ *δῆτα* G¹O¹ΦΠ **4** *μὴν* om. Σ **5** *ὅτι* ΓΣg *κατανεύσωσιν* ΧΦΠ *-νεύωσιν* E *-νεύσουσιν* Γ *-νεύουσιν* Σg **9** *τινὰς* Hch. e Xen. **13** *ἄσεμνον* Σg **16** *ἀποδεικν.* Ha. **18** [*καὶ οὐχ ἁπλῆν*] Ha. *ναὶ τὼ σιώ* Cob. *ἔφη* E **18/19** *εἰ οὐ πάντως* ΧΦΠ **19** *ζῆν οὐδ' εἰ* ΧΦΠ *ἀναδεχομένῳ* Σg *ἀναδέχομαι* ΧΦΠ **20** *βουθυτῶν* om. Σ **22** *καὶ πρ.*] *προσειπὼν* ΧΦΠ desunt verba **20** *τῆς χαλκιοίκου*—**23** *βωμῷ* in O **23** *τοὺς ἐπιβούλους* g

F **9.** Ἄλλοτ' ἰδὼν μῦν ἑλκόμενον ἐκ θυρίδος ὑπὸ παιδαρίου, ἐπεὶ ὁ μῦς ἐπιστραφεὶς ἔδακε τὴν χεῖρα τοῦ κρατοῦντος καὶ ἔφυγεν, ἐπιδείξας τοῖς παροῦσιν εἶπεν 'ὅταν τὸ ἐλάχιστον ζῷον οὕτως ἀμύνηται τοὺς ἀδικοῦντας, τί τοὺς ἄνδρας προσήκει ποιεῖν λογίζεσθε;'

10. Βουλόμενος δὲ τὸν πρὸς τὸν Πέρσην συστήσασθαι πόλεμον ἕνεκα τοῦ ἐλευθερῶσαι τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας Ἕλληνας, τῷ κατὰ Δωδώνην Διὸς ἐχρήσατο μαντείῳ· κελεύσαντος δέ, εἴπερ ἐστίν, ᾧ δοκεῖ, στρατεύεσθαι, τὸ χρησθὲν ἀνήγγειλε τοῖς ἐφόροις· | 209 οἱ δ' ἐκέλευσαν αὐτὸν καὶ εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενον περὶ τῶν αὐτῶν πυνθάνεσθαι. πορευθεὶς οὖν εἰς τὸ μαντεῖον ἐπηρώτησεν οὕτως 'Ἄπολλον, ἦ δοκεῖ σοι ὃ καὶ τῷ πατρί;' συναινέσαντος δὲ αἱρεθεὶς οὕτως ἐστρατεύσατο.

11. Ἐπεὶ δὲ Τισσαφέρνης ἐν ἀρχῇ μὲν φοβηθεὶς τὸν Ἀγησίλαον ἐποιήσατο σπονδὰς τὰς πόλεις αὐτῷ τὰς Ἑλληνικὰς ἀφήσειν αὐτονόμους, μεταπεμψάμενος δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως πολὺ στράτευμα πόλεμον κατήγγειλεν αὐτῷ, εἰ μὴ ἀπίοι τῆς Ἀσίας, ἄσμενος τὴν παράβασιν δεξάμενος ὥρμησε μὲν ὡς ἐπὶ Καρίαν προάξων· ἐκεῖ δὲ τὴν δύναμιν τοῦ Τισσαφέρνους ἀθροίσαντος ἄρας B εἰς Φρυγίαν ἐνέβαλε· καὶ λαβὼν πόλεις πλείστας καὶ χρημάτων πλῆθος εἶπε τοῖς φίλοις ὅτι σπεισάμενον μὲν ἀδικεῖν ἀσεβές, τοὺς δὲ πολεμίους παραλογίζεσθαι οὐ

1 190 b (Bras. 1) Apost. XI 82. 88 Ars. 359 6 191 b (7)
15 v. Ages. 9, 1—4 Z. Polyaen. II 1, 8. 9

1/2 παιδ. κρατοῦντος *O* κρατ. om. Σg (del. Hch. ut ex dittogr. v. 2 ortum) 2 ὁ μῦς ἐπιστρ. ἔδακε om. Σg 3 καὶ] δακὼν Σg 7 τὴν ἀσίαν Σg τῇ ἀσίᾳ X ἐν τῇ ἀσίᾳ *O* κατοικ. om. ΦΠ 9 εἴπερ ἐστίν, ᾧ (ὃς Madv. ᾧ Na.) δοκεῖ στρατ. Madv. (siquidem is esset, cui bellare placeret) ὅπερ ἐ. ὡς δ. στρ. Ω del. Wy. Po. 13 ἦ Steph. εἰ Ω δοκεῖ καί σοι Σg ὅπερ Γ 191 b 14 οὗτος Σg 15 ἐπειδὴ Γ 17 αὐτονόμ. βασιλέα ΟΦΠ 18 ἀπήγγειλεν E 19 ἀπίοι *O* ἐκστῇ Σg 20 ὡς om. ΣgX καὶ Π 21 συναθροίσ. Σg ἄρας om. c 22 ἔφη XΦΠ ὅτι σπεισ. Hertl. ex vita ἐπισπ. ΓΣg ἀποσπ. XΦΠ 24 ἀδικεῖν Turn. ἀδίκως Ω

μόνον δίκαιον καὶ ἐπίδοξον, ἀλλὰ καὶ ἡδὺ καὶ κερδαλέον.'

12. *Τοῖς δ' ἱππεῦσιν ἐλαττωθεὶς ἀνεχώρησεν εἰς Ἔφεσον, καὶ τοῖς εὐπόροις προεῖπε παρέχειν ἵππον ⟨ἕκαστον⟩ ἀνθ' ἑαυτοῦ καὶ ἄνδρα ἀπολυομένους τῆς στρατείας, ὥστε ταχὺ συνήχθησαν καὶ ἵπποι καὶ ἄνδρες ἐπιτήδειοι ἀντὶ δειλῶν καὶ πλουσίων. καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἔφη ζηλοῦν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον θήλειαν ἵππον ἀγαθὴν λα-*
C *βόντα κακὸν ἄνδρα καὶ πλούσιον τῆς στρατείας ἀπολῦσαι.*

13. *Ἐπεὶ δὲ κελεύσαντος αὐτοῦ τοὺς αἰχμαλώτους γυμνοὺς [πωλεῖν] ἐπίπρασκον οἱ λαφυροπῶλαι καὶ τῆς μὲν ἐσθῆτος ἦσαν ὠνηταὶ πολλοί, τῶν δὲ σωμάτων λευκῶν καὶ ἁπαλῶν παντάπασι διὰ τὰς σκιατροφίας κατεγέλων ὡς ἀχρήστων καὶ μηδενὸς ἀξίων, ἐπιστὰς ὁ Ἀγησίλαος 'ταῦτα μέν' εἶπεν 'ὑπὲρ ὧν μαχεῖσθε, οὗτοι δὲ οἷς μαχεῖσθε.'*

14. *Τρεψάμενος δὲ περὶ Λυδίαν Τισσαφέρνην καὶ πλείστους ἀνελών, κατέτρεχε τῆς βασιλέως χώρας. τούτου δὲ χρήματα αὐτῷ προσπέμψαντος καὶ ἀξιοῦντος διαλύσασθαι τὸν πόλεμον, ὁ Ἀγησίλαος τῆς μὲν εἰρήνης ἔφη*
D *τὴν πόλιν εἶναι κυρίαν, τοὺς δὲ στρατιώτας πλουτίζων ἥδεσθαι μᾶλλον ἢ αὐτὸς πλουτῶν· καλὸν δὲ νομίζειν*

---

3 32f 988a v. Ages. 9, 5—7 Z. Ma 1 f. 4b (M. 728) **8** Ψ 295 sqq. **11** v. Ages. 9, 8 Z. **18** v. Ages. 10, 6. 7 Z. cf. mor. p. 181 f. (Ptol.)

---

4 *εἶπε* (om. *προ*) E **5** *⟨ἕκαστον⟩* Hch. ex vita *καὶ ἄνδρα καὶ* Π *ἀπολυομένοις* Σ *-όμενον* Π **7** *καὶ τὸν ἀγ.*] *καὶ* om. *O* hab. A^{2}E *καὶ ὃς τὸν ἀγ.* G^{3}O **12** [*πωλεῖν*] Stgm. cf. vit. **14** *σκιατροφίας* Gg *σκιοτροφ.* Σ *σκιατραφ.* *O* **16** *μαχεῖσθε* G^{1}Σg vit. cod. S *μάχοισθε* G^{3}O *μάχεσθε* ΧΦΠ *οὗτοι* Σg (mg^{1}) *αὐτοὶ* G^{3}mgOX **17** *μαχεῖσθε* Σg (mg^{1}) vit. cod. S *μάχοισθε* G^{3} mg. OX **16/17** *οὗτοι—μαχεῖσθε* om. G^{1} (add. in mge G^{3}) g (add. in mge g^{1}) ΦΠ (A^{1} textus v. 15 *ἀγησίλαος* ⁘ *ταῦτα δὲ εἶπεν ὑπὲρ ὧν μάχεσθε* et in mge infer. ⁘ *οὗτοι μὲν εἶπεν οἷς μάχεσθε* cf. vit.) **20** *προπέμψ.* ΣgΧΠ

Ἕλληνας οὐ δῶρα λαμβάνειν ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἀλλὰ λάφυρα κτᾶσθαι.

15. *Μεγαβάτου δὲ τοῦ Σπιθριδάτου παιδός, ὃς ἦν κάλλιστος τὴν μορφήν, προσελθόντος αὐτῷ ὡς ἀσπασομένου καὶ φιλήσοντος διὰ τὸ σφόδρα δοκεῖν ἀγαπᾶσθαι, ἐξέκλινεν· ὡς δ' ἐπαύσατο ἐκεῖνος προσιών, ἐπεζήτησεν αὐτὸν ὁ Ἀγησίλαος. τῶν δὲ φίλων φαμένων ὡς αὐτὸς εἴη αἴτιος, τρέσας τὸ τοῦ καλοῦ φίλημα, εἰ δ' ἐθέλει καὶ μὴ ἀποδειλιάσει, ἥξειν ἐκεῖνον, χρόνον [οὐκ] ὀλίγον πρὸς αὑτῷ γενόμενος ὁ Ἀγησίλαος καὶ διασιωπήσας 'οὐδέν'* E *ἔφη 'δεῖ πείθειν ἐκεῖνον ὑμᾶς· ἐγὼ γάρ μοι δοκῶ τῶν τοιούτων βούλεσθαι ἐπάνω εἶναι ἢ τὴν εὐανδροτάτην τῶν ἀντιτεταγμένων πόλιν κατὰ κράτος ἑλεῖν· ἄμεινον γὰρ ἑαυτῷ φυλάττειν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἑτέρων ἀφαιρεῖσθαι.'*

16. *Τὰ δ' ἄλλ' ἀκριβὴς ὢν καὶ νόμιμος, ἐν τοῖς φιλικοῖς πράγμασιν ἐνόμιζε πρόφασιν εἶναι τὸ λίαν δίκαιον [πρὸς αὐτούς]. φέρεται γοῦν ἐπιστόλιον αὐτοῦ παραιτουμένου τινὰ τῶν φίλων πρὸς Ἱδριέα τὸν Κᾶρα, οὕτω· 'Νικίας εἰ μὲν οὐκ ἀδικεῖ, ἄφες· εἰ δ' ἀδικεῖ, ἐμοὶ ἄφες· πάντως δ' ἄφες.'*

17. *Ἐν μὲν οὖν τοῖς πλείστοις τοιοῦτος ὑπὲρ τῶν φίλων ὁ Ἀγησίλαος· ἔστι δὲ ὅπου πρὸς τὸ συμφέρον ἐχρῆτο τῷ* F *καιρῷ μᾶλλον. ἀναζυγῆς γοῦν ποτε γενομένης θορυβωδεστέρας ἀσθενοῦντα καταλιπὼν τὸν ἐρώμενον, ἐκείνου δεο-*

---

3 v. Ages. 11, 7—9 Z. Philostr. Ep. 8 (46) Ma 3 f. 14 b M. A. 41 (Patm. 196 b) **15** 191 b (8) **21** 191 a (4)

---

3 *μεταβάτου* ΣG^{4}g **7** *τῶν δὲ φιλ.* — **10** *ἀγησίλαος* om. Σ **8** *τρέσας* ***O*** *τρέψας* gOG^{3} *φίλημα* A *φιλήματος* ***O*** *εἰ δ' ἐθέλει* Kron. *ἐλθεῖν* ***Ω*** in A lac. 3 litt. post *φίλημα*, tum *ἐλθεῖν καὶ μὴ ἀποδειλίας ἥξειν ἐκεῖνον*, in mge (Voss. 2 in textu) m^{2}: *καὶ νῦν ἂν ἐλθεῖν μὴ ἀποδειλιάσαντα ἐκεῖνον* cf. vit. **9** *ἀποδειλιάσει* OG^{3} *-άσειν* g *ἀπὸ δειλίας* ***O*** locus varie temptatus *οὐκ* ***Ω*** del. Na. *ρὺν* Halm **11** *δεῖ* Steph. *δεῖν* ***Ω*** *ὑμᾶς* Steph. ex vit. *ἡμ.* ***Ω*** **16/17** vix sana [*πρὸς αὐτοὺς*] Hutten **19** *νικίας* om. Σg **20** *ἄφες δὲ πάντως* Σg **21** *ὑπὲρ τῶν φίλων τοιοῦτος* ΦΠ **22** *ὁ* om. ΦΠ **23** *οὖν* Σg

μένου καὶ ἀνακαλοῦντος μετὰ δακρύων αὐτόν, ἀποστραφεὶς εἶπεν 'ὡς χαλεπόν ἐστιν ἐλεεῖν ἅμα καὶ φρονεῖν.'

18. *Δίαιταν δὲ τὴν περὶ τὸ σῶμα οὐδὲν ἀμείνονα τῶν συνόντων εἶχε, κόρου μὲν καὶ μέθης τὸ παράπαν ἀπεχόμενος, ὕπνῳ δ' οὐ δεσπότῃ ἀλλ' ἀρχομένῳ ὑπὸ τῶν πρά-*

210 *ξεων χρώμενος· | πρὸς δὲ θάλπος οὕτω καὶ ψῦχος εἶχεν, ὥστε μόνος ἀεὶ χρῆσθαι ταῖς ὥραις. ἐν μέσοις δὲ τοῖς στρατιώταις σκηνῶν οὐδενὸς ἀμείνονα κοίτην εἶχε.*

19. *Διετέλει δὲ λέγων τὸν ἄρχοντα προσήκειν οὐ μαλακίᾳ καὶ τρυφῇ, καρτερίᾳ δὲ καὶ ἀνδρείᾳ [δεῖν] τῶν ἰδιωτῶν περιεῖναι.*

20. *Πυθομένου γοῦν τινος τί περιεποίησαν οἱ Λυκούργου νόμοι τῇ Σπάρτῃ, 'καταφρονεῖν' ἔφη 'τῶν ἡδονῶν.'*

21. *Πρὸς δὲ τὸν ἐπιθαυμάζοντα τὴν μετριότητα τῆς ἐσθῆτος καὶ τῆς τροφῆς αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων Λακεδαιμονίων 'ἀντὶ ταύτης' ἔφη 'τῆς διαίτης, ὦ ξένε, τὴν ἐλευθερίαν ἀμώμεθα.'*

B **22.** *Ἄλλου δὲ προτρεπομένου ἀνίεσθαι καὶ λέγοντος διὰ τὸ τῆς τύχης ἄδηλον μὴ ⟨περιμεῖναι⟩, πότε καιρὸς τούτου γενή⟨σε⟩ται, 'ἀλλ' ἐγώ' εἶπεν 'ἐμαυτὸν ἐθίζω [λέγων] ὥστ' ἐν μηδεμιᾷ μεταβολῇ μεταβολὴν ζητεῖν.'*

23. *Καὶ πρεσβύτης δὲ γενόμενος τῇ αὐτῇ ἀγωγῇ*

---

3 v. Ages. 14, 2. 3 Z. Nep. Ages. V 2 **9** Xen. Ages. 5, 2 DIE 75 **14** v. Ages. 36, 9. 10 Z. Nep. Ages. 8, 2—5 Athen. XIV 657 b c **18** cf. Eurip. Orest. 234 Aristot. Rhet. I 11 p. 1371 a 28 Eth. Nic. VII 15 p. 1154 b 28 al. Ars. 353 **22** Ael. v. h. VII 13

---

1 *αὐτὸν* om. *ΧΠ* *ἀποστρ.* Na. e vit. codd. YS^{m} *ἐπιστρ.* *Ω* *μεταστρ.* vit. Ages. 13, 7 **2** *ἐλεεῖν ἡμᾶς ἅμα* *Σg* **3** *δὲ* om. *Σg* **6** *καὶ ψῦχος οὕτως* *Σg* **7** *ἀεὶ ⟨τῇ αὐτῇ⟩ χρ. ⟨ἐσθῆτι⟩* An. Preg. *ὥσπερ μόνος ἀεὶ χρῆσθαι ταῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ κεκραμέναις ὥραις πεφυκώς* vita **9** *προσήκει* *Σg* **10** *καὶ τρυφῇ* *Σg* om. *O* [*δεῖν*] Po. **17** *μώμεθα* Valck. *μνώμεθα* Nab. *πώμεθα* (*ὠνούμεθα, κτώμεθα*) Rich. *ἀνακτώμεθα* Po. **19** *ἄδηλον μήποτε* *Ω* *ἄδ. μὴ ⟨π.⟩, πότε*; Po. *ἄδ. ⟨φοβητέον⟩, μὴ ⟨οὐδέ⟩ποτε* Stgm. *ἄδ. ⟨φυλάττεσθαι δεῖν⟩, μήποτε* Rich. **20** *γένηται* *Ω* *γενή⟨σε⟩ται* Po. **21** *λέγων* *Ω* del. Wy. *λέγων ⟨καὶ πράττων⟩* An. Preg. *ζῶν* Rich.

ἐχρῆτο· πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον διὰ τί σφοδροῦ χειμῶνος ὄντος ἀχίτων περιέρχεται εἰς τοῦτο ἡλικίας ἥκων, 'ἵνα' φησίν 'οἱ νέοι μιμῶνται, παράδειγμα ἔχοντες τοὺς πρεσβυτάτους καὶ ἄρχοντας.'

24. †Θάσιοι δὲ τὴν χώραν αὐτῶν διαπορευομένῳ μετὰ τοῦ στρατεύματος ἄλφιτα καὶ χῆνας καὶ τραγήματα καὶ μελίπηκτα καὶ ἄλλα παντοδαπὰ βρώματά τε καὶ πό- C ματα πολυτελῆ ἔπεμψαν· μόνα δὲ τὰ ἄλφιτα δεξάμενος τὰ λοιπὰ ἀπάγειν ἐκέλευσεν ὀπίσω τοὺς κομίζοντας, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ὄντα χρήσιμα. λιπαρούντων δὲ καὶ δεομένων πάντως λαβεῖν, ἐκέλευσεν αὐτὰ τοῖς εἵλωσι διαδοῦναι. πυθομένων δὲ τὴν αἰτίαν, ἔφη 'τοὺς ἀνδραγαθίαν ἀσκοῦντας τὰς τοιαύτας λιχνείας οὐχ ἁρμόζει προσίεσθαι· τὰ γὰρ δελεάζοντα τοὺς ἀνδραποδώδεις τῶν ἐλευθέρων ἀλλότρια.'

25. *Πάλιν* δὲ τῶν †Θασίων διὰ τὸ δοκεῖν μεγάλως ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετεῖσθαι ναοῖς αὐτὸν καὶ ἀποθεώσεσι τιμησάντων καὶ πρεσβείαν περὶ τούτου ἀποστειλάντων, ἀνα- D γνοὺς τὰς τιμάς, ἃς αὐτῷ προσήνεγκαν οἱ πρέσβεις, ἠρώτησεν εἰ ἡ πατρὶς αὐτῶν ἀποθεοῦν ἀνθρώπους ἔχει δύναμιν· φαμένων δέ, 'ἄγετ'' ἔφη 'ποιήσατε πρώτους ἑαυτοὺς ⟨θεούς⟩· καὶ τοῦτ' ἂν πράξητε, τότε πιστεύσω ὑμῖν ὅτι κἀμὲ δυνήσεσθε θεὸν ποιῆσαι.'

---

5 cf. ad p. 116, 14 Ael. v. h. III 20 (de Lysandro)

---

1 γοῦν X διὰ τί O διότι Π χειμῶνος σφοδροῦ ΓΣgX 2 ὄντος om. ΦΠ τῆς ἡλικίας ΦΠ 3 μιμῶνται om. X 5 et 16 †Θάσιοι] nomen corruptum, cum de Agesilai expeditione Aegyptiaca agatur (Stgm.) 7 πόματα Ω praeter Mutin. (πώμ.) πέμματα Bern. e vita Ages. 36, 10 et Athen. 657 b 9 ἐκέλευεν ΦΠ κεκομι(η)κότας ΦΠ 10 οὐδὲ ΓΣg 11 πάντων Φ λαβεῖν πάντως Σg αὐτοῖς ΓΦαA[1] 12 δοῦναι Σg διαδιδοῦσθαι O 16 μεγάλως Γ μέγα O 17 ἀποθεώσει Herw. 18 περὶ τούτου del. Bern. 20/21 ἔχ. δυν.] δύναται XΦΠ δ' οὔ in corr. XA ⟨θεο⟩ποιήσατε πρ. ἑαυτ. Po. 21/22 πρ. ἑαυτ. ΦΠX αὐτ. πρ. Γ ἑαυτ. πρ. Σg 22 ⟨θεούς⟩ Bern.

26. *Τῶν δ' ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ἑλληνικῶν ἐθνῶν ψηφισαμένων ἐν ταῖς ἐπιφανεστάταις πόλεσιν εἰκόνας ἀνιστᾶν αὐτοῦ, προέγραψεν 'ἐμοῦ μηδεμία εἰκὼν ἔστω μήτε γραπτὴ μήτε πλαστὴ μήτε κατασκευαστή.'*

27. *Θεασάμενος δ' ἐπὶ τῆς Ἀσίας οἰκίαν τετραγώνοις ὠροφωμένην δοκοῖς ἠρώτησε τὸν κεκτημένον εἰ τετρά-* E *γωνα παρ' αὐτοῖς φύεται ⟨τὰ⟩ ξύλα· φαμένου δὲ οὔ, ἀλλὰ στρογγύλα, 'τί οὖν;' εἶπεν 'εἰ τετράγωνα ἦν, στρογγύλ' ⟨ἂν⟩ ἐτελεῖτε;'*

28. *Ἐρωτηθεὶς δέ ποτε ἄχρι τίνος εἰσὶν οἱ τῆς Λακωνικῆς ὅροι, κραδάνας τὸ δόρυ εἶπεν 'ἄχρις οὗ τοῦτο φθάνει.'*

29. *Ἄλλου δ' ἐπιζητοῦντος διὰ τί ἀτείχιστος ἡ Σπάρτη, ἐπιδείξας τοὺς πολίτας ἐξωπλισμένους 'ταῦτ' ἐστιν' εἶπε 'τὰ Λακεδαιμονίων τείχη.'*

30. *Ἄλλου δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιζητοῦντος, 'οὐ λίθοις δεῖ καὶ ξύλοις τετειχίσθαι, [τὰς πόλεις' ἔφη ']ταῖς δὲ τῶν ἐνοικούντων ἀρεταῖς.'*

31. *Τοῖς δὲ φίλοις παρήγγειλε μὴ χρήμασιν, ἀνδρείᾳ δὲ καὶ ἀρετῇ σπουδάζειν πλουτεῖν.*

F **32.** *Ὁπότε δὲ βούλοιτο ἔργον τι ταχέως ὑπὸ τῶν*

---

1 191d (12) **5** 227c (9. 10) v. Lyc. 13,7 (cf. 189e (3) **10** 190e (3) Ars. 126 **13** et **16** 217e (Antalc. 7) 228e (Lyc. 28) v. Lyc. 19, 12 Plat. Leg. VI 20 p. 778d Demosth. de cor. 299 (325) Stob. IV 13, 3 (Eurip.) IV 5, 82 (Epict.) Arr. Epict. diss. app. p. 487 fr. 39 Schkl. gn. Vat. 69 Stbch. Claudian. VIII 508 Tzetz. Chil. IX 276 (605—610) **19** v. Lyc. 19, 11 mor. 216e (Alcam. 1) Ars. 126 Philostr. vit. soph. I 20, 1 p. 514a **21** Xen. Ages. V 3 cf. v. Mar. 7. 3—5

---

3 *προέγρ.* *Σ*G^{4}mg *προσέγρ.* ***O*** *μηδὲ εἰκὼν μία Σ*g **3/4** *μήτε* Hch. *μηδὲ* ter ***Ω*** **7** ⟨*τὰ*⟩ Fuhr e vita **9** ⟨*ἂν*⟩ Hertl. **11** *τὸ δόρυ κραδάνας ΦΠ* **12** *φθάνει* X *φθάνῃ ΓΣ*g *φθάνοι ΦΠ* ⟨*ἂν*⟩ *φθάνῃ* Herw. ex 218e (2) **14** *ὁπλίτας Σ*gX **16** *δ' ἐπιζητοῦντος τὸ αὐτὸ* X *ἔφη* ante *οὐ* add. *Σ*g **17** *τὰς πόλεις ἔφη* X*ΦΠ* om. *ΓΣ*g 'additamentum esse videtur' Po. dubitat Kal. **19** *αὐτοῦ φίλ. ΦΠ* *ἀνδρ.*] *ἀνδράσι Φ*

στρατιωτῶν γενέσθαι, αὐτὸς πρῶτος ἐφήπτετο ἐν ὄψει ἁπάντων.

33. *Ἐμεγαλύνετο δ' ἐπὶ τῷ μηδενὸς ἧττον πονεῖν καὶ ἐπὶ τῷ ἄρχειν ἑαυτοῦ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῷ βασιλεύειν.*

34. *Θεωρήσας δέ τινα Λάκωνα χωλὸν ἐπὶ πόλεμον ἐξιόντα καὶ ἵππον ζητοῦντα, 'οὐκ αἰσθάνῃ' ἔφη 'ὅτι οὐ φευγόντων ἀλλὰ μενόντων ὁ πόλεμος χρείαν ἔχει;'*

35. *Ἐρωτώμενος δὲ πῶς μεγάλην δόξαν περιεποιήσατο, 'θανάτου καταφρονήσας' ἔφη.*

36. *Ἐπιζητοῦντος δέ τινος διὰ τί Σπαρτιᾶται μετ' αὐλῶν ἀγωνίζονται, | ἔφη 'ἵν', ὅταν πρὸς ῥυθμὸν βαίνωσιν,* **211**
οἵ τε δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι φανεροὶ ὦσι.'

37. *Μακαρίζοντος δέ τινος τὸν Περσῶν βασιλέα νέον ὄντα κομιδῇ, εἶπεν 'ἀλλ' οὐδὲ Πρίαμος ταύτην ἔχων τὴν ἡλικίαν ἠτύχησε.'*

38. *Πολλὴν δὲ τῆς Ἀσίας ὑφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος διέγνω χωρεῖν ἐπ' αὐτὸν βασιλέα, ὅπως παύσῃ σχολὴν ἄγοντα καὶ διαφθείροντα τοὺς τῶν Ἑλλήνων δημαγωγούς.*

39. *Μεταπεμφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἕνεκα [τῆς] τοῦ περιεστηκότος τὴν Σπάρτην Ἑλληνικοῦ πολέμου [αἰτίας]*

---

3 198e (Cat. 8) **5** 217c (Androcl.) 234e (45) cf. 235f (62) Val. Max. III 7 ext. 8 gn. Vat. 388. 389 Stbch. app. Gnom. 73 **8** 216c 219f app. Vat. II 75 Ars. 126 **10** 238b Thuc. V 70 Cic. Tusc. II 16, 37 Val. Max. II 6, 2 Luc. de salt. 10 **13** cf. 113e Ars. 126 **16** v. Ages. 15, 1 Z. Xen. Hell. III 5, 1 Ages. I 7 **20** v. Ages. 15, 2—7 Z. Xen. Hell. IV 2, 1—3 Ages. I 36—38 Nep. Ages. IV 1—3

---

1 *γεν. ὑπὸ τ. στρατ.* Σg **3** *ποιεῖν* XAE **5/6** *θεωρήσας —ζητοῦντα* E *θεωρήσαντος* **O** *τινα* g *τινος* **O** *ζητοῦντα* XA *ἐπιζητοῦντα* g *ζητοῦντος* ΓΦα *ἑτέρου δέ τινος εἰς πόλεμον ἵππον ζητοῦντος* Σ **13** *τῶν π.* Φ *τῶν* m. 1 *ὁ* m. 2 α *τὸν τῶν* A^{1+2}Eg **14** *κομ. ὄντα* ΦΠ *ταύτην* om. Σ **16** *πόλιν* Mut. *πολὺ* z **18** *σχ. αὐτὸν ἄγ.* **O** *αὐτὸν* om. Σg **20** [*τῆς*] et **21** [*αἰτίας*] Cob. e vit.

διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Πέρσου διαπεμφθέντα χρήματα, εἰπὼν B τὸν ἀγαθὸν ἄρχοντα δεῖν ὑπὸ τῶν νόμων ἄρχεσθαι ἀπέπλευσε τῆς Ἀσίας πολὺν ἑαυτοῦ πόθον τοῖς ἐνταῦθα Ἕλλησι καταλιπών.

40. Τοῦ δὲ Περσικοῦ νομίσματος χάραγμα τοξότην ἔχοντος, ἀναζευγνύων ἔφη τρισμυρίοις τοξόταις ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐξελαύνεσθαι τῆς Ἀσίας· τοσούτων γὰρ εἰς Ἀθήνας καὶ Θήβας κομισθέντων διὰ Τιμοκράτους χρυσῶν δαρεικῶν καὶ διαδοθέντων τοῖς δημαγωγοῖς, ἐξεπολεμώθησαν οἱ δῆμοι πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας.

41. Καὶ ἀντέγραψε τοῖς ἐφόροις ἐπιστολὴν τήνδε· 'Ἀγησίλαος τοῖς ἐφόροις χαίρειν· τὰν πολλὰν τᾶς Ἀσίας κατεστρεψάμεθα καὶ τὼς βαρβάρως ἐλάσαμες καὶ ἐν C τᾷ Ἰωνίᾳ ὅπλα ἐποιήσαμες πολλά· ἐπεὶ δὲ κέλεσθέ με κατὰ τὰν προθεσμίαν παραγίνεσθαι, ἕπομαι τᾷ ἐπιστολᾷ, σχεδὸν δ' αὐτὰν καὶ φθάσω· ἄρχω γὰρ οὐκ ἐμαυτῷ ἀρχάν, ἀλλὰ τᾷ πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις· καὶ τότε ἄρχων ἄρχει ἀλαθέως κατὰ δίκαν, ὅταν καὶ ἄρχηται ὑπό τε νόμων καὶ ἐφόρων ἢ οἷοι ἂν ἄλλοι ἐν πόλει ἄρχοντες ὦσιν.'

42. Ὡς δὲ διαβὰς τὸν Ἑλλήσποντον ἐβάδιζε διὰ τῆς Θρᾴκης, ἐδεήθη μὲν οὐδενὸς τῶν βαρβάρων, πέμπων δὲ πρὸς ἑκάστους ἐπυνθάνετο πότερον ὡς φιλίαν ἢ ὡς πολεμίαν διαπορεύηται τὴν χώραν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι φιλικῶς ἐδέχοντο καὶ παρέπεμπον· οἱ δὲ καλούμενοι Τρωχαλεῖς,

---

5 v. Ages. 15, 8 Artox. 20, 4—6 11 Philostr. vit. soph. I 8, 2 cf. Sakorraphus Mnem. XXII 1894 p. 397 20 v. Ages. 16, 1—3 Z.

---

1 διὰ—χρήματα delent Hch. Pantaz. ut glossam ad αἰτίας τοῦ om. Π 1/2 εἰπόντων ἀγ. X 5 νομ. χαρ. O χαράγματος om. νομ. O 10 Σπαρτιάτας Schott. στρατιώτας Ω 14 ἐπεὶ δὲ Σg ἐπειδὴ O 15 τῇ ἐπιστολῇ Π 17 ἄρχει om. Σg 18 τε] τῶν Jg om. c 19 ἂν om. ΣgX 20 Καὶ ὡς διαβὰς διὰ τὸν ἑλλ. Σg 23 διαπορεύηται G[1]ΦΠ διαπορεύσηται G[2] διαπερισεύσηται O διαπορεύεται Σg οὖν om. O 24 τρωχαλεῖς vit. Ages. cod. S τρωαδεῖς O τρωάδες ΣG[2] τράλλεις Wy. ex vit. cod. Y

οἷς καὶ Ξέρξης ὡς λέγεται ἔδωκε δῶρα, τῆς διόδου μισθὸν ᾔτουν τὸν Ἀγησίλαον ἑκατὸν ἀργυρίου τάλαντα καὶ τοσαύτας γυναῖκας· ὁ δὲ κατειρωνευσάμενος αὐτοὺς καὶ φήσας, 'τί οὖν οὐκ εὐθὺς ἦλθον ληψόμενοι;' προῆγε καὶ D συμβαλὼν αὐτοῖς παρατεταγμένοις τρεψάμενος καὶ διαφθείρας πολλοὺς διῆλθε.

43. Τῷ δὲ τῶν Μακεδόνων βασιλεῖ τὸ αὐτὸ ἐρώτημα προσέπεμψε· φήσαντος δ' ἐκείνου βουλεύ⟨σ⟩εσθαι, 'βουλευέσθω τοίνυν' εἶπεν, 'ἡμεῖς δ' ἤδη πορευσόμεθα.' θαυμάσας οὖν τὴν τόλμαν καὶ δείσας ἐκέλευσεν ὡς φίλον προάγειν.

44. Τῶν δὲ Θετταλῶν τοῖς πολεμίοις συμμαχούντων ἐπόρθει τὴν χώραν· εἰς δὲ Λάρισσαν ἔπεμψε Ξενοκλέα E καὶ Σκύθην περὶ φιλίας. συλληφθέντων δὲ τούτων καὶ παραφυλαττομένων, οἱ μὲν ἄλλοι βαρέως φέροντες ᾤοντο δεῖν τὸν Ἀγησίλαον περιστρατοπεδεύσαντα πολιορκεῖν τὴν Λάρισσαν· ὁ δὲ φήσας οὐκ ἂν ἐθελῆσαι Θεσσαλίαν ὅλην λαβεῖν ἀπολέσας τῶν ἀνδρῶν τὸν ἕτερον, ὑποσπόνδους αὐτοὺς ἀπέλαβε.

45. Πυθόμενος δὲ μάχην γεγονέναι περὶ Κόρινθον καὶ Σπαρτιατῶν μὲν παντάπασιν ὀλίγους τεθνάναι, Κορινθίων δὲ καὶ Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων αὐτοῖς παμπόλλους, οὐκ ὤφθη περιχαρὴς οὐδ' ἐπηρμένος τῇ νίκῃ, ἀλλὰ καὶ πάνυ βαρὺ στενάξας 'φεῦ τᾶς Ἑλλάδος' F

---

7 v. Ages. 16. 4 cf. Polyaen. II 1, 17 12 v. Ages. 16, 5 Paus. III 9, 12 20 191a (6) v. Ages. 16, 6

---

1 δέδωκε ΧΦΠ 3 γυν. τοσ. ΧΦΠ αὐτῶν ΧΠ (sed αὐτοὺς vel αὐτοῖς α) 4 προσῆγε ΓΧΦΠ 5 παρατεταγμένοις ΓΑ² (τα in ras.) τεταραγμ. ΣgX παρατεταραγμ. αE τρεψάμενος om. Jg 7 τῶν om. ΣgX 8 βουλεύσεσθαι Steph. ex vit. βουλεύεσθαι Ω 9 ἤδη om. ΧΦΠ 10 ἠθέλησεν Σg 11 προάγειν Ruhnken προσερεῖν G¹Σg προαίρειν G²OΧΦΠ 12 πολέμοις συμμαχ. G¹ συμμάχοις πολεμούντων G²O 13 ἐπόρθησε ΦΠ ἐξέπεμψεν ΣgX ὀκλέα (om. ξεν) Σ . 15 περιφυλ. Σg 17 θελῆσαι ΧΦΑΕ θετταλ. Σg 19 ἀπέλυσε Γ

ἔφη 'ἢ τοσούτους ὑφ' αὑτᾶς ἀπολώλεκεν, ὅσοις ἀρκεῖ τοὺς βαρβάρους νικᾶν ἅπαντας.'

46. Φαρσαλίων δὲ προσκειμένων καὶ κακουργούντων αὐτοῦ τὸ στράτευμα, πεντακοσίοις ἱππεῦσι τρεψάμενος αὐτοὺς τρόπαιον ἔστησεν ὑπὸ τῷ Ναρθακίῳ· καὶ τὴν νίκην ἐκείνην πάντων ὑπερηγάπησεν, ὅτι συστησάμενος τὸ ἱππικὸν αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ τούτῳ μόνῳ τοὺς μέγιστον ἐφ' ἱππικῇ φρονοῦντας ἐκράτησε.

212 **47.** Διφρίδα δ' οἴκοθεν ἀπαγγείλαντος αὐτῷ | εὐθὺς ἐκ παρόδου ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καίτοι ἐκ μείζονος παρασκευῆς ὕστερον τοῦτο ποιῆσαι διανοούμενος, οὐκ ἀπειθήσας τοῖς ἄρχουσι, μεταπεμψάμενος δύο μόρας τῶν περὶ Κόρινθον στρατευομένων ἐπέβη τῆς Βοιωτίας. καὶ συμβαλὼν ἐν Κορωνείᾳ Θηβαίοις Ἀθηναίοις Ἀργείοις Κορινθίοις Λοκροῖς ἀμφοτέροις ἐνίκησε, καίτοι ὑπὸ πολλῶν τραυμάτων κακῶς τὸ σῶμα διακείμενος, τὴν μεγίστην μάχην ὥς φησι Ξενοφῶν (Hell. IV 3, 16 Ages. II 9) τῶν καθ' ἑαυτὸν γενομένων.

48. Οὐδὲν δὲ τῶν περὶ τὸν βίον καὶ τὴν δίαιταν διὰ τὰς τοσαύτας εὐτυχίας καὶ νίκας ἤλλαξεν οἴκαδ' ἐπανελθών.

49. Ὁρῶν δ' ἐνίους τῶν πολιτῶν ἀφ' ἱπποτροφίας
B δοκοῦντας εἶναί τινας καὶ μεγαλοφρονοῦντας, ἔπεισε τὴν

---

3 v. Ages. 16, 7 Xen. Hell. IV 3, 3—9 Ages. II 2—5 9 v. Ages. 17, 1. 2, 18. 19, 1 Z. 19 v. Ages. 19. 5. 6 22 v. Ages. 20, 1 Z. cf. Pausan. ed. Hitzig et Blümner II p. 532. J. G. Frazer Pausanias IV p. 3

---

1 ἢ om. ΓΣgΦ ἔφη ἢ om. αA[1] εἶπεν ἢ XA[2]E ἃ Babb. τοσούτων J ὅσους OcgXv ὅσον J ἤρκει Rich. Kal. 1/2 τοὺς βαρβάρους O τοῖς βαρβάροις G[1]X τὼς βαρβάρως Dübn. 6 πάντων punctis del. E prob. Stgm. 7 τοῦτο μόνον ΦαA[1] 10 τὴν om. G 11 τοῦτο ποιῆσαι ὕστερον XΦΠ 12 μεταπεμψ. post 13 στρατ. XΦΠ μόρας Turn. μοιρας Σg μυριάδας O 14 ἀθην. om. G[1] 14/15 κορινθ. ἀργείοις E καὶ κορ. Σg λοκροῖς om. Ω add. Ald.[2] Steph. ἀμφοτέρους Ω -ροις Steph.

ἀδελφὴν Κυνίσκαν ἅρμα καθεῖσαν Ὀλυμπίασιν ἀγωνίσασθαι, βουλόμενος ἐνδείξασθαι τοῖς Ἕλλησιν ὡς οὐδεμιᾶς ἐστιν ἀρετῆς πλούτου δὲ καὶ δαπάνης τὰ τοιαῦτα.

50. Ξενοφῶντα δὲ τὸν σοφὸν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ σπουδαζόμενον, ἐκέλευε τοὺς παῖδας ἐν Λακεδαίμονι τρέφειν μεταπεμψάμενον, ⟨ὡς⟩ τὸ κάλλιστον τῶν μαθημάτων παιδευθησομένους, ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι.

51. Ἄλλοτε δ' ἐρωτώμενος διὰ τί μάλιστα παρὰ τοὺς ἄλλους εὐδαιμονοῦσιν οἱ Σπαρτιᾶται, 'διότι' εἶπε 'παρὰ C
τοὺς ἄλλους ἀσκοῦσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι.'

52. Λυσάνδρου δὲ τελευτήσαντος εὑρὼν ἑταιρείαν πολλὴν συνεστῶσαν, ἣν ἐκεῖνος εὐθὺς ἐπανελθὼν ἀπὸ τῆς Ἀσίας συνέστησεν ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον, ὥρμησεν αὐτὸν ἐξελέγχειν οἷος ἦν ζῶν πολίτης. καὶ λόγον ἀναγνοὺς ἐν βιβλίῳ ἀπολελειμμένον, ὃν ἔγραψε μὲν Κλέων ὁ Ἁλικαρνασσεύς, ἔμελλε δὲ λέγειν ἀναλαβὼν ὁ Λύσανδρος ἐν τῷ δήμῳ περὶ πραγμάτων καινῶν καὶ μεταστάσεως τοῦ πολιτεύματος, ἠθέλησεν εἰς μέσον ἐξενεγκεῖν· ἐπεὶ δέ τις τῶν γερόντων τὸν λόγον ἐπελθὼν καὶ φοβηθεὶς τὴν δεινότητα συνεβούλευσε μὴ τὸν Λύσανδρον ἀνορύττειν⟨, ἀλλὰ D
τὸν λόγον μᾶλλον αὐτῷ συγκατορύττειν⟩, ἐπείσθη καὶ ἡσύχασε.

---

4 et 8 v. Ages. 1, 4. 5. 15, 5. 20, 2 v. Lyc. 30, 2. 3 v. Pyrrh. 26, 21 mor. 215 d (2) cf. 198 e (8) 210 f (33) 221 e (4) Xen. Anab. I 3, 15. 9, 4 Ages. I 36 II 16 Diog. L. II 54 Marc. Ant. XI 29 Stob. IV 5, 22 Mp 9 (saepius) Ant. II 1, 89 app. V. I 43 Phot. opusc. paraen. ed. Sternbach (Krak. Ak. 1893) 56. 82 Ars. 126 cf. Otto Sprichw. s. v. regere J. Mayor Journ. of Philol. 29 (1901) p. 3 11 229 f v. Lys. 25 Z. 30, 3 Ages. 20, 3

---

1 εἰς ἅρμα ΧΦΠ καθεῖσαν Becker(-Göll) Charikl. II 223 ex vita καθίσασαν Ω ὀλυμπιάσιν Ω 8 ἀρετῆς ἐστι Σg 5 ἐκέλευσε v 6 ⟨ὡς⟩ Kron. ex vita 8—10 om. A[1] add in mge m. 2 9 εὐδαιμον. O εὐδοκιμ. A[2]E 15 κρέων ΧΦΠ 17 κοινῶν ΣΧ 19 διελθὼν Ha: 20 ἀλλὰ—21 συγκατορύττειν om Ω add. A[2] Steph. Xyl.[1]

53. *Τοὺς δὲ ὑπεναντιουμένους αὐτῷ φανερῶς μὲν οὐκ ἐτάραττε· διαπραττόμενος δὲ πέμπεσθαί τινας ἀεὶ στρατηγοὺς καὶ ἄρχοντας ἐξ αὐτῶν ἐπεδείκνυε γινομένους ἐν ταῖς ἐξουσίαις πονηροὺς καὶ πλεονέκτας· εἶτα κρινομένοις πάλιν αὖ βοηθῶν καὶ συναγωνιζόμενος οἰκείους ἐποιεῖτο καὶ μεθίστη πρὸς ἑαυτόν, ὥστε μηδένα ἀντίπαλον εἶναι.*

54. *Ἐδεήθη τις αὐτοῦ γράψαι πρὸς τοὺς ἐπ' Ἀσίας ξένους, ὅπως τύχῃ τοῦ δικαίου· 'ἀλλ' οἱ ἐμοὶ ξένοι' εἶπε 'τὰ δίκαια δι' ἑαυτῶν, κἂν ἐγὼ μὴ γράψω, ποιοῦσιν.'*

E **55.** *Ἐπεδείκνυέ τις αὐτῷ τῆς πόλεως τὸ τεῖχος ὀχυρὸν καὶ καρτερῶς ἄγαν ἐξῳκοδομημένον καὶ ἠρώτα εἰ καλὸν αὐτῷ φαίνεται· 'νὴ Δί'' ἔφη 'καλόν, οὐχ ὡς ἀνδράσι δὲ ἀλλ' ὡς γυναιξὶν ἐνοικεῖν.'*

56. *Μεγαρέως δέ τινος περὶ τῆς πόλεως πρὸς αὐτὸν μεγαλαυχουμένου, 'μειράκιον' ἔφη, 'οἱ λόγοι σου πολλῆς δυνάμεως δέονται.'*

57. *Ἃ δὲ τοὺς ἄλλους ἑώρα θαυμάζοντας ἐδόκει μηδὲ γινώσκειν. καί ποτε Καλλιππίδας ὁ τῶν τραγῳδιῶν ὑποκριτής, ὄνομα καὶ δόξαν ἔχων ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ σπουδαζόμενος ὑπὸ πάντων, πρῶτον μὲν ἀπήντησεν αὐτῷ καὶ*
F *προσεῖπεν, ἔπειτα σοβαρῶς εἰς τοὺς συμπεριπατοῦντας ἐμβαλὼν ἑαυτὸν ἐπεδείκνυτο, νομίζων ἐκεῖνον ἄρξειν τινὸς*

---

1 v. Ages. 20, 6 **11** 190a (Theop.) **15** 190e (Lys. 5) **18** v. Ages. 21, 7, 8 mor. 220a (3) f (6) 348f cf. 174e (3) 175b (4) 191b (9) Xen. Symp. III 11 Aristot. de arte poet. 26 Cic. Tusc. I 2, 5 Polyaen. VI 10 Melb. Athen. XIV p. 621e Apost. XIII 66

---

2 *ἔβλαπτε* Cob. ex vita *δὲ πέμπ.* Ald.[3] Valck. vita *δ' ἔπεσθαι* ***Ω*** **3** *ἐπεδείκνυε* G[1]O (-*πιδ*-) vita *ἀπεδ.* ***O*** *γενομ.* XA **5** *αὖ*] *οὖν* αA[1] **6** *ἑαυτοὺς* α[1]A[1] *οὐδένα* AE (in ras.) **9** *τύχοι* ΧΦΠ (praeter E) **11** *ἐπεδείκνυτο* X *ὀχ.* Σg *ἐχ.* ΓΧΠ *ἰσχ.* v *ὠχ.* Φ[2] **16/17** *πολλῆς δυνάμεως* ***Ω*** *πόλεως* Cob. *πόλεως δυναμένης* Na. **19** *καλλιππίδας* ΦE -*πίδης* ***O*** *τραγωδιῶν* ΣgX *τραγωδιοποιῶν* Γ *τραγωδοπ.* ΦΠ **22** *συμπεριπ.* ***O*** *ἐμπατ.* J *περιπατ.* c *συμπάροῦντας* α *συμπαρόντας* AE **23** *ἑαυτ. ἐμβ.* E *ἄρξειν* Ku. (vit.) *ἄρξαι* ***Ω***

φιλοφρονήσεως· τέλος δ' εἶπεν 'οὐκ ἐπιγινώσκεις με, ὦ βασιλεῦ, οὐδ' ἤκουσας ὅστις εἰμί;' ὁ δ' Ἀγησίλαος ἀποβλέψας εἰς αὐτὸν· 'ἀλλ' οὐ τύ ἐσσι Καλλιππίδας ὁ δεικηλίκτας;' οὕτω δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς μίμους καλοῦσι.

58. Τοῦ δὲ μιμουμένου τὴν τῆς ἀηδόνος φωνὴν ἀκοῦσαι παρακαλούμενος παρῃτήσατο φήσας 'αὐτᾶς ἄκουκα πολλάκις.' |

59. Μενεκράτους δὲ τοῦ ἰατροῦ, ἐπεὶ κατατυχὼν ἐν 213 τισιν ἀπεγνωσμέναις θεραπείαις Ζεὺς ἐπεκλήθη, φορτικῶς ταύτῃ χρωμένου τῇ προσωνυμίᾳ, καὶ δὴ πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ἐπιστεῖλαι τολμήσαντος οὕτως 'Μενεκράτης Ζεὺς Ἀγησιλάῳ βασιλεῖ χαίρειν', οὐκ ἀναγνοὺς τὰ λοιπὰ ἀντέγραψε 'βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν.'

60. Ἐπεὶ δὲ Κόνων καὶ Φαρνάβαζος τῷ βασιλέως ναυτικῷ θαλαττοκρατοῦντες ἐπολιόρκουν τὰ παράλια τῆς Λακωνικῆς, ἐτειχίσθη δὲ τὸ ἄστυ τῶν Ἀθηναίων Φαρναβάζου χρήματα δόντος, εἰρήνην ἐποιήσαντο Λακεδαιμόνιοι πρὸς βασιλέα· καὶ πέμπουσι πολίτην Ἀνταλκίδαν B πρὸς Τιρίβαζον, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνας, ὑπὲρ ὧν ἐπολέμησεν Ἀγησίλαος, βασιλεῖ παραδιδόντες. ὅθεν δὴ ἥκιστα συνέβη τῆς κακοδοξίας ταύτης Ἀγησιλάῳ μετασχεῖν· ὁ γὰρ Ἀνταλκίδας ἐχθρὸς ἦν αὐτῷ, καὶ τὴν εἰρήνην ἐξ ἅπαντος ἔπραττεν, ὡς τοῦ πολέμου τὸν Ἀγησίλαον αὔξοντος καὶ ποιοῦντος ἐνδοξότατον καὶ μέγιστον.

61. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν εἰπόντα μηδίζειν τοὺς

---

6 191b (9) 9 191a (5) Dio Cass. 76, 11, 3 (III 145, 17 Boiss.) 15 v. Ages. 23, 1—3 Z. 26 v. Ages. 23, 4 Z.

---

4 δεικ. ΦΠ δικ. ΓΣgX 11 καὶ δὴ καὶ Hertl. ex vit. τὸν om. O 13 ἀγ. βασ. Σg βασ. ἀγ. *O* 16 ἐπολιόρκουν *Ω* vit. codd. *Y* ἐπόρθουν Stgm. e vit. cod. *S* 19 καὶ Σg om. *O* πολίταις ΓΦ πολίτας Σg 20 τηριβ. ΓΣgX 21 ἥκιστα Jannot. e vit. κάκιστα *Ω* μάλιστα Ha. 25 καὶ ποιοῦντος om. Σ 26 οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν *O* vit. πρὸς δὲ τὸν Σg

Λακεδαιμονίους ἀπεκρίθη μᾶλλον τοὺς Μήδους λακωνίζειν.

62. *Ἐρωτηθεὶς δέ ποτε ὁποτέρα βελτίων τῶν ἀρετῶν, ἀνδρεία ἢ δικαιοσύνη, οὐδὲν ὄφελος ἀνδρείας ἔφασκεν*
C *εἶναι μὴ παρούσης δικαιοσύνης· εἰ δὲ δίκαιοι πάντες γένοιντο, μηδέν' ἀνδρείας δεηθήσεσθαι.'*

63. *Εἰθισμένων δὲ τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων τὸν Περσῶν βασιλέα μέγαν προσαγορεύειν, 'τί δαὶ ἐκεῖνος ἐμοῦ μείζων' ἔφη, 'εἰ μὴ καὶ δικαιότερος καὶ σωφρονέστερος;'*

64. *Ἔλεγε δὲ τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας ἐλευθέρους μὲν κακούς, δούλους δ' ἀγαθοὺς εἶναι.*

65. *Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἂν τις μάλιστα εὐδοκιμοίη παρ' ἀνθρώποις 'εἰ λέγοι' εἶπε 'τὰ ἄριστα, πράττοι δὲ τὰ κάλλιστα.'*

66. *Τὸν δὲ στρατηγὸν δεῖν ἔφασκε πρὸς μὲν τοὺς ἐναντίους τόλμαν, πρὸς δὲ τοὺς ὑποτεταγμένους εὔνοιαν ἔχειν, πρὸς δὲ τοὺς καιροὺς λογισμόν.*

67. *Ἐπιζητοῦντος δέ τινος τίνα δεῖ μανθάνειν τοὺς*
D *παῖδας, 'ταῦτ'' εἶπεν 'οἷς καὶ ἄνδρες γενόμενοι χρήσονται.'*

68. *Δικάζοντος δέ [τινος] δίκην αὐτοῦ καὶ τοῦ μὲν κατηγόρου εὖ εἰρηκότος τοῦ δ' ἀπολογουμένου φαύλως, λέγοντος δὲ πρὸς ἕκαστα 'Ἀγησίλαε, δεῖ τὸν βασιλέα τοῖς νόμοις βοηθεῖν,' 'καὶ τὴν οἰκίαν' ἔφη 'εἴ τίς σοι διέ-*

---

3 190f (3) **7** 190f (2) **11** 190f (1) **13** 217d (4) 239a (27) Plat. Men. passim. Ars. 126 **16** 207e (Aug. 10) DIE 80 **19** 224d (3) Plat. Leg. I 12 Diog. L. II 80 Iambl. v. Pyth. 203. 204 Ars. 126

---

1 ἀπεκρίνατο vit. **3** τῶν ἀρετ. βελτ. *Γ* **6** μηδέν' Cob. μηδὲν *Ω* Hu. δεηθήσ. *Ω* δεήσ. Cob. (vit. Ages. 23) **8** δαὶ X δὲ *O* **9** ἔφη E om. *O* καὶ δικ.] καὶ om. ΟΦΠ **13/14** παρ' ἀνθρ. εὐδοκ. *ΦΠ* **14** λέγει et πράττει *Φ* **16** πρὸς] παρὰ *Π* **18** πρὸς δὲ τ. καιρ. λογ. *Σ*g floril. cf. Stbch. ad gn. V. 70 om. *O* **21** τινος X τινας *Σ* τινα *O* del. ut falso ex **19** repetitum Po. αὐτοῦ om. *Σ*g **22** εὖ om. *Σ*

σκαπτε καὶ τὸ ἱμάτιον εἰ ἀφῃρεῖτο, προσεδέχου ἂν τὸν οἰκοδόμον ἢ τὸν τὸ ἱμάτιον ὑφάναντα ἐπικουρήσειν σοι;'

69. Ἐπιστολῆς δ' αὐτῷ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως κομισθείσης — τῆς εἰρήνης γενομένης —, ἣν ὁ μετὰ Καλλίου τοῦ Λακεδαιμονίου Πέρσης ἤνεγκε, περὶ ξενίας καὶ φιλίας, οὐκ ἔλαβεν εἰπὼν ἀπαγγεῖλαι βασιλεῖ ὡς ἰδίᾳ μὲν πρὸς αὐτὸν οὐδὲν δέοι ἐπιστολὰς πέμπειν· ἣν E δὲ φίλος τῇ Λακεδαίμονι καὶ τῇ Ἑλλάδι εὔνους ὢν φαίνηται, ὅτι καὶ αὐτὸς φίλος αὐτῷ κατὰ κράτος ἔσοιτο· 'ἐὰν μέντοι ἐπιβουλεύων ἁλίσκηται, μηδ' ἂν πάνυ πολλὰς δέχωμαι ἐπιστολάς, πιστευέτω ἕξειν με φίλον.'

70. Φιλοτεκνότατος δ' ὢν διαφερόντως λέγεται ὅτι μικροῖς τοῖς παιδίοις κάλαμον περιβεβηκὼς ὥσπερ ἵππον οἴκοι συνέπαιζεν· ὀφθεὶς δὲ ὑπό τινος τῶν φίλων παρεκάλει μηδενὶ φράζειν, πρὶν καὶ αὐτὸς πατὴρ παίδων γένηται.

71. Συνεχῶς δ' αὐτοῦ τοῖς Θηβαίοις πολεμοῦντος καὶ τρωθέντος ἐν τῇ μάχῃ, φασὶ τὸν Ἀνταλκίδαν εἰπεῖν 'καλὰ τὰ διδασκάλια παρὰ Θηβαίων ἀπολαμβάνεις, μὴ F βουλομένους αὐτοὺς μηδ' ἐπισταμένους μάχεσθαι διδάξας.' τῷ γὰρ ὄντι Θηβαίους αὐτοὺς ἑαυτῶν πολεμικωτά-

---

3 v. Ages. 23, 10 Z. mor. 222e (4) 193c (14) 12 v. Ages. 25, 11 Ael. v. h. XII 15 Val. Max. VIII 8 ext. 1 Sen. de tranqu. an. 17, 4 cf. C. Hense Ein Fragment des Athenodor von Tarsus: Rh. Mus. 62 (1907) 17 189e (5)

---

2 ὑφήν. Hch. 3 στολῆς (om. ἐπι) G¹ΦΠ (add. A²) τοῦ π. O τῶν π. v τοῦ τῶν π. X 4 ἣν τῆς εἰρ. γεν. Stgm. 5 καλλίου] καλλέα Xen. Ag. VIII 3 6 ἀπάγγειλαι ΦΠ ἀπάγγειλε v ἀπάγγειλον εἰ βούλει X τῷ βασ. Σ 7 et 11 στολὰς (om. ἐπι) G¹E 10 ⟨ἔφη⟩ post μέντοι Stgm. e Xen. 11 δέχηται Π (exc. α; in E δέχωμαι in ras.) φίλον ἕξειν με X φίλον με ἕξειν ΦΠ 12 διαφερόντως om. Σg sed cf. Thuc. VIII 68 12/13 τοῖς μικρ. παιδ. Σg 13 ⟨οὖσι⟩ post παιδίοις Kron. e vit. ἐπιβεβ. Π 15 πρὶν ⟨ἂν⟩ Kontos Ἀθ. XVI (1904) p. 582 17 τοῖς θηβαίοις Π τοὺς θηβαίους O 19 διδασκαλεῖα Φ 21 τῷ γὰρ ὄντι O τότε γὰρ Σg

τους τότε φασὶ γενέσθαι ταῖς πολλαῖς στρατείαις τῶν Λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτούς. διὸ καὶ Λυκοῦργος ὁ παλαιὸς ἐν ταῖς καλουμέναις Ῥήτραις ἀπεῖπε πολλάκις ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς στρατεύειν, ὅπως πολεμεῖν μὴ μανθάνωσιν.

72. Ἐπεὶ δ' ἤκουσέ ποτε δυσχερᾶναι τοὺς συμμάχους
214 διὰ τὰς συνεχεῖς στρατείας, | ὀλίγοις οὖσι τοῖς Λακεδαιμονίοις πολλοὺς ἀκολουθοῦντας, ἐλέγξαι βουλόμενος αὐτῶν τὸ πλῆθος ἐκέλευσεν ἅπαντας τοὺς συμμάχους καθίσαι μετ' ἀλλήλων ἀναμεμιγμένους, ἰδίᾳ δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ἑαυτῶν· εἶτα ἐκήρυττε τοὺς κεραμεῖς ἀνίστασθαι πρώτους, ὡς δ' ἀνέστησαν οὗτοι, δευτέρους ἐκήρυττε τοὺς χαλκεῖς, εἶτα τέκτονας ἐφεξῆς καὶ οἰκοδόμους, καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἑκάστην. πάντες οὖν ὀλίγου δεῖν ἀνέστησαν οἱ σύμμαχοι, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐδείς· ἀπείρητο γὰρ αὐτοῖς τέχνην ἐργάζεσθαι ἢ μανθάνειν βάναυσον. οὕτω δὴ γελάσας ὁ Ἀγησίλαος 'ὁρᾶτε'
B εἶπεν 'ὦ ἄνδρες, ὅσῳ πλείονας ὑμῶν στρατιώτας ἐκπέμπομεν ἡμεῖς;'

73. Ἐν δὲ τῇ περὶ Λεῦκτρα μάχῃ πολλῶν Λακεδαιμονίων φυγόντων καὶ τούτων ταῖς ἐκ τοῦ νόμου ἀτιμίαις ὑπευθύνων ὄντων, οἱ ἔφοροι ἔρημον ἀνδρῶν τὴν πόλιν ὁρῶντες δεομένην στρατιωτῶν ἐβούλοντο τὴν ἀτιμίαν λῦσαι καὶ τοὺς νόμους τηρεῖν. αἱροῦνται οὖν νομοθέτην τὸν Ἀγησίλαον· ὁ δὲ προελθὼν εἰς τὸ δημόσιον 'νομοθέτης μὲν οὐκ ἂν γενοίμην ἑτέρων νόμων' εἶπε, 'τοῖς γὰρ οὖσιν

---

5 v. Ages. 26, 6—9 Polyaen. II 1, 7 Stob. III 23, 8 19 191c (10)

---

1 *τότε* om. *Σ*g 2 *διὸ καὶ λυκ.* ***O*** *λυκ. δὲ Σ*g 5 *ποτε* X om. ***O*** *δυσχερᾶναι τε ΓΦΠ* (*τι* vol. Xyl.) *τε* om. *Σ*gX 6 *δι* lac. 15 litt. *ὀλίγοις* J (suppl. m. 2) *διὰ τὰς* lac. 12 litt. *ὀλ.* c 7 *πολλοὺς* Voss. 2 *πολλοὶ* ***O*** *πολλὸν* O *πολλοῖς* A *ἀκολουθοῦντας* ss. m. 2 (Budaeus) Voss. 2 Xyl. *-τες* ***O*** 14 *δὲ* post *Λακεδ.* *Σ*gX 15 *ἢ* *Σ*g om. ***O*** *καὶ* Bern. e vit. *ἢ μανθάνειν* om. Polyaen. II 1, 7 19 *λεύκτρων Σ*g (*-ῶν*) 20 *ἐκ* ***O*** *ὑπὸ ΦΠ* *ἀτιμίαις Σ*g *αἰτίαις* ***O*** 24 *προελθὼν* g Vat. 1308 cf. 191c (10) *παρελθὼν Σ προσελθὼν* ***O***

οὔτ' ἂν προσθείην τι οὔτ' ἂν ἀφέλοιμι οὔτε μεταποιήσαιμι· τοὺς δ' ὄντας ἡμῖν νόμους κυρίους εἶναι καλῶς ἔχον ἐστὶν ἀπὸ τῆς αὔριον.'

74. Τὸν δ' Ἐπαμεινώνδαν ἐπελθόντα μετὰ τοσούτου C ῥεύματος καὶ κλύδωνος, τῶν Θηβαίων καὶ συμμάχων μεγαλαυχουμένων ἐπὶ τῇ νίκῃ, ὅμως εἶρξε τῆς πόλεως καὶ ἀναστρέψαι ἐποίησεν, ὀλίγων ὄντων τῶν ἐν τῇ πόλει.

75. Ἐν δὲ τῇ περὶ Μαντίνειαν μάχῃ παρεκελεύσατο τοῖς Λακεδαιμονίοις τοὺς ἄλλους ἐάσαντας πάντας Ἐπαμεινώνδᾳ μάχεσθαι, μόνους λέγων τοὺς ἔμφρονας ἀνδρείους εἶναι καὶ μόνους νίκης αἰτίους ὑπάρχειν· εἰ οὖν τοῦτον ἀνέλοιεν, ῥᾷστα τοὺς ἄλλους ὑποχειρίους ποιήσειν· ἄφρονας γὰρ εἶναι καὶ οὐδενὸς ἀξίους. ὃ καὶ συνέβη· τῆς γὰρ νίκης σὺν Ἐπαμεινώνδᾳ οὔσης καὶ φυγῆς γενομένης, ἐπιστραφέντ' αὐτὸν D καὶ ἀνακαλούμενον τοὺς ἰδίους τῶν Λακεδαιμονίων τις καιρίως ἐπάταξε, καὶ πεσόντος ἀναστρέψαντες ἀπὸ τῆς φυγῆς οἱ σὺν Ἀγησιλάῳ ἐφάμιλλον τὴν νίκην ἐποίησαν, παρὰ πολὺ μὲν τῶν Θηβαίων χειρόνων παρὰ πολὺ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἀμεινόνων φανέντων.

76. Χρημάτων δὲ δεομένης τῆς Σπάρτης πρὸς πόλεμον καὶ ξενοτροφούσης ἐπορεύθη ὁ Ἀγησίλαος εἰς Αἴγυπτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Αἰγυπτίων ἐπὶ μισθῷ, διὰ δὲ τὸ λιτὸν τῆς ἐσθῆτος εἰς καταφρόνησιν ἦλθε τοῖς ἐγχωρίοις· προσεδόκων γὰρ τὸν Σπάρτης βα-

---

4 v. Ages. 31 Z. Xen. Hell. VII 5, 10 Diod. XV 83 Nep. Ages. 6
22 v. Ages. 36. 37 Z.

2/3 καλῶς ἔχ. ἐστὶ κυρίους ἀπὸ τ. αὔρ. εἶναι ΦΠ   10 πάντας om. Σg   13 ἀνέλοιεν Hertl. -λοιμεν ΦΠ -λωμεν O   16 ἀνακαλ. ΦΠ καλ. O   17 τις καιρίως O τῆς καιρίας v τις καιρίαν Cob.   19 παρὰ πολὺ μὲν τῶν Θηβ. χειρόνων om. X[1] add. mg[2] eadem desunt in Σg, qui propterea δὲ post πολὺ (20) omiserunt χειρόνων del. Madv. iniuria   23 καὶ ξεν. Ω ἅτε ξεν. Stgm.

E σιλέα καθάπερ τὸν Περσῶν κεκοσμημένον ὄψεσθαι διαπρεπῶς τὸ σῶμα, φαύλην ἔχοντες περὶ βασιλέων δόξαν. ἔδειξε γοῦν αὐτοῖς μεταξύ, ὡς τὸ μεγαλεῖον καὶ ἀξιόλογον νοήσει καὶ ἀνδρείᾳ κτᾶσθαι προσήκει.

77. Ἐπεὶ δὲ τοὺς παρ' αὐτῷ παραστήσεσθαι μέλλοντας ἑώρα δεδιότας τὸν ἐπιόντα κίνδυνον διὰ τὸ τῶν πολεμίων πλῆθος (εἴκοσι γὰρ ἦσαν μυριάδες) καὶ τὴν τῶν περὶ αὐτὸν ὀλιγότητα, πρὸ τῆς παρατάξεως ἔγνω προθύσασθαι· καὶ ἀσυνειδήτως τοῖς ἄλλοις ἐπὶ τὴν ἀριστερὰν ὑπεστραμμένην τῇ χειρὶ 'νίκην' προσέγραψε, λαβὼν
F δὲ παρὰ τοῦ μάντεως τὸ ἧπαρ ἐπέθηκε μὲν ἐπὶ τὴν ὑπογεγραμμένην χεῖρα, κρατῶν δ' ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὑπέφαινε δισταγμὸν καὶ προσποίησιν εἶχεν ἀποροῦντος, μέχρι τῷ ἥπατι συναναλειφθέντες ἐτυπώθησαν οἱ τῶν γραμμάτων χαρακτῆρες. καὶ τότε τοῖς συναγωνίζεσθαι μέλλουσιν ἐπεδείκνυε, φάμενος τοὺς θεοὺς διὰ τῶν γεγραμμένων ἐκφῆναι νίκην. ἀσφαλὲς οὖν τεκμήριον δόξαντες ἔχειν τοῦ κρατῆσαι ἐθάρρησαν πρὸς τὴν μάχην.

78. Περιταφρευόντων δὲ τῶν πολεμίων τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ διὰ τὸ πλῆθος, καὶ Νεκτανάβιος, ᾧ συνεμάχει, ἀξιοῦντος ἐπεξιέναι καὶ διαμάχεσθαι, οὐκ ἔφη διακωλύ⟨σ⟩ειν τοὺς πολεμίους ἴσους αὐτοῖς γενέσθαι βουλο-
215 μένους. ἔτι δὲ μικρὸν ἀπολειπούσης τῆς τάφρου συνάψαι,

5 Frontin. I 11. 14 Polyaen. IV 3, 14 19 191c (11)

1 τὸν π. GXΠ τῶν π. O τὸν τῶν π. Σg 2 φαύλην] μεγάλην (cf. v. 3 μεγαλεῖον) Kal. 3 μεταξύ Ω suspectum; cf. Wy. ad p. 177c μετ' ⟨οὐ πο⟩λύ, cf. 109b 117e; an μετὰ βραχύ? Si. 4 νοήσει X οἰήσει O 5 αὐτοῦ ΓΣgX παρατάξεσθαι Ku. 8 προθύσασθαι Γ (2 litt. eras. G) ΣgE (2 litt. eras.) προθυμήσεσθαι X (-α-) ΦΠ προθυμοποιήσασθαι Ku. 9 ἀσυνειδ. τ. ἄλλ. καὶ Ω καὶ ante ἀσυν. pos. Hutt. ⟨ἐπεὶ⟩ ἀσυν. τ. ἄλλ. [καὶ] Papabas. 10 ὑπεστραμμένην Mez. ὑπεστρωμένῃ Ω 10/11 λαβὼν δὲ XΠ λαβὼν G[1]Φ καὶ λαβ. O 13 εἶχεν Ku. ἔχειν Ω 14 -λειφθ. ss. m. 2 Voss 2 (Budaeus) Pantaz. -ληφθ. Ω 16 ἐδείκν. Σg 17 ἐκφῆναι X ἐκφᾶναι O (ά ΣgO) 20 νεκτανάβιος Wy. νεκτάβιος X νεκταβίου O 21/22 διακωλύ⟨σ⟩ειν Hch. cf. 191c -κωλύειν O -κολούειν Σg 23 ἀπολειπ. g -λιπ. O

κατὰ τοῦτο παρατάξας τὸ διαλεῖπον καὶ πρὸς ἴσους ἴσοις ἀγωνισάμενος τροπὴν ἐποιήσατο καὶ πολὺν φόνον τῶν πολεμίων ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν στρατιώταις καὶ χρήματα πολλὰ τῇ πόλει διεπέμψατο.

79. Κατὰ δὲ τὸν ⟨ἀπ'⟩ Αἰγύπτου ἀπόπλουν ἀποθνήσκων ἐνετείλατο τοῖς περὶ αὐτὸν μήτε πλαστὰν μήτε γραπτὰν [μήτε] μιμηλὰν τοῦ σώματος [εἰκόνα] ποιήσασθαι, 'εἰ γάρ τι καλὸν ἔργον πεποίηκα, τοῦτό μου μνημεῖον ἔσται· εἰ δὲ μή, οὐδ' οἱ πάντες ἀνδριάντες, βαναύσων καὶ οὐδενὸς ἀξίων ἔργα ὄντες.'

ΑΓΗΣΙΠΟΛΙΣ Ο ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΥ B

1. Ἀγησίπολις ὁ Κλεομβρότου, εἰπόντος τινὸς ὅτι Φίλιππος ἐν ὀλίγαις ἡμέραις Ὄλυνθον κατέσκαψε, 'μὰ τοὺς θεούς' ἔφη 'ἄλλην τοιαύτην ἐν πολλαπλασίονι χρόνῳ οὐκ οἰκοδομήσει.'

2. Ἄλλου δ' εἰπόντος ὅτι μετὰ τῶν ἀκμαζόντων βασιλεύων ὡμήρευσε καὶ οὐχ οἱ παῖδες οὐδ' αἱ γυναῖκες αὐτῶν, 'δικαίως' εἶπεν· 'αὐτοὺς γὰρ ἡμᾶς καλῶς ἔχον ἐστὶ τὰς αὐτῶν ἁμαρτίας φέρειν.'

3. Βουλομένου δ' αὐτοῦ σκύλακας οἴκοθεν μεταπέμψασθαι, ὥς τις εἶπεν 'οὐκ ἔστιν ἐξαγωγὴ παρ' ⟨ἡμῶν⟩ αὐτῶν', 'οὐδὲ γὰρ ἀνδρῶν' ἔφη 'πρόσθεν, ἀλλὰ νῦν ἐγένετο.'

---

5 191 d (12) 11 Por. 15 12 40 e 458 c Pind. Pyth. IV 484 Ma 15 f. 84 a 19 f. 108 b

---

1 παρατάξας Π -ξαι Ο 1/2 ἴσοις ἀγ. ΓΦΠ (in ras. α) ἴσος Σg ἴσως X 5 ⟨ἀπ'⟩ Bern. 6/7 μ. γ. μήτε μιμ. G[3]O [μήτε] Po. ex 191 d μ. γρ. om. G[1]ΦΠ μ. γρ. μ. μιμ. om. X 7 [εἰκόνα] Po. 8 τι] τοι Π 9 οὐδ'] οὐδὲν Kal. 10 καὶ om. Π 12 ὁ om. Γ 14 εἶπεν ΦΠ 21 -πέμπεσθαι z Mut. 22 ⟨ἡμῶν⟩ Stgm.

C

ΑΓΗΣΙΠΟΛΙΣ Ο ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

Ἀγησίπολις ὁ Παυσανίου, Ἀθηναίων πρὸς αὐτὸν περὶ ὧν εἶχον πρὸς ἀλλήλους ἐγκλημάτων τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν ἔκκλητον λαμβανόντων, ‘αἰσχρόν’ ἔφη ‘ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς ἀφηγησαμένους τῶν Ἑλλήνων ἧσσον εἰδέναι Μεγαρέων τὸ δίκαιον.’

ΑΓΙΣ Ο ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ

1. *Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, τῶν ἐφόρων ποτ’ εἰπόντων ‘βάδιζε τοὺς ἡβῶντας ἔχων ἐπὶ τὴν τούτου πατρίδα· ἡγήσεται δέ σοι αὐτὸς οὗτος ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν’, ‘καὶ πῶς’ εἶπε ‘καλῶς ἔχον ἐστίν, ὦ ἔφοροι, τοσούτους νέους πιστεύειν τῷ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα προδιδόντι;’*

D 2. *Ἐρωτηθεὶς δὲ τί μάλιστα μάθημα ἐν Σπάρτῃ ἀσκεῖται ‘τὸ γινώσκειν’ εἶπεν ‘ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι.’*

3. *Οὐκ ἔφη δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐρωτᾶν πόσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ ποῦ εἰσίν.*

4. *Ἐν δὲ Μαντινείᾳ κωλυόμενος διαμάχεσθαι τοῖς πολεμίοις πλείοσιν οὖσιν, εἶπεν ‘ἀνάγκη πολλοῖς μάχεσθαι τὸν ἄρχειν πολλῶν βουλόμενον.’*

5. *Πυνθανομένου δέ τινος πόσοι εἰσὶν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ‘ὅσοι ἱκανοί’ εἶπε ‘τοὺς κακοὺς ἀπερύκειν.’*

6. *Διερχόμενος δὲ τὰ τῶν Κορινθίων τείχη καὶ θεασάμενος ὑψηλά τε καὶ ὀχυρὰ ἐπὶ πολύ τε παρατείνοντα, ‘τίνες’ εἶπεν ‘αἱ τὸν τόπον κατοικοῦσαι γυναῖκες;’*

---

1 Por. 14 **7** Por. 27 **8** 191e (2) **13** 212b (50. 51) 215d (2) 221e (4) cf. Jac. Mayor Journ. of Phil. 29 (1901) p. 3 **15** 190c (1) **17** 190c (2) **20** 190d (5) **22** 190a (Theop.)

---

7 *τῶν* om. *Γ* **13** *δὲ* om. *Π* *μάθ. μάλ.* *ΦΠ* **23** *ἐχυρὰ* A *τε* alterum om. X **24** *τίνες αἱ τὸν τόπον εἶπε κατ.* **Σg** *εἶπεν* om. X *αἳ* *ΦΠ* *κατοικοῦσι* XΦΠ

7. *Σοφιστοῦ δέ τινος εἰπόντος 'πάντων λόγος ἐστὶ κράτιστον', 'οὐκοῦν' ἔφη 'σὺ ἐὰν σιωπᾷς οὐδενὸς ἄξιος εἶ.'* E

8. *Ὡς δ' Ἀργεῖοι μετὰ τὴν ἧτταν ἀπήντων αὐτῷ πάλιν θρασύτερον, ταρασσομένους ὁρῶν τοὺς συμμάχους 'θαρρεῖτε' εἶπεν 'ὦ ἄνδρες· ὅπου γὰρ ἡμεῖς οἱ νικῶντες ὀρρωδοῦμεν, τί δοκεῖτε ποιεῖν τοὺς ὑφ' ἡμῶν νενικημένους;'*

9. *Πρὸς δὲ τὸν ἐκ τῶν Ἀβδήρων πρεσβευτήν, ὅτε κατεπαύσατο πολλ' εἰπών, ἐρωτῶντα τί τοῖς πολίταις ἀπαγγείλῃ, 'ὅτι' ἔφη 'ὅσον σὺ χρόνον λέγειν ἔχρῃζες, τοσοῦτον ἐγὼ σιωπῶν ἤκουον.'*

10. *Ἐπαινούντων δέ τινων Ἠλείους, ὅτι δικαιότατοί εἰσι περὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων, 'καὶ τί μέγα'* F *εἶπεν 'ἢ θαυμαστὸν ποιοῦσιν, εἰ ἐν ἔτεσι πέντε μιᾷ μόνον ἡμέρᾳ δικαιοσύνῃ χρῶνται;'*

11. *Πρὸς δὲ τοὺς φάσκοντας ὅτι φθονοῦσί τινες αὐτῷ τῶν ἐκ τῆς ἑτέρας οἰκίας, 'οὐκοῦν' ἔφη 'τὰ ἴδι' αὐτοὺς κακὰ λυπήσει, καὶ πρὸς τούτοις τά τ' ἐμὰ καὶ τὰ τῶν ἐμῶν φίλων ἀγαθά.'*

12. *Συμβουλεύοντος δέ τινος ὅτι δεῖ τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων διδόναι δίοδον, 'καὶ πῶς' ἔφη 'τοῖς διὰ δειλίαν φεύγουσι μὴ μαχόμενοι τοῖς δι' ἀνδρείαν μένουσι μαχησόμεθα;'* |

---

9 216a (15) 232d (1. 2) gn. V. 13. 437 Stbch. cf. 223d (7) **13** 190c (3) **17** gn. V. 19 Stbch. **21** Polyaen. II 1,4 Frontin. IV 7,16 Xen. Hell. IV 3, 19

---

1 *πάντως* O **2** *κράτιστος* $Π^2$ **5** *ταραττομ.* X *τῶν συμμάχων* G^1 (ss. bis ς G^2) X^1 (ss. *τοὺς πλείους* X^2) *τῶν συμμάχων τοὺς πλείους* ΦΠ **11** *ἀπαγγείλῃ* ΓΣgX *ἀπαγγείλοι* (s. *-γέλλοι*) ΦΠ **15** *ἢ θαυμαστὸν εἶπε* X **17** *τὸν φάσκοντα* Σg **18** *τῶν* om. Σ **21** *τοῖς φεύγ.—22 πῶς*] *τοὺς φεύγοντας μὴ μάχεσθαι* c **22** *τῶν πολ.—πῶς*] *μὴ μάχεσθαι* Jg **22/23** *τοῖς δ. δ. φ. μὴ μαχ.*] *ἀλλὰ* Σg

216 13. *Προφερομένου δέ τινος περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας οὐκ ἀγεννῆ μὲν δυσχερῆ δ' ἐπιτελεσθῆναι, 'προσδέονταί σου, ὦ ξένε,' ἔφη 'οἱ λόγοι δυνάμεως καὶ χρημάτων.'*

14. *Λέγοντος δέ τινος ὅτι Φίλιππος αὐτοῖς ἀνεπίβατον τὴν Ἑλλάδα ποιήσει, 'ἱκανὴ ἡμῖν' ἔφη, 'ὦ ξένε, ἡ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀναστροφή.'*

15. *Πρεσβευτὴς ἐκ Περίνθου παραγενόμενος εἰς Λακεδαίμον' ἐμακρολόγει· ὡς δ' ἐπαύσατο λέγων καὶ ἠρώτα τὸν Ἆγιν τί δεῖ τοῖς Περινθίοις ἀπαγγεῖλαι, 'τί δ' ἄλλ'' ἔφη 'ἢ ὅτι σὺ μὲν μόγις ἐπαύσω λέγων, ἐγὼ δὲ σιωπῶν;'*

16. *Πρεσβεύων δὲ μόνος ἧκε πρὸς Φίλιππον· εἰπόν-*
B *τος δ' ἐκείνου 'τί τοῦτο; μόνος ἥκεις;' ἔφη 'καὶ γὰρ πρὸς ἕνα.'*

17. *Φήσαντος δέ τινος τῶν πρεσβυτέρων πρὸς αὐτὸν γηραιὸν ὄντα, ἐπειδὴ τὰ ἀρχαῖα νόμιμα ἐκλυόμενα ἑώρα ἄλλα δὲ παρεισδυόμενα μοχθηρά, διὰ τί τὰ ἄνω κάτω [ἤδη] γίνεται ἐν τῇ Σπάρτῃ, παίζων εἶπε 'κατὰ λόγον οὕτω προβαίνει τὰ πράγματα, εἰ τοῦτο γίνεται· καὶ γὰρ ἐγὼ παῖς ὢν ἤκουον παρὰ τοῦ πατρός, ὅτι τὰ ἄνω κάτω γέγονε παρ' αὐτοῖς· ἔφη δὲ καὶ τὸν πατέρ' αὐτῷ παιδὶ ὄντι τοῦτ' εἰρηκέναι· ὥστ' οὐ χρὴ θαυμάζειν, εἰ χείρω τὰ μετὰ ταῦτα τῶν προτέρων, ἀλλ' εἴ που βελτίω καὶ παραπλήσια γένοιτο.'*

---

1 190e (5) **8** 215e (9) app. V. I 83 Ars. 127 **13** 233e (30) 511a v. Demetr. 42, 2. 3 **21** Hom. β 276. 277 Hor. Carm. III 6, 46 Arat. Phaen. 123—127

---

1 προφ. Wy. προσφερ. *Ω* **2** ἐλευθερίας ⟨λόγον⟩ Ald.^{2} **3** ἔφη ὦ ξένε X **6** ἡ om. *Σ*gv **9** ἐμακρηγόρει *ΦΠ* λέγειν *Φ* **9. 11** λέγων om. bis app. V. **10** τί δεῖ om. O τοῖς om. *Π* κορινθείοις O ἀπαγγ.] λέγειν *ΦΠ* **11** ἢ om. *ΓΣ*gX μόλις *ΦΠ* **11/12** δὲ σιωπῶν g δὲ σιωπῶ *Γ* δ' ἐσιωπῶν *Σ* δ' ἐσιώπων X*ΦΠ* ἡμεῖς δ' ἐσιωπῶμεν app. V. **16** πρὸς αὐτὸν om. *Σ*g **17** ὄντα ἤδη *Σ* ἤδη om. *O* **18** δὲ om. O διότι X*ΦΠ* **19** ἤδη om. *Σ*gX*ΦΠ* **20** προβαίνειν *ΓΣ*

18. Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἄν τις ἐλεύθερος διαμένοι, ‘θανάτου καταφρονῶν’ ἔφη. C

ΑΓΙΣ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ

1. Ἆγις ὁ νεώτερος, Δημάδου λέγοντος ὅτι τὰ Λακωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καταπίνουσιν οἱ θαυματοποιοί, ‘καὶ μήν’ ἔφη ‘οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν πολεμίων τοῖς ξίφεσιν ἐφικνοῦνται.’

2. Πρὸς δ’ ἄνθρωπον πονηρὸν ἐρωτῶντα πολλάκις τίς ἄριστος εἴη Σπαρτιάτης ‘ὁ σοὶ ἀνομοιότατος.’

ΑΓΙΣ Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ

Ἆγις ὁ τελευταῖος τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐξ ἐνέδρας συλληφθεὶς καὶ καταδικασθεὶς ὑπὸ τῶν ἐφόρων χωρὶς δίκης, ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν βρόχον ἰδών τινα D
τῶν ὑπηρετῶν κλαίοντα, ‘παῦσαι’ εἶπεν, ‘ὦ ἄνθρωπε, ἐπ’ ἐμοὶ κλαίων· καὶ γὰρ οὕτω παρανόμως καὶ ἀδίκως ἀπολλύμενος κρείσσων εἰμὶ τῶν ἀναιρούντων.’ καὶ ταῦτ’ εἰπὼν παρέδωκε τῷ βρόχῳ τὸν τράχηλον ἑκουσίως.

ΑΚΡΟΤΑΤΟΣ

Ἀκρότατος, ἐπεὶ οἱ γονεῖς αὐτὸν ἄδικόν τι συμπρᾶξαι αὐτοῖς ἠξίουν, μέχρι τινὸς ἀντέλεγεν· ὡς δ’ ἐνέκειντο, εἶπεν ‘ἕως μὲν παρ’ ὑμῖν ἦν, οὐκ ἠπιστάμην δικαιοσύνης οὐδεμίαν ἔννοιαν· ἐπεὶ δέ με τῇ πατρίδι παρέδοτε καὶ

---

1 210f (35) v. Agid. 20, 5   3 Por. 27   4 191e   8 190d (4) 218c (3b)   11 v. Agid. 20, 1 cf. gn. V. 478 Stbch.   18 om. Por.   19 534e

---

5 σμικρ. Σg   6 ⟨μάλιστα⟩ οἱ λακ. Stgm. ex 191e v. Lyc. 19, 1   9 εἴη om. Σg   Σπαρτ. ⟨εἶπεν⟩ Hch. ex 190d   ὁ σοί ⟨ἔφη⟩ Bern.   ὅσοι ἀνομοιότατοι J   11 λακεδ.] ἐν λακεδαίμονι z Mut.   βασιλέων ΦΠ   15 κλαίων Brux. Hch. v. Agid.   κλαίειν O   οὕτως Σ   16 κρεῖσσον OJ   17 τράχ. αὐτοῦ Σg   19 ἀκρ. om. G[1]O coniungit cum anteced. dicto Σg   ἐπειδὴ δὲ Γ   ἐπεὶ δὲ Σgz Mut.   21 ἐπιστ. OcgXv Mut.

τοῖς ταύτης νομίμοις, ἔτι τε δικαιοσύνῃ καὶ καλοκαγαθίᾳ ἐπαιδεύσατε ὡς ἠδύνασθε, τούτοις πειράσομαι ⟨οὐχ E *ἧττον⟩ ἢ ὑμῖν ἕπεσθαι· καὶ ἐπεί ⟨με⟩ θέλετε ⟨τὰ⟩ ἄριστα πράττειν, ἄριστα δὲ τὰ δίκαιά ἐστι καὶ ἰδιώτῃ καὶ πολὺ μᾶλλον ἄρχοντι, πράξω ἃ θέλετε· ἃ δὲ λέγετε παραιτήσομαι.'*

ΑΛΚΑΜΕΝΗΣ Ο ΤΗΛΕΚΛΟΥ

1. *Ἀλκαμένης ὁ Τηλέκλου, πυθομένου τινὸς πῶς ἂν τις ἄριστα βασιλείαν διατηροίη, 'εἰ περὶ πλείονος' ἔφη 'τὸ κέρδος μὴ ποιοῖτο.'*

2. *Ἑτέρου δ' ἐπιζητοῦντος διὰ τί παρὰ Μεσσηνίων δῶρα οὐκ ἐδέξατο, 'ὅτι λαβόντος μου' ἔφη 'πρὸς τοὺς νόμους εἰρήνην ἄγειν ἀδύνατον.'*

3. *Λέγοντος δέ τινος ὅτι συνεσταλμένως ζῇ ἱκανὴν* F *οὐσίαν κεκτημένος, 'καλὸν γάρ' ἔφη 'πολλὰ κεκτημένον ζῆν κατὰ λογισμὸν καὶ μὴ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν.'*

ΑΝΑΞΑΝΔΡΙΔΑΣ

1. *Ἀναξανδρίδας ὁ Λέοντος πρὸς τὸν δυσφοροῦντα διὰ τὴν ἐκ τῆς πόλεως αὐτῷ γενομένην φυγήν 'ὦ λῷστε' ἔφη, 'μὴ τὴν πόλιν φεύγων ὀρρώδει, ἀλλὰ τὴν δικαιοσύνην.'*

2. *Τῷ δὲ τοῖς ἐφόροις τὰ δέοντα μὲν λέγοντι πλείω δὲ τῶν ἱκανῶν 'ὦ ξένε' ἔφη, 'οὐκ ἐν δέοντι τῷ δέοντι χρῇ.'*

---

7 Por. 56 7 210f (31) 17 Por. 81 22 224f v. Lyc. 20, 1 Apost. XIII 44

---

1 *νόμοις Π* *τε* Σg (Kron.) *δὲ Π* om. *ΓΦ* *δὲ καὶ* X *δ' ἐν* Bern. *δικαιοσύνην καὶ καλοκαγαθίαν* Σg *καλοκαγαθίαις* X 2 *ἐδύν.* G³OΣg *πειρ. Ω αἱρήσ.* Ku. *προαιρήσ.* Stgm. 2/3 ⟨*οὐχ ἧττον*⟩ Po. *μᾶλλον* v mg² (Sambucus) Bern. ⟨*καὶ*⟩ *τούτοις πειρ. καὶ ὑμῖν ἕπ.* Hu. 3 ⟨*με*⟩ Ku. Kron. ⟨*τὰ*⟩ Kron. 4 *ἰδ.*] *ὑπηρέτῃ* c 8 *τηλέκρου Ω τηλέκλου* Xyl. 9 *περὶ* om. Σ 11 *ἐπιζητοῦντος δέ τινος διὰ τί* Σg *μεσηνίων* ΣgX hic et infra 14 *δὲ* om. Σg 15 *κεκτημένῳ* ΣgX 17/18 *ἀναξ.* *Γ*g *ἀλεξ. O*

3. Πυνθανομένου δέ τινος διὰ τί τοῖς εἵλωσι τοὺς ἀγροὺς ἐγχειρίζουσι καὶ οὐκ αὐτοὶ ἐπιμελοῦνται, | 'ὅτι' 217 ἔφη 'οὐ τούτων ἐπιμελούμενοι ἀλλ' αὐτῶν αὐτοὺς ἐκτησάμεθα.'

4. Ἑτέρου δέ τινος λέγοντος, ὅτι βλάπτουσιν αἱ δόξαι καὶ ὅτι τούτων ὁ ἀπαλλαγεὶς εὐδαιμονήσει, 'οὐκοῦν οἱ τὰ ἄδικα ποιοῦντες' ἔφη 'κατὰ τὸν σὸν λόγον εὐδαίμονες ἂν εἶεν· πῶς γὰρ ἄν τις ἱεροσυλῶν ἢ ἀδικῶν δόξης ἐπιμελοῖτο;'

5. Ἄλλου δ' ἐρωτῶντος διὰ τί ἐν τοῖς πολέμοις Σπαρτιᾶται θαρραλέως κινδυνεύουσιν, 'ὅτι' ἔφη 'αἰδεῖσθαι περὶ βίου μελετῶμεν, οὐχ ὥσπερ οἱ ἄλλοι φοβεῖσθαι.'

6. Ἐρωτῶντος δέ τινος αὐτὸν διὰ τί τὰς περὶ θανάτου δίκας πλείοσιν ἡμέραις οἱ γέροντες κρίνουσι, κἂν ἀποφύγῃ τις, οὐδὲν ἧσσόν ἐστιν ὑπόδικος, 'πολλαῖς μὲν B ἡμέραις' ἔφη 'κρίνουσιν, ὅτι περὶ θανάτου τοῖς διαμαρτάνουσιν οὐκ ἔστι μεταβουλεύσασθαι· νόμῳ δ' ὑπόδικον δεήσει εἶναι, διότι κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἂν εἴη καὶ τὸ κρείττονα βουλεύσασθαι.'

ΑΝΑΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΕΥΡΥΚΡΑΤΕΟΣ

Ἀνάξανδρος ὁ Εὐρυκράτεος, πυνθανομένου τινὸς διὰ τί χρήματα οὐ συνάγουσιν εἰς τὸ δημόσιον, 'ὅπως' ἔφη 'μὴ οἱ φύλακες αὐτῶν γινόμενοι διαφθείρωνται.'

---

10 225 d (12) 231 e (4) 781 c DIE 78   13 Thuc. I 132, 5 Plat. Apol. 27 p. 37 b cf. v. Ages. 32, 10. 11   20 Por. 82

---

2 ἐπιμελόμενοι ΦΠ   5 καταβλάπτουσιν O   6 ὁ om. O   7 ἔφη ποιοῦντες ΦΠ   11 θαρσαλ. Σg   αἰδεῖσθαι] δεῖσθαι G¹XΦΠ (corr. mg. A²) ὡς δεῖσθαι Matr. Vat. 1308 Par. 2078   12 οἱ om. Σg   13 τοῦ θαν. GΣgX   15 ὅτι οὐδὲν OXΦ ἔτι (ex falso inserto ὅτι natum Po.) οὐδ. Π   16 ἔφη ἡμέρ. Σg   17 νόμῳ Σg (νομῶ- J) νόμων O νόμον X¹ corr. in νόμων X² νομ.—19 βουλάσασθαι om. α¹ νόμων etc. add. in mge. α²   18 δεήσει εἶναι O τὸν ἀποφεύγοντα ποιοῦσι Σg   ὅτι XΦΠ   21 ἀνάξ. δὲ ΣgX   εὐρ.] ἐπικρωκρατέος O   23 αὐτῶν O οἱ ἑαυτῶν ΓΧΦ

ΑΝΑΞΙΛΑΣ

Ἀναξίλας πρὸς τὸν θαυμάζοντα διὰ τί οἱ ἔφοροι τοῖς C *βασιλεῦσιν οὐχ ὑπεξανίστανται, καὶ ταῦτα ὑπὸ τῶν βασιλέων καθισταμένοι, ʽδιὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν’ ἔφη ʽδι’ ἣν καὶ ἐφορεύουσιν.’*

ΑΝΔΡΟΚΛΕΙΔΑΣ

Ἀνδροκλείδας ὁ Λάκων πηρωθεὶς τὸ σκέλος κατέταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς πολεμιστάς· ὡς δ’ ἐνίσταντό τινες διακωλύοντες ὅτι ἐπεπήρωτο, ʽἀλλ’ οὐ φεύγοντα’ εἶπε ʽμένοντα δὲ δεῖ τοῖς ἀντιτεταγμένοις μάχεσθαι.’

ΑΝΤΑΛΚΙΔΑΣ

1. *Ἀνταλκίδας ἐν Σαμοθρᾴκῃ μυούμενος, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἱερέως τί δεινότερον δέδρακεν ἐν τῷ βίῳ, ʽεἴ τί μοι πέπρακται τοιοῦτον, εἴσονται’ εἶπεν ʽαὐτοὶ οἱ θεοί.’*

D 2. *Πρὸς δὲ τὸν ἀμαθεῖς καλοῦντα τοὺς Λακεδαιμονίους Ἀθηναῖον ʽμόνοι γοῦν’ εἶπεν ʽἡμεῖς οὐδὲν μεμαθήκαμεν παρ’ ὑμῶν κακόν.’*

3. *Ἑτέρου δ’ Ἀθηναίου πρὸς αὐτὸν εἰπόντος ʽἀλλὰ μὴν ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ πολλάκις ὑμᾶς ἐδιώξαμεν’, ʽἡμεῖς δέ’ ἔφη ʽοὐδέποτε ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα.’*

4. *Ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἂν τις μάλιστα ἀρέσκοι τοῖς ἀνθρώποις, ʽεἰ ἥδιστα μέν’ ἔφη ʽαὐτοῖς διαλέγοιτο, ὠφελιμώτατα δὲ προσφέροιτο.’*

---

1 ante Anaxilam inserendus erat ⟨Anaxi⟩bius, cf. infra p. 145, 4 et praefationem Por. 88 (89?) **2** cf. v. Cleom. 31 (10) Xen. de rep. Lac. 15, 6 Nic. Dam. ap. Stob. IV 2, 25 (p. 161 H.) **6** Por. 91 **7** 210 f (34) **11** Por. 97 **12** 229 d (10) 236 d (68) **15** 192 b (1) **18** 192 c (2) **21** 213 c (65)

---

8 *ἑαυτὸν* ΣgX *ὡς δ’ ἐνίστ.* Wy. *ὥστε ἵστ.* Γ *ὡς δὲ ἵστ.* O *ὡς* (lac. 2 litt.) *ἵστ.* c *διαποροῦντες* z Mut. **9** *πεπήρωτο* Σg **13** *δειν. δέδρ.* O *πέπρακεν δειν.* X *πέπρακται δειν.* Σg *δεινότατον* Cracov. Hertl. **14** *αὐτοὶ* om. O *μόνοι* Kal. **18** *ἑτέρου δὲ* om. Σg **19** *κηφισσοῦ* Jg **21** *ἄλλου δ’ ἐρωτήσαντως πῶς* ΦΠ *ἀρέσκῃ* ΓΣg

5. Σοφιστοῦ δέ τινος μέλλοντος ἀναγινώσκειν ἐγκώμιον Ἡρακλέους, 'τίς γὰρ αὐτόν' ἔφη 'ψέγει;'

6. Πρὸς δ' Ἀγησίλαον πληγέντα ἐν μάχῃ ὑπὸ Θηβαίων 'ἀπέχεις' εἶπε 'τὰ διδασκάλια, μὴ βουλομένους αὐτοὺς μηδ' ἐπισταμένους μάχεσθαι διδάξας.' ἐδόκουν E γὰρ ταῖς συνεχέσιν ἐπ' αὐτοὺς τοῦ Ἀγησιλάου στρατείαις μάχιμοι γεγονέναι.

7. Τείχη δ' ἔλεγεν εἶναι τῆς Σπάρτης τοὺς νέους, ὅρια δὲ τὰς ἐπιδορατίδας.

8. Πρὸς δὲ τὸν ἐπιζητοῦντα διὰ τί ἐγχειριδίοις βραχέσι κατὰ πόλεμον χρῶνται Λακεδαιμόνιοι, 'διότι' εἶπε 'πλησίον τοῖς πολεμίοις μαχόμεθα.'

ΑΝΤΙΟΧΟΣ

Ἀντίοχος ἐφορεύων ὡς ἤκουσεν ὅτι Μεσσηνίοις Φίλιππος τὴν χώραν ἔδωκεν, ἠρώτησεν, εἰ καὶ δύναμιν αὐτοῖς παρέσχετο ὥστε μαχομένους περὶ τῆς χώρας κρατεῖν.

ΑΡΕΥΣ

1. Ἄρευς, ἐπαινούντων τινῶν οὐκ ἰδίας ἀλλά τινας F τῶν ἀλλοτρίων γυναικῶν, 'μὰ τοὺς θεούς' εἶπε 'περὶ

---

1 192c (3) 219c (2a) 3 189f (5) 8 190e (3) 10 191e (1) 218c (3a) 13 Por. 102 18 Por. 112 19 220d 242e Thuc. II 45 Synes. de provid. p. 105d

---

1 ap. 5 ante 4 in z Mut. deest in E Voss. 55 σοφ. δέ τινος μέλλ. ΧΦΠ δὲ om. Σg τινος om. Γ 3 ap. 6 om. ΠΦ δ' om. Σg 8 ap. 7 om. E ἔλεγε δ' οὗτος τείχη εἶναι ΦΠ 10 διὰ τί Mut. (Babb.) ὅτι O 12 πλησίον O πλουσίοις v 14 ἐφορ. ἀντ. Φ μεσσην. ΣgΧΦ 16 μαχομένους Wy. μαχομένοις O μαχόμενος O 19 ἄρευς Cob. ἀρηγεὺς G[1]z Mut. Π ἀριγεὺς X ἀργεὺς Σg ἀριστεὺς G[2] mg. O ἀρισεὺς v Voss. 55 20 γυναῖκας z Mut. μὰ τοὺς θεούς om. Σg εἶπε — p. 140, 1 γυναικῶν om. Σ

τῶν καλῶν κἀγαθῶν γυναικῶν οὐδένα δεῖ λόγον [εἰκῇ] λέγεσθαι, ἀγνοεῖσθαι δ' αὐτὰς τὸ παράπαν, ὁποῖαι τυγχάνουσι, πλὴν μόνοις τοῖς συμβιοῦσι.'

2. *Διὰ Σελινοῦντος δέ ποτε τῆς Σικελίας πορευόμενος ἰδὼν ἐπὶ μνήματος ἐλεγεῖον ἐπιγεγραμμένον* (41 Preger)

'σβεννύντας ποτὲ τούσδε τυραννίδα χάλκεος Ἄρης
εἷλε· Σελινοῦντος δ' ἀμφὶ πύλας ἔθανον',

'δικαίως' ἔφη 'ἀπεθάνετε τυραννίδα καιομένην ἀποσβεννύναι ἐπιχειρήσαντες· τοὐναντίον γὰρ ἔδει ὅλην αὐτὴν ἀφεῖναι κατακαῆναι.' |

ΑΡΙΣΤΩΝ

218 1. *Ἀρίστων, ἐπαινοῦντός τινος τὴν τοῦ Κλεομένους χρείαν, ὅτι ἐρωτηθεὶς τί δεῖ τὸν ἀγαθὸν βασιλέα ποιεῖν εἶπε τοὺς μὲν φίλους εὐεργετεῖν τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν· 'καὶ πόσῳ κρεῖσσον' ἔφη, 'ὦ λῷστε, τοὺς μὲν φίλους εὐεργετεῖν τοὺς δ' ἐχθροὺς φίλους ποιεῖν;'* (*αὕτη Σωκράτους ὁμολογουμένη πρὸς πάντων χρεία οὖσα καὶ εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται.*)

2. *Πυνθανομένου δέ τινος πόσοι Σπαρτιᾶται τὸ πλῆθος, 'ὅσοι ἱκανοί' εἶπε 'τοὺς ἐχθροὺς ἀπερύκειν.'*

3. *Τῶν Ἀθηναίων δέ τινος ἔπαινον ἐπιτάφιον ἀναγινώ-*
B *σκοντος τῶν πεσόντων ὑπὸ Λακεδαιμονίων, 'ποδαποὺς*

---

1 v. Lyc. 20, 13 11 Por. 138 12 Plat. Resp. I 9 p. 335 b gn. V. 82 (Alexander). 370 (Cleobulus). 508 (Solon) Stbch. sed mor. 223 b (Cleom. 3). DIE 74 19 190 d (5)

---

1 *οὐδένα δεῖ λόγον* O (G² mg) *οὐ δεῖν ἄδηλον λόγον* G¹ *οὐδὲν ἄδειλον λόγον* v Voss. 55 *λόγ* (lac. 5 litt.) *εἰκῇ* c *λ. ἄδηλον ἠκῇ* Og (*εἰκῇ*) *λ. εἶπεν εἰκῇ* J '*εἰκῇ* suspectum ac fortasse propter *ἄδηλον* interpolatum, cf. 220 d' Po. an *ἔξω*? Na. 7 *πύλας* Γ vit. *πύλαις* O 8 *τυραννίδας* ΓΣgX 9/10 *γὰρ ἔφη ἀφεῖναι ὅλην αὐτὴν καταк.* ΓΣgX 10 *καταῆναι* Γ (pro *κακαῆναι*?) *κατακαῆμεν* vit. Lyc. 20, 13 cod. S *κατακαᾶμεν* cod. L 14 *εἶπε* — 15 *ποιεῖν* om. O 15 *πόσον* X *ἔφη* om. ΦΠ 16—18 ex mge. in textum irrepsit 17 *πρὸς* ΓΧΠ *πρὸ* ΣgΦ Xyl.¹ ('omnium primum Socr. hoc dixisse constat') 19—20 ap. 2 om. ΦΠ 21 *δὲ* om. Σg

οὖν' ἔφη 'τοὺς ἡμετέρους νομίζεις εἶναι νικήσαντας τούτους;'

ΑΡΧΙΔΑΜΙΔΑΣ

1. Ἀρχιδαμίδας πρὸς τὸν ἐπαινοῦντα Χαρίλαν, ὅτι πρὸς ἅπαντας ὁμοίως πρᾶος ἦν, 'καὶ πῶς τις' ἔφη 'δικαίως ἂν ἐπαινοῖτο, εἰ καὶ πρὸς τοὺς πονηροὺς πρᾶος εἴη;'

2. Μεμφομένου δέ τινος Ἑκαταῖον τὸν σοφιστήν, ὅτι παραληφθεὶς εἰς τὸ συσσίτιον αὐτῶν οὐδὲν ἔλεγεν, 'ἀγνοεῖν μοι δοκεῖς, ὅτι ὁ εἰδὼς λόγον' εἶπε 'καὶ τὸν τοῦ λέγειν καιρὸν οἶδεν.'

ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ Ο ΖΕΥΞΙΔΑΜΟΥ

1. Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, πυθομένου τινὸς αὐτοῦ C
τίνες προεστήκασι τῆς Σπάρτης, 'οἱ νόμοι καὶ τὰ ἀρχεῖα' ἔφη 'κατὰ τοὺς νόμους'.

2. Πρὸς δὲ τὸν ἐπαινοῦντα κιθαρῳδὸν καὶ θαυμάζοντα τὴν δύναμιν αὐτοῦ 'ὦ λῷστε' ἔφη 'ποῖον γέρας παρὰ σοῦ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἔσται, ὅταν κιθαρῳδὸν οὕτως ἐπαινῇς;'

3. Ἐπεὶ δέ τις αὐτῷ συνιστὰς ψάλτην εἶπεν 'οὗτος ἀγαθὸς ψάλτης ἐστίν', 'παρ' ἡμῖν δέ γε οὗτος' ἔφη 'ἀγαθὸς ζωμοποιός', ὡς οὐδὲν διαφέρον ⟨τὸ⟩ δι' ὀργά-

---

3 Por. 153 4 55e 223e (10) 452d 537d v. Lyc. 5, 9 7 v. Lyc. 20, 3 Diog. L. II 73 Arist. or. Plat. I (rhet.) 96 II (π. τ. τεττ.) 130 cf. mor. 1145f. 1147a 11 Por. 157 19 223f (15) Apost. I 9 Ars. 13

---

1 οὖν in ras. et lac. 5 litt. α[2] om. Π[2] εἶπε E εἶναι νομίζεις τοὺς ἡμετ. (om. ἔφη) ΦΠ 4 χαρίλλαν ΣgX 5 πρᾶος ἦν] εἴη (om. πρᾶος) Σ 6 εἰ καὶ μὴ X 9 εἶπε post λόγον Σg (λόγους) ΓX (λόγο GX) post δοκεῖς ΦΠ λόγον] λέγειν Bern. del. Kron. sed cf. v. Lyc. 12 αὐτὸν Σg 17 κιθαρ. om. Π 19 αὐτῷ om. Π 20 ἔφη om. ΓΦΠ (add. E post ζωμοποιός) 20/21 ἔφη ἀγαθὸς om. ΣgX 21 διαφέρων ΣX[1] (corr. X[2]) διαφέρει Mut. ⟨τὸ⟩ Fuhr δι' ὀργ. φωνῆς Σg ἡ δι' ὀργ. φωνὴ ΟΦΠ lac. 2 litt. ante δι' ὀργ. φωνῇ, ss. η m. 2, add. ς post φωνῇ m. 2 G ἢ δι' ὀργ. φωνῆς X τῇ δι' ὀργ. φωνῇ A[2] Voss. 2

νων φωνῆς ἡδονὴν ἐμποιεῖν τῆς δι' ὄψων καὶ ζωμοῦ σκευασίας.

[3a. *Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί μικροῖς τοῖς ἐγχειριδίοις χρῶνται 'ὅτι τῶν ἄλλων' ἔφη 'τοῖς πολεμίοις ἔγγιον προσπελάζομεν.'*]

[3b. *Πονηροῦ δέ τινος αὐτὸν ἐρωτήσαντος, τίς ἐστι Σπαρτιατῶν ἐπιεικέστατος, 'ὁ σοί' ἔφη 'μηδὲν παρόμοιος.'*]

4. *Ὑπισχνουμένου δέ τινος αὐτῷ τὸν οἶνον ἡδὺν ποιήσειν, 'πρὸς τί;' ἔφη 'καὶ γὰρ δαπανηθήσεται πλείων καὶ ποιήσει τὰ ἀνδρεῖα ἀχρηστότερα.'*

D 5. *Ἐπιὼν δὲ τὴν Κορινθίων πόλιν μετὰ στρατεύματος εἶδεν ἔκ του περὶ τὸ τεῖχος τόπου λαγωοὺς ἀναστάντας· εἶπεν οὖν πρὸς τοὺς συστρατιώτας· 'εὐάλωτοι ἡμῖν οἱ πολέμιοί εἰσι.'*

6. *Δύο δέ τινων διαιτητὴν αὐτὸν λαβόντων, ἀγαγὼν εἰς τὸ τῆς Χαλκιοίκου τέμενος ἐξώρκισεν ἐμμεῖναι τοῖς κριθεῖσιν αὐτούς· ὀμοσάντων δ' ἐκείνων 'κρίνω τοίνυν' ἔφη 'μὴ πρότερον ἀπελθεῖν ὑμᾶς ἐκ τοῦ τεμένους, πρὶν ἂν τὰ πρὸς ἀλλήλους διαλύσησθε.'*

---

3 217e (8) **6** 216c (2) cf. 190d (4) **9** 240d **12** 190e (4)

---

1 *ὄψεων* v Voss. 55 *ὄψου* z Mut. **3** ap. 3a *Γ*X om. ***O*** **6** ap. 3b *Γ* om. ***O*** his duobus dictis iterantur apophth. Antalcidae 8 (217e) et Agidis min. 2 (216c) paululum mutata; aut quae in ipso archetypi textu fuerunt, a plurimis codicibus omissa sunt, quia iteratio agnoscebatur, aut ex mge archetypi, ubi quod aliter conformatam speciem praebebant addita erant, falso loco in textum irrepserunt **9** *τὸν* om. z Mut. *ποιήσειν* A^{2}E Voss. 2 om. ***O*** **10** *πλεῖον* X **12** *ἐπ.—στρατ.* *Γ*ΣgX (*δέ ποτε* Σg) *στρατοπεδεύων δὲ περὶ Κόρινθον* ΦΠ (*δὲ* om. AEΠ^2) **13** *εἶδεν* om. ΣgX *ἔκ του* Ha. *ἐκ τοῦ* **Ω** *τόπου*] *μέρους* z Mut. *λαγωῶν* ΣgX *ἀναστήσαντας* J *αναστάντων* cgX **14** *οὖν* om. ΣgX *στρατιώτας* (om. *συ*) G^{1}Σgv **14/15** *ἡμῖν οἱ πολ.* v Voss. 55 *οἱ ἡμῖν πολ.* G^1 *οἱ ἡμῶν πολ.* G^{2}OΣgX *ἡμῶν οἱ πολ.* z Mut. Π **16** *αὐτῶν* O *λαμβανόντων* Π **20** *διαλυθήσεσθε* G^{3}OΦα^1 (*θη* eras.)

7. *Ταῖς δὲ θυγατράσιν αὐτοῦ ἱματισμὸν πολυτελῆ Διονυσίου τοῦ Σικελίας τυράννου πέμψαντος, οὐκ ἐδέξατο* E *εἰπών 'φοβοῦμαι μὴ περιθέμεναι αἱ κόραι φανῶσί μοι αἰσχραί.'*

8. *Θεασάμενος δὲ τὸν υἱὸν προπετῶς μαχόμενον Ἀθηναίοις 'ἢ τῇ δυνάμει πρόσθες' ἔφη 'ἢ τοῦ φρονήματος ὕφες.'*

ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ Ο ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ

1. *Ἀρχίδαμος ὁ Ἀγησιλάου, Φιλίππου μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην σκληροτέραν αὐτῷ ἐπιστολὴν γράψαντος, ἀντέγραψεν 'εἰ μετρήσαις τὴν σαυτοῦ σκιάν, οὐκ ἂν εὕροις αὐτὴν μείζονα γεγενημένην ἢ πρὶν νικᾶν.'*

2. *Ἐρωτηθεὶς δὲ πόσης χώρας κρατοῦσιν ⟨οἱ⟩ Σπαρτιᾶται 'ὅσης ἄν' ἔφη 'τῷ δόρατι ἐφικνῶνται.'* F

3. *Περιάνδρου δὲ τοῦ ἰατροῦ ἀξιολόγου κατὰ τέχνην ὄντος καὶ ἐπαινουμένου ἐς τὰ μάλιστα, φαῦλα δὲ ποιήματα γράφοντος, 'τί δήποτε, ὦ Περίανδρε' εἶπεν, 'ἀντὶ χαρίεντος ἰατροῦ κακὸς ποιητὴς καλεῖσθαι ἐπιθυμεῖς;'*

4. *Ἐν δὲ τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ συμβουλευόντων τινῶν ὅτι πόρρω τῆς οἰκείας τὴν μάχην συνάπτειν δεῖ, 'ἀλλ' οὐ τοῦτο' ἔφη 'ὁρᾶν δεῖ, ἀλλ' εἰ μαχόμενοι κρείσσονες τῶν πολεμίων ἐσόμεθα.'*

---

1 190 d (1) 5 232 d (3) frg. XVIII 9 (VII p. 116 Bern.) gn. V. 60 Stbch. gn. Par. 73 cf. 190 e (5) 8 Por. 158 9 Ars. 219 Apost. VI 61 13 190 e (3) 15 Ars. 59, 8 Apost. II 80 19 Dem. Ol. I 25

---

2 *τυρ. σικ. ΦΠ πεμψ. τοῦ σικ. τυράννου Σ*g 6/7 *φρον. ἄφες* n *θράσους ἄφελε* floril. 9 *ὁ Σ*g om. ***O*** 11 *μετρήσεις* g*ΠΦ σεαυτοῦ Π ἑαυτοῦ ΓΦ* 13 *χώρας* om. *ΦΠ* ⟨*οἱ*⟩ Bern. 14 *ἔφη* om. *Γ ὅσης ἔφη αὐτῷ* X *ἐφικνοῦνται Σ*gX *ἐφίκωνται ΦΠ* 20 *οἰκίας* G^{1}O^{1}ΣXz Mut. 21 *εἰ* ***O*** (α ex corr.) *οἱ* O *οἷ* Bern. *οὗ* Bas. *ἧ* Pant. *μαχόμ.* Voss. 2 *μαχούμ.* ***O***

5. *Πρὸς δὲ τοὺς ἐπαινοῦντας αὐτόν, ὅτε τὴν πρὸς τοὺς Ἀρκάδας μάχην ἐνίκησε, ‘βέλτιον ἂν ἦν, εἰ τῇ φρονήσει’ ἔφη ‘αὐτοὺς ἐνικῶμεν μᾶλλον ἢ τῇ ἰσχύι.’*

219 6. *Ὅτε δ’ εἰς Ἀρκαδίαν ἐνέβαλε, πυθόμενος βοηθεῖν αὐτοῖς Ἠλείους ἐπέστειλεν αὐτοῖς ‘Ἀρχίδαμος Ἠλείοις· καλὸν ἡσυχία.’*

7. *Τῶν δὲ συμμάχων ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἐπιζητούντων, πόσα χρήματα ἀρκέσει, καὶ ἀξιούντων ὁρίσαι τοὺς φόρους, ‘ὁ πόλεμος’ ἔφη ‘οὐ τεταγμένα ζητεῖ.’*

8. *Καταπελτικὸν δ’ ἰδὼν βέλος τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας κομισθὲν ἀνεβόησεν ‘Ἡράκλεις, ἀπόλωλεν ἀνδρὸς ἀρετά.’*

9. *Ἐπεὶ δ’ οὐκ ἐβούλοντο οἱ Ἕλληνες πείθεσθαι αὐτῷ καὶ λῦσαι τὰς πρὸς Ἀντίπατρον καὶ Κρατερὸν τοὺς Μακεδόνας ὁμολογίας καὶ ἐλεύθεροι εἶναι, ὡς χαλεπωτέ-*
B *ρων ἐσομένων Λακεδαιμονίων ἢ Μακεδόνων, εἶπε ‘πρόβατον μὲν ἀεὶ τὴν αὐτὴν φθέγγεται φωνήν, ἄνθρωπος δὲ πολλὰς καὶ ποικίλας, ἕως ἂν τὸ δόξαν ἐπιτελέσῃ.’*

ΑΣΤΥΚΡΑΤΙΔΑΣ

Ἀστυκρατίδας, εἰπόντος τινὸς αὐτῷ μετὰ τὸ ἡττηθῆναι Ἆγιν τὸν βασιλέα ἐν τῇ πρὸς Ἀντίπατρον μάχῃ περὶ Μεγάλην πόλιν ‘τί ποιήσετε, ὦ Λακεδαιμόνιοι; ἢ

---

1 *ἄδακρυς νίκη* v. Ages. 33, 5 Xen. Hell. VII 1, 31. 32 Diod. XV 72 **4** Diog. L. I 97 **7** 190a Themist. or. p. 113b Theod. Metoch. p. 541 **11** 191d **14** Apost. XIV 80 **20** Por. 168 **21** 219e

---

1 *τοὺς* ante *ἀρκ.* om. Og **3** *ἔφη* post *μᾶλλον* ΣgX **5** *ἀπέστ.* G[1]α *αὐτ. ἀρχ. ἠλ.*] *οὕτως* Σg **6** *ἀσυχία* Valck. **10** *ζητεῖ* Ω *σιτεῖται* Steph. ex 190a **11** *δ’* om. O *βέλος ἰδὼν* ΦΠ *πρότερον* ΑΕΠ[2] *πρώτως* Φα **12** *ὦ* ‘*Ηρ.* Γz Mut. om. *O* **13** *ἀρετά* Ritschl (cum quo corr. 191d) *ἀρετά* **O** *ἀρετή* Γ **14** *οἱ* om. ΦΠ **15** *ἀντίπ.* Wy. Anim. *ἀντίγονον* Ω **21** *αὐτῷ τινος* ΣgX **22** *ἀντίπατρ.* Wy. Anim. *ἀντίγονον* ΓΣgX *τὸν ἀντίγ.* ΦΠ

δουλεύσετε Μακεδόσιν;' εἶπε 'τί δέ; κωλῦσαι ἂν δύναιτο Ἀντίπατρος μαχομένους ἡμᾶς ἀποθανεῖν ὑπὲρ τῆς Σπάρτης;'

⟨ΑΝΑΞΙ⟩ΒΙΟΣ

⟨Ἀναξί⟩βιος ἐνεδρευθεὶς ὑπὸ Ἰφικράτους τοῦ Ἀθη- C
ναίων στρατηγοῦ καὶ ἐρωτώμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τί δεῖ ποεῖν, 'τί γὰρ ἄλλο' ἔφη 'ἢ ὑμᾶς μὲν σῴζεσθαι, ἐμὲ δὲ μαχόμενον ἀποθανεῖν;'

ΒΡΑΣΙΔΑΣ

1. Βρασίδας ἐν ἰσχάσι συλλαβὼν μῦν καὶ δηχθεὶς ἀφῆκεν· εἶτα πρὸς τοὺς παρόντας 'οὐδὲν οὕτως' ἔφη 'μικρόν ἐστιν, ὃ οὐ σῴζεται τολμῶν ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιχειροῦντας.'

2. Ἐν δέ τινι μάχῃ διὰ τῆς ἀσπίδος ἀκοντισθεὶς καὶ τὸ δόρυ τοῦ τραύματος ἐξελκύσας αὐτῷ τούτῳ τὸν πολέμιον ἀπέκτεινε καὶ πῶς ἐτρώθη ἐρωτηθείς 'προδούσης με' ἔφη 'τῆς ἀσπίδος.'

[2a. Παρακαλούμενος δὲ ὑπό τινος ἀκοῦσαι σοφιστοῦ τὸν παρακαλοῦντα ἤρετο, τί ἐπιδείκνυσθαι μέλλει. κἀκεῖνος εἶπεν 'Ἡρακλέους ἐγκώμιον.' καὶ ὅς· 'τίς γὰρ ψέγει τὸν θεὸν τοῦτον;']

---

4 Por. 173 5 Xen. Hell. IV 8, 38 Polyaen. III 9, 44 Ars. 149 9 Por. 177 10 190 b (1) 14 190 b (2) 18 217 d (5) 192 c (3)

---

1 μακεδόσιν om. O 2 ἀντίγονος Σg ὑπ. τ. σπ. ἀποθανεῖν Σg 4—8 post Brasidam (p. 146, 9) ponit totum ap. Σg hoc ap. in mge archetypi scriptum et falso loco additum post Anaxandri dictum p. 217 b inserendum esse apparet, cf. praefationem 5 ⟨ἀναξί⟩βιος Wy. Schneid. ex Xen. Hell. IV 8, 38 βίος ΓΧ βίας O ἰφικρ. O φιλοκρ. Voss. 2 7 ἢ om. ΓΦΠ 10 λαβὼν Xα[1] 11 ἔφη om. X 12 οὐ Ω μὴ Babb. ex 190 b (1) δύναται σῴζεσθαι ΦΠ 16 καὶ—ἐρωτηθεὶς ΧΦΠ ἐρωτηθεὶς δὲ πῶς ἐτρώθη Σg καὶ—17 ἀσπίδος om. Γ; pro his addit ap. 2a ex mge archetypi falso loco insertum; est Antalcidae dictum 5 cf. praefationem 18 ἀκοῦσαι om. O 19 ἤρετο τί Matr. ἤρετ' ὅτι O 20 post ἐγκώμιον Treu lacunam statuit; vix recte

D 3. Ἐξελθὼν δ' ἐπὶ πόλεμον ἔγραψε τοῖς ἐφόροις 'ἄσσα δήλομαι πράξω κατὰ πόλεμον ἢ τεθναξοῦμαι.'

4. Ἐπεὶ δὲ συνέβη πεσεῖν αὐτὸν ἐλευθεροῦντα τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης Ἕλληνας, οἱ δὲ πεμφθέντες εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἀρχιλεωνίδι προσῆλθον, πρῶτον μὲν ἠρώτησεν εἰ καλῶς ὁ Βρασίδας ἐτελεύτησεν, ἐγκωμιαζόντων δὲ τῶν Θρᾳκῶν καὶ λεγόντων ὡς οὐδεὶς ἄλλος ἐστὶ τοιοῦτος, 'ἀγνοεῖτε' εἶπεν 'ὦ ξένοι· Βρασίδας γὰρ ἦν μὲν ἀνὴρ ἀγαθός, πολλοὺς δ' ἐκείνου κρείσσονας ἔχει ἡ Σπάρτη.'

ΔΑΜΩΝΙΔΑΣ

E Δαμωνίδας ταχθεὶς ἔσχατος τοῦ χοροῦ ὑπὸ τοῦ τὸν χορὸν ἱστάντος 'εὖγε' εἶπεν, 'ὦ χοραγέ, ἐξεῦρες πῶς καὶ αὕτη ἡ χώρα ἄτιμος οὖσα ἔντιμος γένηται.'

ΔΑΜΙΣ

Δᾶμις πρὸς τὰ ἐπισταλέντα περὶ τοῦ Ἀλέξανδρον θεὸν εἶναι ψηφίσασθαι, 'συγχωρῶμεν' ἔφη 'Ἀλεξάνδρῳ, ἐὰν θέλῃ, θεὸς καλεῖσθαι.'

---

3 190b (3) 11 Por. 220 12 191f Hesych. s. v. ψιλεῖς cf. L. Weber qu. Lac. p. 63 O. Müller Dorier^{2} II p. 321, 6 15 Por. 216 16 Ael. v. h. II 19 cf. 187e (Pyth.) (ubi add. Diog. L. VI 63 Ael. v. h. V 12 Val. Max. VII 2 ext. 13)

---

1 δὲ om. Γ 2 δήλομαι Hatz. Wil. (= βούλομαι) δηλῶμαι Ω κατὰ O ποττὸν ΦΠ 3 ἐνέβη X 5 τῇ μ. αὐτ. ἀρχ.] λεωνίδη Σg ἀρχιλεωνίδη ΦΠ cf. Bechtel hist. Pers. 64 ἀργιλ. O 6 ante πρῶτον add. ἀργεία ἡ μήτηρ αὐτοῦ Σg μὲν om. Σg πρῶτον—ἐτελεύτησεν om. X 8 Λεωνίδης ἀγνοεῖτε Σg 9 βρασ. γὰρ ἦν μὲν] ὡς βρασ. μὲν ἦν Σg 9/10 κρείττονας X πολλοὶ δ' ἐκείνου κρείσσονες ἐν τῇ σπάρτῃ ΦΠ 10 post σπάρτῃ sequitur ap. Anaxibii in Σg cf. pag. anteced. 13 ἱστῶντος ΦΠ 14 αὐτὴ ΦΠ 16 παρὰ JΦΠ ἀλέξανδρον Γg ἀλεξάνδρου O 17 συγχωρῶμεν cg Ael. χωροῦμεν O

ΔΑΜΙΝΔΑΣ

Δαμίνδας, Φιλίππου ἐμβαλόντος εἰς Πελοπόννησον καὶ εἰπόντος τινός 'κινδυνεύουσι δεινὰ παθεῖν Λακεδαιμόνιοι, εἰ μὴ τὰς πρὸς αὐτὸν διαλλαγὰς ποιήσονται,' 'ἀνδρόγυνε' εἶπε, 'τί δ' ἂν πάθοιμεν δεινὸν θανάτου καταφρονήσαντες;'

ΔΕΡΚΥΛΛΙΔΑΣ F

Δερκυλλίδας, Πύρρου τὴν στρατιὰν ἐπὶ τῆς Σπαρτιάτιδος ἔχοντος, πεμφθεὶς πρὸς αὐτὸν πρεσβευτής, τοῦ Πύρρου προστάττοντος καταδέχεσθαι τὸν βασιλέα αὐτῶν Κλεώνυμον ἢ γνώσεσθαι ὡς οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἀνδρειότεροι τυγχάνουσιν, ὑποτυχὼν εἶπεν 'εἰ μὲν θεός ἐστιν, οὐ φοβούμεθα· οὐδὲν γὰρ ἀδικοῦμεν· εἰ δ' ἄνθρωπος, οὐχ ἡμῶν γε κρείσσων.'

ΔΗΜΑΡΑΤΟΣ

1. *Δημάρατος, 'Ορόντου πρὸς αὐτὸν σκληρότερον ὁμιλήσαντος καὶ εἰπόντος τινός 'σκληρῶς σοι* | *κέχρηται* **220**
'Ορόντης, ὦ Δημάρατε', 'οὐδὲν ἥμαρτεν εἰς ἐμέ' εἶπεν· 'οἱ γὰρ πρὸς χάριν ὁμιλοῦντες βλάπτουσιν, οὐχ οἱ μετ' ἀπεχθείας.'

2. *'Ερωτήσαντος δέ τινος διὰ τί τοὺς μὲν τὰς ἀσπίδας παρ' αὐτοῖς ἀποβαλόντας ἀτιμοῦσι, τοὺς δὲ τὰ κράνη καὶ τοὺς θώρακας οὐκέτι, 'ὅτι' ἔφη 'ταῦτα μὲν ἑαυτῶν χάριν περιτίθενται· τὴν δ' ἀσπίδα τῆς κοινῆς τάξεως ἕνεκα.'*

---

1 Por. 215 **2** 219 b (Astycr.) 235 b (53 a) cf. 210 f (35) Stob. III 7, 60 R.E. IX p. 2566 **7** Por. 228 (vitium subesse videtur) **8** v. Pyrrh. 26, 24 (Mandriclidas) Stob. III 7, 61 Mp. 4 (M. p. 748) M. A. 40 (Patm. 192 b) **11** Cleon. om. Por. p. 78 **15** Por. 210 **16** cf. Mp 6 [Antig.] (M. p. 761)

---

2 *δαμίνδας ΦΠ δαμύνδας Γg δαμίδας Σ* Matr. Voss. 55 *δαμύδας* X **4** *τὰς Ω τινας* aut *ταχὺ* Rich. **8** *στρατείαν ΦΠ σπαρτιάδος ΓΣg* **10** *-τάσσοντος Π* (*ττ* E) *-τάξαντος* O **12** *τυγχάνοντες Σ εἶπεν*] *ἔφη Σ*gX **13** *φοβ. τοῦτον O τοῦτον* om. *Γ φοβ. τι Σ*g *οὐδὲν O οὐδὲ* X *οὐ Σ*g

3. Ψάλτου δ' ἀκροώμενος 'οὐ κακῶς' εἶπε 'φαίνεταί μοι φλυαρεῖν.'

4. Ἐν δέ τινι συνεδρίῳ ἐρωτώμενος πότερον διὰ μωρίαν ἢ δι' ἀπορίαν λόγων σιωπᾷ, 'ἀλλ' ὅ γε μωρὸς οὐκ ἂν δύναιτο σιγᾶν' ἔφη.

B 5. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί φεύγει τὴν Σπάρτην βασιλεὺς ὤν, 'ὅτι' ἔφη 'κρείσσονες αὐτῆς οἱ νόμοι εἰσί.'

6. Τῶν δὲ Περσῶν τινος διὰ τὸ συνεχὲς τῆς δωροδοκίας τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ ἀπαγαγόντος καὶ λέγοντος 'ὦ Λάκων, τεθήρευκά σου τὸν ἐρώμενον', 'μὰ τοὺς θεούς' ἔφη 'οὐχὶ σύ γε, ἀλλ' ἠγόρακας.'

7. Ἀποστάντος δέ τινος τῶν Περσῶν τοῦ βασιλέως καὶ μεταπεισθέντος ὑπὸ Δημαράτου ἐπανελθεῖν καὶ μέλλοντος τοῦ βασιλέως τὸν Πέρσην διαχειρίζεσθαι, 'αἰσχρόν' ἔφη, 'ὦ βασιλεῦ, ὅτε μὲν ἐχθρὸς ἦν σοι, μὴ δύνασθαι δίκην τῆς ἀποστάσεως παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ὅτε δὲ φίλος γέγονεν, ἀποκτείνειν.'

C 8. Πρὸς δὲ τὸν παρασιτοῦντα τῷ βασιλεῖ καὶ περὶ τῆς φυγῆς πολλάκις ἐπισκώπτοντα αὐτόν 'οὐ μαχοῦμαί σοι' ἔφη, 'ὦ ξένε· κατανάλωκα γὰρ τὴν τοῦ βίου τάξιν.'

ΕΚΠΡΕΠΗΣ

Ἐκπρέπης ἔφορος Φρύνιδος τοῦ μουσικοῦ σκεπάρνῳ τὰς δύο τῶν ἐννέα ⟨χορδῶν⟩ ἐξέτεμεν, εἰπών 'μὴ κακούργει τὴν μουσικήν.'

---

1 212e (57) 234d (42) 3 503f Stob. III 34, 15 21 Por. 259 22 v. Agid. 10, 7 Z. mor. 84a 238c cf. 233f (33) Aristoph. Nub. 971 et schol. Dio Chr. 32, 67 (p. 382) 33, 57 (p. 411) gn. P. 339 Ars. 354 Apost. XI 38

---

5 σιγ.] σιωπᾶν ΦΠ 7 αὐτῆς Ω αὐτοῦ Pant. 8/9 τιν (lac. 51 litt.) ἀποστάντος J (suppl. m. 2, sed εἶπεν pro ἔφη) τινος (lac. 44 litt.) ἀπαγαγόντος tum verba καὶ λέγ.—12 ἀποστάντος om. sine lac. c 11 οὐχὶ ΦΠ οὐ ΓJ²gX ἠγόρακας Ω 12 ⟨ἀπὸ⟩ τοῦ βασ. Si. 16 ἀποκαταστάσεως Σ παρ' αὐτοῦ] παρὰ σοῦ in ras. g¹ 17 ἀποκτεῖναι ΣgX 20 ὦ ξένε ἔφη X κατανάλωκας Wy. An. 22 ἐμηρεπής Ο ἐμπρεπ. Matrit. Dübn. ἐκπρ. Xyl. et Coraes in vit. Agid 23 ⟨χορδῶν⟩ Turn. ex vit. Agid.

ΕΠΑΙΝΕΤΟΣ

Ἐπαίνετος πάντων ἔφη τοὺς ψεύστας τῶν ἁμαρτημάτων καὶ τῶν ἀδικημάτων αἰτίους εἶναι.

ΕΥΒΟΙΔΑΣ

Εὐβοίδας ἀκούων τινῶν ἐπαινούντων γυναῖκα ἀλλοτρίαν οὐκ ἀπεδέχετο, φήσας ὅλως περὶ γυναικείας D φύσεως παρὰ τοῖς ἔξω λόγον εἶναι οὐδένα δεῖ⟨ν⟩.

ΕΥΔΑΜΙΔΑΣ Ο ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ

1. Εὐδαμίδας ὁ Ἀρχιδάμου, ἀδελφὸς δ' Ἄγιδος, ἰδὼν ἐν Ἀκαδημείᾳ Ξενοκράτην πρεσβύτερον ἤδη μετὰ τῶν γνωρίμων φιλοσοφοῦντα, ἐπύθετο τίς ὁ πρεσβύτης· φαμένου δέ τινος ὅτι σοφὸς ἀνὴρ καὶ τῶν ζητούντων τὴν ἀρετήν, 'καὶ πότε' ἔφη 'χρήσεται αὐτῇ, ἐὰν ἔτι ζητῇ;'

2. Ἀκούσας δὲ φιλοσόφου διαλεχθέντος ὅτι μόνος ἀγαθὸς στρατηγὸς ὁ σοφός ἐστιν, 'ὁ μὲν λόγος' ἔφη 'θαυμαστός· ὁ δὲ λέγων ἄπιστος· οὐ γὰρ περισεσάλπιγκται.' E

3. Τὴν θέσιν δὲ Ξενοκράτους εἰρηκότος καὶ καταπαυομένου, παρῆν ὁ Εὐδαμίδας· ὡς δ' εἶπέ τις τῶν μετ' αὐτοῦ 'ὅτε πάρεσμεν ἡμεῖς, τότε πέπαυται·' 'καλῶς γε' ἔφη 'εἴπερ ἤδη ἔλεξε ταῦτα ἃ ἔχρῃζε·' τοῦ δ' εἰπόντος 'καλὸν ἦν ἀκοῦσαι' 'ἦ καὶ πρὸς δεδειπνηκότα μολόντες' εἶπεν 'ἠξιοῦμεν ⟨ἂν⟩ πάλιν αὐτὸν δειπνεῖν;'

4. Πυνθανομένου δέ τινος διὰ τί, τῶν πολιτῶν αἱρου-

---

1 Por. 267 4 Por. 293 5 217 f (1) 8 Eud. om. Por. p. 55 9 192 a (1) 14 192 b (2) 235 e (59)

---

7 παρὰ om. Σg δεῖ Ω δεῖ⟨ν⟩ Stgm. 9 εὐδαιμονίδας ΣX 10 ξενοκρ. ἐν ἀκ. ΦΠ 11 πρεσβύτερος Π 12 σοφιστὴς c ἀνὴρ Ω ἀνὴρ Hch. καὶ εἷς τῶν ζητ. Voss. 2 m. 2 (Budaeus) 13 αὐτῇ om. ΦΠ ἔτι Bern. ἄρτι Ω ζητῇ O ζητήσει αὐτήν O 15 στρατ. ἀγαθ. ΣgA[2] 16 -σισάλπισται XΦΠ 192 b -σεσάλ (lac. 6 litt.) τὴν J[1] (suppl. J[2]) c 19 γε Wy. δὲ GΦ om. O 21 ἦ κἂν Ku. μολοῦντες ΓΣg 22 ⟨ἂν⟩ Pant. αὐτὸν πάλιν E

μένων τὸν πρὸς Μακεδόνας πόλεμον, αὐτὸς ἡσυχίαν ἄγειν δοκιμάζει, ‘ὅτι’ ἔφη ‘οὐ χρῄζω ψευδομένους αὐτοὺς ἐλέγξαι.’

5. *Ἑτέρου δὲ προφερομένου τὰ κατὰ Περσῶν ἀριστεῖα* F *καὶ προτρέποντος ἐπὶ τὸν πόλεμον, ‘ἀγνοεῖν’ ἔφη ‘μοι δοκεῖς γε, ὅτι ταὐτόν ἐστι ⟨τῷ⟩ χιλίων προβάτων κρατήσαντα πεντήκοντα λύκοις μάχεσθαι.’*

6. *Ψάλτου δέ τινος εὐημερήσαντος, ἠρώτησαν αὐτὸν ποδαπός τις αὐτῷ δοκεῖ εἶναι, ‘μέγας’ ἔφη ‘⟨δει⟩κηλίκτας ἐν μικρῷ πράγματι.’*

7. *Ἐπαινοῦντος δέ τινος τὰς Ἀθήνας, ἔφη ‘καὶ τίς ἂν ταύτην τὴν πόλιν δεόντως ἐπαινοίη, ἣν οὐδεὶς ἔστερξε γενόμενος βελτίων;’*

8. *Ἀργείου δέ τινος λέγοντος, ὡς φαυλότεροι γίνονται κατὰ τὰς ἀποδημίας οἱ Λάκωνες ἐξιστάμενοι τῶν πα-* **221** *τρίων νομίμων, | ‘ἀλλ’ οὐχ ὑμεῖς γε’ ἔφη ‘εἰς τὴν Σπάρτην ἐλθόντες χείρονες ἀλλὰ βελτίονες γίνεσθε.’*

9. *Ἀλεξάνδρου δὲ κηρύξαντος ἐν Ὀλυμπίᾳ κατιέναι τοὺς φυγάδας ἅπαντας εἰς τὴν ἰδίαν πλὴν Θηβαίων, ‘ἀτυχὲς μέν’ ἔφη, ‘ὦ Θηβαῖοι, τὸ κήρυγμα ἀλλ’ ἔνδοξον· μόνους γὰρ ὑμᾶς φοβεῖται Ἀλέξανδρος.’*

10. *Ἐρωτηθεὶς δὲ τίνος ἕνεκα πρὸ τῶν κινδύνων ταῖς Μούσαις σφαγιάζουσιν, ‘ὅπως’ ἔφη ‘αἱ πράξεις λόγων ἀγαθῶν τυγχάνωσιν.’*

---

4 cf. Mp. 71 (M. p. 1017) 8 212e (57) 220a (3) Ars. 349 Apost. XI 14 11 Nep. Chabr. 3, 4 Athen. XII 532 Apost. IX 31 14 cf. comp. Lys. et Sull. 3, 1. 2 Aristoph. Pac. 1189 c. schol. Arr. Epict. Diss. IV 5, 37 18 Diod. XVIII 8 22 238b v. Lyc. 21, 1. 7 cf. 199(a) 19

---

4 *προφ.* Wy. An. *προσφ.* **Ω** *τὸ—ἀριστεῖον* Σg 6 *γε* om. Σg ⟨*τῷ*⟩ Ku. 9 *ποδαπός* **Ω** *ποῖος* Ha. ⟨*δει*⟩*κηλ.* Wy. ex 212f *κηλίκτας* ΓgX *κηλικτὰς* Φ *κηληκτὰς* Π *κηλ. ἐν μικρῷ* om. in lac. 4 litt. Σ (suppl. J[2]) 12 *δεόντως* om. Σg 12/13 *ἢ οὐδένα ἔστερξε γενόμενον βελτίω* Ku. sed cf. Wy. An. 14 *γίνοιντο* EX[2]Π[2] 16 *νόμων* ΣgΦΠ *γε* om. ΓΧΦΠ 17 *βελτίους* Σ

ΕΥΡΥΚΡΑΤΙΔΑΣ Ο ΑΝΑΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

Εὐρυκρατίδας ὁ Ἀναξανδρίδου, πυνθανομένου τινὸς διὰ τί τὰ περὶ τῶν συμβολαίων δίκαια ἑκάστης ἡμέρας κρί- B *νουσιν οἱ ἔφοροι, 'ὅπως' ἔφη 'καὶ ἐν τοῖς πολεμίοις πιστεύωμεν ἀλλήλοις.'*

ΖΕΥΞΙΔΑΜΟΣ

1. *Ζευξίδαμος, πυνθανομένου τινὸς διὰ τί τοὺς περὶ τῆς ἀνδρείας νόμους ἀγράφους τηροῦσι καὶ τοῖς νέοις ἀπογραψάμενοι οὐ διδόασιν ἀναγινώσκειν, 'ὅτι' ἔφη 'συνεθίζεσθαι [δεῖ] ταῖς ἀνδραγαθίαις κρεῖττον ἢ ταῖς γραφαῖς προσέχειν.'*

2. *Αἰτωλοῦ δέ τινος λέγοντος ὅτι τοῖς ἀνδραγαθεῖν βουλομένοις κρείσσων τῆς εἰρήνης ὁ πόλεμος, 'οὐ μὰ τοὺς θεούς' ἔφη 'ἀλλὰ τούτοις κρείσσων ὁ θάνατος* C *τῆς ζωῆς.'*

ΗΡΩΝΔΑΣ

Ἡρώνδας Ἀθήνησιν ἁλόντος τινὸς γραφὴν ἀργίας παρὼν καὶ πυθόμενος ἐκέλευσεν ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὸν τὴν ἐλευθερίας δίκην ἡττηθέντα.

ΘΕΑΡΙΔΑΣ

Θεαρίδας ξίφος ἀκονῶν καὶ ἐρωτώμενος, εἰ ὀξύ ἐστιν, εἶπεν 'ὀξύτερον διαβολῆς.'

---

1 Por. 325 **3** Arist. Polit. III 1 p. 1275 b **6** Por. 344. 345 **16** Por. 350 **17** v. Lyc. 24, 3 Val. Max. II 6, 3 Busolt Gr. Staatskde. 1926 p. 815 **20** Por. 355 **21** gn. V. 337 Stbch. app. Gn. 64 Ach. Tat. VI 10, 4 DIE 157

---

2 πυθομ. ΦΠ **3** τὰ περὶ Wy. περὶ τὰ Σ τὰ om. O **4** πολέμοις Bern. Bähr in vers. germ. **7** πυθομ. ΦΠ **8** τῆς om. ΦΠ ἀγράφως Γ **10** δεῖ del. Wy. **13** βουλ. O δυναμ. Γ **13. 14** κρεῖσσον ΣX priore loco etiam O **14** ἔφη om. ΦΠ (add. E post τούτοις) **18** τὸν om. Σ **19** ἐλευθέραν Γg ἐλευθερίας Bas. vit. ἐλευθερίας γραφὴν Ku. **21** καὶ ἐρωτ. O ἠρωτήθη ΦΠ **22** καὶ εἶπεν ΦΠ εἶπ. ὀξ. διαβ. GΦΠ ὀξ. διαβ. εἶπεν OΣgX

ΘΕΜΙΣΤΕΑΣ

Θεμιστέας προεῖπε μὲν Λεωνίδᾳ τῷ βασιλεῖ τὴν ἐσομένην ἀπώλειαν περὶ Θερμοπύλας αὐτοῦ τε καὶ τῶν συστρατευομένων αὐτῷ, μάντις ὤν· ἀποπεμπόμενος δὲ D *ὑπὸ τοῦ Λεωνίδα εἰς τὴν Λακεδαίμονα, προφάσει τοῦ ἀπαγγεῖλαι τὰ συμβησόμενα ταῖς δ' ἀληθείαις ἵνα μὴ παραπόληται, οὐκ ἠνέσχετο ἀλλ' εἶπε 'μαχητὴς ἐπέμφθην οὐκ ἀγγελιαφόρος.'*

ΘΕΟΠΟΜΠΟΣ

1. *Θεόπομπος πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα πῶς ἂν τις ἀσφαλέστατα τηροίη τὴν βασιλείαν, 'εἰ τοῖς μὲν φίλοις' ἔφη 'μεταδιδοίη παρρησίας δικαίας, τοὺς δ' ἀρχομένους κατὰ δύναμιν μὴ περιορῴη ἀδικουμένους.'*

2. *Πρὸς δὲ τὸν ξένον τὸν λέγοντα ὅτι παρὰ τοῖς αὐτοῦ πολίταις καλεῖται φιλολάκων, 'κρεῖσσον' ἔφη 'ἦν σε φιλοπολίτην ἢ φιλολάκωνα καλεῖσθαι.'*

E 3. *Τοῦ δ' ἐκ τῆς Ἤλιδος πρεσβευτοῦ εἰπόντος ὅτι διὰ τοῦτ' αὐτὸν ἐξαπέστειλαν οἱ πολῖται, ὅτι μόνος τὸν Λακωνικὸν ἐζήλωσε βίον, 'καὶ πότερον,' ἔφη, 'ὦ Ἠλεῖε, ὁ σὸς ἢ ὁ τῶν ἄλλων πολιτῶν βίος βελτίων ἐστί;' τοῦ δ' εἰπόντος τὸν αὐτοῦ, 'πῶς οὖν ἂν' ἔφη 'αὕτη ἡ πόλις σῴζοιτο, ἐν ᾗ πολλῶν ὄντων εἷς μόνος ἀγαθός ἐστι;'*

4. *Λέγοντος δέ τινος ὅτι ἡ Σπάρτη σῴζεται διὰ τοὺς βασιλεῖς ἀρχικοὺς ὄντας, 'οὐκ' ἔφη 'ἀλλὰ διὰ τοὺς πολίτας πειθαρχικοὺς ὄντας.'*

---

1 Por. 358 2 225 d 866 c cf. 222 a (Hipp.) Herod. VII 221. 228—230 (*Μεγιστίης*) 9 Por. 363 14 v. Lyc. 20, 7 fragm. comm. in Hes. 65 (VII p. 84 Bern.) 23 816 e cf. 212 b (50. 51) v. Lyc. 30, 3

2/3 *ἐσομ.* ΓΣg *γενησομ.* ΦΠ 5 *Λεωνίδου* ΣgΦΠ (*-δους* J) 10 *θεόπ.* ΣgΠ *ὁ θεόπ.* Φ *ὁ δὲ θεόπ.* Γ 10/11 *ἀσφαλῶς* ΦΠ 11 *τηρῴ(ι)η* ΓJ 12 *μεταδιδῴη* Γ (*-όη* O) Jg 12/13 *κατὰ τὴν δυν.* O 14 *ὅτι*] *ἔτι* Γ 15 *σοι* X 19 *βίον*] *τρόπον* Matrit. *ὁ ἠλεῖος* X om. ΦΠ 20 *ὁ σὸς*] *ὃς* G[1]O om. X 21 *αὕτη* om. Σg 24 *ἀρχιγικοὺς* v 25 *πειθ.* XΦΠ *ἀρχομένους* ΓΣg

5. Πυλίων δ' αὐτῷ μείζονας τιμὰς ψηφισαμένων, ἀντέγραψεν ὅτι 'τὰς μὲν μετρίας ὁ χρόνος αὔξει, τὰς δ' ὑπεραιρούσας ἀφανίζει.'

6. Ἐπιδεικνυμένου δέ τινος αὐτῷ τεῖχος καὶ πυνθανομένου εἰ καρτερὸν καὶ ὑψηλόν, 'οὐδ' εἰ γυναικῶν' εἶπεν 'ἦν.'

ΘΗΡΥΚΙΩΝ F

Θηρυκίων ἐκ Δελφῶν παραγενόμενος, ἰδὼν τὸ Φιλίππου στρατόπεδον ἐν Ἰσθμῷ τὰ στενὰ κατειληφότος, 'κακούς' ἔφη 'πυλωροὺς ὑμᾶς, ὦ Κορίνθιοι, ἡ Πελοπόννησος ἔχει.'

ΘΗΚΤΑΜΕΝΗΣ

Θηκταμένης, καταγνόντων αὐτοῦ θάνατον τῶν ἐφόρων, ἀπῄει μειδιῶν· καί τινος τῶν παρόντων ἐρωτήσαντος εἰ [καὶ] καταφρονεῖ τῶν τῆς Σπάρτης νομίμων, 'οὐχί' εἶπεν, 'ἀλλὰ γέγηθα, ὅτι δεῖ με τὴν ζημίαν ἐκτῖσαι ταύτην, παρ' οὐδενὸς οὔτε τι αἰτήσαντα οὔτε δανεισάμενον.' |

---

1 820e 4 190a 7 Por. 369 8 Apost. XV 13 Ars. 415 12 Por. 357 13 Cic. Tusc. I 42, 100

1/2 ἀντέγρ. Wy. ἐνεγρ. Ω 4—6 ap. 6 om. ΣΦΠ cf. 190a 8 θηρυκίων Φα[1] θηρικ. G[1] θηρικύων Vat. 1308 ὁ ἠρικύων G[3] Par. 2078 Og κηρικύων Matrit. ὀκρυκίων Σ θωρυκίων X in ras. α[2]Π θυρικίων Ars. Ap. cf. v. Cleom. 29 (8), 1. 52 (31), 2 Inscr. Delph. B.C.H. XXVII p. 53 v. 31. rubricatores igitur primam (et secundam) litteram varie suppleverunt παραγιν. G 8/9 τοῦ φιλ. v 9 κατειληφότας Ars. Ap. κατειληφός Nab. Si. 10 κακῶς Φ 10/11 πέλοπος (om. νῆσος) Σg 13 θηκτ. G[1] ὁ ἠκτ. G[3]Og ὀηκτ. Σ θυκτ. X θεκτ. ΦΠ ἀλκαμένης Cob. Mn. I 371 coll. 231d Herod. VII 204 15 καὶ Ω del. Po. ut dittogr. 16 ταύτ. ἐκτῖσαι ΣgX 17 τι αἰτήσαντα Turn. Madv. διαιτήσαντά με Ω διαιτήσαντά τι Dübn. αἰτήσαντά τι Cob.

222

ΙΠΠΟΔΑΜΟΣ

Ἱππόδαμος, ὅτε Ἆγις Ἀρχιδάμῳ παρετάσσετο, [συμ]πεμφθεὶς τῷ Ἄγιδι εἰς Σπάρτην ἐκεῖ τὰς χρείας παρέχεσθαι, 'ἀλλ' οὗτος' ἔφη 'οὗτοι κάλλιον [θάνατον] ἀποθανοῦμαι ὑπὲρ Σπάρτας ἀνδραγαθῶν;' ἦν δὲ βεβιωκὼς ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα ἔτη· καὶ μετὰ ταῦτα λαβὼν τὰ ὅπλα καὶ στὰς ἐν δεξιᾷ τοῦ βασιλέως, μαχόμενος ἀποθνήσκει.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΙΔΑΣ

1. Ἱπποκρατίδας πρὸς τὸν τῆς Καρίας σατράπην ἐπιστείλαντα διότι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιβουλευόντων τι-
B νῶν συνειδὼς τὴν ἐπιβουλὴν κατεσιώπησε, καὶ προσθέντος πῶς χρήσεται αὐτῷ, ἀντέγραψεν 'εἰ μὲν μέγα τι ἀγαθὸν αὐτὸν πεποίηκας, κατάκτανε· εἰ δὲ μή, ἐκ τῆς χώρας ἔκβαλε δειλὸν πρὸς ἀρετὴν ὄντα.'

2. Ἀπαντήσαντος δέ ποτε αὐτῷ μειρακίου, ᾧ ἠκολούθει ἐραστής τις, καὶ διατραπέντος, 'μετὰ τοιούτων' ἔφη 'βαδίζειν δεῖ, μεθ' ὧν ὀφθεὶς τὴν αὐτὴν χρόαν τηρήσεις.'

ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΔΑΣ

1. Καλλικρατίδας ναύαρχος, τῶν Λυσάνδρου φίλων ἀξιούντων ἐπιτρέψαι αὐτοῖς ἕνα τινὰ τῶν ἐχθρῶν ἀνελεῖν

---

1 Por. 389 **2** cf. 221 cd 866 a—d **9** Por. 393 **10** Ars. 307 **16** Ars. 308 **19** Por. 408 **20** cf. 180 b (11)

---

2 ἱπποδάμας? Wy. ex Polyaen. II 15 Athen. X 452a ἀρχιδάμῳ *O* ἀρχιδάμου X ἀντιπάτρῳ Wy. an Ἆγ. ⟨ὁ⟩ Ἀρχιδάμου ⟨Ἀντιπάτρῳ⟩ παρ.? Na. **3** συμπεμφθεὶς *Ω* πεμφθ. τῷ ἄγιδι (missus ab Agide) Wy. **4** locus corruptus: οὗτος — οὗτοι *Ω* αὐτός — αὐτόθι Wy. οὐκ — αὐτοῦ Rich. 'ἄλλῳ τοῦτο' (sc. πρόσταξον) ἔφη· Po. κάλλιον *O* καλλίω z ex corr. An. Preg. Wy. καλλίονα Herw. **5** [θάνατον] Bern. **8** ἐκ δεξιῶν z Mut. **11** διότι *O* διὰ τί *Σg* **12/13** προσθέντος *Ω* προσθέντα (Bern.) Babb. **13** χρήσηται Bern. **14** αὐτὸν ἀγαθὸν *ΦΠ* αὐτῷ πεποί. X πεποι. αὐτῷ *Σg*

καὶ λαβεῖν πεντήκοντα τάλαντα, καίτοι σφόδρα δεόμενος C χρημάτων εἰς ὀψώνια τοῖς ναύταις, οὐ συνεχώρησε. Κλέανδρος δὲ σύμβουλος ὢν ʽἀλλʼ ἔγωγʼ ἂν ἔλαβονʼ εἶπεν ʽεἰ σὺ ἤμηνʼ· ʽκαὶ γὰρ αὐτόςʼ εἶπεν ʽεἰ σὺ ἦν.ʼ

2. Παραγενόμενος δὲ πρὸς Κῦρον τὸν νεώτερον εἰς Σάρδεις, σύμμαχον ὄντα Λακεδαιμονίοις, ἐπὶ χρήματα τῷ ναυτικῷ, τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ ἐκέλευσεν εἰσαγγεῖλαι ὅτι βούλεται Κύρῳ ἐντυχεῖν· ὡς δʼ ἤκουσε πίνειν, ʽπροσμενῶʼ εἶπεν ʽἕως ἂν πίῃ.ʼ καὶ τότε μὲν ἀπηλλάγη, ὡς ἔγνω οὐχ οἷόν τε εἶναι συμβαλεῖν αὐτῷ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, δόξας ἀγροικότερος εἶναι. D τῇ δʼ ἐχομένῃ, ὡς πάλιν αὐτὸν πίνοντʼ ἤκουσε καὶ οὐ προϊόντα, φήσας ʽοὐχ οὕτω σπουδαστέον χρήματα λαβεῖν ὡς μηδὲν ἀνάξιον τῆς Σπάρτης ποιεῖν;ʼ ἀπηλλάγη εἰς Ἔφεσον, πολλὰ μὲν ἐπαρώμενος κακὰ τοῖς πρώτοις ἐντρυφηθεῖσιν ὑπὸ βαρβάρων καὶ διδάξασιν αὐτοὺς ὑβρίζειν διὰ πλοῦτον· ὤμνυε δὲ πρὸς τοὺς παρόντας ὡς, ὅταν πρῶτον εἰς Σπάρτην παραγένηται, πάντα ποιήσει ὑπὲρ τοῦ διαλλάξαι τοὺς Ἕλληνας, ὡς φοβερώτεροι τοῖς βαρβάροις εἶεν καὶ παύσαιντο τῆς ἐκείνων ἐπʼ ἀλλήλους δεόμενοι δυνάμεως.

3. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὁποῖοι ἄνδρες εἰσὶν οἱ Ἴωνες, ʽδοῦλοι μὲν ἀγαθοίʼ εἶπεν ʽἐλεύθεροι δὲ κακοί.ʼ E

4. Τοῦ δὲ Κύρου τὸν μισθὸν προπέμψαντος τοῖς στρατιώταις καὶ ξένια αὐτῷ, μόνον ἔλαβε τὸν μισθὸν τὰ δὲ ξένια ἀνέπεμψε, φήσας μὴ δεῖν φιλίαν αὐτῷ ἰδίαν πρὸς

5 v. Lys. 6, 5—8 Xen. Hell. I 6, 7   21 190f (1)   23 213d (69)

2 ναύτ.] στρατιώταις E   2—4 οὐ—ἤμην om. Σ   4 εἰ σὺ γὰρ ἤμην, εἶπεν· (priore loco) X   6 λακεδαιμονίων Jg   8/9 προσμένω ΟΣg   10 εἶναι om. ΟΣgE   12 πίνοντʼ Ku. πίνειν Ω   παριέντα Kron. (Lys. 6)   οὐχ Ω [οὐχ] Wy.   ὅτι Kron.   13 ἄξιον Σ   14 ποιεῖν; Ku.   15 ἐντραφεῖσιν Σg   16 ὀμνὺς Bern.   δὲ Bern. τε Ω   17 ὡς Ω ἦ μὴν Kron. ex vit.   18 ποιήσει Steph. ποιήσειν O ποιῆσαι g   19 εἶεν ἢ καὶ Σ εἶεν^{+} καὶ G   21/22 ἐλεύθεροι μὲν ἔφη κακοὶ δοῦλοι δὲ ἀγαθοί. ΦΠ   25 ἀνέπ. Ku. ex vit. Lys. 6 ἀπέπ. Ha. ἀντέπ. Ω   μὴ δεῖν O μηδὲν X

αὐτὸν εἶναι, ἀλλὰ τὴν κοινὴν πρὸς ἅπαντας Λακεδαιμονίους γεγονυῖαν καὶ αὐτῷ ὑπάρχειν.

5. Μέλλων δὲ περὶ τὰς Ἀργινούσας ναυμαχεῖν, Ἕρμωνος τοῦ κυβερνήτου εἰπόντος ὅτι καλῶς ἔχει ἀποπλεῦσαι, αἱ γὰρ τριήρεις τῶν Ἀθηναίων πολλῷ πλείους εἰσίν, εἶπε 'καὶ τί τοῦτο; ἀλλὰ φεύγειν αἰσχρὸν καὶ βλαβερὸν τῇ Σπάρτῃ· μένοντα δὲ ἢ ἀποθανεῖν ἢ νικᾶν ἄριστον.'

F 6. Προθυσάμενος δέ, ὡς ἤκουσε τοῦ μάντεως σημαίνεσθαι διὰ τῶν ἐμπύρων τῷ μὲν στρατῷ νίκην τῷ δὲ στρατηγοῦντι θάνατον, οὐδὲν καταπλαγεὶς εἶπεν 'οὐ παρ' ἕνα τὰ Σπάρτας· ἀποθανόντος μὲν γάρ μου οὐδὲν ἡ πατρὶς ἐλαττωθήσεται, εἴξαντος δὲ τοῖς πολεμίοις ἐλαττωθήσεται.' ἀποδείξας οὖν ἀνθ' ἑαυτοῦ Κλέανδρον ἡγεμόνα ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ναυμαχίαν, καὶ μαχόμενος ἐτελεύτα. |

223 ## ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΣ Ο ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ

Κλεόμβροτος ὁ Παυσανίου, ξένου τινὸς διαφερομένου πρὸς τὸν πατέρα περὶ ἀρετῆς, 'μέχρι τούτου' εἶπεν 'κρείσσων σού ἐστιν ὁ πατήρ, μέχρις ἂν καὶ σὺ γεννήσῃς.'

ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ Ο ΑΝΑΞΑΝΔΡΙΔΕΩ

1. Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδεω τὸν μὲν Ὅμηρον Λακεδαιμονίων εἶναι ποιητὴν ἔφη, τὸν δὲ Ἡσίοδον τῶν εἱλώ-

---

3 Xen. Hell. I 6, 32 Cic. de off. I 24, 84 8 v. Pelop. 2 Apost. XIII 26 16 Por. 434 17 227e (14) 20 Por. 436 21 Dio Chr. or. II Ael. v. h. XIII 19 (= gn. Par. 38) cf. gn. V. 514 v. Wilamowitz, Die Ilias und Homer p. 404

---

5 αἱ γὰρ τρ.] τριήρεις γὰρ Γ 6 τί om. ΣXv 8 προσημαίν. ΣX 11 τὰ σπάρτας Wy. coll. v. Pelop. 2 τᾶ σπάρτα ΓgXαA Apost. τὰ σπάρτα ΣΕΦ μὲν Σg om. O γὰρ] δὲ z Mut. ἐμοῦ Σg 12 |τωθήσεται—ἐλατ| om. X[1]g τοῖς πολεμίοις om. Σ 14/15 τελευτᾷ ΦΠ 17 ὁ κλεομβρ. Σ 19 ἔσται Nab. μέχρις gΦΠ μέχρι ΓX μόνου Σ ⟨υἱὸν⟩ γεννήσ. Nab. 21 ἀλεξανδρ. g (cf. p. 216f) 22 εἶπε ποιητὴν εἶναι En

των· τὸν μὲν γὰρ ὡς χρὴ πολεμεῖν, τὸν δὲ ὡς χρὴ γεωργεῖν παρηγγελκέναι.

2. *Ἀνοχὰς δὲ ἐφθημέρους πρὸς Ἀργείους ποιησάμενος, φυλάξας αὐτὰς ⟨δύο ἡμέρας⟩, τῇ τρίτῃ νυκτὶ κοιμωμένοις διὰ τὸ πεποιθέναι ταῖς σπονδαῖς ἐπέθετο· καὶ* B *τοὺς μὲν ἀπέκτεινε τοὺς δ' αἰχμαλώτους ἔλαβεν.* (3.) *ὀνειδιζόμενος δ' ἐπὶ τῇ παραβάσει τῶν ὅρκων, οὐκ ἔφη προσομωμοκέναι ταῖς ἡμέραις τὰς νύκτας· ἄλλως τε [καί], ὅτι ἂν κακόν τις ποιῇ τοὺς πολεμίους, τοῦτο καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις δίκης ὑπέρτερον νομίζεσθαι.*

4. *Συνέβη δ' αὐτῷ τοῦ μὲν Ἄργους, δι' ὃ παρεσπόνδησεν, ἀποπεσεῖν διὰ τὸ τὰς γυναῖκας τὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν καθελούσας ὅπλα τούτοις αὐτὸν ἀμύνεσθαι· καὶ ὕστερον δὲ τῶν φρενῶν ἔξω γενόμενον δράξασθαί τινος μαχαιρίου καὶ αὐτὸν ἀνατεμεῖν ἀπὸ τῶν σφυρῶν ἕως ἐπὶ τοὺς και-* C *ρίους τόπους, καὶ οὕτως ἐκλιπεῖν τὸν βίον γελῶντα καὶ σεσηρότα.*

5. *Τοῦ δὲ μάντεως ἀποτρέποντος μὴ ἄγειν ἐπὶ τὴν Ἀργείων πόλιν τὸ στράτευμα (τὴν γὰρ ἐπάνοδον αἰσχρὰν γενήσεσθαι) προσελθὼν τῇ πόλει ὡς τὰς μὲν πύλας κεκλεισμένας εἶδε, τὰς δὲ γυναῖκας ἐπὶ τῶν τειχῶν, 'αὕτη σοι'*

---

3 et 6 Herod. VI 78 Eurip. El. 584 Hypsip. fr. 758 N.[2] Strab. IX 2, 4 p. 401 fin. Cic. de off. I 10, 33 Zenob. Prov. IV 37 Polyaen. VI 53 cf. mor. 190e (2) 229ab (2. 3. 4) 11 245d Herod. VI 75. 84 Paus. II 20, 8 Polyaen. VIII 33 Athen. X p. 427b Aristid. or. 44 p. 567

---

3 ἐφημέρους ΣgXv 4 αὐτὰς ΣX αὐτοῖς G^1 αὐτοὺς *O* ⟨δύο ἡμέρας⟩ Po. 4/5 κοιμωμένοις ΓΣX -ους *O* 8 [καὶ] Po. 9 ὅτι om. Σg κακόν τι ΣgX τοῖς πολεμίοις Σg 10 παρὰ om. O 11 δι' ἃ ΣX 12 ἐκπεσεῖν ΣgX διὰ τὸ] τὰς δὲ E 13 καθελούσας α (ο in ras.) A καθελκούσας O (sed κ eras.) XΦ καθελκουσάσας G^1 καθελκυσάσας $ΣgG^4$ καὶ om. Σg 15 ἑαυτὶν Σ 17 σεσηρικότα O 18/19 τὴν ἀργ.] τὴν τῶν ἀργ. ΦΠ 19 τὸ στρατ. $A^2EΠ^2$ τὸ om. *O* 20 ὡς om. ΓΦΠ 21 σοι om. En

ἔφη 'ἡ ἐπάνοδος αἰσχρὰ φαίνεται εἶναι, ἐν ᾗ τῶν ἀνδρῶν τεθνηκότων αἱ γυναῖκες τὰς πύλας κεκλείκασι;'

6. Πρὸς δὲ τοὺς λοιδοροῦντας αὐτὸν τῶν Ἀργείων ὡς ἐπίορκον καὶ ἀσεβῆ 'τοῦ μὲν κακῶς λέγειν' ἔφη 'ὑμεῖς κύριοι, τοῦ δὲ κακῶς ὑμᾶς ποιεῖν ἐγώ.'

D 7. Τοῖς δ' ἀπὸ τῆς Σάμου πρέσβεσι παρακαλοῦσιν αὐτὸν Πολυκράτει τῷ τυράννῳ πολεμεῖν καὶ διὰ τοῦτο μακρολογοῦσιν, 'ὧν εἰρήκατε' ἔφη 'τὰ μὲν ἐξ ἀρχῆς οὐ μέμνημαι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ μέσα οὐ συνίημι· τὰ δ' ἐπὶ πᾶσιν οὐ δοκιμάζω.'

8. Πειρατοῦ δὲ καταδραμόντος τὴν χώραν καί, ὡς ἑάλω, λέγοντος ὅτι 'τροφὴν οὐκ εἶχον τοῖς στρατιώταις παρέχειν, πρὸς τοὺς ἔχοντας οὖν ἑκοντὶ δ' οὐκ ἂν διδόντας βίᾳ ληψόμενος ἦλθον' 'νὴ τοὺς θεούς' ἔφη 'σύντομος ἡ πονηρία.'

9. Φαύλου δέ τινος αὐτὸν κακῶς λέγοντος 'ἆρα διὰ τοῦτο' ἔφη 'πάντας σὺ κακῶς λέγεις, ἵνα ἀπολογούμενοι E μὴ εὐκαιρῶμεν περὶ τῆς σῆς κακίας λέγειν;'

10. Τῶν δὲ πολιτῶν τινος λέγοντος, ὅτι τὸν ἀγαθὸν βασιλέα πάντῃ πάντως πρᾶον εἶναι δεῖ, 'οὐκοῦν' ἔφη 'ἄχρι τοῦ μὴ εὐκαταφρόνητον εἶναι.'

11. Ἑλκυσθεὶς δὲ νόσῳ μακρᾷ, ἐπεὶ καθαρταῖς καὶ μάντεσι προσεῖχε τὸ πρὶν οὐ προσέχων, θαυμάζοντός τινος, 'τί θαυμάζεις;' ἔφη 'οὐ γάρ εἰμι ὁ αὐτὸς νῦν καὶ τότε· οὐκ ὢν δὲ ὁ αὐτὸς οὐδὲ τὰ αὐτὰ δοκιμάζω.'

---

3 230b (1) Apost. XV 59 Ars. 430 cf. Diog. L. II 70 Stob. III 19, 6 6 232d (1) Herod. III 46 Ars. 442 Apost. XV 98 cf. 215e (9) 19 218b (1) 22 v. Pericl. 38, 1. 2 Diog. L. IV 54. 55

---

1 ἔφη om. Σg φησίν X 2 κεκλείκασι ⟨καὶ εἰς τὰ τείχη ἐπανίασιν⟩ vel ⟨καὶ τῶν τειχῶν ἐπιβεβήκασιν⟩ Ku. 4 μὲν ⟨ἐμὲ⟩ Kron. 5 [κακῶς] Stgm. ex Diog. L. 9 διὰ δὲ τοῦτ' οὐδὲ Σg διὰ τοῦτο δὲ οὐδὲ X οὐ om. ΣgX 13 ἂν om. Γ 14 δόντας ΣgXz Mut. Π νὴ τοὺς θεούς Γ om. O 16 κακῶς αὐτὸν ΦΠ 20 πάντῃ πάντως] πάντα Φ 22 ἑλκ.] ἐκλυθεὶς Hch. καθάρταις ΟΣgΦΠ 24 νῦν τε καὶ Σg

12. *Σοφιστοῦ δέ τινος περὶ ἀνδρείας λέγοντος πλείω, ἐγέλασε· τοῦ δ' εἰπόντος 'τί γελᾷς, Κλεόμενες, περὶ ἀνδρείας λέγοντος ἀκούων, καὶ ταῦτα βασιλεὺς ὤν;'
ὅτι' ἔφη, 'ὦ ξένε, καὶ ἡ χελιδὼν εἰ περὶ αὐτῆς ἔλεγε, τὸ* F
αὐτὸ τοῦτ' ἂν ἐποίουν· εἰ δ' ἀετός, πολλὴν ἂν εἶχον ἠρεμίαν.'

13. *Τῶν δ' Ἀργείων τὴν προτέραν ἧτταν φασκόντων ἀναμαχεῖσθαι, 'θαυμάζω' ἔφη 'εἰ δύο συλλαβῶν προσθήκη νῦν κρείσσονες ἐγένεσθε ἢ πρόσθεν ἦτε.'*

14. *Λοιδοροῦντος δέ τινος αὐτὸν καὶ φήσαντος 'θρυπτικὸς εἶ, ὦ Κλεόμενες,' 'ἀλλὰ κρεῖσσον' ἔφη 'ἢ ἄδικον εἶναι· σὺ δὲ φιλοχρήματος καίπερ ἱκανὰ κεκτημένος.'*

[15. *Ψάλτην δέ τις αὐτῷ βουλόμενος συστῆσαι τά τ'
ἄλλα τὸν ἄνδρα ἐπῄνει | καὶ ψάλτην αὐτὸν ἔφη κρά-* **224**
τιστον εἶναι τῶν Ἑλλήνων· ὁ δὲ δείξας τινὰ τῶν πλησίον 'νὴ τοὺς θεούς' ἔφη '⟨ὡς⟩ οὗτος παρ' ἐμοὶ ζωμοποιός.']

16. *Μαιανδρ⟨ί⟩ου δὲ τοῦ τῆς Σάμου τυράννου διὰ τὴν Περσῶν ἔφοδον εἰς Σπάρτην φυγόντος καὶ ἐπιδείξαντος ὅσα κεκομίκει χρύσεά τε καὶ ἀργύρεα ἐκπώματα χαριζομένου τε ὅσα βούλεται, ἔλαβε μὲν οὐδέν, εὐλαβούμενος δὲ μὴ ἑτέροις τισὶ τῶν ἀστῶν διαδῷ, πορευθεὶς ἐπὶ τοὺς ἐφόρους ἄμεινον εἶναι ἔφη τῇ Σπάρτῃ τὸν ξένον ἑαυτοῦ ⟨τὸν⟩ Σάμιον ἀπαλλάττεσθαι τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ πείσῃ τινὰ τῶν Σπαρτιατῶν κακὸν γενέσθαι. οἱ δὲ ὑπακού-
σαντες ἐξεκήρυξαν τὸν Μαιάνδρ⟨ι⟩ον αὐτῆς ἡμέρας.* B

---

7 Herod. I 82 Plat. Phaedon. 38 p. 89c 13 218c (3) 17 Herod. III 148 (*Μαιάνδριος*)

---

1 *πλείω ⟨τοῦ εἰωθότος⟩* Ha. 3 *λέγοντος* om. *Σ*g 4 *ἂν ἔλεγε ΦΠ* 5 *τοῦτο* om. *ΦΠ* 9 *πρότερον Σ*g 13—16 ap. 15 *Γ* om. ***O*** est iteratio vel variatio dicti 3 Archidami p. 218c, ex mge igitur archetypi falso loco insertum 16 *⟨ὡς⟩* Po. 17. 25 *⟨ι⟩* add. ex Her. Na. 19 *χρυσ. τε καὶ ἀργ. ἐκπ.* ***O*** Herod. *χρήματα ΦΠ* 21 *ἀστ.] αὐτῶν ΣX* 22 *εἶναι ἔφη Σ*gX Herod. *ἔφη εἶναι ΓΦΠ* 23 *⟨τὸν⟩* Stgm. ex Herod.

17. *Εἰπόντος δέ τινος 'διὰ τί πολεμοῦντας ὑμῖν Ἀργείους πολλάκις κρατήσαντες οὐκ ἀνῃρήκατε;' 'οὐδ' ἂν ἀνέλοιμεν' ἔφη, 'ὡς ἂν γυμναστὰς τοῖς νέοισιν ἔχωμεν.'*

18. *Πυνθανομένου δέ τινος αὐτοῦ διὰ τί Σπαρτιᾶται τοῖς θεοῖς οὐκ ἀνατιθέασι τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων σκῦλα, 'ὅτι' ἔφη 'ἀπὸ δειλῶν ἐστι.'*

ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ Ο ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΥ

Κλεομένης ὁ Κλεομβρότου, διδόντος αὐτῷ τινος μαχί-
C *μους ἀλεκτρυόνας καὶ λέγοντος ὅτι μαχόμενοι ἀποθνήσκουσι περὶ νίκης, 'τῶν κατακτεινόντων τοίνυν αὐτούς' ἔφη 'τινὰς δός μοι, ἐκεῖνοι γὰρ τούτων ἀμείνους.'*

ΛΑΒΩΤΑΣ

Λαβώτας, μακρολογοῦντός τινος, εἶπε 'τί μοι μικρῶν πέρι μεγάλα φροιμιάζῃ; †ὅσον γὰρ εἴη πρᾶγμα, τοσοῦτος καὶ ὁ λόγος, ᾧ χρῆσαι.'

---

1 233 d (25. 26) Flor. II 3, 3. 15, 5 4 224 e (4) 228 f (31) 7 Por. 437 8 191 e 12 Por. 461 13 208 c (3) Ars. 448 Ap. XVI 73

---

3 *ἔχωμεν* X *ἔχοιμεν* ***O*** 5 *τοῖς Π* om. ***O*** 6 post *ἐστι* add. *ΦΠ: τὰ γοῦν ἀπὸ τῶν κεκτημένων διὰ δειλίαν θηραθέντα οὔτε τοὺς νέους ὁρᾶν καλὸν οὔτε τοῖς θεοῖς ἀνατιθέναι.* haec verba praebent *ΓΣ*gX in fine dicti Leotych. 4 (p. 224 e 4), ubi falso totum ap. illi tribuitur 10 *κτειν.* (om. *κατα*) *Σ*g 11 *ἔφη* g om. ***O*** 13 *λαβώτας* Hatz. (cf. Fick-Bechtel p. 83) *λάβωτος* ***O*** *ὁ δ' αὐτὸς Σ*g 14 *φροιμιάζῃ ΦΠ φροιμιάζεις Σ*gX *θυμιάζεις Γ* Voss. 55 *γὰρ εἴη* X*ΦΠ* *γὰρ κ' εἴη* G^1, *ἀρκοίη* mg. G^2 *γὰρ ἀρκοίη* Og *γ' ἀρκοίη Σ* *ὅσον γὰρ ἂν ᾖ ⟨τὸ⟩ πρᾶγμα* Ku. *ὅσος γὰρ ⟨ἂν⟩ ἀρκοίη πρᾶγμα⟨τι⟩* Na. locus valde corruptus; versus subesse videntur *τοσοῦτον* ***Ω*** *τοσοῦτος* Ku. 15 *λόγος ⟨ἔστω⟩ ᾧ* Hch. *χρῆσαι* ***Ω*** *χρῆσθαι δεῖ* Stgm. *χρήσῃ*? Po.

ΛΕΩΤΥΧΙΔΑΣ

1. *Λεωτυχίδας ὁ πρῶτος, λέγοντός τινος ὡς ἔστιν
εὐμετάβολος, ‘διὰ τοὺς καιρούς’ ἔφη, ‘οὐχ ὡς ὑμεῖς διὰ
τὴν αὐτῶν κακίαν.’*
2. *Πρὸς δὲ τὸν ἐρωτῶντα πῶς ἄν τις μάλιστα δια-
φυλάσσοι τὰ παρόντα τῶν ἀγαθῶν, εἶπεν ‘εἰ μὴ πάντα* D
τῇ τύχῃ πιστεύοι.’
3. *Ἐρωτηθεὶς δὲ τί δεῖ μάλιστα μανθάνειν τοὺς ἐλευ-
θέρους παῖδας, ‘ταῦτ’’ ἔφη ‘ὅσαπερ ἂν αὐτοὺς ὠφελή-
σειεν ἄνδρας γενομένους.’*
4. *Πυνθανομένου δέ τινος διὰ τίνα αἰτίαν ὀλιγοπο-
τοῦσιν. οἱ Σπαρτιᾶται,’ ἔφη ‘ἵνα μὴ ἄλλοι ὑπὲρ ἡμῶν
βουλεύωνται, ἀλλ’ ἡμεῖς ὑπὲρ ἄλλων.’*

ΛΕΩΤΥΧΙΔΑΣ Ο ΑΡΙΣΤΩΝΟΣ

1. *Λεωτυχίδας ὁ Ἀρίστωνος πρὸς τὸν εἰπόντα ὅτι κακῶς
αὐτὸν οἱ τοῦ Δημαράτου λέγουσι ‘μὰ τοὺς θεούς’ ἔφη
‘οὐ θαυμάζω, καλῶς γὰρ λέγειν οὐδεὶς ἂν αὐτῶν δυνη-
θείη.’*
2. *Τῇ δ’ ἐνδοτέρῳ πύλῃ δράκοντος περὶ τὴν κλεῖν ἑλι-* E
*χθέντος καὶ τῶν μάντεων τέρας ἀποφαινομένων εἶναι,
‘οὔτι ἔμοιγ’’ ἔφη ‘δοκεῖ, ἀλλ’ εἰ ἡ κλεὶς τῷ δράκοντι
περιειλίχθη, τέρας ἂν ἦν.’*

---

1 Por. 487 2 227 b (8) Cic. de fin. V 4, 11 ad Att. XVI 7, 3 ad famil. I 9, 21 Lampr. cat. 53 8 213 c (67) 11 237 a (3) Xen. Lac. resp. V 4 Plat. Min. 14 p. 320 a 14 Por. 488 15 229 e (13) 231 c (4) Herod. VI 65—67 gn. V. 179. 441 Stbch. app. Gn. 36 19 Clem. Al. strom. III 18 (St.) Theodoret. de cur. gr. aff. VI p. 564 b Cic. de div. II 28, 62 cf. O. Müller Dorier[2] II p. 250 not. 4

---

2 de Leutychida forma cf. F. Solmsen Rh. M. 62 (1907) p. 333 sqq. 5/6 *διαφυλάσσει* O *διαφυλάσσῃ* Σg 9 *ὅσ’ ἂν* ΦΠ 9/10 *ὠφελήσειεν* Hch. *-σειαν* O *-σει* c *-σῃ* Halm 16 *αὐτὸν*] *σε* ΦΠ 17 *ἂν* om. Φα 19—22 ap. 2 om. Σg (add. J[2] mg. inf.) 19 *ἐνδοτέρῳ* An. Preg. Wy. *ἐγγυοτέρᾳ* Γ *ἐγγυτέρῳ* O 21 *ἔφη ἔμοιγε* Γ

3. *Πρὸς δὲ Φίλιππον τὸν ὀρφεοτελεστὴν παντελῶς πτωχὸν ὄντα, λέγοντα δ' ὅτι οἱ παρ' αὐτῷ μυηθέντες μετὰ τὴν τοῦ βίου τελευτὴν εὐδαιμονοῦσι, 'τί οὖν, ὦ ἀνόητε' εἶπεν, 'οὐ τὴν ταχίστην ἀποθνήσκεις, ἵν' ἅμα παύσῃ κακοδαιμονίαν καὶ πενίαν κλαίων;'*

4. *Πυθομένου δέ τινος διὰ τί τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων ὅπλα τοῖς θεοῖς οὐκ ἀνατιθέασιν, 'ὅτι' ἔφη 'τὰ διὰ τὴν δειλίαν τῶν κεκτημένων θηραθέντα οὔτε τοὺς νέους ὁρᾶν καλὸν οὔτε τοῖς θεοῖς ἀνατιθέναι.'*

ΛΕΩΝ Ο ΕΥΡΥΚΡΑΤΙΔΑ

1. *Λέων ὁ Εὐρυκρατίδα ἐρωτηθείς, ποίαν τις ἂν πόλιν*
F *οἰκήσας ἀσφαλῶς οἰκοίη, 'ὅπου' ἔφη 'μήτε πλείω μήτε ἐλάσσονα κεκτήσονται οἱ ἐνοικοῦντες· καὶ ὅπου τὸ μὲν δίκαιον ἰσχύσει, τὸ δ' ἄδικον ἀσθενὲς ἔσται.'*

2. *Ὁρῶν δὲ τοὺς ἐν Ὀλυμπίᾳ δρομεῖς σπουδάζοντας περὶ τὴν ἄφεσιν ἵνα πλεονεκτήσωσιν, 'ὅσῳ μᾶλλον' ἔφη 'οἱ δρομεῖς σπουδάζουσι περὶ τῆς ταχυτῆτος ἢ περὶ τῆς δικαιοσύνης.'*

3. *Ἀκαίρως δέ τινος περὶ πραγμάτων οὐκ ἀχρήστων διαλεχθέντος, 'ὦ ξένε' εἶπεν, 'οὐκ ἐν δέοντι χρῇ τῷ δέοντι.'*

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ο ΑΝΑΞΑΝΔΡΙΔΑ

1. *Λεωνίδας ὁ Ἀναξανδρίδα, ἀδελφὸς δὲ Κλεομενους,*
225 *πρός τινα εἰπόντα | 'πλὴν τοῦ βασιλεύειν οὐδὲν ἡμῶν*

---

1 Diog. L. VI 4 6 224b (18) 10 Por. 481 11 154de 19 216f (2) 22 Por. 484

---

1 δὲ om. ΓΦΠ παντελῶς om. Σg 2 λέγοντα—αὐτῷ om. in lac. 18 (J) aut 23 + 25 litt. (c) Σ (suppl. J²) 4 εἶπεν om. Σg ἵν' ἅμα παύσῃ Bern. ἵν' ἀναπαύσῃ Ω 6—9 ap. 4 om. ΦΠ cf. 224b (18) 7 ὅτι ἔφη Σg ἔφη ὅτι O 8 κεκτημ. θηραθ. om. in lac. 12 litt. J κεκτημ.—τοὺς om. in lac. 26 litt. c 11 εὐρυκρατίδης ΣgΦα 12 οἰκίσας? Po. 17 περὶ om. Σg 20 διαλέγοντος c 23 ἀναξάνδρου Σg ἀναξανδρίδου X 24 ἡμ. οὐδὲν XΦΠ

διαφέρεις' 'ἀλλ' οὐκ ἄν' ἔφη, 'εἰ μὴ βελτίων ὑμῶν ἦμην, ἐβασίλευον.'

2. Τῆς δὲ γυναικὸς αὐτοῦ Γοργοῦς πυνθανομένης, ὅτε εἰς Θερμοπύλας ἐξῄει τῷ Πέρσῃ μαχούμενος, εἴ τι αὐτῇ ἐντέλλεται, ἔφη 'ἀγαθοῖς γαμεῖσθαι καὶ ἀγαθὰ τίκτειν.'

3. Λεγόντων δὲ τῶν ἐφόρων ὀλίγους ἄγειν αὐτὸν εἰς Θερμοπύλας, † 'οὐκ ἄλλας' ἔφη 'πρὸς ἣν βαδίζομεν πρᾶξιν.'

4. Πάλιν δ' αὐτῶν εἰπόντων 'μή τι ἕτερον διέγνωκας ποιεῖν ἢ τὰς παρόδους τῶν βαρβάρων κωλύειν;' 'τῷ λόγῳ' ἔφη 'τῷ δ' ἔργῳ ἀποθανούμενος ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων.'

5. Γενόμενος δ' ἐν Θερμοπύλαις πρὸς τοὺς συστρατιώ- B
τας εἶπε 'λέγοντι τὸν βάρβαρον ἐγγύθι γενόμενον **, ἄμμε δὲ χρονοτριβέειν· ἤδη γὰρ ἢ κτάμεν τὼς βαρβάρως ἢ αὐτοὶ τεθνάμεν θέλομες.'

6. Λέγοντος δέ τινος 'ἀπὸ τῶν οἰστευμάτων τῶν βαρ-

3 240e (6) 866b   6 225b (8. 9) 866b gn. V. 388 Stbch. cf. 210f   17 Herod. VII 226 gn. V. 391 Stbch. Sen. de benef. VI 31, 3

3 αὐτοῦ om. Σg   7 οὐκ ἄλλας G[1] (ss. ἆλις G[3]) O (πολλοὺς mg.[4] = Ald.[2] Turn.) οὐκ ὀλίγους X (partim in ras., ους X[2]) om. ΣgΦΠ   οὔκ, ἀλλ' ἆλις aut οὔκ, ἀλλὰ πολλούς Bern.   οὐκ ἄμμες Pant.   οὐχ ἆλις . . . πρᾶξιν; Po.   ἔφη ⟨πολλοί⟩ Steph.   πρὸς ἣν ΓΧΦΠ καὶ ἣν Σg   9 εἰπ.] λεγόντων Σg   ἐρωτώντων Madv.   ἕτερόν τι Σg   ἔγνωκας Oz Mut.   10 ἢ om. ΦαΠ[2]   13 γενόμ.—16 θέλομες (totum ap. 5) om. Σg   14 λέγοντι ΦΠ λέγοντ X[1] ss. ας X[2] λέγουσι Γz Mut.   ἀγγέλλοντι Ku.   ἐγγὺς ΧΦΠ   post γενόμενον lac. 9 litt. X lac. 6 litt. Voss. 55 lac. expl. voce τάττεσθαι Pant. locus vix sanari potest; subesse videtur γενόμενον ⟨παρατετάχθαι· μὴ λεγέτω δέ τις τῆνον μὲν σπεύδειν,⟩ ἄμμε δὲ χρ. Po.   15 ἄμμε δὲ O ἃ μηδὲ ΓΧ   χρονοτριβέσιν Γ   ἢ κτάμεν Budaeus in Voss. 2 (mg.[2]) Bern. ηκαμεν Γ (sine accentibus) Φ (ἤ- sive ἦ-) ἤκαμες (sive ἦκ.) X (ες in corr) Π   τω βαρβάρως ΓΧ (τὼς) τοὺς βαρβάρους ΦΠ   16 τεθνάμεν ΓΧ τεθνάναι ΦΠ   θέλομες ΓΧ μέλλομες v Voss. 55 Π μέλλομεν z Mut.   17 ὑπὸ Cob.   οἰστ.] τοξευμάτων ΣgX

βάρων οὐδὲ τὸν ἥλιον ἰδεῖν ἔστιν,' 'οὐκοῦν' ἔφη 'χάριεν, εἰ ὑπὸ σκιὰν αὐτοῖς μαχεσόμεθα.'

7. *Ἄλλου δ' εἰπόντος 'πάρεισιν ἐγγὺς ἡμῶν,' 'οὐκοῦν' ἔφη 'καὶ ἡμεῖς αὐτῶν [ἐγγύς].'*

8. *Εἰπόντος δέ τινος 'ὦ Λεωνίδα, πρὸς πολλοὺς μετ' ὀλίγων διακινδυνεύσων οὕτως πάρει;' 'εἰ μὲν οἴεσθέ με' ἔφη 'τῷ πλήθει ⟨δεῖν πιστεύειν⟩, οὐδ' ἡ πᾶσα Ἑλλὰς ἀρκεῖ·*
C *βραχεῖα γὰρ μοῖρα τοῦ ἐκείνων πλήθους ἐστίν· εἰ δὲ ταῖς ἀρεταῖς, καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς ἱκανός.'*

9. *Ἄλλου δὲ τὰ αὐτὰ λέγοντος, 'καὶ μήν' εἶπεν 'πολλοὺς ἐπάγομαι ὡς ἀποθανουμένους.'*

10. *Ξέρξου δὲ γράψαντος αὐτῷ 'ἔξεστί σοι μὴ θεομαχοῦντι, μετ' ἐμοῦ δὲ τασσομένῳ τῆς Ἑλλάδος μοναρχεῖν' ἀντέγραψεν 'εἰ τὰ καλὰ τοῦ βίου γινώσκοις, ἀπέστης ἂν τῆς τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμίας· ἐμοὶ δὲ κρείσσων ὁ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος θάνατος τοῦ μοναρχεῖν τῶν ὁμοφύλων.'*

11. *Πάλιν δὲ τοῦ Ξέρξου γράψαντος 'πέμψον τὰ ὅπλα', ἀντέγραψε 'μολὼν λαβέ.'*

D 12. *Βουλομένου δ' αὐτοῦ ἤδη τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι, ⟨ἐπεὶ⟩ οἱ πολέμαρχοι πρὸς αὐτὸν ἔφασαν ὅτι δεῖ προσμένειν αὐτὸν τοὺς ἄλλους συμμάχους, 'οὐ γάρ' ἔφη 'πάρεισιν οἱ μέλλοντες μάχεσθαι; ἢ οὐκ ἴστε, ὅτι*

---

3 194d (3) **5** et **10** 225a (3) **12** app. V. II 71 Ars. 341 (e Plutarchi vita Leonidae?) **13** app. V. 77 Ars. 358 Ap. XI 77 **20** 185f 217a (5) 231e (4)

---

1 *οὐδὲ* ***O*** *οὐ* **X** **2** *εἰ* om. *Σ* *σκιὰν* ***Ω*** *σκιᾷ* Babb. ex Herod. Stob. (III 7, 45) app. V. II 70 *μαχησόμεθα* *Σ*gX **3** *ἡμῶν* om. *Σ*g **4** [*ἐγγύς*] Po. **5** *πρὸς πολλ. ὦ* (*τῷ Φ*) *λεων.* *ΦΠ* **6** *παρεγένου* *Σ*g **7** ⟨*δεῖν πιστεύειν*⟩ Fuhr-Po. ⟨*θαρρεῖν*⟩ v mg. (V. Cl. = Sambucus) ⟨*κρατήσειν*⟩ sive ⟨*νικήσειν*⟩ Ku. *ἡ* om. En **11** *ὡς* om. O **12** *εἰ ἔξεστι* *Σ* **12/13** *θεομαχ.* ***Ω*** *θυμομαχ.* Ku. ex v. Demetr. 22 Themist. 16 **13/14** *ἄρχειν* *Σ*g **14** *γινώσκοις* ***O*** *γινώσκεις* *Φ*αEn *ἐγίνωσκες* *Σ*g **21** ⟨*ἐπεὶ*⟩ Ku. *πολέμιοι* Og *ὅτι*] *ἔτι* En **23** *μάχ. μέλλ.* X*ΦΠ* *ἢ* om. *Σ*

μόνοι πρὸς τοὺς πολεμίους μάχονται οἱ τοὺς βασιλέας αἰδούμενοι καὶ φοβούμενοι;'

13. *Τοῖς δὲ στρατιώταις παρήγγειλεν ἀριστοποιεῖσθαι ὡς ἐν Ἅιδου δειπνοποιησομένους.*

14. *Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί οἱ ἄριστοι τὸν ἔνδοξον θάνατον τῆς ἀδόξου προκρίνουσι ζωῆς, 'ὅτι' ἔφη 'τὸ μὲν τῆς φύσεως ἴδιον, τὸ δὲ αὐτῶν εἶναι νομίζουσιν.'*

15. *Τοὺς δ' ἠιθέους βουλόμενος σῶσαι καὶ ἐπιστάμενος ἄντικρυς οὐκ ἀνεξομένους, σκυτάλας δοὺς καθ' ἕνα αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐφόρους ἔπεμψε. καὶ τῶν τελείων* E *δὲ τρεῖς ἐβουλήθη διασῶσαι· οἱ δὲ συννοήσαντες οὐκ ἠνέσχοντο λαβεῖν τὰς σκυτάλας· ὧν ὁ μὲν εἶπεν 'οὐ κῆρυξ ἀλλὰ μαχητὰς ἀκολούθησα'· ὁ δὲ δεύτερος 'αὐτοῦ μένων κρέσσων ἂν εἴην'· ὁ δὲ τρίτος 'οὐχ ὕστερος τούτων, πρῶτος δὲ μαχήσομαι.'*

ΛΟΧΑΓΟΣ

Λόχαγος ὁ Πολυαινίδου καὶ Σείρωνος πατήρ, ἀπαγγείλαντός τινος αὐτῷ ὅτι τῶν υἱῶν τεθνήκοι ὁ ἕτερος, 'πάλαι ᾔδειν' ἔφη 'ὅτι ἀποθανεῖν αὐτὸν ἔδει.'

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ

Cum his Lycurgi Dictis si Instituta Laconica, quae vocantur (p. 236f—240b), coniungimus, magna ex parte vita Lycurgi Plutarchea suo ordine renascitur, quod hac tabula perspicuum fit:

---

3 306d (4) gn. V. 390 Stbch. 8 221c (Themist.) 222a (Hippod.) 16 Por. 493 17 235a (51) 241a (2) cf. 118d 463d 474d gn. V. 117 Stbch. cf. Coleman-Norton, St. Chrysostom and the Greek Philosophers. Class. Philol. 25 (1930) p. 308/9 20 Por. 499

---

2 *καὶ φοβούμενοι* om. *Σ*g 14 *κρείσσων ΦΠ* *εἴη ΦΠ* 17 *λόχαγος* Hatz. *λοχαγὸς* *O* *λόχαδος Σ*g *σίρωνος Σ*g 18 *αὐτῷ τινος Σ*g *υἱῶν αὐτοῦ* g *τεθνήκει* O*g*ΦΠ

vit. Lyc.	8, 9	9, 1. 2. 10, 1	10, 2	10, 4	10, 5	11, 1—8	12, 5
ap. Lyc.	2	3	4	5	6^{I}	7	6^{II}
instit. .	—	—	—	—	—	—	—

vit. Lyc.	12, 8	12, 12—13	12, 14	13, 1—3	13, 4	13, 7	13, 8
ap. Lyc.	—	—	—	8	9	10	11
instit. .	1	2	3	—	—	—	—

vit. Lyc.	14, 3	14, 4	14, 8	15, 1	15, 4	15, 8	15, 16. 17
ap. Lyc.	12. 13^{I}	—	13^{II}	14	16	17	20
instit. .	—	35	—	—	—	—	—

vit. Lyc.	16, 10	16, 12	16, 13	17, 6	17, 6—8	18, 2. 8
ap. Lyc.	—	—	—	—	—	—
instit. .	4	5	6	12^{I}	12^{II} 13	40

vit. Lyc.	19, 7	19, 8	19, 9	19, 11	19, 12	21, 1	21, 3	21, 4. 7
ap. Lyc.	21	22	23	27	28	—	—	—
instit. .	—	—	—	—	—	14	15	16

vit. Lyc.	22, 1	22, 9	24, 2	27, 1—3	27, 6	27, 7	28, 8	29, 4. 10. 30, 1
ap. Lyc.	29	30	—	—	—	—	—	—
instit. .	—	—	41	18	19	20	30	42

Habemus igitur duas excerptorum series, quarum utraque congruit cum ordine capitum vitae, quod statuere non prohibemur inst. 35. 40. 41, cum de cognatione priorum cum vita valde dubitari possit, inst. 41 autem ut antea omissum in fine seriei additum esse manifestum sit. Tum Ap. Lyc. et Inst. ab eodem scriptore excerpta esse inde apparet, quod in tanto capitum numero (Ap. Lyc. 31 + Inst. 42 = 73) nullae res iterantur, quod sane mirum esset, si duo scriptores haec eiusdem argumenti capita composuissent. Accedit, quod Instituta in omnibus codicibus exceptis libris familiae Σ, ubi a m. 1 in mge *πολιτεία λακωνική* (interpolatum scilicet) adscriptum videmus, titulo carent et initium Institutorum nullo signo addito vocem *καββαλικώτερος* antecedentis dicti (p. 203, 10) excipit, quin etiam inter *τῶν* et *εἰσιόντων* particula *δὲ* interposita est in libris X*ΦΠ. Itaque editoris esse putaveris restituto pristino ordine Instituta suo loco in Ap. Lyc. inserere. Quod ne faciamus, non solum eo prohibemur, quod id praecipue agendum est editori, ut commodo lectoris ordini tralaticio assueti inserviat, sed quod iam Plutarchi temporibus haec duo opuscula ex schedis scriptoris ipsius edita et dictis Laconicis diversis locis apposita esse verisimile est. Neque enim casu haec, quae nunc in libris exstat,

series orta esse potest foliis laceratis aut laxatis et mutatis, cum eiusmodi mutationes non semel, sed quater accidisse necesse esset atque eas sine ullo textus damno, ut unum quodque folium, qua re sane dubitatio movetur, iustum initium habuisse censendum esset, cum parte illa imprimis Institutorum (1—3), quae est brevissima, transposita etiam pars apophthegmatum iis inhaerens locum mutare debuisset. At satis graves erant causae, quibus commotus is, qui Plutarchi opera, et opuscula edidit, Instituta non insereret Dictis Lycurgi, sed narratis virorum dictis inderet ante apophthegmata mulierum, quae in omnibus florilegiis alphabetico ordine compositis finem facere solent (cf. gn. V. gn. Vind. al.). Nam quae in Dictis Lycurgi leguntur, aut iusta apophth. sunt (1. 2. 8 al.) aut conformata (4. 5. 9. 12. 15. 16. 17. 29. 30) aut instituta dictis illustrata (6^{I+II}. 9. 10 [quae coniungenda sunt]. 11. 13^{I+II}. 14. 20), cum Instit. Lac. eiusmodi dictis careant, nisi excipias Inst. 1. 2 (rursus non invenies dicta in Ap. Lyc. 3. 18. 19). Itaque quae aut Plutarchus ipse aut familiaris ad vitam Lycurgi conscribendam et ex vetere illo apophthegmatum Laconicorum corpore, quo iam Plato et Aristoteles usi erant (cf. p. 110 praef.), et ex alio rerum Laconicarum scriptore, sive Sosibius (L. Weber) sive Hermippus sive Sphaerus (Kessler) sive Nicolaus Dam. (E. Reimann) fuit, excerpserat, delere noluit editor et his schedulis servatis nobis quasi exemplum praebuit, ex quo quomodo Plutarchus praeparaverit materiam, apte intellegi potest (cf. Flügel p. 14 Kessler p. 14 not. 1 Jeuckens Plut. v. Ch. und seine Stellg. zur Rhetorik Straßburg 1907 p. 6 de Nicol. Dam. Jacoby FGrHist. II C 90 p. 387). Huic ratiocinationi repugnare videntur loci nonnulli (velut Inst. 14 al.), quibus adducti C. Schmidt (p. 49 sqq.) et L. Weber ex vita Lycurgi Plutarchea a compilatore quodam apophthegmata Laconica excerpta esse sibi finxerunt. Hos refutare alterius certe argumentationis est; satis habeo afferre dimidiam fere partem horum excerptorum, quae sunt de re publica Lacedaemoniorum, aut non in vita Lycurgi aut omnino non apud Plutarchum legi (Ap. Lyc. 1. 15. 18. 19. 24—26. 31. Inst. 7—11. 17. 21—29. 31—34. (35?). 36—39. (40?) neque deesse differentias gravissimas in rebus fere iisdem narratis (e. gr. cf. Inst. 2 et vit. c. 8, 9).

1. *Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης βουλόμενος ἐκ τῆς προϋπαρχούσης διαίτης τοὺς πολίτας εἰς σωφρονεστέραν βίου* F *τάξιν μετάγειν καὶ καλοκαγαθικοὺς ἀπεργάζεσθαι (ἀβρο-*

1 3a Nic. Dam. FGrHist Jac. II 90 F 56 Suid. s. v. *Λυκ.* Ars. 343

3 *καλοκαγάθους* (sic) Σg *ἀπεργάσασθαι* Σg

*δίαιτοι γὰρ ἦσαν) δύο σκύλακας ἀνέθρεψε ταὐτοῦ πατρὸς
καὶ μητρὸς γενομένους· καὶ τὸν μὲν εἴθισε περὶ λιχνείας
οἴκοι ἐάσας· τὸν δ' ἀπαγόμενος ἤσκησε περὶ κυνηγέσια.
ἔπειτα ἀγαγὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἔθηκε † ἀκάνθας καὶ
λιχνείας τινάς, ἀφῆκε δὲ καὶ λαγώ· ἑκατέρου δ' ἐπὶ τὰ
συνήθη ὁρμήσαντος καὶ θατέρου τὸν λαγὼ χειρωσα-
μένου, εἶπεν 'ὁρᾶτε, ὦ πολῖται, ὅτι ταὐτοῦ γένους ὑπάρ-
χοντες ἐν τῇ τοῦ βίου ἀγωγῇ παρὰ πολὺ ἀλλήλων διά-*
226 *φοροι ἀπέβησαν, | καὶ ποιητικωτέρα τῆς φύσεως ἡ ἄσκη-
σις πρὸς τὰ καλὰ τυγχάνει;' τινὲς δέ φασιν, ⟨ὡς⟩ οὐ
παρῆγε σκύλακας, οἳ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότες ἐτύγχανον,
ἀλλ' ὁ μὲν ἐξ οἰκουρῶν, ἅτερος δ' ἐκ κυνηγετικῶν·
κἄπειτα τὸν μὲν ἐκ τοῦ χείρονος γένους πρὸς τὰ κυνη-
γέσια ἤσκησε, τὸν δ' ἐκ τοῦ ἀμείνονος περὶ λιχνείας
μόνον εἴθισεν· εἶθ' ἑκατέρου ἐφ' ἃ εἴθιστο ὁρμήσαντος,
φανερὸν ποιήσας ὅσον ἡ ἀγωγὴ πρὸς τὸ ἄμεινον καὶ
χεῖρον συλλαμβάνει, εἶπεν 'οὐκοῦν καὶ ἡμᾶς, ὦ πολῖται,
οὐδὲν ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς θαυμαζομένη εὐγένεια καὶ τὸ
ἀφ' Ἡρακλέους εἶναι ὀνίνησιν, εἰ μὴ πράττοιμεν δι' ἃ*
B *ἐκεῖνος ἁπάντων ἀνθρώπων ἐπιδοξότερος καὶ εὐγενέστε-
ρος ἐφάνη, ἀσκούμενοι καὶ μανθάνοντες καλὰ δι' ὅλου
τοῦ βίου.'*

---

1 τοῦ αὐτοῦ ΣgΦΠ 3 ἀπαγ. v ἐπαγ. O ἤσκει Σ 4 ἀκάνθας Ω πλακοῦντας An. Preg. λεκάνας Wy. κυνάδας Kaltw. τενθείας Bern. πιθάκνας Nab. 5 et 6 λαγώ ΓΧΦα[1] λαγών O 5/6 ἐπὶ τὰ συνήθη δ' ἑκατ. ΦΠ 6 θατέρου ⟨μὲν τὰς λιχνείας ἁρπάσαντος, θατέρου δὲ Stgm. contra [καὶ θατέρου τὸν λαγὼ χειρωσαμένου] ut schol. ad ἑκατ.—ὁρμήσ. del. Pant. 9 ποιητ.] πρακτικώτερα Cob. 10 δὲ om. ΦΠ ⟨ὡς⟩ Ald.[2] Wy. Dübn. om. Ω 12 ἅτερος Schaef. ἕτερος Ω ἐκ ΣgX om. O κυνηγετῶν ΧΦΠ 13 πρὸς Ω περὶ Schaef. 15 εἴθισεν ΓΣg ἤσκ. ΧΦΠ ἑκατέρου Π (α[2]) ἑκάστου O ἐφ' ἃ] πρὸς ἃ Σg 16 ποιήσας O ποιήσαντος Γ 16/17 τὸ ἄμεινον καὶ χεῖρον ΓΣgΧ[1] τὰ ἀμείνω καὶ χείρω Χ[2]ΦΠ 17 συλλαμβάνειν Φ συλλαμβάνεται Χ[2]Π ἡμᾶς ΓΦΠ ὑμᾶς ΣgΧ 19 πράττομεν ΦΠ

2. Ἀναδασμὸν δὲ τῆς γῆς ποιήσας καὶ ἅπασιν ἴσον κλῆρον τοῖς πολίταις νείμας, λέγεται ὕστερόν ποτε χρόνῳ τὴν χώραν διερχόμενος ἐξ ἀποδημίας ἄρτι τεθερισμένην, ἰδὼν δὲ τοὺς σωροὺς κειμένους παραλλήλους καὶ ὁμαλοὺς ἡσθῆναι, καὶ μειδιάσας εἰπεῖν πρὸς τοὺς παρόντας ὡς ἡ Λακωνικὴ φαίνεται πᾶσα πολλῶν ἀδελφῶν εἶναι νεωστὶ νενεμημένων.

3. Καὶ τῶν χρεῶν δ' ἀποκοπὰς εἰσηγησάμενος ἐπεχείρησε καὶ τὰ κατ' οἶκον ὄντα πάντα ἐξ ἴσου διαιρεῖν, ὅπως παντάπασιν ἐξέλοι τὸ ἄνισον καὶ ἀνώμαλον. ἐπεὶ C δὲ χαλεπῶς ἑώρα προσδεξομένους τὴν ἄντικρυς ἀφαίρεσιν, τό τε χρυσοῦν καὶ ἀργυροῦν νόμισμα ἠκύρωσε, μόνῳ δὲ τῷ σιδηρῷ προσέταξε χρῆσθαι· καὶ μέχρις οὗ δεῖ ἔχειν τὴν ὅλην ὕπαρξιν πρὸς ἀμοιβὴν τούτου, περιώρισε. τούτου δὲ γενομένου ἐξέπεσε τῆς Λακεδαίμονος ἀδικία πᾶσα· οὔτε γὰρ κλέπτειν οὔτε δωροδοκεῖν οὔτε ἀποστερεῖν ἢ ἁρπάζειν ἔτι ἐδύνατό τις, ὃ μήτε κατακρύψαι δυνατὸν ἦν μήτε κτήσασθαι ζηλωτὸν μήτε χρήσασθαι ἀκίνδυνον μήτε ἐξάγειν ἢ ἐπάγειν ἀσφαλές. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἁπάντων τῶν περισσῶν ξενηλασίαν ἐποιήσατο· D διὸ οὔτ' ἔμπορος οὔτε σοφιστὴς οὔτε μάντις ἢ ἀγύρτης οὔτε τῶν κατασκευασμάτων δημιουργὸς εἰσῄει εἰς τὴν Σπάρτην. οὐδὲ γὰρ νόμισμα παρ' αὐτοῖς εὔχρηστον εἴασε, μόνον δὲ τὸ σιδηροῦν εἰσηγήσατο, ὃ ἐστι μνᾶ ὁλκῇ Αἰγιναία, δυνάμει δὲ χαλκοῖ τέσσαρες.

1 v. Lyc. 8, 1. 9 Z. Porph. de abst. IV 3 cf. K. p. 38—41 v. Pöhlmann Soz. Frage und Sozialismus i. d. ant. Welt I[3] (1912) impr. p. 75—99 8 v. Lyc. 9, 1—5 Z. Ath. VI 233a cf. K. p. 41—46

1 δὲ O τε Φ τῇ γῇ Σ 4 ἰδ. δὲ v δὲ om. O ἰδ. καὶ Σg παραλλήλους κειμ. E 5 μειδιάσας Ku. μειδιάσαντα Ω (G[2] in ras.) 9 κατ' οἶκον ὄντα] κατοικοῦντα ΓΣg 10 ἐξέλη E 11 προσδεχομ. Σg -δεξαμ. Matr. Vat. 1308 13 μέχρι ΦΠ 16 γὰρ om. O τὸ v Voss. 55 17 ἔτι om. Σg ἠδύν Π 19 ἐπάγειν O (ss. εἰς G[3]) εἰσάγειν Σg ἀπάγ. E 20 τούτῳ ΣX 21 διὸ καὶ οὔτε Γ [ἢ] Kron.

4. *Ἐπιθέσθαι δὲ τῇ τρυφῇ καὶ τὸν ζῆλον ἀφελέσθαι τοῦ πλούτου διανοηθεὶς τὰ συσσίτια εἰσηγήσατο. πρὸς γοῦν τοὺς ἐπιζητοῦντας, διὰ τί ταῦτα συνεστήσατο καὶ μεθ' ὅπλων κατ' ὀλίγους τοὺς πολίτας διῄρηκεν, 'ὅπως'* E *εἶπεν 'ἐξ ἑτοίμου τὰ παραγγελλόμενα δέχωνται, καὶ ἐάν τι νεωτερίζωσιν, ἐν ὀλίγοις ᾖ τὸ ἀμπλάκημα, ἰσομοιρία τε τῆς τροφῆς καὶ πόσεως ᾖ, καὶ μήτε πόσει τινὶ ἢ βρώσει ἀλλὰ μηδὲ στρωμνῇ ἢ σκεύεσιν ἢ ἄλλῳ τινὶ τὸ σύνολον πλέον ἔχῃ ὁ πλούσιος τοῦ πένητος.'*

5. *Ἄζηλον δὲ ποιήσας τὸν πλοῦτον, οὐδενὸς οὔτε χρῆσθαι οὔτ' ἐπιδεῖξαι δυναμένου, ἔλεγε πρὸς τοὺς συνήθεις 'ὡς καλόν ἐστιν, ὦ ἑταῖροι, διὰ τῶν ἔργων ἐπιδεῖξαι τὸν πλοῦτον ὁποῖός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι τυφλός.'*

6. *Παρεφύλαξε δὲ ὥστε μηδὲ οἴκοι προδειπνήσαντας ἐξεῖναι βαδίζειν ἐπὶ τὰ συσσίτια, πεπληρωμένους ἑτέρων* F *ἐδεσμάτων ἢ πομάτων· ἐκάκιζον δὲ οἱ λοιποὶ τὸν μὴ πιόντα ἢ φαγόντα μετ' αὐτῶν, ὡς ἀκρατῆ καὶ πρὸς τὴν κοινὴν ἀπομαλακιζόμενον δίαιταν· ἐζημιοῦτο δὲ καὶ ὁ φανερὸς γενόμενος. Ἄγιδος γοῦν μετὰ πολὺν χρόνον τοῦ βασιλέως ἐπανελθόντος ἀπὸ στρατείας (καταπεπολεμήκει δ' Ἀθηναίους), βουλομένου παρὰ τῇ γυναικὶ μιᾷ* 227 *ἡμέρᾳ δειπνῆσαι καὶ μεταπεμπομένου τὰς μερίδας,* | *οὐκ*

---

1 v. Lyc. 10, 1—4 Z. Porph. IV 4 Aristot. Pol. 1271a 26 1272a 13 Heracl. Polit. fr. 2, 8 FHGr. M. II 211 Dion. Hal. II 23, 3 Strab. X 4, 16 p. 480 = Ephor. cf. FGrHist. Jac. II 70 F 148. 149 cum comment. cf. K. p. 45—55 v. Pöhlmann Soz. Frage u. Sozialismus i. d. ant. Welt I² p. 56—77 10 v. Lyc. 10, 2—4 mor. 527b Plat. Resp. VIII 9 p. 554b Porphyr. IV 4 14 v. Lyc. 10, 5 Porph. IV 4 18 v. Lyc. 12, 5

---

5 *εἶπεν* om. ΣX 8 *οὐδὲ* Σg 9 *ἔχει* OΣz Mut. 10 *οὔτε* — 11 *οὔτ'* Rich. *οὐδὲ — οὐδ'* *O* pro *οὐδὲ* priore *δὲ* *Π* om. E 11 *δυν.*] *βουλομένου* Σg 13 [*ὅτι τυφλός*] Pant. Hu. 18 *νὴν* (verbi *κοινὴν*) om. in lac. 4 litt. J (suppl. J²) *νὴν ἀπο* om. in lac. 7 litt. c 19 *γοῦν* ΓX *οὖν* *O* 20 *ἀπελθ.* sive *ἀνελθ.* *Φ* *ἐπελθ.* *Π* 21 *βουλόμενος* *Σ*

ἔπεμψαν οἱ πολέμαρχοι· μεθ' ἡμέραν δὲ φανεροῦ γενομένου τοῖς ἐφόροις, ἐζημιώθη ὑπ' αὐτῶν.

7. *Πρὸς οὖν τὰ τοιαῦτα τῶν νομοθετημάτων χαλεπήναντες οἱ εὔποροι ἐπισυνέστησαν καὶ ἐβλασφήμουν αὐτὸν καὶ ἔβαλλον, καταλεῦσαι βουλόμενοι· διωκόμενος δὲ διέπεσε διὰ τῆς ἀγορᾶς· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἔφθασεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς καταφυγών· Ἄλκανδρος δ' ἐπιστραφέντος αὐτοῦ διώκων τῇ βακτηρίᾳ τὸν ὀφθαλμὸν ἐξέκοψεν [αὐτοῦ]. τοῦτον δὲ κοινῷ δόγματι παραλαβὼν ἐπὶ τιμωρίᾳ οὔτε κακῶς διέθηκεν οὔτε ἐμέμψατο, συνδιαιτώμενον δ' ἔχων ἀπέδειξεν ἐπαινέτην αὐτοῦ τε* B *καὶ τῆς διαίτης ἣν εἶχε [σὺν αὐτῷ] καὶ καθόλου τῆς ἀγωγῆς ἐραστήν. τοῦ δὲ πάθους ὑπόμνημα ἱδρύσατο ἐν τῷ τῆς Χαλκιοίκου τεμένει ἱερὸν Ἀθηνᾶς, Ὀπτιλλέτιν προσαγορεύσας· τοὺς γὰρ ὀφθαλμοὺς ὀπτίλλους οἱ τῇδε Δωριεῖς λέγουσιν.*

8. *Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί οὐκ ἐχρήσατο νόμοις ἐγγράφοις, 'ὅτι' ἔφη 'οἱ πεπαιδευμένοι καὶ ἀχθέντες τῇ προσηκούσῃ ἀγωγῇ τὸ τοῦ καιροῦ χρήσιμον δοκιμάζουσι.'*

9. *Πάλιν δ' ἐπιζητούντων τινῶν, διὰ τί ὀροφὴν ἀπὸ πελέκεως ταῖς οἰκίαις ἐπιτιθέναι προσέταξε, θύραν δ' ἀπὸ πρίονος μόνου καὶ μηδενὸς τῶν ἄλλων ἐργαλείων, 'ὅπως ἂν' ἔφη 'μετριάζωσιν οἱ πολῖται περὶ πάντα, ὅσα* C

---

3 v. Lyc. 11, 1—8 Z. Stob. III 19, 13 17 v. Lyc. 13, 1—3 Z. mor. 224 c (1) Jos. c. Ap. II 15 cf. K. p. 55/56 20 189 e (3) 285 c 997 c

---

1 *ἡμέρας Γ* 4 *ἔφοροι* X (*ἔφ* in ras.) *α* (*ἔφ* in ras. *α*[2]) *Π* 5 *ἔβαλον* X 6 *διὰ* om. X *ἔφθασεν* om. in lac. 7 litt. *Σ* (suppl. J[2]) 9 [*αὐτοῦ*] Hch. ex vit. 11, 2 10 *ἔξ̣ηκεν* X 11 *ἀπέδ. Π ἐπέδ. O* 12 [*σὺν αὐτῷ*] Hch. 14 *ὀπτιλέτην Σg -ιλέτιν* OΠ *-ικλέστιν* z Mut. 15 *προσαγ.*] *καλέσας* v *ὀπτίλους Σg ὀφτίλλους* G[1] 20 *τινῶν* om. O*Σ*g 21 *πελέκεως* ⟨*εἰργασμένην*⟩ Stgm. ex vit. Lyc. 13, 5 22 *μετριάζωσιν* Hch. *-ζοιεν Ω*

εἰς τὴν οἰκίαν εἰσάγουσι, καὶ μηδὲν τῶν παρ' ἄλλοις ζηλουμένων ἔχωσιν.'

10. *'Ἐκ δὲ ταύτης τῆς συνηθείας φασὶ καὶ Λεωτυχίδην τὸν πρῶτον βασιλέα δειπνοῦντα παρά τινι καὶ θεασάμενον τῆς στέγης τοῦ οἴκου τὴν παρασκευὴν πολυτελῆ καὶ φατνωματικὴν ἐρωτῆσαι τὸν ξένον, εἰ τετράγωνα παρ' αὐτοῖς ξύλα φύεται.*

11. *'Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί ἐκώλυσεν ἐπὶ τοὺς αὐτοὺς πολεμίους πολλάκις στρατεύεσθαι, ἔφη 'ἵνα μὴ πολλάκις ἀμύνεσθαι συνεθιζόμενοι ἔμπειροι πολέμου γένωνται.' διὸ*
D *καὶ Ἀγησιλάου ἔγκλημα οὐ βραχὺ ἔδοξεν εἶναι, ταῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν συνεχέσιν εἰσβολαῖς καὶ στρατείαις τοὺς Θηβαίους ἀντιπάλους ⟨τοῖς⟩ Λακεδαιμονίοις κατασκευάσαντος. τετρωμένον γοῦν ἰδὼν αὐτὸν Ἀνταλκίδας 'καλά' εἶπε 'τροφεῖα ἀπέχεις, μὴ βουλομένους αὐτοὺς μήτ' εἰδότας μάχεσθαι διδάξας.'*

12. *Ἄλλου δ' ἐπιζητοῦντος, διὰ τί τὰ σώματα τῶν παρθένων δρόμοις καὶ πάλαις καὶ βολαῖς δίσκων καὶ ἀκοντίων διεπόνησεν, 'ἵν'' ἔφη 'ἡ τῶν γεννωμένων ῥίζωσις ἰσχυρὰν ἐν ἰσχυροῖς σώμασιν ἀρχὴν λαβοῦσα καλῶς βλαστάνῃ, αὐταί τε μετὰ ῥώμης τοὺς τόκους ὑπομένουσαι*

---

3 210 d (27) **8** 189 e (5) **17** v. Lyc. 14, 3 Z. Plat. leg. VII 17 p. 813 e saep. Crit. fr. 32 Diels Vorsokr. II 1 (1907[2]) p. 623 app. V. I 104 cf. K. p. 54—64

---

1 *εἰσάγειν* (corr. *εἰσάγουσιν* Na.), *ἐκπώματα καὶ στρώματα καὶ πολυτελεῖς τραπέζας.* (om. *καὶ μηδὲν—ἔχωσιν*) Σg **2** post *ἔχωσιν* add. *ἀλλ' αἰσχύνεσθαι* (leg. *-νωνται* Na.) *εἰς λιτὴν εἰσάγων* (leg. *-γοντες* Na.) *οἰκίαν ἐκπώματα καὶ στρώματα καὶ πολυτελεῖς τραπέζας* X cf. 189 e vit. Lyc. 13, 6 . **3** *λεωτυχίδα* Σ **6** *ἠρώτησε* ΦΠ **10** *πολέμων* ΣX **11** *ἀγησιλάῳ* ΦΠ **13** ⟨*τοῖς*⟩ Na. ex v. Lyc. 13, 9 **14** *τετρωμ.*—**16** *διδάξας* om. ΦΠ *αὐτὸν ἰδὼν* ΣgX *καλὰ*—**15** *ἀπέχεις* om. ΣgX, sed pro his *ἐνεκάλει ὅτι* Σg **15** *τὰ τροφ.* G *ἀπέχεις* om. G^{1} *μήτε* ΓΣgX *μηδὲ* ΦΠ **16** *διδάξας*] *ἐδίδαξεν· καλὰ γὰρ ἔφη διδασκάλια παρὰ θηβαίων λαμβάνειν* (*ἀπολ.* X) *αὐτὸν ἐθίσαντα καὶ διδάξαντα πολεμεῖν ἄκοντας* gX cf. 189 e (5) **21** *τόκ.*] *πόνους* Herw.

ῥᾳδίως τε ἅμα καὶ καλῶς ἀγωνίζωνται πρὸς τὰς ὠδῖνας, καὶ εἴ τις ἀνάγκη γένοιτο, δύνωνται ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τέκνων καὶ τῆς πατρίδος μάχεσθαι.'

13. *Μεμφομένων δέ τινων τὴν γύμνωσιν τῶν παρθένων* E *ἐν ταῖς πομπαῖς καὶ τὴν αἰτίαν ζητούντων, 'ἵν'' ἔφη 'τὰ αὐτὰ τοῖς ἀνδράσιν ἐπιτηδεύουσαι μηδὲν μεῖον ἔχωσι μήτε κατὰ σώματος ἰσχὺν καὶ ὑγίειαν μήτε κατὰ ψυχῆς φιλοτιμίαν καὶ ἀρετήν, δόξης δὲ τῆς παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑπερφρονῶσιν.' ὅθεν καὶ περὶ Γοργοῦς ἱστορεῖται τῆς Λεωνίδου γυναικὸς τοιοῦτον· εἰπούσης γάρ τινος, ὡς ἔοικε, ξένης πρὸς αὐτὴν ὡς 'μόναι τῶν ἀνδρῶν ἄρχετε ὑμεῖς αἱ Λάκαιναι' ἀπεκρίνατο 'μόναι γὰρ ἡμεῖς ἄνδρας τίκτομεν.'*

14. *Εἵρξας δὲ τοὺς ἀγάμους τῆς ἐν ταῖς γυμνοπαιδίαις θέας καὶ ἀτιμίαν προσθείς πολλὴν πρόνοιαν ἐποιήσατο τῆς παιδοποιίας· τιμῆς δὲ καὶ θεραπείας, ἣν* F *νέοι πρεσβυτέροις παρεῖχον, ἐστέρησε. καὶ τὸ πρὸς Δερκυλλίδαν ῥηθὲν οὐδεὶς ἐμέμψατο, καίπερ εὐδόκιμον ὄντα στρατηγόν· ἐπιόντι γὰρ αὐτῷ τῶν νεωτέρων τις ἕδρας οὐχ ὑπεῖξεν εἰπὼν 'οὐδὲ γὰρ ἐμοὶ σὺ τὸν ὑπείξοντα ἐγέννησας.'*

15. *Πυνθανομένου δέ τινος, διὰ τί τὰς κόρας ἐνο-*

---

4 v. Lyc. 14, 4–8 mor. 225a (2) 240e (5) Plat. Resp. V 3 p. 451c—452b Nic. Dam. FGrHist Jac. II 90F 103z 4 Athen. XIII p. 566e XIV p. 631b cf. Jüthner Wien. Stud. 34 (1913) Crönert, Stud. z. Paläogr. und Pap.-Kde. VI 1906: Philodemi frg. suppl. ex Pap. Herc. 155 XI 2, 17 Suid. s. v. *Λυκ.* Ars. 358 Ap. XI 78 sed v. Num. 25, 5. 6 Aristot. Pol. II 1269b 12. 20—23 **14** v. Lyc. 15, 2—3 Z. mor. 223a Plat. Leg. IV 721d VI 774ab Cic. de leg. III 3, 7 Dion. Hal. IX 22, 2 Strab. X 4, 20 p. 482 Theodoret. Gr. aff. cur. IX 18 Pollux III 48 cf. Prächter, Hierocles d. St. p. 144 K. p. 64—70 **22** 230a (15) v. Sol. 20, 6 Plat. Leg. VI 17 p. 774c Iustin. III 3, 8 Ael. v. h. VI 6 cf. K. p. 70

---

1 *τε* om. Σg **3** ⟨*τῶν*⟩ *τεκν.* Kal. *τῆς* om. Σg **7** *μήτε* prius] *μηδὲ* Γ *ὑγείαν* ΦΠ **9/10** *ἱστόρηται* X **11** *ξένης ὡς ἔοικε* Σg *μόνων* GcXz Mut. *μόνον* OJ^{1+2} **14/15** *γυμνοπαιδιαῖς* GΣgX **20** *ἐμὲ* g

μοθέτησεν ἀπροίκους ἐκδίδοσθαι, 'ὅπως' ἔφη 'μήτε δι' ἔνδειαν ἄγαμοί τινες ἐαθῶσι μήτε διὰ περιουσίαν σπουδάζωνται, ἕκαστος δ' εἰς τὸν τρόπον τῆς παιδὸς ἀφορῶν |
228 ἀρετῇ τὴν αἵρεσιν ποιῶνται.' διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως ἀπήλασεν.

16. Ὁρίσαντος δ' αὐτοῦ καὶ τὸν χρόνον τῶν τε γαμουμένων καὶ τῶν γαμούντων, πρὸς τὸν ζητοῦντα ⟨τὴν αἰτίαν⟩ 'ἵν'' ἔφη 'τὰ γεννώμενα ἰσχυρὰ ᾖ ἐκ τελείων γεννώμενα.'

17. Πρὸς δὲ τὸν θαυμάζοντα, διότι τὸν γεγαμηκότα ἀπεῖρξε μὴ συγκοιμᾶσθαι τῇ γεγαμημένῃ, προσέταξε δὲ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας συνεῖναι τοῖς ἡλικιώταις καὶ τὰς νύκτας ὅλας συναναπαύεσθαι, τῇ δὲ νύμφῃ κρύφα καὶ μετ' εὐλαβείας συνεῖναι, 'ὅπως' ἔφη 'καὶ τοῖς σώμασιν ἰσχυροὶ ὦσι διακορεῖς μὴ γινόμενοι, καὶ τῷ φιλεῖν ἀεὶ
B καινοὶ ὑπάρχωσι καὶ τὰ ἔγγονα ἐρρωμενέστερα παρέχωσι.'

18. Καὶ τὸ μὲν μύρον ἐξήλασεν ὡς τοῦ ἐλαίου φθορὰν καὶ ὄλεθρον, τὴν δὲ βαφικὴν ὡς κολακείαν αἰσθήσεως.

19. Πᾶσι δὲ τοῖς περὶ τὸν τοῦ σώματος καλλωπισμὸν δημιουργοῖς ἀνεπίβατον ἐποίησε τὴν Σπάρτην, ὡς διὰ τῆς κακοτεχνίας τὰς τέχνας λυμαινομένοις.

20. Τοσαύτη δ' ἦν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους σωφροσύνη τῶν γυναικῶν καὶ τοσοῦτον ἀπεῖχε τῆς ὕστερον

---

6 v. Lyc. 15, 4 Z. app. V. I 84 10 v. Lyc. 15, 6—10 Z. 18 Sen. qu. nat. IV 13, 9 Athen. XV 686 f: Chrysipp. St. V. Fr. v. Arnim III app. II fr. 12 p. 200 (sed mor. 127 b) cf. K. p. 92 not. 2 20 v. Lyc. 9, 5 23 v. Lyc. 15, 16—18 Apost. XV 90 cf. K. p. 68. 69

---

1 ὅπως ἔφη (lac. 4 litt.) δι' ἐνδ. J ὅπως φ (lac. 8 litt.) δι' ἐνδ. c 4 προαίρεσιν En ποιῶνται ΓΦΠ ποιῆται ΣgX² (-εῖται m. 1) 6/7 τῶν τε γαμούντων καὶ (τῶν) γαμουμένων ΣgX 7/8 ⟨τὴν αἰτίαν⟩ Xyl. 8 ἵν' ἔφη] ἔφη ὅπως Σg 10 διὰ τί ΣX τὸν ante γεγαμ. Π om. O 12 τῆς ἡμέρας om. Σg συνηλικιώταις Σg 14 ὅπως] ἵν' Σγ 15 γεν. JgΠ (praeter E) 16 ἔγγονα ΓΣgXv Voss. 55 εκγονα z Mut. Π 22 λυμαιν. τὰς τεχν. Σg

περὶ αὐτὰς εὐχερείας, ὡς πρότερον ἄπιστον εἶναι τὸ τῆς
μοιχείας παρ' αὐταῖς. καὶ λόγος ἀπομνημονεύεται Γερα-
δάτα τινὸς Σπαρτιάτου τῶν σφόδρα παλαιῶν, ὃς ἐρω-
τηθεὶς ὑπὸ ξένου, τί πάσχουσιν οἱ μοιχοὶ παρ' αὐτοῖς C
(οὐδὲν γὰρ ὁρᾶν περὶ τούτου νενομοθετημένον ὑπὸ
Λυκούργου), εἶπεν 'οὐδείς, ὦ ξένε, γίνεται μοιχὸς παρ'
ἡμῖν.' ἐκείνου δὲ ὑπολαβόντος 'ἂν οὖν γένηται;' 'ταῦρον'
ἔφη ὁ Γεραδάτας ⟨'ἐκτίνει μέγαν, ὃς ὑπερκύψας τὸ Ταΰ-
γετον ἀπὸ τοῦ Εὐρώτα πίεται.' θαυμάσαντος δ' ἐκείνου
καὶ φήσαντος 'πῶς δ' ἂν γένοιτο βοῦς τηλικοῦτος;'
γελάσας ὁ Γεραδάτας⟩ 'πῶς γὰρ ἄν' ἔφη 'μοιχὸς ἐν
Σπάρτῃ γένοιτο, ἐν ᾗ πλοῦτος μὲν καὶ τρυφὴ καὶ καλλω-
πισμὸς ἀτιμάζονται, αἰδὼς δὲ καὶ εὐκοσμία καὶ τῶν ἡγου-
μένων πειθὼ πρεσβεύονται;'

21. Πρὸς δὲ τὸν ἀξιοῦντα δημοκρατίαν ἐν τῇ πόλει καταστήσασθαι ὁ Λυκοῦργος 'σὺ πρῶτος' ἔφη 'ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ποίησον δημοκρατίαν.'

22. Πυνθανομένου δέ τινος διὰ τί μικρὰς οὕτω καὶ
εὐτελεῖς ἔταξε τῶν θεῶν τὰς θυσίας, 'ὅπως' ἔφη 'μηδέ- D
ποτε τιμῶντες τὸ θεῖον διαλείπωμεν.'

23. Μόνα δέ ταῦτα τῶν ἀθλημάτων ἐφέντος αὐτοῦ τοὺς πολίτας ἀγωνίζεσθαι, ὅπου ἡ χεὶρ οὐκ ἀνατείνεται,

---

15 189 e (2) v. Lyc. 5, 11 Polyb. VI 10 Cic. de rep. II 9, 15. 23, 42 cf. K. p. 29—33. 76 18 172 b c 21 v. Lyc. 19, 9 cf. 189 e (4) K. p. 76

---

1 ὡς πρότ.] ὥσθ' ὅλον Stgm. ex vita ἄπυστον Kaltw. 2 αὐτοῖς Kron. ex vit. 2/3 γεράδα Matrit. (= vit.) γεραδέστα Σ γεραδάτους Voss. 55 4 τί] πῶς O 7 ταῦρον Xyl.[1] e vit. ταὐτὸν ΓΦΠ 7/8 ταῦ. ἔφη om. ΣgX 8 ⟨ἐκτίνει—11 γεραδάτας⟩ e vita Xyl.[1] om. Ω hab. Apost. ἐκτίσει Pant., sed vit. -νει 11 γὰρ E om. O δὲ vit. 12 γένηται O (γένοιτο mg.[2]) Σgz Mut. 13—14 ἐν ᾗ—πρεσβ. om. Apost. 13 ἀτιμάζεται Σg 15 ἐν τῇ πόλει—17 δημοκρατίαν om. sine lac. Σ 16 εἶπε σὺ πρῶτος ΧΦΠ 19 τὰς τῶν θεῶν θυσίας ΣgX app. V. II 112 τῶν θεῶν om. ΦΠ 20 διαλίπωμεν G[1]ΣgXz Mut. E διαλιμπάνωμεν app. V. 21/22 τοῖς πολίταις ΦΠ

ἐπύθετό τις τὴν αἰτίαν· ὁ δέ 'ὅπως' εἶπε 'μηδεὶς αὐτῶν ἐν τῷ πονεῖν ἀπαυδᾶν ἐθίζηται.'

24. *Ἐρωτῶντος δέ τινος, διὰ τί πυκνὰ μεταστρατοπεδεύειν κελεύει, 'ὅπως' εἶπε 'πλείω τοὺς ἐχθροὺς βλάπτωμεν.'*

25. *Ἄλλου δ' ἐπιζητοῦντος διὰ τί πυργομαχεῖν ἀπεῖπε, 'ἵν'' ἔφη 'μὴ ὑπὸ γυναικὸς ἢ παιδὸς ἢ τινος παραπλησίου ἀνθρώπου οἱ ἀμείνονες ἀποθνήσκωσιν.'*

26. *Τοῖς δὲ συμβουλευομένοις τῶν Θηβαίων περὶ τῆς* E *ἱερουργίας καὶ τοῦ πένθους, ἣν ποιοῦνται τῇ Λευκοθέᾳ, συνεβούλευσεν 'εἰ μὲν θεὸν ἡγοῦνται, μὴ θρηνεῖν· εἰ δ' ἄνθρωπον, μὴ ἱερουργεῖν ὡς θεῷ.'*

27. *Πρὸς δὲ τοὺς ἐπιζητοῦντας τῶν πολιτῶν 'πῶς ἂν πολεμίων ἔφοδον ἀλεξοίμεθα;' 'ἐὰν πτωχοί' ἔφη 'ἦτε καὶ μὴ μείζων ἅτερος θατέρου ἐρᾷ εἶναι.'*

28. *Καὶ πάλιν ἐπιζητούντων περὶ τειχῶν, 'οὐκ' ἔφη 'πόλιν εἶναι ἀτείχιστον, ἥτις ἀνδράσι καὶ οὐ πλίνθοις ἐστεφάνωται.'*

29. *Ἐπεμέλοντο δὲ οἱ Σπαρτιᾶται καὶ τῆς κόμης, ἀπομνημονεύοντές τινα Λυκούργου λόγον περὶ τούτου, ὅτι τοὺς μὲν καλοὺς ἡ κόμη εὐπρεπεστέρους ποιεῖ, τοὺς δ' αἰσχροὺς φοβερωτέρους.*

F 30. *Παρήγγειλε δ' ἐν τοῖς πολέμοις τρεψαμένους καὶ νικήσαντας μέχρι τοῦ βεβαιώσασθαι τὸ νίκημα ἐπιδιώ-*

---

3 Xen. Lac. resp. XII 5 6 comp. Lys. et Sull. 4, 5 Herod. IX 70 Thuc. I 102 9 171 de 379 b 763 d Aristot. Rhet. II 23 p. 1399 b 5. 26. 1400 b 5 (Diels Vorsokr. I[2] p. 35) 13 v. Lyc. 19, 11 16 210 e (29. 30) 19 189 e (1) Herod. I 82 Xen. Lac. resp. XI 3 XIII 9 K. p. 80 23 v. Lyc. 22, 9. 10 Z.

4/5 *βλάπτωμεν* ΣgX *-οιμεν* O 14 *ἔφοδον*] *πόλεμον* Σ *ἦτε* Ω *μένητε* vit. 15 *μὴ* om. Σ *μείζων* gXΦ *μεῖζον* O *ἐρᾷ εἶναι* Ku. *ἐρεείνη* ΓJgX *ἐρεείνει* ΦΠ *ἀρεείνη* c *ἐρέῃ εἶναι* Sint. *ἐρᾶτε ἦμεν* vit. 20 *λόγον*] *νόμον* Σg 21 *ἡ κόμη* om. ΦΠ

κειν, εἶτ' εὐθὺς ἀναχωρεῖν· ⟨οὔτε γενναῖον⟩ οὔτε Ἑλληνικὸν φονεύειν τοὺς παρακεχωρηκότας φάσκων. ⟨εἶναι δ' οὐ μόνον καλὸν τοῦτο καὶ μεγαλόψυχον⟩ ἀλλὰ καὶ χρήσιμον· εἰδότας γὰρ τοὺς μαχομένους πρὸς αὐτοὺς ὅτι φείδονται μὲν τῶν ἐνδιδόντων, ἀναιροῦσι δὲ τοὺς ὑφισταμένους, τοῦ μένειν τὸ φεύγειν ὠφελιμώτερον ἡγήσεσθαι.

31. *Πυνθανομένου δέ τινος, διὰ τί τοὺς τῶν πολεμίων νεκροὺς ἀπηγόρευσε σκυλεύειν, 'ὅπως' ἔφη 'μὴ κυπτάζοντες περὶ | τὰ σκῦλα τῆς μάχης ἀμελῶσιν, ἀλλὰ καὶ* 229 *τὴν πενίαν ἅμα τῇ τάξει διασῴζωσι.'*

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ

1. *Λύσανδρος, Διονυσίου τοῦ τῆς Σικελίας τυράννου πέμψαντος αὐτοῦ ταῖς θυγατράσιν ἱμάτια πολυτελῆ, οὐκ ἔλαβεν εἰπὼν δεδιέναι, μὴ διὰ ταῦτα μᾶλλον αἰσχραὶ φανῶσιν.* 1a. *ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον πρὸς τὸν αὐτὸν τύραννον ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως ἀποσταλεὶς πρεσβευτής, προσπέμψαντος αὐτῷ τοῦ Διονυσίου δύο στολὰς καὶ κελεύσαντος ἣν βούλεται ταύτην ἑλόμενον τῇ θυγατρὶ κομίζειν, αὐτὴν ἐκείνην ἔφη βέλτιον αἱρήσεσθαι· καὶ λαβὼν ἀμφοτέρας ἀπῆλθεν.*

---

7 224 b (18) Ael. v. h. VI 6 sed Herod. I 82 11 190 e (1) v. Lys. 2, 7

---

1 ⟨οὔτε γενν.⟩ Bern. e vit. om. Ω οὔτε ΓΦΠ οὐ γὰρ ΣgX 2 φάσκων om. ΣgX ⟨εἶναι—3 μεγαλόψυχον⟩ Wy. cf. vit. om. Ω 3 καὶ ante χρήσ. om. vα 6 ἡγεῖσθαι G[1] ἡγήσασθαι ΦΠ 8 σκυπτάζ. X Voss. 2 σπουδάζ. Σg 9 σκύλα ΓΣX 12 διονυσίου—16 πρεσβευτής om. ΦΠ 13 αὐτῷ X[2] Ambros. 18 n 15 ἀλλ' ὀλίγον Γ ὀλίγον δ' αὖ ΣgX Ambr. 18 n πρὸς—16 πρεσβ. προσ| (ita ut ὕστερον πέμψαντος se excipiant) om. Σ Ambr. 18 πρὸς—πρεσβευτής om. Xn τὸν om. Og 16 πρεσβευτής Bern. ex vita ἀρίστας Γg 17 προσπέμψαντος Γgv Voss. 55 προ (lac. 1 litt.) πέμψαντος X προπέμψ. z Mut. n πέμψ. Σ Ambr. 18 Π 18 ταύτην Γ τούτων Σg τοῦτον X om. Ambr. 18 nΦΠ ἑλόμ.] ἑλέσθαι Ambr. 18 nΦΠ κομίζειν ΓΣgX κομίζοντα Ambr. 18 nΠ κομίσοντα vz κομίσαντα, Voss. 55 Mut. 19 αὐτὴν om. X ἔφη om. O βέλτιον ⟨αὐτοῦ⟩ An. Preg.

2. *Σοφιστὴς δὲ δεινὸς γενόμενος ὁ Λύσανδρος καὶ ἀπάταις τὰ πολλὰ ποικίλλων, τὸ δίκαιον ἐν μόνῳ τῷ λυσιτελεῖ τιθέμενος καὶ τὸ καλὸν ἐν τῷ συμφέροντι, τὸ ἀληθὲς ἔλεγε τοῦ ψεύδους κρεῖττον εἶναι, ἑκατέρου δὲ* B *τῇ χρείᾳ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν τιμὴν ὁρίζεσθαι.*

3. *Πρὸς δὲ τοὺς ψέγοντας αὐτὸν ἐπὶ τῷ δι' ἀπάτης τὰ πλεῖστα πράττειν ὡς ἀνάξιον τοῦ Ἡρακλέους καὶ δόλῳ, οὐκ ἄντικρυς κατορθοῦντα, γελῶν ἔλεγεν, ὅπου μὴ ἐφικνεῖται ἡ λεοντῆ, προσραπτέον εἶναι τὴν ἀλωπεκῆν.*

4. *Ἐπιμεμφομένων δ' ἑτέρων αὐτὸν ἐπὶ ταῖς παραβάσεσι τῶν ὅρκων, οὓς ἐν Μιλήτῳ ἐποιήσατο, ἔλεγε 'τοὺς μὲν παῖδας τοῖς ἀστραγάλοις δεῖ ἐξαπατᾶν, τοὺς δὲ ἄνδρας τοῖς ὅρκοις.'*

5. *Νικήσας δὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐξ ἐνέδρας περὶ Αἰγὸς ποταμοὺς καὶ λιμῷ πιέσας αὐτοὺς παρεστήσατο τὴν πόλιν καὶ ἔγραψε τοῖς ἐφόροις 'ἑαλώκασιν αἱ Ἀθῆναι.'*

C 6. *Πρὸς Ἀργείους δὲ περὶ γῆς ὅρων ἀμφισβητοῦντας πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ δικαιότερα λέγειν αὐτῶν φάσκοντας σπασάμενος τὴν μάχαιραν 'ὁ ταύτης' ἔφη 'κρατῶν βέλτιστα περὶ γῆς ὅρων διαλέγεται.'*

7. *Τοὺς δὲ Βοιωτοὺς ἐπαμφοτερίζοντας, ὅτε διῄει τὴν χώραν, ὁρῶν προσέπεμψε πυνθανόμενος πότερον ὀρθοῖς*

---

1 v. Lys. 7, 5 cf. mor. 234f (49) 6 190e (2) Ael. XIII 8. 9 Apost. IV 19a XII 95 10 v. Lys. 8, 5 Z. mor. 330f 741c Dio Chr. or. 74, 15 p. 640c Ars. 387 Ap. XII 95 cf. 223ab (2. 3) 14 v. Lys. 14, 6 17 190e (3) 21 v. Lys. 22, 4

---

1 ὁ δὲ λύσ. δειν. σοφ. γεν. ΦΠ δεινὸς om. Jv 5 τὴν ἀξίαν om. J 6 ἐπὶ τῷ om. in lac. 6 litt. J (suppl. J[2]) 8 [οὐκ ἄντ. κατορθοῦντα] Kal. ἔφη ΣgX 9 ἡ λεοντῆ Urb. 98 Voss. 2 mg[2] (Bud.) τῇ λεοντῇ O 10 ἐπιμεμφ. Wy. ἀπομ. Ω 12. 13 τοῖς ante ἀστραγ. et ὅρκ. om. ΦΠ 16 ἑαλώκαντι ταὶ ἀθᾶναι XΦΠ (ἀθῆναι A[1]E) ἑαλώ (om. cett. sine lac.) Σg 18 πρὸς ante Λακ. om. Σg 18/19 φάσκοντας αὐτῶν X φασκόντων αὐτῶν Σg 19 σπασ.] πλησάμενος ΓX ταύτῃ Pant. 21 ἐπαμφοτ. ὁρῶν (ὁρ. infra om.) ΣgX

τοῖς δόρασιν ἢ κεκλιμένοις διαπορεύηται τὴν χώραν αὐτῶν.

8. Μεγαρέως δ' ἀνδρὸς ἔν τῳ κοινῷ συλλόγῳ παρρησίᾳ χρησαμένου πρὸς αὐτόν, 'οἱ λόγοι σου' εἶπεν 'ὦ ξένε, πόλεως δέονται.'

9. Ἐπεὶ δὲ Κορινθίων ἀφεστώτων διερχόμενος παρὰ τὰ τείχη τοὺς Λακεδαιμονίους ἑώρα προσβάλλειν ὀκνοῦν- D τας, καὶ λαγώς τις ὤφθη διαπηδῶν τὴν τάφρον, 'οὐκ αἰσχύνεσθε' εἶπεν, 'ὦ Σπαρτιᾶται, τοιούτους φοβούμενοι πολεμίους, ὧν δι' ἀργίαν οἱ λαγωοὶ τοῖς τείχεσιν ἐγκαθεύδουσιν;'

10. Ἐν δὲ Σαμοθρᾴκῃ χρηστηριαζομένῳ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἐκέλευσεν εἰπεῖν, ὅ τι ἀνομώτατον ἔργον αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ πέπρακται. ἐπηρώτησεν οὖν 'πότερον σοῦ κελεύοντος ἢ τῶν θεῶν τοῦτο δεῖ ποιεῖν;' φαμένου δέ 'τῶν θεῶν,' 'σὺ τοίνυν' ἔφη 'ἐκποδών μοι μετάστηθι, κἀκείνοις ἐρῶ, ἐὰν πυνθάνωνται.'

11. Πέρσου δ' ἐρωτήσαντος ποίαν μάλιστα ἐπαινεῖ πολιτείαν, 'ἥτις' ἔφη 'τοῖς ἀνδρείοις καὶ ⟨τοῖς⟩ δειλοῖς E τὰ προσήκοντα ἀποδίδωσι.'

12. Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα, ὅτι ἐπαινοίη αὐτὸν καὶ ὑπερασπάζοιτο, 'δύο βοῦς' ἔφη 'ἔχω ἐν ἀγρῷ· σιγώντων δ' ἀμφοτέρων, ἀκριβῶς ἐπίσταμαι τόν τ' ἀργὸν καὶ τὸν ἐργαζόμενον.'

---

3 190f (5) v. Lys. 22, 3   6 190e (4)   12 217c

---

1 διαπορεύηται G^{1}XΦΠ -ρεύεται G^{2}OΣg   3 ἔν τῳ Stgm. e vit. (ἔν τινι) ἐν τῷ Ω   6 Ἐπεὶ — 10 ἐγκαθ. om. ΦΠ   ἐφεστώτων Σg   παρὰ] ἐπὶ O   10 λαγοὶ Γ   δι' ἀργίαν οἱ λαγωοὶ Σg οἱ λαγ. δι' ἀργ. O   12 χρηστηριαζόμενον αὐτὸν Stgm.   13 ἔργον om. Σ   14 ἐπηρώτησεν οὖν om. ΦΠ (praeter E), sed οὖν add. post πότερον et ἐπηρώτ. post ποιεῖν   σοῦ τοῦτο X mg^{2} ΦΠ   κελεύσαντος ΣgΦΠ   16 μετάστ. Hatz. coll. Eur. Phoen. 40 Diog. L. VI 55 κατάστηθι Ω   19 ⟨τοῖς⟩ Stgm.   21/22 ὑπερασπάζοιτο gA^{2}E -ασπάζ. O   22 ἐν ἀγρῷ ἔφη ἔχω ΦΠ ἔφη om. Σ   καὶ σιγώντων (δὲ om.) Σg

13. *Λοιδορουμένου δέ τινος αὐτῷ, εἶπε 'λέγε πυκνῶς, ὦ ξενύλλιον, λέγε μηδὲν ἐλλείπων, ἂν σου δύνῃ τὰν ψυχὰν κενῶσαι κακῶν, ὧν ἔοικας πλήρης εἶναι.'*

14. *Χρόνῳ δ' ὕστερον μετὰ τὴν τελευτὴν ἀντιλογίας συμμαχικῆς γενομένης, Ἀγησίλαος ἦλθεν ἐπὶ τὴν τοῦ Λυσάνδρου οἰκίαν, ὅπως τὰ περὶ αὐτῆς γράμματα δια-*
F *σκέψηται· ταῦτα γὰρ παρ' αὐτῷ κατέσχεν ὁ Λύσανδρος. εὗρε δὲ καὶ βιβλίον γεγραμμένον τῷ Λυσάνδρῳ περὶ τῆς πολιτείας, ὡς χρὴ τῶν Εὐρυπωντιδῶν καὶ Ἀγιαδῶν τὴν βασιλείαν ἀφελομένους εἰς μέσον θεῖναι καὶ ποιεῖσθαι τὴν αἵρεσιν ἐκ τῶν ἀρίστων, ἵνα μὴ τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, ἀλλὰ ⟨τῶν⟩ οἷος Ἡρακλῆς τῇ ἀρετῇ κρινομένων τὸ γέρας ᾖ, ᾗ κἀκεῖνος εἰς θεῶν τιμὰς ἀνήχθη. καὶ τοῦτον τὸν λόγον ὥρμησε μὲν εἰς τοὺς πολίτας ἐξενεγκεῖν καὶ παραδεικνύναι τὸν Λύσανδρον οἷος ὢν πολίτης διαλανθάνοι καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῶν Λυσάνδρου φίλων. ⟨Λα⟩κρατίδην δέ φασι τότε προεστῶτα τῶν ἐφόρων, εὐλαβηθέντα μὴ πείσῃ ⟨τιν'⟩ ἀναγνωσθεὶς ὁ λόγος, ἐπιλαβέσθαι τοῦ Ἀγησιλάου καὶ εἰπεῖν ὡς οὐ δεῖ ἀνορύττειν τὸν Λύσαν-*
230 *δρον, ἀλλὰ καὶ τὸν λόγον αὐτῷ συγκατορύττειν, πανούργως καὶ πιθανῶς συντεταγμένον.*

15. *Τοὺς δὲ μνηστεύσαντας αὐτοῦ τὰς θυγατέρας, εἶτα μετὰ τὴν τελευτὴν πένητος εὑρεθέντος ἀπειπαμένους ἐζημίωσαν οἱ ἔφοροι, ὅτι πλούσιον μὲν νομίζοντες ἐθερά-*

---

1 gn. V. 558 Stbch. M. A. 30 (Bar. 196 a) cf. 224 d (1) **4** 212 c (52) **22** v. Lys. 30, 6 Ael. v. h. VI 4 X 15 Stob. IV 32 a 21 (IV 787 H.)

---

2 ἐλλείπης J ἐλλίπης c **6/7** ἐπισκέψ. O **8** ἐγγεγραμμ. Ambr. 18 n **9** εὐρυπωντιδῶν Wy. -πρωτίδων ΣgX -ιδῶν ΓΦΠ ἀγιαδῶν GX ἀγ. O ἀγιάδων J ἀργ. g ἀγιδῶν ΦΠ ἀγίδων c **10** βασ.] πολιτείαν Σg **12** ⟨τῶν⟩ Bern. ex vit. κρινομένων gX -ναμένων Σ -νόμενον O **13** ᾗ, ᾗ O εἴη Σg εἴη, ᾗ X **15** δεικν. (om. παρα) Σg ⟨βουλόμενος⟩ τὸν Λύσ. Na. cf. Ku. N. Jhrb. 43 (1891) p. 437 **15/16** διαλανθάνει Σg **16** ⟨Λα⟩κρ. Na. ex vit. Lyc. 30, 5 et cod. X, ubi ante κρατ. lac. 3 litt. κρατίδην Ω **17** φησὶ ΣgX **18** ⟨τιν'⟩ Stgm.

πενον, δίκαιον δὲ καὶ χρηστὸν ἐκ τῆς πενίας ἐπιγνόντες ὑπερεῖδον.

ΝΑΜΕΡΤΗΣ

Ναμέρτης πρεσβευτὴς ἀποσταλείς, μακαρίζοντός τινος αὐτὸν τῶν ἐκεῖθι διότι πολύφιλος εἴη, ἠρώτησεν εἰ δοκίμιον ἔχει τίνι τρόπῳ πειράζεται ὁ πολύφιλος· ἐπιζητοῦντος δὲ θατέρου μαθεῖν, 'ἀτυχίᾳ' εἶπεν. B

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ

1. Νίκανδρος, εἰπόντος τινὸς ὅτι κακῶς αὐτὸν λέγουσιν Ἀργεῖοι, 'οὐκοῦν' ἔφη 'δίκην τίνουσι τοὺς ἀγαθοὺς κακῶς λέγοντες.'

2. Πυθομένου δέ τινος διὰ τί κομῶσι καὶ πωγωνοτροφοῦσιν, 'ὅτι' ἔφη 'πάντων κάλλιστος καὶ ἀδαπανώτατος ἀνδρὶ ὁ ἴδιος κόσμος.'

3. Τῶν Ἀθηναίων δ' εἰπόντος τινός 'λίαν ἀντέχεσθε, ὦ Νίκανδρε, τοῦ σχολάζειν', 'ἀληθίζῃ' ἔφη, 'ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ὑμεῖς ὅπως ⟨ὅτι ἂν⟩ τύχῃ σπουδάζωμεν.'

ΠΑΝΘΟΙΔΑΣ

1. Πανθοίδας πρεσβεύων εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐπιδεικνύν- C
των αὐτῷ τινων τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, εἶπε 'νὴ τοὺς θεούς, ὦ ξένοι, καλὴ γυναικωνῖτις.'

---

3 Por. 544 8 Por. 555 9 233c (6) Paus. III 7,4 12 189f (3) cf. 232e (4) 15 239d (41) 348f 710f Plat. Leg. VII 10 p. 808c 18 Por. 585 19 190a (Theop.)

---

5 τῶν om. X τῶν ἐκεῖθι om. Σ κεῖθι Γ ἐκεῖθεν ὅτι z Mut., δι m. 2 ὅτι m. 1 X εἴη] ὑπαρχει z Mut. 6 πειράσεται Σg 7 εἶπ.] ἔφη Σg 9 κακὸν Σg 10 οἱ ἀργ. ΦΠ 11 κακῶς] κακοὺς c τοὺς κακοὺς ἀγαθὰ λέγοντες Rich. 13 πάντ. ἔφη E 16 ἀληθίζεις ΦΠ 17 ὅπως ⟨ὅτι ἂν⟩ τύχῃ σπουδάζωμεν Po. τύχῃ Jg τύχοι O σπουδάζομεν Ω 19 παντύδας (p. 182, 2 -τύδαν) Σg παντρίδας Φ τὴν om. Γ 20 τινῶν om. ΦΠ μέγα κ. ὑψ. ΓΣgX ἐχυρὸν ΦΠ ἰσχυρὸν v εἶπε — 21 γυν.] καλὴ γυναικωνίτης εἶπεν ὦ ξένοι Σg 21 ὦ om. Γ

2. *Ἐν Ἀκαδημείᾳ δὲ τῶν φιλοσόφων διαλεγομένων πολλὰ καὶ σπουδαῖα, ἐπερωτώντων δὲ τὸν Πανθοίδαν μετὰ ταῦτα τί δοκοῦσιν αὐτῷ οἱ λόγοι εἶναι, 'τί δ' ἄλλο' ἔφη 'ἢ σπουδαῖοι; ὄφελος δ' οὐδέν, μὴ χρωμένων ὑμῶν αὐτοῖς.'*

ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ Ο ΚΛΕΟΜΒΡΟΤΟΥ

1. *Παυσανίας ὁ Κλεομβρότου, Δηλίων δικαιολογουμένων περὶ τῆς νήσου πρὸς Ἀθηναίους καὶ λεγόντων, ὅτι κατὰ τὸν νόμον τὸν παρ' αὐτοῖς οὔθ' αἱ γυναῖκες ἐν τῇ* D *νήσῳ τίκτουσιν οὔθ' οἱ τελευτήσαντες θάπτονται, 'πῶς ⟨ἂν⟩ οὖν' ἔφη 'αὕτη πατρὶς ὑμῶν εἴη, ἐν ᾗ οὔτε γέγονέ τις ὑμῶν οὔτ' ἔσται;'*

2. *Τῶν δὲ φυγάδων αὐτὸν προτρεπομένων ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ἄγειν τὴν στρατιὰν λεγόντων τε ὅτι τοῖς Ὀλυμπίοις ἀνακηρυττομένου αὐτοῦ ἐσύριττον αὐτὸν μόνοι, 'τί οὖν οἴεσθε' ἔφη 'τοὺς ὅτε εὖ ἔπασχον συρίττοντας κακῶς παθόντας ποιήσειν;'*

3. *Πυνθανομένου δέ τινος διὰ τί Τυρταῖον τὸν ποιητὴν ἐποιήσαντο πολίτην, 'ὅπως' ἔφη 'μηδέποτε ξένος φαίνηται ἡμῶν ἡγεμών.'*

4. *Πρὸς δὲ τὸν ἀσθενῆ μὲν τῷ σώματι, συμβουλεύοντα δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους κατὰ γῆν καὶ κατὰ θά-* E *λατταν διακινδυνεύειν, 'θέλεις οὖν' ἔφη 'δεῖξαι σεαυτὸν ἐκδύς, οἷος ὢν ἡμῖν μάχεσθαι συμβουλεύεις;'*

---

1 192ab (Eud. 1. 2) 1033ab Dem. Ol. II 12 **6** Por. 595 **7** Thuc. III 104 V 1 Strab. X 5, 5 p. 486 **13** 179a (27) **18** Plat. Leg. I 5 p. 629a Strab. VIII 4, 10 p. 362 cf. 238e (22)

---

3 *μετὰ ταῦτα* om. *ΦΠ* *αὐτῷ* om. *Σ* *λόγοι οὗτοι ΦΠ* **4** *μὴ* om. *ΣX* **8** *θηβαίους Σg* **9** *τὸν* alt. om. *ΣΠ* *οὐδ' ΓX* **9/10** *ἐν τῇ νήσῳ* om. E **11** ⟨*ἂν*⟩ Cob. **12** *ἔσται Ω* *κείσεται* Herw. **14** *στρατείαν Σ* *τε*] *δὲ ΣgX* **15** *αὐτὸν*] *αὐτοὶ ΣX* Voss. 2 **17** *παθ. κακ. XΦΠ* *παθ.* om. *Σ* *παθ. δὲ κακ.* E **19** *ἐποιήσατο Σg* *μηδέποτε*] *μὴ Σg* **21** *μὲν*] *ἐν* G *ὲν* O om. *Σg* **22** ⟨*καὶ*⟩ *κατὰ γ.* Hch. *κατὰ* ante *θάλ.* om. *ΣXΦΠ* **23** *δια* ante *κινδυν.* om. *Σg*

5. *Θαυμαζόντων δέ τινων ἐν τοῖς λαφύροις τῶν βαρβάρων τὴν πολυτέλειαν τῆς ἐσθῆτος, 'κρεῖσσον' ἔφη 'αὐτοὺς εἶναι πολλοῦ ἀξίους ἢ κεκτῆσθαι πολλοῦ ἄξια.'*

6. *Μετὰ δὲ τὴν ἐν Πλαταιαῖς κατὰ Μήδων γενομένην νίκην τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐκέλευσε τὸ προητοιμασμένον Περσικὸν δεῖπνον παραθεῖναι· τούτου δὲ θαυμαστὴν πολυτέλειαν ἔχοντος, 'νὴ τοὺς θεούς' ἔφη, 'λίχνος ἦν ὁ Πέρσης, ὅτι τοσαῦτα ἔχων ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθε μᾶζαν.'*

ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ Ο ΠΛΕΙΣΤΩΝΑΚΤΟΣ

1. *Παυσανίας ὁ Πλειστώνακτος πρὸς τὸν ἐρωτή-* F *σαντα, διὰ τί τῶν ἀρχαίων νόμων οὐδένα κινεῖν ἔξεστι παρ' αὐτοῖς, 'ὅτι τοὺς νόμους' ἔφη 'τῶν ἀνδρῶν, οὐ τοὺς ἄνδρας τῶν νόμων κυρίους εἶναι δεῖ.'*

2. *'Επαινοῦντος δ' αὐτοῦ ἐν Τεγέᾳ μετὰ τὴν φυγὴν τοὺς Λακεδαιμονίους, εἶπέ τις 'διὰ τί οὖν οὐκ ἔμενες ἐν Σπάρτῃ ἀλλ' ἔφυγες;' 'ὅτι οὐδ' οἱ ἰατροί' ἔφη 'παρὰ τοῖς ὑγιαίνουσιν, ὅπου δὲ οἱ νοσοῦντες, διατρίβειν εἰώθασιν.'*

3. *Πυνθανομένου δέ τινος αὐτοῦ, πῶς ἂν δυνηθεῖεν τοὺς Θρᾷκας νικῆσαι, 'εἰ τὸν ⟨μὲν⟩ ἰατρόν' εἶπε 'στρατηγόν, ⟨ἰατρὸν δὲ τὸν στρατηγὸν⟩ καταστήσαιμεν.'* |

---

1 Plat. Leg. IX 10 p. 870 b Xen. symp. IV 34 Cic. parad. St. VI Sen. ep. 92 4 Herod. IX 82 9 Por. 596 10 Ars. 416 sed cf. 227 b (8) 14 v. Lys. 30, 1 Z. Diog. L. II 70 gn. V. 37 Stbch. app. Gn. 87 Mp 15 (M. 816) Ars. 417 19 gn. V. 343 et Stbch. Comm. Ribb. Lips. 1888 p. 360

---

5 *τὸ* om. *Σ* 7 *ὁ* ante *Πέρσης* AE om. ***O*** 10 *πλειστών.* G²OX *πλειστάν.* ***O*** cf. v. Pericl. 22 15 *οὖν* om. *Π*² *ἔμεινας* J 15/16 *ἐν τῇ σπάρτῃ Σ*g 16 *οἱ* A² om. ***O*** 19 *αὐτὸν* z Mut. A 20. 21 ⟨*μὲν*⟩ et ⟨*τὸν δὲ στρατ. ἰατρὸν*⟩ Stbch. (trp. propter homoeotel. Po.) ex gn. V. 343, ubi Theocrito Chio, et app. V. I 72, ubi Thearidae Lacedaemonio tribuitur fortasse rectius; dictum autem hoc est: *εἰ Χαρμίδην μὲν τὸν ἰατρὸν χειροτονήσετε στρατηγόν, τὸν δὲ νῦν στρατηγοῦντα κελεύσετε ἰατρεύειν· ὁ μὲν γὰρ πολυάνδριον τὴν πόλιν πεποίηκεν, ὁ δ' οὐδένα τῶν πολεμίων ἀνῄρηκεν* 20 *ἰατρὸν ΓΣ*gX¹ et X³mg. *ἄριστον* X³*ΦΠ* *εἶπε*] *ἔφη* cg

231 4. *Ἰατροῦ δ' ἐπισκεπτομένου αὐτὸν καὶ εἰπόντος 'οὐδὲν κακὸν ἔχεις', 'οὐ γάρ σοὶ' ἔφη 'ἰατρῷ χρῶμαι;'*

5. *Μεμφομένου δέ τινος αὐτὸν τῶν φίλων, διότι ἰατρόν τινα κακῶς λέγει, πεῖραν οὐκ ἔχων αὐτοῦ οὐδ' ἀδικηθείς τι, 'ὅτι' εἶπεν 'εἰ ἔλαβον αὐτοῦ πεῖραν, οὐκ ἂν ἔζων.'*

6. *Ἄλλου δ' ἰατροῦ εἰπόντος αὐτῷ 'γέρων γέγονας', 'διότι' εἶπεν 'οὐκ ἐχρησάμην σοὶ ἰατρῷ.'*

7. *Κράτιστον δ' ἔλεγε τοῦτον ἰατρὸν εἶναι τὸν μὴ κατασήποντα τοὺς ἀρρωστοῦντας ἀλλὰ τάχιστα θάπτοντα.*

ΠΕΔΑΡΙΤΟΣ

1. *Πεδάριτος, λέγοντός τινος ὅτι πολλοὶ εἴησαν οἱ*
B *πολέμιοι, 'οὐκοῦν' ἔφη 'ἡμεῖς εὐκλεέστεροι ἐσόμεθα· πλείους γὰρ ἀποκτενοῦμεν.'*

2. *Ἰδὼν δέ τινα τῇ μὲν φύσει μαλακὸν δι' ἐπιείκειαν δ' ἐπαινούμενον ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἔφη 'οὔτ' ἄνδρας γυναιξὶν ὁμοίους ὄντας ἐπαινεῖν δεῖ οὔτε γυναῖκας ἀνδράσιν, ἐὰν μὴ [τὴν γυναῖκα] χρεία τις καταλάβῃ.'*

3. *Οὐκ ἐγκριθεὶς δ' εἰς τοὺς τριακοσίους, ἥτις ἐν τῇ πόλει πρωτεύουσα τιμὴ τῇ τάξει ἦν, ἱλαρὸς καὶ μειδιῶν ἀπῄει· ἀνακαλεσαμένων δ' αὐτὸν τῶν ἐφόρων καὶ πυνθανομένων διότι γελᾷ, εἶπε 'διότι συγχαίρω τῇ πόλει τριακοσίους κρείττονάς μου πολίτας ἐχούσῃ.'*

---

1 app. V. I 86 Ars. 417 3 Ars. 417 6 cf. supra n. 4 cod. Berol. Phill. 1617 f. 8a 11 Por. 599 12 Ars. 417 19 191f Herod. VIII 124 Xen. Lac. resp. IV 3

---

2 *ἔφη ἰατρῷ Γ ἰατρ. ἔφ. O* 3 *αὐτῷ* Xα¹ 5 *εἶπεν* om. *Σ* 6 *ἄλλου Σg τοῦ O* in florilegio cod. Berolin. gr. Phill. 1617 f. 8a legitur: *Ἀριστοτέλης ἐρωτηθεὶς παρὰ ἰδιώτου* (leg. *ἰδιωτικοῦ*) *ἰατροῦ 'πῶς λίαν γέρων γέγονας;' ἔφη 'διότι οὐκ ἐχρησάμην σοι ἰατρῷ.' λίαν γέρων* Ambr. 18 8 *δ'* om. *Σg τοῦτον ἔλεγεν* v 9 *ἀρρώστους g* 12 *πεδάριτος* cf. 191f *παιδάρευτος ΓΣgXv* Voss. 55 *παιδάρητος* z Mut. *Π εἴησαν Γ εἰσὶν O* 16 *ὑπὸ τ. πολ. ἐπαιν. Σg* 18 [*τ. γυν.*] Kaltw. 20 *ἦν* om. *ΓΣgX ἱλ. καὶ* om. *Σ* 22 *διότι O διὰ τί* z Mut. *δι' ὅ, τι* Hatz.

ΠΛΕΙΣΤΑΡΧΟΣ C

1. *Πλείσταρχος ⟨ὁ⟩ Λεωνίδου πρὸς τὸν ἐπερωτήσαντα, διὰ τίν' αἰτίαν οὐκ ἀπὸ τῶν πρώτων βασιλέων προσαγορεύονται, 'ὅτι' ἔφη 'ἐκεῖνοι μὲν ἄγαν βασιλεύειν ἔχρηζον, οἱ δ' ἐκείνων ὕστεροι οὐδαμῶς.'*

2. *Συνηγόρου δέ τινος γελοῖα λέγοντος, 'οὐ φυλάξῃ, ὦ ξένε', ἔφη, 'συνεχῶς γελοιάζων, ὅπως μὴ γελοῖος γένῃ, ὥσπερ καὶ οἱ συνεχῶς παλαίοντες παλαισταί;'*

3. *Πρὸς δὲ τὸν ἀηδόνα μιμούμενον 'ἥδιον' ἔφη, 'ὦ ξένε, αὐτῆς ἄκουσα τῆς ἀηδόνος.'*

4. *Λέγοντος δέ τινος, ὅτι κακολόγος τις αὐτὸν ἐπῄνει 'θαυμάζω' ἔφη 'εἰ μή τις αὐτῷ εἶπεν ὅτι ἀπέθανον· ζῶντα γὰρ ἐκεῖνος οὐδένα καλῶς λέξαι δύναται.'*

ΠΛΕΙΣΤΩΝΑΞ D

Πλειστῶναξ ὁ Παυσανίου, Ἀττικοῦ τινος ῥήτορος τοὺς Λακεδαιμονίους ἀμαθεῖς ἀποκαλοῦντος, 'ὀρθῶς' ἔφη 'λέγεις· μόνοι γὰρ Ἑλλήνων ἡμεῖς οὐδὲν κακὸν μεμαθήκαμεν παρ' ὑμῶν.'

---

1 Por. 611 2 cf. v. Lyc. 2, 4 Ephor. FGrHist. Jac. II 70.F 118 (Strab. VIII 5, 5) et not. II C p. 68, 30 6 Ars. 423 9 191 b (9) 11 Ars. 423 cf. 224 d (1) 14 Por. 613 15 192 b Ars. 423

---

2 ⟨ὁ⟩ Bern. om. *Ω* 2 *πρὸς — 5 οὐδαμῶς* om. *Σ* 4 *ἐκ. μὲν ἔφη* Ambr. 18 *ἄγαν* Kron. cf. Lyc. 2 *τὸ ἄγαν μοναρχικόν* *ἄγιν Γ*g *ἄγειν O* *ἢ βασ. ΣΧΦΠ* 5 *οἱ δ' ἐκ. ὕστ. οὐδ.* om. sine lac. X cum lac. 14 litt. Voss. 55 *ὕστερον ΦΠ* *οὐδαμῶς* G^{3}Og om. *O* 6 *δὲ* om. *Σ* 7 *ἔφη ὦ ξένε ΣΧΦΕ* *ἔφη* om. *αΑΠ*^{3} 9/10 ap. 3 totum om. *O* inest in *Γ* 12 *ἔφη — εἶπεν ΓΣ*gX *εἶπεν — ἔφη ΦΠ* *ὅτι Σ*g ss. *α*^{1} om. *O* *ἀπέθανε* G^{2}OX 15 *πλειστ. — 18 ὑμῶν* om. *Σ*g 16 *ἀμαθ. ἀποκαλ. τ. λακεδ. ΦΠ* 17 *ἡμεῖς γὰρ ἑλλ. μόνοι ΦΠ*

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

1. *Πολύδωρος ὁ Ἀλκαμένους, ἀπειλοῦντός τινος τοῖς ἐχθροῖς συχνά, ‘οὐ συνίης’ ἔφη ‘τῆς τιμωρίας τὸ πλεῖστον καταναλίσκων μέρος;’*

2. *Ἐξάγοντος δ' αὐτοῦ τὸ στράτευμα ἐπὶ Μεσσήνην, ἤρετό τις εἰ τοῖς ἀδελφοῖς μάχεσθαι μέλλει, ‘οὐκ’ ἔφη, ‘ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἀκλήρωτον τῆς χώρας βαδίζειν.’*

E 3. *Ἀργείων δὲ πάλιν μετὰ τὴν τῶν τριακοσίων μάχην ἐκ παρατάξεως πανδημεὶ κρατηθέντων, τὸν Πολύδωρον οἱ σύμμαχοι παρεκελεύοντο μὴ παριέναι τὸν καιρόν, ἀλλ' ἐπελθόντα τῷ τείχει τῶν πολεμίων τὴν πόλιν αἱρεῖν· ῥᾷστον γὰρ ἔσεσθαι, τῶν μὲν ἀνδρῶν ἀπολωλότων, τῶν γυναικῶν δ' ἀπολελειμμένων· ἔφη οὖν πρὸς αὐτούς ‘τὸ μὲν ἐκ τοῦ ἴσου μαχόμενον νικᾶν τοὺς ἐναντιουμένους ἐστί μοι καλόν, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν ὅρων τῆς χώρας μεμαχημένον τὴν πόλιν ἐπιθυμεῖν λαβεῖν οὐ δίκαιον τίθεμαι. εἶναι· ἦλθον γὰρ χώραν ἀπολαβεῖν οὐ καταλαβέσθαι πόλιν.’*

4. *Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί Σπαρτιᾶται κατὰ πόλεμον κιν-*
F *δυνεύουσιν ἀνδρείως, ‘ὅτι’ ἔφη ‘αἰδεῖσθαι τοὺς ἡγεμόνας ἔμαθον, οὐ φοβεῖσθαι.’*

ΠΟΛΥΚΡΑΤΙΔΑΣ

Πολυκρατίδας πρεσβεύων πρὸς τοὺς βασιλέως στρατηγοὺς μεθ' ἑτέρων, ἐρομένων αὐτὸν πότερον ἰδίᾳ πάρει-

---

1 Por. 628 2 Ars. 423 3 306ab Herod. I 81—83 cf. gn. V. 77 Stbch. Kohlmann, Othryades. Rh. M. 29 (1874), 467 et not. 1 19 225d (12) Ars. 423 22 Por. 629a cf. 604 23 v. Lyc. 25, 7

---

2 ὁ Σg om. *O* 3/4 τὸ πλεῖστον καταναλ. τῆς τιμωρίας (μέρος om.) ΦΠ 5 μεσήν. ΣgX Mut. 6 ⟨ἐπειδὴ⟩ ἤρετο Hch. 7 βαδίζειν Σgu βαδίζει *O* -δίζω ss. Voss. 2 m.[2] (Bud.) 9 τῷ πολυδώρῳ Ku. 10 παρεῖναι ΓΦΠ 11 ἑλεῖν E 13 δ' om. Π τῶν δὲ γυν. ss. A[2]E οὖν om. XΦΠ 15 τῶν ὁρώντων O (τῶν ὅρων τῶν corr. Bern.) 16/17 εἶναι τίθεμαι E 23 πολυστρ. vit. τοὺς τοῦ βασ. ΦΠ 24 αὐτῶν Ald.[2]

σιν ἢ δημοσίᾳ ἐπέμφθησαν, 'αἴκα τύχωμεν, δημοσίᾳ' εἶπεν, 'εἰ δὲ μή, ἰδίᾳ.'

ΦΟΙΒΙΔΑΣ

† Φοιβίδας, πρὸ τοῦ κινδύνου τοῦ Λευκτρικοῦ λεγόντων τινῶν δείξειν τὴν ἡμέραν ταύτην τὸν ἀγαθόν, πολλοῦ τὴν ἡμέραν ἔφησεν ἀξίαν εἶναι, δυναμένην τὸν ἀγαθὸν δεῖξαι.

ΣΟΟΣ

Σόον | λέγεται ἐν χωρίῳ χαλεπῷ καὶ ἀνύδρῳ πολιορ- 232
κούμενον ὑπὸ Κλειτορίων ὁμολογῆσαι τὴν δορίκτητον αὐτοῖς ⟨ἂν⟩ ἀφεῖναι γῆν, εἰ πίοιεν ⟨οἱ⟩ μετ' αὐτοῦ πάντες ἀπὸ τῆς πλησίον πηγῆς· ἐφρούρουν δ' αὐτὴν οἱ πολέμιοι. γενομένων δὲ τῶν ὅρκων, συναγαγόντα τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ διδόναι τῷ μὴ πιόντι τὴν βασιλείαν· οὐδενὸς δὲ καρτερήσαντος ἀλλὰ πάντων πιόντων, αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι καταβάντα καὶ περιρρανάμενον, ἔτι τῶν πολεμίων παρόντων, ἀπελθεῖν καὶ τὴν χώραν κατασχεῖν ὡς μὴ πιόντα.

ΤΗΛΕΚΛΟΣ

1. Τήλεκλος πρὸς τὸν εἰπόντα, ὅτι ὁ πατὴρ λέγει κακῶς αὐτόν, 'εἰ μὴ αὐτῷ' ἔφη 'λεκτὸν ἦν, οὐκ ἂν B
ἔλεγεν.'

---

3 Por. 734 4 811 b 8 Por. 670 et p. 150 9 v. Lyc. 2 cf. Wilam. Herm. 40 p. 145. K. p. 9—11 18 Por. 698 19 Ars. 454

---

1 αἴκα Wy. αἴκε Ω τύχωμες, δαμοσίᾳ — 2 αἰ δὲ Cob. 4 φοιβ. G[1] Vat. 1308 Paris. 2078 O ϑοιβίδας Matrit. σοιβίδας G[3]Xv Voss. 55 Π συνίδας Σg σιβίδας z Mut. Φοιβ. tunc non superstes; repugnat etiam literarum ordini (Wy.) fortasse Σφοδρίου, qui cecidit ad Leuctra (Emper.) σοιξιάδας? Na. cf. CIGr 1271. Dawkins Annual of the Brit. School at Athens XVI (1909/10) p. 43/44 7/9 δεῖξαι σῶον. λέγεται Ω corr. Xyl. Wy. 10 κλιτωρ. Γc κλιτορ. Jg 11 ⟨ἂν⟩ Bern. ἐφεῖναι ΓΦ ἀφήσειν vit. ⟨οἱ⟩ Turn. e vit. 12 ἐφρούρουν — πολέμιοι om. vit. 16 ἀπελθεῖν Turn. e vit. ἐπελθ. Ω 17 πάντων πιόντων vit. 19 τήλεκλος Xyl. τήλεκρος O τήλεκτρος X λέγοι Γ 20 αὐτὸν κακῶς Σg

2. Εἰπόντος δὲ τοῦ ἀδελφοῦ, ὅτι οὐχ ὁμοίως αὐτῷ προσφέρονται οἱ πολῖται ὡς ἐκείνῳ ὄντι ἐκ τῶν αὐτῶν, ἀγνωμονέστερον δέ, εἶπε 'σὺ γὰρ οὐκ οἶδας ἀδικεῖσθαι, ἐγὼ δέ.'

3. Ἐρωτηθεὶς δὲ διὰ τί ἔθος παρ' αὐτοῖς ἐστι τοὺς νεωτέρους τοῖς πρεσβυτέροις ἐξανίστασθαι, 'ὅπως' ἔφη 'περὶ τοὺς μὴ προσήκοντας οὕτως ἔχοντες τιμῆς μᾶλλον τιμῶσι τοὺς γονέας.'

4. Πυθομένου δέ τινος πόσην κέκτηται οὐσίαν, ἔφη 'οὐ πλείω τῆς ἱκανῆς.'

ΧΑΡΙΛΛΟΣ

1. Χάριλλος ἐρωτηθεὶς διὰ τί τοὺς νόμους ὁ Λυκοῦργος οὕτως ὀλίγους ἔθηκεν, 'ὅτι' ἔφη 'τοῖς ὀλίγα λέγουσιν ὀλίγων καὶ νόμων ἐστὶ χρεία.'

C *2. Πυνθανομένου δέ τινος διὰ τί τὰς μὲν κόρας ἀκαλύπτους, τὰς δὲ γυναῖκας ἐγκεκαλυμμένας εἰς τοὐμφανὲς ἄγουσιν, 'ὅτι' ἔφη 'τὰς μὲν κόρας ἄνδρας εὑρεῖν δεῖ, τὰς δὲ γυναῖκας σῴζειν τοὺς ἔχοντας.'*

3. Τῶν δὲ εἱλώτων τινὸς θρασύτερον αὐτῷ προσφερομένου, 'εἰ μὴ ὠργιζόμην' εἶπε, 'κατέκτανον ἄν σε.'

4. Ἐρωτήσαντος δέ τινος αὐτὸν τίνα νομίζει πολιτείαν ἀρίστην, ἔφη 'ἐν ᾗ ἂν περὶ ἀρετῆς πλεῖστοι πολιτευόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἄνευ στάσεως ἀγωνίζεσθαι θέλωσι.'

5. Πυνθανομένου δέ τινος διὰ τί πάντα τὰ τῶν θεῶν

---

1 190a Plat. Gorg. 24 p. 469c 29 p. 474c 4 237c (10) Ars. 454 8 Ars. 454 10 Por. 747 11 189f (1) 14 Apost. XV 93 Ars. 482 18 189f (2) 20 154e Stob. IV 1, 134 H. Ars. 482 24 239a (28) cf. 285c app. V. I 87 cf. Head Hist. num. p. 434

---

6 *μὴ* om. *Γ* *προήκοντας ΓΣ* 8 *κέκτηνται* .v Voss. 55 *Π* 9 *οὐ* om. *Γ* 11 *χαρῖλος Σ*g 12 *ὀλίγους οὕτως Σ* 189f *λέγ.*] *θέλουσιν* Og 18 *καὶ* om. Jg 19 *ὠργιζόμην* Xa²*Π* *ὀργιζοίμην* *O* 20 *ἐρωτηθεὶς δὲ* (*τινὸς αὐτὸν* om.) *ΦΠ* *νομίζειν* O*Φ* *νομίζοι* g 21 *ἀρίστην εἶναι Γ* 21. 22 nonne *ἀγωνιζόμενοι—πολιτεύεσθαι*? Po. 22 *ἀγ. θέλ. Γ*X *διαγων. θέλ. Σ*g *ἀγωνίζονται* (om. *θέλ.*) *Φ*E *ἀγωνίζωνται* vaA *θέλωσι* X *θέλουσι Γ*

ξόανα μεθ' ὅπλων ἵδρυται παρ' αὐτοῖς, 'ὅπως' ἔφη 'μήτε τὰ κατὰ τῶν ἀνθρώπων ὀνείδη λεγόμενα διὰ τὴν δειλίαν ἐπὶ τοὺς θεοὺς ἀναφέρωμεν, μήτε οἱ νέοι τοῖς θεοῖς ἀνόπλοι⟨ς⟩ εὔχωνται.'

6. *Πρὸς δὲ τὸν πυθόμενον διὰ τί κομῶσιν εἶπεν ὅτι 'τῶν κόσμων ὁ φυσικὸς καὶ ἀδάπανος οὗτός ἐστι.'*

---

1. *Σαμίων πρεσβευταῖς μακρολογοῦσιν ἔφασαν οἱ Σπαρτιᾶται 'τὰ μὲν πρῶτα ἐπιλελάθαμες, τὰ δὲ ὕστερα οὐ συνήκαμες διὰ τὸ τὰ πρῶτα ἐπιλελᾶσθαι.'* D

2. *'Ῥήτορος μακρὸν κατατείναντος λόγον καὶ τὰς ἀποκρίσεις αἰτοῦντος, ἵνα τοῖς πολίταις ἀπαγγείλῃ, 'ἀπάγγελλε τοίνυν' ἔφασαν 'ὅτι μόλις μὲ νσὺ ἐπαύσω λέγων, μόλις δὲ ἡμεῖς ἀκούοντες.'*

3. *Πρὸς Θηβαίους περί τινων ἀντιλέγοντας 'ἢ φρονεῖν' εἶπον 'δεῖ ἔλασσον ἢ δύνασθαι μεῖζον.'*

4. *Λάκων ἐρωτηθείς, δι' ἣν αἰτίαν τὰς τοῦ πώγωνος τρίχας ἐπὶ πολὺ κομᾷ, εἶπεν 'ἵνα βλέπων τὰς πολιὰς μηδὲν ἀνάξιον αὐτῶν πράττω.'* E

5. *Ἄλλος πυθομένου τινός 'διὰ τί ἐγχειριδίοις βραχέσι χρῆσθε;' 'ἵνα πλησίον' εἶπε 'τοῖς πολεμίοις εἰς χεῖρας ἵκωμες.'*

---

5 230b 189de 7 223d gn. V. 13 Stbch. 10 215e
14 190e (5) 16 cf. 189e 19 191e 218c

---

4 *ἀνόπλοι⟨ς⟩* Ku. *ἄνοπλοι* sive *ἄοπλοι* **Ω** *ἄοπλοι τοῖς θεοῖς* *Γ* 5/6 ap. 6 om. ***O*** praebent codd. fam. *Γ* fere idem 230b Nicandro tribuitur 7 nullum indicium novae partis **Ω** *διάφορα τῶν ἐν τοῖς λάκωσιν ἀδόξων ἀποφθέγματα* Steph. 7—9 ap. 1 om. ΣgX 8. 9 *πρᾶτα* Cob. 8 *ἐπιλελ.—πρῶτα* om. O *ἐπιλελάσμεθα* Cob. 8/9 *συνήκαμες* ΦΠ *συνήκαμεν* G *συνείκαμες* Cob. 9 *πρῶτα*] *πράγματα* GΦα[1] *ἐπιλελάσθαι* Γz Mut. A 10—13 ap. 2 om. ***O*** praebent *Γ* 14 *θηβαίων* α *θηβαῖον—ἀντιλέγοντα* AEΠ[2] 15 *εἶπεν* Σgz Mut., ut Charillo antecedenti tribui videatur 17 *κομᾷ* Ku. *κομᾷς* ΓΣX *κομώσας ἔχεις* ΦΠ (*κ. ἔχει* Ambr. 18 Wy.) *κοσμοῦσιν—βλέποντες*—18 *πράττομεν* g 19—21 ap. 5 om. ***O*** praebent *Γ*

6. *Ἐπαινοῦντός τινος τοὺς ⟨Ἀργείους ὡς⟩ ἀρίστους μαχητάς, Λάκων εἶπεν ʽἐν Τροίᾳ.ʼ*

7. *Ἕτερος ἀκούσας δειπνήσαντάς τινας βιάζεσθαι πίνειν ʽμὴ καὶ ἐσθίειν' εἶπε ʽβιάζονται;ʼ*

8. *Πινδάρου δὲ γράψαντος* (dith. 4 fr. 76 Schr.)

Ἑλλάδος ἔρεισμα Ἀθῆναι

Λάκων ἔφη καταπεσεῖν ἂν τὴν Ἑλλάδα ὀχουμένην ἐρείσματι τοιούτῳ.

9. *Ἐπεὶ δ' ἰδών τις ἐν πίνακι γραπτῷ Λάκωνας ὑπ' Ἀθηναίων σφαττομένους ἔλεγεν ʽἀνδρεῖοί γ' Ἀθηναῖοιʼ, Λάκων ὑποτυχὼν ʽἐν τῷ πίνακιʼ εἶπε.*

F 10. *Πρὸς δέ τινα προσιέμενον τὰς ἐκ διαβολῆς βλασφημίας Λάκων εἶπε ʽπαῦσαι κατ' ἐμοῦ τὰ ὦτα χορηγῶν.ʼ*

11. *Πρὸς δὲ τὸν κολαζόμενον καὶ λέγοντα ʽἄκων ἥμαρτονʼ εἶπέ τις ʽἄκων τοίνυν καὶ κολάζου.ʼ*

12. *Ἰδών τις ἐν ἀποχωρήσει θακεύοντας ἐπὶ δίφρων ἀνθρώπους ʽμὴ γένοιτοʼ εἶπεν ʽἐνταῦθα καθίσαι, ὅθεν οὐκ ἔστιν ⟨ὑπ⟩εξαναστῆναι πρεσβυτέρῳ.ʼ*

13. *Χίων ποτὲ κατ' ἐπιδημίαν ἀπὸ δείπνου ἐμεσάντων ἐν τῷ ἐφορείῳ καὶ χεσάντων ἐπὶ τῶν δίφρων, ἔνθα*
233 *οἱ ἔφοροι ἐκάθηντο, | τὸ μὲν πρῶτον ἰσχυρῶς ἀνεζήτουν*

---

3 Lucian. Demosth. encom. 10 Ars. 421 6 350 a 12 Stob. III 2, 41 15 app. V. I 88 17 v. Lyc. 20, 15 20 Ael. v. h. II 15 (de Clazomeniis) gn. P. 19 Hesych. s. v. *Κλαζομένιος*

1—2 ap. 6 om. ΣgX *τοὺς ⟨ἀργείους ὡς⟩ ἀρ. μαχ.* Po. *τοὺς ἀρ. μαχ.* Ω *τοὺς ἀργείους μαχητὰς* aut *τ. ἀργ. ἀρίστους μαχ.* Hertl. — *τ. ἀργείους ⟨ὡς⟩ μαχητὰς* v. Leeuwen Nab. — *τοὺς ⟨ἀργ. ὡς ὄντας⟩ ἀρίστους μαχ.* Tucker 2 *λάκων ἀκούσας εἶπ.* ΦΠ (ex versu insequenti irrepsit) 3—4 ap. 7 om. Σg 3 *ἕτ.*] *λάκων* X 5 *δὲ* om. ΦΠ 10 *ἀθηναίων* (lac. 7 litt.) *'μένους* J (suppl. *νικο* J²) *ἀθηναίων* (lac. 7 litt.) *τουμένους* c 11 *πίνακι*] *πίνειν* Φ praeter v 16 *ἄκων εἶπε* om. *τις* Σg 17 *τις*] *ποτὲ* g om. Σ *θακεύοντας* Ku. cf. vit. *θακέοντας* Ω *θακοῦντας* Turn. 19 ⟨*ὑπ*⟩*εξ.* Po. ex vita *ἐξαν.* Ω 20 *κατ'*] *μετ'* Σg

τοὺς ποιήσαντας μὴ πολῖται τυγχάνουσιν· ὡς δ' ᾔσθοντο ὅτι Χῖοι ἦσαν, ἐκήρυξαν ⟨ὅτι⟩ τοῖς Χίοις ἐφιᾶσιν ἀσελγαίνειν.

14. Ἐπεὶ δέ τις τῶν ἀμυγδαλῶν τὰς σκληρὰς ἑώρα διπλασίου πωλουμένας, 'μὴ σπάνιοι' ἔφη 'οἱ λίθοι;'

15. Τίλας τις ἀηδόνα καὶ βραχεῖαν πάνυ σάρκα εὑρὼν εἶπε 'φωνὰ τύ τίς ἐσσι καὶ οὐδὲν ἄλλο.'

16. Ἰδών τις τῶν Λακώνων Διογένη τὸν κύνα περιλαμβάνοντα ἀνδριάντα χάλκεον, ψύχους ὄντος σφοδροῦ, ἐπύθετο εἰ ῥιγοῖ· ἀρνησαμένου δέ, 'τί οὖν' ἔφη 'μέγα ποιεῖς;'

17. Ὀνειδισθείς τις τῶν Μεταποντίων εἰς δειλίαν ὑπὸ Λάκωνος, 'ἀλλὰ μήν' ἔφη 'οὐκ ὀλίγα τῆς ἀλλοτρίας B ἔχομεν·' ὁ δέ 'οὐ μόνον ἄρα' ἔφη 'δειλοὶ ἀλλὰ καὶ ἄδικοί ἐστε.'

18. Κατ' ἐπιδημίαν τις ἐν Σπάρτῃ κρηπιδούμενος ὀρθὸς ἐπὶ θατέρου σκέλους εἶπε πρὸς Λάκωνα 'οὐκ ἂν οἶμαί σε, ὦ Λάκων, τοσοῦτον χρόνον ἐπὶ τοῦ ποδὸς ὅσον ἐγὼ στῆναι.' καὶ ὅς ὑπολαβών 'οὐ γάρ' ἔφη· 'τῶν μέντοι χηνῶν οὐκ ἔστιν ὅστις οὔ.'

19. Μεγαλυνομένου τινὸς ἐπὶ τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ, εἶπέ

---

4 Athen. II p. 52—54 6 Ars. 465 cf. Stob. IV 50b 57 8 Diog. L. VI 23 21 Plat. Phaedr. 43 p. 260e (cf. Vahlen Op. ac. I 475/6) Ars. 366 Apost. XII 10

---

1 τυγχάνουσι Γ τυγχάνωσι O 2 ἦσαν ΣgXE εἴησαν ΓΦαΑΠ[2] ⟨ὅτι⟩ Hch. 4 τῶν ἀμυγδαλῶν τὰς σκληρὰς Ha. amygdalas duras Xyl.[1] cf. Athen. τὰς ἀμυγδαλᾶς τῶν σκληρῶν Ω 5 διπλασίου Kaltw. διπλασίω ΓΣgXΦα[1] διπλασίους α[2]ΑΕΠ[2] 6 τίλλας ΓΣgX πάνυ om. Γ 7 εἶπε om. ΓΣgX φωνάτο τί ἐστί Γ φωνά τοι ἐστὶ Σ φ. τοι ἔφη ἐστὶ g φ. τι τοι ἐστὶ X 8 ἰδ. τ. τ. λακ. ΓX λάκων ἰδὼν Σg ἰδ. τις λάκων ΦΠ ˙ διογένην XΦΠ 10 ῥιγῴη ΣgXΦΠ 12/13 ὑπὸ λακ. εἰς δειλ. Σg 14/15 ἔφη post ἄδικοι pon. gX 17 ὀρθῶς ΣgX 21 μεγαλ. δὲ X 21sq. εἶπε τις om., λάκων ante μεγαλ. pos. Σg

τις Λάκων 'ἀλλὰ νὴ τὼ σιὼ τέχνη ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἧφθαι οὔτε ἐστὶν οὔτε μήποτε γένηται.'

20. Ἀργείου ποτὲ εἰπόντος 'πολλοὶ τάφοι παρ' ἡμῖν εἰσὶ Σπαρτιατῶν', Λάκων εἶπεν 'ἀλλὰ μὴν παρ' ἡμῖν
C Ἀργείων οὐδὲ εἷς', ὡς αὐτῶν μὲν πολλάκις Ἄργους ἐπιβεβηκότων Ἀργείων δὲ τῆς Σπάρτης οὐδέποτε.

21. Λάκων αἰχμαλωτισθεὶς καὶ πιπρασκόμενος, τοῦ κήρυκος λέγοντος 'Λάκωνα πωλῶ', ἐπεστόμισεν εἰπών 'αἰχμάλωτον κήρυσσε.'

22. Τῶν παρὰ Λυσιμάχῳ στρατευομένων ἐρωτηθείς τις ὑπ' αὐτοῦ, μήτι τῶν εἱλώτων ἐστί, 'σὺ δ' οἴει' ἔφη 'ἐπὶ τὸ παρὰ σοῦ τετρώβολον Λάκωνα ἥξειν;'

23. Ὅτε Θηβαῖοι νικήσαντες τοὺς Λάκωνας ἐν Λεύκτροις πρὸς αὐτὸν παρῆσαν τὸν Εὐρώταν, καί τις μεγαλαυχῶν εἶπε 'ποῦ νῦν εἰσὶν οἱ Λάκωνες;' Σπαρτιάτης
D ληφθεὶς ὑπ' αὐτῶν 'οὐ πάρεισιν' ἔφη· 'οὐ γὰρ ἂν ὑμεῖς δεῦρο ἤλθετε.'

24. Ἀθηναίων ἀξιούντων, ὅτε παρέδωκαν τὸ ἄστυ, Σάμον αὐτοῖς μόνην ἐᾶσαι, εἶπον 'ὅταν αὐτῶν ἦτε, τότε καὶ ἄλλους ἔχειν ζητεῖτε·' ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία (Par. gr. II 571)

'ὃς αὐτὸς αὑτὸν οὐκ ἔχει, Σάμον θέλει.'

25. Πόλιν τινὰ κατὰ κράτος ἑλόντων Λακεδαιμονίων, οἱ ἔφοροι εἶπον 'οἴχεται τὸ πάλαισμα τῶν νέων· [οὐκέτι ἕξουσιν ἀνταγωνιστὰς οἱ νέοι].'

26. Ἄλλην πόλιν ὑπισχνουμένου τοῦ βασιλέως αὐτῶν

---

3 v. Ages. 31, 8 Ars. 345 7 234 c (40) Ars. 345 18 Dio Chr. or. 74, 5 p. 637 c Diogenian. Prov. VII 34 Apost. XIII 5 Ars. 388 Mp 12 p. 797 cf. gn. Vat. 517 Stbch. 23. 26 224 b (17)

---

1 ναὶ Cob. τοῦ] τῆς ΕΠ^2 4 λάκων ante ἀργ. (v. 3) Σg εἶπεν] ἔφη Σg 11 μήτι Γz Mut. μή τις O 14 τὸν om. Σg 18 ἀξ. αὐτοὺς Σg 19 μόνον OE om. G^1 ss. G^3 οὐκ ἦτε et in fine enuntiati interrogandi signum pon. ΧΦΠ 24 οὐκέτι —25 νέοι del. ut glossema Pant. 25 οἱ νέοι om. ΦΠ 26 τοῦ om. ΟΣgΦΠ

τέλεον ἀφανιεῖν ἣν συμβεβήκει πράγματα πολλάκις παρεσχῆσθαι τοῖς Λάκωσιν, οὐκ ἐπέτρεψαν, φάμενοι 'μηδαμῶς ἀφανίσῃς μηδ' ἀνέλῃς τὴν ἀκόνην τῶν νέων.'

27. Τοῖς παλαίουσι παιδοτρίβας οὐκ ἐφίστανον, ἵνα μὴ E τέχνης ἀλλ' ἀρετῆς ἡ φιλοτιμία γένηται. διὸ καὶ Λύσανδρος ἐρωτώμενος, ὅπως ὁ Χάρων ἐνίκησεν αὐτόν, 'τᾷ πολυμηχανίᾳ' εἶπε.

28. Φιλίππου γράφοντος, ὅτε εἰς τὴν χώραν αὐτῶν παρεγένετο, πότερον βούλονται φίλιον ἐλθεῖν ἢ πολέμιον αὐτόν, ἀντεφώνησαν 'οὐδέτερον.'

29. Πρεσβευτήν τινα διαπεμψάμενοι πρὸς Ἀντίγονον τὸν Δημητρίου, πυθόμενοι ὅτι ἐκάλεσεν αὐτὸν βασιλέα, ἐζημίωσαν, καίτοι μέδιμνον πυρῶν ἑκάστῳ παρ' αὐτοῦ σιτοδείας οὔσης κομίζοντα.

30. Δημητρίου ἐγκαλοῦντος ὅτι ἕνα πρεσβευτὴν ἔπεμψαν πρὸς αὐτόν, 'οὐχ ἱκανὸς οὖν' εἶπον, 'εἷ πρὸς ἕνα εἷς;'

31. Ἐνέγκαντός τινος ἀρίστην γνώμην μοχθηροῦ, ταύ- F την μὲν ἀπεδέξαντο, περιελόμενοι δὲ τούτου περιέθηκαν ἑτέρῳ καλῶς βεβιωκότι.

32. Ἀδελφῶν πρὸς ἀλλήλους διαφερομένων τὸν πατέρα ἐζημίωσαν, ὅτι τοὺς υἱεῖς στασιάζοντας περιορᾷ.

---

4 236e (72) 639f v. Pelop. 7 fin. 8 235a (53) 15 216b (16) 17 208d (5) 801c Aeschin. I 180 Gell. 18, 3 Ma 15 V. f. 86a 20 Ars. 345

---

1 ἀφανίσειν G⁴OX ἣν O ἧ Γ πολλάκις] πολλὰ Σg 3 τὴν ἀκόνην Γ τὴν ἀκόναν Σg τὰν ἀκόνον ΧΦΠ 4 λάκωνες τοῖς παλ. Σg 5 διὸ καὶ om. Σg 5/6 Λυσανορίδας Wy. cf. v. Pelop. 13 mor. 576a saepius 6 πῶς ΣgX τῇ ΣgX 8 γράφοντος v Voss. 55 Π γράψαντος O 9 παρεγένετο gE -γίνετο O βούλεται ΦαΑ 9 10 φιλ. αὐτὸν ἢ πολ. ἐλθ. ΣgX 10 αὐτὸν om. G¹ 11 πέμψαντες ΦΠ 12 τὸν om. Σ 13 καίτοι — 14 κομίζοντα om. Σ 14/15 κομ. sqq.| βιάζοντα δημ. ἐγκαλοῦντος. οτι δὲ ἕνα X 15—16 ap. 30 om. ΦΠ 16 εἰ O εἰ· GX om. g 16/17 εἶ⟨ς⟩ πρὸς ἕνα; Εἰσενέγκαντος Bas.

33. *Ψάλτην ἐπιδημήσαντα ἐζημίωσαν, ὅτι δακτύλοις κιθαρίζει.*

34. *Δύο παῖδες ἐμάχοντο, ἅτερος δ' αὐτῶν τὸν ἕτερον ἔτρωσε δρεπάνῳ πληγῇ θανασίμῳ· τῶν δὲ συνήθων παίδων, ἐπεὶ διαλύεσθαι ἔμελλεν, ἐπαγγελλομένων ἀμυνεῖσθαι καὶ ἀναιρήσειν τὸν πλήξαντα, 'μηδαμῶς' εἶπε |*
234 *'πρὸς θεῶν, οὐ γὰρ δίκαιον· καὶ γὰρ ἂν ἐγὼ ἐποίησα τοῦτο, εἰ ἔφθασα καὶ ἀγαθὸς ἐγενόμην.'*

35. *Ἕτερον παιδάριον, ἐπεὶ παρῆν ὁ καιρός, ἐν ᾧ κλέπτειν νενόμιστο τοὺς ἐλευθέρους παῖδας ὅ τι τις δύναιτο καὶ μὴ λαθεῖν αἰσχρὸν ἦν, ὡς οἱ σὺν αὐτῷ παῖδες ζῶν ἔκλεψαν ἀλωπέκιον καὶ ἔδοσαν αὐτῷ φυλάττειν, παραγενομένων τῶν ἀπολωλεκότων ἐπὶ ζήτησιν, ἔτυχε μὲν ὑποβαλὼν τὸ ἀλωπέκιον ὑπὸ τὸ αὑτοῦ ἱμάτιον, ἀγριαίνοντος δὲ τοῦ θηρίου καὶ τὴν αὐτοῦ πλευρὰν κατεσθίοντος μέχρι τῶν σπλάγχνων ἠρέμει, ἵνα μὴ γένηται καταφανής.*
B *ὡς δ' ὕστερον ἐκείνων ἀπελθόντων ἐθεάσαντο τὸ γεγονὸς οἱ παῖδες καὶ ἐμέμφοντο, λέγοντες ἄμεινον εἶναι φανερὸν ποιῆσαι τὸ ἀλωπέκιον ἢ μέχρι θανάτου κρύπτειν, 'οὐ μὲν οὖν' εἶπεν, 'ἀλλὰ κρεῖττον ταῖς ἀλγηδόσι μὴ ἐνδόντα τελευτᾶν ἢ περίφωρον γενόμενον διὰ μαλακίαν τὸ ζῆν αἰσχρῶς περιποιήσασθαι.'*

36. *Περιτυχόντες τινὲς Λάκωσι καθ' ὁδὸν εἶπον 'εὐτυχήκατε, ἀρτίως ἐντεῦθεν λῃστῶν ἀπιόντων.' οἱ δέ 'οὐ μὰ τὸν Ἐνυάλιον, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὴ περιτυχόντες ἡμῖν.'*

---

1 802f 220c (Ecprep.) 9 v. Lyc. 18, 1 23 cf. 194d (3) Ars. 345

---

1 ap. 33 post 34 ponit X 4 *πληγῇ*] *τῇ* J *δρεπ. πλ.* om. in lac. 14 litt. c 5 *ἐπειδὴ* X *ἔμελλον* Π 7/8 *τοῦτο ἐποίησα* ΣgX *ἔπραξα τοῦτο* z Mut. 9 *ἕτερον* om. X (quod antecedit ap. 33) 12 *ἔδωκαν* Σg 12/13 *παραγεν. δὲ τῶν* Σg 13 *ἀπολεσάντων* Σg 15 *πλευρὰν αὐτοῦ* ΦΠ 20 *ἀλγηδόσι μὴ ἐνδόντα* Bern. *ἀλγηδόσιν ἢ εὔδοντα* Γ *μὴ ἐνδόντα* om. O 23 *λάκωσι περιτυχ. τινὲς* Σg 24 *τῶν λῃστῶν* Σg

37. *Λάκων ἐρωτηθεὶς τί ἐπίσταται, εἶπεν 'ἐλεύθερος εἶναι.'*

38. *Παῖς Σπαρτιάτης αἰχμαλωτισθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως καὶ πραθεὶς τὰ μὲν ἄλλα πάντα ὑπήκοος ἦν τῷ πριαμένῳ, ὅσα ᾤετο προσήκειν ἐλευθέρῳ ποιεῖν·* C *ὡς δὲ προσέταξεν ἀμίδα κομίζειν, οὐκ ἠνέσχετο εἰπὼν 'οὐ δουλεύσω.' ἐνισταμένου δ' ἐκείνου, ἀναβὰς ἐπὶ τὸν κέραμον καὶ εἰπὼν '† εἴση τῆς ὠνῆς' ἔβαλεν ἑαυτὸν κάτω καὶ ἐτελεύτα.*

39. *Ἕτερος πωλούμενος, εἰπόντος τινός 'ἐὰν ἀγοράσω σε, χρήσιμος ἔσῃ;' 'κἂν μὴ ἀγοράσῃς' εἶπεν.*

40. *Ἄλλος αἰχμάλωτος πιπρασκόμενος, τοῦ κήρυκος ἐπιλέγοντος ἀνδράποδον πωλεῖν, 'κατάρατε' εἶπεν, 'οὐκ ἐρεῖς αἰχμάλωτον;'*

41. *Λάκων ἐπὶ τῆς ἀσπίδος μυῖαν ἔχων ἐπίσημον καὶ ταύτην οὐ μείζω τῆς ἀληθινῆς, ὡς καταγελῶντές τινες ἔλεγον ⟨ὅτι⟩ ὑπὲρ τοῦ λανθάνειν τοῦτο πεποιήκει, 'ἵνα* D *μὲν οὖν' εἶπε 'φανερὸς ὦ· οὕτω γὰρ τοῖς πολεμίοις πλησίον προσέρχομαι, ὥστε τὸ ἐπίσημον ἡλίκον ἐστὶν ὑπ' αὐτῶν ὁρᾶσθαι.'*

42. *Ἕτερος, ἐν συμποσίῳ προσενεχθείσης λύρας, 'οὐ Λακωνικόν' εἶπε 'τὸ φλυαρεῖν.'*

---

1 242d (30) Stob. III 13, 58 app.V. I 90 Ars. 345 **3** 242d (30) Philo Quod omnis probus sit liber 17 p. 882c Sen. ep. 77, 14 Arrian. Diss. Epict. I 2, 8 cf. O. Hense Mus. Rh. 47 (1892) p. 218 **10** 242c (29) **12** 233c (21) **15** Ars. 346 **21** 212e (57) 220a (3) v. Themist. 2, 4 Cic. Tusc. I 2, 4

1/2 *ἐλεύθ. εἶν. εἶπε* ΣgX **3** *αἰχμαλωτισθεὶς* in ras. α²ΦΠ *-τευθεὶς* **O** *-τηθεὶς* gv **4** *τοῦ βασ.* om. ΣgX **7** *ἐνιστ.* α² Brux. *ἀνιστ.* **O** **8** *εἴση* **Ω** (*εἴσηι* G) ⟨*μεταμελήσ*⟩*ει σοι* Na. *οἰμώξῃ* Mez. (tum *τῆς ὠνῆς* del. Wy.) cf. 242d ⟨*ὀν*⟩*ήσῃ* Wy. ⟨*οὐκ ὀν*⟩*ήσῃ* Cob. *γεύσῃ* Ku. *οἴ σοι* (vaeh tibi) Bern. *ἐνέβαλεν* G¹ *κάτω* α²Π om. **O** **10/11** *χρήσ. ἔσῃ, ἐὰν ἀγ. σε;* ΦΠ **12—14** ap. 40 om. ΣgX **17** ⟨*ὅτι*⟩ Turn. *πεποιήκοι* Γ *πεποιηκέναι* (om. *ὅτι*) Halm **18** *πλησίον* om. Σ **21** *ἕτ.* **O** *λάκων* Σg **22** *ἔφη* Π

43. *Σπαρτιάτης ἐρωτηθεὶς εἰ ἀσφαλὴς ἡ εἰς Σπάρτην ὁδὸς εἶπεν 'ὁποῖος † καθίσῃς· οἱ μὲν γὰρ λέοντες βαδίζοντι ὅπα κα λέωντι, τὼς δὲ λαγὼς ἐπὶ τᾶ σκηνᾶ θηρεύομες.'*

44. *Ἐν χειραψίᾳ περικρούοντος τοῦ προστραχηλίζοντος κενοσπούδως καὶ κατασπῶντος ἐπὶ τὴν γῆν, ἐπειδὴ τῷ σώματι ἐλείπετο ὁ προσπεσών, ἔδακε τὸν βραχίονα· καὶ*
E *ὁ ἕτερο ςεἶπε 'δάκνεις, ὦ Λάκων, ὥσπερ αἱ γυναῖκες·' 'οὐ μὲν οὖν' εἶπεν ἅτερος, 'ἀλλ' ὥσπερ οἱ λέοντες.'*

45. *Χωλὸς ἐπὶ πόλεμον ἐξιών, ἐπακολουθούντων αὐτῷ τινων καὶ διαγελώντων, ἐπιστραφεὶς εἶπε 'κακαὶ κεφαλαί, οὐ φεύγοντα δεῖ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι, ἀλλὰ μένοντα καὶ τὴν τάξιν φυλάττοντα.'*

46. *Ἕτερος τοξευθεὶς καὶ ἐκλείπων τὸν βίον οὐχὶ τοῦτο ἔφησεν αὐτῷ μέλειν, ὅτι ἀποθανεῖται, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ γύννιδος τοξότου καὶ μηδὲν πράξας.*

47. *Εἰς πανδοκεῖόν τις καταλύσας καὶ δοὺς ὄψον τῷ*

---

5 186d **10** 210f (34) cf. 225a (3—5) **14** v. Arist. 17, 8 Herod. IX 72 **17** 128c 995b Ael. v. h. XIV 7 Ars. 222 Apost. VI 76

---

1 *εἰς*] *ἐπὶ ΣgX* **2** *καθίσῃς ΓX καθίσεις ΣgΦΠ κα ἴῃς* Ha. *κα βαδίζῃς* Rich. *κα τις ἧς* Tuck. **2/3** *βαδ. ὅπα κα λέωντι* (= *βούλωνται*) Bern. *βαδ. ἄπο καλέοντι Γ βαδ. ἀποκαλέοντι Σg βαδίζοντες ἀποκλαίοντι* X (cum ras.) *Φ* (*ἀποκλαίουσι* v) *Π* **3** *τὼς*] *τοὺς ΣgΦΠ* *τᾶ σκηνᾶ Ω* iure defend. Po. (sec. Lacedaemoniorum usum cf. Xen. resp. Lac. 15, 4 et Cyr. II 3, 1. 19. 22. 24 III 2, 31) **3/4** *θηρεύομεν Σg*n Ambr. 18 *θηρεύοντες* v Voss. 55 **5** *παρακρούοντος* Hch. **10—13** ap. 45 om. *Σg*X (text.) brevius et melius narratur hoc modo in Xmg'*ΦΠ*: *Χωλὸς ἐπὶ πόλεμον ἐξιὼν καὶ διαγελώμενος εἶπεν 'οὐ φευγόντων δεῖ, ἀλλ' ἱσταμένων καὶ τὴν τάξιν τηρούντων.'* cf. Sternbch. ad gn. V. 389 **11** *διαγελ.* G *γελ.* O **14—16** ap. 46 om. *Σg*X (text.) paulo mutatum in Xmg'*ΦΠ*; post *καὶ* (14) pergunt: *τὸν βίον ἐκλείπων ἔλεγεν 'οὐ μέλει μοι τοῦτο ὅτι ἀποθανοῦμαι, ἀλλ'* *κτλ.* ut in *Γ* **16** *τοξευτοῦ* G'O **17** *λάκων εἰς πανδο-*

πανδοκεῖ κατασκευάσαι, ὡς ἅτερος τυρὸν ᾔτει καὶ ἔλαιον, ‘εἶτ’ ἔφη ‘εἰ τυρὸν εἶχον, ἔτι ἂν ἐδεόμην ὄψου;’

48. *Πρὸς δὲ τὸν μακαρίζοντα Λάμπιν τὸν Αἰγινήτην, διότι ἐδόκει πλουσιώτατος εἶναι ναυκλήρια πολλὰ ἔχων,* F *Λάκων εἶπεν ‘οὐ προσέχω εὐδαιμονίᾳ ἐκ σχοινίων ἀπηρτημένῃ.’*

49. *Εἰπόντος δέ τινος Λάκωνι ὅτι ψεύδεται, ἀπεκρίνατο ‘ἐλεύθεροι γάρ εἰμες· οἱ δ’ ἄλλοι, αἴκα μὴ τἀληθῆ λέγωντι, οἰμώξονται.’*

50. *Προθέμενός τις νεκρὸν στῆσαι ὀρθόν, ὡς πάντα ποιῶν οὐκ ἐδύνατο, ‘νὴ τὼ σιώ’ εἶπεν, ‘ἔνδον τι εἶναι δεῖ.’*

51. *Τύννιχος, Θρασυβούλου τοῦ παιδὸς ἀποθανόντος, εὐρώστως ἤνεγκε· καὶ ἐπίγραμμα εἰς τοῦτον ἐγένετο·* | (Dioscorides Anth. Pal. VII 229)

τὰν Πιτάναν Θρασύβουλος ἐπ’ ἀσπίδος ἤλυθεν ἄπνους 235
ἑπτὰ πρὸς Ἀργείων τραύματα δεξάμενος,
δεικνὺς ἀντία πάντα· τὸν αἱματόεντα δ’ ὁ πρέσβυς

---

3 787a Demosth. XXIII 211 (691) Dio Chr. or. 64, 9 p 594 Diog. L. I 103. 104 Cic. Tusc. V 14, 40 7 cf. 190e (2) 223b (3) app. V. I 92 cf. Cic. de orat. II 68, 276 13 Por. 708 Ars. 454 15 241f (16)

χεῖον καταλ. κ. δ. ὄψ. τῷ πανδοκεῖ συσκευάσαι, ὁ δὲ τυρὸν ᾔτ. κ. ἔλ. καὶ ὅς, εἰ, φησί, τυρὸν εἶχον καὶ ἔλαιον, ἐδεόμην ὄψου; Σg (*πανδοχεῖ* cg *οὐκ* ss. ante *ἐδεόμην* g[2]) 1 *κατασκ.* Γ *συσκ.* Σg *σκευάσαι* O 2 *εἶτ’ ἔφη εἰ* Γ *τί ἔφη εἰ* ΦΠ *εἰ φησί* X *ἔτι*] *ὥστε* X *ἂν* om. O 3 *πρὸς δὲ τὸν*] *λάκων πρὸς τὸν* Σg 4 *πλουσιώτερος* Π *εἶναι ὅτι* Σg *εἶν. διότι* X *πολλὰ ναυκλήρια εἶχεν* ΣgX 5 *λάκ. εἶπ.*] *ἔφη* Σg 7—9 ap. 49 om. Σg 7 *δὲ* om. ΓX 8 *ἐλεύθερος γάρ εἰμι* E *ἄλλοι δ’ αἴκα* (om. *οἱ*) X 9 *λέγωντι* αAv *λέγοντι* G[1]E *λέγονται* G[2]OX *λέγοντες* z Mut. *λέγωσιν* app. V., ubi in unum coaluerunt app. 66 et 49 10—11 ap. 50 om. ΣgX 10 *ὄρθιον* ΦΠ 11 *ἠδύν.* G[1]ΦΠ *τὼ σιώ* Γ *δία* ΦΠ *δεῖ* O *δοκεῖ* n 12 *τύνιχος* ΑΕΠ[2] 15 *τὰν πιτάναν* ΑΕΠ[2] *τὰ πιτάναν* O (sine acc. Γ) om. Σg *ἤλ. ἄπν.*] *ἀποθανόντος* Σ 16 *ἀργείους* O 17—p. 198, 1 *ὁ* lac. 9 litt. *θεὶς* c

θεὶς ἐπὶ πυρκαϊὴν Τύννιχος εἶπε τάδε·
'Δειλοὶ κλαιέσθωσαν· ἐγὼ δέ σε τέκνον ἄδακρυς
θάψω, τὸν καὶ ἐμὸν καὶ Λακεδαιμόνιον.'

52. *Ἀλκιβιάδῃ τῷ Ἀθηναίῳ βαλανέως ἐπὶ πλεῖστον παραχέοντος ὕδωρ, Λάκων εἶπε 'τί τοῦτο ὡς οὐ καθαρῷ, σφόδρα δὲ ῥυπαρῷ; πλεῖον παράχει.'*

53. *Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος προστάσσοντός τινα δι' ἐπιστολῆς, ἀντέγραψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι 'Φιλίππῳ· περὶ ὧν ἅμμιν ἔγραψας, οὔ'.* 53 a. *ὅτε δ' ἐνέβαλεν εἰς τὴν Λακωνικὴν ὁ Φίλιππος καὶ ἐδόκουν ἅπαντες ἀπολεῖσθαι,*
B *εἶπε πρός τινα τῶν Σπαρτιατῶν 'τι νῦν ποιήσετε, ὦ Λάκωνες;' 'τί γάρ' ἔφη 'ἄλλο ἢ ἀνδρείως ἀποθανούμεθα; μόνοι γὰρ ἡμεῖς Ἑλλήνων ἐλεύθεροι εἶναι καὶ μὴ ὑπακούειν ἄλλοις ἐμάθομεν.'*

54. *Μετὰ δὲ τὴν Ἄγιδος ἧτταν, ὁμήρους αἰτοῦντος Ἀντιπάτρου πεντήκοντα παῖδας, Ἐτεοκλῆς ἐφορεύων εἶπε παῖδας μὲν οὐ δώσειν, ἵνα μὴ ἀπαίδευτοι γένωνται, τῆς*

---

2 225e (Loch.) **4** 237b (5) **7** 513a cf. 233e (28) app. V. I 89. 91 P.-W. IX 2566 **9** 219e (Damind.) Cic. Tusc. V 14, 42 Val. Max. VI 4 ext. 4 Frontin. IV 5, 12 **15** 64d Stob. III 7, 60 gn. P. 307 cf. ad v. 9 **16** Eteocl.] Por. 282

---

1 *θεὶς — τάδε*] *παῖδ' — τιθείς* Anth. Pal. *πῦρ καίειν* G (ss. *η* m. 2) *πῦρ καίει* Σg **3** *καὶ* prius om. $α^1$ *καὶ* alterum om. X **4** *ἐπὶ*] *ὅτι* Bern. *ὡς* Na. *πλεῖον* Σg *πλέον* X **5** *λάκων* ante *ἀλκιβ.* (4) Σg *τοῦτο* O *τούτῳ* XΦ *ὡς*] *καὶ* X *οὐ* O om. Σ **5/6** *τυννοῦτο ὡς καθαρῷ; σφόδρα δὲ ῥυπαρός· πλεῖον παράχει* fere Po. (de *τυννοῦτο* cf. Aristoph. Ach. 367 Eq. 1220 Nub. 878) **6** *δὲ*] *καὶ* Σg *ὡς* add. ante *ῥυπαρῷ* Π *παράχει* Turn. *παρέχει* Ω **7—14** ap. 53 + 53a om. Σg **7—9** ap. 53 om. ΦΠ (ab *τοῦ μακ.—οὔ*) **7** *φίλιππος* ΦΠ *τινα* O *δεινὰ* Xn Ambr. 18 cf. 199, 3 om. app. V. 91 *πολλὰ μὲν καὶ χαλεπὰ* Stob. III 760 gn. P. 307 **8** *φιλίππῳ* Γ om. X **9** *ἅμιν* Γ *δὲ* om. ΦΠ **10** *ὁ φίλ.* om. ΦΠ *καὶ* om. E **11** *εἶπε δὲ* E **14** *ἐμάθ.*] *ἐθέμεθα* E **15** *δὲ* om. Σg

πατρίου ἀγωγῆς ἀτευκτήσαντες· οὐδὲ πολῖται γὰρ ἂν εἴησαν· πρεσβύτας δ' ἢ γυναῖκας, εἰ βούλοιτο, διπλασίους δώσειν. ἀπειλοῦντος δ' αὐτοῦ δεινά, εἰ μὴ λάβοι, ἀπεκρίναντο κοινῇ 'ἐὰν χαλεπώτερα θανάτου ἐπιτάττῃς, εὐκολώτερον ἀποθανούμεθα.'

55. Πρεσβύτης ἐν Ὀλυμπίᾳ συντελουμένου τοῦ ἀγῶνος C
προθυμούμενος θεάσασθαι, καθέδρας ἠπόρει· πολλοὺς δ' ἐπιπορευόμενος τόπους ὑβρίζετο καὶ ἐσκώπτετο, μηδενὸς αὐτὸν παραδεχομένου· ὡς δὲ κατὰ τοὺς Λακεδαιμονίους ἧκεν, ἀνέστησαν πάντες οἱ παῖδες καὶ πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν τοῦ τόπου ἐκχωροῦντες· τῶν δὲ Πανελλήνων ἐπισημειωσαμένων κρότῳ τὸ ἔθος καὶ ὑπερεπαινούντων, ὁ πρεσβύτης κινήσας 'πολιόν τε κάρη πολιόν τε γένειον' (Χ 74 Ω 516) καὶ δακρύσας 'οἴμοι τῶν κακῶν' φησίν, 'ὡς ἅπαντες μὲν οἱ Ἕλληνες ἐπίστανται τὰ καλά, χρῶνται δ' αὐτοῖς μόνοι Λακεδαιμόνιοι.'

φασὶ δέ τινες, ὅτι καὶ Ἀθήνησι τὸ αὐτὸ ἐγένετο· Παν- D
αθηναίων γὰρ ὄντων οἱ Ἀττικοὶ γέροντα προεπηλάκιζον, προσκαλούμενοι μὲν ὡς παραδεξόμενοι, εἰ δὲ παραγένοιτο, οὐ προσδεχόμενοι· ὡς δὲ διεξιὼν σχεδὸν ἅπαντας ἐγένετο κατὰ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων θεωρούς, ἅπαντες τῶν βάθρων ἀναστάντες τοῦ τόπου παρεχώρουν· ἀγασθεὶς δὲ ὁ ὄχλος ἐπὶ τῷ γεγονότι ἐκρότησε μετὰ πολλῆς ἐπισημασίας, καί τις εἶπε τῶν Σπαρτιατῶν 'νὴ τὼ σιώ, ἴσασι μὲν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ καλά, οὐ πράσσουσι δέ.'

---

17 Cic. de sen. 18, 63 Val. Max. IV 5 ext. 2 25 cf. Eurip. frg. 841 mor. 33e

---

1 πατρίας X ἀτευκτ. O ἀτακτ. z Mut. Π ἀτυχήσαντες Wy. (ἢ τοῦ κτίσαντος Σ) γὰρ om. ΓΣgX 3 δ' αὐτοῦ] ἀντιπάτρου Σg εἰ μὴ δώσει λάβοι Σ 6 ὀλυμπίαις Γ ὀλυμπίοις ΦΠ 11/12 ἐπισημειωσαμ. Ω ἐπισημηναμ. Cob. 12 ἦθος Steph. 14 ἔφη Σg 18 γὰρ om. Σgn Ambr. 18 19 εἰ δὲ καὶ X 21 τοὺς λακ. om. τῶν OΣgE 24 νὴ] ναὶ Cob. 25 οἱ om. Σg πράττουσι ΣgXn Ambr. 18

56. Ἐπαίτης ἤτησε Λάκωνα· 'ἀλλ' εἰ δοίην σοι' ἔφη 'μᾶλλον πτωχεύσεις, τῆς δ' ἀσχημοσύνης σου ταύτης ὁ
E πρῶτος μεταδοὺς αἴτιος, ἀργόν σε ποιήσας.'

57. Λάκων ἰδὼν ἀγείροντά τινα θεοῖς 'οὐδέν' εἶπε 'φροντίζειν θεῶν πτωχοτέρων ἑαυτοῦ.'

58. Λαβών τις μοιχὸν ἐπ' αἰσχρᾷ γυναικί 'ἄθλιε' εἶπε 'τίς τοι ἀνάγκα;'

59. Ἄλλος ἀκούων ῥήτορος μεγάλας στρέφοντος περιόδους, 'ἀλλὰ νὴ τὼ σιώ' εἶπεν 'ἀνδρεῖός γε ὁ ἄνθρωπος, ⟨ὅς⟩ πρὸς οὐδὲν ὑποκείμενον εὖ στροβιλοῖ τὰν γλῶσσαν.'

60. Εἰς Λακεδαίμονα παραγενόμενός τις καὶ τὴν πρὸς τοὺς πρεσβύτας τῶν νέων τιμὴν θεασάμενος, 'ἐν Σπάρτῃ μόνῃ' εἶπε 'λυσιτελεῖ γηράσκειν.'

61. Ἐρωτηθεὶς Λάκων ὁποῖός ἐστι Τυρταῖος ὁ ποιη-
F τής, 'ἀγαθός' εἶπε 'κακκονῆν νέων ψυχάς.'

62. Ἕτερος ἀλγῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξῄει ἐπὶ πόλεμον· λεγόντων δ' αὐτῷ τινων 'ποῖ ἄπει οὕτως ἔχων ἢ τί ποιήσων;' 'κἂν μηδὲν ἕτερον πράξω' ἔφη 'πολεμίου γε μάχαιραν ἀμβλυνῶ.'

---

6 525d cf. 125a Philogel. 261 (Eb. p. 56) cf. Nauck Philol. 35 (1876) p. 726 8 220d (1. 2) 12 cf. n. 55 15 959b v. Cleom. 23, 4 (p. 805d) Athen. XIV p. 630f. 17 cf. 210f (34) gn. V. 392 Stbch.

---

1 λάκ. ἐπαίτ. ἤτ. Σg δοίην Π δῴην O σου om. Σg 6 λάκων μοιχ. λαβ. Σg 7 τίς] τί X 8—10 ap. 59 om. E 8 ἄλλ.] λάκων Σg 9 ἀλλὰ νὴ τὼ σιὼ om. Σg νὴ] ναὶ Cob. ἀνδρ. γε εἶπεν Σg 10 ⟨ὅς⟩ Hertl. στροβιλῶν (ὅς non add.) Ku. τὰν Γ τὴν O 13 πρεσβυτέρους ΣgX 15 λάκ. ἐρωτ. Σg 16 κακκονῆν Herw. κακκανῆν v. Cleom. 2 (34), 4 (-ην, ήν, ῆν) κακάνειν ΓΣg (κακὰν c) κακανεῖν ΦΠ κακύνειν X Matr. Par. 2078 cf. 959b κακονεῖν Voss. 55 κακκονεῖν Mez. ἀκονεῖν Turn. ἀκονᾶν Wy. 17 ἕτερ.] λάκων Σg 18 ποῖ Hch. ποῦ Ω 18/19 ἢ τί ποιήσων om. Σg 19 γε] δὲ X³Π

63. *Βοῦλις καὶ Σπέρχις Λακεδαιμόνιοι πορευθέντες ἐθελονταὶ πρὸς Ξέρξην τὸν Περσῶν βασιλέα ἐπὶ τιμωρίᾳ. ἣν ὤφλεν ἡ Λακεδαίμων κατὰ χρησμόν, διότι κήρυκας | πεμφθέντας ὑπὸ τοῦ Πέρσου ὡς αὐτοὺς ἀπέκτειναν,* **236** *ἐλθόντες πρὸς τὸν Ξέρξην ἐκέλευον ᾧ βούλεται τρόπῳ διαχρήσασθαι αὐτοὺς ὑπὲρ Λακεδαιμονίων. ὡς δ' ἐκεῖνος ἀγασθεὶς ἀπέλυσε τοὺς ἄνδρας καὶ ἠξίου μένειν παρ' αὐτῷ, 'καὶ πῶς ἄν' ἔφασαν 'δυναίμεθα ζῆν ἐνταῦθα, πατρίδα καταλιπόντες καὶ νόμους καὶ τούτους τοὺς ἄνδρας, ὑπὲρ ὧν τοσαύτην ἤλθομεν ὁδὸν ἀποθανούμενοι;' Ἰνδάρνου δὲ τοῦ στρατηγοῦ ἐπὶ πλέον δεομένου καὶ λέγοντος τεύξεσθαι αὐτοὺς τῆς ἴσης τιμῆς τοῖς μάλιστα ἐν προαγωγῇ φίλοις τοῦ βασιλέως, ἔφασαν 'ἀγνοεῖν ἡμῖν δοκεῖς, ἡλίκον ἐστὶ τὸ τῆς ἐλευθερίας, ἧς οὐκ ἂν ἀλλάξαιτό τις νοῦν ἔχων τὴν Περσῶν βασιλείαν.'*

64. *Λάκων, ἐπεὶ τῇ μὲν προτέρᾳ ἡμέρᾳ ὁ ξένος αὐτὸν* B *ἐξέκλινε, τῇ δ' ἑξῆς στρώματα χρησάμενος δαψιλῶς ὑπεδέχετο, ἐπιβὰς τοῖς στρώμασι κατεπάτει, ἐπιλέγων διὰ ταῦτα ἐχθὲς οὐδ' ἐπὶ ψιάθου ὑπνωκέναι.*

65. *Ἕτερος ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας καὶ ὁρῶν τοὺς Ἀθηναίους τὸ τάριχος ἀποκηρύττοντας καὶ τὸ ὄψον καὶ τελωνοῦντας καὶ πορνοβοσκοῦντας καὶ ἕτερα ἔργα ἀσχήμονα πράττοντας καὶ μηδὲν αἰσχρὸν ἡγουμένους, ὅτε ἐπανῆλθεν*

---

1 815e Herod. VII 134—136 Dio Chr. or. 76, 5 Luc. Demosth. encom. 32 Stob. III 7, 69. 39, 27 Por. 176. 673 20 cf. Stob. III 1, 98 (p. 43/44 H.) = gn. P. 333

---

1 *βοῦλις* Bern. ex Herod. Luc. Suid. s. v. Por. 176 *βοῦρις* Ω *σπέρχις* Bern. ex Stob. III 7, 69 (*σπέρχης*) cf. mor. 959e *σπάρτις* GgX IG III 4798 *σπάρτης* ΟΣ *σπέρτις* ΦΠ *σπερθίης* Herod. Por. 673 2 *ἐθελοντὰ* Γ *ἐθελοντὶ* Σg 3 *ὤφλεν* ΓX[1] *ὤφειλεν* ΣgX[2]Π *ὤφελεν* Φα[2] *λακεδαιμονία* Ο *λακεδαιμόνων* ΣgEn Ambr. 18 4 *ὑπὸ*] *ἀπὸ* ΦΠ 5 *ἐλθ. πρ. τ. ξ.* om. Σg 8 *ἔφη* Φα[1] *ἔφησαν* Π 11 *ἰνδάρου* ΓΣg *ἰδάρνου* E *ὑδάρνου* Wesseling ex Her. VII 135 20 *λάκων εἰς ἀθ. ἐλθ.* Σg 21 *τάριχον* Σg *ὑποκηρ.* Σ 23 [*καὶ*] ante *μηδὲν* Pant.

εἰς τὴν πατρίδα, τῶν πολιτῶν πυνθανομένων αὐτοῦ ποῖά C *τινά ἐστι τὰ ἐν Ἀθήναις, ‘πάντα’ εἶπε ‘καλά,’ εἰρωνευόμενος καὶ παριστὰς ὅτι πάντα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καλὰ νομίζεται, αἰσχρὸν δ’ οὐδέν.*

66. *Ἄλλος ἐρωτώμενος περί τινος ἀπεκρίνατο ‘οὔ·’ ὡς δ’ ὁ ἐρωτήσας ἀπεκρίνατο ὅτι ‘ψεύδῃ’, ‘ὁρᾷς οὖν’ ἔφη ‘ὅτι μάταιος εἶ περὶ ὧν ἐπίστασαι ἐρωτῶν.’*

67. *Ἧκόν ποτε κατὰ πρεσβείαν Λάκωνες πρὸς Λύγδαμιν τὸν τύραννον· ὡς δ’ ἐκεῖνος ὑπερτιθέμενος πολλάκις συντυχεῖν ἀνεβάλλετο, τὸ δ’ ἐπὶ πᾶσι μαλακῶς ἔχειν αὐτὸν ἔφη τις, οἱ πρέσβεις ‘λέγε αὐτῷ’ εἶπον ‘ὅτι μὰ τοὺς θεοὺς οὐ παλαισόμενοι πρὸς αὐτὸν ἐληλύθαμεν, ἀλλὰ διαλεχθησόμενοι.’*

D 68. *Λάκωνά τινά τις μυσταγωγῶν ἠρώτα τί πράξας ἑαυτῷ σύνοιδεν ἀσεβέστατον, ὁ δέ ‘γινώσκουσιν οἱ θεοί’ ἔφη· ἐπικειμένου δὲ μᾶλλον καὶ λέγοντος ‘πάντως σε δεῖ εἰπεῖν’, ὁ Λάκων ἀντηρώτησε ‘τίνι με δεῖ εἰπεῖν, σοὶ ἢ τῷ θεῷ;’ τοῦ δ’ εἰπόντος ‘τῷ θεῷ’, ‘σὺ τοίνυν’ ἔφη ‘ἀποχώρησον.’*

69. *Ἕτερος νυκτὸς μνῆμα παριὼν καὶ φαντασιωθεὶς δαιμόνιόν τι ἐπέδραμε τῇ λόγχῃ διαράμενος, καὶ ἐναπερείδων εἶπε ‘πῇ με φεύγεις, δὶς ἀποθανουμένη ψυχή;’*

70. *Ἄλλος εὐξάμενος ἀπὸ τοῦ Λευκάτα ῥίπτειν ἑαυτὸν*

---

5 app. V. I 92 (v. supra ap. 49) Cic. de orat. II 68, 276 14 217c (1) 20 app. V. I 98 23 Ars. 398 Apost. XIII 41

---

1 *αὐτοῦ πυνθ.* Σ 1/2 *ποῖα καὶ τίνα* Σg 2 *ἐστι* om. X² (eras.) ΦΠ *εἶπε* om. O 3 *παρ’ ἀθην.* Σg 5 *ἄλλος*] *λάκων* Σg *παρά τινος* Σg 6 *ψευδῆ* Φα 8 *λάκωνες* ante *ἧκον* pon. Σg 10 *τὸ δ’ ἐπὶ πᾶσι* om. c *μαλακῶς λέγων ἔχειν* (om. *αὐτὸν ἔφη τις*) Σg 11 *ἔφη τις* E *ἔφασαν* O 14—19 ap. 68 om. Σg 14 *πρᾶξαι* Γ 17 *τίνι*] *πρὶν* Γ 20 *ἕτ.*] *λάκων* Σg 21 *τὴν λόγχην* cgX 22 *ἀποθανουμένα ψυχά* X²AEn Ambr. 18 23 *ἄλλ.*] *λάκων* Σg *λευκάτου* Σg *ῥίψειν* Stgm.

ἀνέβη καὶ ὑπέστρεψεν ἰδὼν τὸ ὕψος· ὀνειδιζόμενος δ' εἶπεν 'οὐκ ᾤμαν τὰν εὐχὰν ἄλλας μείζονος εὐχᾶς δεῖσθαι.'

71. Ἄλλος ἐπὶ παρατάξεως τῷ πολεμίῳ τὸ ξίφος κατα- E φέρειν μέλλων, ἐπεὶ τὸ ἀνακλητικὸν ἐσήμηνεν, οὐκέτι κατήνεγκε· πυθομένου δέ τινος, διὰ τί τὸν ἐχθρὸν ἔχων ὑποχείριον οὐκ ἀπέκτεινεν, 'ὅτι' ἔφη 'βέλτιόν ἐστι τοῦ φονεύειν τὸ πείθεσθαι τῷ ἄρχοντι.'

72. Λάκωνί τινι ἡττωμένῳ ἐν Ὀλυμπίᾳ πάλην εἶπέ τις 'ὁ ἀνταγωνιστής, ὦ Λάκων, ἐγένετό σου κρείσσων·' 'οὐ μὲν οὖν' ἔφη 'ἀλλὰ καββαλικώτερος.'

---

3 273ef comp. Pel. et Marc. 3 Xen. Cyrop. IV 1, 3 Arr. Diss. Epict. II 6, 15 app. V. I 93 8 233e (27)

---

1 ἐνέβη ΓX 3 ἄλλ.] λάκων Σg τοῦ πολεμίου X τὸ ξ. τῷ πολ. Σg 4 ἐσήμαινεν ΣgX 6 ἀπέκτεινας X²Π (praeter α) 8 πάλην X πάλιν G om. O 9 κρείττων ΣgX 10 εἶπεν Σg ἀλλὰ καὶ καββ. X

Ad ea, quae sequuntur, **Instituta Laconica** vulgo appellata conferas, quae ad ap. Lycurgi p. 165 exposui.

F 1. *Τῶν εἰσιόντων εἰς τὰ συσσίτια ἑκάστῳ δεικνύων ὁ πρεσβύτατος τὰς θύρας, 'διὰ τούτων' φησίν 'οὐδεὶς ἐξέρχεται λόγος.'*

2. *Δοκιμαζομένου μάλιστα παρ' αὐτοῖς τοῦ μέλανος λεγομένου ζωμοῦ, ὥστε μὴ κρεαδίου δεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους, παραχωρεῖν δὲ τοῖς νεανίσκοις, λέγεται Διονύσιος ὁ τῆς Σικελίας τύραννος τούτου χάριν Λακωνικὸν μάγειρον πρίασθαι καὶ προστάξαι σκευάσαι αὐτῷ μηδενὸς φειδόμενον ἀναλώματος· ἔπειτα γευσάμενον καὶ δυσχε-*
237 *ράναντα | ἀποπτύσαι, καὶ τὸν μάγειρον εἰπεῖν 'ὦ βασιλεῦ, τοῦτον δεῖ τὸν ζωμὸν γυμνασάμενον Λακωνικῶς ⟨ἐν⟩ τῷ Εὐρώτᾳ λελουμένον ἐποψᾶσθαι.'*

3. *Πιόντες οἱ Λάκωνες ἐν τοῖς συσσιτίοις μετρίως*

---

1 v. Lyc. 12, 8 mor. 697e schol. Plat. Leg. I 633a 4 v. Lyc. 12, 12. 13 cf. mor. 180a (9) Cic. Tusc. V 34, 98 Stob. III 29, 100 cf. K. 53. 54 13 v. Lyc. 12, 14 mor. 224d (4) Xen. Lac. resp. V 4. 7 Plat. Min. 14 p. 320a

---

titulus deest ΓgΧΦΠ *πολιτεία λακωνική* m. 1 J iuxta ap. 3 c iuxta ap. 2 *τὰ παλαιὰ τῶν λακεδαιμονίων ἐπιτηδεύματα* Steph. (ex Thuc. I 138 Plut. v. Lys. 17, 8 al.) *νόμιμα λακώνων* Xyl.² quod legitur in v. Lys. c. 17, 11: *δι' ἑτέρας που γραφῆς ἡψάμεθα λακεδαιμονίων*, vix spectat ad libellum nostrum.

1 *διονύσιος ὁ σικελίας τύραννος* ante *τῶν εἰσ.* ex mge in textum irrepsit Σg *τῶν δὲ* Χ²ΠΦ 6 *τοῖς νεανίσκοις* Voss. 2 m. 2 (Bud.) Turn. vit. *τοὺς νεανίσκους* Ω *λέγεται — 7 χάριν*] *λέγεται τὸν αὐτὸν διονύσιον* Σg *λέγ. δέ τινα τῶν ποντικῶν βασιλέων* vita 8 *μάγειρον* O vita *μειράκιον* Γ 11 *λακ. καὶ* ΕΠ² *καὶ* om. O ⟨*ἐν*⟩ Gierig ex vita, om. Ω 12 *λελουμένον* G¹ΦΠ *δεδουλωμένον* G²mgOΣgX *δὲ λελουμένον* Bern. *ἐπόψασθαι* G¹ *-οψᾶσθαι* Χ²ΦΠ *-όψεσθαι* G²OΣgX¹ 13 *λάκωνες πιόντες* Σg

ἀπίασι δίχα λαμπάδος· οὐ γὰρ ἔξεστι πρὸς φῶς βαδίζειν οὔτε ταύτην οὔτ' ἄλλην ὁδόν, ὅπως ἐθίζωνται σκότους καὶ νυκτὸς εὐθαρσῶς καὶ ἀδεῶς ὁδεύειν.

4. *Γράμματα ἕνεκα τῆς χρείας ἐμάνθανον· τῶν δ' ἄλλων παιδευμάτων ξενηλασίαν ἐποιοῦντο, οὐ μᾶλλον ἀνθρώπων ἢ λόγων. ἡ δὲ παιδεία ἦν αὐτοῖς πρὸς τὸ ἄρχεσθαι καλῶς καὶ καρτερεῖν πονοῦντα καὶ μαχόμενον νικᾶν ἢ ἀποθνήσκειν.*

5. *Διετέλουν δὲ καὶ ἄνευ χιτῶνος, ἓν ἱμάτιον εἰς τὸν* B *ἐνιαυτὸν λαμβάνοντες, αὐχμηροὶ τὰ σώματα καὶ λουτρῶν καὶ ἀλειμμάτων κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπεχόμενοι.*

6. *Ἐκάθευδον δὲ οἱ νέοι ὁμοῦ κατ' ἴλην καὶ κατ' ἀγέλην ἐπὶ στιβάδων, ἃς αὐτοὶ συνεφόρουν, τοῦ παρὰ τῷ Εὐρώτᾳ πεφυκότος καλάμου τὰ ἄκρα ταῖς χερσὶν ἄνευ σιδήρου κατακλάσαντες· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τοὺς λεγομένους λυκοφάνους ὑπεβάλλοντο καὶ κατεμίγνυσαν ταῖς στιβάσι, θερμαντικὸν ἔχειν τι τῆς ὕλης δοκούσης.*

7. *Ἐρᾶν τῶν τὴν ψυχὴν σπουδαίων παίδων ἐφεῖτο· τὸ δὲ πλησιάζειν αἰσχρὸν νενόμιστο, ὡς τοῦ σώματος ἐρῶν-*

---

4 v. Lyc. 16, 10 mor. 221 b (Zeuxid. 1) 238 d (20) Isocrat. Panath. 209 Iustin. III 2, 10. 3, 6 Ael. v. h. XII 50 cf. K. p. 71 9 v. Lyc. 16, 12 mor. 235 a (52) Xen. Lac. resp. II 4 Iustin. III 3, 5. 6 12 v. Lyc. 16, 13. 14 Xen. Lac. resp. II 5—9 Plin. h. n. XVI 66 Menipp. Epist. gr. Hch. p. 400 18 cf. v. Lyc. 18, 9 mor. 11 f Xen. Lac. resp. II 12—14 Conv. VIII 35 Plat. Conv. 9. 18. 19 Ael. v. h. III 10, 12 Max. Tyr. 20, 8 Hob. cf. Bethe Rh. Mus. 62 (1907) p. 444 Semenov Phil. 70 (1911)

---

2 ἐκ σκότους G²X σκ.] διὰ παντὸς ἡμεράς τε Σg 3 βαδίζειν Σg 4 λάκωνες ante γράμμ. add. Σg eras. α 5 οὐ — 6 λόγων del. Hch. ut gl ss. 10 ἀναλαμβ. Hch. λοετρῶν ΣgX 11 κατὰ τὸ πλ.] ὡς πλ. G³mg Σg 12 δὲ] καὶ Σ δὲ καὶ g 13 αὐτοῖς vit. τοῦ om Σg 13/14 τοῦ εὐρ. OΣg τὸν εὐρώταν vit. 16 λυκοφάνους Gier. cf. Hesych. s. v. λυκοφανας Γ λυκοφάντας Σg λυκοφῶνας (aut -φώνας) ΧΦΠ ὑπερεβάλλ. ΓΧ (ρε eras.) ἀπεβάλλ. Σg 17 τι τῆς ὕλης ἔχειν X 18 παίδων om. Og ἐφεῖτο G²O ἐφίετο O 19 νενόμισται ΓΣΧ ὡς — p. 206, 1 ψυχῆς om. E

C τας ἀλλ' οὐ τῆς ψυχῆς· ὁ δ' ἐγκληθεὶς ὡς ἐπ' αἰσχύνῃ πλησιάζων ἄτιμος διὰ βίου ἦν.

8. Ἔθος ἦν καὶ τοὺς νεωτέρους ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἐρωτᾶσθαι, ποῖ πορεύονται καὶ ἐπὶ τί, καὶ τὸν μὴ ἀποκρινόμενον ἢ προφάσεις πλέκοντα ἐπιπλήττειν· ὁ δὲ μὴ ἐπιπλήττων παρόντος αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἔνοχος ἦν τῷ ἴσῳ ἐπιτιμίῳ ᾧπερ καὶ ὁ ἁμαρτών· καὶ ὁ δυσχεραίνων δέ, εἰ ἐπιτιμῷτο, ἐν μεγάλῳ ὀνείδει ἦν.

9. Εἴ τις φωραθείη ἁμαρτάνων, ἔδει τοῦτον βωμόν τινα τῶν ἐν τῇ πόλει κύκλῳ περιιέναι, ψόγον ᾄδοντα πεποιημένον εἰς ἑαυτόν· ὅπερ ἦν οὐδὲν ἕτερον ἢ ἐπιπλήττειν αὐτὸν αὑτῷ.

10. Καὶ τοὺς νέους δ' οὐ μόνον τοὺς ἰδίους αἰδεῖσθαι D πατέρας καὶ ὑπηκόους τούτοις εἶναι, ἀλλὰ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἐντρέπεσθαι, καὶ ὁδῶν ὑποχωροῦντας καὶ καθέδρας ὑπεξανισταμένους καὶ παρόντων ἡσυχάζοντας. διὸ καὶ ἦρχεν ἕκαστος οὐχ ὥσπερ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῶν αὑτοῦ τέκνων καὶ δούλων καὶ κτημάτων, ἀλλ' ὁμοίως τῶν αὑτοῦ καὶ τῶν τοῦ πλησίον, ὅπως ὅτι μάλιστα κοινωνῶσι καὶ φροντίζωσιν ὡς οἰκείων.

11. Παῖς δὲ ὑπό τινος κολασθείς, εἰ τῷ πατρὶ ἐξήγγειλεν, αἰσχρὸν ἦν τῷ πατρὶ μὴ προσεντεῖναι ἀκούσαντα πάλιν ἑτέρας· ἐπίστευον γὰρ ἑαυτοῖς ἐκ τῆς πατρίου ἀγωγῆς μηδὲν αἰσχρὸν προστάξαι τοῖς τέκνοις.

---

3 Xen. Lac. resp. II 10 9 cf. v. Lyc. 15, 2 13 227 f (14) 232 b (3) Herod. II 80 Xen. Lac. resp. II 10 VI 1. 3 Iustin. III 3, 9 21 Xen. Lac. resp. VI 2

---

1 τῆς om. ΓΣgX[1] 2 διὰ βίου ἄτιμος ΣgX 3 ὑπὸ τ. πρ. om. Φ plaeter v 4 ποῖ Hertl. ποῦ Ω 7 ᾧπερ GE ὥσπερ O ᾧπερ — 8 ἐπιτιμῷ om. O ἁμαρτάνων GcgX[1] 13 δὲ Ω ἔδει Web. 16 ὑπεξανιστ. Jgn Ambr. 18 vit. 20, 15 al. ἐξυφιστ. Γ ὑπεξιστ. cXΦΠ παρόντων Xyl. παριόντας ΓΣg παριόντων X[2] in ras. ΦΠ 18 ὁμοίως Σg Xen. ὅπως O ὥσπερ v 20 οἰκ. O ἰδίων ΦΠ 22 μὴ οὐκ Xen. 23 ἑαυτοῖς Ω ἀλλήλους Xen. 24 προστάττειν Xen. τοῖς om. Σg

12. *Κλέπτουσι δὲ οἱ νέοι καὶ τῶν σιτίων ὅ τι ἂν δύνωνται, μανθάνοντες εὐφυῶς ἐπιτίθεσθαι τοῖς καθεύ-* E *δουσιν ἢ ῥαθύμως φυλάσσουσι· τῷ δὲ ἁλόντι ζημία πληγαὶ καὶ τὸ πεινῆν. γλίσχρον γὰρ αὐτοῖς ἐστι δεῖπνον, ὅπως δι' αὑτῶν ἀμυνόμενοι τὴν ἔνδειαν ἀναγκάζωνται τολμᾶν καὶ πανουργεῖν.*

13. *Τὸ δ' ἔργον τῆς συσσιτίας διά τε ταῦτα γλίσχρον ἦν καὶ ἵν' ἐθίζωνται μηδέποτε γίνεσθαι πλήρεις, δύνασθαι δὲ πεινῆν· οὕτω γὰρ ᾤοντο καὶ εἰς τὸν πόλεμον χρησιμωτέρους ἔσεσθαι, εἰ δύναιντο καὶ ἀσιτήσαντες ἐπιπονῆσαι, καὶ ἐγκρατεστέρους δὲ καὶ εὐτελεστέρους, εἰ πλείω χρόνον διάγοιεν ἀπὸ μικρᾶς δαπάνης· τὸ δ' ἀνοψίαν ὑποφέρειν καὶ βρῶμα τὸ τυχὸν προσφέρεσθαι* F *ᾤοντο ὑγιεινότερα τὰ σώματα καὶ εὐαυξῆ ἀπὸ τῆς ἐλλειπούσης ποιεῖν τροφῆς, νομίζοντες εἰς βάθος τε καὶ πλάτος μὴ πιεζόμενον ἐπαίρειν εἰς ὕψος τὰ σώματα· καὶ καλὰ δὲ ποιεῖν· τὰς γὰρ ἰσχνὰς καὶ διακένους ἕξεις ὑπακούειν πρὸς τὴν διάρθρωσιν, τὰς δὲ πολυτρόφους διὰ βάρος ἀντιβαίνειν.*

---

1 v. Lyc. 17, 5. 6 Xen. Lac. resp. II 6—9 Isocr. Panath. 84 (211—214) Heracl. Polit. fr. II 8 (II p. 211 M.) Gell. XI 18, 17 cf. Trieber, qu. Lac. I Bln. 1867 p. 23 K. p. 71 7 v. Lyc. 17, 7. 8 Xen. Lac. resp. II 5. 6 Her. Polit. l. l. Ael. v. h. XIV 7 Athen. XII p. 550 cd

---

1/2 *δύνωνται* ***O*** *δέωνται* n Ambr. 18 3 *φυλάττ.* *ΓΣ*g vit. codd. L 7 *συσσιτίας* G^{2} mg. O*Σ*g *σιτοσιτίας* G^{1} *σιτοδοσίας* X^{1} *σιτοδείας* X^{2}*ΦΠ* 8 *καὶ* om. *ΓΣ*g *ἦν καὶ ἵν' ἐθίζωνται* in ras. X^{2} 9 *ἐν πολέμῳ ΦΠ* 11 *ἐπιπονῆσαι καὶ ἐγκρατέστεροι δὲ καὶ εὐτελέστεροι ἐπὶ πλ.* *Σ*gX^{1} 12 *εἰ*] *ἐπὶ* G^{2}O *τὸ* Ku. *τὴν* ***Ω*** 13 *ὑποφέρειν* X *ἀποφέρειν* ***O*** *αὖ φέρειν* Wy. *καὶ* Na. *ὡς* *ΓΣ*g *οὗ* X *ᾧ* vel *ὧ* *ΦΠ* 14 *εὐαυξῆ* Bern. *εὐεξῆ* *ΓΣ*g *αὔξην* Xn Ambr. 18 *αὔξειν ΦΠ* 15 *νομίζοντες* om. G^{1}X*ΦΠ* *τε* om. G^{1}X*ΦΠ* 16 *πιεζούμενον* *Γ*X (sed *υ* eras. in OX) *πιεζόμενα* [*ἐπαίρειν*] Pant. ⟨*τὸ πνεῦμα*⟩ post *πιεζόμενον* Bern. ex vita *εἰς βάθος — σώματα* om. *Σ* 18 *πολυτρόφους* Xyl. -*τρόπους* ***Ω***

14. *Ἐσπούδαζον δὲ καὶ περὶ τὰ μέλη καὶ τὰς ᾠδὰς*
238 *οὐδενὸς ἧττον· | κέντρον δ' εἶχε ταῦτα ἐγερτικὸν θυμοῦ καὶ φρονήματος καὶ παραστατικὸν ὁρμῆς ἐνθουσιώδους καὶ πρακτικῆς. καὶ ἡ λέξις ἦν ἀφελὴς καὶ ἄθρυπτος· οὐδὲν δ' ἕτερον εἶχεν ἢ ἐπαίνους τῶν γεννικῶς ζησάντων καὶ ὑπὲρ τῆς Σπάρτης ἀποθανόντων καὶ εὐδαιμονιζομένων καὶ ψόγους τῶν τρεσάντων ὡς ἀλγεινὸν καὶ κακοδαίμονα βιούντων βίον· ἐπαγγελία τε καὶ μεγαλαυχία πρὸς ἀρετὴν πρέπουσα ταῖς ἡλικίαις.*

15. *Τριῶν οὖν χορῶν ὄντων κατὰ τὰς τρεῖς ἡλικίας καὶ συνισταμένων ἐν ταῖς ἑορταῖς, ὁ μὲν τῶν γερόντων ἀρχόμενος ᾖδεν* (PLGr III[4] 661 = II 197 Diehl)

'ἁμές ποτ' ἦμες ἄλκιμοι νεανίαι·'

B *εἶτα ὁ τῶν ἀκμαζόντων ἀνδρῶν ἀμειβόμενος [ἔλεγεν]*

'ἁμὲς δέ γ' εἰμές· αἰ δὲ λῇς, αὐγάσδεο·'

ὁ δὲ τρίτος ὁ τῶν παίδων

'ἁμὲς δέ γ' ἐσσόμεσθα πολλῷ κάρρονες.'

---

1 v. Lyc. 21, 1. 2 Aristot. Pol. 1339 b 3 Athen. XIV p. 628 b 632 f 633 a 10 v. Lyc. 21, 3 Z. mor. 544 e Plat. Leg. II p. 664 b schol. Plat. Leg I p. 633 a Tim. lex. s. v. *γυμνοπαιδία* Zenob. I 82 Diogenian. II 30 Apost. II 72 Ars. 369 app. V. I 94 cf. mor. 110 b L. Weber p. 12 K. p. 78. 79 (not. 4) Nilsson, Griech. Feste 1906 p 141, 5

---

2 *οὐδενὸς ΓΣg οὐδὲν* tum lac. 2 litt. X *οὐδὲν ΦΠ* cf. vit., ubi sequitur: *τῆς ἐν λόγοις εὐζηλίας καὶ καθαριότητος* 3 *καὶ φρονήματος* om. Γ vit. 4 *πρακτικῆς Ω πραγματικῆς* vit. *ἀσφαλὴς Σg* *καὶ* ante *ἄθρ.* om. *ΓΣg* 7 *τρεσ.* cf. v. Ages. 30, 2 8 *ἐπαγγελία — 9 πρέπουσα Ω* neglenter excerpta *ἐπαγγελία⟨ς⟩ τε καὶ μεγαλαυχία⟨ς⟩ … πρεπούσα⟨ς⟩* Kron 9 *πρέπουσαι Γ* 10 *γοῦν* GΣgX *τὰς* om. AEΠ[2] 13 *ἁμές*] *ἦμες* G[1] ss. *ἄμ* G[2] *ἅμες* O *ἄμες* **O** *ἦμες* **O** *ἦμεν Σg* cf 544 e v. Lyc. 21, 3 14 *ἔλεγεν* om. *ΦΠ* 544 e 15 *ἁμές*] *ἄμμες Γ ἄμες* **O** *εἰμές*] *ἐσμὲν Ω αυγάσδεο* X[2]*ΦΠ αὐγάζεο ΓΣg*X[1] 17 *ἐσσόμεσθα* αA[2] *ἐσσόμεθα* GJXΦA[1]E *ἐσόμεθα* Ocg*Π*[2]

16. *Καὶ οἱ ἐμβατήριοι δὲ ῥυθμοὶ παρορμητικοὶ ἦσαν πρὸς ἀνδρείαν καὶ θαρραλεότητα καὶ ὑπερφρόνησιν θανάτου, οἷς ἐχρῶντο ἔν τε χοροῖς καὶ πρὸς αὐλὸν ἐπάγοντες τοῖς πολεμίοις. ὁ γὰρ Λυκοῦργος παρέζευξε τῇ κατὰ πόλεμον ἀσκήσει τὴν φιλομουσίαν, ὅπως τὸ ἄγαν πολεμικὸν τῷ ἐμμελεῖ κερασθὲν συμφωνίαν καὶ ἁρμονίαν ἔχῃ· διὸ καὶ ἐν ταῖς μάχαις προεθύετο ταῖς Μούσαις ὁ βασιλεύς, ἵνα λόγου ἀξίας παρέχωσι τὰς πράξεις οἱ μαχόμενοι καὶ μνήμης εὐκλεοῦς.* C

17. *Εἰ δέ τις παραβαίνοι τι τῆς ἀρχαίας μουσικῆς, οὐκ ἐπέτρεπον· ἀλλὰ καὶ τὸν Τέρπανδρον ἀρχαϊκώτατον ὄντα καὶ ἄριστον τῶν καθ' ἑαυτὸν κιθαρῳδῶν καὶ τῶν ἡρωικῶν πράξεων ἐπαινέτην ὅμως οἱ ἔφοροι ἐζημίωσαν καὶ τὴν κιθάραν αὐτοῦ προσεπαττάλευσαν φέροντες, ὅτι μίαν μόνην χορδὴν ἐνέτεινε περισσοτέραν τοῦ ποικίλου τῆς φωνῆς χάριν· μόνα γὰρ τὰ ἁπλούστερα τῶν μελῶν ἐδοκίμαζον. Τιμοθέου δ' ἀγωνιζομένου τὰ Κάρνεια, εἷς τῶν ἐφόρων μάχαιραν λαβὼν ἠρώτησεν αὐτόν, ἐκ ποτέρου τῶν μερῶν ἀποτέμῃ τὰς πλείους τῶν ἑπτὰ χορδῶν.*

18. *Τῶν δὲ ταφῶν ἀνεῖλε τὴν δεισιδαιμονίαν ἅπασαν* D *ὁ Λυκοῦργος, ἐν τῇ πόλει θάπτειν τοὺς νεκροὺς καὶ πλησίον ἔχειν τὰ μνημεῖα τῶν ἱερῶν συγχωρήσας. περι-*

---

1 v. Lyc. 21, 4—7 Z mor. 210 f (36) 221 a (10) 452 b 458 e Xen. Lac. resp. XIII 8 Arist. Pol. 1340 b 18 Polyb. IV 20, 6 Dio Chr. II 59 p. 31 Ath. IV 184 d XIV 632 f Val. Max. II 6, 2 Gell. I 11, 1—5 Suid. s. v. *Λυκοῦργος* K. p. 109 10 220 c 1141 c—f Ath. XIV 636 e cf. Wil. Die Perser des Timotheus p. 72 c. not. 1 et Plato II p. 41 et 451 not. 1 20 v. Lyc. 27, 1—3 Heracl. Polit. fr. II 8 (II 211 M.) K. p. 90

---

1 *ἦσαν* om. ΦΠ 2 *θαρσαλ.* Σg 3 ⟨*τὸν*⟩ *αὐλὸν* Madv. 11 *ἐπέτρεπεν* ΓΣgX *ἀρχαϊκώτερον* ΦΠ *ἀρχαιότατον* X 12 *κιθαρωδὸν* ΓΣg 14. 15 *μόνην μίαν* Π (praeter E) 16 *μόνως* G[1] 17 *καρνεῖα* Γ 19 *ἀποτέμῃ* Γ *ἀποτέμοι* O 20 *ταφῶν* Bern. *τάφων* Ω *περὶ τὰς ταφάς* vit. 22 *μνημεῖα* O *μνήματα* z Mut. vit. *τὰ μνήματα τῶν ἠρίων* Herw. Nab. *ἔχειν τὰ ἠρία συγχ.* (cett. om.) Ha. 22. p. 210, 1 [*περιεῖλε δὲ καὶ τοὺς μιασμούς*] Kron., sed cf. vit. Lyc. 27, 1 fin.

εἷλε δὲ καὶ τοὺς μιασμούς, συνθάπτειν δ' οὐδὲν ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἐν φοινικίδι καὶ φύλλοις ἐλαίας θέντας τὸ σῶμα περιστέλλειν κατ' ἴσον ἅπαντας.

ἀνεῖλε καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τὰς ἐπὶ τῶν μνημείων, πλὴν τῶν ἐν πολέμῳ τελευτησάντων, καὶ τὰ πένθη καὶ τοὺς ὀδυρμούς.

19. *Ἀποδημεῖν δ' οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς, ἵνα μὴ ξενικῶν ἐθῶν καὶ βίων ἀπαιδεύτων μετάσχωσι.*

20. *Καὶ ξενηλασίας δ' εἰσηγήσατο, ὅπως οἱ παρεισ-*
E *ρέοντες μὴ διδάσκαλοι κακοῦ τινος τοῖς πολίταις ὑπάρχωσι.*

21. *Τῶν πολιτῶν ὃς ἂν μὴ ὑπομείνῃ τὴν τῶν παίδων ἀγωγὴν οὐ μετεῖχε τῶν τῆς πόλεως δικαίων.*

22. *Ἔνιοι δ' ἔφασαν, ὅτι καὶ τῶν ξένων ὃς ἂν ὑπομείνῃ ταύτην τὴν ἄσκησιν τῆς πολιτείας κατὰ τὸ βούλημα τοῦ Λυκούργου μετεῖχε *** τῆς ἀρχῆθεν διατεταγμένης μοίρας· πωλεῖν δ' οὐκ ἐξῆν.*

23. *Τοῖς τῶν πλησίον οἰκέταις ὡς ἰδίοις χρῆσθαι ἔθος ἦν, εἴ που δέοιντο, καὶ κυσὶ καὶ ἵπποις, εἰ μὴ οἱ δεσπόται χρῄζοιεν· καὶ ἐν ἀγρῷ δ' εἴ τίς τινος ἐλλιπὴς γενόμενος δεηθείη, ἀνοίξας καὶ βαστάσας τὰ ἐπιτήδεια τοῦ ἔχοντος, τὰ ταμιεῖα σημηνάμενος κατέλειπεν.*

---

7 v. Lyc. 27, 6 Z. app. V. I 95 K. p. 91   9 v. Lyc. 27, 7 Z. mor. 237 a (4) cf. 192 b (Antalc. 1) Thuc. II 39, 1 Xen. Lac. resp. III 3 Aristoph. Av. 1012 Ael. v. h. XIII 16 Philostr. v. Apoll. Tyan. VI 20 cf. K. p. 92 c. not. 2. 95   14 230 d (3) Aristot. Pol. II 7 p. 1266 b 18 Heracl. Polit. fr. 12 Ael. v. h. XII 43 fin.   18 Xen. Lac. resp. VI 3. 4 Aristot. Polit. II 5 p. 1263 a 35

---

3 *κατ' ἴσον ἅπαντας* om. vit., prob. Meursius Gierig   4 *δὲ καὶ* XΠ (ss. $α^2$)   5 *τελευτ.* ΓΣgX^1 *πεσόντων* X^2ΦΠ   8 *μετέχ.* Γ   13. 16 *μετεῖχε* Ω *μετέχει* Ku. Rich.   15 *τὴν τοιαύτην ἄσκ.* O *τὴν ἄσκ. ταύτ.* c   16 *τὰς* — 17 *διατεταγμένας* G^1Φa   lacunam post *μετεῖχε* statuit Bas.   *μετεῖχε τῆς ἀρχ. διατ. μο·ρας· πωλεῖν δ' οὐκ ἐξῆν* Ω *μετεῖχε· τῆς ⟨δ'⟩ ἀρχ. διατ. μοίρας πωλεῖν οὐκ ἐξῆν.* Web.   22 *τὰ ταμιεῖα* Σg (om. *τὰ*) *τὰ ταμεῖα* O *τὰ μεῖα* v *τὰ σημεῖα* O   *κατέλιπεν* ΓΣgXΦE

24. Ἐν τοῖς πολέμοις φοινικίσιν ἐχρῶντο· ἅμα μὲν γὰρ F ἡ χρόα ἐδόκει αὐτοῖς ἀνδρικὴ εἶναι, ἅμα δὲ τὸ αἱματῶδες τοῦ χρώματος πλείονα τοῖς ἀπείροις φόβον παρέχειν· καὶ τὸ μὴ εὐπερίφωρον δὲ τοῖς πολεμίοις εἶναι, ἐάν τις αὐτῶν πληγῇ, ἀλλὰ διαλανθάνειν διὰ τὸ ὁμόχρουν χρήσιμον.

25. Ὅταν στρατηγήματι τοὺς πολεμίους νικήσωσι, βοῦν τῷ Ἄρει θύουσιν· ὅταν δ' ἐκ τοῦ φανεροῦ, ἀλεκτρυόνα· ἐθίζοντες τοὺς ἡγουμένους οὐ μόνον πολεμικοὺς ἀλλὰ καὶ στρατηγικοὺς εἶναι.

26. Ταῖς εὐχαῖς προστιθέασι | τὸ ἀδικεῖσθαι δύνασθαι. 239

27. Εὐχὴ δ' αὐτῶν διδόναι τὰ καλὰ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ πλέον οὐδέν.

28. Ἀφροδίτην σέβουσι τὴν ἐνόπλιον· καὶ πάντας δὲ τοὺς θεοὺς θήλεις καὶ ἄρρενας λόγχας ἔχοντας ποιοῦνται, ὡς ἁπάντων τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν ἐχόντων.

29. Ἐπιλέγουσι δὲ καὶ [οἱ] παροιμιαζόμενοι (Apost. XV 92 Paroem. Gr. II 653)

'τὰν χεῖρα ποτιφέροντα τὰν τύχαν καλεῖν,'

ὡς δέον ἐπικαλεῖσθαι τοὺς θεοὺς μετὰ τοῦ ἐγχειρεῖν τι καὶ πράττειν, ἄλλως δὲ μή.

30. Τοῖς παισὶν ἐπεδείκνυον τοὺς εἵλωτας μεθύσαντες εἰς ἀποτροπὴν πολυοινίας.

---

1 Xen. Lac. resp. XI 3 Aristot in schol. ad Aristoph. Ach. 320 (Rose Ar. pseud. 493) Ael. v. h. VI 6 Val. Max. VI 6, 2 10 cf. 190a 12 213c (65) Plat. Alcib. II 11 p. 148c 14 232c (5) Paus. III 15, 10. 19, 2. 23, 1 17 Diogenian. VIII 11 Zenob. V 93 Apost. XV 79 Phot. II p. 213 N. Suid. s. τὴν χεῖρα Eurip. Hippol. fr. 432 N.[2] Babr. 20 22 v. Lyc. 28, 8 v. Demetr. 1, 5 mor. 455e Plat. Leg. VII 19 p. 816e Diog. L. I 103 Clem. Al. Paedag. III 8 in. app. V. I 96

---

1 μὲν om. OΣg 2 δοκεῖ G[1]ΦΠ 3 πλείω ΣgX 4 τὸ] τῷ Gier. 14 ἔνοπλον Σg 17 [οἱ] Xyl. 19 την χ. et τὴν τύχην Σg 22 μεθύσαντες G[1] -τας O

31. *Ἔθος ἦν αὐτοῖς μηδὲ κόπτειν τὰς αὐλείους ἀλλ' ἔξωθεν βοᾶν.*

B 32. *Στλεγγίσιν οὐ σιδηραῖς ἀλλὰ καλαμίναις ἐχρῶντο.*

33. *Κωμῳδίας καὶ τραγῳδίας οὐκ ἠκροῶντο, ὅπως μήτ' ἐν σπουδῇ μήτ' ἐν παιδιᾷ ἀκούωσι τῶν ἀντιλεγόντων τοῖς νόμοις.*

34. *Ἀρχίλοχον τὸν ποιητὴν ἐν Λακεδαίμονι γενόμενον αὐτῆς ὥρας ἐδίωξαν, διότι ἐπέγνωσαν αὐτὸν πεποιηκότα ὡς κρεῖττόν ἐστιν ἀποβαλεῖν τὰ ὅπλα ἢ ἀποθανεῖν·* (I 213 D.)

'ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν περὶ θάμνῳ
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων·
⟨αὐτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος·⟩ ἀσπὶς ἐκείνη
ἐρρέτω· ἐξαῦθις κτήσομαι οὐ κακίω.'

C 35. *Κόραις καὶ κόροις κοινὰ τὰ ἱερά.*

36. *Σκιραφίδαν ἐζημίωσαν οἱ ἔφοροι, ὅτι ὑπὸ πολεμίων ἠδικεῖτο.*

37. *Σακκοφόρον ἀνεῖλον, διότι παρυφὴν εἰς τὸν σάκκον ἐνέβαλε.*

38. *Τὸν ἐκ τοῦ γυμνασίου νεανίσκον ἐπετίμων, ὅτι τὴν εἰς Πυλαίαν ὁδὸν ἠπίστατο.*

---

1 cf. Theocrit. 29, 39 Becker Charikles I[2] p. 88 sqq. 3 Theophr. h. plant. IV 12 Plin. n. h. XVI 66 4 Plat. Leg. VII 19 p. 816 d sqq. app. V. I 97 7 Aristoph. Pac. 1296 sqq. Val. Max. VI 3 ext. 1 cf. Diehl l. l. 15 cf. v. Lyc. 14, 4

---

1 *μηδὲ* displicet *μὴ διακόπτειν Σg* *τοὺς αὐλ. Γ* *θύρας* post *αὐλ.* add. *Σ*gX 3 *στλεγγ. — ἐχρῶντο* om. *Σ*X[1] (add. in mg. X[2]) *στελγίσιν Γ*g 4 *καὶ τραγῳδίας* om. *Σ*g 11 *ἀσπίδα — σείων Σ*g *θάμνον Σ* 12 *ἔντος* Brunck *ἐντὸς Ω* 13 *⟨αὐτὸς — τέλος⟩* om. *Ω* add. Xyl.[1] ex Sext. Emp. hypot. III p. 182 *⟨ψυχὴν δ' ἐξεσάωσα φυγών, ἀλλ'⟩* Mur. ex Aristoph. Pac. 1298 14 *ἐξαυτῆς* v *κακίων Φ* 15—17 ap. 35. 36 om. *Σ*gX[1] (add. in mg. X[2]) 16/17 *πολεμίων* Morus cf. Xen. Ages. XI 4 *πολλῶν Ω* 18 obscurum, cf. Wy. Anim. ad h. l. 20 *τῷ — νεανίσκῳ* Stgm. *ἐκ τῆς γυμνασίας Σ*g 21 *πυλαίαν*] non minus obscurum, cf. Wy. Anim. ad h. l. nihil profici videtur locis Plutarchi, quos affe-

39. *Κηφισοφῶντα, εἰπόντα περὶ τοῦ τυχόντος δύνασθαι ὅλην τὴν ἡμέραν λέγειν, ἐξέβαλον, φάμενοι τὸν ἀγαθὸν μυθικτὰν δεῖν τοῖς πράγμασιν ἴσον τὸν λόγον ἔχειν.*

40. *Οἱ παῖδες παρ' αὐτοῖς ξαινόμενοι μάστιξι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος μέχρι θανάτου πολλάκις διακαρτεροῦσιν ἱλαροὶ καὶ γαῦροι, ἁμιλλώμενοι περὶ νίκης πρὸς ἀλλήλους, ὅστις αὐτῶν ἐπὶ* D *πλέον τε καὶ μᾶλλον καρτερήσει τυπτόμενος· καὶ ὁ περιγενόμενος ἐν τοῖς μάλιστα ἐπίδοξός ἐστι. καλεῖται δὲ ἡ ἅμιλλα διαμαστίγωσις· γίνεται δὲ καθ' ἕκαστον ἔτος.*

41. *Ἓν δέ τι τῶν καλῶν καὶ μακαρίων ἐδόκει παρεσκευακέναι τοῖς πολίταις ὁ Λυκοῦργος ἀφθονίαν σχολῆς· τέχνης μὲν γὰρ ἅψασθαι βαναύσου τὸ παράπαν οὐκ ἐξῆν· χρηματισμοῦ δὲ συναγωγὴν ἔχοντος ἐργώδη καὶ πραγματείας οὐδ' ὁτιοῦν ἔδει διὰ τὸ κομιδῇ τὸν πλοῦτον ἄζηλον πεποιηκέναι καὶ ἄτιμον. οἱ δὲ εἵλωτες αὐτοῖς εἰργάζοντο τὴν γῆν ἀποφορὰν τὴν ἄνωθεν ἱσταμένην ⟨τελοῦντες⟩.* E *ἐπάρατον δ' ἦν πλείονός τινα μισθῶσαι, ἵν' ἐκεῖνοι μὲν*

---

1 208 c (3) 5 v. Lyc. 18, 2 (*ἑωράκαμεν*) Z. v. Arist. 17, 10 Cic. Tusc. II 14, 34 (cum ibi essem) Lucian. Anach. 38 cf. Trieber p. 23 Nilsson, Griech. Feste p. 190 sqq. 12 v. Lyc. 24, 2. 3 Z. v. Ages. 26, 6 mor. 214 a 216 f (3) 230 b (3) Herod. II 167 Plat. Resp. VIII 4. 6 p. 547 d 550 e Leg. VIII 12 p. 846 d Xen. Oecon. IV 2. 3 Aristot. Pol. 1328 b 39 Ath. XIV p. 657 d cf. K. p. 84—86

---

runt Gierig et Wy.: mor. 386 b 924 c v. Pyrrh. 29, 4 v. Artox. 1, 4 'fortasse lupanar vel sim. significatur' Po.

2—5 *τὸν ἀγ. — ξαινόμενοι* om. Σ 3 *μυθικτὰν* sive potius *μυσικτὰν* Po. coll. Aristoph. Lys. 94. 981 *μυθικὰν* GO^1gX^1 *μυθικὸν* O^2 *μυθητὰν* ΣΦΠ *μαθητὰν* ss. X^2 (idem Ambr. 18) 9 *καρτερήσει* c *-σεις* O 10 *ἐστι* Θ *ἦν* Σg 12 *μακαρ· κ. καλ.* Σg 14 *ἔξεστι* X^2 in ras. ΦΠ 15 *συναγ. δ' ἔχ. χρημ.* z Mut. 18 *τὴν ἄνωθεν* om. Σ *ἱσταμ* ΣgE *ἑσταμ.* O *τεταγμ.* Na. ⟨*τελοῦντες*⟩ Wy. ex vit. ⟨*ἀποφέροντες*⟩ ante *ἀποφορὰν* Turn. post *ἀποφορὰν* Steph. 19 *ἐπάρατον* O *ἀπάρ.* α *ἀπόρρητον* Wy.

κερδαίνοντες ἡδέως ὑπηρετῶσιν, αὐτοὶ δὲ μὴ πλέον ἐπιζητῶσιν.

42. *Ἀπείρητο δ' αὐτοῖς ναύταις εἶναι καὶ ναυμαχεῖν· ὕστερον μέντοι ἐναυμάχησαν, καὶ τῆς θαλάσσης κρατήσαντες πάλιν ἀπέστησαν, διαφθειρόμενα τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν θεωροῦντες. ἀλλὰ πάλιν μετεβάλοντο καθάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι· καὶ γὰρ χρημάτων συναχθέντων τοῖς Λακεδαιμονίοις οἱ συναγαγόντες θανάτῳ κατεδικάσθησαν. Ἀλκαμένει γὰρ καὶ Θεοπόμπῳ τοῖς βασιλεῦσι χρησμὸς ἐδόθη* (Paroem. Gr. I 39. 201. 327 II 150)

'ἁ φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ·'

F *ἀλλ' ὅμως Λύσανδρος ἑλὼν Ἀθηναίους πολὺν χρυσὸν καὶ ἄργυρον εἰσήγαγε, καὶ παρεδέξαντο καὶ ἐτίμησαν τὸν ἄνδρα.*

τοῖς μὲν οὖν Λυκούργου χρωμένη νόμοις ἡ πόλις καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμείνασα ἐπρώτευε τῆς Ἑλλάδος εὐνομίᾳ καὶ δόξῃ χρόνον ἐτῶν πεντακοσίων· κατ' ὀλίγον δὲ παραβαινομένων καὶ πλεονεξίας καὶ φιλοπλουτίας παρεισδυομένης
240 *| καὶ τὰ τῆς δυνάμεως ἠλαττοῦτο· καὶ οἱ σύμμαχοι διὰ ταῦτα δυσμενῶς εἶχον πρὸς αὐτούς. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἔχοντες μετὰ τὴν Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος ἐν Χαιρωνείᾳ*

---

3 cf. Strab. X 4, 17 p. 481 **8** v. Lys. 19, 7 **9/10** cf. Por. 56. 363 K. p. 40 cum not. 1 **11** v. Agid. 9, 1 Z. Ars. 281 **12** v. Lys. 2, 6 Z. 16, 17 Z. **15** v. Lyc. 29, 10. 30, 2—5 Xen. Lac. resp. XIV Strab. VIII 5, 5 p. 365 **16** v. Lyc. 29, 10 cf. K. p. 8 Beloch, Herm. 35 (1900) p. 254 **17** v. Lyc. 30, 1 Polyb. VI 48—50 **19/20** Isocr. de pace 100 Cic. off. II 7, 26

---

1 *αὐτοὶ* Po. *οὗτοι* **Ω** **4** *θαλάττης* Γ **6** *ὁρῶντες* ΣgX *μετεβάλλοντο* OgzMut. alterum *λ* eras. α² *ἀπεβάλλοντο* c **7** *καὶ γὰρ καὶ χρ.* Σg **8** *τοῖς* om. Σg **11** *ἁ* om. J *ἀφιλ.* OEn Voss. 2 *ἑλεῖ* Voss. 2 ⟨*ἄλλο δὲ οὐδέν·*⟩ add. ex Aristot. (frgm. 544 R.) Wil. (acad. Gott. IV 1900/1 p. 108 not. 1) Web. al. cf. K. p. 42 not. 3 **12** *'Αθήνας* Dind. **16** *ἐμμένουσα* Σg **17** *χρόνων* OX²vAEΠ² **18** *φιλοπλ. κ. πλεον.* ΦΠ **21** *μακεδ.* **O** *βασιλέως* Σg

νίκην, πάντων αὐτὸν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνα κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀναγορευσάντων, καὶ μεταξὺ δ' Ἀλέξανδρον τὸν υἱὸν μετὰ τὴν Θηβαίων καταστροφήν, μόνοι Λακεδαιμόνιοι, καίπερ ἀτείχιστον πόλιν ἔχοντες καὶ ὀλίγοι πάνυ ὄντες διὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους καὶ πολὺ ἀσθενέστεροι καὶ εὐχείρωτοι γενόμενοι, πάνυ βραχέα τινὰ ζώπυρα διασῴζοντες τῆς Λυκούργου νομοθεσίας, οὔτε συνεστράτευσαν οὔτε τούτοις οὔτε τοῖς B *μεταξὺ Μακεδονικοῖς βασιλεῦσιν, οὔτ' εἰς συνέδριον κοινὸν εἰσῆλθον οὔτε φόρον ἤνεγκαν· ἕως οὗ παντάπασιν ὑπεριδόντες τὴν Λυκούργου νομοθεσίαν ὑπὸ τῶν ἰδίων πολιτῶν ἐτυραννεύθησαν μηδὲν ἔτι σῴζοντες τῆς πατρίου ἀγωγῆς, καὶ παραπλήσιοι τοῖς ἄλλοις γενόμενοι τὴν πρόσθεν εὔκλειαν καὶ παρρησίαν ἀπέθεντο καὶ εἰς δουλείαν μετέστησαν, καὶ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίοις καθάπερ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐγένοντο.*

---

7 Plat. Leg. III 1 p. 677 b cf. Ruhnken ad Tim. soph. lex. s. v. *ζώπυρα* 10 Polyb. IV 81 12/13 aliter Plut. v. Lyc. 18 Cic. Tusc. II 14, 34 pro Mur. 35, 74 pro Flacc. 26, 63 Muson ap. Stob. III 19, 16 (p. 534, 8 H.) IV 28, 20 (p. 695, 14 H.) 15 *καὶ νῦν*] scil. ex fonte translatum cf. Flügel p. 16/17 Wil. Il. u. Homer 1916 p. 384. non quadrat in Plut. tempora, cf 568 a 814 f 824 c Dio Cass. 63, 11 Plin. h. n. IV 8. 10 Sueton. Vespas. 8

---

2 *κατὰ* om. *Σ*gXΦΠ *θάλατταν* O 6 *πολὺ* om. *Σ*gX 7 *σῴζοντες* (om. *δια*) *Σ*g 8 *οὔτε* primum om. c *οὐ* Jg Stgm. 9 *μεταξὺ*] cf. Schoene Herm. 60 (1925) p. 144—173 9 *οὔτ'* *Ω* *οὐδ'* Stgm. 10 *οὔτε* E Matr. *οὐδὲ* *O* 12 *πατρῴιου* G¹X¹ 16 *γεγόνασιν* *Σ*g

C ## *ΑΡΧΙΛΕΩΝΙΣ*

Ἀρχιλεωνὶς ἡ Βρασίδου μήτηρ, τελευτήσαντος αὐτῇ τοῦ υἱοῦ, ὡς παραγενόμενοί τινες τῶν Ἀμφιπολιτῶν εἰς Σπάρτην ἧκον πρὸς αὐτήν, ἠρώτησεν εἰ καλῶς καὶ ἀξίως τῆς Σπάρτης ὁ υἱὸς ἐτελεύτα· μεγαλυνόντων δ' ἐκείνων καὶ λεγόντων ἄριστον ἐν τοῖς ἔργοις ἁπάντων Λακεδαιμονίων εἶναι, εἶπεν· 'ὦ ξένοι, καλὸς μὲν ἦν κἀγαθὸς ὁ παῖς μου, πολλοὺς δ' ἄνδρας Λακεδαίμων ἔχει τήνου κάρρονας.'

ΓΟΡΓΩ

D 1. *Γοργώ, βασιλέως Κλεομένους θυγάτηρ, Ἀρισταγόρου τοῦ Μιλησίου παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ τὸν πρὸς βασιλέα πόλεμον ὑπὲρ Ἰώνων καὶ ὑπισχνουμένου χρημάτων πλῆθος καὶ ὅσῳ ἀντέλεγε πλείονα προστιθέντος, 'καταφθερεῖ σε' ἔφη, 'ὦ πάτερ, τὸ ξενύλλιον, ἐὰν μὴ τάχιον αὐτὸν τῆς οἰκίας ἐκβάλῃς.'*

2. *Προστάξαντος δέ ποτ' αὐτῇ τοῦ πατρὸς δοῦναί τινι σῖτον εἰς μισθοῦ λόγον καὶ προστιθέντος 'ἐδίδαξε γάρ με τὸν οἶνον χρηστὸν ποιεῖν', 'οὐκοῦν, ὦ πάτερ' ἔφη,*

---

1 Por. 110 **2** 190 b (3) **10** Por. 192 **11** Herod. V 48—51 **17** 218 c (4)

---

1 titulus et lemmata desunt ubique neque ullum indicium novae partis additur in codicibus. *Λακαινῶν ἀπ.* Steph. **2** *ἀρχιλ.* cf. 219 d *ἀργιλ.* *Ω* *αὐτῆς* Matr. Mut. **5** *μεγαλ.*] *μακαριζόντων* z Mut. *ἐκεῖνον* $X^{2}Π$ **6** *τοῖς τοιούτοις ἔργοις Π* *τοιούτοις* interpol. cf. Thuc. I 105, 5 II 89, 9 al. **7** *εἶναι* om. E **8** *μοι Γ* **9** *τήνω* X^{2}z Mut. En Ambr. 18 **13** *καὶ* ante *ὑπισχ.* om. $ΓX^{1}Φα^{1}$ **14** *ὅσω* *Ω* *ὡς* Bas. *πλείω* *Σ*gX **15** *διαφθερεῖ* Cob. **17** *γοργὼ προστάξ. αὐτῇ ποτὲ Σ*g *τινι* om. *Σ*

'ὅ τ' οἶνος πλείων ἐκποθήσεται καὶ οἱ πίνοντες θρυπτικώτεροι καὶ χείρονες ἔσονται.'

3. Τὸν δ' Ἀρισταγόραν ὑπό τινος τῶν οἰκετῶν ὑποδούμενον θεασαμένη 'πάτερ' ἔφη, 'ὁ ξένος χεῖρας οὐκ E ἔχει.'

4. Ξένου δέ τινος μάλα ⟨κε⟩κοσ⟨μημένῃ⟩ στολῇ προσάγοντος, παρωσαμένη αὐτόν 'οὐκ ἄπει ἐντεῦθεν' εἶπεν 'οὐδὲ τὰ τῆς γυναικὸς δυνάμενος;'

5. Ἐρωτηθεῖσα δὲ ὑπό τινος Ἀττικῆς 'διὰ τί ὑμεῖς ἄρχετε μόναι τῶν ἀνδρῶν αἱ Λάκαιναι;' 'ὅτι' ἔφη 'καὶ τίκτομεν μόναι ἄνδρας.'

6. Προτρεπομένη δὲ τὸν ἄνδρα Λεωνίδαν ἐξιόντα εἰς Θερμοπύλας ἄξιον τῆς Σπάρτης φανῆναι, ἠρώτα τί χρὴ πράττειν· ὁ δ' ἔφη 'ἀγαθὸν γαμεῖν καὶ ἀγαθὰ τίκτειν.'

ΓΥΡΤΙΑΣ

1. Γυρτιάς, Ἀκροτάτου ποτὲ τοῦ θυγατριδοῦ αὐτῆς ἔκ τινος τῶν παίδων μάχης πολλὰς πληγὰς λαβόντος καὶ ἀπενεχθέντος οἴκαδε ὡς τεθνηκότος, κλαιόντων τῶν οἰκείων τε καὶ γνωρίμων, 'οὐ σιωπήσετε;' ἔφη· 'ἔδειξε γὰρ οἵου αἵματος ἦν,' καὶ οὐκ ἔφη δεῖν τοὺς ἀγαθοὺς βοᾶσθαι ἀλλ' ἰατρεύεσθαι.

---

3 Wy. comparat prov. *οἴκοι τὰ Μιλήσια* ap. [Plut.] prov. Alex. 1 Zenob. V 57 Suid. s. *οἴκοι* Apost. XII 37 Ars. 378 Diog. L. VI 44 app. V. I 99   9 227 e (13)   12 225 a (2)   15 Por. 201   16 242 a (19)   19 Plat. rep. X 6 p. 604 cd

---

1 *πλέον* ΣgX¹ *πλεῖον* z Mut.   *πιόντες* v   2 *γενήσονται* E   3 *γοργὼ* ante *τὸν* add. *δὲ* om. Σg   6 *γοργὼ* ante *ξένου* add. *δὲ* om. Σg   *μάλα ⟨κε⟩κοσ⟨μημένῃ⟩ στολῇ* Na. *μαλακῶς σχολῇ* Ω ⟨*καὶ*⟩ ante *σχ.* add. Xyl. *μαλ. στολὴν* Steph. *μαλακῶς* (glossa *σχολῇ* deleta) Po.   6/7 *προσάγοντος* g Voss. 2 *προσαγαγόντος* O   8 *οὐδὲ* Hertl. *οὔτε* Ω   *τῆς* om. ΦΠ   9—11 ap. 5 om. O praeb. Γ   12—14 ap. 6 om. O praeb. Γ   19 *τε* om. Σg   *τῶν γνωρίμων* X   21 *βοᾶσθαι* Po. cf. 219, 5 *βοᾶν* Ω

F 2. Ὅτε δ' ἄγγελος ἦλθεν ἐκ Κρήτης τὸν Ἀκροτάτου θάνατον ἀπαγγέλλων, 'οὐκ ἔμελλεν' ἔφη 'πρὸς τοὺς πολεμίους ἥκων ἢ αὐτὸς ὑπ' ἐκείνων ἀποθανεῖσθαι ἢ κατακανεῖν ἐκείνους; ἥδιον δ' ἀκούειν ὅτι ἀπέθανε καὶ ἑαυτῆς καὶ τῆς πόλεως ἀξίως καὶ τῶν προγόνων, ἢ εἰ ἔζη τὸν ἅπαντα χρόνον κακὸς ὤν.'

ΔΑΜΑΤΡΙΑ

Δαματρία τὸν υἱὸν δειλὸν καὶ ἀνάξιον ἑαυτῆς ἀκούσασα, παραγενόμενον ἀνεῖλε· τὸ δ' ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτῆς τόδε· (Anth. Pal. VII 433)

'τὸν παραβάντα νόμους Δαμάτριον ἔκτανε μάτηρ,
ἁ Λακεδαιμονία τὸν Λακεδαιμόνιον.'

241 1. *Ἑτέρα | Λάκαινα τὸν υἱὸν λιποτακτήσαντα ὡς ἀνάξιον τῆς πατρίδος ἀνεῖλεν, εἰποῦσα 'οὐκ ἐμὸν τὸ φίτυμα.' ἐφ' ἧς τὸ ἐπίγραμμα τόδε·* (Anth. Pal. VII 433)

'ἔρρε κακὸν φίτυμα διὰ σκότος, οὗ διὰ μῖσος
Εὐρώτας δειλαῖς μηδ' ἐλάφοισι ῥέοι.

---

1 110 b v. Pelop. 1 Stob. IV 44, 83 p. 989, 5 H = Tel. rel. p. 59, 4 H. Paus. VIII 27, 11 p. 656 7 Por. 213 8. p. 219, 3 242 a (19) 11. 13 Suid. s. v. *Ἄρης* Ars. 394 Apost. XIII 21 Ael. XII 21

---

1 *δὲ Σ*g om. ***O*** *ἥκεν Σ*g 3 *αὐτὸς ἢ* G[3]*Σ*gX *ἢ* prius om. O *αὐτὸς* om. G[1] *ὑπ' ἐκείνων* om. *ΦΠ* 4 *κατακανεῖν* G[2] Cob. *κατακαίνειν* G[1]*ΦΠ* *κατακάνειν* O[1] ss. *τ*O[2] *κατακτανεῖν Σ*g *κατακτένειν* X 5 *ἑαυτῆς* ***O*** *ἑαυτοῦ* g Xyl. (Ku.) *εἰ* om. *Φα*A[1] 8 *ἑαυτοῦ* AE*Π*[2] 9 *τὸ δ' ἐπιγρ. ἐπ. αὐτ.*] *ἐπιγράψασα Σ*g 10 *τόνδε ΓΣ*gz Mut. 11—12 *ἔκτανε — Λακεδαιμόνιον* om. X[1] in lacuna duorum fere versuum: suppl. X[2] 12 *ἁ λακ.* om. c *ἁ λακ. τὸν* om. *Γ*Jg post 12 inscriptionem apophthegmatum insequentium om. ***Ω*** *λακαινῶν ἀδήλων* add. Wy. 13—p. 219, 2 ap. 1 om. *Σ*gX 13 *λιποτ.* Hch. *λειποτ.* ***Ω*** 16 *οὗ*] *οὐ ΦΠ*

ἀχρεῖον σκυλάκευμα, κακὰ μερίς, ἔρρε ποθ' Ἀιδαν,
ἔρρε· τὸ μὴ Σπάρτας ἄξιον οὐδ' ἔτεκον.'

2. *Ἄλλη τὸν υἱὸν ἐν παρατάξει μαθοῦσα πεσόντα ἔφη·* (Anth. Pal. 229)

'δειλοὶ κλαιέσθωσαν· ἐγὼ δέ σε, τέκνον, ἄδακρυς
θάπτω τὸν καὶ ἐμὸν καὶ Λακεδαιμόνιον.'

3. *Ἀκούσασά τις τὸν υἱὸν σεσῳσμένον καὶ πεφευγότα ἐκ τῶν πολεμίων, γράφει αὐτῷ 'κακὰ φάμα τευ κακκέχυται· ἢ ταύταν νῦν ἔκνιψαι ἢ μὴ ἔσο.'*

4. *Ἄλλη, τῶν υἱῶν φυγόντων ἐκ μάχης καὶ παραγενο-* B
μένων ὡς αὐτήν, 'ποῖ' φησίν 'ἥκετε δραπετεύσαντες, κακὰ ἀνδράποδα; ἢ δεῦρο ὅθεν ἐξέδυτε καταδυσόμενοι;' ἀνασυραμένη καὶ ἐπιδείξασα αὐτοῖς τὴν κοιλίαν.

5. *Προσάγοντά τις τὸν υἱὸν θεασαμένη ἐπύθετο τί πράσσει ἡ πατρίς· εἰπόντος δέ 'πάντες ἀπολώλασι', κεραμίδα ἄρασα ἐπαφῆκεν αὐτῷ καὶ ἀνεῖλεν, εἰποῦσα 'σὲ οὖν κακάγγελον ἔπεμψαν ἡμῖν;'*

6. *Διηγουμένου τινὸς τῇ μητρὶ γενναῖον θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ, 'εἶτ' οὐκ αἰσχρόν' εἶπε 'τῆς τοιαύτης συνοδίας ἀτυχῆσαι;'*

---

3 225 e (Loch.) 235 a (51) 7 241 d (10. 11) e (12) 1039 f Stob. IV 44, 83 p. 988, 5 H. (Teles) gn.V. 572 Stbch. 10 246 a 248 b Stob. IV 44, 83 p. 989, 1 H (Teles) cf. Her. II 30 14 app. V II 113 18 242 a gn.V. 575 Stbch. cf. v. Ages. 29, 7

---

1 *κακὰ μερίς* ***O*** *κἂν ἔρις Γ*z Mut. 2 *ἔρρε· τὸ μὴ* ***O*** *ἔρρετο μηδὲ Γ* 3—6 ap. 2 om. *ΦΠ* 3 *μαθοῦσα Σ*g om. *Γ*X (itaque *ἀκούσασα* post *ἄλλη* add. Wy.) 5 *καὶ ἱλαρὰ* post *ἄδακρυς* add. *Ω* del. ut glossema iam Philelphus *καὶ ἱλαρὰ* servat, *καὶ ἐμὸν καὶ* delet Pant. sed cf. 235 a 6 *καὶ* prius om. O *καὶ* alterum om. g 9 *νῦν* om. A *ἂν α* 11 *ὡς* ***O*** *πρὸς Σ*g *ποῖ* Hertl. *πυῦ Ω* cf. Hense ad Stob. 13 *τὴν κοιλίαν Σ*g om. ***O*** Stob. 14 *ἄλλη προσαγαγόντα Σ*g *τις* om. J *τινα* cg 15 *ἀπολωλέκασι Γ* (*ἀπολελώκ.* O) X^1 17 *ἡμῖν* G^1O *ἀμῖν ΦΠ ἄμιν* G^2X *ἄμμιν Σ*gE 19 *τῆς* om. *ΦΠ* 20 *ἀποτυχεῖν* X^2*ΦΠ*

7. *Ἐκπέμψασά τις τοὺς υἱοὺς αὐτῆς πέντε ὄντας ἐπὶ*
C *πόλεμον, ἐν τοῖς προαστείοις εἱστήκει καραδοκοῦσα τί ἐκ τῆς μάχης ἀποβήσοιτο· ὡς δὲ παραγενόμενός τις πυθομένῃ αὐτῇ ἀπήγγειλε τοὺς παῖδας ἅπαντας τετελευτηκέναι, 'ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐπυθόμην' εἶπε, 'κακὸν ἀνδράποδον, ἀλλὰ τί πράσσει ἡ πατρίς.' φήσαντος δὲ ὅτι νικᾷ, 'ἀσμένη τοίνυν' εἶπε 'δέχομαι καὶ τὸν τῶν παίδων θάνατον.'*

8. *Θάπτουσά τις τὸν υἱόν, ὡς γραΐδιον εὐτελὲς προσελθὸν αὐτῇ 'ὦ γύναι, τᾶς τύχας' εἶπε, 'νὴ τὼ σιώ, ἀλλὰ τᾶς καλᾶς γ'' ἔφη· 'οὗ γὰρ αὐτὸν ἕνεκεν ἔτεκον, ἵν' ὑπὲρ τᾶς Σπάρτας ἀποθάνῃ, τοῦτό μοι συνέβη.'*

9. *Σεμνυνομένης γυναικός τινος Ἰωνικῆς ἐπί τινι τῶν*
D *ἑαυτῆς ὑφασμάτων ὄντι πολυτελεῖ, Λάκαινα ἐπιδείξασα τοὺς τέσσαρας υἱοὺς ὄντας κοσμιωτάτους, τοιαῦτα ἔφη δεῖν εἶναι τὰ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γυναικὸς ἔργα καὶ μεγαλαυχεῖν ἐπὶ τούτοις καὶ ἐπαίρεσθαι.*

10. *Ἄλλη ἀκούσασα περὶ τοῦ υἱοῦ, ὡς κακῶς ἐπὶ τῆς ξένης ἀναστρέφοιτο, ἔγραψε 'κακά τευ φάμα κακκέχυται· ἢ ταύταν ἀπόθεν ἢ μὴ ἔσο.'*

11. *Παραπλησίως δὲ καὶ Χίων φυγάδες ἐλθόντες εἰς*

---

9 Cic. Tusc. I 42, 102 Stob. IV 44, 83 p. 988, 11 H. (Teles) gn.V 569 13 v. Phoc. 19 fin. mor. 1131 b Stob. IV 24, 11. 23, 54 III 5, 37 gn.V. 576 Stbch. 18. 21. p. 221, 6 241 a (3) 21 cf. 191 f 231 a

---

3 *ἀποβήσεται* Σg 4 *πυθομένης αὐτῆς* Σg *πυθομένης* (*αὐτῆς* om.) ΧΦΠ 6 *ὅτι* om. Σg 10 *ἀλλὰ* om. G[1]ΦΠ 11 *γε φώη* Φ *γε φαίη* Π *γε* om. ΣgX *γα* Tuck. *οὗ γὰρ αὐτὸν ἕν. ἔτ.* X (*ἕν. ἔτ.* X[2]) ΦΠ *οὐ γὰρ αὐτ. ὧν ἕν. ἔτ.* G[1] (*καὶ* supra *οὐ* G[2]) Urb. 98 (*ὧν* om.) *καὶ γὰρ αὐτ. ὧν ἕν. ἔτ.* ΟΣg *οὗ γ. ἕν. αὐτ. ἔτ.* Hch. *ἵν'—ἀποθάνῃ* interpol.? Hu. 14 *ὄντων πολυτελῶν* Σ 15 *τοὺς* om. Γ 16 *δεῖ* ΧΠ (praeter α) 16 *εἶναι*—p. 221, 1 *κατηγόρουν* om. in lac. duarum linearum X[1] suppl. partim in mge. X[2] 17 *μεγ. ἐπὶ τ. κ. ἐπαίρ.* Γ *ἐπὶ τούτ. ἐπαίρ. κ. μεγ.* Ο *μεγ.* et *καὶ* del. Bern. 18—20 ap. 10 om. Σg 19 *τευ* Valcken. *τοι* Ω 20 *ἢ* prius om. ΓΧΦΠ *ἀπώθεν* Valcken. *ἀπωθεῦ* Cob. 21 *παραπλ. δὲ καὶ* om. Σg

Σπάρτην πολλὰ Πεδαρίτου κατηγόρουν· μεταπεμψαμένη δ' αὐτοὺς ἡ μήτηρ αὐτοῦ Τελευτία καὶ ἀκούσασα ὧν ἐνεκάλουν, ἐπεὶ ἐδόκει αὐτῇ ἁμαρτάνειν ὁ υἱός, ἐπέστειλεν αὐτῷ 'ἁ μάτηρ Πεδαρίτῳ. ἢ βελτίονα πρᾶσσε ἢ αὖθι E μένε, ἀπογνοὺς τὰν ἐς Σπάρταν σωτηρίαν.'

12. Ἑτέρα ἐπ' ἀδικήματι τῷ παιδὶ κρινομένῳ 'τέκνον' εἶπεν, 'ἢ τᾶς αἰτίας σεαυτὸν ἢ τοῦ ζῆν ἀπόλυσον.'

13. Ἄλλη χωλὸν υἱὸν ἐπὶ παράταξιν προπέμπουσα, 'τέκνον' εἶπε, 'κατὰ βῆμα τῆς ἀρετῆς μέμνησο.'

14. Ἄλλη, τοῦ παιδὸς αὐτῇ ἀφικομένου ἀπὸ παρατάξεως τετρωμένου τὸν πόδα καὶ σφόδρα ἀλγοῦντος, 'ἐὰν τῆς ἀρετῆς' εἶπε 'μέμνῃ, ὦ τέκνον, καὶ ἄπονος ἔσῃ καὶ θαρρήσεις.'

15. Λάκων τρωθεὶς ἐν πολέμῳ καὶ βαδίζειν μὴ δυνάμενος, τετραποδιστὶ ὥδευεν. αἰσχυνομένῳ δ' αὐτῷ ἐπὶ τῷ γελοίῳ ἡ μήτηρ 'καὶ πόσῳ βέλτιον, ὦ τέκνον' εἶπε, F 'μᾶλλον ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ γεγηθέναι ἢ αἰσχύνεσθαι ἐπὶ γέλωτι ἀνοήτων;'

16. Ἄλλη προσαναδιδοῦσα τῷ παιδὶ τὴν ἀσπίδα

---

6 Ars. 346 8. 10. 14 331 b Stob. III 7, 28 Cic. de orat. II 61, 249 gn. V. 568 Stbch. gn. P. 98 19 Stob. III 7, 30 (Gorgo) Val. Max. II 7 ext. 2 Sen. Suas. II 8 gn. P. 56 Ars. 280. 346

---

1 πεδαρίτου Hatz. cf. 191 f 231 a παιδαρίτου ΓΣgΦ παιδαρήτου ΧΠ 2 αὐτοὺς ΣgΦ αὐτὸν ΓΧ om. Π τελευτεία Σg 4 αὐτῷ om. ΓΦΠ παιδαρίτω ΓgΦ παιδαρίω Σ παιδαρήτῳ ΧΠ βελτίω ΣgΧ πράσσειν σε ἢ ΦΠ 6 ἑτ.] ἄλλη Σg τᾶς αἰτ. σεαυτ. ἢ Bern. τὰς αἰτ. ἢ σεαυτ. Ω τοῦ ζῆν om. Σ 8 πέμπ. om. προ gX 10—12 ἄλλη — τέκνον om. Σg (ut καὶ ἄπ. excipiat μέμνησο 9) ἄλλη — μέμνῃ om. X 12 εἶπε post τέκνον O ἔφη pro εἶπε ΦΠ om. G[1] μεμνῇ Ku. 12/13 ἔσο θαρρήσας om. καὶ Σg 14 μὴ ΟΣg οὐ O 15/16 ἐπὶ τῷ γελ. Wy. ἐν γελ. O ἐγελοία Σ 18 ἀνοήτων ΓΣg ἀνοήτῳ O

καὶ παρακελευομένη 'τέκνον' ἔφη, 'ἢ ταύταν ἢ ἐπὶ ταύτας.'

17. *Ἄλλη προϊόντι τῷ υἱῷ ἐπὶ πόλεμον ἀναδιδοῦσα τὴν ἀσπίδα 'ταύτην' ἔφη 'ὁ πατήρ σοι ἀεὶ ἔσῳζε· καὶ σὺ οὖν ἢ ταύτην σῷζε ἢ μὴ ἔσο.'*

18. *Ἄλλη πρὸς τὸν υἱὸν λέγοντα μικρὸν ἔχειν τὸ ξίφος εἶπε '[καὶ] βῆμα πρόσθες.'*

242 19. *Ἄλλη ἀκούσασα, ὅτι ὁ υἱὸς αὐτῆς ἐν παρατάξει ἀνδραγαθήσας ἀπέθανεν, 'ἐμὸς γὰρ ἦς' εἶπε. περὶ δὲ τοῦ ἑτέρου πυθομένη ὅτι ἀποδειλιάσας σῴζεται, 'οὐ γὰρ ἦς ἐμός' ἔφη.*

20. *Ἑτέρα ἀκούσασα τεθνηκέναι τὸν υἱὸν ἐν μάχῃ καθάπερ ἐτέτακτο 'κάτθετ' αὐτόν' ἔφη, 'ἀναπληρωσάτω δὲ τὴν ἐκείνου τάξιν ὁ ἀδελφός.'*

21. *Ἄλλη πομπὴν τελοῦσα πάνδημον ἤκουσεν ἐπὶ τῆς παρατάξεως νικᾶν τὸν υἱόν, ἐκ δὲ τῶν τραυμάτων πολλῶν γενομένων θνήσκειν. οὐ περιελομένη οὖν τὸν στέφανον, ἀλλὰ σεμνυνθεῖσα πρὸς τὰς πλησίον εἶπεν 'ὡς πολλῷ*
B *κάλλιον, ὦ φίλαι, ἐστὶν ἐν παρατάξει νικῶντα τελευτᾶν ἢ τὰ Ὀλύμπια περιγενόμενον ζῆν.'*

22. *Διηγουμένου τινὸς τῇ ἀδελφῇ γενναῖον θάνατον*

---

3 Ars. 346 **6** app. V. I 100 Ars. 346 cf. mor. 191 e (2) **8** 240 e (1) f (Dam.) 241 a (1) gn. V. 415 Stbch. **12** app. V I 101 = II 105 **15** 118 e sqq. (Po.) Val. Max. V 10 ext. 1—3 Ael. v. h. III 2—5 Diog. L. II 54 Apollod. bibl. III 15, 7, 4 (210 W.) Ars. 490 **21** 241 b (6) app. V. I 102

---

1 *καὶ παρακ.*] *παρακελεύετο* (tum *ἔφη* om.) *Σ*g *ἢ* prius om. *Σ* **1. 2** *ταύταν* et *ταύτας* *O* *τὰν* et *τᾶς* *ΦΠ* **3—4** *προϊόντι — ἀσπίδα* om. *Σ*X (lac. suppl. X[2]) **4** *ἔφη ταύτην* *Σ*g *σου* *Σ*gX **5** *ἢ* prius om. *ΦΠ* **7** [*καὶ*] Po. *καὶ πρόσθες βῆμα* *Σ*g app.V. **9. 11** *ἦς* *Γ* *ἦν* *O* **9/10** *περὶ τοῦ ἑτέρου δὲ* *Γ* **10** *ἀπὸ δειλίας* *Σ* **12** *τεθνάναι* E *τεθν. τ. υἱ.*] *ὅτι ὁ υἱὸς αὐτῆς τέθνηκεν* O **13** *κατθ.*] *θάπτετε* Nab. **19** *τελ. νικ.* *Σ*gX **20** *περιγεν.* cgX *-γιν.* *O*

τοῦ παιδὸς αὐτῆς, ἐκείνη εἶπεν ὅτι 'ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ γέγηθα, τοσοῦτον ἐπὶ σοὶ ἄχθομαι, ἐναρέτου συνοδίας ἀπολειφθέντι.'

23. Λακαίνῃ τις προσέπεμψεν, εἰ φθορᾷ συνεπινεύει. ἡ δ' ἔφη 'παῖς μὲν οὖσα ἔμαθον τῷ πατρὶ πείθεσθαι, καὶ τοῦτο ἔπραξα· γυνὴ δὲ γενομένη τῷ ἀνδρί· εἰ οὖν δίκαιά με παρακαλεῖ, τούτῳ φανερὸν ποιησάτω πρῶτον.'

24. Παρθένος πενιχρὰ ἐρωτηθεῖσα τίνα δίδωσι τῷ γαμοῦντι προῖκα, 'τὴν πάτριον' εἶπε 'σωφροσύνην.'

25. Λάκαινα ἐρωτηθεῖσα εἰ ἀνδρὶ προσελήλυθεν 'οὐκ C
ἐγώ' εἶπεν 'ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ἐμοί.'

26. Κρύφα τις διαπαρθενευθεῖσα καὶ διαφθείρασα τὸ βρέφος οὕτως ἐνεκαρτέρησε μηδεμίαν προενεγκαμένη φωνήν, ὥστε καὶ τὸν πατέρα καὶ ἄλλους πολλοὺς πλησίον ὄντας λαθεῖν ἀποκυήσασα· τὸ γὰρ μέγεθος τῶν ἀλγηδόνων τῇ ἀσχημοσύνῃ τὸ εὔσχημον προσπεσὸν ἐνίκησε.

27. Λάκαινα πιπρασκομένη καὶ ἐρωτωμένη τί ἐπίσταται ἔφη 'πιστὰ ἦμεν.'

28. Ἄλλη αἰχμαλωτισθεῖσα καὶ ἐρωτωμένη παραπλησίως 'εὖ οἰκεῖν οἶκον' ἔφη.

29. Ἐρωτηθεῖσά τις ὑπό τινος, εἰ ἔσται ἀγαθή, ἂν αὐτὴν ἀγοράσῃ, εἶπε 'κἂν μὴ ἀγοράσῃς.'

---

8 app. V. II 106 Ars. 346 10 140 c Ars. 346 17. 21. p. 224, 1 Ars. 347 17. 19. p. 224, 1 app. V. II 107 21 234 c (39)

---

1 ὅτι ὅσον X²Π εἴ τι ΓΣgX¹ εἴ τι ὅσα v ὅσα om. εἴτι z Mut. 7 τοῦτο ΓΣg 9 εἶπε ΓΦ ἔφη O 10 λακ.] ἄλλη ΣgX 13 προεν. GXE προσεν. OΦΠ προ om. Σg 14 πολλοὺς Σg om. O 16 τῇ εὐσχημοσύνῃ X²ΦΠ om. Σg εὔσχημον Bern., qui hunc esse ordinem verborum putat: τὸ εὔσχημον προσπεσὸν τῇ ἀσχημοσύνῃ ἐνίκ. τὸ μέγ. τ. ἀλγ. ἄσχημον Ω 17. p. 224, 2 ἐπίστασαι Σg 18 πιστὴ εἶναι Σg 19 αἰχμαλωτευθεῖσα O (-τισθ. mg²) Π² 19. 20 παραπλ.] τί ἐπίστασαι Σg 21 — p. 224, 5 app. 29 et 30 commutata sunt in Σg 21 ἄλλη ἐρωτ. (om. τις) Σg 22 κἂν μὴ ἀγοράσῃς om. XΦΠ

D 30. Ἄλλη πιπρασκομένη, τοῦ κήρυκος πυνθανομένου τί ἐπίσταται, 'ἐλευθέρα' εἶπεν 'ἦμεν.' ὡς δὲ ὁ ὠνησάμενος προσέτασσέ τινα αὐτῇ οὐχ ἁρμόζοντα ἐλευθέρᾳ, εἰποῦσα 'οἰμώξῃ φθονήσας σεαυτῷ τοιούτου κτήματος' ἐξήγαγεν ἑαυτήν.

---

1 234 b (37. 38) Stob. III 13, 58 gn.V. 570 Stbch.

---

2 ἔμεν ΓΦ ἔμμεναι Σg εἶπεν ἐλ. ἔμεν ΦΠ (ἦμεν) 4 εἰποῦσα post σεαυτῷ Σ οἰμ. ἔφη φθον. (om. εἰποῦσα) g

17.

ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΕΤΑΙ

(Plan. 33)

Περὶ ἀρετῆς, ὦ Κλέα, γυναικῶν οὐ τὴν αὐτὴν τῷ E *Θουκυδίδῃ γνώμην ἔχομεν. ὁ μὲν γάρ, ἧς ἂν ἐλάχιστος ᾖ παρὰ τοῖς ἐκτὸς ψόγου πέρι ἢ ἐπαίνου λόγος, ἀρίστην ἀποφαίνεται, καθάπερ τὸ σῶμα καὶ τοὔνομα τῆς ἀγαθῆς*

Hunc libellum a v. d. Cobet (Var. lect.) iniuria 'propter stili venustatem' spurium habitum (cf. Dinse, De libello Plut. *γυν. ἀρ.* inscripto. Berlin 1863) Plutarchus Cleae sacerdoti Delphicae misit eidem, cui etiam librum *π. Ἴσ. κ. Ὀσίρ.* (32) dedicavit; cf. p. 351c 364e. Citatur Plutarchi *μονόβιβλος* (c. 22 p. 258e) ab Anonymo de Incredib. c. 8 (Westermann, Mythogr. Braunschweig 1843 p. 322). De claris mulieribus egerunt etiam Apollonius Stoicus (Sop. ap. Phot. bibl. 161 p. 341), Artemon Magnes (Sop. ap. Phot. 161 p. 338) Polyaenus l. VII. et VIII., quem iisdem fontibus usum esse atque nostrum exposuerunt O. Knott, De fide et fontibus Polyaeni. Diss. philol. Ien. III Lpz. 1883 et J. Melber, Über die Quellen und den Wert der Strategemensammlung Polyäns. Jahrb. f. klass. Philol. Suppl.-Bd. XIV Lpz. 1885. Vide etiam catalogum mulierum clararum ap. Westermann, Paradoxogr. Braunschweig 1839 p. 213—218 et Val. Rose, Anecd. gr. Berlin 1864 I 7: *Γυναῖκες ἐν πολέμοις συνεταὶ καὶ ἀνδρεῖαι* et *Τίνες οἶκοι ἀνάστατοι διὰ γυναῖκας ἐγένοντο.* Uno verbo hunc libellum Plutarchi etiam posteris ansam imitandi praestitisse commemoro velut Joh. Boccacio, cuius liber 'de claris mulieribus' notissimus est (cf. Voigt-Lehnerdt, Die Wiederbelebung des klass. Altert.[3] I 167 saepius) et scriptoribus Polonis (cf. Vict. Hahn, De Plut. mul. virt. vestigiis apud scriptores Polonos. Charist. Morawski. Krakau-Lpz. 1922).

Lampr. (Treu) 126 *Γυναικῶν ἀρεταί· ἐν ἄλλῳ δὲ περὶ τοῦ πῶς δεῖ ζῆν γυναῖκα πρὸς ἄνδρα* (confundi hic scripta 33 et 34 manifestum est) 167 *αἰτίαι γυν.* (i. e. *ἀρεταὶ γυν.*).

Codd.: v αAEun (δ) Π = αAE

---

3 Thuc. II 45 cf. mor. 217f 220d Synes. de provid. p. 108d

γυναικὸς οἰόμενος δεῖν κατάκλειστον εἶναι καὶ ἀνέξοδον. ἡμῖν δὲ κομψότερος μὲν ὁ Γοργίας φαίνεται, κελεύων μὴ τὸ εἶδος ἀλλὰ τὴν δόξαν εἶναι πολλοῖς γνώριμον τῆς γυναικός· ἄριστα δ' ὁ Ῥωμαίων δοκεῖ νόμος ἔχειν, F *ὥσπερ ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ δημοσίᾳ μετὰ τὴν τελευτὴν τοὺς προσήκοντας ἀποδιδοὺς ἐπαίνους. διὸ καὶ Λεοντίδος τῆς ἀρίστης ἀποθανούσης, εὐθύς τε μετὰ σοῦ τότε πολὺν λόγον εἴχομεν οὐκ ἀμοιροῦντα παραμυθίας φιλοσόφου καὶ νῦν, ὡς ἠβουλήθης, τὰ ὑπόλοιπα τῶν λεγομένων εἰς τὸ μίαν εἶναι καὶ τὴν αὐτὴν ἀνδρός τε καὶ γυναικὸς ἀρετὴν* | **243** *προσανέγραψά σοι, τὸ ἱστορικὸν ἀποδεικτικὸν ἔχοντα καὶ πρὸς ἡδονὴν μὲν ἀκοῆς οὐ συντεταγμένον, εἰ δὲ τῷ πείθοντι καὶ τὸ τέρπον ἔνεστι φύσει τοῦ παραδείγματος, οὐ φεύγει χάριν ἀποδείξεως συνεργὸν ὁ λόγος οὐδ' αἰσχύνεται 'ταῖς Μούσαις τὰς Χάριτας συγκαταμιγνὺς καλλίστην συζυγίαν' ὡς Εὐριπίδης φησίν* (Herc. 673), *ἐκ τοῦ φιλοκάλου μάλιστα τῆς ψυχῆς ἀναδούμενος τὴν πίστιν.*

Φέρε γάρ, εἰ λέγοντες τὴν αὐτὴν εἶναι ζωγραφίαν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν παρειχόμεθα τοιαύτας γραφὰς γυναικῶν, οἵας Ἀπελλῆς ἀπολέλοιπεν ἢ Ζεῦξις ἢ Νικό- B *μαχος, ἆρ' ἄν τις ἐπετίμησεν ἡμῖν, ὡς τοῦ χαρίζεσθαι καὶ ψυχαγωγεῖν μᾶλλον ἢ τοῦ πείθειν στοχαζομένοις; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. τί δέ; ἐὰν ποιητικὴν πάλιν ἢ μαντικὴν ἀποφαίνοντες οὐχ ἑτέραν μὲν ἀνδρῶν ἑτέραν δὲ γυναικῶν οὖσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτήν, τὰ Σαπφοῦς μέλη τοῖς Ἀνακρέοντος ἢ τὰ Σιβύλλης λόγια τοῖς Βάκιδος ἀντιπαραβάλλωμεν, ἕξει τις αἰτιάσασθαι δικαίως τὴν ἀπόδει-*

---

4 v. Camill. 8 Cic. de orat. II 11, 44 Liv. V 50 21 Plut. frg. XXV de amore 1 (Bern. VII p. 131, 15) Ael. v. h. XIV 47

---

10 *τε* del. Si. sec. usum Plut. 12 *συντεταγμένην Ω*, sed -η- (o supra) E -*ταγμένα* ed. Basil. 15/16 *τὰς Χάριτας Μούσαις συγκαταμιγνύς, ἁδίσταν συζ.* Eurip 24 *μαντικὴν* Cob. *μιμητικὴν Ω* 27/28 *ἀντιπαραβάλλωμεν* Di.— *βάλλοιμεν Ω*

ξιν, ὅτι χαίροντα καὶ τερπόμενον ἐπάγει τῇ πίστει τὸν ἀκροατήν; οὐδὲ τοῦτ' ἂν εἴποις. καὶ μὴν οὐκ ἔστιν ἀρετῆς γυναικείας καὶ ἀνδρείας ὁμοιότητα καὶ διαφορὰν ἄλλοθεν καταμαθεῖν μᾶλλον, ἢ βίους βίοις καὶ πράξεσι πράξεις ὥσπερ ἔργα μεγάλης τέχνης παρατιθέντας ἅμα C *καὶ σκοποῦντας, εἰ τὸν αὐτὸν ἔχει χαρακτῆρα καὶ τύπον ἡ Σεμιράμεως μεγαλοπραγμοσύνη τῇ Σεσώστριος ἢ ἡ Τανακυλλίδος σύνεσις τῇ Σερουίου τοῦ βασιλέως ἢ τὸ Πορκίας φρόνημα τῷ Βρούτου καὶ τῷ Πελοπίδου τὸ Τιμοκλείας, κατὰ τὴν κυριωτάτην κοινότητα καὶ δύναμιν· ἐπειδὴ διαφοράς γέ τινας ἑτέρας ὥσπερ χροιὰς ἰδίας αἱ ἀρεταὶ διὰ τὰς φύσεις λαμβάνουσι καὶ συνεξομοιοῦνται τοῖς ὑποκειμένοις ἔθεσι καὶ κράσεσι σωμάτων καὶ τροφαῖς καὶ διαίταις· ἄλλως γὰρ ἀνδρεῖος ὁ Ἀχιλλεὺς ἄλλως ὁ Αἴας· καὶ φρόνησις Ὀδυσσέως οὐχ ὁμοία τῇ Νέστορος, οὐδὲ δίκαιος ὡσαύτως Κάτων καὶ Ἀγησίλαος,* D *οὐδ' Εἰρήνη φίλανδρος ὡς Ἄλκηστις οὐδὲ Κορνηλία μεγαλόφρων ὡς Ὀλυμπιάς. ἀλλὰ μὴ παρὰ τοῦτο πολλὰς καὶ διαφόρους ποιῶμεν ἀνδρείας καὶ φρονήσεις καὶ δικαιοσύνας, ἂν μόνον τοῦ λόγου τοῦ οἰκείου μηδεμίαν αἱ καθ' ἕκαστον ἀνομοιότητες ἐκβιβάζωσι. τὰ μὲν οὖν ἄγαν περιβόητα καὶ ὅσων οἶμαί σε βεβαίαν ⟨ἄλλοις⟩*

---

1 Hor. Epist. II 3, 426 12 Hippocr. *π. ἀέρ. ὑδ. τόπ.* 23 Aristot. problem. XXX 1 Cic. Tusc. I 33, 80 14 v. Phoc. 3 cf. mor. 76 a 343 a b Cic. de orat. III 7, 26—28 Porphyr. de abstin. III 8 Philo *Π. τοῦ πάντα σπουδαῖον εἶναι ἐλεύθερον* p. 882 c d cf. O. Hense, Bion bei Philon Rh. Mus. 47 (1892) p. 224 17 de Irena Athen. XIII p. 593 b 19 p. 97 e

---

2 *καὶ μὴν οὐκ ἔστιν* O *οὐ μὴν οὐκ ἦν* v 4 *ἄλλοθεν* O *ἄλλοτε* v 5 *ἔργα μεγάλα τῆς τέχνης* Di. 9/10 *τῷ πελ. τὸ τιμ.* E *τὸ πελ. τῷ τιμ.* O 10 *κοινότητα* Mez. *καινότητα* Ω 13 *ἔθεσι* Ω *ἕξεσι* Wil. 18 *περὶ τοῦτο* αδ 20 *μόνου* Ω *ν* ss. A[1] 21 *ἐκβιβάζωσι* Wy. *ἐκβιάζωσι* vE *ἐκβιάζουσι* O 22 *ὅσων* O *ὅσον* vα[1]u *βεβαίοις βιβλίοις* Ω *βεβαίοις* del. Wy. ut ex dittogr. ortum *βεβαίως βιβλίοις* Babb. *βεβαίαν βιβλίοις* Na. *βεβαίαν ⟨ἄλλοις⟩ βιβλ.* Po.

*βιβλίοις ἐντυχοῦσαν ἱστορίαν ἔχειν καὶ γνῶσιν ἤδη, παρή-
σω· πλὴν εἰ μή τινα τοὺς τὰ κοινὰ καὶ δεδημευμένα
πρὸ ἡμῶν ἱστορήσαντας ἀκοῆς ἄξια διαπέφευγεν. ἐπεὶ δὲ
πολλὰ καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ γυναιξὶν ἄξια λόγου πέπρακται,
E βραχέα τῶν κοινῶν οὐ χεῖρόν ἐστι προϊστορῆσαι.*

1. ΤΡΩΙΑΔΕΣ

*Τῶν ἀπ' Ἰλίου περὶ τὴν ἅλωσιν ἐκφυγόντων οἱ πλεῖ-
στοι χειμῶνι χρησάμενοι καὶ δι' ἀπειρίαν τοῦ πλοῦ καὶ
ἄγνοιαν τῆς θαλάττης ἀπενεχθέντες εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ
περὶ τὸν Θύμβριν ποταμὸν ὅρμοις καὶ ναυλόχοις ἀναγ-
καίοις μόλις ὑποδραμόντες, αὐτοὶ μὲν ἐπλανῶντο περὶ
τὴν χώραν φραστήρων δεόμενοι, ταῖς δὲ γυναιξὶν ἐμπίπτει
λογισμός, ὡς ἡτισοῦν ἵδρυσις ἐν γῇ πάσης πλάνης καὶ
ναυτιλίας † εὖ τε καὶ καλῶς πράττουσιν ἀνθρώποις
ἀμείνων ἐστί, καὶ πατρίδα δεῖ ποιεῖν αὐτοῖς ⟨τοὺς⟩ ἀπο-
F λαβεῖν ἣν ἀπολωλέκασι μὴ δυναμένους. ἐκ δὲ τούτου
συμφρονήσασαι κατέφλεξαν τὰ πλοῖα, μιᾶς καταρξα-
μένης ὥς φασι Ῥώμης. πράξασαι δὲ ταῦτα τοῖς ἀνδρά-
σιν ἀπήντων βοηθοῦσι πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ φοβού-
μεναι τὴν ὀργὴν αἱ μὲν ἀνδρῶν αἱ δ' οἰκείων ἀντιλαμ-
244 βανόμεναι καὶ καταφιλοῦσαι λιπαρῶς, | ἐξεπράυναν τῷ
τρόπῳ τῆς φιλοφροσύνης. διὸ καὶ γέγονε καὶ παραμένει
ταῖς Ῥωμαίων γυναιξὶν ἔτι νῦν ἔθος ἀσπάζεσθαι μετὰ*

---

7 265 b c v. Rom. 1 Polyaen. VIII 25, 2 cf. VII 47 Dion. Hal. I 72 Festus p. 269 Müll. Solin. I 2 (ex Heraclide Lembo) Serv. Aen. I 273 cf. Conon. 13 (F. Gr. Hist. Iac. 26 I 194) Steph. Byz. s. v. *Σκιώνη* (vide Mein. ad h. l.) cf. P. Cauer, De fab. graec. ad Romam cond. pertinentibus. Diss. Berol. 1884 P.-W. I 1013 Hoefer Konon p. 62 cf. schol. Lyc. 921

---

2 *τινα* Steph. *τινας Ω* 7 *μετὰ περὶ* v 10 *περὶ*] *παρὰ* u 13/14 *ἐν τῇ πάσῃ πλάνῃ καὶ ναυτιλίᾳ Ω ἐν γῇ πάσῃ πλάνης κ. ναυτιλίας* Xyl.[1] *ἐν γῇ πάσης πλάνης κ. ναυτιλίας* Duebn. 14 *εὖ τε καὶ καλῶς Ω εὐτελῶς καὶ καλῶς* sive *εὖτε καὶ οὐ καλῶς* Wy. *μὴ εὖ τε καὶ καλῶς* Halm *εὖ τε καὶ κακῶς* Bern. *εὐτελῶς καὶ ⟨μὴ⟩ καλῶς* Na. *εὖ γε καὶ καλῶς πολιτεύουσιν* Po. 15 *δεῖ* Xyl. *δὲ Ω* *αὐτοῖς ⟨τοὺς⟩* Wil. *αὐτοὺς Ω*

τοῦ καταφιλεῖν τοὺς κατὰ γένος προσήκοντας αὐταῖς. συνιδόντες γὰρ ὡς ἔοικε τὴν ἀνάγκην οἱ Τρῶες καὶ ἅμα πειρώμενοι τῶν ἐγχωρίων, εὐμενῶς καὶ φιλανθρώπως προσδεχομένων, ἠγάπησαν τὸ πραχθὲν ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ συγκατῴκησαν αὐτόθι τοῖς Λατίνοις.

2. ΦΩΚΙΔΕΣ

Τὸ δὲ τῶν Φωκίδων ἐνδόξου μὲν οὐ τετύχηκε συγγραφέως, οὐδενὸς δὲ τῶν γυναικείων ἔλαττον εἰς ἀρετήν ἐστι, μαρτυρούμενον ἱεροῖς τε μεγάλοις, ἃ δρῶσι Φωκεῖς ἔτι νῦν περὶ Ὑάμπολιν, καὶ δόγμασι παλαιοῖς, ὧν τὸ μὲν B *καθ' ἕκαστον τῆς πράξεως ἐν τῷ Δαϊφάντου βίῳ γέγραπται, τὸ δὲ τῶν γυναικῶν τοιοῦτόν ἐστιν. ἄσπονδος ἦν Θετταλοῖς πρὸς Φωκέας πόλεμος· οἱ μὲν γὰρ ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τυράννους ἐν ταῖς Φωκικαῖς πόλεσιν ἡμέρᾳ μιᾷ πάντας ἀπέκτειναν, οἱ δὲ πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἐκείνων ὁμήρους κατηλόησαν· εἶτα πανστρατιᾷ διὰ Λοκρῶν ἐνέβαλον, δόγμα θέμενοι μηδενὸς φείδεσθαι τῶν ἐν ἡλικίᾳ, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσασθαι. Δαΐφαντος οὖν ὁ Βαθυλλίου, τρίτος αὐτὸς ἄρχων, ἔπεισε τοὺς Φωκεῖς αὐτοὺς μὲν ἀπαντήσαντας τοῖς Θετταλοῖς* C *μάχεσθαι, τὰς δὲ γυναῖκας ἅμα τοῖς τέκνοις εἰς ἕνα που τόπον συναγαγόντας ἐξ ἁπάσης τῆς Φωκίδος, ὕλην τε περινῆσαι ξύλων καὶ φυλακὰς καταλιπεῖν, πρόσταγμα δόντας, ἂν αἴσθωνται νικωμένους αὐτούς, κατὰ τάχος τὴν ὕλην ἀνάψαι καὶ καταπρῆσαι τὰ σώματα. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν ἄλλων, εἷς ἐξαναστὰς ἔφη δίκαιον εἶναι ταῦτα συνδοκεῖν καὶ ταῖς γυναιξίν· εἰ δὲ μή, χαίρειν ἐᾶν καὶ μὴ*

---

7 Herod. VIII 27. 28 Polyaen. VIII 65 Paus. X 1, 3—11 11 Plut. v. Daiphanti commemoratur in Lampr. catal. 38 et Phot. bibl. cod. 161 p. 104 b Bekk. 16 Aeschin. de fals. leg. 140

---

19 *Βαθυλλίου Ω Βαθύλλου* Wil. 20 *αὐτ. μὲν* Di. *μὲν αὐτοὺς Ω* 22 [*ξύλων*] Papabas.

προσβιάζεσθαι. τούτου τοῦ λόγου διελθόντος εἰς τὰς γυναῖκας, αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς συνελθοῦσαι ταὐτὰ ἐψη- D φίσαντο καὶ τὸν Δαΐφαντον ἀνέδησαν, ὡς τὰ ἄριστα τῇ Φωκίδι βεβουλευμένον· τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοὺς παῖδας ἰδίᾳ φασὶν ἐκκλησιάσαντας ἐπιψηφίσασθαι. πραχθέντων δὲ τούτων, συμβαλόντες οἱ Φωκεῖς περὶ Κλεωνὰς τῆς Ὑαμπόλιδος ἐνίκησαν. τὸ μὲν οὖν ψήφισμα Φωκέων Ἀπόνοιαν οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν· ἑορτὴν δ' ἐκ πασῶν μεγίστην τὰ Ἐλαφηβόλια μέχρι νῦν τῇ Ἀρτέμιδι τῆς νίκης ἐκείνης ἐν Ὑαμπόλιδι τελοῦσιν.

3. ΧΙΑΙ

Χῖοι Λευκωνίαν ἐπῴκησαν ἐκ τοιαύτης αἰτίας. ἐγάμει τις ἐν Χίῳ τῶν δοκούντων γνωρίμων εἶναι· ἀγομένης E δὲ τῆς νύμφης ἐπὶ ζεύγους ὁ βασιλεὺς Ἵπποκλος, ἐπιτήδειος ὢν τῷ γαμοῦντι καὶ παρὼν ὥσπερ οἱ λοιποί, μέθης οὔσης καὶ γέλωτος, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸ ζεῦγος, οὐδὲν ὑβριστικὸν πράξων, ἀλλ' ἔθει κοινῷ καὶ παιδιᾷ χρώμενος· οἱ δὲ φίλοι τοῦ γαμοῦντος ἀπέκτειναν αὐτόν. μηνιμάτων δὲ τοῖς Χίοις προφαινομένων καὶ τοῦ θεοῦ κελεύσαντος τοὺς Ἵπποκλον ἀνελόντας ἀνελεῖν, ἅπαντες ἔφασαν Ἵπποκλον ἀνῃρηκέναι. πάντας οὖν αὖθις ὁ θεὸς ἐκέλευσε τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰ πᾶσι τοῦ ἄγους μέτεστιν. οὕτω δὴ τοὺς αἰτίους καὶ μετασχόντας τοῦ φόνου καὶ F συνεπαινέσαντας ἁμωσγέπως, οὐκ ὀλίγους γενομένους οὐδ' ἀδυνάτους ὄντας, ἀπῴκισαν εἰς Λευκωνίαν, ἣν Κορωνεῖς ἀφελόμενοι πρότερον ἐκτήσαντο μετ' Ἐρυθραίων.

---

7 Paus. X 1, 7 9 660 d 1098 f I. G. IX 90 Prell.-Rob. I 311 Nilsson Gr. Feste 221 sq. 12 Herod. I 18 Polyaen. VIII 66 cf. Frontin. II 5, 15 Athen. XIII p. 566 e, ubi *Κέαι* proponit Wil. vide infra c. 12 25 Thuc. VIII 24, 3

---

2 *ταὐτὰ* Duebn. *ταῦτα* *Ω* 15 *παριὼν* Stgm. 22 *μέτεστιν* **O** *μετῆν* u 25 *ἀπῴκησαν* vαn 25/26 *Κολωνεῖς* Wil. (cf. Strab. XIII p. 589)

ὕστερον δὲ πολέμου πρὸς τοὺς Ἐρυθραίους αὐτοῖς γενο-
μένου, μέγιστον Ἰώνων δυναμένους τότε, κἀκείνων ἐπὶ
τὴν Λευκωνίαν στρατευσάντων ἀντέχειν μὴ δυνάμενοι
συνεχώρησαν ἐξελθεῖν ὑπόσπονδοι, χλαῖναν | μίαν ἑκά- 245
στου καὶ ἱμάτιον ἄλλο δὲ μηδὲν ἔχοντος. αἱ δὲ γυναῖκες
ἐκάκιζον αὐτούς, εἰ προέμενοι τὰ ὅπλα γυμνοὶ διὰ τῶν
πολεμίων ἐξίασιν· ὀμωμοκέναι δὲ φασκόντων, ἐκέλευον
αὐτοὺς τὰ μὲν ὅπλα μὴ καταλιπεῖν, λέγειν δὲ πρὸς τοὺς
πολεμίους ὅτι χλαῖνα μέν ἐστι τὸ ξυστόν, χιτὼν δ' ἡ
ἀσπὶς ἀνδρὶ θυμὸν ἔχοντι. πεισθέντων δὲ ταῦτα τῶν
Χίων καὶ πρὸς τοὺς Ἐρυθραίους παρρησιαζομένων καὶ
τὰ ὅπλα δεικνυόντων, ἐφοβήθησαν οἱ Ἐρυθραῖοι τὴν
τόλμαν αὐτῶν καὶ οὐδεὶς προσῆλθεν οὐδ' ἐκώλυσεν, ἀλλ'
ἠγάπησαν ἀπαλλαγέντων. οὗτοι μὲν οὖν θαρρεῖν διδαχ-
θέντες ὑπὸ τῶν γυναικῶν οὕτως ἐσώθησαν. B

Τούτου δ' οὐδέν τι λειπόμενον ἔργον ἀρετῇ καὶ χρό-
νοις ὕστερον πολλοῖς ἐπράχθη ταῖς Χίων γυναιξίν, ὁπη-
νίκα Φίλιππος ὁ Δημητρίου πολιορκῶν τὴν πόλιν ἐκήρυξε
κήρυγμα βάρβαρον καὶ ὑπερήφανον, ἀφίστασθαι τοὺς οἰκέ-
τας πρὸς ἑαυτὸν ἐπ' ἐλευθερίᾳ καὶ γάμῳ τῆς κεκτημένης,
ὡς συνοικιῶν αὐτοὺς ταῖς τῶν δεσποτῶν γυναιξί. δεινὸν
δ' αἱ γυναῖκες καὶ ἄγριον θυμὸν λαβοῦσαι, μετὰ τῶν
οἰκετῶν καὶ αὐτῶν συναγανακτούντων καὶ συμπαρόν-
των ὥρμησαν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ λίθους καὶ
βέλη προσφέρουσαι καὶ παρακελευόμεναι καὶ προσλιπα-
ροῦσαι τοῖς μαχομένοις, τέλος δ' ἀμυνόμεναι καὶ βάλ- C
λουσαι τοὺς πολεμίους, ἀπώσαντο τὸν Φίλιππον, οὐδενὸς
δούλου τὸ παράπαν ἀποστάντος πρὸς αὐτόν.

---

6 προιέμενοι v 23/24 συμπ.] συμπαρορμώντων vel συμπραττόντων Wy. συμπαροξυνόντων Bern. 28 δούλ. τὸ παρ. O τὸ παρ. δόλου u

4. ΑΡΓΕΙΑΙ

Οὐδενὸς δ' ἧττον ἔνδοξόν ἐστι τῶν κοινῇ διαπεπραγμένων γυναιξὶν ἔργων ὁ πρὸς Κλεομένη περὶ Ἄργους ἀγών, ὃν ἠγωνίσαντο Τελεσίλλης τῆς ποιητρίας προτρεψαμένης. ταύτην δέ φασιν οἰκίας οὖσαν ἐνδόξου τῷ δὲ σώματι νοσηματικὴν εἰς θεοῦ πέμψαι περὶ ὑγιείας· καὶ χρησθὲν αὐτῇ Μούσας θεραπεύειν, πειθομένην τῷ θεῷ καὶ ἐπιθεμένην ᾠδῇ καὶ ἁρμονίᾳ τοῦ τε πάθους ἀπαλλαγῆναι ταχὺ καὶ θαυμάζεσθαι διὰ ποιητικὴν ὑπὸ τῶν D *γυναικῶν. ἐπεὶ δὲ Κλεομένης ὁ βασιλεὺς τῶν Σπαρτιατῶν πολλοὺς ἀποκτείνας (οὐ μήν, ὡς ἔνιοι μυθολογοῦσιν, ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτακοσίους πρὸς ἑπτακισχιλίοις) ἐβάδιζε πρὸς τὴν πόλιν, ὁρμὴ καὶ τόλμα δαιμόνιος παρέστη ταῖς ἀκμαζούσαις τῶν γυναικῶν ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἡγουμένης δὲ τῆς Τελεσίλλης ὅπλα λαμβάνουσαι καὶ παρ' ἔπαλξιν ἱστάμεναι κύκλῳ τὰ τείχη περιέστεψαν, ὥστε θαυμάζειν τοὺς πολεμίους. τὸν μὲν οὖν Κλεομένη πολλῶν πεσόντων ἀπεκρούσαντο·* E *τὸν δ' ἕτερον βασιλέα Δημάρατον, ὥς Σωκράτης φησίν* (FHG IV p. 497), *ἐντὸς γενόμενον καὶ κατασχόντα τὸ Παμφυλιακὸν ἐξέωσαν. οὕτω δὲ τῆς πόλεως περιγενομένης, τὰς μὲν πεσούσας ἐν τῇ μάχῃ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἀργείας ἔθαψαν, ταῖς δὲ σωθείσαις ὑπόμνημα τῆς ἀριστείας ἔδοσαν ἱδρύσασθαι τὸν Ἐνυάλιον. τὴν δὲ μάχην οἱ μὲν ἑβδόμῃ λέγουσιν ἱσταμένου μηνός, οἱ δὲ νουμηνίᾳ γενέσθαι τοῦ νῦν μὲν τετάρτου, πάλαι δ'*

2 Herod. VI 77 Polyaen. VIII 33 cf. I 14 Paus. II 20, 8—10 Suid. s. v. *Τελεσ.* cf. Nilsson, Gr. Feste 371 8 223a—c cf. Kaegi, Jahrb. f. kl. Philol. N. F. Suppl.-Bd. VI 1872 p. 445 not. 3 11 Herod. VII 148

1 *ἀργεῖαι* ***O*** *ἀργολίδες* v 6 *εἰς θεοῦ* Mez. *εἰς θεοὺς* ***Ω*** 7 *τῷ θεῷ* Mez. *τῇ θεῷ* ***Ω*** 9/10 [*ὑπὸ τ. γυν.*] Hu. 13 *δαίμονος* Eu 15 *τελεσίνης* vAE 16 *λαμβάνουσαι* Po. *-νουσι* ***Ω*** 18 *κλεομένη* v *κλεομένην* ***O*** 21 *οὕτω δὴ* Bern.

Ἑρμαίου παρ' Ἀργείοις, καθ' ἣν μέχρι νῦν τὰ Ὑβριστικὰ τελοῦσι, γυναῖκας μὲν ἀνδρείοις χιτῶσι καὶ χλαμύσιν, ἄνδρας δὲ πέπλοις γυναικῶν καὶ καλύπτραις ἀμ- F φιεννύντες. ἐπανορθούμενοι δὲ τὴν ὀλιγανδρίαν οὐχ, ὡς Ἡρόδοτος ἱστορεῖ (VI 83), τοῖς δούλοις, ἀλλὰ τῶν περιοίκων ποιησάμενοι πολίτας τοὺς ἀρίστους, συνῴκισαν τὰς γυναῖκας· ἐδόκουν δὲ καὶ τούτους ἀτιμάζειν καὶ περιορᾶν ἐν τῷ συγκαθεύδειν ὡς χείρονας. ὅθεν ἔθεντο νόμον τὸν κελεύοντα πώγωνα δεῖν ἐχούσας συναναπαύεσθαι τοῖς ἀνδράσι τὰς γεγαμημένας. |

5. ΠΕΡΣΙΔΕΣ

Πέρσας Ἀστυάγου βασιλέως καὶ Μήδων ἀποστήσας 246
Κῦρος ἡττήθη μάχῃ· φεύγουσι δὲ τοῖς Πέρσαις εἰς τὴν πόλιν, ὀλίγον ἀπεχόντων συνεισπεσεῖν τῶν πολεμίων, ἀπήντησαν αἱ γυναῖκες πρὸ τῆς πόλεως καὶ τοὺς πέπλους ἐκ τῶν κάτω μερῶν ἐπάρασαι 'ποῖ φέρεσθε' εἶπον, 'ὦ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων; οὐ γὰρ ἐνταῦθά γε δύνασθε καταδῦναι φεύγοντες, ὅθεν ἐξεγένεσθε.' ταύτην τὴν ὄψιν ἅμα καὶ τὴν φωνὴν αἰδεσθέντες οἱ Πέρσαι καὶ κακίσαντες ἑαυτοὺς ἀνεστρέψαντο καὶ συμβαλόντες ἐξ ἀρχῆς ἐτρέψαντο τοὺς πολεμίους. ἐκ τούτου κατέστη νόμος, B
εἰσελάσαντος βασιλέως εἰς τὴν πόλιν ἑκάστην γυναῖκα χρυσοῦν λαμβάνειν, Κύρου νομοθετήσαντος. Ὦχον δέ φασι, τά τ' ἄλλα μοχθηρὸν καὶ φιλοκερδέστατον βασιλέων ὄντα, περικάμψαι τὴν πόλιν ἀεὶ καὶ μὴ παρελθεῖν ἀλλ' ἀποστερῆσαι τῆς δωρεᾶς τὰς γυναῖκας. Ἀλέξανδρος δὲ καὶ δὶς εἰσῆλθε καὶ ταῖς κυούσαις διπλοῦν ἔδωκε.

---

1 cf. Prell.-Robert I 510 R.-E. IX 33 Halliday, On Her. VI 83 and the Hybristika. Ann. Brit. School at Athens XVI 1910 p. 212 8 v. Lyc. 15, 5 mor. 304e 12 Polyaen. VII 45, 2 Iustin. I 6, 13—15 Nic. Dam. frg. 66, 43. 44 (Fr. Hist. Gr. Jac 90 II p. 369) 15 241b (4) 248b 22 i. e. Persepolis v. Alex. 69

---

2 τελοῦσι **O** καλοῦσι u 9 ἐχούσας **Ω** ἔχουσι Ku. 20 ἀνεστρέψαντο Fuhr ἀνέστρεψάν τε **Ω**

6. ΚΕΛΤΑΙ

Κελτοῖς, πρὶν ὑπερβαλεῖν Ἄλπεις καὶ κατοικῆσαι τῆς Ἰταλίας ἣν νῦν νέμονται χώραν, στάσις ἐμπεσοῦσα δεινὴ C *καὶ δυσκατάπαυστος εἰς πόλεμον ἐμφύλιον προῆλθεν. αἱ δὲ γυναῖκες ἐν μέσῳ τῶν ὅπλων γενόμεναι καὶ παραλαβοῦσαι τὰ νείκη διῄτησαν οὕτως ἀμέμπτως καὶ διέκριναν, ὥστε φιλίαν πᾶσι θαυμαστὴν καὶ κατὰ πόλεις καὶ κατ᾽ οἴκους γενέσθαι πρὸς πάντας. ἐκ τούτου διετέλουν περί τε πολέμου καὶ εἰρήνης βουλευόμενοι μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τὰ πρὸς τοὺς συμμάχους ἀμφίβολα δι᾽ ἐκείνων βραβεύοντες. ἐν γοῦν ταῖς πρὸς Ἀννίβαν συνθήκαις ἐγράψαντο, Κελτῶν μὲν ἐγκαλούντων Καρχηδονίοις τοὺς ἐν Ἰβηρίᾳ Καρχηδονίων ἐπάρχους καὶ στρατηγοὺς εἶναι δικαστάς· ἂν δὲ Καρχηδόνιοι Κελτοῖς ἐγκαλῶσι,* D *τὰς Κελτῶν γυναῖκας.*

7. ΜΗΛΙΑΙ

Μήλιοι γῆς χρῄζοντες ἀμφιλαφοῦς Νυμφαῖον ἡγεμόνα τῆς ἀποικίας ἐποιήσαντο, νέον ἄνδρα καὶ κάλλει διαφέροντα· τοῦ ⟨δὲ⟩ θεοῦ πλεῖν κελεύσαντος αὐτούς, ὅπου δ᾽ ἂν ἀποβάλωσι τοὺς κομιστῆρας, ἐκεῖ κατοικεῖν, συνέπεσε τῇ Καρίᾳ προσβαλοῦσιν αὐτοῖς καὶ ἀποβᾶσι τὰς ναῦς ὑπὸ χειμῶνος διαφθαρῆναι. τῶν δὲ Καρῶν οἱ Κρύασσαν οἰκοῦντες, εἴτε τὴν ἀπορίαν οἰκτείραντες εἴτε δείσαντες αὐτῶν τὴν τόλμαν, ἐκέλευον οἰκεῖν παρ᾽ αὐτοῖς καὶ τῆς χώρας μετέδωκαν· εἶτα πολλὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ E *λαμβάνοντας αὔξησιν ὁρῶντες, ἐπεβούλευον ἀνελεῖν εὐωχίαν τινὰ καὶ θοίνην παρασκευάσαντες. ἔτυχε δὲ Καρίνη*

---

2 Polyaen. VII 50 parad. Vat. Rohd. 46 (O. Keller p. 112) cf. Dyroff Burs. J.-B. 1901 p. 313   17 Polyaen. VIII 64

---

2 κατοικίσαι u   8 ἐκ τούτου γε v   14 ἐγκαλῶσι E ἐγκαλοῦσι *O*   19 ⟨δὲ⟩ Mez.   23 et infra κρύασσαν *Π*n κρύασαν u κρύβασσαν v κρύασσον Xyl.[1] κρυασσὸν Polyaen.

παρθένος ἐρῶσα τοῦ Νυμφαίου [καὶ] λανθάνουσα τοὺς ἄλλους· ἐκαλεῖτο δὲ Καφένη· πραττομένων δὲ τούτων οὐ δυναμένη τὸν Νυμφαῖον περιορᾶν ἀπολλύμενον ἐξήγγειλε τὴν διάνοιαν αὐτῷ τῶν πολιτῶν. ὡς οὖν ἧκον οἱ Κρυασσεῖς καλοῦντες αὐτούς, οὐκ ἔφη νόμον ὁ Νυμφαῖος Ἕλλησιν εἶναι βαδίζειν ἐπὶ δεῖπνον ἄνευ γυναικῶν· ἀκούσαντες δ' οἱ Κᾶρες ἐκέλευον ἄγειν καὶ τὰς γυναῖκας. οὕτω δὴ φράσας τὰ πεπραγμένα Μηλίοις ἐκέλευσεν αὐτοὺς μὲν ἀνόπλους ἐν ἱματίοις βαδίζειν, τῶν δὲ γυναι- F *κῶν ἑκάστην ξίφος ἐν τῷ κόλπῳ κομίζειν καὶ καθέζεσθαι παρὰ τὸν αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ τοῦ δείπνου μεσοῦντος ἐδόθη τὸ σύνθημα τοῖς Καρσὶ καὶ συνῄσθοντο τὸν καιρὸν οἱ Ἕλληνες, αἱ μὲν γυναῖκες ἅμα πᾶσαι τοὺς κόλπους διέσχον, οἱ δὲ τὰ ξίφη λαβόντες ἐπέθεντο τοῖς βαρβάροις καὶ διέφθειραν αὐτοὺς ἅμα πάντας· κτησάμενοι δὲ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐκείνην καταβαλόντες ᾤκισαν ἑτέραν, ἣν Νέαν Κρύασσαν ὠνόμασαν. | ἡ δὲ Καφένη τῷ* 247 *Νυμφαίῳ γαμηθεῖσα τιμὴν καὶ χάριν ἔσχε ταῖς εὐεργεσίαις πρέπουσαν. ἄξιον οὖν ἄγασθαι τῶν γυναικῶν καὶ τὴν σιωπὴν καὶ τὸ θάρσος καὶ τὸ μηδεμίαν ἐν πολλαῖς μηδ' ἄκουσαν ὑπὸ δειλίας κακὴν γενέσθαι.*

8. ΤΥΡΡΗΝΙΔΕΣ

Τυρρηνῶν τοίνυν τῶν Λῆμνον καὶ Ἴμβρον κατασχόντων, ἁρπασάντων δὲ Βραυρωνόθεν τὰς Ἀθηναίων γυναῖκας, ἐγένοντο παῖδες, οὓς ἐξήλασαν Ἀθηναῖοι μιξοβαρβάρους ὄντας ἐκ τῶν νήσων. οἱ δ' εἰς Ταίναρον κατά-

23 296 b Herod. IV 146 VI 138 (Zenob. III 85) Polyaen. VII 49 VIII 71 Val. Max. IV 6 ext. 3 cf. G. Gilbert, Stud. z. altspart. Gesch. 1872 p. 51 Lud. Malten, Kyrene. Philol. Unters. 20, 1911 p. 165

1 [καὶ] Stgm. 7 ἐκέλευσαν u 16 ᾤκισαν Xyl. ᾤκησαν O ᾤκησεν va 22 τυρρ. O λάκαιναι v 24 βαυρ. AEn βρανωνόθεν v

ραντες ἐγένοντο χρήσιμοι Σπαρτιάταις περὶ τὸν εἱλωτι-
B κὸν πόλεμον, καὶ διὰ τοῦτο πολιτείας καὶ γάμων τυχόντες, οὐκ ἀξιούμενοι δ' ἀρχείων καὶ βουλῆς, ὑπόνοιαν ἔσχον ὡς ἐπὶ νεωτερισμῷ συνερχόμενοι καὶ διανοούμενοι τὰ καθεστῶτα κινεῖν. συλλαβόντες οὖν αὐτοὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ καθείρξαντες ἐφύλαττον ἰσχυρῶς, ζητοῦντες ἑλεῖν σαφέσι καὶ βεβαίοις ἐλέγχοις· αἱ δὲ τῶν καθειργμένων γυναῖκες ἐπὶ τὴν εἱρκτὴν παραγενόμεναι, πολλαῖς ἱκεσίαις καὶ δεήσεσι παρείθησαν ὑπὸ τῶν φυλάκων ὅσον ἀσπάσασθαι καὶ προσειπεῖν τοὺς ἄνδρας. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθον, ἐκέλευον αὐτοὺς μεταμφιέννυσθαι ταχὺ τὰ ἱμάτια καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἐκείναις ἀπολιπεῖν, τὰ δ'
C ἐκείνων ἐνδύντας αὐτοὺς ἀπιέναι περικαλυψαμένους. γενομένων δὲ τούτων, αἱ μὲν ὑπέμειναν αὐτοῦ παραταξάμεναι πρὸς πάντα τὰ δεινά, τοὺς δ' ἄνδρας ἐξαπατηθέντες οἱ φύλακες παρῆκαν ὡς δὴ γυναῖκας. ἐκ δὴ τούτου καταλαβομένων αὐτῶν τὰ Ταΰγετα καὶ τὸ εἱλωτικὸν ἀφιστάντων καὶ προσδεχομένων, οἱ Σπαρτιᾶται εἰς πολὺν φόβον καταστάντες ἐπεκηρυκεύσαντο καὶ διηλλάγησαν ἐπὶ τῷ κομίσασθαι μὲν αὐτοὺς τὰς γυναῖκας, χρήματα δὲ καὶ ναῦς λαβόντας ἐκπλεῦσαι καὶ γῆς τυχόντας ἀλλαχόθι καὶ πόλεως ἀποίκους Λακεδαιμονίων καὶ συγγενεῖς νομίζε-
D σθαι. ταῦτ' ἔπραττον οἱ Πελασγοὶ Πόλλιν ἡγεμόνα καὶ Δελφὸν καὶ Κραταΐδαν Λακεδαιμονίους λαβόντες· καὶ μέρος μὲν αὐτῶν ἐν Μήλῳ κατῴκησαν· τοὺς δὲ πλείστους οἱ περὶ Πόλλιν ἔχοντες εἰς Κρήτην ἔπλευσαν,

---

23 Conon. narr. 36. 47 Hoefer Konon p. 72 24 296c Thuc. V 84

---

12 καταλιπεῖν v τὰ δ' u τὰς δὲ *O* 21 ἀλλαχόθι Di. ἀλλαχόσε *Ω* 23/24 καὶ ἀδελφὸν καὶ κραταΐδα *Ω* (κραταιΐδα v) καὶ Δελφὸν καὶ Κραταΐδαν Meurs. Wy. vers. lat. (Δελφ. ex Conone) καὶ τὸν ἀδελφὸν Καλλικρατίδαν Wy. An. sec. Valcken. Πόλλις καὶ ἀδελφός etiam p. 296c afferuntur, ubi Wy. Δελφὸν pro ἀδ. scribens eodem modo nomen restituit quo hic; an recte, dubitari potest; cum Xylandro contra Cononem καὶ altero omisso scribendum putat καὶ ἀδελφὸν ⟨αὐτοῦ⟩ Κραταΐδαν Na. cf. Hoefer p. 73 not. 74

ἀποπειρώμενοι τῶν λογίων. ἐχρήσθη γὰρ αὐτοῖς, ὅταν
τὴν θεὸν καὶ τὴν ἄγκυραν ἀπολέσωσι, παύσασθαι πλάνης
καὶ πόλιν ἐκεῖ συνοικίζειν. ὁρμισθεῖσιν οὖν πρὸς τῇ
λεγομένῃ Χερρονήσῳ θόρυβοι πανικοὶ προσέπεσον νύκ-
τωρ, ὑφ' ὧν διαπτοηθέντες ἐνεπήδησαν εἰς τὰς ναῦς
ἀκόσμως, ἀπολιπόντες ἐν τῇ γῇ ξόανον τῆς Ἀρτέμιδος,
ὃ πατρῷον ἦν αὐτοῖς εἰς Λῆμνον ἐκ Βραύρωνος κομι- E
σθέν, ἐκ δὲ Λήμνου πανταχοῦ συμπεριαγόμενον. ἐπεὶ δὲ
τοῦ θορύβου λήξαντος ἐπόθησαν αὐτὸ κατὰ πλοῦν, ἅμα
δ' ὁ Πόλλις κατέμαθε τῇ ἀγκύρᾳ τὸν ὄνυχα μὴ προσόντα
(βίᾳ γὰρ ἑλκομένης ὡς ἔοικεν ἐν τόποις ὑποπέτροις
ἀποσπασθεὶς ἔλαθε), περαίνεσθαι τὰ πυθόχρηστα φήσας
ἐσήμαινεν ἀναστρέφειν· καὶ κατέσχε τὴν χώραν, καὶ
μάχαις πολλαῖς τῶν ἀντιταξαμένων ἐπικρατήσας Λύκτον
ᾤκησε καὶ πόλεις ἄλλας ἔλαβεν ὑποχειρίους. διὸ καὶ
νομίζουσιν αὐτοὺς Ἀθηναίοις τε διὰ τὰς μητέρας κατὰ
γένος προσήκειν καὶ Σπαρτιατῶν ἀποίκους εἶναι.

9. ΛΥΚΙΑΙ F

Τὸ δ' ἐν Λυκίᾳ γενέσθαι λεγόμενον μυθῶδες μέν ἐστιν,
ἔχει δέ τινα φήμην ὁμοῦ μαρτυροῦσαν. Ἀμισώδαρος γάρ,
ὥς φασιν, ὃν Ἰσάραν Λύκιοι καλοῦσιν, ἧκεν ἐκ τῆς περὶ
Ζέλειαν ἀποικίας Λυκίων, ληστρίδας ἄγων ναῦς, ὧν
Χίμαρρος ἡγεῖτο, πολεμιστὴς μὲν ἀνὴρ ὠμὸς δὲ καὶ
θηριώδης. ἔπλει δὲ πλοίῳ λέοντα μὲν ἔχοντι πρῴραθεν
ἐπίσημον, ἐκ δὲ πρύμνης δράκοντα, | καὶ πολλὰ κακὰ 248

---

19 Il. Z 152 sqq. Π 328 schol. Ven. ad Il. B 328 Z 181 Palaeph. 29 anon. de incredib. 7. 13 (Lucian. de astrol. 13) Hygin. fab. 57 Apollod. II 3 Paus. II 1, 9; 31, 9 cf. Bethe, R.E. III 241. 2281 Lud. Malten, Bellerophontes. Jahrb. d. Dtsch. Arch. J. 40 (1925) p. 121 sqq. impr. 126 not. 11. 12 138 not. 2 Roscher, Lex. Myth. I 757. 893

---

7 βαυρ. Πun 14 ἀντιταξ. v αὐτῶν ταξ. O 20 ὁμοῦ Ω ὅμως Mez. ὅμως συμμαρτ. Herw. 21 φασιν vα φησιν O ἰστάραν u 23 χείμαρρος vAEu

τοὺς Λυκίους ἐποίει, καὶ πλεῦσαι τὴν θάλατταν οὐκ ἦν οὐδὲ τὰς ἐγγὺς θαλάττης πόλεις οἰκεῖν. τοῦτον οὖν ἀποκτείνας ὁ Βελλεροφόντης φεύγοντα τῷ Πηγάσῳ διώξας, ἐκβαλὼν δὲ καὶ τὰς Ἀμαζόνας, οὐδενὸς ἐτύγχανε τῶν δικαίων, ἀλλ' ἦν ἀδικώτατος περὶ αὐτὸν Ἰοβάτης· ὅθεν εἰς τὴν θάλατταν ἐμβὰς ηὔξατο κατ' αὐτοῦ τῷ Ποσειδῶνι τὴν χώραν ἄκαρπον γενέσθαι καὶ ἀνόνητον. εἶθ' ὁ μὲν ἀπῄει κατευξάμενος, κῦμα δὲ διαρθὲν ἐπέκλυζε τὴν γῆν, καὶ θέαμα δεινὸν ἦν ἑπομένης μετεώρου τῆς θαλάττης καὶ ἀποκρυπτούσης τὸ πεδίον. ἐπεὶ δὲ τῶν B *ἀνδρῶν δεομένων τὸν Βελλεροφόντην ἐπισχεῖν οὐδὲν ἔπειθον, αἱ γυναῖκες ἀνασυράμεναι τοὺς χιτωνίσκους ἀπήντησαν αὐτῷ· πάλιν οὖν ὑπ' αἰσχύνης ἀναχωροῦντος ὀπίσω καὶ τὸ κῦμα λέγεται συνυποχωρῆσαι. τινὲς δὲ τοῦ λόγου τούτου παραμυθούμενοι τὸ μυθῶδες οὔ φασι κατάραις ὑπαγαγέσθαι τὴν θάλασσαν αὐτόν, ἀλλὰ τοῦ πεδίου τὸ πιότατον ὑποκεῖσθαι τῇ θαλάσσῃ ταπεινότερον· ὀφρὺν δὲ παρατείνουσαν ἀκτῆς, ἣ διεῖργε τὴν θάλασσαν, ἐκρῆξαι τὸν Βελλεροφόντην, καὶ βίᾳ τοῦ πελάγους ἐπιφερομένου καὶ κατακλύζοντος τὸ πεδίον τοὺς μὲν ἄνδρας οὐδὲν* C *περαίνειν δεομένους αὐτοῦ, τὰς δὲ γυναῖκας ἀθρόας περιχυθείσας αἰδοῦς τυχεῖν καὶ ἀποπαῦσαι τὴν ὀργήν. οἱ δ' ὅλως τὴν λεγομένην Χίμαιραν ὄρος ἀντήλιον γεγονέναι φασὶ καὶ ποιεῖν ἀνακλάσεις [καὶ ἀνακαύσεις] ἐν τῷ θέρει χαλεπὰς καὶ πυρώδεις, ὑφ' ὧν ἀνὰ τὸ πεδίον σκεδαννυμένων μαραίνεσθαι τοὺς καρπούς. τὸν δὲ Βελ-*

---

12 246a cf. Il. Z 162 Reitzenstein, D. Anfang des Lexikons des Photius 1907, p. 42 Wil., S.-B. Bln. Ak. 1907, 3 Cl. Phil. III 1908 p. 225 **23** an. de incredib. 8 Olympiod. in Plat. Gorg. f. 177 (p. 523 Jahn) R. E. III 2281

---

8 *ἀπῄει* Ω *ἐπῄει* Bas., iniuria, cf. **13** *ἀναχωρ.* **11/12** *ἔπειθον* Ω *πειθόντων* Ku. **12** *ἀνασειράμεναι τοὺς νεανίσκους* v **16** *ὑπαγ.* Ω *ἐπαγ.* Papageorg. **24** [*καὶ ἀνακαύσεις*] Cob. **25** *θέρει* an. de incredib. *ὄρει* Ω

λεροφόντην συμφρονήσαντα διακόψαι τοῦ κρημνοῦ τὸ λειότατον καὶ μάλιστα τὰς ἀνακλάσεις ἀνταποστέλλον· ἐπεὶ δ᾽ οὐκ ἐτύγχανε χάριτος, ὀργῇ πρὸς ἄμυναν τραπέσθαι τῶν Λυκίων, πεισθῆναι δ᾽ ὑπὸ τῶν γυναικῶν. ἣν δὲ Νύμφις ἐν τῷ τετάρτῳ περὶ Ἡρακλείας (FHG III D p. 14) αἰτίαν εἴρηκεν, ἥκιστα μυθώδης ἐστί· λέγει γάρ, ὅτι σῦν ἄγριον ἐν τῇ Ξανθίων χώρᾳ καὶ ζῷα καὶ καρποὺς λυμαινόμενον ἀνελὼν ὁ Βελλεροφόντης οὐδεμιᾶς ἐτύγχανεν ἀμοιβῆς· καταρασαμένου δὲ τῶν Ξανθίων αὐτοῦ πρὸς τὸν Ποσειδῶνα πᾶν τὸ πεδίον ἐξήνθησεν ἁλμυρίδα καὶ διέφθαρτο παντάπασι, τῆς γῆς πικρᾶς γενομένης· μέχρι οὗ τὰς γυναῖκας αἰδεσθεὶς δεομένας εὔξατο τῷ Ποσειδῶνι τὴν ὀργὴν ἀφεῖναι. διὸ καὶ νόμος ἦν τοῖς Ξανθίοις μὴ πατρόθεν ἀλλ᾽ ἀπὸ μητέρων χρηματίζειν.

10. ΣΑΛΜΑΤΙΔΕΣ

Ἀννίβα δὲ τοῦ Βάρκα, πρὶν ἐπὶ Ῥωμαίους στρατεύειν, ἐν Ἰβηρίᾳ πόλει μεγάλῃ Σαλματικῇ προσμαχομένου, πρῶτον μὲν ἔδεισαν οἱ πολιορκούμενοι καὶ συνέθεντο ποιήσειν τὸ προσταττόμενον Ἀννίβᾳ τριακόσια δόντες ἀργυρίου τάλαντα καὶ τριακοσίους ὁμήρους. ἀνέντος δὲ τὴν πολιορκίαν ἐκείνου μεταγνόντες οὐδὲν ἔπραττον ὧν ὡμολόγησαν. αὖθις οὖν ἐπιστρέψαντος αὐτοῦ καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ διαρπαγῇ χρημάτων κελεύσαντος ἐπιχειρεῖν τῇ πόλει, παντάπασι καταπλαγέντες οἱ βάρβαροι συνεχώρησαν ἐξελθεῖν ἐν ἱματίῳ τοὺς ἐλευθέρους, ὅπλα καὶ χρήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τὴν πόλιν καταλι- F πόντας. αἱ δὲ γυναῖκες οἰόμεναι τῶν μὲν ἀνδρῶν φωρά-

(E at "Ἀννίβα δὲ τοῦ Βάρκα, πρὶν ἐπὶ Ῥωμαίους στρα-")

13 Herod. I 173 Nic. Dam. fr. 103 ap. Stob. IV 2, 25 (p. 157 H.) Heracl. Polit. 15 Kornemann Klio XIX 1924 p. 357 cf. Bachofen, Das Mutterrecht. Basel[2] 1897 H. Schurtz, Altersklassen u. Männerbünde, Bln. 1902 16 Polyaen. VII 48

2 μάλιστα τὸ τὰς an. de incred. 5 νόμφις Ω (ὁ ν. u) corr. Xyl. 19 [Ἀννίβᾳ] Stgm. 25 ἐν ἱματ. Ω ἐνὶ ἱματ. Polyaen. (ἐν ἱμ. Polyaen. V 19 VIII 64)

σειν ἕκαστον ἐξιόντα τοὺς πολεμίους, αὐτῶν δ' οὐκ ἂν ἅψασθαι, ξίφη λαβοῦσαι καὶ ἀποκρύψασαι συνεξέπιπτον τοῖς ἀνδράσιν. ἐξελθόντων δὲ πάντων ὁ Ἀννίβας φρουρὰν Μασαισυλίων ἐπιστήσας ἐν τῷ προαστείῳ συνεῖχεν αὐτούς, οἱ δ' ἄλλοι τὴν πόλιν ἀτάκτως ἐμπεσόντες διήρπαζον. πολλῶν δ' ἀγομένων οἱ Μασαισύλιοι καρτερεῖν οὐκ ἠδύ-
249 *ναντο βλέποντες | οὐδὲ τῇ φυλακῇ τὸν νοῦν προσεῖχον, ἀλλ' ἠγανάκτουν καὶ ἀπεχώρουν ὡς μεθέξοντες τῆς ὠφελείας. ἐν τούτῳ δ' αἱ γυναῖκες ἐμβοήσασαι τοῖς ἀνδράσι τὰ ξίφη παρέδοσαν, ἔνιαι δὲ καὶ δι' ἑαυτῶν ἐπετίθεντο τοῖς φρουροῦσι· μία δὲ καὶ λόγχην ἐξαρπάσασα Βάνωνος τοῦ ἑρμηνέως αὐτὸν ἐκεῖνον ἔπαισεν· ἔτυχε δὲ τεθωρακισμένος· τῶν δ' ἄλλων τοὺς μὲν καταβαλόντες, τοὺς δὲ τρεψάμενοι διεξέπεσον ἀθρόοι μετὰ τῶν γυναικῶν. πυθόμενος δ' ὁ Ἀννίβας καὶ διώξας τοὺς μὲν καταληφθέντας ἀνεῖλεν· οἱ δὲ τῶν ὀρῶν ἐπιλαβόμενοι παραχρῆμα μὲν διέφυγον, ὕστερον δὲ πέμψαντες ἱκετηρίαν εἰς*
B *τὴν πόλιν ὑπ' αὐτοῦ κατήχθησαν, ἀδείας καὶ φιλανθρωπίας τυχόντες.*

11. ΜΙΛΗΣΙΑΙ

Τὰς Μιλησίων ποτὲ παρθένους δεινὸν πάθος καὶ ἀλλόκοτον κατέσχεν ἐκ δή τινος αἰτίας ἀδήλου· μάλιστα δ' εἰκάζετο κρᾶσιν ἐκστατικὴν καὶ φαρμακώδη λαβὼν ὁ ἀὴρ τροπὴν αὐταῖς καὶ παραφορὰν τῆς διανοίας ἐνεργάσασθαι. πάσαις μὲν γὰρ ἐξαίφνης ἐπιθυμία θανάτου καὶ πρὸς ἀγχόνην ὁρμὴ περιμανὴς ἐνέπιπτε, πολλαὶ δ' ἀπήγχοντο λανθάνουσαι· λόγοι δὲ καὶ δάκρυα γονέων

---

21 frg. π. ψυχῆς (VII p. 20 Bern.) ap. Gell. XV 10 Polyaen. VIII 63 Hieron. adv. Jovin. p. 35 f.

---

5 ἐμπεσ. ἀτάκτ. E 8 ἀπεχώρουν v ἀνεχ. *O* 9 ἐμβοήσ. *Ω* ἐκβοήσ. Polyaen. ἐκβοηθήσασαι Valckenaer 12 Βάνωνος] „Hannonis cuiusdam" Alam. Ranutinus, ex coniectura, ut videtur 15/16 καταληφθ. Hatz. -λειφθ. *Ω* 16 ἀνεῖλεν Herw. εἷλεν *Ω*

καὶ παρηγορίαι φίλων οὐδὲν ἐπέραινον, ἀλλὰ περιῆσαν ἐπινοίας καὶ πανουργίας ἁπάσης τῶν φυλαττόντων ἑαυτὰς C *διαχρώμεναι. καὶ τὸ κακὸν ἐδόκει δαιμόνιον εἶναι καὶ κρεῖττον ἀνθρωπίνης βοηθείας, ἄχρις οὗ γνώμῃ νοῦν ἔχοντος ἀνδρὸς ἐγράφη προβούλευμα, τὰς ἀπαγχομένας γυμνὰς ἐκκομίζεσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς· καὶ τοῦτο κυρωθὲν οὐ μόνον ἐπέσχεν, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἔπαυσε θανατώσας τὰς παρθένους. μέγα δὴ τεκμήριον εὐφυΐας καὶ ἀρετῆς ἡ τῆς ἀδοξίας εὐλάβεια καὶ τὸ πρὸς τὰ δεινότατα τῶν ὄντων, θάνατον καὶ πόνον, ἀδεῶς ἐχούσας αἰσχροῦ φαντασίαν μὴ ὑπομεῖναι μηδ' ἐνεγκεῖν αἰσχύνην μετὰ θάνατον ἐσομένην.*

12. ΚΙΑΙ D

Ταῖς Κίων παρθένοις ἔθος ἦν εἰς ἱερὰ δημόσια συμπορεύεσθαι καὶ διημερεύειν μετ' ἀλλήλων, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐθεῶντο παιζούσας καὶ χορευούσας· ἑσπέρας δὲ πρὸς ἑκάστην ἀνὰ μέρος βαδίζουσαι διηκονοῦντο τοῖς ἀλλήλων γονεῦσι καὶ ἀδελφοῖς ἄχρι τοῦ καὶ τοὺς πόδας ἀπονίζειν. ⟨τῶν δὲ μνηστήρων⟩ ἤρων πολλάκις μιᾶς πλείονες οὕτω κόσμιον ἔρωτα καὶ νόμιμον, ὥστε τῆς κόρης ἐγγυηθείσης ἑνὶ τοὺς ἄλλους εὐθὺς πεπαῦσθαι. κεφάλαιον δὲ τῆς εὐταξίας τῶν γυναικῶν τὸ μήτε μοιχείαν μήτε φθορὰν ἀνέγγυον ἐτῶν ἑπτακοσίων μνημονεύεσθαι παρ' αὐτοῖς γενομένην.

---

14 de Aristot. Rep. Ciorum Sop. ap. Phot. 161 p. 105 Bek. schol. Apoll. Rhod. I 1177 de Athen. XIII p. 566 e vide s. ad c. 3 21 cf. 228 b c

---

6 *γυμνὰς ⟨τῷ αὐτῷ βρόχῳ δεδεμένας⟩* Bern. ex Gellio: nudae cum eodem laqueo, quo essent praevinctae 11 *αἰσχύνην — 12 ἐσομένην* Ku. *αἰσχύνης—ἐσομένης Ω αἰσχύνας—ἐσομένας* Bas. [*μηδ' ἐν. αἰσχ. μ. θάν. ἐσ.*] Papabas. 13. 14 *κῖαι κίων O* (*κῖαι* om. A) *σκίαι σκίων* u *κεῖαι κείων* Cob. 17 *βαδίζοντες* Xyl. vix recte 18 *ἀλλήλων Ω αὐτῶν* Xyl. 19 ⟨*τῶν δὲ μνηστήρων*⟩ Na. 23 *ἀνέγγυον Ω ἀνεγγύων* Bas.

E

13. ΦΩΚΙΔΕΣ

Τῶν ἐν Φωκεῦσι τυράννων κατειληφότων Δελφοὺς καὶ τὸν ἱερὸν κληθέντα πόλεμον Θηβαίων πολεμούντων πρὸς αὐτούς, αἱ περὶ τὸν Διόνυσον γυναῖκες, ἃς Θυιάδας ὀνομάζουσιν, ἐκμανεῖσαι καὶ περιπλανηθεῖσαι νυκτὸς ἔλαθον ἐν Ἀμφίσσῃ γενόμεναι· κατάκοποι δ' οὖσαι καὶ μηδέπω τοῦ φρονεῖν παρόντος αὐταῖς ἐν τῇ ἀγορᾷ προέμεναι τὰ σώματα σποράδην ἔκειντο καθεύδουσαι. τῶν δ' Ἀμφισσέων αἱ γυναῖκες, φοβηθεῖσαι μὴ διὰ τὸ σύμμαχον τὴν πόλιν Φωκέων γεγονέναι καὶ συχνοὺς στρατιώτας παρεῖναι τῶν τυράννων ἀγνωμονηθῶσιν αἱ Θυιάδες, ἐξέδραμον
F εἰς τὴν ἀγορὰν ἅπασαι καὶ κύκλῳ περιστᾶσαι σιωπῇ κοιμωμέναις μὲν οὐ προσῄεσαν, ἐπεὶ δ' ἐξανέστησαν, ἄλλαι περὶ ἄλλας ἐγίνοντο θεραπεύουσαι καὶ τροφὴν προσφέρουσαι· τέλος δὲ πείσασαι τοὺς ἄνδρας ἐπηκολούθησαν αὐταῖς ἄχρι τῶν ὅρων ἀσφαλῶς προπεμπομέναις.

250

14. ΟΥΑΛΕΡΙΑ ΚΑΙ ΚΛΟΙΛΙΑ

Ταρκύνιον Σούπερβον, ἕβδομον ἀπὸ Ῥωμύλου βασιλεύοντα Ῥωμαίων, ἐξήλασεν ὕβρις καὶ ἀρετὴ Λουκρητίας, γυναικὸς ἀνδρὶ γεγαμημένης λαμπρῷ καὶ κατὰ γένος προσήκοντι τοῖς βασιλεῦσιν. ἐβιάσθη μὲν γὰρ ὑφ' ἑνὸς τῶν Ταρκυνίου παίδων ἐπιξενωθέντος αὐτῇ· φράσασα δὲ τοῖς φίλοις καὶ οἰκείοις τὸ πάθος εὐθὺς ἀπέ-

---

1 rectius Ἀμφισσαῖαι inscribitur Wy. alia de Thyiadibus, inter quas Plutarchi temporibus etiam Clea erat, mor. 293c—f 364e 365a 953c cf. R. E. IV 2530 V 1018 Roscher, Lex. Myth. I 1029 sqq. Nilsson p. 284 **18** v. Public. 19 Polyaen. VIII 31 Liv. II 9. 11. 13 Dion. Hal. V 33. 34 Val. Max. III 2, 2 Flor. I 10, 7 de vir. ill. 13 cf. O. Bocksch, Zum Publicola d. Plut. Griech. Stud. f. H. Lipsius. Lpz. 1894 p. 169 sqq.

---

4 ἃς Θ. ὀν. ex marg. in textum irrepsisse videtur Na. negat Po., cum liber scribi potuerit, antequam Clea Θυιὰς fieret (364e) **5** περιπλαν. E πλανηθ. O **17** οὐαλλ. καὶ κλ. A καὶ om. $α^2$n λουκρητία καὶ κοιλία v **22** ταρκυνίων $αA^1$un

σφαξεν ἑαυτήν. ἐκπεσὼν δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ Ταρκύνιος
ἄλλους τε πολλοὺς ἐπολέμησε πολέμους, πειρώμενος ἀνα-
λαβεῖν τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τέλος ἄρχοντα Τυρρηνῶν
Πορσίναν ἔπεισεν ἐπὶ τὴν Ῥώμην στρατεῦσαι μετὰ
πολλῆς δυνάμεως. ἅμα δὲ τῷ πολέμῳ καὶ λιμοῦ συνε- B
πιτιθεμένου τοῖς Ῥωμαίοις, πυνθανόμενοι τὸν Πορσίναν
οὐ πολεμικὸν εἶναι μόνον, ἀλλὰ καὶ δίκαιον ἄνδρα καὶ
χρηστόν, ἐβούλοντο χρῆσθαι ⟨τούτῳ⟩ δικαστῇ πρὸς τὸν
Ταρκύνιον. ἀπαυθαδισαμένου δὲ τοῦ Ταρκυνίου καὶ τὸν
Πορσίναν, εἰ μὴ μενεῖ σύμμαχος βέβαιος, οὐδὲ κριτὴν
δίκαιον ἔσεσθαι φάσκοντος, ἀφεὶς ἐκεῖνον ὁ Πορσίνας
ἔπραττεν, ὅπως φίλος ἄπεισι Ῥωμαίων, τῆς τε χώρας
ὅσην ἀπετέτμηντο Τυρρηνῶν καὶ τοὺς αἰχμαλώτους κο-
μισάμενος. ἐπὶ τούτοις ὁμήρων αὐτῷ δοθέντων δέκα
μὲν ἀρρένων παίδων δέκα δὲ θηλειῶν (ἐν αἷς ἦν ἡ C
Ποπλικόλα τοῦ ὑπάτου θυγάτηρ Οὐαλερία), πᾶσαν
εὐθὺς ἀνῆκε τὴν πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευήν, καίπερ
οὔπω τέλος ἐχούσης τῆς ὁμολογίας. αἱ δὲ παρθένοι
κατέβησαν μὲν ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὡς λουσόμεναι μικρὸν
ἀπωτέρω τοῦ στρατοπέδου· μιᾶς δ' αὐτῶν ὄνομα Κλοι-
λίας προτρεψαμένης ἀναδησάμεναι περὶ τὰς κεφαλὰς
τοὺς χιτωνίσκους παρεβάλοντο πρὸς ῥεῦμα πολὺ καὶ
δίνας βαθείας νέουσαι ⟨καὶ⟩ διεπέρασαν ἀλλήλων ἐχό-
μεναι πολυπόνως καὶ μόλις. εἰσὶ δ' οἱ λέγοντες ἵππου
τὴν Κλοιλίαν εὐπορήσασαν αὐτὴν μὲν ἐπιβῆναι καὶ δι-
εξελαύνειν ἠρέμα, ταῖς δ' ἄλλαις ὑφηγεῖσθαι παραθαρ- D
σύνουσαν νηχομένας καὶ παραβοηθοῦσαν. ᾧ δὲ τεκμηρίῳ
χρῶνται, μετ' ὀλίγον ἐροῦμεν. ἐπεὶ δὲ σωθείσας εἶδον
οἱ Ῥωμαῖοι, τὴν μὲν ἀρετὴν καὶ τὴν τόλμαν ἐθαύμασαν,

---

1 lac. ante ἐκπεσὼν stat. Kal. 5/6 συνεπιτιθεμένου vaEn συνεπιτιθεμένων Au συνεπιθεμένου Papag. 8 δικαστὴν πρὸς τὸν O (τὸν πρὸς a[1]) δικαστῇ τῶν πρὸς v ⟨τούτῳ⟩ δικαστῇ Na. 10 μενεῖ Papabas. μένει Ω 16 οὐαλλερία n βελλερία vΠu (hic et infra) 22 παρεβάλοντο vu -βάλλοντο O 23 ⟨καὶ⟩ Stgm. 27 νηχομ. O μηχανωμένας v 29 τὴν ante τόλμαν om. van

τὴν δὲ κομιδὴν οὐκ ἠγάπησαν οὐδ' ὑπέμειναν ἐν πίστει χείρονες ἀνδρὸς ἑνὸς γενέσθαι. πάλιν οὖν τὰς κόρας ἐκέλευσαν ἀπιέναι καὶ συνέπεμψαν αὐταῖς ἀγωγούς, οἷς διαβᾶσι τὸν ποταμὸν ἐνέδραν ὑφεὶς ὁ Ταρκύνιος ὀλίγον ἐδέησεν ἐγκρατὴς γενέσθαι τῶν παρθένων. ἡ μὲν οὖν τοῦ ὑπάτου Ποπλικόλα θυγάτηρ Οὐαλερία μετὰ τριῶν προ-
E *εξέφυγεν οἰκετῶν εἰς τὸ τοῦ Πορσίνα στρατόπεδον, τὰς δ' ἄλλας ὁ τοῦ Πορσίνα υἱὸς Ἄρρους ταχὺ προσβοηθήσας ἐξείλετο τῶν πολεμίων. ἐπεὶ δ' ἤχθησαν, ἰδὼν αὐτὰς ὁ Πορσίνας ἐκέλευσεν εἰπεῖν, ἥτις ἐστὶν ἡ προτρεψαμένη καὶ κατάρξασα τοῦ βουλεύματος. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι φοβηθεῖσαι περὶ τῆς Κλοιλίας ἐσιώπησαν· αὐτῆς δὲ τῆς Κλοιλίας εἰπούσης ἑαυτήν, ἀγασθεὶς ὁ Πορσίνας ἐκέλευσεν ἵππον ἀχθῆναι κεκοσμημένον εὐπρεπῶς, καὶ τῇ Κλοιλίᾳ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν εὐμενῶς καὶ φιλανθρώπως πάσας. τοῦτο ποιοῦνται σημεῖον οἱ πολλοὶ τοῦ τὴν Κλοιλίαν ἵππῳ διεξελάσαι τὸν ποταμόν· οἱ δ' οὔ*
F *φασιν, ἀλλὰ τὴν ῥώμην θαυμάσαντα καὶ τὴν τόλμαν αὐτῆς ὡς κρείττονα γυναικὸς ἀξιῶσαι δωρεᾶς ἀνδρὶ πολεμιστῇ πρεπούσης. ἀνέκειτο γοῦν ἔφιππος εἰκὼν γυναικὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἱερᾶς λεγομένης, ἣν οἱ μὲν τῆς Κλοιλίας οἱ δὲ τῆς Οὐαλερίας λέγουσιν εἶναι.*

15. ΜΙΚΚΑ ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΩ

Ἀριστότιμος Ἠλείοις ἐπαναστὰς τύραννος ἴσχυε μὲν δι' Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως, ἐχρῆτο δὲ τῇ δυνάμει πρὸς οὐδὲν ἐπιεικὲς οὐδὲ μέτριον· καὶ γὰρ αὐτὸς ἦν φύσει
251 *θηριώδης, | καὶ τοῖς φυλάττουσι τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ σῶμα βαρβάροις μιγάσι δουλεύων ὑπὸ φόβου, πολλὰ μὲν ὑβρι-*

20 Sen. cons. ad Marc. XVI 2 Plin. N. H. XXXIV 13, 29 Serv. ad Aen. VIII 646 24 Iustin. XXVI 1 Paus. V 5, 1

2 ἑνὸς ἀνδρὸς E 14 ἐκπρεπῶς Nab. 23 *μίκ. κ. μεγ. καὶ μυρώ* v

στικὰ πολλὰ δ' ὠμὰ τοὺς πολίτας ὑπ' αὐτῶν περιεώρα πάσχοντας· οἷον ἦν καὶ τὸ Φιλοδήμου πάθος. ἔχοντος γὰρ αὐτοῦ θυγατέρα καλὴν ὄνομα Μίκκαν ἐπεχείρησέ τις τῶν περὶ τὸν τύραννον ξεναγῶν ὄνομα Λεύκιος ὕβρει μᾶλλον ἢ ἔρωτι συγγενέσθαι· καὶ πέμψας ἐκάλει τὴν παρθένον. οἱ μὲν οὖν γονεῖς τὴν ἀνάγκην ὁρῶντες ἐκέλευον βαδίζειν· ἡ δὲ παῖς οὖσα γενναία καὶ μεγαλόφρων ἐδεῖτο τοῦ πατρὸς περιπλεκομένη καὶ καθικετεύουσα μᾶλλον αὐτὴν περιιδεῖν ἀποθανοῦσαν ἢ τὴν παρθενίαν B αἰσχρῶς καὶ παρανόμως ἀφαιρεθεῖσαν. καὶ διατριβῆς γενομένης σπαργῶν καὶ μεθύων ὁ Λεύκιος αὐτὸς ἐξανέστη μεταξὺ πίνων πρὸς ὀργήν· καὶ τὴν Μίκκαν εὑρὼν ἐν τοῖς γόνασι τοῦ πατρὸς τὴν κεφαλὴν ἔχουσαν ἐκέλευεν αὐτῷ συνακολουθεῖν· οὐ βουλομένης δὲ τὸ χιτώνιον περιρρήξας ἐμαστίγου γυμνήν, αὐτὴν μὲν ἐγκαρτεροῦσαν σιωπῇ ταῖς ἀλγηδόσιν· ὁ δὲ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ, ὡς οὐδὲν ἀντιβολοῦντες καὶ δακρύοντες ἐπέραινον, ἐτράποντο πρὸς θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἀνάκλησιν ὡς δεινὰ καὶ παράνομα πάσχοντες. ὁ δὲ βάρβαρος ἐκμανεὶς παντάπασιν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ καὶ μέθης ἀποσφάττει τὴν παρθένον, ὡς C ἔτυχεν ἐν τοῖς κόλποις τοῦ πατρὸς ἔχουσα τὸ πρόσωπον.

Ἀλλ' οὐδὲ τούτοις ὁ τύραννος ἐκάμπτετο, πολλοὺς δ' ἀνῄρει καὶ πλείονας ἐφυγάδευεν· ὀκτακόσιοι γοῦν λέγονται καταφυγεῖν ἐπ' Αἰτωλοὺς δεόμενοι τὰς γυναῖκας αὐτοῖς καὶ τὰ νήπια τῶν τέκνων κομίσασθαι παρὰ τοῦ τυράννου. ὀλίγῳ δ' ὕστερον αὐτὸς ἐκήρυξε τὰς βουλομένας γυναῖκας ἀπιέναι πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὅσα βούλονται τῶν γυναικείων χρημάτων ἐπιφερομένας. ἐπεὶ δὲ πάσας ᾔσθετο μεθ' ἡδονῆς τὸ κήρυγμα δεδεγμένας (ἐγένοντο γὰρ ὑπερεξακόσιαι τὸ πλῆθος), ἐκέλευσεν ἀθρόας ἡμέρᾳ D

4 ξεναγωγῶν v 11 γινομένης Pant. 12 ὀργ.] ἁρπαγὴν Pant 18 ἐκέλευεν Ω ἐκέλευσεν Turn. 20 ὑπό τε θυμ. Po. 21 ἔχουσα Steph. ἔχουσαν Ω 24 ἐπ' Ω εἰς Herw. 27 ὅσα α[2] (α in ras.) n ὅσαι O ὅσον Steph. 30 ὑπερεξακόσιαι O ὑπὲρ ἑξακόσιαι un ὑπὲρ ἑξακοσίας Bern. ἀθρόας om. u

ῥητῇ βαδίζειν, ὡς τὴν ἀσφάλειαν αὐτὸς παρέξων. ἐνστάσης δὲ τῆς ἡμέρας αἱ μὲν ἐπὶ τὰς πύλας ἠθροίζοντο τὰ χρήματα συσκευασάμεναι, καὶ τῶν τέκνων τὰ μὲν ἐν ταῖς ἀγκάλαις φέρουσαι τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἔχουσαι, καὶ περιέμενον ἀλλήλας· ἄφνω δὲ πολλοὶ τῶν τοῦ τυράννου ἐπεφέροντο, μένειν βοῶντες ἔτι πόρρωθεν. ὡς δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, τὰς μὲν γυναῖκας ἐκέλευον ἀναχωρεῖν ὀπίσω, τὰ δὲ ζεύγη καὶ τὰς ἁμάξας ὑποστρέψαντες ἔωσαν εἰς αὐτὰς καὶ διὰ μέσων ἀφειδῶς διήλαυνον, οὔτ' ἀκολουθεῖν οὔτε μένειν ἐῶντες οὔτε τοῖς νηπίοις βοηθεῖν
E *ἀπολλυμένοις (τὰ μὲν γὰρ ἐκπίπτοντα τῶν ἁμαξῶν τὰ δ' ὑποπίπτοντα διεφθείροντο), βοῇ καὶ μάστιξιν ὥσπερ πρόβατα τῶν μισθοφόρων ἐπειγόντων ἀνατρεπομένας ὑπ' ἀλλήλων, ἕως εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐνέβαλον ἁπάσας, τὰ δὲ χρήματα πρὸς τὸν Ἀριστότιμον ἀπεκομίσθη. χαλεπῶς δὲ τῶν Ἠλείων ἐπὶ τούτοις ἐχόντων αἱ περὶ τὸν Διόνυσον ἱεραὶ γυναῖκες, ἃς ⟨τὰς⟩ ἑκκαίδεκα καλοῦσιν, ἱκετηρίας καὶ στέμματα τῶν ἀπὸ τοῦ θεοῦ λαβοῦσαι περὶ τὴν ἀγορὰν ἀπήντησαν τῷ Ἀριστοτίμῳ, καὶ τῶν δορυφόρων ὑπ' αἰδοῦς διαστάντων, ἔστησαν τὸ πρῶτον σιωπῇ*
F *⟨καὶ⟩ ὁσίως προϊσχόμεναι τὰς ἱκετηρίας. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο φανεραὶ δεόμεναι καὶ παραιτούμεναι τὴν ὀργὴν ὑπὲρ τῶν γυναικῶν, παροξυνθεὶς πρὸς τοὺς δορυφόρους καὶ κεκραγὼς ὅτι προσελθεῖν εἴασαν αὐτὰς ἐποίησε τὰς μὲν ὠθοῦντας τὰς δὲ τύπτοντας ἐξελάσαι [ἐκ] τῆς ἀγορᾶς, ἑκάστην δὲ δυσὶ ταλάντοις ἐζημίωσε.*

Γενομένων δὲ τούτων, ἐν μὲν τῇ πόλει συνέστησε πρᾶξιν ἐπὶ τὸν τύραννον Ἑλλάνικος, ἀνὴρ διὰ γῆρας ἤδη καὶ δύο τέκνων θάνατον ὡς οὐδὲν ἂν πράξας ὑπὸ τοῦ

---

6 *ἐπεφέροντο* Ω *ἐπεφαίνοντο* Cob. 12 *διεφθείροντο* Ω *διεφθείρετο* Di. 15 *ἐκομίσθη* v 17 ⟨*τὰς*⟩ Herw. 20/21 *σιωπῇ ὁσίως* Ω [*σιωπῇ*] Papabas. *σιωπῇ κοσμίως* Nab. *σ.* ⟨*καὶ*⟩ *ὁ.* Schell. 25 [*ἐκ*] Bens. 27 *δὲ* om. AEn 28 *ἑλλάνικος, ἀνὴρ* Steph. *ἑλλανικὸς ἀνήρ,* Ω (*-κός* etiam infra)

τυράννου περιορώμενος. | ἐκ δ' Αἰτωλίας διαπεράσαντες 252 οἱ φυγάδες καταλαμβάνουσι τῆς χώρας ἐπιτήδειον ἐμπολεμεῖν ἔρυμα τὴν Ἀμυμώνην, καὶ συχνοὺς προσεδέχοντο τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς Ἤλιδος ἀποδιδράσκοντας. ταῦτα δὲ δείσας ὁ Ἀριστότιμος εἰσῆλθε πρὸς τὰς γυναῖκας, καὶ νομίζων φόβῳ μᾶλλον ἢ χάριτι διαπράξεσθαι προσέταττε πέμπειν καὶ γράφειν αὐτὰς τοῖς ἀνδράσιν ὅπως ἀπίωσιν ἐκ τῆς χώρας· εἰ δὲ μή, κατασφάξειν ἠπείλει πάσας αἰκισάμενος καὶ προανελὼν τοὺς παῖδας. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι, πολὺν χρόνον ἐφεστῶτος καὶ κελεύοντος εἰπεῖν εἴ τι πράξουσι τούτων, οὐδὲν ἀπεκρίναντο πρὸς ἐκεῖνον, B ἀλλὰ προσέβλεψαν ἀλλήλαις σιωπῇ καὶ διένευσαν, ἀνθομολογούμεναι τὸ μὴ δεδιέναι μηδ' ἐκπεπλῆχθαι τὴν ἀπειλήν. Μεγιστὼ δ' ἡ Τιμολέοντος γυνὴ καὶ διὰ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἀρετὴν ἡγεμονικὴν ἔχουσα τάξιν, διαναστῆναι μὲν οὐκ ἠξίωσεν οὐδ' εἴασε τὰς ἄλλας· καθεζομένη δ' ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτόν 'εἰ μὲν ἦς ἀνὴρ φρόνιμος, οὐκ ἂν διελέγου γυναιξὶ περὶ ἀνδρῶν, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἂν ὡς κυρίους ἡμῶν ἔπεμπες, ἀμείνονας λόγους εὑρὼν ἢ δι' ὧν ἡμᾶς ἐξηπάτησας· εἰ δ' αὐτὸς ἐκείνους πεῖσαι ἀπεγνωκὼς δι' ἡμῶν ἐπιχειρεῖς παραλογίζεσθαι, μήθ' C ἡμᾶς ἔλπιζε πάλιν ἐξαπατήσειν μήτ' ἐκεῖνοι κακῶς οὕτω φρονήσειαν, ὥστε φειδόμενοι παιδαρίων καὶ γυναικῶν ἐγκαταλιπεῖν τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν· οὐ γὰρ τοσοῦτο κακὸν αὐτοῖς ἡμᾶς ἀπολέσαι μηδὲ νῦν ἔχοντας, ὅσον ἀγαθὸν ἐξελέσθαι τῆς σῆς ὠμότητος καὶ ὕβρεως τοὺς πολίτας.' ταῦτα τῆς Μεγιστοῦς λεγούσης, οὐκ ἀνασχόμενος ὁ Ἀριστότιμος ἐκέλευσε τὸ παιδίον αὐτῆς ὡς ἀποκτενῶν ἐν ὄψει κομισθῆναι. ζητούντων δὲ τῶν ὑπηρετῶν ἀναμεμιγμένον ἐν τοῖς ἄλλοις παίζουσι καὶ διαπαλαίουσιν, ἡ μήτηρ ὀνομαστὶ προσκαλεσαμένη 'δεῦ-

6 διαπράξεσθαι Steph. -πράξασθαι Ω 12 διένευσαν Wy. δι' εὔνοιαν Ω 20 πείσειν Bern. 31 προσκαλ. vE προκαλ. O

D *ρο' ἔφη 'τέκνον, πρὶν αἰσθέσθαι καὶ φρονεῖν ἀπαλλάγηθι τῆς πικρᾶς τυραννίδος· ὡς ἐμοὶ βαρύτερόν ἐστι δουλεύοντά σε παρ' ἀξίαν ἐφορᾶν ἢ ἀποθνήσκοντα.' τοῦ δ' Ἀριστοτίμου σπασαμένου τὴν μάχαιραν ἐπ' αὐτὴν ἐκείνην καὶ μετ' ὀργῆς ἐπιφερομένου, τῶν συνήθων τις αὐτῷ Κύλ⟨λ⟩ων ὄνομα πιστὸς δοκῶν εἶναι, μισῶν δὲ καὶ μετέχων τῆς συνωμοσίας τοῖς περὶ τὸν Ἑλλάνικον, ἀντέστη καὶ ἀπέστρεψε δεόμενος καὶ λέγων ἀγεννὲς εἶναι καὶ γυναικῶδες, οὐκ ἀνδρὸς ἡγεμονικοῦ καὶ πράγμασι χρῆσθαι μεμαθηκότος τὸ ἔργον· ὥστε μόλις ἔννουν γενόμενον τὸν Ἀριστότιμον ἀπελθεῖν. γίγνεται δὲ σημεῖον* E *αὐτῷ μέγα· μεσημβρία μὲν γὰρ ἦν καὶ μετὰ τῆς γυναικὸς ἀνεπαύετο· παρασκευαζομένων δὲ τῶν περὶ τὸ δεῖπνον, ἀετὸς μετέωρος ὤφθη δινούμενος ὑπὲρ τῆς οἰκίας, εἶθ' ὥσπερ ἐκ προνοίας καὶ στοχασμοῦ λίθον ἀφῆκεν εὐμεγέθη κατ' ἐκεῖνο τῆς στέγης τὸ μέρος, οὗ τὸ δωμάτιον ἦν, ἐν ᾧ κατακείμενος ἐτύγχανεν ὁ Ἀριστότιμος. ἅμα δ' ἄνωθεν ψόφου μεγάλου καὶ κραυγῆς ἔξωθεν ὑπὸ τῶν ἰδόντων τὸν ὄρνιν γενομένης, ἐκπλαγεὶς καὶ πυθόμενος τὸ γεγονὸς μετεπέμψατο μάντιν, ᾧ χρώμενος διετέλει κατ' ἀγοράν, καὶ διηρώτα περὶ τοῦ σημείου συντεταραγμένος.* F *ὁ δ' ἐκεῖνον μὲν παρεκάλει ὡς τοῦ Διὸς αὐτὸν ἐξεγείροντος καὶ βοηθοῦντος, οἷς δ' ἐπίστευε τῶν πολιτῶν ἔφρασεν ὅσον οὔπω τὴν δίκην αἰωρουμένην ὑπὲρ κεφαλῆς ἐμπεσεῖσθαι τῷ τυράννῳ. διὸ καὶ τοῖς περὶ τὸν Ἑλλάνικον ἔδοξε μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἐπιτίθεσθαι τῇ ὑστεραίᾳ. τῆς δὲ νυκτὸς Ἑλλάνικος ἐδόκει κατὰ τοὺς ὕπνους τῶν τεθνηκότων υἱῶν τὸν ἕτερον λέγειν αὐτῷ παραστάντα 'τί πέπονθας, ὦ πάτερ, καθεύδων; αὔριον δέ σε*

---

6 *αὐτῷ* v *αὐτοῦ Π*n *αὐτ.* om. u *κύλων* A (sed una lit. ante *λ* erasa) Eun Paus. VI 14, 11 *κύκλων'να κύλλων* Inscr. (Dittenberger, Syll. Gr.[3] nr. 423) 7 *τοῖς Ο τῆς* n 15 *εὐμ. ἀφ.* u 21 *σημείου διὰ συντετ.* n 29 *τί πάτερ πέπ. καθ.* u *πέπονθας—καθεύδων Ω πεπονθὼς—καθεύδεις* Di.

δεῖ τῆς πόλεως στρατηγεῖν.' | οὗτός τε δὴ διὰ τὴν ὄψιν 253
εὐθαρσὴς γεγενημένος παρεκάλει τοὺς ἑταίρους, ὅ τ'
Ἀριστότιμος πυθόμενος Κρατερὸν αὐτῷ βοηθοῦντα μετὰ
πολλῆς δυνάμεως ἐν Ὀλυμπίᾳ καταστρατοπεδεύειν, οὕτως
ἐξεθάρσησεν, ὥστ' ἄνευ δορυφόρων εἰς τὴν ἀγορὰν
προελθεῖν μετὰ τοῦ Κύλ⟨λ⟩ωνος. ὡς οὖν συνεῖδε τὸν
καιρὸν Ἑλλάνικος, ὃ μὲν ἦν σημεῖον αὐτῷ πρὸς τοὺς
μέλλοντας ἐπιχειρεῖν συγκείμενον οὐκ ἔδωκε, λαμπρᾷ δὲ
τῇ φωνῇ καὶ ἅμα τὰς χεῖρας προτείνων ἀμφοτέρας 'τί
μέλλετ',' ⟨ἀνεβόησεν,⟩ 'ἄνδρες ἀγαθοί; καλὸν τὸ θέατρον
ἐν μέσῳ τῆς πατρίδος ἐναγωνίσασθαι.' πρῶτος οὖν
ὁ Κύλ⟨λ⟩ων σπασάμενος τὸ ξίφος παίει τινὰ τῶν ἑπο- B
μένων τῷ Ἀριστοτίμῳ· Θρασυβούλου δὲ καὶ Λάμπιδος
ἐξ ἐναντίας ἐπιφερομένων, ἔφθη μὲν ὁ Ἀριστότιμος εἰς
τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν καταφυγών· ἐκεῖ δ' ἀποκτείναντες
αὐτὸν καὶ τὸ σῶμα προβαλόντες εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκάλουν
τοὺς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν. οὐ μὴν ἔφθησάν γε
πολλῷ τὰς γυναῖκας· εὐθὺς γὰρ ἐξέδραμον μετὰ χαρᾶς
καὶ ὀλολυγμοῦ, καὶ περιστᾶσαι τοὺς ἄνδρας ἀνέδουν καὶ
κατέστεφον. εἶτα τοῦ πλήθους ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ τυράν-
νου ῥυέντος, ἡ μὲν γυνὴ συγκλείσασα τὸν θάλαμον αὑτὴν
ἀνήρτησε. δύο δ' ἦσαν αὐτῷ θυγατέρες, παρθένοι μὲν ἔτι, C
κάλλισται δὲ τὴν ὄψιν, ἤδη γάμων ὥραν ἔχουσαι· ταύτας
συλλαβόντες εἷλκον ἔξω πάντως μὲν ἀνελεῖν, αἰκίσασθαι
δὲ καὶ καθυβρίσαι πρότερον ἐγνωκότες. ἀπαντήσασα δ'
ἡ Μεγιστὼ μετὰ τῶν ἄλλων ἐβόα δεινὰ ποιεῖν αὐτούς,
εἰ δῆμος ἀξιοῦντες εἶναι ταῦτα τολμῶσι καὶ ἀσελγαί-
νουσι τοῖς τυράννοις ὅμοια. ἐντρεπομένων δὲ πολλῶν τὸ
ἀξίωμα τῆς γυναικὸς παρρησιαζομένης καὶ δακρυούσης,

1 οὕτως Wy. 2 ἑταίρ. Al. Ran. ἑτέρ. Ω 7 ἑλλ. u ὁ ἑλλ. O 10 ⟨ἀνεβόησεν,⟩ Di. ex v. Demetr. 17, 6 12 τινὰ τ. ἑπ. O τῶν ἑπ. τινὰ u 18 πολλῷ Po. πολλοὶ Ω 22 αὐτῷ Ω αὑτῇ Di. 24 εἷλκον van εἷλον AE ἧλον u 26 αὐτούς O αὐτάς n 27 ταῦτα—28 ὅμοια Ω ταὐτὰ (del. ὅμοια) Cob.

ἔδοξεν ἀφελεῖν τὴν ὕβριν, αὐτὰς δ' ἐᾶσαι δι' αὐτῶν ἀποθανεῖν. ὡς δ' οὖν ἀναστρέψαντες ἔνδον ἐκέλευον εὐθὺς ἀποθνήσκειν τὰς παρθένους, ἡ πρεσβυτέρα Μυρὼ D *λύσασα τὴν ζώνην καὶ βρόχον ἅψασα τὴν ἀδελφὴν κατησπάζετο καὶ παρεκάλει προσέχειν καὶ ποιεῖν ἅπερ ἂν αὐτὴν θεάσηται ποιοῦσαν, 'ὅπως ἂν' ἔφη 'μὴ ταπεινῶς μηδ' ἀναξίως ἑαυτῶν καταστρέψωμεν.' τῆς δὲ νεωτέρας δεομένης αὐτῇ παρεῖναι πρότερον ἀποθανεῖν καὶ τῆς ζώνης ἀντιλαμβανομένης 'οὐδ' ἄλλο πώποτ'' εἶπεν 'οὐδὲν ἤρνημαί σοι δεομένῃ, καὶ ταύτην οὖν λαβὲ τὴν χάριν, ἐγὼ δ' ὑπομενῶ καὶ τλήσομαι τοῦ θανάτου βαρύτερον τὸ σέ, φιλτάτη, προτέραν ἰδεῖν ἀποθνήσκουσαν.' ἐκ τούτου τὴν μὲν ἀδελφὴν αὐτὴ διδάξασα τῷ τραχήλῳ* E *περιβαλέσθαι τὸν βρόχον, ὡς ᾔσθετο τεθνηκυῖαν, καθεῖλε καὶ κατεκάλυψεν· αὐτῆς δὲ τὴν Μεγιστὼ παρεκάλεσεν ἐπιμεληθῆναι, καὶ μὴ περιιδεῖν αἰσχρῶς, ἐπειδὰν ἀποθάνῃ, ⟨ἐκ⟩τεθεῖσαν· ὥστε μηδένα πικρὸν μηδὲ μισοτύραννον οὕτω γενέσθαι τῶν παρόντων, ὃς οὐκ ἔκλαυσεν οὐδὲ κατηλέησε τὴν τῶν παρθένων εὐγένειαν.*

Τῶν μὲν οὖν κοινῇ πεπραγμένων γυναιξὶ μυρίων ὄντων ἱκανὰ ταῦτα παραδείγματα· τὰς δὲ καθ' ἑκάστην ἀρετάς, ὅπως ἂν ἐπίῃ, σποράδην ἀναγράψομεν, οὐδὲν οἰόμενοι τῆς κατὰ χρόνον τάξεως δεῖσθαι τὴν ὑποκειμένην ἱστορίαν.

F

16. ΠΙΕΡΙΑ

Τῶν εἰς Μίλητον ἀφικομένων Ἰώνων στασιάσαντες ἔνιοι πρὸς τοὺς Νείλεω παῖδας ἀπεχώρησαν εἰς Μυοῦντα κἀκεῖ κατῴκουν, πολλὰ κακὰ πάσχοντες ὑπὸ τῶν Μιλη-

---

25 Polyaen. VIII 35 Aristaen. I 15 Nilsson p. 242

---

3 *μυρὼ* O *μυλὼ* v *Μοιρὼ* Cob. 4 *ἅψασα* Hch. *ἐνάψασα* O *ἀνάψ.* v Papageorg. 8 *πρότερον* v Hch. *προτέρᾳ* O *προτέραν* Bern. 9 *οὐδὲ* v Halm cf. v. Phoc. 36 *οὐδὲν* O 11 *τὸ θανάτου* Bern. 15 *αὐτῆς* Po. *αὐτὴν* Ω 16 *περιιδεῖν* O *ὑπεριδεῖν* v 17 *⟨ἐκ⟩τεθ.* Kal. *τεθεῖσαν* O *κτανθεῖσαν* u in *μιανθ.* corr. Bern. 26 *ἔνιοι* om. E 27 *κακὰ* O *κακῶς* v

σίων· ἐπολέμουν γὰρ αὐτοῖς διὰ τὴν ἀποστασίαν. οὐ μὴν ἀκήρυκτος ἦν οὐδ' ἀνεπίμικτος ὁ πόλεμος, ἀλλ' ἔν τισιν ἑορταῖς ἐφοίτων εἰς Μίλητον ἐκ τοῦ Μυοῦντος αἱ γυναῖκες. ἦν δὲ Πύθης ἀνὴρ ἐν αὐτοῖς ἐμφανής, γυναῖκα μὲν ἔχων Ἰαπυγίαν, θυγατέρα δὲ Πιερίαν. οὔσης οὖν ἑορτῆς Ἀρτέμιδι καὶ θυσίας παρὰ Μιλησίοις, | ἣν Νηληίδα προσ- 254 αγορεύουσιν, ἔπεμψε τὴν γυναῖκα καὶ τὴν θυγατέρα, δεηθείσας ὅπως τῆς ἑορτῆς μετάσχωσι· τῶν δὲ Νείλεω παίδων ὁ δυνατώτατος ὄνομα Φρύγιος τῆς Πιερίας ἐρασθεὶς ἐνενόει, τί ἂν αὐτῇ μάλιστα γένοιτο παρ' αὐτοῦ κεχαρισμένον. εἰπούσης δ' ἐκείνης 'εἰ διαπράξαιό μοι τὸ πολλάκις ἐνταῦθα καὶ μετὰ πολλῶν βαδίζειν', συνεὶς [οὖν] ὁ Φρύγιος δεομένην φιλίας καὶ εἰρήνης τοῖς πολίταις κατέπαυσε τὸν πόλεμον. ἦν οὖν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι δόξα καὶ τιμὴ τῆς Πιερίας, ὥστε καὶ τὰς Μιλησίων εὔχεσθαι γυναῖκας ἄχρι νῦν οὕτως ἐρᾶν ⟨τοὺς ἄνδρας⟩ αὐτῶν, ὡς Φρύγιος ἠράσθη Πιερίας. B

17. ΠΟΛΥΚΡΙΤΗ

Ναξίοις καὶ Μιλησίοις συνέστη πόλεμος διὰ τὴν Ὑψικρέοντος τοῦ Μιλησίου γυναῖκα Νέαιραν. αὕτη γὰρ ἠράσθη Προμέδοντος Ναξίου καὶ συνεπένευσεν· ὃς ἦν μὲν ξένος τοῦ Ὑψικρέοντος, ἐρασθείσῃ δὲ τῇ Νεαίρᾳ συνῆλθε, καὶ τὸν ἄνδρα φοβουμένην ἀπαγαγὼν εἰς Νάξον ἱκέτιν τῆς Ἑστίας ἐκάθισεν. τῶν δὲ Ναξίων οὐκ ἐκδιδόντων χάριν τοῦ Προμέδοντος, ἄλλως δὲ ποιουμένων πρόφασιν τὴν ἱκετείαν ὁ πόλεμος συνέστη. τοῖς δὲ Μιλησίοις ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ προθυμότατα τῶν Ἰώνων Ἐρυθραῖοι συνεμάχουν, καὶ μῆκος ἔσχε καὶ συμφορὰς C

19 Polyaen. VIII 36 Parthen. 18. 9 cf. Rose Aristot. pseud. p. 502

4 Πυθῆς Wil. 6 νηληΐδα Ω νειλήια Cob. 10 ἐνενόει A (ss. εν m. λ) Eu ἐνόει van ἤρετο Cob. ex Polyaen. 13 [οὖν] Bern. Papageorg. αὐτὴν pro οὖν Di. 16/17 τοὺς ἄνδρας om. Ω add. Duebn. ex Xyl.[1] 21 συνεπένευσεν Ku. cf. 242b

ἤνεγκε μεγάλας ὁ πόλεμος· εἶτ' ἐπαύσατο δι' ἀρετὴν γυναικός, ὡς συνέστη διὰ μοχθηρίαν. Διόγνητος γὰρ ὁ τῶν Ἐρυθραίων στρατηγὸς [ἔχων καὶ] πεπιστευμένος ἔρυμα κατὰ τῆς Ναξίων πόλεως εὖ πεφυκὸς καὶ κατεσκευασμένον, ἠλάσατο λείαν τῶν Ναξίων πολλὴν καὶ γυναῖκας ἐλευθέρας καὶ παρθένους ἔλαβεν. ὧν μιᾶς Πολυκρίτης ἐρασθεὶς εἶχεν αὐτὴν οὐχ ὡς αἰχμάλωτον ἀλλ' ἐν τάξει γαμετῆς γυναικός. ἑορτῆς δὲ τοῖς Μιλησίοις καθηκούσης ἐν τῇ στρατιᾷ καὶ πρὸς πόσιν ἁπάντων καὶ συνουσίας τραπομένων, ἠρώτησε τὸν Διόγνητον
D ἡ Πολυκρίτη, μή τι κωλύοι πεμμάτων μερίδας ἀποπέμψαι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆς. ἐπιτρέψαντος δ' ἐκείνου καὶ κελεύσαντος, ἐνέβαλε μολίβδινον γραμματίδιον εἰς πλακοῦντα, κελεύσασα φράσαι τὸν κομίζοντα τοῖς ἀδελφοῖς, ὅπως αὐτοὶ μόνοι καταναλώσωσιν ἃ ἔπεμψε. οἱ δ' ἐντυχόντες τῷ μολίβδῳ καὶ τὰ γράμματα τῆς Πολυκρίτης ἀναγνόντες, κελευούσης νυκτὸς ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις, ὡς ὑπὸ μέθης διὰ τὴν ἑορτὴν ἐξημελημένων πάντων, προσήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς καὶ παρώρμησαν ἐξελθεῖν μετ' αὐτῶν. ἁλόντος δὲ τοῦ χωρίου καὶ πολλῶν διαφθαρέν-
E των, ἐξῃτήσατο τὸν Διόγνητον ἡ Πολυκρίτη παρὰ τῶν πολιτῶν καὶ διέσωσεν. αὐτὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις γενομένη ⟨καὶ θεασαμένη⟩ τοὺς πολίτας ἀπαντῶντας αὐτῇ, μετὰ χαρᾶς καὶ στεφάνων ὑποδεχομένους καὶ θαυμάζοντας, οὐκ ἤνεγκε τὸ μέγεθος τῆς χαρᾶς, ἀλλ' ἀπέθανεν αὐτοῦ πεσοῦσα παρὰ τὴν πύλην, ὅπου τέθαπται, καὶ καλεῖται βασκάνου τάφος, ὡς βασκάνῳ τινὶ τύχῃ τὴν Πολυκρίτην φθονηθεῖσαν ⟨οὐκ⟩ ἀπολαῦσαι τῶν τιμῶν.

---

8 Thargelia, cf. Müller, Dorier I 327 Nilsson, Griech. Feste 106 25 Gell. III 15

---

3 ἔχων καὶ del. Cob. 6 ἐλευθέρας n ἐλευθέρους O 10 τραπ. O τρεπ. u 22 γενομένη Ω γενομένους Ald. αἰσθανομένη Ku. γενομένη ⟨καὶ θεασαμένη⟩ Bern. 26 παρὰ v περὶ O 28 ⟨οὐκ⟩ Xyl.[1]

Οὕτω μὲν οἱ Ναξίων συγγραφεῖς ἱστοροῦσιν· ὁ δ' Ἀριστοτέλης φησὶν (fr. 511) *οὐχ ἁλούσης τῆς Πολυκρίτης, ἄλλως δέ πως ἰδόντα τὸν Διόγνητον ἐρασθῆναι καὶ πάντα διδόναι καὶ ποιεῖν ἕτοιμον εἶναι· τὴν δ' ὁμολο-* F *γεῖν ἀφίξεσθαι πρὸς αὐτόν, ἑνὸς μόνου τυχοῦσαν, περὶ οὗ τὸν Διόγνητον, ὥς φησιν ὁ φιλόσοφος, ὅρκον ᾔτησεν· ἐπεὶ δ' ὤμοσεν, ἠξίου τὸ Δήλιον αὐτῇ δοθῆναι (Δήλιον γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ χωρίον), ἄλλως δ' οὐκ ἂν ἔφη συνελθεῖν. ὁ δὲ καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ διὰ τὸν ὅρκον ἐξέστη καὶ παρέδωκε τῇ Πολυκρίτῃ τὸν τόπον, ἐκείνη δὲ τοῖς πολίταις. ἐκ δὲ τούτου πάλιν εἰς ἴσον καταστάντες, ἐφ' οἷς ἠβούλοντο πρὸς τοὺς Μιλησίους διελύθησαν.* |

18. ΛΑΜΨΑΚΗ 255

Ἐκ Φωκαίας τοῦ Κοδριδῶν γένους ἦσαν ἀδελφοὶ δίδυμοι Φόξος καὶ Βλέψος· ὧν ὁ Φόξος ἀπὸ τῶν Λευκάδων πετρῶν πρῶτος ἀφῆκεν ἑαυτὸν εἰς θάλασσαν, ὡς Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς (fr. 7 M.) *ἱστόρηκεν. ἔχων δὲ δύναμιν καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα παρέπλευσεν εἰς Πάριον ἰδίων ἕνεκα πραγμάτων· καὶ γενόμενος φίλος καὶ ξένος Μάνδρωνι, βασιλεύοντι Βεβρύκων τῶν Πιτυοεσσηνῶν προσαγορευομένων, ἐβοήθησε καὶ συνεπολέμησεν αὐτοῖς ὑπὸ τῶν προσοίκων ἐνοχλουμένοις. ὁ δὲ Μάνδρων ἄλλην τε πολλὴν ἐνεδείξατο τῷ Φόξῳ φιλοφροσύνην ἀποπλέοντι καὶ μέρος τῆς τε χώρας καὶ τῆς πόλεως ὑπισχνεῖτο* B *δώσειν, εἰ βούλοιτο Φωκαεῖς ἔχων ἐποίκους εἰς τὴν Πιτυόεσσαν ἀφικέσθαι. πείσας οὖν τοὺς πολίτας ὁ Φόξος ἐξέπεμψε τὸν ἀδελφὸν ἄγοντα τοὺς ἐποίκους. καὶ τὰ μὲν*

---

7 Ross, Reisen auf d. griech. Inseln d. äg. Meeres I 40, 9
14 Polyaen. VIII 37 cf. VI 24 17 RE III 2179

---

2 *οὐχ* Stgm. *οὐδ'* *Ω* 4/5 *ὁμολ. ἐνδοῦναι καὶ ἀφίξ.* u
8 *ἔφησεν ἐλθεῖν* v 15 *Φόξος* Polyaen. *φόβος* *Ω* hic et infra

παρὰ τοῦ Μάνδρωνος ὑπῆρχεν αὐτοῖς, ὥσπερ προσεδόκησαν· ὠφελείας δὲ μεγάλας καὶ λάφυρα [καὶ λείας] ἀπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων λαμβάνοντες, ἐπίφθονοι τὸ πρῶτον εἶτα καὶ φοβεροὶ τοῖς Βέβρυξιν ἦσαν. ἐπιθυμοῦντες οὖν αὐτῶν ἀπαλλαγῆναι, τὸν μὲν Μάνδρωνα, χρηστὸν ὄντα καὶ δίκαιον ἄνδρα περὶ τοὺς Ἕλληνας, οὐκ C ἔπεισαν, ἀποδημήσαντος δ' ἐκείνου παρεσκευάζοντο τοὺς Φωκαεῖς δόλῳ διαφθεῖραι. τοῦ δὲ Μάνδρωνος ἡ θυγάτηρ Λαμψάκη παρθένος οὖσα τὴν ἐπιβουλὴν προέγνω, καὶ πρῶτον μὲν ἐπεχείρει τοὺς φίλους καὶ οἰκείους ἀποτρέπειν καὶ διδάσκειν, ὡς ἔργον δεινὸν καὶ ἀσεβὲς ἐγχειροῦσι πράττειν, εὐεργέτας καὶ συμμάχους ἄνδρας νῦν δὲ καὶ πολίτας ἀποκτιννύντες. ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, τοῖς Ἕλλησιν ἔφρασε κρύφα τὰ πραττόμενα καὶ παρεκελεύσατο φυλάττεσθαι. οἱ δὲ θυσίαν τινὰ παρασκευασάμενοι καὶ θοίνην ἐξεκαλέσαντο τοὺς Πιτυοεσσηνοὺς εἰς τὸ προάστειον· αὐτοὺς δὲ διελόντες δίχα, τοῖς μὲν τὰ τείχη D κατελάβοντο τοῖς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀνεῖλον. οὕτω δὴ τὴν πόλιν κατασχόντες τόν τε Μάνδρωνα μετεπέμποντο, συμβασιλεύειν τοῖς παρ' αὐτῶν κελεύοντες· καὶ τὴν Λαμψάκην ἐξ ἀρρωστίας ἀποθανοῦσαν ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει μεγαλοπρεπῶς καὶ τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῆς Λάμψακον προσηγόρευσαν. ἐπεὶ δ' ὁ Μάνδρων προδοσίας ὑποψίαν φεύγων τὸ μὲν οἰκεῖν μετ' αὐτῶν παρῃτήσατο, παῖδας δὲ τῶν τεθνηκότων καὶ γυναῖκας ἠξίωσε κομίσασθαι, καὶ ταῦτα προθύμως οὐδὲν ἀδικήσαντες ἐξέπεμψαν καὶ τῇ Λαμψάκῃ πρότερον ἡρωικὰς τιμὰς ἀποδιδόντες, ὕστερον E ὡς θεῷ θύειν ἐψηφίσαντο καὶ διατελοῦσιν οὕτω θύοντες.

---

20 Steph. Byz. s. v. λάμψακος

---

2 [καὶ λείας] Stgm. καὶ λείας *O* καὶ λίαν v 4 καὶ om. v 7/8 πρὸς τοὺς φωκ. u 16 ἐξεκάλεσαν Cob. 18 κατέλαβον Bern. 20 βασιλεύειν δ 23 ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ μάνδρ. u

19. ΑΡΕΤΑΦΙΛΑ

Ἀρεταφίλα δ᾽ ἡ Κυρηναία παλαιὰ μὲν οὐ γέγονεν ἀλλ᾽ ἐν τοῖς Μιθριδατικοῖς καιροῖς, ἀρετὴν δὲ καὶ πρᾶξιν ἐνάμιλλον τῇ [βουλῇ] τῶν ἡρωίδων παρέσχεν. ἦν δὲ θυγάτηρ μὲν Αἰγλάνορος Φαιδίμου δὲ γυνή, γνωρίμων ἀνδρῶν· καλὴ δὲ τὴν ὄψιν οὖσα καὶ τὸ φρονεῖν ἐδόκει περιττή τις εἶναι καὶ πολιτικῆς δεινότητος οὐκ ἄμοιρος· ἐπιφανῆ δ᾽ αὐτὴν αἱ κοιναὶ τύχαι τῆς πατρίδος ἐποίησαν. Νικοκράτης γὰρ ἐπαναστὰς Κυρηναίοις τύραννος ἄλλους τε πολλοὺς ἐφόνευε τῶν πολιτῶν καὶ τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος αὐτόχειρ ἀνελὼν Μελάνιππον εἶχε τὴν ἱερω- F
σύνην· ἀνεῖλε δὲ καὶ Φαίδιμον τὸν τῆς Ἀρεταφίλας ἄνδρα καὶ τὴν Ἀρεταφίλαν ἔγημεν ἄκουσαν. πρὸς δὲ μυρίοις ἄλλοις παρανομήμασι φύλακας ἐπὶ τῶν πυλῶν κατέστησεν, οἳ τοὺς ἐκφερομένους νεκροὺς ἐλυμαίνοντο νύττοντες ξιφιδίοις καὶ καυτήρια προσβάλλοντες ὑπὲρ τοῦ μηδένα τῶν πολιτῶν ὡς νεκρὸν λαθεῖν ἐκκομιζόμενον. δύσφορα μὲν οὖν ἦν τῇ Ἀρεταφίλᾳ τὰ οἰκεῖα κακά, καίπερ ἐνδιδόντος αὐτῇ δι᾽ ἔρωτα τοῦ τυράννου πλεῖστον ἀπολαύειν τῆς δυνάμεως | (ἥττητο γὰρ ἐκείνης 256
καὶ μόνῃ χειροήθη παρεῖχεν αὑτὸν ἄτεγκτος ὢν τἆλλα καὶ θηριώδης)· ἠνία δὲ μᾶλλον αὐτὴν ἡ πατρὶς οἰκτρὰ πάσχουσα παρ᾽ ἀξίαν. ἄλλος γὰρ ἐπ᾽ ἄλλῳ τῶν πολιτῶν ἐσφάττετο, τιμωρία δ᾽ ἀπ᾽ οὐδενὸς ἠλπίζετο· καὶ γὰρ οἱ φυγάδες, ἀσθενεῖς παντάπασιν ὄντες καὶ περίφοβοι, διεσπάρησαν. αὐτὴν οὖν ἡ Ἀρεταφίλα ὑποθεῖσα μόνην τοῖς κοινοῖς ἐλπίδα καὶ τὰ Θήβης ζηλώσασα τῆς Φεραίας καλὰ καὶ περιβόητα τολμήματα, συμμάχων δὲ πιστῶν

---

2 Polyaen. VIII 38 cf. Posidon. F. Hist. Gr. Jac. II 87 C p. 156 27 856 a 1093 c v. Pelop. 35 Conon. 50 Xen. Hell. VI 4, 35—37 Diod. XVI 14 Cic. de off. II 7, 25 de invent. II 49, 144 Val. Max. IX 13 ext. 3

---

4 [*βουλῇ*] Wil. *βελτίστῃ* Nab. 5 *αἰγλάτορος* Ω *αἰγλάνορος* Wil. cf. Crönert, Herm. 38 (1902) 225 sq. 6 *τῷ φρον.* aut *τὸ* del. Wy. 11 *ἔσχε* Babb. 18 *ἦν* Ku. *καὶ* Ω *καὶ* post *τῇ ἀρεταφίλᾳ* pon. Pant. 26 *μόν. ὑποθ.* Bens. 28 *καὶ* om. u

καὶ οἰκείων, οἵους ἐκείνη τὰ πράγματα παρέσχεν, ἔρημος οὖσα, φαρμάκοις ἐπεχείρησε διεργάσασθαι τὸν ἄνδρα.
B *παρασκευαζομένη δὲ καὶ πορίζουσα καὶ διαπειρωμένη πολλῶν δυνάμεων οὐκ ἔλαθεν ἀλλ' ἐμηνύθη· καὶ γινομένων ἐλέγχων, Καλβία μὲν ἡ τοῦ Νικοκράτους μήτηρ, φύσει φονικὴ γυνὴ καὶ ἀπαραίτητος, εὐθὺς ᾤετο δεῖν ἀναιρεῖν αἰκισαμένην τὴν Ἀρεταφίλαν· τοῦ δὲ Νικοκράτους μέλλησιν ἐνεποίει τῇ ὀργῇ καὶ ἀσθένειαν ὁ ἔρως, καὶ τὸ τὴν Ἀρεταφίλαν ἐρρωμένως ὁμόσε χωρεῖν ταῖς κατηγορίαις ἀμύνουσαν ἑαυτῇ πρόφασίν τινα τῷ πάθει παρεῖχεν. ἐπεὶ δὲ κατελαμβάνετο τοῖς ἐλέγχοις καὶ τὴν παρασκευὴν τῆς φαρμακείας ἑώρα μὴ δεχομένην ἄρνησιν, ὡμολόγει, παρασκευάσασθαι δ' οὐκ ὀλέθριον φαρμα-*
C *κείαν, 'ἀλλ' ὑπὲρ μεγάλων' εἶπεν, 'ὦ ἄνερ, ἀγωνίζομαι, τῆς σῆς εὐνοίας πρὸς ἐμὲ καὶ δόξης καὶ δυνάμεως, ἣν διὰ σὲ καρποῦμαι πολλαῖς ἐπίφθονος οὖσα κακαῖς γυναιξίν· ὧν φάρμακα δεδοικυῖα καὶ μηχανὰς ἐπείσθην ἀντιμηχανήσασθαι, μωρὰ μὲν ἴσως καὶ γυναικεῖα, θανάτου δ' οὐκ ἄξια· πλὴν εἰ κριτῇ σοι δόξειε φίλτρων ἕνεκα καὶ γοητείας κτεῖναι γυναῖκα, πλεῖον ἢ σὺ βούλει φιλεῖσθαι δεομένην.' τοιαῦτα τὴν Ἀρεταφίλαν ἀπολογουμένην ἔδοξε τῷ Νικοκράτει βασανίσαι· καὶ τῆς Καλβίας ἐφεστώσης ἀτέγκτου καὶ*
D *ἀπαραιτήτου, ταῖς βασάνοις ἀνέκρινε· καὶ διεφύλαττεν αὑτὴν ἀήττητον ἐν ταῖς ἀνάγκαις ἄχρι καὶ τὴν Καλβίαν ἀποκαμεῖν ἄκουσαν. ὁ δὲ Νικοκράτης ἀφῆκε πεισθεὶς καὶ μετενόει βασανίσας· καὶ χρόνον οὐ πολὺν διαλιπὼν αὖθις ἧκεν ὑπὸ τοῦ πάθους εἰς αὐτὴν φερόμενος, καὶ συνῆν αὖθις ἀναλαμβάνων τιμαῖς καὶ φιλοφροσύναις τὴν εὔνοιαν. ἡ δ' οὐκ ἔμελλε χάριτος ἡττᾶσθαι κρατήσασα βασάνων καὶ πόνων, ἀλλὰ τῷ*

5 *Κάλβις* fluv. (n. Keleb) Cariae R.-E. X 1552.

*κ*4 *γιν.* *Π*n *γεν.* vu 5 *καλβία* *Ω* hic et infra. nomen corruptum; *ἀλιβία* ? Na. cf. I. Gr. 1361 *νικοστράτους* v 7 *αἰκισαμένην* *Ω* *αἰκισάμενον* Mez. *ἀναιρ. αἰκ.*] *ἠκισμένην ἀποθανεῖν* Stgm. *τιμοκράτους* vau Ald. 16 *πολλάκις* α 21/22 *τιμοκράτει* vaun 25 *νικοστράτης* v 29 *κτᾶσθαι* u

φιλοκάλῳ φιλονεικίας προσγενομένης ἑτέρας ἥπτετο μηχανῆς. ἦν γὰρ αὐτῇ θυγάτηρ ἀνδρὸς ὥραν ἔχουσα καὶ τὴν ὄψιν ἱκανή· ταύτην ὑφῆκε τἀδελφῷ τοῦ τυράννου δέλεαρ, E
ὄντι μειρακίῳ πρὸς ἡδονὰς εὐαλώτῳ. πολὺς δὲ λόγος ἐστὶ χρησαμένην γοητείᾳ καὶ φαρμάκοις ἐπὶ τῇ κόρῃ τὴν Ἀρεταφίλαν χειρώσασθαι καὶ διαφθεῖραι τοῦ νεανίσκου τὸν λογισμόν· ἐκαλεῖτο δὲ Λάανδρος. ἐπεὶ δ' ἡλώκει καὶ λιπαρήσας τὸν ἀδελφὸν ἔτυχε τοῦ γάμου, τὰ μὲν ἡ κόρη παρῆγεν αὐτὸν ὑπὸ τῆς μητρὸς διδασκομένη καὶ ἀνέπειθεν ἐλευθεροῦν τὴν πόλιν, ὡς μηδ' αὐτὸν ἐλεύθερον ἐν τυραννίδι ζῶντα μηδὲ τοῦ λαβεῖν γάμον ἢ φυλάξαι κύριον ὄντα, τὰ δ' οἱ φίλοι τῇ Ἀρεταφίλᾳ χαριζόμενοι διαβολάς τινας ἀεὶ καὶ ὑπονοίας κατεσκεύαζον αὐτῷ F
πρὸς τὸν ἀδελφόν. ὡς δ' ᾔσθετο καὶ τὴν Ἀρεταφίλαν τὰ αὐτὰ βουλευομένην καὶ σπουδάζουσαν, ἐπεχείρει τὸ ἔργον, καὶ Δάφνιν οἰκέτην παρορμήσας ἀπέκτεινε δι' ἐκείνου τὸν Νικοκράτην. τὰ λοιπὰ δ' οὐκέτι τῇ Ἀρεταφίλᾳ προσεῖχεν, ἀλλ' εὐθὺς ἔδειξε τοῖς ἔργοις ἀδελφοκτόνος οὐ τυραννοκτόνος γεγονώς· ἦρχε γὰρ ἐμπλήκτως καὶ ἀνοήτως. | τιμὴ δέ τις ὅμως ἦν τῆς Ἀρεταφίλας 257
21 παρ' αὐτῷ καὶ δύναμις, οὐκ ἀπεχθανομένης οὐδὲ πολεμούσης ἄντικρυς ἀλλ' ἀδήλως διαταττούσης τὰ πράγματα. πρῶτον μὲν γὰρ αὐτῷ Λιβυκὸν ὑπεκίνησε πόλεμον, Ἀνάβουν τινὰ πείσασα δυνάστην τὴν χώραν ἐπιδραμεῖν καὶ τῇ πόλει προσαγαγεῖν, ἔπειτα διέβαλε τοὺς φίλους καὶ τοὺς στρατηγοὺς πρὸς τὸν Λάανδρον, ὡς πολεμεῖν οὐκ ὄντας προθύμους, εἰρήνης δὲ μᾶλλον δεομένους καὶ ἡσυχίας, ἣν καὶ τὰ πράγματα ποθεῖν αὐτοῦ καὶ τὴν τυραννίδα, βουλομένου βεβαίως κρατεῖν τῶν πολιτῶν· αὐτὴ δὲ πράξειν ἔφη τὰς διαλύσεις καὶ τὸν Ἀνάβουν εἰς λόγους αὐτῷ συνάξειν, ἐὰν κελεύῃ, πρὶν B

3 ἱκανή] καλή Nab. 7 λέανδρος Ω, sed vide infra v. 26 15 βουλομένην v 15/16 τῷ ἔργῳ Turn. 26 λάανδρον v hic et infra = Polyaen. cod. F Λέανδρον O

ἀνήκεστόν τι τὸν πόλεμον ἐξεργάσασθαι. κελεύσαντος δὲ τοῦ Λαάνδρου, πρότερον αὐτὴ τῷ Λίβυι διελέχθη, συλλαβεῖν δεομένη τὸν τύραννον ἐπὶ δωρεαῖς μεγάλαις καὶ χρήμασιν, ὅταν εἰς λόγους αὐτῷ παραγένηται. πεισθέντος δὲ τοῦ Λίβυος, ὤκνει μὲν ὁ Λάανδρος, αἰδεσθεὶς δὲ τὴν Ἀρεταφίλαν αὐτὴν παρέσεσθαι φάσκουσαν, ἐξῆλθεν ἄνοπλος καὶ ἀφύλακτος. ὡς δ' ἐγγὺς ἦλθε καὶ τὸν Ἀνάβουν εἶδεν, αὖθις ἐδυσχέραινε καὶ περιμένειν ἐβούλετο τοὺς δορυφόρους· ἡ δ' Ἀρεταφίλα παροῦσα τὰ μὲν ἐθάρρυνεν αὐτὸν τὰ δ' ἐκάκιζε· τέλος δὲ γενομένης C διατριβῆς, ἐφελκυσαμένη τῆς χειρὸς ἰταμῶς πάνυ καὶ τεθαρρηκότως προσήγαγε τῷ βαρβάρῳ καὶ παρέδωκεν. εὐθὺς οὖν ἀνήρπαστο καὶ συνείληπτο καὶ δεθεὶς ὑπὸ τῶν Λιβύων ἐτηρεῖτο, ἄχρι οὗ τὰ χρήματα τῇ Ἀρεταφίλᾳ κομίζοντες οἱ φίλοι παρεγένοντο μετὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν. πυθόμενοι γὰρ οἱ πλεῖστοι ἐξέδραμον ἐπὶ τὴν παράκλησιν· ὡς δ' εἶδον τὴν Ἀρεταφίλαν, ὀλίγου ἐδέησαν ἐκλαθέσθαι τῆς πρὸς τὸν τύραννον ὀργῆς, καὶ πάρεργον τὴν ἐκείνου τιμωρίαν ἐνόμιζον· ἔργον δὲ πρῶτον ἦν αὐτοῖς καὶ ἀπόλαυσμα τῆς ἐλευθερίας ἐκείνην ἀσπάσασθαι μετὰ χαρᾶς καὶ δακρύων, ὥσπερ ἀγάλματι θεοῦ D προσπίπτοντας. ἄλλων δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπιρρεόντων, μόλις ἑσπέρας τὸν Λάανδρον παραλαβόντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν. ἐπεὶ δὲ τῶν τιμῶν τῆς Ἀρεταφίλας καὶ τῶν ἐπαίνων ἐνεπλήσθησαν, οὕτω τραπόμενοι πρὸς τοὺς τυράννους τὴν μὲν Καλβίαν ζῶσαν κατέκαυσαν, τὸν δὲ Λάανδρον ἐνράψαντες εἰς βύρσαν κατεπόντισαν. ἠξίουν δὲ τὴν Ἀρεταφίλαν συνάρχειν καὶ συνδιοικεῖν τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσι τὴν πολιτείαν. ἡ δ' ὡς ποικίλον τι δρᾶμα καὶ πολυμερὲς ἀγωνισαμένη μέχρι στεφάνου διαδόσεως, ὡς ἐπεῖδε τὴν πόλιν ἐλευθέραν, εὐθὺς εἰς τὴν γυναι-

---

2 διειλέχθη vau (διαλ. n) 7 ἄοπλος n 10 γινομ. Pant. 14 τῆς ἀρεταφίλας u 17 παράληψιν Po. (cf. 23) ὀλίγου Ω ὀλίγον Re.

κωνῖτιν ἐνεδύετο, καὶ τοῦ πολυπραγμονεῖν ὁτιοῦν προ- E
βαλλομένη τὸν λοιπὸν χρόνον ἐν ἱστοῖς ἡσυχίαν ἄγουσα μετὰ τῶν φίλων καὶ οἰκείων διετέλεσεν.

20. ΚΑΜΜΑ

Ἦσαν ἐν Γαλατίᾳ δυνατώτατοι τῶν τετραρχῶν καί τι καὶ κατὰ γένος προσήκοντες ἀλλήλοις Σινάτος τε καὶ Σινόριξ. ὧν ὁ Σινάτος γυναῖκα παρθένον ἔσχε Κάμμαν ὄνομα, περίβλεπτον μὲν ἰδέᾳ σώματος καὶ ὥρᾳ, θαυμαζομένην δὲ μᾶλλον δι' ἀρετήν· οὐ γὰρ μόνον σώφρων καὶ φίλανδρος, ἀλλὰ καὶ συνετὴ καὶ μεγαλόφρων καὶ ποθεινὴ τοῖς ὑπηκόοις ἦν διαφερόντως ὑπ' εὐμενείας καὶ χρηστότητος· ἐπιφανεστέραν δ' αὐτὴν ἐποίει καὶ τὸ τῆς Ἀρτέ-
μιδος ἱέρειαν εἶναι, ἣν μάλιστα Γαλάται σέβουσι, περί τε F
πομπὰς ἀεὶ καὶ θυσίας κεκοσμημένην ὁρᾶσθαι μεγαλοπρεπῶς. ἐρασθεὶς οὖν αὐτῆς ὁ Σινόριξ, καὶ μήτε πεῖσαι μήτε βιάσασθαι ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς δυνατὸς ὤν, ἔργον εἰργάσατο δεινόν· ἀπέκτεινε γὰρ δόλῳ τὸν Σινάτον, καὶ χρόνον οὐ πολὺν διαλιπὼν ἐμνᾶτο τὴν Κάμμαν ἐν τῷ
ἱερῷ ποιουμένην τὰς διατριβὰς | καὶ φέρουσαν οὐκ οἰκ- 258
τρῶς καὶ ταπεινῶς ἀλλὰ θυμῷ νοῦν ἔχοντι καὶ καιρὸν περιμένοντι τὴν τοῦ Σινόριγος παρανομίαν. ὁ δὲ λιπαρὴς ἦν περὶ τὰς δεήσεις, καὶ λόγων ἐδόκει μὴ παντάπασιν ἀπορεῖν εὐπρέπειαν ἐχόντων, ὡς τὰ μὲν ἄλλα Σινάτου βελτίονα παρεσχηκὼς ἑαυτὸν ἀνελὼν δ' ἐκεῖνον ἔρωτι τῆς Κάμμας, μὴ δι' ἑτέραν τινὰ πονηρίαν. ἦσαν οὖν τὸ πρῶτον ἀρνήσεις οὐκ ἄγαν ἀπηνεῖς τῆς γυναικός, εἶτα

5 768 b Polyaen. VIII 39 Apul. Met. VIII 1—14 (cf. Anderson Philol. 1909 p. 537 sqq.) Sinatis cognomen Martis Celtici cf. Roscher, Lex. Myth. IV 9, 21

1/2 προβαλλ. Wy. **παραβ.** *O* **περιβ.** Au ⟨ἀποστᾶσα⟩ **τοῦ πολ. ὁτ. παραβ.** Cob. **τῷ πολυπρ. ὁτ. παραβαλλ.** Bern. coll. Soph. Oed. Col. 281 **6** ***σινάτος*** ***O*** Polyaen. *σινᾶτος* v **7** variant hic et infra inter ***σινόριξ*** et ***συνόριξ*** codd. iidem; *συνόρ.* semper *Π*v **9/10** ***καὶ φίλανδρος*** om. αA[1]un **19** ***τὰς*** v om. *O* **25** *κάμμης* Hatz.

κατὰ μικρὸν ἐδόκει μαλάσσεσθαι· καὶ γὰρ οἰκεῖοι καὶ φίλοι προσέκειντο θεραπείᾳ καὶ χάριτι τοῦ Σινόριγος μέγιστον δυναμένου, πείθοντες αὐτὴν καὶ καταβιαζό-
B *μενοι· τέλος δὲ συνεχώρει καὶ μετεπέμπετο πρὸς ἑαυτὴν ἐκεῖνον, ὡς παρὰ τῇ θεῷ τῆς συναινέσεως καὶ καταπιστώσεως γενησομένης. ἐλθόντα δὲ δεξαμένη φιλοφρόνως καὶ προσαγαγοῦσα τῷ βωμῷ κατέσπεισεν ἐκ φιάλης, καὶ τὸ μὲν ἐξέπιεν αὐτὴ τὸ δ' ἐκεῖνον ἐκέλευσεν· ἦν δὲ πεφαρμαγμένον μελίκρατον. ὡς δ' εἶδε πεπωκότα, λαμπρὸν ἀνωλόλυξε καὶ τὴν θεὸν προσκυνήσασα 'μαρτύρομαί σε' εἶπεν, 'ὦ πολυτίμητε δαῖμον, ὅτι ταύτης ἕνεκα τῆς ἡμέρας ἐπέζησα τῷ Σινάτου φόνῳ, χρόνον τοσοῦτον οὐδὲν ἀπολαύουσα τοῦ βίου χρηστὸν ἀλλ' ἢ τὴν ἐλπίδα τῆς δίκης, ἣν ἔχουσα καταβαίνω πρὸς τὸν*
C *ἐμὸν ἄνδρα. σοὶ δ', ὦ πάντων ἀνοσιώτατε ἀνθρώπων, τάφον ἀντὶ θαλάμου καὶ γάμου παρασκευαζέτωσαν οἱ προσήκοντες.' ταῦτα δ' ἀκούσας ὁ Γαλάτης καὶ τοῦ φαρμάκου δρῶντος ἤδη καὶ διακινοῦντος τὸ σῶμα συναισθόμενος ἐπέβη μὲν ὀχήματος ὡς σάλῳ καὶ τιναγμῷ χρησόμενος, ἐξέστη δὲ παραχρῆμα καὶ μεταβὰς εἰς φορεῖον ἑσπέρας ἀπέθανεν. ἡ δὲ Κάμμα διενεγκοῦσα τὴν νύκτα καὶ πυθομένη τέλος ἔχειν ἐκεῖνον, εὐθύμως καὶ ἱλαρῶς κατέστρεψεν.*

21. ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΗ

D *Παρέσχε δ' ἡ Γαλατία καὶ Στρατονίκην τὴν Δηιοτάρου καὶ Χιομάραν τὴν Ὀρτιάγοντος ἀξίας μνήμης γυναῖκας·*

25 1109 b (Βερρονίκη) 1049 c

3 δυνάμενοι vA (ss. υ m. 2) uδ πείθοντος—καταβιαζομένου vAuδ 5 παρὰ τῇ θεῷ (Xyl.¹) Wy. ex Polyaeno παρὰ τῷ θεῷ Ω (περὶ uδ) 10 λαμπρὸν O λαμπρὰν AE om. u τὸν θεὸν u 13 ἀπολαύουσα Wy. ἀπολαβοῦσα Ω ἀλλ' ἢ Bern. ἀλλὰ Ω 16 καὶ γάμου om. v 18/19 συναισθανόμενος v 20 χρώμενος v διέστη v

ἡ μὲν οὖν Στρατονίκη δεόμενον γνησίων παίδων ἐπὶ διαδοχῇ τῆς βασιλείας ἐπισταμένη τὸν ἄνδρα, μὴ τίκτουσα δ' αὐτὴ συνέπεισεν ἐξ ἑτέρας γυναικὸς παιδοποιησάμενον αὐτῇ τὸ παιδίον περιιδεῖν ὑποβαλλόμενον. τοῦ δὲ Δηιοτάρου τήν τε γνώμην θαυμάσαντος καὶ πᾶν ἐπ' αὐτῇ ποιησαμένου, παρθένον εὐπρεπῆ παρασκευάσασα τῶν αἰχμαλώτων ὄνομα Ἠλέκτραν συνεῖρξε τῷ Δηιοτάρῳ καὶ τοὺς γενομένους παῖδας ὥσπερ γνησίους αὐτῆς ἔθρεψε φιλοστόργως καὶ μεγαλοπρεπῶς.

22. ΧΙΟΜΑΡΑ E

Χιομάραν δὲ συνέβη τὴν Ὀρτιάγοντος αἰχμάλωτον γενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ὅτε Ῥωμαῖοι καὶ Γναῖος ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Γαλάτας. ὁ δὲ λαβὼν αὐτὴν ταξίαρχος ἐχρήσατο τῇ τύχῃ στρατιωτικῶς καὶ κατῄσχυνεν. ἦν δ' ἄρα καὶ πρὸς ἡδονὴν καὶ ἀργύριον ἐμπαθὴς καὶ ἀκρατὴς ἄνθρωπος, ἡττήθη δ' ὅμως ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας, καὶ χρυσίου συχνοῦ διομολογηθέντος ὑπὲρ τῆς γυναικός ἦγεν αὐτὴν ἀπολυτρώσων, ποταμοῦ τινος ἐν μέσῳ διείργοντος. ὡς δὲ διαβάντες οἱ Γαλάται τὸ χρυσίον ἔδωκαν αὐτῷ καὶ παρελάμβανον τὴν Χιομάραν, ἡ μὲν ἀπὸ νεύματος προσέταξεν ἑνὶ παῖσαι τὸν F Ῥωμαῖον ἀσπαζόμενον αὐτὴν καὶ φιλοφρονούμενον· ἐκείνου δὲ πεισθέντος καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκόψαντος, ἀραμένη καὶ περιστείλασα τοῖς κόλποις ἀπήλαυνεν. ὡς δ' ἦλθε πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῷ προὔβαλεν, ἐκείνου θαυμάσαντος καὶ εἰπόντος 'ὦ γύναι, καλὸν ἡ πίστις', 'ναί' εἶπεν 'ἀλλὰ κάλλιον ἕνα μόνον ζῆν ἐμοὶ

---

11 Polyb. XXI 38 Liv. XXXVIII 24 Val. Max. VI 1 ext. 2 Flor. I 27 de vir. ill. 55 Suid. s. v. Ὀρτιάγων (Ortiago ap. Graecos et Liv. XXXVIII 19, Orgiago ap. Latinos). 13 Cn. Manlius cons. a. 189 a. C.

---

11 ὀρτ. ⟨γυναῖκα⟩ Schweigh. 15 ἦν—16 ἄνθρωπος ex mge. in textum irrepsisse, in textu fuisse χρόνῳ δ' αὐτῆς καὶ ἐρασθῆναι λέγεται vel sim. putat Stgm. 16 ἐμπαθὴς Bas. ἀμαθὴς Ω ἀμαθὴς καὶ del. Cob. 25 αὐτοῦ v

συγγεγενημένον.' ταύτῃ μὲν ὁ Πολύβιός φησι διὰ λόγων ἐν Σάρδεσι γενόμενος θαυμάσαι τό τε φρόνημα καὶ τὴν σύνεσιν. |

259 23. ⟨ΓΥΝΑΙΟΝ ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΝ⟩

Ἐπεὶ δὲ Μιθριδάτης ἑξήκοντα Γαλατῶν τοὺς ἀρίστους μεταπεμψάμενος εἰς Πέργαμον ὡς φίλους ὑβριστικῶς ἐδόκει καὶ δεσποτικῶς προσφέρεσθαι καὶ πάντες ἠγανάκτουν, ⟨Ἐ⟩πορηδόριξ, ἀνὴρ τό τε σῶμα ῥωμαλέος καὶ τὴν ψυχὴν διαφέρων (ἦν δὲ †Τοσιωπῶν τετράρχης), ἀνεδέξατο τὸν Μιθριδάτην, ὅταν ἐν τῷ βήματι ⟨τοῦ⟩ γυμνασίου χρηματίζῃ, συναρπάσας ὤσειν ἅμα σὺν αὑτῷ κατὰ τῆς φάραγγος. τύχῃ δέ τινι τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐκ ἀναβάντος εἰς τὸ γυμνάσιον αὐτοῦ, μεταπεμπομένου δὲ τοὺς Γαλάτας οἴκαδε, θαρρεῖν παρεκάλει, καὶ ὅταν ἐν
B *ταὐτῷ γένωνται, διασπάσαι τὸ σῶμα καὶ διαφθεῖραι πανταχόθεν προσπεσόντας. τοῦτ' οὐκ ἔλαθε τὸν Μιθριδάτην, ἀλλὰ μηνύσεως γενομένης, καθ' ἕνα τῶν Γαλατῶν παρεδίδου σφαγησόμενον· εἶτά πως ἀναμνησθεὶς νεανίσκου πολὺ προέχοντος ὥρᾳ καὶ κάλλει τῶν καθ' αὑτὸν ᾤκτειρε καὶ μετενόει, καὶ δῆλος ἦν ἀχθόμενος ὡς ἐν πρώτοις ἀπολωλότος, ὅμως δ' ἔπεμψεν, εἰ ζῶν εὑρεθείη, μεθεῖναι κελεύων· ἦν δ' ὄνομα τῷ νεανίσκῳ*

---

4 cf. App. Mithr. VII 46 R.-E. XV (Mithrid.) 2174

---

1 *συγγενόμενον* v 4 *γύν. περγ.* om. Ω initio capitis non significato; add. Xyl. 1 et 2 ex p. 263, 9/10 8 *πορηδόραξ* A^{2}mg Eδ om. vαA^{1}un Toredorax Alam. Ranut. *τορηδόριξ* Xyl.$^{1.2}$ *πορηδόριξ* Iunius *⟨Ἐ⟩πορηδόριξ* quis? cf. R.-E. VI 250, 1 Eporedirix C.I.L. XIII 2728. 2805 9 *τοσιωπῶν* Ω *τολιστοβώγων* Wy. *τολιστοαγίων* Momms. Herm. 19 p. 320 *τολιστοβίων* Wil. 10 *βήμ. γυμνασίους* v *βήματι γυμνασίῳ* Πun *γυμνασίῳ* del. Bern. *ἐν τῷ γυμνασίῳ χρημ., συναρπ. ὤσ. ἅμα σὺν αὑτῷ τῷ βήματι κατὰ τ. φ.* Wy. *βήματι ⟨ἐν⟩ γυμνασίῳ* Babb. *βήματι ⟨τοῦ⟩ γυμνασίου* Na. 11 *σὺν αὑτῷ* Hu. 13 *ἀναβαίνοντος* v 19 *προέχοντος πρωτεύσαντος* Ω *πρωτ.* del. Wy.

*Βηπολιτανός. καί τις αὐτῷ τύχη θαυμαστὴ συνέπεσε·
καλὴν γὰρ ἐσθῆτα καὶ πολυτελῆ συνελήφθη φορῶν· ἣν
ὁ δήμιος ἀναίμακτον αὐτῷ καὶ καθαρὰν διαφυλάξαι
βουλόμενος, καὶ ἀποδύων ἀτρέμα τὸν νεανίσκον, εἶδε* C
*τοὺς παρὰ τοῦ βασιλέως προσθέοντας ἅμα καὶ τοὔνομα
τοῦ μειρακίου βοῶντας. τὸν μὲν οὖν Βηπολιτανὸν ἡ
πολλοὺς ἀπολέσασα φιλαργυρία διέσωσεν ἀπροσδοκήτως.
ὁ δ' ⟨Ἐ⟩πορηδόριξ κατακοπεὶς ἄταφος ἐξεβέβλητο, καὶ
τῶν φίλων οὐδεὶς ἐτόλμησε προσελθεῖν· γύναιον δὲ
Περγαμηνὸν ἐγνωσμένον ἀφ' ὥρας ζῶν [τι] τῷ Γαλάτῃ
παρεκινδύνευσε θάψαι καὶ περιστεῖλαι τὸν νεκρόν· ᾔσθοντο
δ' οἱ φύλακες καὶ συλλαβόντες ἀνήγαγον πρὸς τὸν βασι-
λέα. λέγεται μὲν οὖν τι καὶ πρὸς τὴν ὄψιν αὐτῆς παθεῖν
ὁ Μιθριδάτης, νέας παντάπασι καὶ ἀκάκου τῆς παιδί-
σκης φανείσης· ἔτι δὲ μᾶλλον ὡς ἔοικε τὴν αἰτίαν γνοὺς* D
*ἐρωτικὴν οὖσαν ἐπεκλάσθη καὶ συνεχώρησεν ἀνελέσθαι
καὶ θάψαι τὸν νεκρὸν ἐσθῆτα καὶ κόσμον ἐκ τῶν ἐκείνου
λαβοῦσαν.*

24. ΤΙΜΟΚΛΕΙΑ

*Θεαγένης ὁ Θηβαῖος, Ἐπαμεινώνδᾳ καὶ Πελοπίδᾳ καὶ
τοῖς ἀρίστοις ἀνδράσι τὴν αὐτὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως λα-
βὼν διάνοιαν, ἔπταισε περὶ τὴν κοινὴν τύχην τῆς Ἑλ-
λάδος ἐν Χαιρωνείᾳ, κρατῶν ἤδη καὶ διώκων τοὺς κατ'
αὐτὸν ἀντιτεταγμένους. ἐκεῖνος γὰρ ἦν ὁ πρὸς τὸν ἐμβοή-
σαντα 'μέχρι ποῦ διώκεις;' ἀποκρινάμενος 'μέχρι Μακε-
δονίας.' ἀποθανόντι δ' αὐτῷ περιῆν ἀδελφὴ μαρτυροῦσα* E

---

20 145 e v. Alex. 12 Polyaen. VIII 40 Zon. IV 9 Hieron. adv. Iovin. p. 35 24 cf. Polyaen. IV 2, 2 de Stratocle Ath.

---

4 *ἀτρέμα* Ω *ἠρέμα* Cob. 9 hic titulus *παρθένος περγαμηνή* additur in v; deest titulus in ceteris libris, sed lineae antecedentis magna pars vacua relinquitur et ab initiali Γ quasi nova fabula incipitur in αAEu 10 *τι* om. v 26 *ἡ ἀδελφή* v

κἀκεῖνον ἀρετῇ γένους καὶ φύσει μέγαν ἄνδρα καὶ λαμπρὸν γενέσθαι· πλὴν ταύτῃ γε καὶ χρηστὸν ἀπολαῦσαί τι τῆς ἀρετῆς ὑπῆρξεν, ὥστε κουφότερον, ὅσον τῶν κοινῶν ἀτυχημάτων εἰς αὐτὴν ἦλθεν, ἐνεγκεῖν. ἐπεὶ γὰρ ἐκράτησε Θηβαίων Ἀλέξανδρος, ἄλλοι δ' ἄλλα τῆς πόλεως ἐπόρθουν ἐπιόντες, ἔτυχε τῆς Τιμοκλείας τὴν οἰκίαν καταλαβὼν ἄνθρωπος οὐκ ἐπιεικὴς οὐδ' ἥμερος ἀλλ' ὑβριστὴς καὶ ἀνόητος· ἦρχε δὲ Θρᾳκίου τινὸς ἴλης καὶ ὁμώνυμος ἦν τοῦ βασιλέως οὐδὲν δ' ὅμοιος. οὔτε γὰρ τὸ γένος οὔτε τὸν βίον αἰδεσθεὶς τῆς γυναικός, ὡς ἐνέπλησεν F ἑαυτὸν οἴνου, μετὰ δεῖπνον ἐκάλει συναναπαυσομένην. καὶ τοῦτο πέρας οὐκ ἦν· ἀλλὰ καὶ χρυσὸν ἐζήτει καὶ ἄργυρον, εἴ τις εἴη κεκρυμμένος ὑπ' αὐτῆς, τὰ μὲν [ὡς] ἀπειλῶν τὰ δ' ὡς ἕξων διὰ παντὸς ἐν τάξει γυναικός. ἡ δὲ δεξαμένη λαβὴν αὐτοῦ διδόντος 'ὤφελον μέν' εἶπε 'τεθνάναι πρὸ ταύτης ἐγὼ τῆς νυκτὸς ἢ ζῆν, ⟨ὥστε⟩ τὸ γοῦν σῶμα πάντων ἀπολλυμένων ἀπείρατον ὕβρεως δια- 260 φυλάξαι· | πεπραγμένων δ' οὕτως, εἴ σε κηδεμόνα καὶ δεσπότην καὶ ἄνδρα δεῖ νομίζειν, τοῦ δαίμονος διδόντος, οὐκ ἀποστερήσω σε τῶν σῶν· ἐμαυτὴν γάρ, ὅ τι βούλῃ σύ, ὁρῶ γεγενημένην. ἐμοὶ περὶ σῶμα κόσμος ἦν καὶ ἄργυρος ἐν ἐκπώμασιν, ἦν τι καὶ χρυσοῦ καὶ νομίσματος. ὡς δ' ἡ πόλις ἡλίσκετο, πάντα συλλαβεῖν κελεύσασα τὰς θεραπαινίδας ἔρριψα, μᾶλλον δὲ κατεθέμην εἰς φρέαρ ὕδωρ οὐκ ἔχον· οὐδ' ἴσασιν αὐτὸ πολλοί· πῶμα γὰρ ἔπεστι καὶ κύκλῳ περιπέφυκεν ὕλη σύσκιος. ταῦτα σὺ μὲν εὐτυχοίης λαβών, ἐμοὶ δ' ἔσται πρός σε μαρτύρια B καὶ γνωρίσματα τῆς περὶ τὸν οἶκον εὐτυχίας καὶ λαμπρό-

8/9 cf. Eustath. ad. Il. 17, 720 gn. V. 83 Stbch.

6 ὡς ἐπιόντες Au τῆς τιμ. τὴν οἰκ. v τὴν om O 8 ἤρχετο v εἴλης Πu om. δ 12 τοῦτο Mez. τούτου Ω 13 [ὡς] Herw. 14 ἀπειλῶν O ἀπολ. δ 16 ⟨ὥστε⟩ Po. ⟨καὶ γὰρ ἂν ἐξῆν⟩ Bern. ⟨ὡς⟩ ἐξῆν pro ζῆν Ku. 17 ἀπολλυμένων om. AEuδ ἀπολομένων Cob. 20 βούλῃ σὺ Mez. βουλήσῃ αEn βουλήσει vAu (-σειν) δ βούλει, σὴν Cob. βούλῃ, σὴν Bens. 22 ἐν om. AEu

τητος.’ ἀκούσας οὖν ὁ Μακεδὼν οὐ περιέμεινε τὴν ἡμέραν, ἀλλ’ εὐθὺς ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἡγουμένης τῆς Τιμοκλείας· καὶ τὸν κῆπον ἀποκλεῖσαι κελεύσας, ὅπως αἴσθοιτο μηδείς, κατέβαινεν ἐν τῷ χιτῶνι. στυγερὰ δ’ ἡγεῖτο Κλωθὼ τιμωρὸς ὑπὲρ τῆς Τιμοκλείας ἐφεστώσης ἄνωθεν. ὡς δ’ ᾔσθετο τῇ φωνῇ κάτω γεγονότος, πολλοὺς μὲν αὐτὴ τῶν λίθων ἐπέφερε πολλοὺς δὲ καὶ μεγάλους αἱ θεραπαινίδες ἐπεκυλίνδουν, ἄχρι οὗ κατέκοψαν αὐτὸν καὶ κατέχωσαν. ὡς δ’ ἔγνωσαν οἱ Μακεδόνες καὶ τὸν νεκρὸν ἀνείλοντο κηρύγματος ἤδη γεγονότος μηδένα κτείνειν Θηβαίων, ἦγον αὐτὴν συλλαβόντες C ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ προσήγγειλαν τὸ τετολμημένον. ὁ δὲ καὶ τῇ καταστάσει τοῦ προσώπου καὶ τῷ σχολαίῳ τοῦ βαδίσματος ἀξιωματικόν τι καὶ γενναῖον ἐνιδὼν πρῶτον ἀνέκρινεν αὐτὴν τίς εἴη γυναικῶν. ἡ δ’ ἀνεκπλήκτως πάνυ καὶ τεθαρρηκότως εἶπεν ‘ἐμοὶ Θεαγένης ἦν ἀδελφός, ὃς ἐν Χαιρωνείᾳ στρατηγῶν καὶ μαχόμενος πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἔπεσεν, ὅπως ἡμεῖς μηδὲν τοιοῦτον πάθωμεν· ἐπεὶ δὲ πεπόνθαμεν ἀνάξια τοῦ γένους, ἀποθανεῖν οὐ φεύγομεν· οὐδὲ γὰρ ἄμεινον ἴσως ζῶσαν ἑτέρας πειρᾶσθαι νυκτός, εἰ σὺ τοῦτο μὴ κωλύσεις.’ οἱ μὲν οὖν ἐπιεικέστατοι τῶν παρ- D όντων ἐδάκρυσαν, Ἀλεξάνδρῳ δ’ οἰκτείρειν μὲν οὐκ ἐπῄει τὴν ἄνθρωπον ὡς μείζονα συγγνώμης πράξασαν, θαυμάσας δὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον εὖ μάλα καθαψάμενον αὐτοῦ, τοῖς μὲν ἡγεμόσι παρήγγειλε προσέχειν καὶ φυλάττειν, μὴ πάλιν ὕβρισμα τοιοῦτον εἰς οἰκίαν

---

5 cf. Hes. Scut. 258. 18 cf. ap. Lac. 240 e (4)

---

3 τῆς om. vαAun 5 ὑπὲρ Ha. ὑπὸ Ω 19 μηδὲν α (sed μη in ras.) n οὐδὲν O 21 ἑτέρας ⟨τοιαύτης⟩ Herw. πειρασθῆναι n 22 κωλύσεις αn κωλύσῃς O 24 συγγν. πράξ. ss. α² in textu n om. O haec verba interpolata iudicans, quod non συγγνώμης sed ἐλέου exspectamus, pro his ⟨πράξασαν ἢ παθοῦσαν⟩ scrib. fere putat Po.

ἔνδοξον γένηται, τὴν δὲ Τιμόκλειαν ἀφῆκεν αὐτήν τε καὶ πάντας, ὅσοι κατὰ γένος αὐτῇ προσήκοντες εὑρέθησαν.

25. ΕΡΥΞΩ

Βάττου τοῦ ἐπικληθέντος Εὐδαίμονος υἱὸς Ἀρκεσίλαος ἦν οὐδὲν ὅμοιος τῷ πατρὶ τοὺς τρόπους· καὶ γὰρ ζῶντος
E *ἔτι περὶ τὴν οἰκίαν περιθεὶς ἐπάλξεις ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐζημιώθη ταλάντῳ· καὶ τελευτήσαντος ἐκείνου, τοῦτο μὲν φύσει χαλεπὸς ὢν (ὅπερ καὶ ἐπεκλήθη), τοῦτο δὲ φίλῳ πονηρῷ, Λαάρχῳ, χρώμενος ἀντὶ βασιλέως ἐγεγόνει τύραννος. ὁ δὲ Λάαρχος ἐπιβουλεύων τῇ τυραννίδι καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Κυρηναίων ἐξελαύνων ἢ φονεύων ἐπὶ τὸν Ἀρκεσίλαον τὰς αἰτίας ἔτρεπε· καὶ τέλος ἐκεῖνον μὲν εἰς νόσον ἐμβαλὼν φθινάδα καὶ χαλεπὴν λαγὼν πιόντα θαλάσσιον διέφθειρεν, αὐτὸς δὲ τὴν ἀρχὴν εἶχεν ὡς τῷ παιδὶ τῷ ἐκείνου Βάττῳ διαφυλάττων. ὁ μὲν οὖν παῖς καὶ διὰ τὴν χωλότητα καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν*
F *κατεφρονεῖτο, τῇ δὲ μητρὶ πολλοὶ προσεῖχον αὐτοῦ· σώφρων τε γὰρ ἦν καὶ φιλάνθρωπος οἰκείους τε πολλοὺς καὶ δυνατοὺς εἶχε. διὸ καὶ θεραπεύων αὐτὴν ὁ Λάαρχος ἐμνηστεύετο καὶ τὸν Βάττον ἠξίου παῖδα θέσθαι γήμας ἐκείνην καὶ κοινωνὸν ἀποδεῖξαι τῆς ἀρχῆς· ἡ δ' Ἐρυξὼ (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῇ γυναικὶ) βουλευσαμένη μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐκέλευε τὸν Λάαρχον ἐντυγχάνειν ἐκείνοις, ὡς*
261 *αὐτῆς προσιεμένης τὸν γάμον. | ἐπεὶ δ' ὁ Λάαρχος ἐνετύγχανε τοῖς ἀδελφοῖς, ἐκεῖνοι δ' ἐπίτηδες παρῆγον καὶ ἀνεβάλλοντο, πέμπει πρὸς αὐτὸν ἡ Ἐρυξὼ θεραπαινίδα*

---

4 Herod. IV 160 (*λέαρχος* rec. *β* *Ἀλίαρχος* rec. *α*) Nic. Dam. F. Gr. Hist. Jac. 90 F. 50 Polyaen. VIII 41   12 983f

---

1 *ἀφῆκεν* om. vαA[1]n   3 *ἐρυξὼ καὶ κριτόλα* v   4 *δαίμονος* (om. *εὐ*) *Πυδ*   8 *μὲν οὖν φύσει* O *οὖν* erasum in *α* om. n   *ὅπερ οὖν καὶ* v   20 *ἐμνηστεύετο* Ω *ἐμνήστευέ τε* Bas.   21 *ἀποδεῖξαι* Bern. *ἀποδείξας* Ω

παρ' αὐτῆς παραγγέλλουσαν, ὅτι νῦν μὲν ἀντιλέγουσιν οἱ ἀδελφοί, γενομένης δὲ τῆς συνόδου παύσονται διαφερόμενοι καὶ συγχωρήσουσι· δεῖν οὖν αὐτόν, εἰ βούλεται, νύκτωρ ἀφικέσθαι πρὸς αὐτήν· καλῶς γὰρ ἕξειν καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἀρχῆς γενομένης. ἦν οὖν ταῦτα πρὸς ἡδονὴν τῷ Λαάρχῳ, καὶ παντάπασιν ἀναπτοηθεὶς πρὸς τὴν φιλοφροσύνην τῆς γυναικὸς ὡμολόγησεν ἥξειν, ὅταν ἐκείνη κελεύσῃ· ταῦτα δ' ἔπραττεν ἡ Ἐρυξὼ μετὰ Πολυάρχου τοῦ πρεσβυτάτου τῶν ἀδελφῶν. ὁρισθέντος δὲ B καιροῦ πρὸς τὴν σύνοδον, ὁ Πολύαρχος εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἀδελφῆς παρεισήχθη κρύφα, νεανίσκους ἔχων δύο σὺν αὐτῷ ξιφήρεις, φόνῳ πατρὸς ἐπεξιόντας, ὃν ὁ Λάαρχος ἐτύγχανεν ἀπεκτονὼς νεωστί. μεταπεμψαμένης δὲ τῆς Ἐρυξοῦς αὐτὸν ἄνευ δορυφόρων εἰσῆλθε, καὶ τῶν νεανίσκων αὐτῷ προσπεσόντων τυπτόμενος τοῖς ξίφεσιν ἀπέθανε. τὸν μὲν οὖν νεκρὸν ἔρριψαν ὑπὲρ τὸ τεῖχος, τὸν δὲ Βάττον προαγαγόντες ἀνέδειξαν ἐπὶ τοῖς πατρίοις βασιλέα, καὶ τὴν ἀπ' ἀρχῆς πολιτείαν ὁ Πολύαρχος ἀπέδωκε τοῖς Κυρηναίοις. ἐτύγχανον δ' Ἀμάσιδος τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως στρατιῶται συχνοὶ παρόντες, οἷς ὁ C Λάαρχος ἐχρῆτο πιστοῖς, καὶ φοβερὸς ἦν οὐχ ἥκιστα δι' ἐκείνων τοῖς πολίταις. οὗτοι πρὸς Ἄμασιν ἔπεμψαν τοὺς κατηγορήσοντας τοῦ τε Πολυάρχου καὶ τῆς Ἐρυξοῦς. χαλεπαίνοντος δ' ἐκείνου καὶ διανοουμένου πολεμεῖν τοῖς Κυρηναίοις συνέβη τὴν μητέρα τελευτῆσαι, καὶ ταφὰς αὐτῆς ἐπιτελοῦντος ⟨τοὺς⟩ ἀπαγγέλλοντας ἐλθεῖν παρὰ τοῦ Ἀμάσιδος. ἔδοξεν οὖν τῷ Πολυάρχῳ βαδίζειν ἀπολογησομένῳ· τῆς δ' Ἐρυξοῦς μὴ ἀπολειπομένης, ἀλλ' ἕπεσθαι καὶ συγκινδυνεύειν βουλομένης οὐδ' ἡ μήτηρ

---

1 ἀγγέλλ. (om. παρ) v 3 δεῖ Au 5 πρὸς Ω καθ' Duebn. 8 κελεύσῃ Wil. κελεύῃ Ω 9 πρεσβυτέρου AEu 10 πολυάρχης A 17 προαγαγ. Herw. προσαγαγ. Ω 22 ἐκείνου vα^{1} (corr. α^{3}) 26 ⟨τοὺς⟩ Po. παρὰ α^{2}n περὶ O del. Ha. τὰ παρὰ Bern. 27 πολυάρχη u

Κριτόλα, καίπερ οὖσα πρεσβῦτις, ἀπελείπετο. μέγιστον D *δ' αὐτῆς ἦν ἀξίωμα, Βάττου γεγενημένης ἀδελφῆς τοῦ Εὐδαίμονος. ὡς οὖν ἦλθον εἰς Αἴγυπτον, οἵ τ' ἄλλοι θαυμαστῶς ἀπεδέξαντο τὴν πρᾶξιν αὐτῶν, καὶ ὁ Ἄμασις οὐ μετρίως ἀπεδέξατο τήν τε σωφροσύνην καὶ τὴν ἀνδρείαν τῆς Ἐρυξοῦς· δώροις δὲ τιμήσας καὶ θεραπείᾳ βασιλικῇ τόν τε Πολύαρχον καὶ τὰς γυναῖκας εἰς Κυρήνην ἀπέστειλεν.*

26. ΞΕΝΟΚΡΙΤΗ

Οὐχ ἧττον δ' ἄν τις ἀγάσαιτο τὴν Κυμαίαν Ξενοκρίτην ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι περὶ Ἀριστόδημον τὸν τύραννον, ᾧ τινες Μαλακὸν ἐπίκλησιν οἴονται γεγονέναι, τὸ E *ἀληθὲς ἀγνοοῦντες. ἐπεκλήθη γὰρ ὑπὸ τῶν βαρβάρων Μαλακός, ὅπερ ἐστὶν ἀντίπαις, ὅτι μειράκιον ὢν παντάπασι μετὰ τῶν ἡλίκων ἔτι κομώντων (οὓς κορωνιστὰς ὡς ἔοικεν ἀπὸ τῆς κόμης ὠνόμαζον) ἐν τοῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμοις ἐπιφανὴς ἦν καὶ λαμπρὸς οὐ τόλμῃ μόνον οὐδὲ χειρὸς ἔργοις, ἀλλὰ καὶ συνέσει καὶ προνοίᾳ φανεὶς περιττός. ὅθεν εἰς τὰς μεγίστας προῆλθεν ἀρχὰς θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, καὶ Ῥωμαίοις ἐπικουρίαν ἄγων ἐπέμφθη πολεμουμένοις ὑπὸ τῶν Τυρρηνῶν, Ταρκύνιον Σούπερβον ἐπὶ τὴν βασιλείαν καταγόντων. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ στρατείᾳ μακρᾷ γενομένῃ πάντα* F *πρὸς χάριν ἐνδιδοὺς τοῖς στρατευομένοις τῶν πολιτῶν καὶ δημαγωγῶν μᾶλλον ἢ στρατηγῶν ἔπεισεν αὐτοὺς συνεπιθέσθαι τῇ βουλῇ καὶ συνεκβαλεῖν τοὺς ἀρίστους καὶ δυνατωτάτους. ἐκ δὲ τούτου γενόμενος τύραννος ἦν*

---

10 cf. Dion. Hal. VII 2—11 Diod. VII 10 (Exc. hist. de virt. vit. II 1 p. 212 de Boor) **11** R. E. III p. 922 nr. 8

---

2 ἦν αὐτῆς ἀξ. n ἀξ. ἦν (om. αὐτῆς) v **5** σωφροσ.] φρόνησιν v **6** ἐρυξοῦς *O* γυναικός α[1] **12** ⟨ἀπὸ τῆς μαλακίας⟩ ante Μαλακὸν Herw. **21** τῶν τυρρηνῶν *O* τυράννων (om. τῶν) v **23** στρατείᾳ Bern. στρατιᾷ *Ω* πάντα Bas. πάντῃ *Ω*

μὲν ἐν ταῖς περὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἐλευθέρους ἀδικίαις αὐτὸς ἑαυτοῦ μοχθηρότατος. ἱστόρηται γάρ, ὅτι τοὺς μὲν ἄρρενας παῖδας ἤσκει κομᾶν καὶ χρυσοφορεῖν, τὰς δὲ θηλείας ἠνάγκαζε περιτρόχαλα κείρεσθαι καὶ φορεῖν ἐφηβικὰς χλαμύδας κατὰ τῶν ἀνακώλων χιτωνίσκων. | οὐ μὴν ἀλλ' ἐξαιρέτως ἐρασθεὶς τῆς Ξενο- 262
κρίτης εἶχεν αὐτὴν φυγάδος οὖσαν πατρός, οὐ καταγαγὼν οὐδὲ πείσας ἐκεῖνον, ἀλλ' ὁπωσοῦν ἡγούμενος ἀγαπᾶν συνοῦσαν αὐτῷ τὴν κόρην, ἅτε δὴ ζηλουμένην καὶ μακαριζομένην ὑπὸ τῶν πολιτῶν. τὴν δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἐξέπληττεν· ἀχθομένη δ' ἐπὶ τῷ συνοικεῖν ἀνέκδοτος καὶ ἀνέγγυος οὐδεν⟨ὸς⟩ ἧττον ἐπόθει τῶν μισουμένων ὑπὸ τοῦ τυράννου τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν. ἔτυχε δὲ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τάφρον ἄγων κύκλῳ περὶ τὴν χώραν ὁ Ἀριστόδημος, οὔτ' ἀναγκαῖον ἔργον οὔτε χρήσιμον, ἄλλως δὲ τρίβειν καὶ ἀποκναίειν πόνοις καὶ ἀσχολίαις τοὺς πολίτας βουλόμενος· ἦν γὰρ προστεταγμένον B
ἑκάστῳ μέτρων τινῶν ἀριθμὸν ἐκφέρειν τῆς γῆς. ** *ὡς εἶδεν ἐπιόντα τὸν Ἀριστόδημον, ἐξέκλινε καὶ παρεκαλύψατο τῷ χιτωνίσκῳ τὸ πρόσωπον. ἀπελθόντος οὖν τοῦ Ἀριστοδήμου, σκώπτοντες οἱ νεανίσκοι καὶ παίζοντες ἠρώτων, ὅ τι δὴ μόνον ὑπ' αἰδοῦς φύγοι τὸν Ἀριστόδημον, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους οὐδὲν πάθοι τοιοῦτον· ἡ δὲ καὶ μάλα μετὰ σπουδῆς ἀπεκρίνατο 'μόνος γάρ' ἔφη 'Κυμαίων Ἀριστόδημος ἀνήρ ἐστι.' τοῦτο γὰρ λεχθὲν*

---

2 *μοχθηρότατος* **Ω** *-ρότερος* Herw. *γὰρ* om. v 3 *κομᾶν* Mez. *κόμαις* **Ω** 5 *κατὰ* Salmas. *καὶ* **Ω** 9 *δὴ* om. AEu 12 *οὐδεν⟨ὸς⟩* Ku. (Xyl.[1]) cf. 138b 210f *οὐδὲν* **Ω** 18 hoc loco aut lacunam fuisse in archetypo aut certe verba nonnulla magis magisque esse detrita manifestum est eo, quod desunt verba *τεταγμένον* ad *ἐπιόντα* (v. 17—19) in v; ante *ὡς* lacunam statuit et ⟨*ἐν τούτοις δὲ καὶ γυνή τις*⟩ add. Wy.; plura excidisse putans scrib. ⟨*ἐν δὲ τούτοις ἦν καὶ γυνή τις . . . ἥπερ πρώτη τοῖς πολίταις ὁρμὴν ἐνέβαλε τοῦ ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας· αὕτη γὰρ*⟩ vel. sim. Po. 19 *ἐπιόντα* Xyl. *ἀπ.* **Ω** 24 *μάλα* om. n 25 *γὰρ* **Ω** *γοῦν* Mez. *ἄρα* Wy. *δὲ* Rich. del. Papageorg.

τὸ ῥῆμα πάντων μὲν ἥψατο, τοὺς δὲ γενναίους καὶ παρώξυνεν αἰσχύνῃ τῆς ἐλευθερίας ἀντέχεσθαι. λέγεται C *δὲ καὶ Ξενοκρίτην ἀκούσασαν εἰπεῖν, ὡς ἐβούλετ' ἂν καὶ αὐτὴ γῆν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς φέρειν παρόντος ἢ τρυφῆς συμμετέχειν Ἀριστοδήμῳ καὶ δυνάμεως τοσαύτης. ἐπέρρωσεν οὖν ταῦτα τοὺς συνισταμένους ἐπὶ τὸν Ἀριστόδημον, ὧν ἡγεῖτο Θυμοτέλης· καὶ τῆς Ξενοκρίτης εἰσόδου παρεχούσης αὐτοῖς ἄδειαν καὶ τὸν Ἀριστόδημον ἄοπλον καὶ ἀφύλακτον, οὐ χαλεπῶς παρεισπεσόντες διαφθείρουσιν αὐτόν. οὕτω μὲν ἡ Κυμαίων πόλις ἠλευθερώθη δυεῖν ἀρετῇ γυναικῶν, τῆς μὲν ἐπίνοιαν αὐτοῖς καὶ ὁρμὴν ἐμβαλούσης τοῦ ἔργου, τῆς δὲ πρὸς τὸ τέλος συλλαβομένης. τιμῶν δὲ καὶ δωρεῶν μεγάλων τῇ Ξενοκρίτῃ προτεινομένων ἐάσασα πάσας ἓν ᾐτήσατο, θάψαι* D *τὸ σῶμα τοῦ Ἀριστοδήμου· καὶ τοῦτ' οὖν ἔδοσαν αὐτῇ καὶ Δήμητρος ἱέρειαν αὐτὴν εἵλοντο, οὐχ ἧττον οἰόμενοι τῇ θεῷ κεχαρισμένην ἢ πρέπουσαν. ἐκείνῃ τιμὴν ἔσεσθαι.*

27. ΠΥΘΕΩ ΓΥΝΗ

Λέγεται δὲ καὶ τὴν Πύθεω τοῦ κατὰ Ξέρξην γυναῖκα σοφὴν γενέσθαι καὶ χρηστήν. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Πύθης ὡς ἔοικε χρυσείοις ἐντυχὼν μετάλλοις καὶ ἀγαπήσας τὸν ἐξ αὐτῶν πλοῦτον οὐ μετρίως ἀλλ' ἀπλήστως καὶ περιττῶς, αὐτός τε περὶ ταῦτα διέτριβε καὶ τοὺς πολίτας καταβιβάζων ἅπαντας ὁμαλῶς ὀρύττειν ἢ φορεῖν ἢ καθαίρειν ἠνάγκαζε τὸ χρυσίον, ἄλλο μηδὲν E *ἐργαζομένους τὸ παράπαν μηδὲ πράττοντας. ἀπολλυ-*

---

20 Polyaen. VIII 42 Nicephor. Basilaca ap. L. Allatium Exc. sophist. p. 143 cf. de Mida schol. Aristoph. Plut. 287 Ovid. Met. XI 92 sqq. vid. Leslie Shear, Class. Weekly XVII p. 186

---

2 *αἰσχύνῃ* Di. 6 *τοὺς* v om. *O* 16 *εἵλοντο* om. v 17 *κεχαρισμένον* u *ἐκείνην* v *ἕπεσθαι* u 19 Lemma om. *Ω* add. Xyl.[1]

μένων δὲ πολλῶν πάντων δ' ἀπαγορευόντων αἱ γυναῖκες ἱκετηρίαν ἔθεσαν ἐπὶ τὰς θύρας ἐλθοῦσαι τῆς τοῦ Πύθεω γυναικός. ἡ δ' ἐκείνας μὲν ἀπιέναι καὶ θαρρεῖν ἐκέλευσεν, αὐτὴ δὲ τῶν περὶ τὸ χρυσίον τεχνιτῶν οἷς ἐπίστευε μάλιστα καλέσασα καὶ καθείρξασα, ποιεῖν ἐκέλευεν ἄρτους τε χρυσοῦς καὶ πέμματα παντοδαπὰ καὶ ὀπώρας, καὶ ὅσοις δὴ μάλιστα τὸν Πύθην ἐγίνωσκεν ἡδόμενον ὄψοις καὶ βρώμασι. ποιηθέντων δὲ πάντων ὁ μὲν Πύθης ἧκεν ἀπὸ τῆς ξένης· ἐτύγχανε γὰρ ἀποδημῶν· ἡ δὲ γυνὴ δεῖπνον αἰτοῦντι παρέθηκε χρυσῆν τράπεζαν οὐδὲν ἐδώδιμον ἔχουσαν ἀλλὰ πάντα χρυσᾶ. τὸ F μὲν οὖν πρῶτον ἔχαιρε Πύθης τοῖς μιμήμασιν, ἐμπλησθεὶς δὲ τῆς ὄψεως ᾔτει φαγεῖν· ἡ δὲ χρυσοῦν ὅ τι τύχοι ποθήσας προσέφερε. δυσχεραίνοντος δ' αὐτοῦ καὶ πεινῆν βοῶντος, 'ἀλλὰ σύ γε τούτων' εἶπεν 'ἄλλου δ' οὐδενὸς εὐπορίαν πεποίηκας ἡμῖν· | καὶ γὰρ ἐμπειρία καὶ τέχνη 263 πᾶσα φροῦδος, γεωργεῖ δ' οὐδείς, ἀλλὰ τὰ σπειρόμενα καὶ φυτευόμενα καὶ τρέφοντα τῆς γῆς ὀπίσω καταλιπόντες ὀρύσσομεν ἄχρηστα καὶ ζητοῦμεν, ἀποκναίοντες αὑτοὺς καὶ τοὺς πολίτας.' ἐκίνησε ταῦτα τὸν Πύθην, καὶ πᾶσαν μὲν οὐ κατέλυσε τὴν περὶ τὰ μέταλλα πραγματείαν, ἀνὰ μέρος δὲ τὸ πέμπτον ἐργάζεσθαι κελεύσας τῶν πολιτῶν τοὺς λοιποὺς ἐπὶ γεωργίαν καὶ τὰς τέχνας ἔτρεψε.

Ξέρξου δὲ καταβαίνοντος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα λαμπρότατος ἐν ταῖς ὑποδοχαῖς καὶ ταῖς δωρεαῖς γενόμενος χάριν ᾐτήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως, πλειόνων αὐτῷ παίδων ὄντων, ἕνα παρεῖναι τῆς στρατείας καὶ καταλιπεῖν αὐτῷ γηροβοσκόν. B ὁ δὲ Ξέρξης ὑπ' ὀργῆς τοῦτον μέν, ὃν ἐξῃτήσατο, σφάξας καὶ διατεμὼν ἐκέ-

24 Herod. VII 27—29. 38. 39   28 Herod. IV 84 Sen. de ira III 16

2 τοῦ om. Au   14 δυσχεράναντος v   25 ὑποδοχαῖς v ὑπεροχαῖς O   27 τῆς στρατείας A[2] (ex corr.) Eu τῇ στρατιᾷ vaA[1]nδ   28 γηροβοσκόν va -βοσκεῖν O   29 μὲν Po. μόνον Ω (ex dittogr.)

λευσε τὸν στρατὸν διελθεῖν, τοὺς δ' ἄλλους ἀπηγάγετο, καὶ πάντες ἀπώλοντο κατὰ τὰς μάχας. ἐφ' οἷς ὁ Πύθης ἀθυμήσας ἔπαθεν ὅμοια πολλοῖς τῶν κακῶν καὶ ἀνοήτων· τὸν μὲν γὰρ θάνατον ἐφοβεῖτο, τῷ βίῳ δ' ἤχθετο. βουλόμενος δὲ μὴ ζῆν, προέσθαι δὲ τὸ ζῆν μὴ δυνάμενος, χώματος ὄντος ἐν τῇ πόλει μεγάλου καὶ ποταμοῦ διαρρέοντος, ὃν Πυθοπολίτην ὠνόμαζον, ἐν μὲν τῷ χώματι κατεσκεύασε μνημεῖον, ἐκτρέψας δὲ τὸ ῥεῖ-
C *θρον, ὥστε διὰ τοῦ χώματος φέρεσθαι ψαύοντα τοῦ τάφου τὸν ποταμόν, ἐπὶ τούτοις συντελεσθεῖσιν αὐτὸς μὲν εἰς τὸ μνημεῖον κατῆλθε, τῇ δὲ γυναικὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πόλιν ἀναθεὶς ἅπασαν ἐκέλευσε μὴ προσιέναι, πέμπειν δὲ τὸ δεῖπνον αὐτῷ καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς βᾶριν ἐντιθεῖσαν, ἄχρις οὗ τὸν τάφον ἡ βᾶρις παρέλθῃ τὸ δεῖπνον ἀκέραιον ἔχουσα, τότε δὲ παύσασθαι πέμπουσαν, ὡς αὐτοῦ τεθνηκότος. ἐκεῖνος μὲν οὕτω τὸν λοιπὸν βίον διῆγεν, ἡ δὲ γυνὴ τῆς ἀρχῆς καλῶς ἐπεμελήθη καὶ μεταβολὴν κακῶν τοῖς ἀνθρώποις παρέσχεν.*

---

4 cf. 107a 110a Plat. Phaed. 68d Xen. Cyr. V 1, 13 7 Steph. Byz. s. v. *Πυθόπολις* de urbe Cariae

---

1 *ἀπηγ.* Po. *ἐπηγ.* *Ω* 14 *βάριν* et *βάρις* *Ω* *ἐντεθ.* vanδ

18.

ΑΙΤΙΑ ΡΩΜΑΙΚΑ

(Plan. 62)

1. Ἁιὰ τί τὴν γαμουμένην ἅπτεσθαι πυρὸς καὶ ὕδατος κελεύουσι;' πότερον τούτων ὡς ἐν στοιχείοις E καὶ ἀρχαῖς τὸ μὲν ἄρρεν ἐστὶ τὸ δὲ θῆλυ, καὶ τὸ μὲν ἀρχὰς κινήσεως ἐνίησι τὸ δ' ὑποκειμένου καὶ ὕλης δύναμιν· ἢ διότι τὸ πῦρ καθαίρει καὶ τὸ ὕδωρ ἁγνίζει,

De memoria codicum dvαAEβγ Laur. 80, 5 et 80, 21 Leid. Voss 2 Par. 1680 Vat. 80 Tolet. 20 Marc. 248 (v. praef. vol. I et III) quaesivi in dissertatione The Manuscript-Tradition of Plutarch's Aetia Graeca et Aetia Romana, The University of Illinois Studies in Language and Literature, vol. 9, 1924; ad quos K. Hubert codices zxn (Vat. 1676, hic Planudeus) in recensione (Deutsche Literaturzeitung, 1927, Heft 5, p. 202) optime addidit. unum codicem medio aevo superstitem fuisse ex quo et archetypus codicum dvzx (= Φ) et codex quo Planudes usus est (Π) descripti sint, permulti errores communes docent (cf. Wegehaupt, Berl. Sitzb. 1909, 1038 ss.). sincerior est memoria Φ atque vix dubitari potest quin Planudes vel eius discipuli ingenio suo usi verba in exemplari suo tradita etiam hic perpoliverint et emendaverint; id quod correcturae in A ab altera manu factae testantur.

Codd.: zx (= Vat. 1396) dvαAEγβ (et alii dett. Laur. 80, 5 et 80, 21 Leid. Voss. 2 Par. 1680 Vat. 80 et 1676 Tolet. 20 Marc. 248) Φ = dvzx Π = αAEγβ et al. Planudei $Π^2$ = $α^2$AE etc. Cat. Lamp. 138 tit. in codd. omissus; *AIT. ΡΩΜ.* ex v. Rom. 15: *ἐν τοῖς Αἰτίοις*, et v. Cam. 19: *περὶ αἰτίων*} *Ῥωμαϊκῶν* restituendus. *περὶ παραλλήλων ἑλληνικῶν καὶ ῥωμαικῶν* E *κεφαλαίων καταγραφή* = index capitulorum, primis 19 solum servatis, in Φ praepositus; om. *Π*

1 Serv. ad Aen. VI 267 3 cf. Paul. Ep. Fest. s. Facem p. 77 (Lindsay) Varr. de L. L. V 61 Dion. Hal. II 30, 6 Lact. Inst. Div. II 10 Ovid. Met. I 430 Aristot. 766 b 13

δεῖ δὲ καθαρὰν· καὶ ἁγνὴν διαμένειν τὴν γαμηθεῖσαν; ἢ ὅτι, καθάπερ τὸ πῦρ χωρὶς ὑγρότητος ἄτροφόν ἐστι καὶ ξηρὸν τὸ δὲ ὕδωρ ἄνευ θερμότητος ἄγονον καὶ ἀργόν, οὕτω καὶ τὸ ἄρρεν ἀδρανὲς καὶ τὸ θῆλυ χωρὶς ἀλλήλων, ἡ δὲ σύνοδος ἀμφοῖν ἐπιτελεῖ τοῖς γήμασι τὴν συμβίωσιν, ἣν οὐκ ἀπολειπτέον καὶ κοινωνητέον ἁπάσης τύχης, F κἂν ἄλλου μηδενὸς ἢ πυρὸς καὶ ὕδατος μέλλωσι κοινωνεῖν ἀλλήλοις;

2. 'Διὰ τί οὐ πλείονας οὐδ' ἐλάττονας ἀλλὰ πέντε λαμπάδας ἅπτουσιν ἐν τοῖς γάμοις, ἃς κηρίωνας ὀνομάζουσιν;' πότερον, ὡς Βάρρων ἔλεγεν, ὅτι τῶν στρατηγῶν τρισὶ χρωμένων, † σὺν τοῖς ἀγορανόμοις πλείονας, παρὰ δὲ τῶν ἀγορανόμων ἅπτουσι τὸ πῦρ οἱ γαμοῦντες; 264 ἢ διότι πλείοσι χρωμένων ἀριθμοῖς | πρός τε τὰ ἄλλα βελτίων καὶ τελειότερος ὁ περιττὸς ἐνομίζετο καὶ πρὸς γάμον ἁρμοδιώτερος; ὁ γὰρ ἄρτιος διάστασίν τε δέχεται καὶ τὸ ἴσον αὐτοῦ μάχιμόν ἐστι καὶ ἀντίπαλον, ὁ δὲ

---

inter quas maximi momenti est quod verba ληστρικόν — 'Ιθακήσιος p. 352, 21—23 propter homoioteleuton, ut videtur, omissa supplentur. quae verba, quamquam verbo πορθμεύς excepto locus restitui potest ex Plutarcho ipso, Planudem hausisse ex margine exemplaris iam in α adhibiti vel ex simili codice colligere licet.

Restat, cum nemo sit qui nesciat Danielis Wyttenbach de Plutarcho merita (v. praef. I p. XIII), ut mentionem faciam duorum Commentariorum amplorum. The Roman Questions of Plutarch, H. J. Rose, Oxford 1924; The Greek Questions of Plutarch, W. R. Halliday, Oxford 1928; de utroque non pauca hausi. Halliday praeterea sagaciter monet Plutarchum sine dubio Aetia haec non edidisse, ut inconditum scribendi genus aliquando servandum videatur. cui cum plane assentiar, correctiones et ornamenta multa Planudis et aliorum recipienda non semper putavi.

---

11 Varroni de V. P. R. trib. Thilo (de Varrone Plutarchi QR auctore praecipuo, Bonn 1853) 15 374a 388a 744a 1002a 1012e Aristot. 1091 a 23 [Iambl.] Theol. Arithm. V

---

2 διότι d 6 ἣν Φα ἢ O 7 ἂν Eγ et dett. καλοῦ Ω ἄλλου Toupius 12 † corrupta 14 χρωμένων E χρώμενον O

περιττὸς οὐ δύναται διασχισθῆναι παντάπασιν, ἀλλ' ὑπολείπει τι κοινὸν ἀεὶ μεριζόμενος. τοῦ δὲ περιττοῦ μάλιστα γαμήλιος ἡ πεντάς ἐστι· τὰ γὰρ τρία πρῶτος περιττὸς καὶ τὰ δύο πρῶτος ἄρτιος· ἐκ δὲ τούτων ὥσπερ ἄρρενος καὶ θήλεος ἡ πεντὰς μέμικται. ἢ μᾶλλον, ἐπεὶ τὸ φῶς γενέσεώς ἐστι σημεῖον, γυνὴ δ' ἄχρι πέντε τίκτειν ὁμοῦ B
τὰ πλεῖστα πέφυκε, τοσαύταις χρῶνται λαμπάσιν; ἢ ὅτι πέντε δεῖσθαι θεῶν τοὺς γαμοῦντας οἴονται, Διὸς τελείου καὶ Ἥρας τελείας καὶ Ἀφροδίτης καὶ Πειθοῦς, ἐπὶ πᾶσι δ' Ἀρτέμιδος, ἣν ταῖς λοχείαις καὶ ταῖς ὠδῖσιν αἱ γυναῖκες ἐπικαλοῦνται;

3. 'Διὰ τί, πολλῶν ὄντων ἐν Ῥώμῃ ναῶν Ἀρτέμιδος, C
εἰς μόνον τὸν ἐν τῷ καλουμένῳ Πατρικίῳ στενωπῷ ἄνδρες οὐκ εἰσίασιν;' ἢ διὰ τὸν λεγόμενον μῦθον; γυναῖκα γὰρ αὐτόθι τὴν θεὸν σεβομένην βιαζόμενός τις ὑπὸ τῶν κυνῶν διεσπάσθη, καὶ ἀπὸ τούτου δεισιδαιμονίας γενομένης ἄνδρες οὐκ εἰσίασι.

4. 'Διὰ τί τοῖς ἄλλοις Ἀρτεμισίοις ἐπιεικῶς ἐλάφων κέρατα προσπατταλεύουσι, τῷ δ' ἐν Ἀβεντίνῳ βοῶν;' ἢ τοῦ παλαιοῦ συμπτώματος ἀπομνημονεύοντες; λέγεται γὰρ ἐν Σαβίνοις Ἄντρωνι Κορατίῳ βοῦς ἐκπρεπὴς ὄψει καὶ μεγέθει διαφέρουσα τῶν ἄλλων γενέσθαι· μάντεως δέ τινος αὐτῷ φράσαντος, ὅτι τοῦ καθιερεύσαντος Ἀρτέμιδι τὴν βοῦν ἐκείνην ἐν Ἀβεντίνῳ πέπρωται μεγίστην γενέσθαι καὶ βασιλεῦσαι τῆς Ἰταλίας ἁπάσης τὴν πόλιν, ἐλθεῖν μὲν εἰς Ῥώμην τὸν ἄνθρωπον ὡς θύσοντα τὴν D
βοῦν· οἰκέτου δὲ κρύφα τῷ βασιλεῖ Σερουίῳ τὸ μάντευμα φράσαντος ἐκείνου δὲ Κορνηλίῳ τῷ ἱερεῖ, προστάξαι τὸν Κορνήλιον τῷ Ἄντρωνι λούσασθαι πρὸ τῆς θυσίας

---

2 cf. Lyd. de mens. II 10 6 397 c 563 f 1130 b 20 Liv. I 45 Val. Max. VII 3, 1 de Vir. ill. VII 10

---

2 μεριζόμενον E 10 ἣν ἐν ταῖς? Bern. 14 ἤ Duebn. ἢ Ω; sic saepius 27 Σεροουίῳ xΠ² Σερουίῳ dvz

ἀπὸ τοῦ Θύμβρεως· νενομίσθαι γὰρ οὕτω τοὺς καλλιεροῦντας. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἀπελθόντα λούεσθαι, τὸν δὲ Σερούιον φθάσαντα θῦσαι τῇ θεῷ τὴν βοῦν καὶ τῷ ἱερῷ τὰ κέρατα προσπατταλεῦσαι. ταῦτα καὶ Ἰόβας (FHG III p. 470) *ἱστόρηκε καὶ Βάρρων* (Antiqu. 6 Merkel), *πλὴν ὅτι τοὔνομα τοῦ Ἄντρωνος Βάρρων οὐ γέγραφεν, οὐδ' ὑπὸ Κορνηλίου φησὶ τοῦ ἱερέως ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νεωκόρου παρακρουσθῆναι τὸν Σαβῖνον.*

5. *'Διὰ τί τοὺς τεθνάναι φημισθέντας ἐπὶ ξένης* E *ψευδῶς, κἂν ἐπανέλθωσιν, οὐ δέχονται κατὰ θύρας, ἀλλὰ τῷ κεράμῳ προσβαίνοντες εἴσω καθιμῶσιν αὐτούς;' ὁ μὲν γὰρ Βάρρων αἰτίαν μυθικὴν ὅλως ἀποδίδωσι. φησὶ γὰρ ἐν τῷ περὶ Σικελίαν πολέμῳ ναυμαχίας μεγάλης γενομένης καὶ κατὰ πολλῶν φήμης οὐκ ἀληθοῦς ὡς ἀπολωλότων ῥυείσης ἐπανελθόντας αὐτοὺς ὀλίγῳ χρόνῳ πάντας τελευτῆσαι, ἑνὶ δ' εἰσιόντι τὰς θύρας ἀπαντῆσαι κλειομένας ἀπ' αὐτομάτου καὶ μὴ χαλᾶν ἐπιχειρούντων ἀνοίγειν. τὸν δ' ἄνθρωπον αὐτοῦ* F *καταδαρθόντα πρὸ τῶν θυρῶν ἰδεῖν κατὰ τοὺς ὕπνους ὄψιν ὑφηγουμένην αὐτῷ τὴν ὑπὲρ τὸ τέγος εἰς τὴν οἰκίαν καθίμησιν· ποιήσαντα δ' οὕτως εὐτυχῆ γενέσθαι καὶ γηραιόν· ἐκ δὲ τούτου τὸ ἔθος καταστῆναι τοῖς ὕστερον. ὅρα δὲ μὴ καὶ ταῦτα τρόπον τινὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς ἔοικεν· οὐ γὰρ ἐνόμιζον ἁγνοὺς οὐδὲ κατεμίγνυσαν ἑαυτοῖς οὐδ' εἴων ἱεροῖς πλησιάζειν, οἷς ἐκφορὰ γεγόνοι καὶ τάφος ὡς τεθνηκόσι. λέγεται δέ τινα τῶν ἐνόχων ταύτῃ τῇ δεισιδαιμονίᾳ γεγονότων Ἀριστῖνον εἰς Δελφοὺς ἀποστείλαντα δεῖσθαι τοῦ θεοῦ καὶ παραιτεῖσθαι τὰς*

---

4 Varro Ant. Div. VI (Thilo) 9 Hesych. *Δευτερόποτμος* 12 Varro de V. P. R. (Thilo)

1/2 *καλλιεργοῦντας* dz 2 *λούσασθαι* ed. Basel 1574 3 *Σερόνιον* dvzx[1]α 4 *ὁ Ἰόβας Π* 11 *καθιμῶσιν* Naber *καθιᾶσιν Ω* 17 *κεκλεισμένας* z 19 *καταδαρθέντα* E 25 *γεγόνοι* dvxα *γεγόνει O*

παρούσας αὐτῷ διὰ τὸν νόμον ἀπορίας· τὴν δὲ Πυθίαν ἀνειπεῖν | 265

'ὅσσαπερ ἐν λεχέεσσι γυνὴ τίκτουσα τελεῖται,
ταῦτα πάλιν τελέσαντα θύειν μακάρεσσι θεοῖσι.'

τὸν οὖν Ἀριστῖνον συμφρονήσαντα παρασχεῖν ἑαυτὸν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς τικτόμενον ταῖς γυναιξὶν ἀπολοῦσαι καὶ σπαργανῶσαι καὶ θηλὴν ἐπισχεῖν, οὕτω τε δρᾶν καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὑστεροπότμους προσαγορευομένους. ἔνιοι δὲ καὶ πρὸ τοῦ Ἀριστίνου ταῦτα γενέσθαι περὶ τοὺς ὑστεροπότμους καὶ τὸ ἔθος εἶναι παλαιόν. οὐδὲν οὖν θαυμαστόν, εἰ καὶ Ῥωμαῖοι τοῖς δοκοῦσιν ἅπαξ τεθάφθαι καὶ γεγονέναι τῆς τῶν φθιτῶν μερίδος οὐκ ᾤοντο δεῖν παριέναι τὴν αὔλειον, ᾗ θύσοντες ἐξίασι καὶ θύσαντες εἰσίασιν, ἀλλ' ἄνωθεν ἐκέλευον εἰς τὰ ὕπαιθρα καταβαί- B νειν ἐκ τοῦ περιέχοντος· καὶ γὰρ τοὺς καθαρμοὺς ἐπιεικῶς πάντας ἐν ὑπαίθρῳ τελοῦσι.

6. 'Διὰ τί τοὺς συγγενεῖς τῷ στόματι φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες;' πότερον, ὡς οἱ πλεῖστοι νομίζουσιν, ἀπειρημένον ἦν πίνειν οἶνον ταῖς γυναιξίν· ὅπως οὖν αἱ πιοῦσαι μὴ λανθάνωσιν ἀλλ' ἐλέγχωνται περιτυγχάνουσαι τοῖς οἰκείοις, ἐνομίσθη καταφιλεῖν; ἢ δι' ἣν Ἀριστοτέλης (fr. 609) ὁ φιλόσοφος αἰτίαν ἱστόρηκε; τὸ γὰρ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο καὶ πολλαχοῦ γενέσθαι λεγόμενον ὡς C ἔοικεν ἐτολμήθη καὶ ταῖς Τρῳάσι περὶ τὴν Ἰταλίαν. τῶν γὰρ ἀνδρῶν, ὡς προσέπλευσαν, ἀποβάντων ἐνέπρησαν τὰ πλοῖα, πάντως ἀπαλλαγῆναι τῆς πλάνης δεόμεναι καὶ τῆς θαλάττης· φοβηθεῖσαι δὲ τοὺς ἄνδρας ἠσπάζοντο

---

19 cf. 268 d/e Dion. Hal. II 25, 6 Athen. X 440 e Serv. ad Aen. I 737 Plin. H. N. XIV 13 (14) **22** 243 e v. Rom. 1 Dion. Hal. I 72 Verg. Aen. V 604

---

2 ἀνειπεῖν Cobetus εἰπεῖν *Ω* **5** εὖ φρονήσαντα *Ω* corr. Wy. **8. 10** ὑστεροπότμους zx ὑστεροπόμους *O* **11** τοῖς E τότε *O* **23** πολλοῦ *Ω* πολλαχοῦ Wy. **24** ταῖς Τρῳάσι καὶ *Ω* corr. idem

τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων μετὰ τοῦ καταφιλεῖν καὶ περιπλέκεσθαι τοὺς προστυγχάνοντας. παυσαμένων δὲ τῆς ὀργῆς καὶ διαλλαγέντων ἐχρῶντο καὶ τὸ λοιπὸν D *ταύτῃ τῇ φιλοφροσύνῃ πρὸς αὐτούς. ἢ μᾶλλον ἐδόθη τοῦτο ταῖς γυναιξὶν ὡς τιμὴν ἅμα καὶ δύναμιν αὐταῖς φέρον, εἰ φαίνοιντο πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἔχουσαι συγγενεῖς καὶ οἰκείους; ἤ, μὴ νενομισμένου συγγενίδας γαμεῖν, ἄχρι φιλήματος ἡ φιλοφροσύνη προῆλθεν καὶ τοῦτο μόνον ἀπελείφθη σύμβολον καὶ κοινώνημα τῆς συγγενείας; πρότερον γὰρ οὐκ ἐγάμουν τὰς ἀφ' αἵματος, ὥσπερ οὐδὲ νῦν τιτθίδας οὐδ' ἀδελφὰς γαμοῦσιν, ἀλλ' ὀψὲ συνεχώρησαν ἀνεψιαῖς συνοικεῖν ἐκ τοιαύτης αἰτίας· ἀνὴρ χρημάτων ἐνδεὴς τὰ δ' ἄλλα χρηστὸς καὶ παρ' ὁντινοῦν τῷ δήμῳ τῶν πολιτευομένων ἀρέσκων ἐπίκλη-* E *ρον ἀνεψιὰν ἔχειν ἔδοξε καὶ πλουτεῖν ἀπ' αὐτῆς· ἐπὶ τούτῳ δὲ γενομένης αὐτοῦ κατηγορίας ὁ δῆμος ἀφεὶς τὴν αἰτίαν ἐλέγχειν ἔλυσε τὸ ἔγκλημα, ψηφισάμενος πᾶσιν ἐξεῖναι γαμεῖν ἄχρις ἀνεψιῶν, τὰ δ' ἀνωτέρω κεκωλῦσθαι.*

7. *'Διὰ τί δὲ δῶρον λαβεῖν ἀνδρὶ παρὰ γυναικὸς καὶ γυναικὶ παρ' ἀνδρὸς ἀπείρηται;' πότερον, ὡς Σόλων γράψας τὰς δόσεις κυρίας εἶναι τῶν τελευτώντων, πλὴν εἰ μή τις ἀνάγκῃ συνεχόμενος ἢ γυναικὶ πειθόμενος τὴν* F *μὲν ἀνάγκην ὡς βιαζομένην ὑπεξείλετο, τὴν δ' ἡδονὴν ὡς παραλογιζομένην, οὕτως ὑπενοήθησαν αἱ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν δόσεις; ἢ φαυλότατον ἡγούμενοι σημεῖον εὐνοίας τὸ διδόναι (διδόασι γὰρ καὶ ἀλλότριοι καὶ μὴ φιλοῦντες) ἐκ τοῦ γάμου τὴν τοιαύτην ἀρέσκειαν ἀνεῖ-*

---

7 Stob. Flor. IV p. 671 Iust. Inst. I 10 Ulpian. de grad. cogn. 1 18 cf. Liv. XX fr. (Herm. IV p. 371) Tac. Ann. XII 6 **20** cf. 143a Ulpian. fr. 7, 1 de iure donat. **21** v. Solon. 21 [Demosth.] XLVI 14 Hypereid. V 17

---

3 *τοῦ λοιποῦ* E **6** *φέρον Π²* *φέροντος Φ* **11** *τηθίδας* Cobetus 18 *τὰς*? Po. *ἐγγυτέρω* Po.

λον, ὅπως ἄμισθον ᾖ καὶ προῖκα καὶ δι' αὐτὸ μὴ δι' ἄλλο τὸ φιλεῖσθαι καὶ φιλεῖν; ἤ, ὅτι τῷ λαμβάνειν διαφθειρόμεναι μάλιστα προσίενται τοὺς ἀλλοτρίους, σεμνὸν ἐφάνη τὸ μὴ διδόντας ἀγαπᾶν τοὺς ἰδίους; ἢ μᾶλλον ὅτι δεῖ κοινὰ καὶ γυναιξὶν εἶναι τὰ ἀνδρῶν καὶ ἀνδράσι τὰ γυναικῶν; | μανθάνει γὰρ ὁ λαβὼν τὸ δοθὲν ἀλλότριον 266 ἡγεῖσθαι τὸ μὴ δοθέν, ὥστ' ὀλίγον διδόντες ἀλλήλοις τὸ πᾶν ἀφαιροῦνται.

8. 'Διὰ τί δὲ παρὰ γαμβροῦ καὶ παρὰ πενθεροῦ λαβεῖν ἐκείνοις κεκώλυται δῶρον;' ἢ παρὰ γαμβροῦ μέν, ἵνα μὴ δόξῃ διὰ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν γυναῖκα περιχωρεῖν τὸ δῶρον· παρὰ πενθεροῦ δέ, ὅτι τὸν μὴ διδόντα δίκαιον ἐφάνη μηδὲ λαμβάνειν;

9. 'Διὰ τί, κἂν ἐξ ἀγροῦ κἂν ἀπὸ ξένης ἐπανίωσιν, B ἔχοντες οἴκοι γυναῖκας προπέμπουσι δηλοῦντες αὐταῖς ὅτι παραγίνονται;' πότερον ὅτι τοῦτο πιστεύοντός ἐστι τὴν γυναῖκα μηδὲν ῥᾳδιουργεῖν, τὸ δ' ἐξαίφνης καὶ ἀπροσδοκήτως οἷον ἐνέδρα καὶ παρατήρησις; ἢ σπεύδουσιν ὡς ποθούσαις καὶ προσδεχομέναις εὐαγγελίζεσθαι περὶ αὑτῶν; ἢ μᾶλλον αὐτοὶ περὶ ἐκείνων πυθέσθαι ποθοῦσιν, εἰ σῳζομένας καὶ ποθούσας ἐπὶ τῆς οἰκίας καταλαμβάνουσιν; ἢ πλείονες ταῖς γυναιξὶν οἰκονομίαι καὶ ἀσχολίαι τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων τυγχάνουσι καὶ διαφοραὶ καὶ ὁρμαὶ πρὸς τοὺς ἔνδον· ἵν' οὖν ἀπαλλαγεῖσα τούτων ἀθόρυβον τῷ ἀνδρὶ παρέχῃ τὴν ὑποδοχὴν καὶ ἡδεῖαν, ἡ προδήλωσις γίνεται;

10. 'Διὰ τί τοὺς θεοὺς προσκυνοῦντες ἐπικαλύπτονται C τὴν κεφαλήν, τῶν δ' ἀνθρώπων τοῖς ἀξίοις τιμῆς ἀπαντῶντες, κἂν τύχωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντες τὸ ἱμά-

27 Fest. Saturnia p. 432

5 καὶ γυναιξὶ κοινὰ τὰ ἀνδρῶν εἶναι E   18 παρατηρήσει σπεύδουσιν Ω corr. Xyl.   20 αὑτῶν Bern. αὐτῶν Ω   αὐτοὶ β αὐτοῦ ΦαA[1] αὐτὸν Π[2]   24 ὀργαὶ Wy.

τιον, ἀποκαλύπτονται;' τοῦτο γὰρ ἔοικε κἀκείνην ἐπιτείνειν τὴν ἀπορίαν. εἰ μὲν οὖν ὁ περὶ Αἰνείου λεγόμενος λόγος ἀληθής ἐστι καὶ τοῦ Διομήδους παρεξιόντος ἐπικαλυψάμενος τὴν θυσίαν ἐπετέλεσε, λόγον ἔχει καὶ ἀκολουθεῖ τῷ συγκαλύπτεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους τὸ τοῖς φίλοις καὶ ἀγαθοῖς ἐντυγχάνοντας ἀποκαλύπτεσθαι· τὸ γὰρ πρὸς τοὺς θεοὺς οὐκ ἴδιόν ἐστιν ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, καὶ ἀπ' ἐκείνου μεμένηκε τηρούμενον. εἰ δ' ἄλλο τι λέγειν χρή, σκόπει μὴ μόνον ἐκεῖνο δεῖ ζητεῖν, δι' ὃ τοὺς θεοὺς προσκυνοῦντες ἐπικαλύπτονται, θάτερον δ' ἀκόλουθόν ἐστι· τῶν γὰρ ἀνθρώπων ἀποκαλύπτονται
D τοῖς δυνατωτέροις οὐ τιμὴν αὐτοῖς προστιθέντες, ἀλλὰ τὸν φθόνον αὐτῶν μᾶλλον ἀφαιροῦντες, ἵνα μὴ δόξωσι τὰς αὐτὰς τοῖς θεοῖς τιμὰς ἀπαιτεῖν μηδ' ὑπομένειν μηδὲ χαίρειν θεραπευόμενοι παραπλησίως ἐκείνοις. τοὺς δὲ θεοὺς οὕτω προσεκύνουν ἢ ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἐπικρύψει τῆς κεφαλῆς, ἢ μᾶλλον εὐλαβούμενοί τινα φωνὴν προσπεσεῖν αὐτοῖς ἔξωθεν εὐχομένοις ἀπαίσιον καὶ δύσφημον ἄχρι τῶν ὤτων ἀνελάμβανον τὸ ἱμάτιον· ὅτι γὰρ ἰσχυρῶς ἐφυλάττοντο ταῦτα, δῆλόν ἐστι τῷ προσιόντας ἐπὶ μαντείαν χαλκωμάτων πατάγῳ περι-
E ψοφεῖσθαι. ἢ ὡς Κάστωρ (Fr. Gr. Hist. 250 F 15) λέγει τὰ Ῥωμαϊκὰ τοῖς Πυθαγορικοῖς συνοικειῶν, τὸν ἐν ἡμῖν δαίμονα δεῖσθαι τῶν ἐκτὸς θεῶν καὶ ἱκετεύειν τῇ τῆς κεφαλῆς ἐπικαλύψει τὴν τῆς ψυχῆς αἰνιττόμενον ὑπὸ τοῦ σώματος ἐγκάλυψιν καὶ ἀπόκρισιν.

11. 'Διὰ τί δὲ τῷ Κρόνῳ θύουσιν ἀπαρακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ;' πότερον ὅτι τὴν ἐγκάλυψιν Αἰνείας παρέδωκεν, ἡ δὲ τοῦ Κρόνου θυσία παμπάλαιός ἐστιν· ἢ ὅτι τοῖς

---

2 Verg. Aen. III 405 et Serv. ad loc. Dion. Hal. XII 16
11 cf. 806 e v. Crass. 6 v. Pomp. 8 Plin. H. N. XXVIII 6 (17) Macrob. Sat. I 8, 2

---

8 καὶ O ὅτι E 26 ἀπόκρισιν Φ ἀπόκρυψιν Π

οὐρανίοις ἐπικαλύπτονται, τὸν δὲ Κρόνον ἡγοῦνται θεὸν ὑπουδαῖον καὶ χθόνιον; ἢ ὅτι τῆς ἀληθείας οὐδὲν ἐπίκρυφον ἢ ἐπίσκιον, ἀληθείας δὲ νομίζουσι Ῥωμαῖοι πατέρα τὸν Κρόνον εἶναι;

12. 'Διὰ τί δὲ τὸν Κρόνον πατέρα τῆς ἀληθείας νομίζουσι;' πότερον, ὥσπερ ἔνιοι τῶν φιλοσόφων, χρόνον οἴονται τὸν Κρόνον εἶναι, τὸ δ' ἀληθὲς εὑρίσκει F χρόνος; ἢ τὸν μυθολογούμενον ἐπὶ Κρόνου βίον, εἰ δικαιότατος ἦν, εἰκός ἐστι μάλιστα μετέχειν ἀληθείας;

13. 'Διὰ τί καὶ τῷ λεγομένῳ Ὁνώρει θύουσιν ἀκαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ (τὸν δὲ Ὁνῶρεμ δόξαν ἄν τις ἢ τιμὴν μεθερμηνεύσειε);' πότερον [δὲ] ὅτι λαμπρὸν ἡ δόξα καὶ περιφανὲς καὶ ἀναπεπταμένον· δι' ἣν αἰτίαν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τιμωμένοις ἀνδράσιν ἀποκαλύπτονται, | διὰ ταύτην καὶ 267 τὸν ἐπώνυμον τῆς τιμῆς θεὸν οὕτω προσκυνοῦσι;

14. 'Διὰ τί τοὺς γονεῖς ἐκκομίζουσιν οἱ μὲν υἱοὶ συγκεκαλυμμέναις, αἱ δὲ θυγατέρες γυμναῖς ταῖς κεφαλαῖς καὶ ταῖς κόμαις λελυμέναις;' πότερον, ὅτι τιμᾶσθαι μὲν ὑπὸ τῶν ἀρρένων δεῖ τοὺς πατέρας ὡς θεούς, πενθεῖσθαι δ' ὑπὸ τῶν θυγατέρων ὡς τεθνηκότας, ἑκατέρῳ τὸ οἰκεῖον ὁ νόμος ἀποδοὺς ἐξ ἀμφοτέρων ἐποίησε τὸ ἁρμόττον; ἢ πένθους μὲν οἰκεῖον τὸ μὴ σύνηθες, συνηθέστερον δὲ ταῖς μὲν γυναιξὶν ἐγκεκαλυμμέναις, τοῖς δ' ἀνδράσιν ἀκαλύπτοις εἰς τὸ δημόσιον προϊέναι; καὶ γὰρ B παρ' Ἕλλησιν ὅταν δυστυχία τις γένηται, κείρονται μὲν αἱ γυναῖκες κομῶσι δ' οἱ ἄνδρες, ὅτι τοῖς μὲν τὸ κείρεσθαι ταῖς δὲ τὸ κομᾶν σύνηθές ἐστιν. ἢ τοὺς μὲν υἱοὺς ἐπικαλύπτεσθαι δι' ἣν εἰρήκαμεν αἰτίαν ἐνομίσθη (καὶ γὰρ

---

5 cf. 363 d   22 cf. CIG II 3562   25 608 f 609 c

2/3 ἐπίκρυφον O ἀπόκρυφον β   10 ὄνωρε Ω ὀνώρει α^2 10/11 ἀκαλύπτῳ O ἀπαρακαλύπτῳ E   11 ὄνωρε Φ -ρεμ α^2 -ρεν E   12 δὲ secl. Ti. διότι Wy.   13 ἢ δι' ἣν malit Bern. ἢ μᾶλλον δι' ἣν Po.   17 συγκεκαλυμμέναις ΦαA συγκεκαλυμμένοι O   25 τις om. E   26 τοῖς Φ τοῖς in ταῖς corr. αA ταῖς O

ἐπὶ τῶν τάφων ὥς φησι Βάρρων περιστρέφονται, καθάπερ θεῶν ἱερὰ τιμῶντες τὰ τῶν πατέρων μνήματα, καὶ καύσαντες τοὺς γονεῖς, ὅταν ὀστέῳ πρῶτον ἐντύχωσι, θεὸν γεγονέναι τὸν τεθνηκότα λέγουσι)· ταῖς δὲ γυναιξὶν οὐδ' ὅλως ἐξῆν ἐπικαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν; ἱστορεῖται C *γοῦν ὅτι πρῶτος μὲν ἐξέβαλε γυναῖκα Σπόριος Καρβίλιος ἐπ' ἀτεκνίᾳ, δεύτερος δὲ Σουλπίκιος Γάλλος ἐφελκυσαμένην ἰδὼν κατὰ κεφαλῆς τὸ ἱμάτιον, τρίτος δὲ Πόπλιος Σεμπρώνιος ἀγῶνα θεωρήσασαν ἐπιτάφιον.*

15. *'Διὰ τί τὸν Τέρμινον, ᾧ τὰ Τερμινάλια ποιοῦσι, θεὸν νομίζοντες οὐδὲν ἔθυον αὐτῷ ζῷον;' ἢ 'Ρωμύλος μὲν ὅρους οὐκ ἔθηκε τῆς χώρας, ὅπως ἐξῇ προϊέναι καὶ ἀποτέμνεσθαι καὶ νομίζειν πᾶσαν ἰδίαν, ὥσπερ ὁ Λάκων εἶπεν, ἧς ἂν τὸ δόρυ ἐφικνῆται· Νομᾶς δὲ Πομπίλιος, ἀνὴρ δίκαιος καὶ πολιτικὸς ὢν καὶ φιλόσοφος γενόμενος, τήν τε χώραν ὡρίσατο πρὸς τοὺς γειτνιῶντας καὶ τοῖς ὅροις ἐπιφημίσας τὸν Τέρμινον ὡς ἐπίσκοπον καὶ φύλακα φιλίας καὶ εἰρήνης ᾤετο δεῖν αἵματος καὶ φόνου καθαρὸν καὶ ἀμίαντον διαφυλάττειν;*

D **16.** *'Διὰ τί δούλαις τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν ἄβατόν ἐστι, μίαν δὲ μόνην αἱ γυναῖκες εἰσάγουσαι παίουσιν ἐπὶ κόρρης καὶ ῥαπίζουσιν;' ἢ τὸ μὲν ταύτην ῥαπίζεσθαι σύμβολόν ἐστι τοῦ μὴ ἐξεῖναι, κωλύουσι δὲ τὰς ἄλλας διὰ τὸν μῦθον; ἡ γὰρ Ἰνὼ ζηλοτυπήσασα δούλην ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ λέγεται περὶ τὸν υἱὸν ἐκμανῆναι· τὴν δὲ δούλην Ἕλληνες Αἰτωλίδα γένει φασὶν εἶναι, καλεῖσθαι δ' Ἀντιφέραν. διὸ καὶ παρ' ἡμῖν ἐν Χαιρωνείᾳ πρὸ τοῦ σηκοῦ*

---

1 Varro de V.P.R. (Thilo) 3 Cic. de Legg. II 22 6 278e Comp. Lyc. et Num. 3 Dion. Hal. II 25, 7 7 Val. Max. VI 3, 10 et 12 13 210e 217e 218f 14 v. Num. 16 20 v. Camill. 5 Serv. ad Aen. V 241 24 cf. Ovid. Fast. VI 551

---

1 *περιστέφονται?* Wy. cf. v. Camill. 5 v. Marcell. 6 5 *ἐχρῆν* E 6 *Καρβήλιος* Ω corr. Re. 14 *Νομᾶς* Φα *Νουμᾶς* O

τῆς Λευκοθέας ὁ νεωκόρος λαβὼν μάστιγα κηρύσσει 'μὴ δοῦλον εἰσιέναι μὴ δούλαν, μὴ Αἰτωλὸν μὴ Αἰτωλάν.'

17. 'Διὰ τί παρὰ τῇ θεῷ ταύτῃ τοῖς μὲν ἰδίοις τέκνοις E
οὐκ εὔχονται τἀγαθὰ τοῖς δὲ τῶν ἀδελφῶν;' πότερον ὅτι φιλάδελφος μέν τις ἡ Ἰνὼ καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀδελφῆς ἐτιθηνήσατο, αὐτὴ δὲ περὶ τοὺς ἑαυτῆς παῖδας ἐδυστύχησεν; ἢ καὶ ἄλλως ἠθικὸν καὶ καλὸν τὸ ἔθος καὶ πολλὴν παρασκευάζον εὔνοιαν ταῖς οἰκειότησι;

18. 'Διὰ τί τῷ Ἡρακλεῖ πολλοὶ τῶν πλουσίων ἐδεκάτευον τὰς οὐσίας;' πότερον ὅτι κἀκεῖνος ἐν Ῥώμῃ
τῶν Γηρυόνου βοῶν ἀπέθυσε τὴν δεκάτην; ἢ ὅτι Ῥω- F
μαίους ὑπὸ Τυρρηνῶν δεκατευομένους ἀπήλλαξεν; ἢ ταῦτα μὲν οὐκ ἔχει τὴν ἱστορίαν ἀξιόπιστον, ὡς δ' ἀδηφάγῳ τινὶ τῷ Ἡρακλεῖ καὶ εὐθοίνῳ δαψιλῶς καὶ ἀφθόνως ἀπέθυον; ἢ μᾶλλον ὡς ἐπαχθῆ τοῖς πολίταις τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον κολούοντες καὶ καθάπερ εὐεξίας ἐπ' ἄκρον εὐσωματούσης ἀφαιροῦντες ᾤοντο μάλιστα τιμᾶσθαι τὸν Ἡρακλέα καὶ χαίρειν ταῖς τοιαύταις ἀποχρήσεσι καὶ συστολαῖς τῶν περιττῶν, εὐτελῆ καὶ αὐτάρκη καὶ ἀπέριττον τῷ βίῳ γενόμενον;

19. 'Διὰ τί τὸν Ἰανουάριον μῆνα νέου ἔτους ἀρχὴν
λαμβάνουσι;' | τὸ γὰρ παλαιὸν ὁ Μάρτιος ἠριθμεῖτο πρό- 268
τερος, ὡς ἄλλοις τε πολλοῖς δῆλόν ἐστι τεκμηρίοις καὶ μάλιστα τῷ τὸν πέμπτον ἀπὸ τοῦ Μαρτίου Πέμπτον καὶ τὸν ἕκτον Ἕκτον ὀνομάζεσθαι, καὶ τοὺς ἄλλους ἐφεξῆς ἄχρι τοῦ τελευταίου, ὃν Δεκέμβριον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ Μαρτίου δέκατον ἀριθμούμενον. ἐξ οὗ δὴ καὶ παρέστη

---

4 cf. 492d Ovid. Fast. VI 559 11 v. Sull. 35 v. Crass. 2 Diod. Sic. IV 21 Macrob. III 12, 2 Dion. Hal. I 44 Inscript. Lat. ant. 542 p. 151 22 cf. 269b 23 Fest. s. Martius p. 136

---

7 αὐτὴ Patzig ἡ Ω 14 ἔχει Φ εἶχε Π 22 νέου (hiat.!)] νῦν? Po. (cf. v. 23 221, 15 23/24 πρῶτος Po. cf. 220, 9 28 δεκαταριθμούμενον Φ

τισὶν οἴεσθαι καὶ λέγειν, ὡς οὐ δώδεκα μησὶν ἀλλὰ
δέκα συνεπλήρουν οἱ τότε Ῥωμαῖοι τὸν ἐνιαυτὸν ἐνίοις
τῶν μηνῶν ἡμέρας πλείονας τῶν τριάκοντα προστιθέν-
B τες. ἄλλοι δ' ἱστοροῦσι τὸν μὲν Δεκέμβριον ἀπὸ τοῦ
Μαρτίου δέκατον εἶναι, τὸν δ' Ἰανουάριον ἑνδέκατον,
τὸν δὲ Φεβρουάριον δωδέκατον, ἐν ᾧ καθαρμοῖς τε
χρῶνται καὶ τοῖς φθιμένοις ἐναγίζουσι τοῦ ἐνιαυτοῦ
τελευτῶντος. μετατεθῆναι δὲ τούτους καὶ γενέσθαι τὸν
Ἰανουάριον πρῶτον, ὅτι τῇ νουμηνίᾳ τούτου τοῦ μηνός,
ἣν ἡμέραν καλάνδας Ἰανουαρίας καλοῦσιν, οἱ πρῶτοι
κατεστάθησαν ὕπατοι τῶν βασιλέων ἐκπεσόντων. πιθα-
νώτεροι δ' εἰσὶν οἱ λέγοντες, ὅτι τὸν μὲν Μάρτιον ὁ
Ῥωμύλος πολεμικὸς καὶ ἀρειμάνιος ὢν καὶ δοκῶν ἐξ
Ἄρεος γεγονέναι προέταξε τῶν μηνῶν ἐπώνυμον ὄντα
τοῦ Ἄρεος, Νομᾶς δ' αὖθις εἰρηνικὸς γενόμενος καὶ
C πρὸς ἔργα τῆς γῆς φιλοτιμούμενος τρέψαι τὴν πόλιν
ἀποστῆσαι δὲ τῶν πολεμικῶν, τῷ Ἰανουαρίῳ τὴν ἡγε-
μονίαν ἔδωκε καὶ τὸν Ἰανὸν εἰς τιμὰς προήγαγε μεγά-
λας, ὡς πολιτικὸν καὶ γεωργικὸν μᾶλλον ἢ πολεμικὸν
γενόμενον. ὅρα δὲ μὴ μᾶλλον ὁ Νομᾶς τῇ φύσει προσ-
ήκουσαν ἀρχὴν ἔλαβε τοῦ ἔτους ὡς πρὸς ἡμᾶς. καθόλου
μὲν γὰρ οὐδέν ἐστι φύσει τῶν ἐν κύκλῳ περιφερομένων
οὔτ' ἔσχατον οὔτε πρῶτον, νόμῳ δ' ἄλλην ἄλλοι τοῦ
D χρόνου λαμβάνουσιν ἀρχήν· ἄριστα δ' οἱ τὴν μετὰ τροπὰς
χειμερίας λαμβάνοντες, ὁπηνίκα τοῦ πρόσω βαδίζειν πε-
παυμένος ὁ ἥλιος ἐπιστρέφει καὶ ἀνακάμπτει πάλιν πρὸς
ἡμᾶς· γίνεται γὰρ αὐτοῖς τρόπον τινὰ καὶ φύσει, τὸν
μὲν τοῦ φωτὸς αὔξουσα χρόνον ἡμῖν, μειοῦσα δὲ τὸν

---

1 v. Num. 18 Ovid. Fast. I 27, 3, 21 Macrob. I 12, 3 5 Paul. Ep. Fest. s. Februarius p. 75 7 cf. 272 d Plat. de Legg. 828 c/d 12 v. Rom. 14 15 v. Num. 19 Liv. I 19

---

2 ἐνίας Ω corr. Wy. 6 Φευρουάριον Φ 15 Νουμᾶς Ω 20 Νομᾶς Φα Νουμᾶς O 27 αὐτοῖς Ω αὖθις … ἡ φύσις Wy. οὕτως Rose

τοῦ σκότους, ἐγγυτέρω δὲ ποιοῦσα τὸν κύριον καὶ ἡγεμόνα τῆς ῥευστῆς οὐσίας ἁπάσης.

20. 'Διὰ τί τῇ γυναικείᾳ θεῷ, ἣν Ἀγαθὴν καλοῦσιν, κοσμοῦσαι σηκὸν αἱ γυναῖκες οἴκοι μυρσίνας οὐκ εἰσφέρουσι, καίτοι πᾶσι φιλοτιμούμεναι χρῆσθαι τοῖς βλαστάνουσι καὶ ἀνθοῦσι;' πότερον ὡς οἱ μυθολογοῦντες ἱστοροῦσι, Φαύνου μὲν ἦν γυνὴ τοῦ μάντεως, οἴνῳ δὲ χρησαμένη κρύφα καὶ μὴ λαθοῦσα ῥάβδοις ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς E ἐκολάσθη μυρσίνης (ὅθεν μυρσίνην μὲν οὐκ εἰσφέρουσιν, οἶνον δ' αὐτῇ σπένδουσι, γάλα προσαγορεύουσαι); ἢ πολλῶν μὲν ἁγναὶ μάλιστα δ' ἀφροδισίων τὴν ἱερουργίαν ἐκείνην ἐπιτελοῦσιν; οὐ γὰρ μόνον ἐξοικίζουσι τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄρρεν ἐξελαύνουσι τῆς οἰκίας, ὅταν τὰ νενομισμένα τῇ θεῷ ποιῶσι. τὴν οὖν μυρσίνην ὡς ἱερὰν Ἀφροδίτης ἀφοσιοῦνται· καὶ γὰρ ἣν νῦν Μουρκίαν Ἀφροδίτην καλοῦσι, Μυρτίαν τὸ παλαιὸν ὡς ἔοικεν ὠνόμαζον.

21. 'Διὰ τί τὸν δρυοκολάπτην οἱ Λατῖνοι σέβονται, καὶ ἀπέχονται πάντες ἰσχυρῶς τοῦ ὄρνιθος;' πότερον F ὅτι τὸν Πῖκον λέγουσιν ὑπὸ φαρμάκων τῆς γυναικὸς μεταβαλεῖν τὴν φύσιν καὶ γενόμενον δρυοκολάπτην ἀποφθέγγεσθαι λόγια καὶ χρησμῳδεῖν τοῖς ἐρωτῶσιν; ἢ τοῦτο μὲν ἄπιστόν ἐστιν ὅλως καὶ τερατῶδες, ἅτερος δὲ τῶν μύθων πιθανώτερος, ὡς ἄρα τοῖς περὶ Ῥωμύλον καὶ Ῥῶμον ἐκτεθεῖσιν οὐ μόνον ἡ λύκαινα θηλὴν ἐπεῖχεν, ἀλλὰ δρυοκολάπτης τις ἐπιφοιτῶν ἐψώμιζεν; ἐπιεικῶς γὰρ ἔτι καὶ νῦν ⟨ἐν⟩ τοῖς ὑπωρείοις καὶ δρυμώδεσι τόποις ὅπου φαίνεται δρυοκολάπτης, ἐκεῖ καὶ λύκος, ὡς Νιγί-

---

7 cf. 265b Macrob. I 12, 27 12 v. Caes. 9 v. Cic. 19, 28 16 Plin. H. N. XV 29 (36) 17 Fest. Picum p. 228 cf. Aristot. 831b; Plin. H. N. X 18 (20) 19 Verg. Aen. VII 189 Ovid. Met. XIV 320 22 320d v. Rom. 4 v. Num. 15

---

7 Φαυλίου Ω corr. Mez. 14/15 Ἀφροδίτην O Ἀφροδίτῃ E Ἀφροδίτης α^3 25 ἀλλὰ καὶ Π^2 26 ἐν add. Bern. 27 Νίγιδος Ω corr. Xyl.

διος (fr. 119. p. 132 Swoboda) *ἱστορεῖ. ἢ μᾶλλον, ὡς ἄλλον ἄλλου θεοῦ, καὶ τοῦτον Ἄρεος ἱερὸν νομίζουσι*
269 *τὸν ὄρνιν; καὶ γὰρ εὐθαρσὴς καὶ γαῦρός ἐστι | καὶ τὸ ῥύγχος οὕτως ἔχει κραταιόν, ὥστε δρῦς ἀνατρέπειν, ὅταν κόπτων πρὸς τὴν ἐντεριώνην ἐξίκηται.*

22. *'Διὰ τί τὸν Ἰανὸν διπρόσωπον οἴονται γεγονέναι καὶ γράφουσιν οὕτω καὶ πλάττουσιν;' πότερον ὅτι τῷ μὲν γένει Ἕλλην ἐκ Περραιβίας ἦν, ὡς ἱστοροῦσι, διαβὰς δ' εἰς Ἰταλίαν καὶ συνοικήσας τοῖς αὐτόθι βαρβάροις μετέβαλε καὶ γλῶτταν καὶ δίαιταν; ἢ μᾶλλον ὅτι τοὺς περὶ τὴν Ἰταλίαν αὐτὸς ἀγρίοις καὶ ἀνόμοις χρωμένους ἔθεσιν εἰς ἕτερον βίου σχῆμα, πείσας γεωργεῖν καὶ πολιτεύεσθαι, μετέβαλε καὶ μετεκόσμησε;*

23. *'Διὰ τί τὰ πρὸς τὰς ταφὰς πιπράσκουσιν ἐν τῷ*
B *τεμένει τῷ Λιβιτίνης, νομίζοντες Ἀφροδίτην εἶναι τὴν Λιβιτίνην;' πότερον καὶ τοῦτο τῶν Νομᾶ τοῦ βασιλέως φιλοσοφημάτων ἕν ἐστιν, ὅπως μανθάνωσι μὴ δυσχεραίνειν τὰ τοιαῦτα μηδὲ φεύγειν ὡς μιασμόν; ἢ μᾶλλον ὑπόμνησίς ἐστι* τοῦ φθαρτὸν εἶναι τὸ γεννητόν, ὡς μιᾶς θεοῦ τὰς γενέσεις καὶ τὰς τελευτὰς ἐπισκοπούσης; καὶ γὰρ ἐν Δελφοῖς Ἀφροδίτης ἐπιτυμβίας ἀγαλμάτιόν ἐστι πρὸς ὃ τοὺς κατοιχομένους ἐπὶ τὰς χοὰς ἀνακαλοῦνται.*

24. *'Διὰ τί τρεῖς τοῦ μηνὸς ἀρχὰς καὶ προθεσμίας ἔχουσιν, οὐ ταὐτὸ διάστημα τῶν ἡμερῶν μεταξὺ λαμβάνοντες;' πότερον ὡς οἱ περὶ τὸν Ἰόβαν* (FHG III p. 470)
C *ἱστοροῦσιν ὅτι ταῖς καλάνδαις ἐκάλουν τὸν δῆμον οἱ ἄρχοντες καὶ κατήγγελλον εἰς πέμπτην τὰς νόννας, εἰδοὺς*

---

2 Dion. Hal. I 14, 5 6 cf. 274e Ovid. Fast. I 89 Lyd. de mens. IV 2 8 307f. v. Num. 19 15 v. Num. 12 Dion. Hal. IV 15 5 Liv. XL 19 et XLI 21 23 cf. 268a v. Num. 18. 19 Varr. VI 27

---

8 *γένει ἦν ἐκπερραιβίας ὡς* E 11 *αὐτὸς* Ω. *ἀνθρώπους* Abresch *οὗτος* Rose 27 et p. 287, 13 *εἰδοὺς* E *εἰδοῦς* O

δ' ἡμέραν ἱερὰν ἐνόμιζον· ἢ μᾶλλον ὅτι ταῖς τῆς σελήνης διαφοραῖς ὁρίζοντες τὸν χρόνον, ἑώρων ἐν τρισὶ γινομένην διαφοραῖς τὴν σελήνην κατὰ μῆνα ταῖς μεγίσταις, πρώτῃ μὲν ὅτε κρύπτεται σύνοδον ποιησαμένη πρὸς ἥλιον, δευτέρᾳ δ' ὅταν ἐκφυγοῦσα τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου καταφανὴς πρῶτον ἀπὸ δυσμῶν γένηται, τρίτῃ δὲ τῇ περὶ τὴν πλήρωσιν αὐτῆς πανσελήνου γενομένης; ὀνομάζουσι δὲ τὸν μὲν ἀφανισμὸν αὐτῆς καὶ τὴν κρύψιν 'καλάνδας', ὅτι πᾶν τὸ κρύφα καὶ λάθρα 'κλάμ' καὶ 'κηλάρι' τὸ λανθάνειν· τὴν δὲ πρώτην φάσιν 'νόννας' τῷ δικαιοτάτῳ τῶν ὀνομάτων, νουμηνίαν οὖσαν· καὶ γὰρ αὐτοὶ τὸ νέον καὶ καινὸν ὥσπερ ἡμεῖς προσαγορεύουσι· τὰς δ' 'εἰδούς' ἢ διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ εἶδος ὁλοκλήρου καθισταμένης τῆς σελήνης ἢ τῷ Διὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἀποδιδόντες. οὐ δεῖ δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν ἀκριβέστατον ἀριθμὸν διώκειν οὐδὲ τὸ παρ' ὀλίγον συκοφαντεῖν, ὅπου καὶ νῦν ἐπίδοσιν τοσαύτην ἀστρολογίας ἐχούσης περιγίνεται τῆς ἐμπειρίας τῶν μαθηματικῶν ἡ τῆς κινήσεως ἀνωμαλία διαφεύγουσα τὸν λόγον.

D

25. *'Διὰ τί τὴν μετὰ καλάνδας ἡμέραν καὶ νόννας καὶ εἰδοὺς ἀνέξοδον καὶ ἀνεκδήμητον τίθενται;' πότερον, ὡς οἱ πλεῖστοι νομίζουσι καὶ Λίβιος* (VI 1, 2) *ἱστορεῖ, μετὰ τὰς Κυιντιλίας εἰδούς, ἃς νῦν Ἰουλίας καλοῦσιν, ἐξάγοντες οἱ χιλίαρχοι τὸ στράτευμα περὶ τὸν Ἀλλίαν ποταμὸν ἐκρατήθησαν ὑπὸ Κελτῶν μάχῃ καὶ τὴν πόλιν ἀπώλεσαν, νομισθείσης δὲ τῆς μετὰ τὰς εἰδοὺς ἀποφράδος προήγαγεν ὥσπερ φιλεῖ πορρωτέρω τὸ ἔθος*

E

10 Fest. Nonas p. 176 16 cf. v. Aristid. 19 Censor. de Die Nat. XVIII 9 23 Ovid. Fast. I 57

4. 5. 6 *πρώτῃ . . . δευτέρᾳ . . . τρίτῃ* Bern. *πρώτη* etc. *Ω* 6 *ἀπὸ Φ ἐπὶ Π* 7 *γενομένης* Madvig *γινομένης Ω* 9 *κηλάρι*(?) Rose *κήλαρε Ω* 10 *φάσιν* Polus *φασὶ Ω* 14 *ἀποδιδόντες* E *ἐπιδιδόντες O* 16 *τὸ* Kurtz *τῷ Ω* 26 *τῆς* E om. *O* 27 *προσταγὲν Ω* corr. Wy.

ἡ δεισιδαιμονία καὶ κατέστησεν εἰς τὴν αὐτὴν εὐλάβειαν τήν τε μετὰ νόννας καὶ τὴν μετὰ καλάνδας; ἢ τοῦτο F μὲν ἔχει πολλὰς ἀλογίας; ἄλλῃ τε γὰρ ἡμέρᾳ τὴν μάχην ἡττήθησαν, ἣν Ἀλλιάδα διὰ τὸν ποταμὸν καλοῦντες ἀφοσιοῦνται, καὶ πολλῶν ἀποφράδων οὐσῶν οὐκ ἐν παντὶ μηνὶ τὰς ὁμωνύμους παραφυλάττουσιν, ἀλλ' ἑκάστην ἐν ᾧ συνέτυχε, τό τε ταῖς μετὰ νόννας καὶ καλάνδας ἁπλῶς ἁπάσαις προστρίψασθαι τὴν δεισιδαιμονίαν ἀπιθανώτατον. ὅρα δὴ μή, καθάπερ τῶν μηνῶν τὸν μὲν πρῶτον ὀλυμπίοις θεοῖς ἱέρωσαν, τὸν δὲ δεύτερον χθονίοις ἐν ᾧ καὶ καθαρμούς τινας τελοῦσι καὶ τοῖς κατοιχομένοις 270 ἐναγίζουσιν, | οὕτω τῶν ἡμερῶν τὰς μὲν οἷον ἀρχὰς καὶ κυρίας ὥσπερ εἴρηται τρεῖς οὔσας ἑορτασίμους καὶ ἱερὰς ἔθεντο, τὰς δ' ἐφεξῆς δαίμοσι καὶ φθιτοῖς ἐπιφημίσαντες ἀποφράδας καὶ ἀπράκτους ἐνόμισαν. καὶ γὰρ Ἕλληνες ἐν τῇ νουμηνίᾳ τοὺς θεοὺς σεβόμενοι τὴν δευτέραν ἥρωσι καὶ δαίμοσιν ἀποδεδώκασι καὶ τῶν κρατήρων ὁ δεύτερος ἥρωσιν ἐπικίρναται καὶ ἡρωίσι. καὶ ὅλως ἀριθμός τις ὁ χρόνος, ἀριθμοῦ δὲ θεῖον ἡ ἀρχή· μονὰς γάρ ἐστιν· ἡ δὲ μετ' αὐτὴν δυὰς ἀντίπαλος τῇ ἀρχῇ καὶ ἀρτίων πρώτη. B τὸ δ' ἄρτιον ἐνδεὲς καὶ ἀτελὲς καὶ ἀόριστον, ὥσπερ αὖ τὸ περιττὸν ὥρισται καὶ περαίνει καὶ τέλειόν ἐστι. διὸ καὶ νόνναι μὲν ἐπιβάλλουσι διὰ πέμπτης καλάνδαις, νόνναις δ' εἰδοὶ δι' ἐνάτης. ὁρίζουσι γὰρ οἱ περισσοὶ τὰς ἀρχάς· οἱ δὲ μετὰ τὰς ἀρχὰς ἄρτιοι ὄντες οὐκ ἔχουσι τάξιν οὐδὲ δύναμιν, ὅθεν οὐκ ἄρχονται πράξεως οὐδ' ἀποδημίας ἐν ταύταις. ἢ καὶ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους ἔχει λόγον, ἐρίσαι ποτὲ τὴν ὑστεραίαν πρὸς τὴν ἑορτήν,

---

10 cf. Varr. de L. L. VI 13 et 34 17 cf. 679d 19 370e 388a 428f 718c 1094b Diels FVS 3^4 s. *μονάς* Aristot. 986a 28 320f v. Themist. 18

---

8 *ἁπάσαις* α[3] *ἁπάσας* *O* 12 *οὕτως καὶ* E 18 *τίς ἐστιν* E 20 *ἀντίπαλον* *Φ*(? α)

ἐκείνης μὲν· ἀσχολίαν καὶ κόπον ἐχούσης πολύν, αὐτὴ δὲ παρέχουσα μετὰ σχολῆς καὶ ἡσυχίας ἀπολαῦσαι τῶν παρεσκευασμένων πρὸς τὴν ἑορτήν· ἀποκρίνασθαι δὲ πρὸς ταῦτα τὴν ἑορτὴν 'ἀληθῆ λέγεις, ἀλλ' ἐμοῦ μὴ C γενομένης οὐδ' ἂν σὺ ἦς;' ταῦτα δ' ὁ Θεμιστοκλῆς πρὸς τοὺς αὖθις ἔλεγε στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων ὡς οὐκ ἂν οὐδαμοῦ φανέντας, εἰ μὴ τὴν πόλιν αὐτὸς ἔσωσεν. ἐπεὶ τοίνυν πᾶσα μὲν ἀξία σπουδῆς ἀποδημία καὶ πρᾶξις οἰκονομίας δεῖται καὶ παρασκευῆς, Ῥωμαῖοι δὲ τὸ παλαιὸν ἐν ταῖς ἑορταῖς οὐδὲν ᾠκονόμουν οὐδ' ἐφρόντιζον ἀλλ' ἢ περὶ τοὺς θεοὺς ἠσχολοῦντο καὶ τοῦτ' ἔπραττον, ὥσπερ ἔτι νῦν προκηρύττουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς θυσίας βαδίζοντες, εἰκότως εὐθὺς οὐκ ἐξεδήμουν μετὰ τὰς ἑορτὰς οὐδ' ἔπραττον (ἀπαράσκευοι γὰρ ἦσαν), ἀλλ' ἐκφροντίζοντες οἴκοι καὶ παρασκευαζόμενοι τὴν ἡμέραν ἐκείνην D διετέλουν. ἢ καθάπερ ἔτι νῦν προσευξάμενοι καὶ προσκυνήσαντες ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιμένειν καὶ καθίζειν εἰώθασιν, οὕτως οὐκ εὐθὺς ἐπέβαλλον ταῖς ἱεραῖς ἡμέραις τὰς ἐνεργούς, ἀλλ' ἐποίουν τι διάλειμμα καὶ διάστημα, πολλὰ τῶν πραγμάτων δυσχερῆ καὶ ἀβούλητα φερόντων;

26. 'Διὰ τί λευκὰ φοροῦσιν ἐν τοῖς πένθεσιν αἱ γυναῖκες ἱμάτια καὶ λευκοὺς κεκρυφάλους;' πότερον ὡς τοὺς μάγους φασὶν πρὸς τὸν Ἅιδην καὶ τὸ σκότος ἀντιταττομένους τῷ δὲ φωτεινῷ καὶ λαμπρῷ συνεξομοιοῦντας ἑαυτοὺς τοῦτο ποιεῖν; ἤ, καθάπερ τὸ σῶμα τοῦ τεθνηκότος ἀμφιεννύουσι λευκοῖς, καὶ τοὺς προσήκοντας ἀξιοῦσι; τὸ E δὲ σῶμα κοσμοῦσιν οὕτως, ἐπεὶ μὴ δύνανται τὴν ψυχήν· βούλονται δ' ἐκείνην λαμπρὰν καὶ καθαρὰν προπέμπειν, ὡς ἀφειμένην ἤδη καὶ διηγωνισμένην μέγαν ἀγῶνα καὶ

---

11 Serv. ad Georg. I 268 21 cf. 267a Herodian. IV 2, 3

1/2 αὐτὴν δὲ παρέχουσαν? Bern. 3 πρὸς τὴν ἑορτήν del. idem. ἀποκρίνεσθαι Ω corr. Ald.

ποικίλον. ἢ τὸ μὲν λιτὸν ἐν τούτοις μάλιστα καὶ τὸ ἁπλοῦν πρέπει; τῶν δὲ βαπτῶν τὰ μὲν καὶ πολυτέλειαν ἐμφαίνει τὰ δὲ περιεργίαν· οὐ γὰρ ἧττον ἔστι πρὸς τὸ μέλαν ἢ τὸ ἁλουργὸν εἰπεῖν 'δολερὰ μὲν τὰ εἵματα, F δολερὰ δὲ τὰ χρώματα.' τὸ δ' αὐτόχρουν μέλαν οὐχ ὑπὸ τέχνης ἀλλὰ φύσει βαπτόν ἐστι, καὶ μεμιγμένον τῷ σκιώδει κεκράτηται. μόνον οὖν τὸ λευκὸν εἰλικρινὲς καὶ ἀμιγὲς καὶ ἀμίαντόν ἐστι βαφῇ καὶ ἀμίμητον· οἰκειότατον οὖν τοῖς θαπτομένοις. καὶ γὰρ ὁ τεθνηκὼς ἁπλοῦν τι γέγονε καὶ ἀμιγὲς καὶ καθαρὸν ἀτεχνῶς οὐδὲν ἀλλ' ἢ φαρμάκου δευσοποιοῦ τοῦ σώματος ἀπηλλαγμένος. ἐν δ' Ἄργει λευκὰ φοροῦσιν ἐν τοῖς πένθεσιν, ὡς Σωκράτης (FHG IV p. 498) φησίν, ὑδατόκλυστα.

27. 'Διὰ τί πᾶν τεῖχος ἀβέβηλον καὶ ἱερὸν νομίζουσι, 271 τὰς δὲ πύλας οὐ νομίζουσιν;' | ἢ καθάπερ ἔγραψε Βάρρων, τὸ μὲν τεῖχος ἱερὸν δεῖ νομίζειν, ὅπως ὑπὲρ αὐτοῦ μάχωνται προθύμως καὶ ἀποθνήσκωσιν; οὕτω γὰρ δοκεῖ καὶ Ῥωμύλος ἀποκτεῖναι τὸν ἀδελφὸν ὡς ἄβατον καὶ ἱερὸν τόπον ἐπιχειροῦντα διαπηδᾶν καὶ ποιεῖν ὑπερβατὸν καὶ βέβηλον. τὰς δὲ πύλας οὐχ οἷόν τ' ἦν ἀφιερῶσαι, δι' ὧν ἄλλα τε πολλὰ τῶν ἀναγκαίων καὶ τοὺς νεκροὺς ἐκκομίζουσιν. ὅθεν οἱ πόλιν ἀπ' ἀρχῆς κτίζοντες ὅσον ἂν μέλλωσι τόπον ἀνοικοδομεῖν, ἐπίασιν ἀρότρῳ, βοῦν ἄρρενα καὶ θήλειαν ὑποζεύξαντες· ὅταν δὲ τὰ τείχη περιορίζωσι, τὰς τῶν πυλῶν χώρας διαμετροῦντες τὴν B ὕννιν ὑφαιροῦσι, καὶ μεταφέρουσιν οὕτω τὸ ἄροτρον, ὡς τὴν ἀρουμένην πᾶσαν ἱερὰν καὶ ἄσυλον ἐσομένην.

28. 'Διὰ τί τοὺς παῖδας, ὅταν ὀμνύωσι τὸν Ἡρακλέα,

---

4 646b 863d Herodot. III 22 16 Varr. fort. Ant. Hum. 8 (Thilo) cf. de L. L. V 143 de R. R. II 1, 10 18 cf. 299c, d v. Rom. 10 20 cf. 518b 22 v. Rom. 11 Dion. Hal. V 88, 2 Ovid. Fast. IV 819 28 cf. Varr. de L. L. V 66

---

8 εὐμίαντόν Π 22 καὶ pro οἱ? Po. 23 βοῦν δὲ Φ

κωλύουσιν ὑπὸ στέγῃ τοῦτο ποιεῖν καὶ κελεύουσιν εἰς ὕπαιθρον προϊέναι;' πότερον ὡς ἔνιοι λέγουσιν οὐκ οἰκουρίᾳ τὸν Ἡρακλέα χαίρειν ἀλλ' ὑπαίθρῳ βίῳ καὶ θυραυλίαις νομίζοντες; ἢ μᾶλλον, ὅτι τῶν θεῶν οὐκ ἐπιχώριος οὗτος ἀλλὰ πόρρωθεν καὶ ξένος; οὐδὲ γὰρ τὸν Διόνυσον ὀμνύουσιν ὑπὸ στέγῃ, ξένον ὄντα καὶ αὐτόν, εἴπερ † ἐστὶ Διόνυσος. ἢ ταῦτα μὲν λέγεται καὶ παίζεται πρὸς τοὺς παῖδας, ἄλλως δ' ἐπίσχεσίς ἐστι τῆς πρὸς C *τὸν ὅρκον εὐχερείας καὶ ταχύτητος τὸ γινόμενον, ὡς Φαβωρῖνος ἔλεγε; τὸ γὰρ ὥσπερ ἐκ παρασκευῆς μέλλησιν ἐμποιεῖ καὶ βουλεύσασθαι δίδωσι. συμβάλοιτο δ' ἄν τις τῷ Φαβωρίνῳ πρὸς τὸ μὴ κοινὸν ἀλλ' ἴδιον εἶναι τοῦ θεοῦ τούτου τὸ γινόμενον ἐκ τῶν περὶ Ἡρακλέους λεγομένων. ἱστορεῖται γὰρ οὕτως εὐλαβὴς γεγονέναι πρὸς ὅρκον, ὥσθ' ἅπαξ ὀμόσαι καὶ μόνῳ Φυλεῖ τῷ Αὐγέου· διὸ καὶ τὴν Πυθίαν προφέρειν τὰ ὅρκια ταῦτα Λακεδαιμονίοις ὡς 'ἐμπεδοῦσι λῷον εἴη καὶ ἄμεινον.'*

29. *'Διὰ τί τὴν γαμουμένην οὐκ ἐῶσιν αὐτὴν ὑπερ-* D *βῆναι τὸν οὐδὸν τῆς οἰκίας, ἀλλ' ὑπεραίρουσιν οἱ προπέμποντες;' πότερον ὅτι καὶ τὰς πρώτας γυναῖκας ἁρπάσαντες οὕτως εἰσήνεγκαν, αὐταὶ δ' οὐκ εἰσῆλθον; ἢ βούλονται δοκεῖν εἰσιέναι βιαζομένας οὐχ ἑκούσας, ὅπου μέλλουσι διαλύειν τὴν παρθενίαν; ἢ σύμβολόν ἐστι τοῦ μηδ' ἐξιέναι δι' αὐτῆς μηδὲ καταλιπεῖν τὴν οἰκίαν, εἰ μὴ βιασθείη, καθάπερ καὶ εἰσῆλθε βιασθεῖσα; καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν ἐν Βοιωτίᾳ καίουσι πρὸ τῆς θύρας τὸν ἄξονα τῆς ἁμάξης, ἐμφαίνοντες δεῖν τὴν νύμφην ἐμμένειν ὡς ἀνῃρημένου τοῦ ἀπάξοντος.*

---

15 cf. Paus. V 3, 1 21 v. Rom. 14 Liv. I 9

---

4 *νομίζουσιν* E 6 *στέγῃ* E *στέγην* *O* 7 *εἴπερ* ss. *Διόνυσος* ⟨*ὁ Βάκχος*⟩ Bern. ⟨*Δίος Φίδιος?*⟩ Rose ⟨*Σεμέλης τῆς Θηβαίας υἱὸς*⟩ Po. 14 *οὗτος* *Ω* corr. Wy. 24 *μὴ διεξιέναι* E

30. 'Διὰ τί τὴν νύμφην εἰσάγοντες λέγειν κελεύ-
E ουσιν 'ὅπου σὺ Γάιος, ἐγὼ Γαΐα';' πότερον ὥσπερ ἐπὶ
ῥητοῖς εὐθὺς εἴσεισι τῷ κοινωνεῖν ἁπάντων καὶ συνάρχειν
(καὶ τὸ μὲν δηλούμενόν ἐστιν 'ὅπου σὺ κύριος καὶ οἰκο-
δεσπότης, καὶ ἐγὼ κυρία καὶ οἰκοδέσποινα·' τοῖς δ'
ὀνόμασι τούτοις ἄλλως κέχρηνται κοινοῖς οὖσιν, ὥσπερ
οἱ νομικοὶ Γάιον Σήιον καὶ Λούκιον Τίτιον, καὶ οἱ
φιλόσοφοι Δίωνα καὶ Θέωνα παραλαμβάνουσιν); ἢ διὰ
Γαΐαν Καικιλίαν καλὴν καὶ ἀγαθὴν γυναῖκα, τῶν Ταρκυ-
νίου παίδων ἑνὶ συνοικήσασαν, ἧς ἐν τῷ τοῦ Σάγκτου
ἱερῷ χαλκοῦς ἀνδριὰς ἕστηκεν; ἔκειτο δὲ πάλαι καὶ
σανδάλια καὶ ἄτρακτος, τὸ μὲν οἰκουρίας αὐτῆς, τὸ δ'
ἐνεργείας σύμβολον.

F **31.** 'Διὰ τί ὁ πολυθρύλλητος ᾄδεται Ταλάσιος ἐν τοῖς
γάμοις;' πότερον ἀπὸ τῆς ταλασίας (καὶ γὰρ τὸν τάλαρον
τάλασον ὀνομάζουσι· καὶ τὴν νύμφην εἰσάγοντες νάκος
ὑποστρωννύουσιν, αὐτὴ δ' εἰσφέρει μὲν ἠλακάτην καὶ
τὴν ἄτρακτον, ἐρίῳ δὲ τὴν θύραν περιστέφει τοῦ ἀνδρός);
ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀληθές, ὅτι νεανίας
ἦν τις λαμπρὸς ἐν τοῖς πολεμικοῖς καὶ τἆλλα χρηστὸς
ὄνομα Ταλάσιος· ἐπεὶ δ' ἥρπαζον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς τῶν
272 Σαβίνων θυγατέρας ἐλθούσας ἐπὶ θέαν, | ἐκομίζετο τῷ
Ταλασίῳ παρθένος ἐκπρεπὴς τὴν ὄψιν ὑπὸ δημοτικῶν
τινων καὶ πελατῶν τοῦ Ταλασίου, βοώντων ὑπὲρ ἀσφα-
λείας καὶ τοῦ μηδένα πελάζειν μηδ' ἀντιλαμβάνεσθαι
τῆς παιδός, ὡς Ταλασίῳ γυνὴ φέροιτο. τιμῶντες οὖν οἱ
λοιποὶ τὸν Ταλάσιον καὶ συνευχόμενοι καὶ συνευφημοῦν-

---

7 cf. Iustin. Inst. III 29, 3   8 cf. 1061 c   9 [Val. Max.] de Praenom. 7   Plin. H. N. VIII 48 (74)   14 cf. Fest. Talassionem p. 478   Paul Ep. Fest. in pelle p. 102   19 v. Rom. 15 v. Pomp. 4 Liv. I 9 Dion. Hal. II 18   Plin. H. N. XXIX 2 (9)

---

2 Γάιος E γαὶς *O*   6 ἄλλως E ἄλλοις *O*   10 Σάγκου? Bern.   12 ἄτρακτοι *Π*   16 τάλασον α³ Xyl. τάλαντον *Ω*   24 πελαστῶν *Ω* corr. Wy.

τες εἵποντο καὶ παρέπεμπον· ὅθεν, εὐτυχοῦς γάμου γενομένου, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰθίσθησαν ἐπιφωνεῖν τὸν B Ταλάσιον, ὥσπερ Ἕλληνες τὸν Ὑμέναιον;

32. 'Διὰ τί τοῦ Μαΐου μηνὸς περὶ τὴν πανσέληνον ἀπὸ τῆς ξυλίνης γεφύρας εἴδωλα ῥιπτοῦντες ἀνθρώπων εἰς τὸν ποταμὸν Ἀργείους τὰ ῥιπτούμενα καλοῦσιν;' ἢ τὸ παλαιὸν οἱ περὶ τὸν τόπον οἰκοῦντες βάρβαροι τοὺς ἁλισκομένους Ἕλληνας οὕτως ἀπώλλυσαν, Ἡρακλῆς δὲ θαυμασθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἔπαυσε μὲν τὴν ξενοκτονίαν, ἐδίδαξε δὲ τὸ ἔθος καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν ἀπομιμουμένους εἴδωλα ῥιπτεῖν; Ἀργείους δὲ τοὺς Ἕλληνας οἱ παλαιοὶ πάντας ὁμαλῶς προσηγόρευον. εἰ μὴ νὴ Δία τῶν Ἀρκάδων πολεμίους καὶ τοὺς Ἀργείους διὰ τὴν γειτνίασιν ἡγουμένων οἱ περὶ Εὔανδρον ἐκ τῆς Ἑλλάδος φυγόντες καὶ C κατοικήσαντες αὐτόθι τὴν μνησικακίαν καὶ τὴν ἔχθραν διεφύλαττον.

33. 'Διὰ τί τὸ παλαιὸν οὐκ ἐδείπνουν ἔξω χωρὶς τῶν υἱῶν ἔτι τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐχόντων;' ἢ τοῦτο μὲν καὶ Λυκοῦργος εἴθισε, τοὺς παῖδας ἐπεισάγων τοῖς φιδιτίοις, ὅπως ἐθίζωνται μὴ θηριωδῶς μηδ' ἀτάκτως ἀλλὰ μετ' εὐλαβείας ταῖς ἡδοναῖς προσφέρεσθαι, τοὺς πρεσβυτέρους οἷον ἐπισκόπους καὶ θεατὰς ἔχοντες; οὐκ ἔλαττον δὲ τούτου καὶ τὸ τοὺς πατέρας αὐτοὺς μᾶλλον αἰδεῖσθαι καὶ σωφρονεῖν τῶν υἱῶν παρόντων· ὅπου γὰρ ἀναισχυντοῦσι γέροντες, ὥς φησιν ὁ Πλάτων (Legg. 729 c), ἐνταῦθ' ἀνάγκη καὶ νέους ἀναισχυντοτάτους εἶναι.

34. 'Διὰ τί τῶν ἄλλων Ῥωμαίων ἐν τῷ Φεβρουαρίῳ μηνὶ ποιουμένων χοὰς καὶ ἐναγισμοὺς τοῖς τεθνηκόσι D Δέκιμος Βροῦτος, ὡς Κικέρων (Legg. II 21) ἱστόρη-

---

4 cf. Varr. de L. L. V 45 Ovid. Fast. V 621 Dion. Hal. I 38 Cic. pro S. Rosc. Amer. 100 17 14 b Hor. Ep. II 1, 109 19 v. Lycurg. 12 v. Num. 1 v. Rom. 16 24/5 cf. 14 b 144 f

---

23 δὲ τούτου τὸ καὶ Kurtz καὶ τὸ Richards δὲ τοῦτο καὶ Ω

κεν, ἐν τῷ Δεκεμβρίῳ τοῦτ' ἔπραττεν (ἦν δ' οὗτος ὁ Λυσιτάνειαν ἐπελθὼν καὶ πρῶτος ἐπέκεινα στρατῷ διαβὰς τὸν τῆς Λήθης ποταμόν);' πότερον, ὥσπερ ἡμέρας ληγούσης καὶ μηνὸς φθίνοντος εἰώθασιν ἐναγίζειν οἱ πολλοί, λόγον ἔχει καὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ καταστρέφοντος ἐν τῷ τελευταίῳ μηνὶ τιμᾶν τοὺς τεθνηκότας (ἔστι δὲ τῶν μηνῶν τελευταῖος ὁ Δεκέμβριος); ἢ χθονίων μὲν αἱ τιμαὶ θεῶν, τιμᾶν δὲ τοὺς χθονίους ὡραῖόν E *ἐστι τῶν καρπῶν ἁπάντων εἰληφότων συντέλειαν; ἢ ὅτε κινοῦσι τὴν γῆν ἀρχόμενοι σπόρου, μεμνῆσθαι μάλιστα τῶν κάτω προσήκει; ἢ Κρόνῳ μὲν οὗτος ὁ μὴν ὑπὸ Ῥωμαίων καθιέρωται, Κρόνον δὲ τῶν κάτω θεῶν οὐ τῶν ἄνω νομίζουσιν; ἢ μεγίστης αὐτοῖς ἑορτῆς τῶν Κρονίων καθεστώσης καὶ συνουσίας τε πλείστας καὶ ἀπολαύσεις ἔχειν δοκούσης ἔδοξε καὶ ταύτης ἀπονέμειν τινὰς ἀπαρχὰς τοῖς τεθνηκόσιν; ἢ τοῦτο, μόνον Βροῦτον ἐναγίζειν ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ, καθόλου ψεῦδός ἐστι; καὶ γὰρ τῇ Λαρεντίᾳ ποιοῦσι τὸν ἐναγισμὸν καὶ χοὰς ἐπιφέρουσιν ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ Δεκεμβρίου μηνός.*

35. *'Διὰ τί δὲ τὴν Λαρεντίαν, ἑταίραν γεγενημένην,* F *οὕτω τιμῶσιν;' ἄλλην γὰρ εἶναι Λαρεντίαν Ἄκκαν ἱστοροῦσι τὴν Ῥωμύλου τροφόν, ἣν τῷ Ἀπριλλίῳ μηνὶ τιμῶσι. τῇ δ' ἑταίρᾳ Λαρεντίᾳ Φαβόλαν ἐπίκλησιν εἶναι λέγουσιν, ἐγνωρίσθη δὲ διὰ τοιαύτην αἰτίαν. ζάκορός τις Ἡρακλέους ὡς ἔοικεν ἀπολαύων σχολῆς ἔθος εἶχεν ἐν πεττοῖς καὶ κύβοις τὰ πολλὰ διημερεύειν· καί ποτε, τῶν εἰωθότων παίζειν σὺν αὐτῷ καὶ μετέχειν τῆς τοιαύτης διατριβῆς κατὰ τύχην μηδενὸς παρόντος, ἀδημονῶν τὸν*

---

2 Liv. Epit. LV 20 Strab. III 3, 4 Plin. H. N. IV 21 (35) Flor I 33, 12 **4** 268 ss. **13** Comp. Num. et Lycurg. 1 **20** v. Rom. 4, 5 Gell. VII 7 Macrob. I 10, 12 Varr. de L. L. VI 23 Ant. Div. 14, 16 (Merk.)

---

2 *Λυσιδάνειαν* Φ **13** *ἑορτῆς* om. E **16/17** *τοῦτο] τὸ . . . ἐναγίσαι* Wy. **19** *τάφον* Xyl. *τάρον* Ω

θεὸν προυκαλεῖτο διαβαλέσθαι τοῖς κύβοις πρὸς αὐτὸν ὥσπερ ἐπὶ ῥητοῖς, νικήσας μὲν εὑρέσθαι τι παρὰ τοῦ θεοῦ χρηστόν, ἂν δὲ λειφθῇ, | δεῖπνον αὐτὸς τῷ θεῷ 273 παρασχεῖν καὶ μείρακα καλὴν συναναπαυσομένην. ἐκ τούτου δὲ τοὺς κύβους προθέμενος τὸν μὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, τὸν δ᾽ ὑπὲρ τοῦ θεοῦ βαλὼν ἐλείφθη. ταῖς οὖν προκλήσεσιν ἐμμένων τράπεζάν τε λαμπροτέραν παρεσκεύασε τῷ θεῷ, καὶ τὴν Λαρεντίαν παραλαβὼν ἐμφανῶς ἑταιροῦσαν εἱστίασε καὶ κατέκλινεν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς θύρας ἀπιὼν ἔκλεισε. λέγεται δὲ νύκτωρ ἐντυχεῖν αὐτῇ τὸν θεὸν οὐκ ἀνθρωπίνως καὶ κελεῦσαι βαδίζειν ἕωθεν εἰς ἀγοράν, ᾧ δ᾽ ἂν ἐντύχῃ πρώτῳ, προσέχειν μάλιστα καὶ B ποιεῖσθαι φίλον. ἀναστᾶσαν οὖν τὴν Λαρεντίαν βαδίζειν, καὶ συντυχεῖν τινι τῶν πλουσίων, ἀγάμων δὲ καὶ παρηκμακότων, ὄνομα Ταρρουτίῳ· γνωρισθεῖσαν δὲ τούτῳ καὶ ζῶντος ἄρχειν τοῦ οἴκου καὶ κληρονομῆσαι τελευτήσαντος· ὕστερον δὲ χρόνοις αὐτὴν τελευτῶσαν τῇ πόλει τὴν οὐσίαν ἀπολιπεῖν· διὸ τὰς τιμὰς ἔχειν ταύτας.

36. ‘Διὰ τί πύλην μίαν θυρίδα καλοῦσι (τὴν γὰρ ‘φαινέστραν’ τοῦτο σημαίνει), καὶ παρ᾽ αὐτὴν ὁ καλούμενος Τύχης θάλαμός ἐστι;’ πότερον ὅτι Σέρβιος ὁ βασιλεὺς εὐτυχέστατος γενόμενος δόξαν ἔσχε τῇ Τύχῃ συνεῖναι φοιτώσῃ διὰ θυρίδος πρὸς αὐτόν; ἢ τοῦτο μὲν C μῦθός ἐστιν, ἐπεὶ δὲ Ταρκυνίου Πρίσκου τοῦ βασιλέως ἀποθανόντος ἡ γυνὴ Τανακυλλὶς ἔμφρων οὖσα καὶ βασιλικὴ διὰ θυρίδος προκύψασα τοῖς πολίταις ἐνέτυχε καὶ συνέπεισεν ἀποδεῖξαι βασιλέα τὸν Σέρβιον, ἔσχε ταύτην ὁ τόπος τὴν ἐπωνυμίαν;

37. ‘Διὰ τί τῶν τοῖς θεοῖς ἀνατιθεμένων μόνα τὰ σκῦλα νενόμισται περιορᾶν ἀφανιζόμενα τῷ χρόνῳ, καὶ

---

19 cf. 322f. Ovid. Fast. VI 578 24 Liv. I 41 Dion. Hal. IV 5

---

2 καὶ νικήσας E 5. 6 τὸν E τὴν O 11 κελεῦσαι Π κολακεῦσαι Φ 20 σημαίνειν Ω corr. Kurtz

μήτε προσκυνεῖν μήτ' ἐπισκευάζειν;' πότερον ἵνα τὴν δόξαν οἰόμενοι τοῖς πρώτοις συνεκλιπεῖν ἀεί τι πρόσφα- D *τον ὑπόμνημα τῆς ἀρετῆς ζητῶσι κομίζειν; ἢ μᾶλλον ὅτι τοῦ χρόνου τὰ· σημεῖα τῆς πρὸς τοὺς πολεμίους διαφορᾶς ἀμαυροῦντος, αὐτοὺς ἀναλαμβάνειν καὶ καινοποιεῖν ἐπίφθονόν ἐστι καὶ φιλαπέχθημον; οὐδὲ γὰρ παρ' Ἕλλησιν οἱ πρῶτοι λίθινον καὶ χαλκοῦν στήσαντες τρόπαιον εὐδοκιμοῦσι.*

38. *'Διὰ τί Κόιντος Μέτελλος ἀρχιερεὺς γενόμενος καὶ τἄλλα δοκῶν·φρόνιμος εἶναι καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ ἐκώλυεν οἰωνίζεσθαι μετὰ τὸν Σεξτίλιον μῆνα τὸν νῦν Αὔγουστον προσαγορευόμενον;' πότερον ὅτι καθάπερ ἡμέρας ἀκμαζούσης ἢ ἀρχομένης πράττομεν τὰ τοιαῦτα καὶ μηνὸς ἱσταμένου καὶ αὐξομένου, τὰς δ' ἀποκλίτους* E *ὡς ἀχρηματίστους φυλαττόμεθα, παραπλησίως τὸν μετὰ μῆνας ὀκτὼ χρόνον ὥσπερ ἑσπέραν τινὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δείλην ἀποκλίνοντος ἤδη καὶ φθίνοντος* ⟨*δεῖ*⟩ *νομίζειν; ἢ καὶ τοῖς ὄρνισι χρηστέον ἀκμαίοις καὶ τελείοις; εἰσὶ δὲ πρὸ τοῦ θέρους τοιοῦτοι· περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον οἱ μὲν ἀσθενεῖς καὶ νοσώδεις, οἱ δὲ νεοσσοὶ καὶ ἀτελεῖς, οἱ δὲ παντάπασι φροῦδοι διὰ τὴν ὥραν ἐκτοπίζοντες.*

39. *'Διὰ τί τοῖς μὴ στρατευομένοις μὲν ἐν στρατοπέδῳ δ' ἄλλως ἀναστρεφομένοις οὐκ ἐξῆν ἄνδρα βαλεῖν πολέμιον οὐδὲ τρῶσαι;' καὶ τοῦτο Κάτων* (Ep. fr. 4 Jordan) *ὁ πρεσβύτης ἐν ἐπιστολῇ τινι δεδήλωκε, γράφων πρὸς τὸν υἱὸν καὶ κελεύων, εἰ παρεθείη τῆς στρα-* F *τείας ἀποπληρώσας τὸν χρόνον, ὑποστρέφειν, ἢ προσμένοντα λαβεῖν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸ ἐξεῖναι τρῶσαι*

---

8 Diod. Sic. XIII 24 7 Cic. de inv. II 23 Flor. I 37 9 Q. Caecilius Metellus Pius cos. 674/80 (W. Fowler in Rose) 24 cf. Cic. de off. I 37

---

1 προσκυνεῖν] προσκαινοῦν vel προσκονιᾶν Wy. προσκαττύειν Naber κινεῖν Po. 6 Φιλαπέχθημον Bern. φιλαπεχθῆμον Ω 15 ἀχρήστους E 17 add. Mez.

καὶ ἀνελεῖν πολέμιον. πότερον ὅτι τὴν ἀνάγκην μόνην ἐξουσίαν εἶναι δεῖ τοῦ ἀνελεῖν ἄνθρωπον, ὁ δ' ἄνευ νόμου καὶ προστάγματος τοῦτο ποιῶν ἀνδροφόνος ἐστί (διὸ καὶ Χρυσάνταν ἐπήνεσεν ὁ Κῦρος, ὅτι μέλλων ἀναιρεῖν πολέμιον καὶ τὴν κοπίδα διηρμένος ἀκούσας τὸ ἀνακλητικὸν ἀφῆκε τὸν ἄνδρα καὶ οὐκ ἔπαισεν ὡς κεκωλυμένος); ἢ δεῖ τὸν συνιστάμενον πολεμίοις καὶ μαχόμενον, | ἂν ἀποδειλιάσῃ, μὴ ἀνυπεύθυνον εἶναι μηδ' 274 *ἀθῷον; οὐ γὰρ οὕτω βαλών τινα καὶ τρώσας ὠφέλησεν, ὡς φυγὼν καὶ ἀναχωρήσας ἔβλαψεν. ὁ μὲν οὖν ἀφειμένος στρατείας ἀπήλλακται τῶν στρατιωτικῶν νόμων, ὁ δ' αἰτησάμενος τὸ πράττειν τὰ τῶν στρατευομένων πάλιν ἑαυτὸν ὑπεύθυνον τῷ νόμῳ καὶ τῷ στρατηγῷ δέδωκεν.*

40. *'Διὰ τί τῷ ἱερεῖ τοῦ Διὸς οὐκ ἔξεστιν ἐν ὑπαίθρῳ ἀλείφεσθαι;' πότερον ὅτι καὶ παῖδας γυμνοῦσθαι πατρὸς ὁρῶντος καὶ πενθεροῦ γαμβρὸν οὐχ ὅσιον ἦν οὐδὲ καλόν, οὐδὲ συνελούοντο τὸ παλαιὸν ἀλλήλοις; πατὴρ δ' ὁ Ζεὺς* B *καὶ τὸ ἐν ὑπαίθρῳ μάλιστά πως εἶναι δοκεῖ τοῦ Διὸς ἐνώπιον· ἤ, καθάπερ ἐν ναῷ καὶ ἱερῷ γυμνοῦν ἑαυτὸν ἀθέμιτόν ἐστιν, οὕτω τὸν ὕπαιθρον ἀέρα καὶ τὸν ὑπουράνιον, ὄντα καὶ θεῶν καὶ δαιμόνων μεστόν, ἐξευλαβοῦντο; διὸ καὶ τὰ πολλὰ τῶν ἀναγκαίων ὑπὸ στέγῃ δρῶμεν ἐπικρυπτόμενοι καὶ ἐπικαλυπτόμενοι ταῖς οἰκίαις πρὸς τὸ θεῖον. ἢ τὰ μὲν μόνῳ τῷ ἱερεῖ, τὰ δὲ πᾶσιν ὑπὸ τοῦ νόμου προστέτακται διὰ τοῦ ἱερέως; διὸ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μὲν στεφανηφορεῖν καὶ κομᾶν καὶ ⟨μὴ⟩ σιδηροφορεῖν μηδὲ τοῖς Φωκέων ὅροις ἐμβαίνειν ἴδια λειτουργήματα τοῦ ἄρχοντός ἐστι, τὸ δ' ὀπώρας μὴ γεύεσθαι πρὸ* C

4 Xenophon. Cyropaed. IV 1, 3 Comp. Pelop. et Marcell. 3
15 Gell. X 15 21 cf. Hesiod. Op. 730

1 *διὰ τὴν?* Po. 2 *εἶναι*] *δοῦναι* Kurtz 21 *τὸν* post *καὶ* om. E Hu. *ἐπουράνιον* dvx 25 *ἢ* E Mez. om. O 27 *μὴ* add. Mez.

ἰσημερίας μετοπωρινῆς μηδ' ἄμπελον τέμνειν πρὸ ἰσημερίας ἐαρινῆς ὁμοῦ τι πᾶσι δηλοῦται διὰ τοῦ ἄρχοντος· ἑκατέρου γὰρ ὁ καιρὸς ἐκεῖνός ἐστι. τὸν αὐτὸν οὖν τρόπον ὡς ἔοικε καὶ τοῦ παρὰ Ῥωμαίοις ἱερέως ἴδιόν ἐστι τὸ μήθ' ἵππῳ χρῆσθαι μήτε πλείονας νύκτας ἀποδημεῖν τριῶν μήτ' ἀποτίθεσθαι τὸν πῖλον, ἀφ' οὗ καὶ 'φλᾶμεν' κέκληται, πολλὰ δ' ἄλλα δηλοῦται πᾶσι
D διὰ τοῦ ἱερέως· ὧν ἕν ἐστι καὶ τὸ ἐν ὑπαίθρῳ μὴ ἀλείφεσθαι. τὸ γὰρ ξηραλοιφεῖν ὑφεωρῶντο Ῥωμαῖοι σφόδρα, καὶ τοῖς Ἕλλησιν οἴονται μηδὲν οὕτως αἴτιον δουλείας γεγονέναι καὶ μαλακίας, ὡς τὰ γυμνάσια καὶ τὰς παλαίστρας, πολὺν ἄλυν καὶ σχολὴν ἐντεκούσας ταῖς πόλεσι καὶ κακοσχολίαν καὶ τὸ παιδεραστεῖν καὶ τὸ διαφθείρειν τὰ σώματα τῶν νέων ὕπνοις καὶ περιπάτοις καὶ κινήσεσιν εὐρύθμοις καὶ διαίταις ἀκριβέσιν, ὑφ' ὧν ἔλαθον ἐκρυέντες τῶν ὅπλων καὶ ἀγαπήσαντες ἀνθ' ὁπλιτῶν καὶ ἱππέων ἀγαθῶν εὐτράπελοι καὶ παλαιστρῖται καὶ καλοὶ
E λέγεσθαι. ταῦτα γοῦν ἔργον ἐστὶν ἀποφυγεῖν εἰς ὕπαιθρον ἀποδυομένους· οἱ δὲ κατ' οἰκίαν ἀλειφόμενοι καὶ θεραπεύοντες ἑαυτοὺς οὐδὲν ἁμαρτάνουσι.

41. 'Διὰ τί τὸ παλαιὸν νόμισμα πῇ μὲν εἶχεν Ἰανοῦ διπρόσωπον εἰκόνα, πῇ δὲ πλοίου πρύμναν ἢ πρῷραν ἐγκεχαραγμένην;' πότερον ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν ἐπὶ τιμῇ τοῦ Κρόνου πλοίῳ διαπεράσαντος εἰς Ἰταλίαν, ἢ τοῦτο μὲν ἔστιν ἐπὶ πολλῶν λέγειν (καὶ γὰρ Ἰανὸς καὶ Εὔανδρος καὶ Αἰνείας ἐκ θαλάττης προσεκομίσθησαν), ἐκεῖνο δ' ἄν τις μᾶλλον εἰκάσειεν, ὅτι τὰ μὲν καλὰ ταῖς πόλεσίν ἐστι τὰ δ' ἀναγκαῖα, καὶ μέγιστον τῶν μὲν
F καλῶν ἡ εὐνομία τῶν δ' ἀναγκαίων ἡ εὐπορία; ἐπεὶ

---

6 Varr. de L.L. V 84   11 cf. 8c 192d v. Philopoem. 3,4 Cic. Tusc. Disp. IV 33 Plato de Legg. VIII 832e   21 Macrob. Sat. I 7,19 Athen. XV 692e   21 Ovid. Fast. I 230

---

6 πῆλον Φ   9 ξυραλοιφεῖν E   12 ἐντικτούσας E   17 καὶ ante καλοὶ om. E

τοίνυν εὐνομίαν μὲν Ἰανὸς κατέστησεν αὐτοῖς ἐξημερώσας τὸν βίον, ἀφθονίαν δὲ παρέχει τῶν ἀναγκαίων ὁ ποταμὸς πλώιμος ὢν καὶ τὰ μὲν ἐκ θαλάττης τὰ δ' ἀπὸ τῆς χώρας κατακομίζων, σύμβολον ἔσχε τὸ νόμισμα τοῦ μὲν νομοθέτου τὸ δίμορφον ὡς εἴρηται διὰ τὴν μεταβολήν, τοῦ δὲ ποταμοῦ τὸ πορθμεῖον. ἑτέρῳ δ' ἐχρήσαντο νομίσματι βοῦν ἔχοντι καὶ πρόβατον καὶ ὗν παράσημον, εὐποροῦντες ἀπὸ τῶν θρεμμάτων μάλιστα καὶ τὴν περιουσίαν ἀπὸ τούτων ἔχοντες· διὸ καὶ τῶν ὀνομάτων πολλὰ
τοῖς παλαιοῖς Συίλ|λιοι καὶ Βουβολκοὶ καὶ Πόρκιοι ἦσαν, 275
ὡς Φενεστέλλας (Annal. fr. 5 Peter) εἴρηκεν.

42. 'Διὰ τί τῷ τοῦ Κρόνου ναῷ χρῶνται ταμείῳ τῶν δημοσίων χρημάτων, ἅμα δὲ καὶ φυλακτηρίῳ τῶν συμβολαίων;' πότερον ὅτι δόξα κατεῖχε καὶ λόγος οὐκ εἶναι πλεονεξίαν ἐν ἀνθρώποις οὐδ' ἀδικίαν Κρόνου βασιλεύοντος, ἀλλὰ πίστιν καὶ δικαιοσύνην; ἢ ὅτι καρπῶν εὑρετὴς καὶ γεωργίας ἡγεμὼν ὁ θεός; ἡ γὰρ ἅρπη τοῦτο σημαίνει καὶ οὐχ ὡς γέγραφεν Ἀντίμαχος (fr. 35 Kinkel) Ἡσιόδῳ (Th. 178) πειθόμενος

'λέχρις δὲ δρεπάνῳ τέμνων ἀπὸ μήδεα πατρὸς
Οὐρανοῦ Ἀκμονίδεω λάσιος Κρόνος ἀντιτέτυκτο·'

καρπῶν δ' ἀφθονία καὶ διάθεσις γένεσίς ἐστι νομίσματος· διὸ τὸν αἴτιον καὶ φύλακα ποιοῦνται τῆς εὐδαιμο- B
νίας. μαρτυρεῖ δὲ τούτῳ τὸ τὰς ἀγομένας δι' ἐννέα ἡμερῶν ἐπ' ἀγορὰν συνόδους, νουνδίνας δὲ καλουμένας, ἱερὰς τοῦ Κρόνου νομίζεσθαι· πράσεως γὰρ καὶ ὠνῆς περιουσία καρπῶν ἀρχὴν παρέσχεν. ἢ ταῦτα μέν ἐστι παλαιά, πρῶτος δὲ ταμεῖον ἀπέδειξε τὸ Κρόνιον τῶν

5 cf p. 269 a   10 v. Public. 11   12 v. Public. 12   15 Macrob. Saturn. I 7, 24

1 εὐνομίαν Φ εὐκοσμίαν Π²   6 τὸ E om. O   10 Συέλλιοι Ω corr. Bern. Φενεστέλλας pro Φαινεστέλλας idem   16 εὑρετὴς Φ ἀρετῆς Π   17 καὶ Richards ἢ Ω   20 λέχρις Xyl. λέχριε Ω

βασιλέων καταλυθέντων Οὐαλέριος Ποπλικόλας πειθόμενος εὐερκῆ καὶ καταφανῆ καὶ δυσεπιβούλευτον εἶναι τὸν τόπον;

43. *'Διὰ τί δ' οἱ πρεσβεύοντες εἰς Ῥώμην ὁποθενοῦν ἐπὶ τὸν τοῦ Κρόνου ναὸν βαδίζοντες ἀπογράφονται πρὸς* C *τοὺς ἐπάρχους τοῦ ταμείου;' πότερον ὡς ξένου τοῦ Κρόνου γενομένου καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ξένοις χαίροντος; ἢ καὶ τοῦτο λύεται τῇ ἱστορίᾳ; τὸ γὰρ παλαιὸν ὡς ἔοικεν οἱ ταμίαι ξένια τοῖς πρεσβεύουσιν ἔπεμπον (ἐκαλεῖτο δὲ 'λαύτια' τὰ πεμπόμενα) καὶ νοσούντων ἐπεμέλοντο καὶ τελευτήσαντας ἔθαπτον ἐκ δημοσίου, νῦν δ' ὑπὸ πλήθους τῶν ἀφικνουμένων πρέσβεων ἐκλέλειπται τὸ τῆς δαπάνης μένει δ' ἔτι τὸ τοῖς ἐπάρχοις τοῦ ταμείου προεντυγχάνειν διὰ τῆς ἀπογραφῆς.*

44. *'Διὰ τί τῷ ἱερεῖ τοῦ Διὸς οὐκ ἔξεστιν ὀμόσαι;' πότερον ὅτι βάσανός τις ἐλευθέρων ὁ ὅρκος ἐστί, δεῖ δ' ἀβασάνιστον εἶναι καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ* D *ἱερέως; ἢ ὅτι περὶ μικρῶν ἀπιστεῖσθαι τὸν τὰ θεῖα καὶ μέγιστα πεπιστευμένον οὐκ εἰκός ἐστιν; ἢ ὅτι πᾶς ὅρκος εἰς κατάραν τελευτᾷ τῆς ἐπιορκίας, κατάρα δὲ δύσφημον καὶ σκυθρωπόν; ὅθεν οὐδ' ἄλλοις ἐπαρᾶσθαι νομίζεται τοὺς ἱερεῖς. ἐπῃνέθη γοῦν Ἀθήνησιν ἡ ἱέρεια μὴ θελήσασα καταράσασθαι τῷ Ἀλκιβιάδῃ τοῦ δήμου κελεύοντος· ἔφη γὰρ εὐχῆς οὐ κατάρας ἱέρεια γεγονέναι. ἢ κοινὸς ὁ τῆς ἐπιορκίας κίνδυνος, ἂν ἀνὴρ ἀσεβὴς καὶ ἐπίορκος εὐχῶν κατάρχηται καὶ ἱερῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως;*

E **45.** *'Διὰ τί τῶν Οὐινεραλίων τῇ ἑορτῇ πολὺν οἶνον ἐκχέουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης;' πότερον, ὡς οἱ*

---

9 cf. Liv. XLV 13, 12 15 Gell. X 15 Liv. XXXI 50, 7 23 v. Alcibiad. 22 27 Varr. de R. R. I 1, 6 Ovid. Fast. IV 877 Dion. Hal. I 65, 2 Plin. H. N. XIV 12 (14) Fest. Rustica Vinalia p. 322

---

9 *πρέσβευσιν* *Φ* 10 *λαύτια* Abresch *λαύτεια* *Ω* 13 *τὸ* E om. *O* 25 *ἀσεβὴς* vzx(?) *εὐσεβὴς* *O* 27 *Οὐιναλίων* Ursinus

πλεῖστοι λέγουσι, Μεζέντιος ὁ Τυρρηνῶν στρατηγὸς ἔπεμψε πρὸς Αἰνείαν σπενδόμενος ἐπὶ τῷ λαβεῖν τὸν ἐπέτειον οἶνον· ἀρνησαμένου δ' ἐκείνου τοῖς Τυρρηνοῖς ὑπέσχετο κρατήσας μάχῃ δώσειν τὸν οἶνον· Αἰνείας δὲ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ πυθόμενος τοῖς θεοῖς τὸν οἶνον καθιέρωσε, καὶ μετὰ τὸ νικῆσαι συναγαγὼν τὸ καρπευθὲν ἐξέχεε πρὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης· ἢ καὶ τοῦτο σύμβολόν ἐστι τοῦ χρῆναι νήφοντας ἑορτάζειν ἀλλὰ μὴ μεθύοντας, ὡς τῶν θεῶν μᾶλλον τοῖς ἐκχέουσι χαιρόντων τὸν πολὺν ἄκρατον ἢ τοῖς πίνουσι;

46. 'Διὰ τί τὸν τῆς Ὅρτας ναὸν ἀνεῳγμένον εἶχον F
οἱ παλαιοὶ διὰ παντός;' πότερον, ὡς Ἀντίστιος Λαβεὼν (Huschke[6] p. 58 fr. 20) ἱστόρηκε, τοῦ παρορμᾶν 'ὁρτάρι' λεγομένου, τὴν οἷον ἐγκελευομένην πρὸς τὰ καλὰ καὶ παρορμῶσαν θεὸν Ὅρταν λεγομένην ᾤοντο δεῖν ὡς ἐνεργὸν ἀεὶ μηδέποτε μέλλειν μηδ' ἀποκεκλεῖσθαι μηδ' ἐλιννύειν· ἢ μᾶλλον ὡς νῦν ὀνομάζουσιν αὐτὴν Ὥραν μηκυνομένης τῆς προτέρας συλλαβῆς, ἐπιστρεφῆ τινα καὶ πολυωρητικὴν θεόν, | ἣν διαφυλακτικὴν καὶ φροντιστικὴν οὖσαν 276
οὐδέποτε ῥάθυμον οὐδ' ὀλίγωρον εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων ἐνόμιζον; ἤ, καθάπερ ἄλλα πολλά, καὶ τοῦτο τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἐστὶ καὶ δηλοῖ θεὸν ἐπισκοποῦσαν καὶ ἐφορῶσαν; ὅθεν ὡς ἀκοιμήτου καὶ ἀύπνου διὰ παντὸς ἀνεῳγμένον ἦν τὸ ἱερὸν αὐτῆς. εἰ μέντοι τὴν ὥραν ὀρθῶς ὁ Λαβεὼν ἀπὸ τοῦ παρορμᾶν ὠνομάσθαι δέδεκται, σκόπει μὴ τὸν 'ὡράτορα' προτρεπτικόν τινα καὶ παρορμητικὸν ὄντα σύμβουλον ἢ δημαγωγὸν οὕτως ὠνομάσθαι φατέον, οὐκ ἀπὸ τῆς ἀρᾶς καὶ εὐχῆς ὡς ἔνιοι λέγουσι.

---

11 cf. Ovid. Met. XIV 851

---

1 Μεζέντιος Xyl. βυζάντιος Ω   11 ὅρτας 13 ὁρτάρι 15 ὅρταν Ω   12 Ἀντίστιχος Λάκων Ω corr. Xyl.   16 ἐλιννύειν Xyl. κλειννύειν Ω   25 Λάκων E   δέδεκται Bern. δέδεικται Ω

B **47.** *'Διὰ τί τὸ τοῦ Ἡφαίστου ἱερὸν ἔξω πόλεως ὁ Ῥωμύλος ἱδρύσατο;' πότερον διὰ τὴν μυθολογουμένην πρὸς Ἄρη ζηλοτυπίαν τοῦ Ἡφαίστου δι' Ἀφροδίτην υἱὸς εἶναι δοκῶν Ἄρεος οὐκ ἐποιήσατο σύνοικον οὐδ' ὁμόπολιν αὐτόν; ἢ τοῦτο μὲν ἀβέλτερον, ᾠκοδομήθη δ' ὁ ναὸς ἐξ ἀρχῆς συνέδριον καὶ βουλευτήριον ἀπόρρητον αὐτῷ μετὰ Τατίου τοῦ συμβασιλεύσαντος, ὅπως συνιόντες ἐνταῦθα μετὰ τῶν γερόντων ἄνευ τοῦ παρενοχλεῖσθαι καθ' ἡσυχίαν βουλεύοιντο περὶ τῶν πραγμάτων; ἢ πρὸς ἐμπρησμὸν ἄνωθεν ἐπισφαλῶς τῆς Ῥώμης ἐχούσης ἔδοξε τιμᾶν μὲν ἐξοικίσαι δὲ τῆς πόλεως τὸν θεόν;*

C **48.** *'Διὰ τί τῇ τῶν Κωνσυαλίων ἑορτῇ καὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ὄνους στεφανοῦσι καὶ σχολάζειν ἐῶσι;' πότερον ὅτι Ποσειδῶνι μὲν ἄγουσιν Ἱππείῳ τὴν ἑορτὴν ὁ δ' ὄνος τῷ ἵππῳ συναπολαύει καὶ συμμετέχει τῆς ἀδείας; ἢ ὅτι ναυτιλίας φανείσης καὶ κομιδῆς κατὰ θάλατταν ὑπῆρξέ τις ἀμωσγέπως ῥᾳστώνη καὶ ἀνάπαυσις τοῖς ὑποζυγίοις;*

49. *'Διὰ τί τοὺς παραγγέλλοντας ἀρχὴν ἔθος ἦν ἐν ἱματίῳ τοῦτο ποιεῖν ἀχίτωνας, ὡς Κάτων* (Orig. VII 11 J.) *ἱστόρηκε;' πότερον ἵνα μὴ δεκάζωσιν ἀργύριον ἐν τῷ κόλ-*
D *πῳ κομίζοντες; ἢ μᾶλλον ὅτι τοὺς ἀξίους ἄρχειν οὐ γένεσιν οὐδὲ χρήμασιν οὐδὲ δόξαις ἀλλὰ τραύμασι καὶ ὠτειλαῖς ἔκρινον; ὅπως οὖν ταῦτα καθορῷτο τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἀχίτωνες ἐπὶ τὰς παραγγελίας κατῄεσαν; ἢ καθάπερ τῷ δεξιοῦσθαι καὶ παρακαλεῖν καὶ ὑποπίπτειν, οὕτω τῇ γυμνότητι ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς ἐδημαγώγουν;*

50. *'Διὰ τί ὁ ἱερεὺς τοῦ Διὸς ἀποθανούσης αὐτῷ τῆς γυναικὸς ἀπετίθετο τὴν ἀρχήν, ὡς Ἀτήιος* (Huschke[6]

---

1 v. Rom. 14 10 Vitruv. I 7, 1 12 v. Rom. 14 Dion. Hal. II 31, 2 Liv. I 9, 6 19 v. Coriol. 14 28 Gell. X 15

---

12 *Κωνσυαλίων* Mez. *Κωνσταλίων* Ω 19 *ἀρχὴν* Mez. *ἄρχειν* Ω 25 *παραγγελίας* Wy. *ἐπαγγελίας* Ω 29 *Ἀτήιος* Mez. *τήιος* Ω

p. 66 fr. 12) ἱστόρηκε;' πότερον ὅτι τοῦ μὴ λαβόντος ὁ λαβὼν εἶτ' ἀποβαλὼν γυναῖκα γαμετὴν ἀτυχέστερος; ὁ μὲν γὰρ τοῦ γεγαμηκότος οἶκος τέλειος, ὁ δὲ τοῦ γήμαντος εἶτ' ἀποβαλόντος οὐκ ἀτελὴς μόνον ἀλλὰ καὶ πεπηρωμένος· ἢ συνιερᾶται μὲν ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί (ὡς
καὶ πολλὰ τῶν ἱερῶν οὐκ ἔστι δρᾶσαι μὴ γαμετῆς E
συμπαρούσης), τὸ δὲ γαμεῖν εὐθὺς ἑτέραν ἀποβαλόντα τὴν προτέραν οὔτ' ἴσως δυνατὸν οὔτ' ἄλλως ἐπιεικές; ὅθεν οὐδ' ἀποπέμψασθαι πρότερον ἐξῆν, οὐδὲ νῦν ὡς ἔοικεν ἔξεστιν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῶν ἐπέτρεψεν ἐντευχθεὶς Δομετιανός· οἱ δ' ἱερεῖς παρεγένοντο τῇ τοῦ γάμου διαλύσει, πολλὰ φρικώδη καὶ ἀλλόκοτα καὶ σκυθρωπὰ δρῶντες. ἧττον δ' ἄν τις τοῦτο θαυμάσειε προσιστορήσας, ὅτι καὶ τῶν τιμητῶν θατέρου τελευτήσαντος ἔδει
καὶ τὸν ἕτερον πεπαῦσθαι τῆς ἀρχῆς· ἀποθανόντος δὲ F
τιμητοῦ Λιβίου Δρούσου, Σκαῦρος Αἰμίλιος συνάρχων οὐκ ἐβούλετο τὴν ἀρχὴν ἀπείπασθαι, μέχρι οὗ τῶν δημάρχων τινὲς αὐτὸν ἐκέλευον εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπάγεσθαι.

51. 'Διὰ τί τῶν Λαρητῶν, οὓς ἰδίως 'πραιστίτεις' καλοῦσι, τούτοις κύων παρέστηκεν, αὐτοὶ δὲ κυνῶν διφθέραις ἀμπέχονται;' ἢ πραιστίτεις μὲν οἱ προεστῶτές εἰσι, τοὺς δὲ προεστῶτας οἴκου φυλακτικοὺς εἶναι προσήκει, καὶ φοβεροὺς μὲν τοῖς ἀλλοτρίοις, ὥσπερ ὁ κύων ἐστίν, ἠπίους δὲ καὶ πράους τοῖς συνοικοῦσιν; ἢ μᾶλλον, ὃ λέγουσιν ἔνιοι Ῥωμαίων, ἀληθές ἐστι καί, καθάπερ οἱ περὶ Χρύσιππον (deest in St. V. Fr.) οἴον-
ται φιλό|σοφοι φαῦλα δαιμόνια περινοστεῖν, οἷς οἱ θεοὶ 277
δημίοις χρῶνται ⟨καὶ⟩ κολασταῖς ἐπὶ τοὺς ἀνοσίους καὶ

---

1 v. Rom. 22 Paul. Ep. Fest. diffarreatio p. 65, flammeo p. 79 14 Liv. VI 27, 4 ss. 20 Ovid. Fast. V 137 24 cf. Plat. Rep. II 375a 27 361 b 419a 1051 c

---

15 ἕτερον E ἑταῖρον *O* 20 πραιστίτεις E πραιστίτης *O* 29 καὶ add. Bern.

ἀδίκους ἀνθρώπους, οὕτως οἱ Λάρητες ἐριννυώδεις τινές εἰσι καὶ ποίνιμοι δαίμονες, ἐπίσκοποι βίων καὶ οἴκων· διὸ καὶ κυνῶν δέρμασιν ἀμπέχονται, καὶ κύων πάρεδρός ἐστιν, ὡς δεινοῖς οὖσιν ἐξιχνεῦσαι καὶ μετελθεῖν τοὺς πονηρούς;

52. *'Διὰ τί τῇ καλουμένῃ Γενείτῃ Μάνῃ κύνα θύουσι καὶ κατεύχονται μηδένα χρηστὸν ἀποβῆναι τῶν οἰκογενῶν;' ἢ ὅτι δαίμων ἐστὶν ἡ Γενείτα περὶ τὰς γενέσεις καὶ τὰς λοχείας τῶν φθαρτῶν; ῥύσιν γάρ τινα σημαίνει τοὔνομα καὶ γένεσιν ἢ ῥέουσαν γένεσιν. ὥσπερ οὖν οἱ*
B *Ἕλληνες τῇ Ἑκάτῃ, καὶ τῇ Γενείτῃ κύνα Ῥωμαῖοι θύουσιν ὑπὲρ τῶν οἰκογενῶν. Ἀργείους δὲ Σωκράτης* (FHG IV p. 498) *φησὶ τῇ Εἰλιονείᾳ κύνα θύειν διὰ τὴν ῥᾳστώνην τῆς λοχείας. τὸ δὲ τῆς εὐχῆς πότερον οὐκ ἐπ' ἀνθρώπων ἐστὶν οἰκογενῶν, μηδένα χρηστὸν γενέσθαι [ἀλλὰ κυνῶν]· χαλεποὺς γὰρ εἶναι δεῖ καὶ φοβεροὺς τοὺς κύνας· ἢ διὰ τὸ χρηστοὺς κομψῶς λέγεσθαι τοὺς τελευτῶντας αἰνιττόμενοι διὰ τῆς εὐχῆς αἰτοῦνται μηδένα τῶν συνοίκων ἀποθανεῖν; οὐ δεῖ δὲ τοῦτο θαυμάζειν· καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης* (fr. 592) *ἐν ταῖς Ἀρκάδων πρὸς*
C *Λακεδαιμονίους συνθήκαις γεγράφθαι φησὶ μηδένα χρηστὸν ποιεῖν βοηθείας χάριν τοῖς λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν, ὅπερ εἶναι μηδένα ἀποκτιννύναι.*

53. *'Διὰ τί τοῖς Καπιτωλίοις θέας ἄγοντες ἔτι νῦν κηρύττουσι Σαρδιανοὺς ὠνίους, καὶ γέρων τις ἐπὶ χλευασμῷ προάγεται παιδικὸν ἐναψάμενος περιδέραιον, ὃ καλοῦσι βοῦλλαν;' ἢ ὅτι Ῥωμύλῳ πολὺν χρόνον ἐπολέμη-*

---

6 Plin. H. N. XXIX 4 (14) Macrob. Sat. I 7, 35 Fest. manes di p. 146 manuos p. 132 Paul. Ep. mane p. 112 19 cf. 292 b Hesych. *χρηστοί* 24 v. Rom. 25 Fest. Sardi venales p. 428

---

13 *Εἰλειθυίᾳ* Amyot 16 *ἀλλὰ κυνῶν* add. E om. *O* 17 *ἢ νὴ Δία?* Bern. *ἀχρήστους καὶ κομψοὺς Ω* corr. Xyl. et Polus 21 *μηδὲν ἄχρηστον Ω* 25 *γέρων Π χαίρων Φ*

σαν οἱ λεγόμενοι Οὐήιοι Τυρρηνῶν, καὶ ταύτην τὴν πόλιν ἐσχάτην εἷλε, καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους ἀπεκήρυξε μετὰ τοῦ βασιλέως ἐπισκώπτων αὐτοῦ τὴν ἠλιθιότητα καὶ τὴν ἀβελτερίαν; ἐπεὶ δὲ Λυδοὶ μὲν ἦσαν οἱ Τυρ- D *ρηνοὶ ἐξ ἀρχῆς Λυδῶν δὲ μητρόπολις αἱ Σάρδεις, οὕτω τοὺς Οὐηίους ἀπεκήρυττον· καὶ μέχρι νῦν ἐν παιδιᾷ τὸ ἔθος διαφυλάττουσι.*

54. *'Διὰ τί τὰ κρεωπώλια 'μάκελλα' καί 'μακέλλους' καλοῦσι;' πότερον ἀπὸ τῶν μαγείρων τοὔνομα διαφθαρέν, ὥσπερ ἄλλα πολλά, τῇ συνηθείᾳ κεκράτηκε (καὶ γὰρ τὸ κάππα πρὸς τὸ γάμμα συγγένειαν ἔχει παρ' αὐτοῖς· ὀψὲ γὰρ ἐχρήσαντο τῷ γάμμα Καρβιλίου Σπορίου* (Gramm. Rom. Fr. p. IX 2) *προσεξευρόντος· καὶ τὸ λάμβδα πάλιν τοῖς ἀπολισθαίνουσι τοῦ ρ δι' ἀμβλύτητα τῆς γλώττης ὑπόκειται τραυλιζόμενον)· ἢ καὶ τοῦτο λυτέον τῇ ἱστορίᾳ; λέγεται γὰρ ἐν Ῥώμῃ βίαιον ἄνδρα* E *καὶ ληστρικὸν γενόμενον καὶ περικόψαντα πολλοὺς μόγις ἁλῶναι καὶ κολασθῆναι, τοὔνομα Μάκελλον· ἐκ δὲ τῶν χρημάτων αὐτοῦ δημόσιον οἰκοδομηθῆναι κρεωπώλιον ἀπ' ἐκείνου κτησάμενον τὴν προσηγορίαν.*

55. *'Διὰ τί ταῖς Ἰανουαρίαις εἰδοῖς περιιέναι δέδοται τοῖς αὐληταῖς τὴν πόλιν ἐσθῆτας γυναικείας φοροῦντας;' ἢ διὰ τὴν λεγομένην αἰτίαν; μεγάλας γὰρ ὡς ἔοικε τιμὰς ἐκαρποῦντο τοῦ βασιλέως Νομᾶ δόντος αὐτοῖς διὰ τὴν* F *πρὸς τὸ θεῖον ὁσιότητα· ταύτας δ' ὕστερον ἀφαιρεθέντες ὑπὸ τῆς ἀνθυπατικῆς δεκαδαρχίας ἀπεχώρησαν ἐκ τῆς*

---

8 Paul. Ep. Fest. macellum p. 112 **18** Donat. in Ter. Eun. 256 Varr. de L. L. V 146, 147 **21** Ovid. Fast. VI 659 Liv. IX 30, 5 Censor. XII 2 Val. Max. II 5, 4

---

1 om. *ταύτην* E om. *τὴν* ***O*** **4/5** *οἱ Τυρρ.* del. aut post *ἐξ ἀρχῆς* ponend. vid. (hiat!) Hu. *Λυδοὶ ... Λυδῶν δὲ* om. E **5** *μητρόπολις* E *μητροπόλεις* ***O*** *αἱ* E om. ***O*** *οὕτω καὶ* αx **8** *μακέλλους* Φ *μακέλλας* Π cf. Mart. X 96 9 **12** *Καρβειλίου* Ω corr. Xyl. **17** *μόλις* zx **18** *τοὔνομα Μάκελλον* Φ *Μ. τοὔν.* Π (post *πολλούς* E)

πόλεως. ἦν οὖν ἐπιζήτησις αὐτῶν καί τις ἥπτετο δεισιδαιμονία τῶν ἱερέων ἄναυλα θυόντων. ἐπεὶ δ' οὐκ ἐπείθοντο μεταπεμπομένοις ἀλλ' ἐν Τιβοῦρι διέτριβον, ἀνὴρ ἀπελεύθερος κρύφα τοῖς ἄρχουσιν ἐπηγγείλατο κατάξειν αὐτούς. καὶ παρασκευάσας θοίνην ἄφθονον ὡς τεθυκὼς θεοῖς ἐκάλεσε τοὺς αὐλητάς· καὶ γύναια παρῆν ἅμα τῷ πότῳ καὶ παννυχὶς συνεκροτεῖτο παιζόντων καὶ χορευόν-
278 *των. εἶτ' ἐξαίφνης ὁ ἄνθρωπος ἐμβαλὼν λόγον ὡς τοῦ | πάτρωνος ἐπιόντος αὐτῷ καὶ ταραττόμενος συνέπεισε τοὺς αὐλητὰς ἀναβάντας ἐφ' ἁμάξας δέρρεσι κύκλῳ περικαλυπτομένας εἰς τὸ Τιβοὺρ κομίζεσθαι. τοῦτο δ' ἦν ἀπάτη· περιαγαγὼν γὰρ τὰς ἁμάξας οὐ συνορῶντας αὐτοὺς διὰ τὸν οἶνον καὶ τὸ σκότος ἔλαθεν εἰς Ῥώμην καταγαγὼν ἅπαντας ἕωθεν· ἐτύγχανον δ' οἱ πολλοὶ διὰ τὴν παννυχίδα καὶ τὸν πότον ἐν ἐσθῆσιν ἀνθιναῖς καὶ γυναικείαις ὄντες. ὡς οὖν ἐπείσθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχόν-*
B *των καὶ διηλλάγησαν, ἐνομίσθη τὴν ἡμέραν ἐκείνην οὕτως ἀμπεχομένους σοβεῖν διὰ τῆς πόλεως.*

56. *'Διὰ τί τὸ τῆς Καρμέντης ἱερὸν ἐξ ἀρχῆς δοκοῦσιν αἱ μητέρες ἱδρύσασθαι καὶ νῦν μάλιστα σέβονται;' λέγεται γάρ τις λόγος, ὡς ἐκωλύθησαν ὑπὸ τῆς βουλῆς αἱ γυναῖκες ὀχήμασι χρῆσθαι ζευκτοῖς· συνέθεντο οὖν ἀλλήλαις μὴ κυΐσκεσθαι μηδὲ τίκτειν ἀμυνόμεναι τοὺς ἄνδρας, ἄχρις οὗ μετέγνωσαν καὶ συνεχώρησαν αὐταῖς· γενομένων δὲ παίδων εὐτεκνοῦσαι καὶ πολυτεκνοῦσαι τὸ τῆς Καρμέντης ἱερὸν ἱδρύσαντο. τὴν δὲ Καρμένταν οἱ μὲν Εὐάνδρου μητέρα λέγουσιν οὖσαν ἐλθεῖν εἰς Ἰταλίαν*
C *ὀνομαζομένην Θέμιν, ὡς δ' ἔνιοι, Νικοστράτην· ἐμμέτρους δὲ χρησμοὺς ᾄδουσαν ὑπὸ τῶν Λατίνων Καρμένταν*

---

22 v. Leg. Oppiam **26** v. Rom. 21 Ovid. Fast. I 619 Serv. ad Aen. VIII 336 Dion. Hal. I 31, 1 Liv. I 7, 8 [Aur. Vict.] O. G. R. 5

---

3 *ἐν τῇ βούρι* ***Ω*** corr. Mez. **9** *καὶ καταραττόμενος* ***Φ*** **11** *Τιβοῦρι* (ex v. 3) ***Ω*** corr. Po. **22** *οὖν* E om. ***O*** **23** *κυίεσθαι* A *κύεσθαι* E **26/27** *οἱ μὲν* Wy. *οἶμαι* ***Ω***

ὀνομάζεσθαι· τὰ γὰρ ἔπη 'κάρμινα' καλοῦσιν. οἱ δὲ Μοῖραν ἡγοῦνται τὴν Καρμένταν εἶναι καὶ διὰ τοῦτο θύειν αὐτῇ τὰς μητέρας. ἔστι δὲ τοῦ ὀνόματος τὸ ἔτυμον 'ὑστερημένη νοῦ' διὰ τὰς θεοφορήσεις. ὅθεν οὐ τὰ κάρμινα τῇ Καρμέντῃ τοὔνομα παρέσχεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπ' ἐκείνης ἐκλήθη διὰ τὸ τοὺς χρησμοὺς ἐν ἔπεσι καὶ μέτροις ἐνθουσιῶσαν ᾄδειν.

57. *'Διὰ τί τῇ Ῥουμίνᾳ θύουσαι γάλα κατασπένδουσι τῶν ἱερῶν, οἶνον δ' οὐ προσφέρουσιν;' ἢ ῥοῦμαν Λατῖνοι τὴν θηλὴν καλοῦσι, καὶ Ῥουμινᾶλιν ὀνομασθῆναι λέγουσιν, παρ' ὅσον ἡ λύκαινα τῷ Ῥωμύλῳ τὴν θηλὴν παρέσχεν· ὥσπερ οὖν ἡμεῖς τὰς τρεφούσας τὰ παιδία γάλακτι* D *θηλονὰς ἀπὸ τῆς θηλῆς καλοῦμεν, οὕτως ἡ Ῥουμῖνα θηλώ τις οὖσα καὶ τιθήνη καὶ κουροτρόφος οὐ προσίεται τὸν ἄκρατον ὡς βλαβερὸν ὄντα τοῖς νηπίοις;*

58. *'Διὰ τί τῶν συγκλητικῶν τοὺς μὲν πατέρας συγγεγραμμένους, τοὺς δ' ἁπλῶς πατέρας προσηγόρευον;' ἢ τοὺς μὲν ἐξ ἀρχῆς κατανεμηθέντας ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου πατέρας ἐκάλουν καὶ πατρικίους, οἷον εὐπατρίδας ὄντας, πατέρας αὑτῶν ἔχοντας ἀποδεῖξαι· τοὺς δ' ὕστερον ἐπεγγραφέντας ἐκ τῶν δημοτικῶν συγγεγραμμένους πατέρας ὠνόμασαν;*

59. *'Διὰ τί κοινὸς ἦν βωμὸς Ἡρακλέους καὶ Μουσῶν;' ἢ ὅτι γράμματα τοὺς περὶ Εὔανδρον ἐδίδαξεν* E *Ἡρακλῆς, ὡς Ἰόβας* (FHG III p. 470) *ἱστόρηκε; καὶ τὸ πρᾶγμα σεμνὸν ἐνομίζετο, φίλους καὶ συγγενεῖς διδασκόντων· ὀψὲ δ' ἤρξαντο μισθοῦ διδάσκειν, καὶ πρῶτος*

8 v. Rom. 4 Ovid. Fast. II 412 Serv. ad Aen. VIII 90 17 v. Rom. 13 Liv. II 1, 11 et X 8, 10 Dion. Hal. II 12 Fest. qui patres p. 304

4 *ὑστερημένην· οὐ Φ ἐστερημένη νοῦ Π* 6 *τοὺς* om. E 9 *ῥοῦμαν Π²* *ῥοῦμα Φ* 10 *ῥουμάναλιν Ω* corr. Bern. *Ῥουμινᾶλιν τὸν ἐρίνεον* .. *παρ' ὃν* Kurtz 14 *θηλώ τις* Valckenarius *θηλωτὶς* (-ης) *Ω*

ἀνέῳξε γραμματοδιδασκαλεῖον Σπόριος Καρβίλιος, ἀπελεύθερος Καρβιλίου τοῦ πρώτου γαμετὴν ἐκβαλόντος.

60. 'Διὰ τί, δυεῖν βωμῶν Ἡρακλέους ὄντων, οὐ μεταλαμβάνουσι γυναῖκες οὐδὲ γεύονται τῶν ἐπὶ τοῦ μείζονος θυομένων;' πότερον ὅτι τῶν ἱερῶν αἱ περὶ τὴν Καρμένταν ὑστέρησαν, ὑστέρησε δὲ καὶ τὸ Πιναρίων
F γένος; ὅθεν εἰργόμενοι τῆς θοίνης ἑστιωμένων τῶν ἄλλων Πινάριοι προσηγορεύθησαν· ἢ διὰ τὰ μυθολογούμενα περὶ τοῦ χιτῶνος καὶ τῆς Δηιανείρας;

61. 'Διὰ τί τὸν θεὸν ἐκεῖνον, ᾧ μάλιστα τὴν Ῥώμην σῴζειν προσήκει καὶ φυλάττειν, εἴτ' ἐστὶν ἄρρην εἴτε θήλεια, καὶ λέγειν ἀπείρηται καὶ ζητεῖν καὶ ὀνομάζειν· ταύτην δὲ τὴν ἀπόρρησιν ἐξάπτουσι δεισιδαιμονίας, ἱστοροῦντες Οὐαλέριον Σωρανὸν ἀπολέσθαι κακῶς διὰ τὸ ἐξειπεῖν;' πότερον, ὡς τῶν Ῥωμαϊκῶν τινες ἱστορήκασιν, ἐκκλήσεις εἰσὶ καὶ γοητεῖαι θεῶν, αἷς νομίζοντες καὶ αὐτοὶ θεούς τινας ἐκκεκλῆσθαι παρὰ τῶν πολεμίων
279 καὶ μετῳκηκέναι πρὸς αὑτοὺς | ἐφοβοῦντο τὸ αὐτὸ παθεῖν ὑφ' ἑτέρων; ὥσπερ οὖν Τύριοι δεσμοὺς ἀγάλμασι λέγονται περιβαλεῖν, ἕτεροι δ' αἰτεῖν ἐγγυητὰς ἐπὶ λουτρὸν ἢ καθαρμόν τινα προπέμποντες, οὕτως ᾤοντο Ῥωμαῖοι τὸ ἄρρητον καὶ τὸ ἄγνωστον ἀσφαλεστάτην εἶναι θεοῦ καὶ βεβαιοτάτην φρουράν· ἢ καθάπερ Ὁμήρῳ (*O* 193) πεποίηται τὸ 'γαῖα δ' ἐστὶ ξυνὴ πάντων', ὅπως οἱ ἄνθρωποι τοὺς θεοὺς πάντας σέβωνται καὶ τιμῶσι τὴν γῆν κοινῶς ἔχοντας, οὕτως ἀπεκρύψαντο τὸν κύριον τῆς σωτηρίας οἱ παλαιοὶ Ῥωμαῖοι, βουλόμενοι μὴ μόνον τοῦτον ἀλλὰ πάντας ὑπὸ τῶν πολιτῶν τοὺς θεοὺς τιμᾶσθαι;

---

1 277 d 3 Macrob. Sat. I 12, 28 et III 6, 10 Liv. I 7, 12 Dion. Hal. I 40 [Aur. Vict.] O. G. R. 6 Serv. ad Aen. VIII 269 9 Soph. Trach. 10 Macrob. Sat. III 9 ss. Plin. H. N. XXVIII 2 (4) 15 Dion. Hal. XIII 3 19 Diod. Sic. XVII 41, 8 Curt. Ruf. IV 3, 22

---

18 αὑτοὺς Po. αὐτούς Ω 22 εἶναι om. E 24 ἐστὶ Ω ἔτι Homerus

62. ‘Διὰ τί τῶν λεγομένων Φιτιαλέων, Ἑλληνιστὶ δ’ B οἷον εἰρηνοποιῶν ⟨καὶ⟩ σπονδοφόρων, ὁ καλούμενος ‘πάτερ πατρᾶτος’ ἐνομίζετο μέγιστος (ἔστι δ’ οὗτος, ᾧ πατὴρ ζῇ καὶ παῖδες εἰσίν· ἔχει δὲ καὶ νῦν προνομίαν τινὰ καὶ πίστιν· οἱ γὰρ στρατηγοὶ τὰ δι’ εὐμορφίαν καὶ ὥραν ἐπιμελοῦς δεόμενα καὶ σώφρονος φυλακῆς σώματα τούτοις παρακατατίθενται)’; πότερον ὅτι τὸ αἰδεῖσθαι τοὺς παῖδας αὐτοῖς καὶ τὸ φοβεῖσθαι τοὺς πατέρας πρόσεστιν; ἢ τοὔνομα τὴν αἰτίαν ὑπαγορεύει; βούλεται γὰρ εἶναι τὸ ‘πατρᾶτον’ οἱονεὶ συμπεπερασμένον καὶ πεπερατωμένον, ὡς τελειοτέρου τῶν ἄλλων ὄντος ᾧ συμβέβηκε πατέρα κεκτημένῳ πατρὶ γενέσθαι. ἢ δεῖ τὸν C ὅρκων καὶ εἰρήνης προιστάμενον ‘ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω’ καθ’ Ὅμηρον (Α 343 ω 452) ὁρᾶν; εἴη δ’ ἂν μάλιστα τοιοῦτος, ᾧ παῖς ἔστιν ὑπὲρ οὗ βουλεύεται, καὶ πατὴρ μεθ’ οὗ βουλεύεται.

63. ‘Διὰ τί τῷ καλουμένῳ ‘ῥῆγι σακρώρουμ’ (οὗτος δ’ ἐστὶ βασιλεὺς ἱερῶν) ἀπείρηται καὶ ἄρχειν καὶ δημηγορεῖν;’ ἢ τὸ παλαιὸν οἱ βασιλεῖς τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα τῶν ἱερῶν ἔδρων καὶ τὰς θυσίας ἔθυον αὐτοὶ μετὰ τῶν ἱερέων, ἐπεὶ δ’ οὐκ ἐμετρίαζον ἀλλ’ ἦσαν ὑπερήφανοι καὶ βαρεῖς, τῶν μὲν Ἑλλήνων οἱ πλεῖστοι D τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν περιελόμενοι μόνον τὸ θύειν τοῖς θεοῖς ἀπέλιπον, Ῥωμαῖοι δὲ παντάπασι τοὺς βασιλεῖς ἐκβαλόντες ἄλλον ἐπὶ τὰς θυσίας ἔταξαν, οὔτ’ ἄρχειν ἐάσαντες οὔτε δημαγωγεῖν, ὅπως ‘μόνον ἐν τοῖς ἱεροῖς βασιλεύεσθαι δοκῶσι καὶ βασιλείαν διὰ τοὺς θεοὺς ὑπομένειν; ἔστι γοῦν τις ἐν ἀγορᾷ θυσία πρὸς τῷ λεγομένῳ

---

1 Liv. I 24, 4 2/3 Fest. pater patrimus p. 266 17 Liv. XL 42 Ovid. Fast. V 727 II 685

---

1 Φιδιαλέων Ω corr. Bern. 2 καὶ add. Rose 27 βασιλεύεσθαι Wy. βουλεύεσθαι Ω

Κομιτίῳ πάτριος, ἣν θύσας ὁ βασιλεὺς κατὰ τάχος ἄπεισι φεύγων ἐξ ἀγορᾶς.

64. *'Διὰ τί τὴν τράπεζαν οὐκ εἴων ἀναιρεῖσθαι κενήν, ἀλλὰ πάντως τινὸς ἐπόντος;' πότερον αἰνιττόμενοι τὸ*
E *δεῖν ἀεί τι τοῦ παρόντος εἰς τὸ μέλλον ὑπολιπεῖν καὶ τῆς αὔριον ἐν τῇ σήμερον μνημονεύειν, ἢ νομίζοντες ἀστεῖον εἶναι τὸ συστέλλειν καὶ ἀνέχειν τὴν ὄρεξιν ἔτι παρούσης τῆς ἀπολαύσεως; ἧττον γὰρ ἐπιθυμοῦσι τῶν ἀπόντων ἐθισθέντες ἀπέχεσθαι τῶν παρόντων. ἢ καὶ πρὸς οἰκέτας φιλάνθρωπον τὸ ἔθος; οὐ γὰρ οὕτω λαμβάνοντες ὡς μεταλαμβάνοντες ἀγαπῶσι, κοινωνεῖν τρόπον τινὰ τραπέζης ἡγούμενοι τοῖς δεσπόταις. ἢ τῶν ἱερῶν οὐδέποτε δεῖν κενὸν οὐθὲν περιορᾶν, ἱερὸν δ' ἡ τράπεζα;*

65. *'Διὰ τί τῇ νύμφῃ τὸ πρῶτον οὐκ ἐντυγχάνει μετὰ*
F *φωτὸς ὁ ἀνὴρ ἀλλὰ διὰ σκότους;' πότερον ὅτι αἰδεῖται πρὶν ἢ συνελθεῖν ἀλλοτρίαν νομίζων, ἢ καὶ πρὸς ἰδίαν προσιέναι μετ' αἰδοῦς ἐθιζόμενος; ἤ, καθάπερ ὁ Σόλων ἔγραψε μῆλον κυδωνίου τὴν νύμφην ἐντραγοῦσαν εἰς τὸν θάλαμον βαδίζειν, ὅπως τὸ πρῶτον ἄσπασμα μὴ δυσχερὲς γένηται μηδ' ἀχάριστον, οὕτως ὁ Ῥωμαῖος νομοθέτης, εἰ δή τι προσῆν ἄτοπον τῷ σώματι καὶ δυσχερές, ἔκρυψεν; ἢ διαβολή τίς ἐστιν ἀφροδισίων παρανόμων τὸ γινόμενον, ὡς καὶ τοῖς νομίμοις αἰσχύνης τινὸς προσούσης;*

66. *'Διὰ τί τῶν ἱπποδρόμων εἷς Φλαμίνιος καλεῖται;'*
280 *ἢ ὅτι Φλαμινίου τινὸς τῶν παλαιῶν τῇ πόλει | χώραν ἐπιδόντος ἐχρῶντο ταῖς προσόδοις εἰς τοὺς ἱππικοὺς ἀγῶνας, ἔτι δὲ περιόντων χρημάτων κατεσκεύασαν ὁδόν, ἣν καὶ αὐτὴν Φλαμινίαν προσηγόρευσαν;*

---

3 702d Aet. Rom. 75 **14** 138d v. Solon. 20 v. Lycurg. 15 **24** Varr. de L. L. V 154 Paul. Ep. Fest. Flaminius p. 79

---

1 κομητίῳ *Ω* corr. Bern. **20** ὁ add. E **23** νομίμοις *Φ* νόμοις *Π*

67. ʽΔιὰ τί ʽλικτώρεις᾽ τοὺς ῥαβδούχους ὀνομάζουσι;᾽ πότερον ὅτι καὶ συνέδεον τοὺς ἀκολασταίνοντας οὗτοι καὶ τῷ Ῥωμύλῳ παρηκολούθουν ἱμάντας ἐν τοῖς κόλποις κομίζοντες (τὸ δὲ δεσμεύειν ʽἀλλιγᾶρε᾽ λέγουσιν οἱ πολλοὶ Ῥωμαίων, οἱ δὲ καθαρεύοντες ἐν τῷ διαλέγεσθαι ʽλιγᾶρε᾽); ἢ νῦν μὲν παρέγκειται τὸ κ, πρότερον δέ ʽλιτώρεις᾽ ἐκαλοῦντο, λειτουργοί τινες ὄντες περὶ τὸ δημόσιον; ὅτι γὰρ λῆτον ἄχρι νῦν τὸ δημόσιον ἐν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων νόμων γέγραπται, οὐδένα ὡς ἔπος εἰπεῖν B λέληθε.

68. ʽΔιὰ τί κύνα θύουσιν οἱ Λούπερκοι (Λούπερκοι δ᾽ εἰσὶν οἱ τοῖς Λουπερκαλίοις γυμνοὶ διαθέοντες ἐν περιζώμασι καὶ καθικνούμενοι σκύτει τῶν ἀπαντώντων);᾽ πότερον ὅτι καθαρμός ἐστι τῆς πόλεως τὰ δρώμενα; καὶ γὰρ τὸν μῆνα ʽΦεβρουάριον᾽ καλοῦσι καὶ νὴ Δία τὴν ἡμέραν ἐκείνην ʽφεβράτην᾽, καὶ † ʽφεβράριν᾽ τὸ † τῶν σκυτῶν ἤθει καθικνεῖσθαι, τοῦ ῥήματος τὸ καθαίρειν σημαίνοντος· τῷ δὲ κυνὶ πάντες ὡς ἔπος εἰπεῖν Ἕλληνες ἐχρῶντο καὶ χρῶνταί γε μέχρι νῦν ἔνιοι σφαγίῳ πρὸς τοὺς καθαρμούς· καὶ τῇ Ἑκάτῃ σκυλάκια μετὰ τῶν C ἄλλων καθαρσίων ἐκφέρουσι καὶ περιμάττουσι σκυλακίοις τοὺς ἁγνισμοῦ δεομένους, περισκυλακισμὸν τὸ τοιοῦτο γένος τοῦ καθαρμοῦ καλοῦντες· ἢ λύκος μὲν ὁ λοῦπός ἐστι καὶ Λύκαια τὰ Λουπερκάλια, λύκῳ δὲ κύων πολέμιος καὶ διὰ τοῦτο θύεται τοῖς Λυκαίοις; ἢ ὅτι τοὺς Λουπέρκους ὑλακτοῦσι καὶ παραλυποῦσιν οἱ

---

1 v. Rom. 26 **4** Gell. XII 3 Non. Marcell. p. 51, 25 Paul. Ep. Fest. lictores p. 103 **11** v. Rom. 21 v. Anton. 12 v. Caes. 61 v. Num. 19 **16** Non. Marcell. p. 114, 15 Paul. Ep. Fest. crepos p. 49 Februarius p. 75 **20** 290 d

---

6 *παράκειται Π* **8** *λῖτον* xE **15** *γὰρ* add. E **16** *φεβράτιν Π* *φεβρουάρε* Pantazides *τῷ τῶν* v *τὸ ἄλλων σκύτει ἐν ἤθει* Wy. *τὸ τῶν ⟨ἀπαντώντων⟩ σκύτει συνήθως καθ.* fere Po. **18** *πάντες* E *πάντως* ***O***

κύνες ἐν τῇ πόλει διαθέοντας; ἢ Πανὶ μὲν ἡ θυσία γίνεται, Πανὶ δὲ κύων προσφιλὲς διὰ τὰ αἰπόλια;

69. 'Διὰ τί τῷ καλουμένῳ Σεπτομουντίῳ παρεφύλαττον ὀχήμασι ζευκτοῖς μὴ χρῆσθαι, καὶ μέχρι νῦν οἱ τῶν D παλαιῶν μὴ καταφρονοῦντες παραφυλάττουσι (τὸ δὲ σεπτομούντιον ἄγουσιν ἐπὶ τῷ τὸν ἕβδομον λόφον τῇ πόλει προσκατανεμηθῆναι καὶ τὴν 'Ρώμην ἑπτάλοφον γενέσθαι);' πότερον, ὡς ἔνιοι τῶν 'Ρωμαϊκῶν ἐπινοοῦσι, διὰ τὸ μήπω συνεζεῦχθαι τοῖς μέρεσι παντελῶς τὴν πόλιν; ἢ τοῦτο μὲν ἄλλως 'οὐ πρὸς Διόνυσόν' ἐστιν, ἔργου δὲ μεγάλου τοῦ πρὸς τὸν συνοικισμὸν ἐκτελεσθέντος, οἰόμενοι τὴν πόλιν ἤδη πεπαῦσθαι προϊοῦσαν εἰς τὸ πρόσθεν, ἔπαυσαν μὲν αὑτοὺς ἀνέπαυσαν δὲ τῶν ὑποζυγίων τὰ συμπονήσαντα καὶ παρέσχον ἀπολαῦσαι τῇ σχολῇ τῆς κοινῆς ἑορτῆς; ἢ πᾶσαν μὲν ἐβούλοντο κοσμεῖν E ἀεὶ καὶ τιμᾶν ἑορτὴν τοὺς πολίτας παρόντας, μάλιστα δὲ τὴν ἐπὶ τῷ συνοικισμῷ τῆς πόλεως ἀγομένην· ἵν' οὖν τὴν πόλιν, ἧς ἐστιν ἡ ἑορτή, μὴ ἀπολείπωσιν, οὐκ ἐφεῖτο χρῆσθαι ζεύγεσιν ἐκείνην τὴν ἡμέραν;

70. 'Διὰ τί τοὺς ἀπεγνωσμένους ἐπὶ κλοπαῖς ἢ δουλικοῖς τισιν ἄλλοις ἁμαρτήμασι 'φουρκίφερας' καλοῦσιν;' ἢ καὶ τοῦτο τῆς τῶν παλαιῶν ἐπιμελείας τεκμήριόν ἐστιν; ὁ γὰρ οἰκότριβος ἰδίου καταγνούς τινα μοχθηρίαν ἐκέλευε διπλοῦν ξύλον, ὃ ταῖς ἁμάξαις ὑφιστᾶσιν, ἀράμενον διὰ τῆς συνοικίας ἢ τῆς γειτνιάσεως διεξελθεῖν F ὑπὸ πάντων ὁρώμενον, ὅπως ἀπιστοῖεν αὐτῷ καὶ φυλάττοιντο πρὸς τὸ λοιπόν· τὸ δὲ ξύλον ἡμεῖς μὲν στήριγμα, 'Ρωμαῖοι δέ 'φοῦρκαν' ὀνομάζουσι· διὸ καί 'φουρκίφερ' ὁ τοῦτο περιενεγκὼν καλεῖται.

---

10 cf. 615a Paroem. II p. 218 et 584 20 v. Coriol. 24

9/10 τὴν πόλιν E τῇ πόλει O 10 ἄλλως] δῆλον ὡς vel ὅλως Po. 20 κατεγνωσμένους Wy. 27 στήριγμα Xyl. ex v. Coriol. 24 στήριγγα Steph. στήρητα Ω

71. ‘Διὰ τί τῶν κυριττόντων βοῶν ὑπὲρ τοῦ φυλάττεσθαι τὸν ἐντυγχάνοντ' αχόρτον τῷ κέρατι προσδέουσιν;’ ἢ διὰ κόρον καὶ πλησμονὴν ἐξυβρίζουσι καὶ βόες καὶ ἵπποι καὶ ὄνοι καὶ ἄνθρωποι; ὥς που καὶ Σοφοκλῆς (fr. 764) πεποίηκε

‘σὺ δὲ σφαδᾴζεις πῶλος ὣς εὐφορβίᾳ,
γαστήρ τε γάρ σου καὶ γνάθος πλήρης.’

διὸ καὶ Μᾶρκον Κράσσον οἱ Ῥωμαῖοι χόρτον ἔχειν ἔφασαν· ἐφυλάττοντο γὰρ αὐτὸν οἱ τοὺς ἄλλους ἐν τῇ πολιτείᾳ | σπαράττοντες ὡς ἀμυντικὸν καὶ δυσεπιχείρητον. οὐ 281 μὴν ἀλλ' ὕστερον ἐλέχθη πάλιν, ὅτι Κράσσου Καῖσαρ ἀφῃρήκει τὸν χόρτον· ἀντέστη γὰρ αὐτῷ πρῶτος ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ κατεφρόνησε.

72. ‘Διὰ τί τῶν ἐπ' οἰωνοῖς ἱερέων, οὓς Αὔσπικας πρότερον Αὔγουρας δὲ νῦν καλοῦσιν, ᾤοντο δεῖν ἀεὶ τοὺς λαμπτῆρας ἀνεῳγμένους εἶναι καὶ τὸ πῶμα μὴ ἐπικεῖσθαι;’ ἢ καθάπερ οἱ Πυθαγορικοὶ μικρὰ μεγάλων ἐποιοῦντο σύμβολα κωλύοντες ‘ἐπὶ χοίνικος καθῆσθαι’ καί ‘πῦρ μαχαίρᾳ σκαλεύειν’, οὕτως οἱ παλαιοὶ πολλοῖς αἰνίγμασιν ἐχρῶντο καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἱερεῖς, οἷόν B ἐστι καὶ τὸ τοῦ λαμπτῆρος; ἔοικε γὰρ ὁ λαμπτὴρ τῷ περιέχοντι τὴν ψυχὴν σώματι. φῶς γάρ ἐστιν ἡ ἐντὸς ψυχὴ καὶ δεῖ τὸ συνετὸν καὶ φρόνιμον ἀεὶ ἀναπεπταμένον αὐτῆς εἶναι καὶ δεδορκὸς καὶ μηδέποτε συγκεκλεῖσθαι μηδ' ἀπο *** πνεόμενον πνευμάτων δ' ὄντων οὐκ εὐσταθοῦσιν οἱ ὄρνιθες οὐδὲ βέβαια σημεῖα παρέχουσι διὰ τὴν πλάνην καὶ τὴν ἀνωμαλίαν. διδάσκουσιν οὖν τῷ ἔθει μὴ πνευμάτων ὄντων ἀλλὰ νηνεμίας καὶ καταστάσεως ἐπὶ

---

1 v. Crass. 7 Hor. Sat. I 4, 34 17 12d 290e 354f 703e Vorsokr.[4] 45C 6 22 281f 1130b

---

16 εἶναι om. E 19 μὴ σκαλεύειν zE 25 ἀποπνεόμενον Ω lac. indic. Rose supplens ἀπο⟨δαρθεῖν. ἢ διὰ τὸ σημαίνειν τὸν λαμπτῆρα τὰ πνεύματ' ἀπο⟩πνεόμενον,

ταῦτα προϊέναι τοὺς οἰωνοπόλους, ὅτε δύνανται τοῖς λαμπτῆρσιν ἀνεῳγμένοις χρῆσθαι.

C **73.** ʽΔιὰ τί δʼ ἀπείρητο τοῖς ἕλκος ἔχουσιν ἱερεῦσιν ἐπʼ ʼοἰωνῶν καθέζεσθαι;ʼ πότερον καὶ τοῦτο σύμβολόν ἐστι τοῦ μηδὲν δακνομένους μηδʼ οἷον ἕλκος ἴδιον καὶ πάθος ἔχοντας ἐν τῇ ψυχῇ τὰ θεῖα χρηματίζειν, ἀλλʼ ἀλύπους καὶ ἀκεραίους καὶ ἀπερισπάστους ὄντας; ἢ κατὰ λόγον ἐστίν, εἰ μήθʼ ἱερείῳ χρήσαιτʼ ἄν τις ἕλκος ἔχοντι πρὸς θυσίαν μήτʼ ὄρνισι πρὸς οἰωνισμόν, ἔτι μᾶλλον ἐφʼ ἑαυτῶν φυλάττεσθαι τὰ τοιαῦτα, καὶ καθαροὺς γενομένους καὶ ἀσινεῖς καὶ ὁλοκλήρους ἐπὶ τὰ παρὰ τῶν θεῶν σημαινόμενα βαδίζειν; τὸ γὰρ ἕλκος ἔοικε πήρωσίς· τις
D εἶναι καὶ μιασμὸς τοῦ σώματος.

74. ʽΔιὰ τί μικρᾶς Τύχης ἱερὸν ἱδρύσατο Σερούιος Τούλλιος ὁ βασιλεὺς ἣν ʽβρέβεμʼ καλοῦσι;ʼ πότερ ονὅτι μικρὸς ὢν ἐν ἀρχῇ καὶ ταπεινὰ πράττων καὶ γεγονὼς ἐκ μητρὸς αἰχμαλώτου διὰ τὴν τύχην ἐβασίλευσε τῆς Ῥώμης· ἢ αὕτη μὲν ἡ μεταβολὴ μέγεθος ἐμφαίνει τύχης μᾶλλον ἢ μικρότητα, πάντων δὲ μάλιστα Σερούιος ἔοικε τὴν τῆς τύχης ἐκθειάσας δύναμιν ἐπιφημίσαι πράξε-
E σιν ἁπάσαις; οὐ γὰρ μόνον Τύχης εὐέλπιδος καὶ ἀποτροπαίου καὶ μειλιχίας καὶ πρωτογενείας καὶ ἄρρενος ἱερὰ κατεσκεύασεν, ἀλλʼ ἔστιν ἰδίας Τύχης ἱερόν, ἕτερον δʼ ἐπιστρεφομένης, ἄλλο [δὲ εὐέλπιδος ἄλλο] παρθένου· καὶ τί ἄν τις ἐπεξίοι τὰς ἄλλας ἐπωνυμίας, ὅπου Τύχης ἰξευτηρίας ἱερόν ἐστιν, ἣν βισκᾶταν ὀνομάζουσιν, ὡς πόρρωθεν ἡμῶν ἁλισκομένων ὑπʼ αὐτῆς καὶ προσισχομένων τοῖς πράγμασιν; ὅρα δὴ μὴ καταμαθὼν τὸ παρὰ
F μικρὸν ἀεὶ τῆς τύχης μέγα δυνάμενον, καὶ ὅτι τῷ γενέ-

---

14 Ovid. Fast. VI 569 21 cf. 273 b 321 c

---

5 μὴ δεῖν Si. 12 πώρωσις Ω corr. Mez. 15 Τούλλιος X Τίλλιος O 20 τῆς zE om. O 22 μειλιχίας E μειλίας O 24 del. Duebn.

σθαι τι μικρὸν ἢ μὴ γενέσθαι τι πολλάκις ὑπῆρξεν ἐνίοις τυχεῖν ἢ διαμαρτεῖν τῶν μεγίστων, μικρᾶς Τύχης ἱερὸν ἱδρύσατο, προσέχειν διδάσκων τοῖς πράγμασι καὶ μὴ καταφρονεῖν διὰ μικρότητα τῶν ἐντυγχανόντων.

75. 'Διὰ τί λύχνον οὐκ ἐσβέννυσαν, ἀλλ' αὐτὸν ὑφ' ἑαυτοῦ περιεώρων μαραινόμενον;' πότερον ὡς συγγενὲς καὶ ἀδελφικὸν σεβόμενοι τοῦ ἀσβέστου καὶ ἀθανάτου πυρός, ἢ καὶ τοῦτο συμβόλαιόν ἐστι τοῦ μὴ δεῖν τὸ ἔμψυχον, ἂν μὴ βλάπτῃ, διαφθείρειν μηδ' ἀναιρεῖν, ὡς ζῴῳ τοῦ πυρὸς ἐοικότος; καὶ γὰρ τροφῆς δεῖται καὶ αὐτοκίνητόν ἐστιν καὶ σβεννύμενον φωνὴν ἀφίησιν ὥσπερ φονευόμενον. ἢ διδάσκει τὸ ἔθος ἡμᾶς, ὅτι δεῖ μήτε πῦρ μήθ' ὕδωρ μήτ' ἄλλο τι τῶν ἀναγκαίων αὐτοὺς ἅδην ἔχοντας διαφθείρειν, ἀλλ' ἐᾶν χρῆσθαι τοὺς δεομένους καὶ ἀπολείπειν ἑτέροις, ὅταν αὐτοὶ μηκέτι χρείαν ἔχωμεν; | 282

76. 'Διὰ τί τὰς ἐν τοῖς ὑποδήμασι σεληνίδας οἱ διαφέρειν δοκοῦντες εὐγενείᾳ φοροῦσιν;' πότερον, ὡς Κάστωρ (Fr. Gr. Hist. 250 F. 16) φησί, σύμβολόν ἐστι τοῦτο τῆς λεγομένης οἰκήσεως ἐπὶ τῆς σελήνης καὶ ὅτι μετὰ τὴν τελευτὴν αὖθις αἱ ψυχαὶ τὴν σελήνην ὑπὸ πόδας ἕξουσιν, ἢ τοῖς παλαιοτάτοις τοῦθ' ὑπῆρχεν ἐξαίρετον; οὗτοι δ' ἦσαν Ἀρκάδες τῶν ἀπ' Εὐάνδρου Προσελήνων λεγομένων. ἤ, καθάπερ ἄλλα πολλά, καὶ τοῦτο τοὺς ἐπαιρομένους καὶ μέγα φρονοῦντας ὑπομιμνήσκει τῆς ἐπ' ἀμφότερον τῶν ἀνθρωπίνων μεταβολῆς παράδειγμα ποιουμένους τὴν σελήνην, ὡς

'ἐξ ἀδήλου πρῶτον ἔρχεται νέα B
πρόσωπα καλλύνουσα καὶ πληρουμένη,

---

5 279 e 702 d   19 591 b 942 ss.   28 517 d v. Demetr 45

---

1 τι post γεν. del. Hu.   6 συγγενές τι Kurtz   9 βλάπτοι xνα[1]   ζῴῳ E ζῴου O   18 κάτων x   19/20 τοῖς δεομένοις x   20 ταῖς σελήναις Ω corr. Wy.   25 ὑπομιμνήσκειν Ω corr. Bern.

χῶταν περ αὐτῆς εὐγενεστάτη φανῇ,
πάλιν διαρρεῖ κἀπὶ μηδὲν ἔρχεται;' (Soph. fr. 787)

ἢ πειθαρχίας ἦν μάθημα βασιλευομένους μὴ δυσχεραίνειν, ἀλλ' ὥσπερ ἡ σελήνη προσέχειν ἐθέλει τῷ κρείττονι καὶ δευτερεύειν

'*ἀεὶ παπταίνουσα πρὸς αὐγὰς ἠελίοιο*'

κατὰ τὸν Παρμενίδην (Vorsokr.[4] 18 B 15) *οὕτω τὴν δευτέραν τάξιν ἀγαπᾶν χρωμένους τῷ ἡγεμόνι καὶ τῆς ἀπ' ἐκείνου δυνάμεως καὶ τιμῆς ἀπολαύοντας;*

77. '*Διὰ τί τὸν μὲν ἐνιαυτὸν τοῦ Διὸς νομίζουσι, τοὺς δὲ μῆνας τῆς Ἥρας;*' *ἢ ὅτι τῶν μὲν ἀοράτων*
C *θεῶν καὶ νοητῶν βασιλεύουσι Ζεὺς καὶ Ἥρα, τῶν δ' ὁρατῶν ἥλιος καὶ σελήνη; ποιεῖ δ' ὁ μὲν ἥλιος τὸν ἐνιαυτόν, ἡ δὲ σελήνη τοὺς μῆνας. δεῖ δὲ μὴ νομίζειν ἁπλῶς εἰκόνας ἐκείνων τούτους, ἀλλ' αὐτὸν ἐν ὕλῃ Δία τὸν ἥλιον, καὶ αὐτὴν τὴν Ἥραν ἐν ὕλῃ τὴν σελήνην. διὸ καὶ Ἰουνῶνεμ ὀνομάζουσι τὴν Ἥραν, τὸ νέον ἢ τὸ νεώτερον ἐμφαίνοντος τοῦ ὀνόματος, ἀπὸ τῆς σελήνης· καὶ Λουκῖναν Ἥραν καλοῦσιν οἷον φαεινὴν ἢ φωτίζουσαν· καὶ νομίζουσιν ἐν ταῖς λοχείαις καὶ ὠδῖσι βοηθεῖν, ὥσπερ κἀὶ τὴν σελήνην,* '*διὰ κυάνεον πόλον ἄστρων διά*
D *τ' ὠκυτόκοιο σελάνας·*' *εὐτοκεῖν γὰρ ἐν ταῖς πανσελήνοις μάλιστα δοκοῦσι.*

78. '*Διὰ τί τῶν οἰωνῶν ὁ καλούμενος ἀριστερὸς αἴσιος;*' *πότερον οὐκ ἔστι τοῦτ' ἀληθές, ἀλλὰ παρακρούεται πολλοὺς ἡ διάλεκτος (τὸ γὰρ ἀριστερόν* '*σίνιστρον*' *ὀνομάζουσι, τὸ δ' ἀφεῖναι* '*σίνερε*' *καὶ* '*σίνε*'

---

4 1116a 6 et 929b 19 Macrob. Sat. VII 16, 27 21 659a Timoth. fr. 28 (2) Wil. 24 Fest. sinistrae p. 454

---

1 εὐγενεστάτη Ω hic et loc. parall. εὐπρεπεστάτη 517d Δ, ubi Po. coni. εὐγανεστάτη 16 τὴν om. Π 17 ἴουνον ἐπονομάζουσι Ω corr. Duebn. 19 φωτεινὴν E 20 ἐπὶ E 26 ἡ διάλεκτος α[3] ἢ διαλεκτικος (-ως dx) Ω

λέγουσιν, ὅταν ἀφεῖναι παρακαλῶσι. τὸν οὖν ἀφιέντα τὴν πρᾶξιν οἰωνὸν σινιστέριον ὄντα σίνιστρον οὐκ ὀρθῶς ὑπολαμβάνουσιν οἱ πολλοὶ καὶ ὀνομάζουσιν)· ἢ καθάπερ Διονύσιός (Ant. Rom. II 5. 5) *φησιν, Ἀσκανίῳ τῷ Αἰνείου παραταττομένῳ πρὸς Μεζέντιον ἀστραπῆς ἐν ἀριστερᾷ νικηφόρου γενομένης οἰωνισαμένῳ καὶ πρὸς τὸ* E *λοιπὸν οὕτω παραφυλάττουσιν; ἤ, ὡς ἄλλοι τινές, Αἰνείᾳ τούτου συμπεσόντος; καὶ γὰρ Θηβαῖοι τῷ ἀριστερῷ κέρατι τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους καὶ κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις διετέλεσαν ἐν πάσαις ταῖς μάχαις τῷ ἀριστερῷ τὴν ἡγεμονίαν ἀποδιδόντες. ἢ μᾶλλον, ὡς Ἰόβας* (FHG III p. 470) *φησί, τοῖς πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσιν ἐν ἀριστερᾷ γίνεται τὸ βόρειον, ὃ δὴ τοῦ κόσμου δεξιὸν ἔνιοι τίθενται καὶ καθυπέρτερον; ὅρα δὲ μὴ φύσει τοῖς εὐωνύμοις ἀσθενεστέροις οὖσιν οἱ παριστάμενοι οἰωνῶν οἷον ἀναρρωννύουσι καὶ ὑπερείδουσι τὸ ἐλλιπὲς τῆς δυνάμεως ἐπανισοῦντες. ἢ τὰ ἐπίγεια καὶ θνητὰ* F *τοῖς οὐρανίοις καὶ θείοις ἀντικεῖσθαι νομίζοντες ᾤοντο τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀριστερὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν δεξιῶν προπέμπειν;*

79. *'Διὰ τί τοῦ θριαμβεύσαντος εἶτ' ἀποθανόντος καὶ καέντος ἐξῆν ὀστέον λαβόντας εἰς τὴν πόλιν εἰσφέρειν καὶ κατατίθεσθαι, ὡς Πύρρων ὁ Λιπαραῖος* (FHG IV p. 479) *ἱστόρηκεν;' ἢ τιμῆς ἕνεκα τοῦ τεθνηκότος; καὶ γὰρ ἄλλοις ἀριστεῦσι καὶ στρατηγοῖς ἔδωκαν οὐκ αὐτοὺς μόνον ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπ' αὐτῶν ἐνθάπτεσθαι τῇ ἀγορᾷ, καθάπερ Οὐαλερίῳ καὶ Φαβρικίῳ· καί φασι τούτων ἀπογόνοις ἀποθανοῦσι | καὶ κομισθεῖσιν εἰς ἀγορὰν ὑφίε-* 283 *σθαι δᾷδα καιομένην, εἶτ' εὐθὺς αἴρεσθαι, χρωμένων ἀνεπιφθόνως τῇ τιμῇ καὶ τὸ ἐξεῖναι μόνον ἐκβεβαιουμένων.*

8 v. Pelop. 23 13 363 e 888 b Liv. I 18, 8 18 v. Public. 23

1 ἐφιέντα d 6 οἰωνισάμενοι Ω corr. Rose ex Dion. Hal. 15 προιστάμενοι A Abresch 26 ἀπ' ΕΦ ἐπ' Π

80. Ἀιὰ τί τοὺς θριαμβεύσαντας ἑστιῶντες ἐν δημοσίῳ παρῃτοῦντο τοὺς ὑπάτους καὶ πέμποντες παρεκάλουν μὴ ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ δεῖπνον;' ἢ καὶ τόπον ἔδει τῷ θριαμβεύσαντι κλισίας τὸν ἐντιμότατον ἀποδίδοσθαι καὶ προπομπὴν μετὰ τὸ δεῖπνον· ταῦτα δ' οὐκ ἔξεστιν ἑτέρῳ γίνεσθαι τῶν ὑπάτων παρόντων, ἀλλ' ἐκείνοις;

81. 'Διὰ τί περιπόρφυρον ὁ δήμαρχος οὐ φορεῖ τῶν
B ἄλλων ἀρχόντων φορούντων;' ἢ τὸ παράπαν οὐδ' ἐστὶν ἄρχων; οὐδὲ γὰρ ῥαβδούχους ἔχουσι οὐδ' ἐπὶ δίφρου καθήμενοι χρηματίζουσιν, οὐδ' ἔτους ἀρχῇ καθάπερ οἱ λοιποὶ πάντες ἄρχοντες εἰσίασιν, οὐδὲ παύονται δικτάτωρος αἱρεθέντος ἀλλὰ πᾶσαν ἀρχὴν ἐκείνου μετατιθέντος εἰς ἑαυτὸν αὐτοὶ μόνοι διαμένουσιν, ὥσπερ οὐκ ὄντες ἄρχοντες ἀλλ' ἑτέραν τινὰ τάξιν ἔχοντες. ὡς δὲ τῶν ῥητόρων ἔνιοι τὴν παραγραφὴν οὐ βούλονται δίκην εἶναι, τοὐναντίον τῇ δίκῃ δρῶσαν, (ἡ μὲν γὰρ εἰσάγει καὶ ποιεῖ κρίσιν, ἡ δ' ἀναιρεῖ καὶ λύει), τὸν αὐτὸν τρόπον οἴονται τὴν δημαρχίαν κώλυσιν ἀρχῆς μᾶλλον εἶναι
C καὶ πρὸς ἀρχὴν ἀντίταξιν ἢ ἀρχήν. τὸ γὰρ ἐνστῆναι πρὸς δύναμιν ἄρχοντος καὶ τὴν ἄγαν ἐξουσίαν ἀφελεῖν ἐξουσία καὶ δύναμίς ἐστιν αὐτῆς. ἢ ταῦτα μὲν ἄν τις εἴποι καὶ τὰ τοιαῦτα χρώμενος εὑρεσιλογίᾳ; τῆς δὲ δημαρχίας τὴν γένεσιν ἐκ τοῦ δήμου λαμβανούσης τὸ δημοτικὸν ἰσχυρόν ἐστι, καὶ μέγα τὸ μὴ μεῖζον φρονεῖν τῶν λοιπῶν ἀλλ' ὁμοιοῦσθαι καὶ σχήματι καὶ στολῇ καὶ διαίτῃ τοῖς ἐπιτυγχάνουσι τῶν πολιτῶν. ὁ γὰρ ὄγκος ὑπάτῳ προσήκει καὶ στρατηγῷ, τὸν δὲ δήμαρχον, ὥς Γάιος Κουρίων ἔλεγε, καταπατεῖσθαι δεῖ καὶ μὴ σεμνὸν
D εἶναι τῇ ὄψει μηδὲ δυσπρόσοδον μηδὲ τοῖς πολλοῖς

1 Val. Max. II 8, 6 10 Dion. Hal. VI 89, 2 11 Polyb. III 87, 8
22 cf. Liv. III 55, 8 Or. Rom. p. 484 Meyer, III p. 171 Malc.

3 μὴ E μὴ δὲ *O* 4 κλισίας τὸν Cobet καὶ σίαστον *Ω*
5 προπομπὴν E προπεμπτὴν *O* 11 εἰσίασιν Mez. εἰσι *Ω*

χαλεπόν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων . . . τοῖς δὲ πολλοῖς εὐμεταχείριστον. ὅθεν οὐδ' οἰκίας αὐτοῦ κλείεσθαι νενόμισται θύραν, ἀλλὰ καὶ νύκτωρ ἀνέῳγε καὶ μεθ' ἡμέραν ὥσπερ λιμὴν καὶ καταφυγὴ τοῖς δεομένοις. ὅσῳ δὲ μᾶλλον ἐκταπεινοῦται τῷ σώματι, τοσούτῳ μᾶλλον αὔξεται τῇ δυνάμει. κοινὸν γὰρ αὐτὸν ἀξιοῦσι τῇ χρείᾳ καὶ πᾶσιν ἐφικτὸν ὥσπερ βωμὸν εἶναι. τῇ δὲ τιμῇ ποιοῦσιν ἱερὸν καὶ ἅγιον καὶ ἄσυλον· ὅπου κἂν βαδίζων ἐν δημοσίῳ . . . πᾶσι νόμος ἐστὶ καθαίρεσθαι καὶ ἁγνίζεσθαι τὸ σῶμα καθάπερ μεμιασμένον.

82. 'Διὰ τί τῶν στρατηγῶν αἱ ῥάβδοι συνδεδεμέναι E προσηρτημένων τῶν πελέκεων φέρονται;' πότερον ὅτι σύμβολόν ἐστι τοῦ μὴ δεῖν πρόχειρον εἶναι καὶ λελυμένην τὴν ὀργὴν τοῦ ἄρχοντος; ἢ διατριβὴν καὶ μέλλησιν ἐμποιοῦν τῇ ὀργῇ τὸ λύειν ἀτρέμα τὰς ῥάβδους πολλάκις ἐποίησε μεταγνῶναι περὶ τῆς κολάσεως; ἐπεὶ δὲ τῆς κακίας τὸ μὲν ἰάσιμόν ἐστι τὸ δ' ἀνήκεστον, αἱ μὲν ῥάβδοι νουθετοῦσι τὸ μεταθέσθαι δυνάμενον, οἱ δὲ πελέ- F κεις ἀποκόπτουσι τὸ ἀνουθέτητον.

83. 'Διὰ τί τοὺς καλουμένους Βλετωνησίους βαρβάρους ὄντας ἄνθρωπον τεθυκέναι θεοῖς πυθόμενοι μετεπέμψαντο τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς κολάσοντες, ἐπεὶ δὲ νόμῳ τινὶ τοῦτ' ἐφαίνοντο πεποιηκότες, ἐκείνους μὲν ἀπέλυσαν, ἐκώλυσαν δὲ πρὸς τὸ λοιπόν· αὐτοὶ δ' οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ἔμπροσθεν δύο μὲν ἄνδρας δύο δὲ γυναῖκας ἐν τῇ βοῶν ἀγορᾷ λεγομένῃ, τοὺς μὲν Ἕλληνας, τοὺς δὲ Γαλάτας, ζῶντας κατώρυξαν; φαίνεται γὰρ ἄτοπον ταῦτα μὲν ποιεῖν αὐτούς, ἐπιτιμᾶν δὲ βαρβά-

---

14 271 b 459 c Hor. Ep. I 2, 59 **20** de Βλετ. v. CIL II 859 (Cichorius) **25** cf. Liv. XXII 57, 6 v. Marcell. 3

---

1 lacuna c. 20 litt. in E suppl. ἀπεχθανόμενον Bern. χαλεπαίνοντα τοῖς ἀδικοῦσι Po. **5** σχήματι Wy. **9** lac. ind. Xyl. πάθῃ τι suppl. Bern. **18** αἱ δὲ Ω corr. Bern

ροις ὡς οὐχ ὅσια ποιοῦσι.' πότερον τὸ μὲν θεοῖς θύειν
284 ἀνθρώπους ἀνόσιον ἡγοῦντο, τὸ δὲ δαίμοσιν | ἀναγκαῖον;
ἢ τοὺς μὲν ἔθει καὶ νόμῳ τοῦτο πράττοντας ἁμαρτάνειν
ἐνόμιζον, αὐτοὶ δὲ προσταχθέντες ἐκ τῶν Σιβυλλείων
ἔπραξαν; λέγεται γὰρ Ἑλβίαν τινὰ παρθένον ὀχουμένην
ἐφ' ἵππου βληθῆναι κεραυνῷ, καὶ γυμνὸν μὲν εὑρεθῆναι
κείμενον τὸν ἵππον, γυμνὴν δ' αὐτὴν ὡς ἐπίτηδες ἀνηγμέ-
νου τοῦ χιτῶνος ἀπὸ τῶν ἀπορρήτων, ὑποδημάτων δὲ
καὶ δακτυλίων καὶ κεκρυφάλου διερριμμένων χωρὶς ἄλ-
λων ἀλλαχόθι, τοῦ δὲ στόματος ἔξω προβεβληκότος τὴν
B γλῶσσαν. ἀποφηναμένων δὲ τῶν μάντεων δεινὴν μὲν
αἰσχύνην ταῖς ἱεραῖς παρθένοις εἶναι καὶ γενήσεσθαι
περιβόητον, ἅψεσθαι δέ τινα καὶ ἱππέων ὕβριν, ἐμήνυσε
Βάρρου τινὸς ἱππικοῦ θεράπων τρεῖς παρθένους τῶν
ἑστιάδων, Αἰμιλίαν καὶ Λικινίαν καὶ Μαρκίαν, ὑπὸ
ταὐτὸ διεφθαρμένας καὶ συνούσας πολὺν χρόνον ἀνδρά-
σιν, ὧν εἷς ἦν Βετούτιος Βάρρος τοῦ μηνυτοῦ δεσπότης.
ἐκεῖναι μὲν οὖν ἐκολάσθησαν ἐξελεγχθεῖσαι, τῆς δὲ
πράξεως δεινῆς φανείσης ἔδοξεν ἀνερέσθαι τὰ Σιβύλλεια
τοὺς ἱερεῖς. εὑρεθῆναι δέ φασι χρησμοὺς ταῦτά τε προ-
C δηλοῦντας ὡς ἐπὶ κακῷ γενησόμενα καὶ προστάττοντας
ἀλλοκότοις τισὶ δαίμοσι καὶ ξένοις ἀποτροπῆς ἕνεκα τοῦ
ἐπιόντος προέσθαι δύο μὲν Ἕλληνας, δύο δὲ Γαλάτας
ζῶντας αὐτόθι κατορυγέντας.

84. 'Διὰ τί τὴν τῆς ἡμέρας ἀρχὴν ἐκ μέσης νυκτὸς
λαμβάνουσι;' πότερον ὅτι ἡ πολιτεία στρατιωτικὴν ἐν
ἀρχῇ σύνταξιν εἶχε, τὰ δὲ πολλὰ νύκτωρ ἐν ταῖς στρα-
τείαις προλαμβάνεται τῶν χρησίμων; ἢ πράξεως μὲν
ἀρχὴν ἐποιοῦντο τὴν ἀνατολήν, παρασκευῆς δὲ τὴν

---

23 cf. v. Marcell. 3 25 Macrob. Sat. I 3, 2

---

4 *Σιβυλλίων Φ* 14 *βάρου* x *βαρβάρου* ***O*** (17 *βαρβάρου Ω*) cf. Cicero Brut. 169 T. Betucius Barrus (vix *βάρου* = Vari) 15 *μαρτίαν Ω* corr. Wy. 17 *βετούτιος Φ βουτέτιος Π* 19 *ἀνερέσθαι* Xyl. *ἀναιρέσθαι* dvx *ἀναιρεῖσθαι* ***O***

νύκτα; δεῖ γὰρ παρασκευασαμένους πράττειν, ἀλλὰ μὴ παρασκευάζεσθαι πράττοντας, ὥς Μύσων πρὸς Χίλωνα τὸν σοφὸν εἶπεν ἐν χειμῶνι θρίνακα τεκταινόμενος. ἢ καθάπερ ἡ μεσημβρία πέρας ἐστὶ τοῖς πολλοῖς τοῦ D τὰ δημόσια καὶ σπουδαῖα πράττειν, οὕτως ἀρχὴν ἔδοξε ποιεῖσθαι τὸ μεσονύκτιον; τεκμήριον δὲ τούτου μέγα τὸ μὴ ποιεῖσθαι Ῥωμαῖον ἄρχοντα συνθήκας μηδ' ὁμολογίας μετὰ μέσον ἡμέρας. ἢ δύσει μὲν καὶ ἀνατολῇ λαμβάνειν ἀρχὴν ἡμέρας καὶ τελευτὴν ⟨οὐ⟩ δυνατόν ἐστιν; ὡς μὲν γὰρ οἱ πολλοὶ τῇ αἰσθήσει διορίζουσιν ἡμέρας μὲν ἀρχὴν τὴν πρώτην ἀνάσχεσιν τοῦ ἡλίου, νυκτὸς δὲ ⟨τὴν⟩ τελευταίαν ἀπόκρυψιν λαμβάνοντες, οὐχ ἕξομεν ἰσημερίαν, ἀλλ' ἣν μάλιστα τῇ ἡμέρᾳ νύκτα παρισοῦσθαι δοκοῦμεν, E αὕτη τῆς ἡμέρας ἐλάττων φανεῖται τῷ τοῦ ἡλίου μεγέθει. ὃ δ' αὖ πάλιν οἱ μαθηματικοὶ ταύτην ἰώμενοι τὴν ἀτοπίαν τίθενται, τὸ τοῦ ἡλίου κέντρον, ὅταν ἅψηται τοῦ ὁρίζοντος, ἡμέρας διορισμὸν εἶναι καὶ νυκτός, ἀναίρεσίς ἐστι τῆς ἐναργείας. συμβήσεται γὰρ ἔτι πολλοῦ φωτὸς ὑπὲρ γῆν ὄντος καὶ τοῦ ἡλίου καταλάμποντος ἡμᾶς μηδέπω ἡμέραν ὁμολογεῖν ἀλλ' ἔτι νύκτα εἶναι. ἐπεὶ τοίνυν ἐν ταῖς ἀνατολαῖς καὶ δύσεσι τοῦ ἡλίου δύσληπτός ἐστιν ἡ ἀρχὴ διὰ τὰς εἰρημένας ἀλογίας, ἀπολείπεται τὸ μεσουρανοῦν ἢ τὸ ἀντιμεσουρανοῦν αὐτοῦ λαμβάνειν ἀρχήν. βέλτιον δὲ τὸ δεύτερον· φέρεται γὰρ ἐκ μεσημβρίας ἐπὶ τὰς δύσεις F ἀφ' ἡμῶν, ἐκ δὲ μεσονυκτίου πρὸς ἡμᾶς ἐπὶ τὰς ἀνατολάς.

85. 'Διὰ τί τὰς γυναῖκας οὔτ' ἀλεῖν εἴων οὔτ' ὀψοποιεῖν τὸ παλαιόν;' ἢ τὰς συνθήκας διαμνημονεύοντες, ἃς ἐποιή-

---

2 Diog. Laert. I 9 106   27 v. Rom. 15

---

3 εἶπεν Po. εἰπεῖν Ω   λέγεται add. A² in marg. (efficeret hiatum Po.)   6 τοῦτο Ω corr. Wy.   9 οὐ A² om. Ω   12 add. Bern.   19 ἔτι] οὕτω Po. ἤδη Hu.   ὑπὸ Ω ὑπὲρ Xyl.

σαντο πρὸς τοὺς Σαβίνους; ἐπεὶ γὰρ ἥρπασαν τὰς θυγα-
τέρας αὐτῶν εἶτα πολεμήσαντες διηλλάγησαν, ἐν ταῖς
ἄλλαις ὁμολογίαις καὶ τοῦτ' ἐγράφη, μήτ' ἀλεῖν ἀνδρὶ
Ῥωμαίῳ γυναῖκα μήτε μαγειρεύειν.

86. 'Διὰ τί τοῦ Μαΐου μηνὸς οὐκ ἄγονται γυναῖκας;'
πότερον ὅτι μέσος ἐστὶ τοῦ Ἀπριλλίου καὶ τοῦ Ἰουνίου
285 μηνός, | ὧν τὸν μὲν Ἀφροδίτης τὸν δ' Ἥρας, γαμηλίων
θεῶν, ἱερὸν νομίζοντες προλαμβάνουσι μικρὸν ἢ περι-
μένουσιν; ἢ ὅτι τῷ μηνὶ τούτῳ τὸν μέγιστον ποιοῦνται
τῶν καθαρμῶν, νῦν μὲν εἴδωλα ῥιπτοῦντες ἀπὸ τῆς
γεφύρας εἰς τὸν ποταμὸν πάλαι δ' ἀνθρώπους; διὸ καὶ
τὴν Φλαμινίκαν, ἱερὰν τῆς Ἥρας εἶναι δοκοῦσαν, νενό-
μισται σκυθρωπάζειν, μήτε λουομένην τηνικαῦτα μήτε
κοσμουμένην. ἢ ὅτι πολλοὶ Λατίνων ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ
B τοῖς κατοιχομένοις ἐναγίζουσι; καὶ διὰ τοῦτ' ἴσως Ἑρμῆν
ἐν αὐτῷ σέβονται καὶ Μαίας ἐπώνυμός ἐστιν. ἤ, κα-
θάπερ ἔνιοι λέγουσιν, ὁ μὲν Μάιος ἀπὸ τῆς πρεσβυ-
τέρας, ὁ δ' Ἰούνιος ἀπὸ τῆς νεωτέρας ἡλικίας ὠνό-
μασται; γάμῳ δ' ἁρμοδιώτερον τὸ νέον, ὡς καὶ Εὐρι-
πίδης (fr. 23) φησίν

'ἀλλ' ἢ τὸ γῆρας τὴν Κύπριν χαίρειν ἐᾷ,
ἥ τ' Ἀφροδίτη τοῖς γέρουσιν ἄχθεται.'

οὐ γαμοῦσιν οὖν ἐν τῷ Μαΐῳ, περιμένοντες τὸν Ἰούνιον,
ὃς εὐθύς ἐστι μετὰ τὸν Μάιον.

87. 'Διὰ τί τῶν γαμουμένων αἰχμῇ δορατίου τὴν
κόμην διακρίνουσιν;' ἆρα σύμβολόν ἐστι τοῦτο τοῦ βίᾳ
C καὶ μετὰ πολέμου γαμηθῆναι τὰς πρώτας; ἢ μανθάνου-
σιν ἀνδράσι συνοικοῦσαι μαχίμοις καὶ πολεμικοῖς ἄθρυπ-
τον καὶ ἄθηλυν καὶ ἀφελῆ προσίεσθαι καλλωπισμόν;

---

5 Ovid. Fast. V 490 10 272b Dion. Hal. I 38 14 Ovid. Fast. II 27 21. 22 786a 1094f 25 Ovid. Fast. II 560 27 v. Rom. 14

---

12 Φλαμινίβαν Ω corr. Xyl. ἱέρειαν Rose

ὥσπερ ὁ Λυκοῦργος ἀπὸ πρίονος καὶ πελέκεως κελεύσας τὰ θυρώματα ταῖς οἰκίαις ποιεῖν καὶ τὰς ὀροφάς, ἄλλῳ δὲ μὴ χρῆσθαι τὸ παράπαν ἐργαλείῳ, πᾶσαν ἐξέβαλε περιεργίαν καὶ πολυτέλειαν. ἢ τὴν διάστασιν αἰνίττεται τὸ γινόμενον, ὡς μόνῳ σιδήρῳ ‹τοῦ γάμου διακριθησομένου; ἢ τὰ μὲν πλεῖστα τῶν γαμικῶν εἰς τὴν Ἥραν ἀνῆπτο, Ἥρας δ' ἱερὸν τὸ δόρυ νενόμισται, καὶ τῶν ἀγαλμάτων αὐτῆς δόρατι στηρίζεται τὰ πλεῖστα καὶ Κυρῖτις ἡ θεὸς ἐπωνόμασται; τὸ γὰρ δόρυ 'κύριν' ἐκάλουν οἱ παλαιοί· διὸ καί φασι Κυρῖνον ὀνομασθῆναι τὸν D Ἐνυάλιον.

88. 'Διὰ τί τὸ τελούμενον εἰς θέας Λοῦκαρ καλοῦσιν;' ἢ ὅτι πολλὰ ἔστιν ἄλση περὶ τὴν πόλιν ἀνειμένα θεοῖς, ἃ καλοῦσι 'λούκους', καὶ τὴν ἀπὸ τούτων πρόσοδον εἰς τὰς θέας ἀνήλισκον;

89. 'Διὰ τί τὰ Κυρινάλια μωρῶν ἑορτὴν ὀνομάζουσιν;' ἢ ὅτι τὴν ἡμέραν ταύτην ἀποδεδώκεσαν, ὡς Ἰόβας (FHG III p. 470) φησί, τοῖς τὰς αὑτῶν φατρίας ἀγνοοῦσιν; ἢ τοῖς μὴ θύσασιν, ὥσπερ οἱ λοιποί, κατὰ φυλὰς ἐν τοῖς Φουρνικαλίοις δι' ἀσχολίαν ἢ ἀποδημίαν ἢ ἄγνοιαν ἐδόθη τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τὴν ἑορτὴν ἐκείνην ἀπολαβεῖν;

90. 'Διὰ τί τῷ Ἡρακλεῖ γινομένης θυσίας ἄλλον E οὐδένα θεῶν ὀνομάζουσιν οὐδὲ φαίνεται κύων ἐντὸς τῶν περιβόλων, ὡς Βάρρων (13, 1 Merkel) ἱστόρηκεν;' ἢ θεὸν μὲν ἄλλον οὐκ ὀνομάζουσι διὰ τὸ τοῦτον ἡμίθεον νομίζειν, ὡς δέ φασιν ἔνιοι, καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων ὄντος ἔτι βωμὸν ἱδρύσασθαι τὸν Εὔανδρον αὐτοῦ καὶ

---

1 v. Lycurg. 13 189e 227c 997c 8 Paul. Ep. Fest. caelibari hasta p. 55 curis p. 43 9 v. Rom. 28 12 Paul. Ep. Fest. lucar p. 106 16 Ovid. Fast. II 513 Fest. Quirinalia p. 304 26 Dion. Hal. I 40, 2 Liv. I 7, 3

---

7 ἀνῆπτο E ἀνῆπτον *O* ἱερᾶς pro Ἥρας E 9 κοῦριν, 10 κύριν prc Κυρῖνον *Ω* corr. Xyl. 12. 15 θέας A θεὰς *O* 13 ἄλση Mez. ἄλλα *Ω*

θυσίαν προσαγαγεῖν; κυνὶ δὲ πάντων μάλιστα τῶν ζῴων ἐπολέμησε· καὶ γὰρ ὁ Ὄρθος αὐτῷ [ἀεὶ] πολλὰ πράγματα
F παρέσχε καὶ ὁ Κέρβερος· καὶ ἐπὶ πᾶσι, τοῦ Λικυμνίου παιδὸς Οἰωνοῦ διὰ κύνα φονευθέντος ὑπὸ τῶν Ἱπποκοωντιδῶν, ἀναγκασθεὶς μάχην συνάψαι τῶν τ' ἄλλων φίλων πολλοὺς ἀπέβαλε καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰφικλέα.

91. 'Διὰ τί τοῖς πατρικίοις οὐκ ἐξῆν περὶ τὸ Καπετώλιον κατοικεῖν;' πότερον ὅτι Μᾶρκος Μάλλιος αὐτόθι κατοικῶν ἐπεχείρησε τυραννίδι, ⟨δι'⟩ ὃν ἀπώμοτόν φασιν εἶναι τῷ οἴκῳ μηδενὶ Μαλλίων ὄνομα Μᾶρκον γενέσθαι; ἢ παλαιὸς ἦν φόβος οὗτος; Ποπλικόλαν γοῦν ἄνδρα δημοτικώτατον οὐκ ἐπαύσαντο διαβάλλοντες μὲν οἱ δυνατοὶ δεδιότες δ' οἱ πολλοί, μέχρι οὗ τὴν οἰκίαν αὐτὸς κατέσκαψεν ἐπικεῖσθαι τῇ ἀγορᾷ δοκοῦσαν.

92. 'Διὰ τί τῷ σώσαντι πολίτην ἐν πολέμῳ δρύινον
286 διδόασι στέφανον;' | πότερον ὅτι πανταχοῦ καὶ ῥαδίως ἔστιν εὐπορῆσαι δρυὸς ἐπὶ στρατείας; ἢ ὅτι Διὸς καὶ Ἥρας ἱερὸς ὁ στέφανός ἐστιν, οὓς πολιούχους νομίζουσιν; ἢ παλαιὸν ἀπ' Ἀρκάδων τὸ ἔθος, οἷς ἔστι τις συγγένεια πρὸς τὴν δρῦν; πρῶτοι γὰρ ἀνθρώπων γεγονέναι δοκοῦσιν ἐκ γῆς, ὥσπερ ἡ δρῦς τῶν φυτῶν.

93. 'Διὰ τί γυψὶ χρῶνται μάλιστα πρὸς τοὺς οἰωνισμούς;' πότερον ὅτι καὶ Ῥωμύλῳ δώδεκα γῦπες ἐφάνησαν ἐπὶ τῇ κτίσει τῆς Ῥώμης; ἢ ὅτι τῶν ὀρνίθων ἥκιστα συνεχὴς καὶ συνήθης οὗτος; οὐδὲ γὰρ νεοττιᾷ γυπὸς ἐντυχεῖν ῥαδίως ἔστιν, ἀλλὰ πόρρωθέν ποθεν ἐξαπίνης

---

2 cf. Hes. Theog. 293, 309, 327 Apollod. II 7, 3 Diod. Sic. IV 33, 34 8 v. Camill. 36 Liv. VI 20, 13 11 v. Public. 10 Dion. Hal. V 19 15 v. Coriol. 3 Plin. H. N. XVI 3 (5) Polyb. VI 39 Gell. V 6 20 cf. Herod. I 66 22 Aristot. 563a 23 v. Rom. 9

---

2 ὁ Ὄρθος (secl. ἀεὶ) Wehl οὗτος Ω 8 Μάλλιος et infra Μαλλίων Bern. μάλιος, μαλίων Ω 9 δι' E om. O 10 μάρκον Φ (-ος x) μάρκου Π 14 κατέσκαψαν αὐτοῦ E

καταίρουσι· διὸ καὶ σημειώδης ἡ ὄψις αὐτῶν ἐστιν. ἢ B καὶ τοῦτο παρ' Ἡρακλέους ἔμαθον; εἰ λέγει ἀληθῶς Ἡρόδωρος (Fr. Gr. Hist. 31 F. 22), ὅτι πάντων μάλιστα γυψὶν ἐπὶ πράξεως ἀρχῇ φανεῖσιν ἔχαιρεν Ἡρακλῆς, ἡγούμενος δικαιότατον εἶναι τὸν γῦπα τῶν σαρκοφάγων πάντων· πρῶτον μὲν γὰρ οὐδενὸς ἅπτεται ζῶντος οὐδ' ἀποκτίννυσιν ἔμψυχον οὐδὲν ὡς ἀετοὶ καὶ ἱέρακες καὶ τὰ νυκτίνομα, χρῆται δὲ τοῖς ἄλλως ἀποθανοῦσιν· ἔπειτα καὶ τούτων τὰ ὁμόφυλα παρίησι· πετεινοῦ γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε γῦπα γευόμενον, ὡς ἀετοὶ καὶ ἱέρακες μάλιστα τὰ συγγενῆ διώκουσι καὶ κόπτουσι. καίτοι κατ' C Αἰσχύλον (Suppl. 226)

'ὄρνιθος ὄρνις πῶς ἂν ἁγνεύοι φαγών;'

ἀνθρώποις τε πάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀβλαβέστατός ἐστιν, οὔτε καρπὸν ἀφανίζων οὔτε φυτὸν οὔτε ζῷον ἥμερον κακουργῶν. εἰ δ' ὡς Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι, θῆλυ πᾶν τὸ γένος ἐστὶ καὶ κυΐσκονται δεχόμενοι καταπνέοντα τὸν ἀπηλιώτην ὥσπερ τὰ δένδρα τὸν ζέφυρον, καὶ παντάπασιν ἀπλανῆ τὰ σημεῖα καὶ βέβαια γίνεσθαι πιθανόν ἐστιν ἀπ' αὐτῶν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις αἱ περὶ τὰς ὀχείας σοβήσεις ἔτι δ' ἁρπαγαὶ καὶ φυγαὶ καὶ διώξεις πολὺ τὸ θορυβῶδες καὶ ἀκατάστατον ἔχουσι.

94. 'Διὰ τί τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἱερὸν ἔξω πόλεώς D ἐστι;' πότερον ὅτι τὰς ἔξω διατριβὰς ὑγιεινοτέρας ἐνόμιζον εἶναι τῶν ἐν ἄστει; καὶ γὰρ Ἕλληνες ἐν τόποις καθαροῖς καὶ ὑψηλοῖς ἐπιεικῶς ἱδρυμένα τὰ Ἀσκληπιεῖα ἔχουσιν· ἢ ὅτι τὸν θεὸν ἐξ Ἐπιδαύρου μετάπεμπτον ἥκειν νομίζουσιν; Ἐπιδαυρίοις δ' οὐ κατὰ πόλιν ἀλλὰ

---

16 Aelian. N. Anim. II 46   23 Liv. X 47 et Epit. XI Plin. XXIX 1 (8)

---

8 ἄλλως Wy. ἄλλοις *Ω*   14 πάντων om. *Π*   15 οὐδὲ ζῷον Bern.   19 καὶ (prim.) om. E   23 ἔξω τῆς E   25 τόποις καὶ αA   26 et p. 262, 1 Ἀσκληπιεῖα (-ον) Bern. ἀσκλήπεια (-ον) *O* -ίεια (-ον) E

πόρρω τὸ Ἀσκληπιεῖόν ἐστιν· ἢ ὅτι τοῦ δράκοντος ἐκ τῆς τριήρους κατὰ τὴν νῆσον ἀποβάντος καὶ ἀφανισθέντος αὐτὸν ᾤοντο τὴν ἵδρυσιν ὑφηγεῖσθαι τὸν θεόν;

95. 'Διὰ τί νενόμισται τοὺς ἁγνεύοντας ὀσπρίων ἀπέχεσθαι;' πότερον, ὡς οἱ Πυθαγορικοὶ τοὺς μὲν κυάμους ἀφωσιοῦντο διὰ τὰς λεγομένας αἰτίας, τὸν δὲ λάθυρον
E καὶ τὸν ἐρέβινθον ὡς παρωνύμους τοῦ ἐρέβους καὶ τῆς λήθης; ἢ ὅτι πρὸς τὰ περίδειπνα καὶ τὰς προκλήσεις τῶν νεκρῶν μάλιστα χρῶνται τοῖς ὀσπρίοις; ἢ μᾶλλον ὅτι δεῖ πρὸς τὰς ἁγνείας καὶ ἁγιστείας καθαρὰ καὶ λιτὰ τὰ σώματα ἔχειν; ἔστι δὲ τὰ ὄσπρια πνευματώδη καὶ περίσσευμα ποιεῖ πολλῆς καθάρσεως δεόμενον. ἢ ὅτι καὶ πρὸς συνουσίαν παρορμᾷ διὰ τὸ φυσῶδες καὶ πνευματικόν;

96. 'Διὰ τί τῶν παναγῶν παρθένων τὰς διαφθαρεί-
F σας ἄλλως οὐ κολάζουσιν, ἀλλὰ ζώσας κατορύττουσι;' πότερον ὅτι καίουσι τοὺς ἀποθανόντας, θάπτειν δὲ πυρὶ τὴν τὸ πῦρ τὸ θεῖον ὁσίως μὴ φυλάξασαν οὐκ ἦν δίκαιον; ἢ σῶμα ταῖς μεγίσταις καθωσιωμένον ἁγιστείαις ἀναιρεῖν καὶ προσφέρειν ἱερᾷ γυναικὶ χεῖρας οὐ θεμιτὸν ἐνόμιζον; αὐτὴν οὖν ἀποθανεῖν μηχανώμενοι δι' αὐτῆς κατεβίβαζον ὑπὸ γῆν εἰς οἴκημα πεποιημένον, ὅπου καὶ λύχνος ἔκειτο καιόμενος καὶ ἄρτος καὶ γάλακτός τι
287 καὶ ὕδατος, εἶτα γῇ τὸ οἴκημα κατέκρυπτον ἄνωθεν. | καὶ οὐδὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἀφοσιωσάμενοι τὴν δεισιδαιμονίαν ἐκπεφεύγασιν, ἀλλὰ μέχρι νῦν ἐναγίζουσιν οἱ ἱερεῖς ἐκεῖ βαδίζοντες ἐπὶ τὸν τόπον.

97. 'Διὰ τί ταῖς Δεκεμβρίαις εἰδοῖς ἱπποδρομίας γενο-

---

5 Ovid. Fast. II 576 et V 436 Gell. X 10, 12 Plin. H. N. XVIII 12 (30) Paul. Ep. Fest in insula p. 98 12 352 f 15 v. Num. 10 Dion. Hal. II 67, 4 Ovid. Fast. VI 458 28 Paul. Ep. Fest. equus p. 71 cf. Plin. H. N. XXVIII 9 (40)

---

28 'Δεκεμβρίαις pro Ὀκτωβρίαις aut ipsius aut librarii errori debeatur' Wy.

μένης ὁ νικήσας δεξιόσειρος Ἄρει θύεται, καὶ τὴν μὲν οὐρὰν ἀποκόψας τις ἐπὶ τὴν Ῥηγίαν καλουμένην κομίζει καὶ τὸν βωμὸν αἱμάσσει, περὶ δὲ τῆς κεφαλῆς οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ λεγομένης οἱ δ' ἀπὸ τῆς Συβούρης καταβάντες διαμάχονται;' πότερον, ὡς ἔνιοι λέγουσιν, ἵππῳ τὴν Τροίαν ἡλωκέναι νομίζοντες ἵππον κολάζουσιν, ἅτε δὴ καὶ γεγονότες

'Τρώων ἀγλαὰ τέκνα μεμιγμένα παισὶ Λατίνων'; B

ἢ ὅτι θυμοειδὲς καὶ πολεμικὸν καὶ ἀρήιον ὁ ἵππος ἐστὶ τὰ δὲ προσφιλῆ μάλιστα καὶ πρόσφορα θύουσι τοῖς θεοῖς, ὁ δὲ νικήσας θύεται διὰ τὸ νίκης καὶ κράτους οἰκεῖον εἶναι τὸν θεόν; ἢ μᾶλλον ὅτι τοῦ θεοῦ στάσιμον τὸ ἔργον ἐστὶ καὶ νικῶσιν οἱ μένοντες ἐν τάξει τοὺς μὴ μένοντας ἀλλὰ φεύγοντας, καὶ κολάζεται τὸ τάχος ὡς δειλίας ἐφόδιον, καὶ μανθάνουσι συμβολικῶς ὅτι σωτήριον οὐκ ἔστι τοῖς φεύγουσι;

98. 'Διὰ τί οἱ τιμηταὶ τὴν ἀρχὴν παραλαβόντες οὐδὲν ἄλλο πράττουσι πρότερον ἢ τὴν τροφὴν ἀπομισθοῦσι τῶν ἱερῶν χηνῶν καὶ τὴν γάνωσιν τοῦ ἀγάλματος;' C πότερον ἀπὸ τῶν εὐτελεστάτων ἀρχόμενοι καὶ μὴ πολλῆς δεομένων δαπάνης μηδὲ πραγματείας; ἢ παλαιά τις αὕτη χάρις ἀπομνημονεύεται τοῖς ζῴοις ἀπὸ τῶν Κελτικῶν, ὅτι τοὺς βαρβάρους ὑπερβαίνοντας ἤδη τὸ περιτείχισμα τοῦ Καπετωλίου νύκτωρ οἱ χῆνες ᾔσθοντο τῶν κυνῶν καθευδόντων καὶ βοῇ τοὺς φύλακας ἐπήγειραν; ἢ φύλακες ὄντες οἱ τιμηταὶ τῶν μεγίστων, καὶ προσ-

---

6 Timaeus in Polyb. XII 4 b 8 Simylus? Wy. aut Butas? Rose ex v. Rom. 17/21 Hom. Σ 337 Ψ 23 22 325 c v. Camill. 27 Liv. V 47 Cic. pro Rosc. Am. 56 Serv. ad Aen. VIII 652 Plin. H. N. X 22 (26)

---

1 δεξιόσειρος Abresch δεξιὸς ἱερὸς Ω 2 Ῥηγίαν Wy. ex v. Num. 14 ῥήγειναν Ω 4 Συβούρης Wy. σιβούρης Ω 11 κράτους E κράτος O 18 πρότερον Madv. πρῶτον Ω Hu. 26 προσῆκον Voss προσηκόντων Ω

ἧκον ἐπισκοπεῖν καὶ πολυπραγμονεῖν αὐτοῖς ἱερὰ καὶ δημόσια καὶ βίους καὶ ἤθη καὶ διαίτας, τὸ φυλακτικώτατον ζῷον εὐθὺς ἐν λόγῳ τίθενται, καὶ ἅμα τῇ τούτων ἐπιμελείᾳ προτρέπονται τοὺς πολίτας μὴ ἀμελεῖν μηδὲ D ῥᾳθυμεῖν τῶν ἱερῶν; ἡ δὲ γάνωσις τοῦ ἀγάλματος ἀναγκαία· ταχὺ γὰρ ἐξανθεῖ τὸ μίλτινον, ᾧ τὰ παλαιὰ τῶν ἀγαλμάτων ἔχρωζον.

99. ʽΔιὰ τί τῶν ἄλλων ἱερέων τὸν καταδικασθέντα καὶ φυγόντα παύοντες ἕτερον αἱροῦνται, τοῦ δ' ʽαὔγουρος', ἕως ζῇ, κἂν ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι καταγνῶσιν, οὐκ ἀφαιροῦνται τὴν ἱερωσύνην (ʽαὔγουρας' δὲ τοὺς ἐπὶ τῶν οἰωνῶν καλοῦσι);' πότερον, ὡς ἔνιοι λέγουσι, βούλονται μηδένα τὰ τῶν ἱερῶν ἀπόρρητα γινώσκειν, ὃς οὐκ ἔστιν ἱερεύς; ἢ κατειλημμένον ὅρκοις τὸν αὔγουρα μηδενὶ φράσειν τὰ τῶν ἱερέων ἀπολῦσαι τῶν E ὅρκων οὐ θέλουσιν ἰδιώτην γενόμενον; ἢ τιμῆς οὐκ ἔστιν οὐδ' ἀρχῆς ἀλλ' ἐπιστήμης ὄνομα καὶ τέχνης ὁ αὔγουρ; ὅμοιον οὖν τῷ τὸν μουσικὸν ἀποψηφίσασθαι μουσικὸν μὴ εἶναι καὶ τὸν ἰατρὸν ἰατρὸν τὸ κωλύειν μάντιν εἶναι τὸν μάντιν, ἀφελέσθαι μὴ δυναμένους τὴν δύναμιν αὐτοῦ, κἂν ἀφέλωνται τὴν προσηγορίαν. ἄλλον δ' οὐ καθιστᾶσιν, εἰκότως τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀριθμὸν τῶν αὐγούρων φυλάττοντες.

100. ʽΔιὰ τί ταῖς Αὐγούσταις εἰδοῖς, Σεκστιλίαις δὲ πρότερον λεγομέναις, ἑορτάζουσιν αἵ τε δοῦλαι καὶ οἱ F δοῦλοι πάντες, αἱ δὲ γυναῖκες μάλιστα ῥύπτεσθαι τὰς κεφαλὰς καὶ καθαίρειν ἐπιτηδεύουσιν;' ἢ διὰ τὸ Σερούιον τὸν βασιλέα κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν ἐξ αἰχμαλώτου γενέσθαι θεραπαινίδος ἄδειαν ἔργων ἔχουσιν οἱ θεράποντες, τὸ δὲ πλύνειν τὰς κεφαλὰς ἀρξάμενον ἀπὸ τῶν

5 Plin. H. N. XXXIII 7 (36) 10 Plin. Ep. IV 8, 1 29 Liv. I 39, 5

4/5 μὴ ῥᾳθυμεῖν μηδ' ἀμελεῖν malit Po. 16 γενόμενον *Φ* γινόμενον *Π* 27 τὸ d τὸν *O*

θεραπαινίδων διὰ τὴν ἑορτὴν ἄχρι τῶν ἐλευθέρων προῆλθεν;

101. ‘Διὰ τί κοσμοῦσι τοὺς παῖδας τοῖς περιδεραίοις, ἃ βούλλας καλοῦσι;’ πότερον ἐπὶ τιμῇ τῶν ἡρπασμένων γυναικῶν ὥσπερ ἄλλα πολλὰ καὶ τοῦτ’ ἐψηφίσαντο τοῖς ἐξ αὐτῶν γεννωμένοις ὑπάρχειν; ἢ τὴν Ταρκυνίου τιμῶντες ἀνδραγαθίαν; λέγεται γὰρ ἔτι παῖς ὢν ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Λατίνους | ἅμα καὶ Τυρρηνοὺς ἐμβαλεῖν 288 εἰς τοὺς πολεμίους, ἀπορρυεὶς δὲ τοῦ ἵππου καὶ τοὺς ἐπιφερομένους ἰταμῶς ὑποστὰς ἐπιρρῶσαι τοὺς Ῥωμαίους, γενομένης δὲ λαμπρᾶς τροπῆς τῶν πολεμίων καὶ μυρίων ἑξακισχιλίων ἀναιρεθέντων τοῦτο λαβεῖν ἀριστεῖον παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ βασιλέως. ἢ τοῖς παλαιοῖς οἰκετῶν μὲν ἐρᾶν ὥραν ἐχόντων οὐκ ἦν ἄδοξον οὐδ’ αἰσχρόν, ὡς ἔτι νῦν αἱ κωμῳδίαι μαρτυροῦσιν· ἐλευθέρων δὲ παίδων ἰσχυρῶς ἀπείχοντο, καὶ ὅπως μηδὲ γυμνοῖς ἐντυχόντες ἀμφιγνοήσειαν, ἐφόρουν οἱ παῖδες τὸ παράσημον; ἢ καὶ B πρὸς ἀταξίαν ἐστὶ φυλακτήριον τοῦτο, καὶ τρόπον τινὰ τοῦ ἀκολάστου χαλινός, αἰσχυνομένων ἀνδροῦσθαι πρὶν ἢ τὸ παιδικὸν ἀποθέσθαι παράσημον; ὃ μὲν γὰρ οἱ περὶ Βάρρωνα λέγουσιν οὐ πιθανόν ἐστι, τῆς βούλλης ὑπ’ Αἰολέων βόλλας προσαγορευομένης, τοῦτο σύμβολον εὐβουλίας περιτίθεσθαι τοὺς παῖδας. ἀλλ’ ὅρα μὴ καὶ τοῦτο διὰ τὴν σελήνην φοροῦσι. τὸ γὰρ φαινόμενον σχῆμα τῆς σελήνης, ὅταν ᾖ διχόμηνος, οὐ σφαιροειδὲς ἀλλὰ φακοειδές ἐστι καὶ δισκοειδές, ὡς δ’ Ἐμπεδοκλῆς (Vorsokr.[4] 21 A 60) οἴεται, καὶ τὸ ὑποκείμενον.

102. ‘Διὰ τί τῶν παίδων τοῖς μὲν ἄρρεσιν ἐναταίοις, τοῖς δὲ θήλεσιν ὀγδοαίοις τὰ ὀνόματα τίθενται;’ ἢ τὸ C

---

3 Macrob. Sat. I 6, 9 et 16   5 v. Rom. 20   7 Plin. H. N. XXXIII 1 (4)   18 cf. 13 ss. 751 b   20 Varr. de v. P. R. (Thilo)   28 891 c Paul. Ep. Fest. lustrici p. 107

---

18 ἀταξίαν Abresch εὐταξίαν Ω

μὲν προτέροις τοῖς θήλεσιν αἰτίαν ἔχει τὴν φύσιν; καὶ γὰρ αὔξεται τὸ θῆλυ καὶ ἀκμάζει καὶ τελειοῦται πρότερον τοῦ ἄρρενος. τῶν δ' ἡμερῶν τὰς μετὰ τὴν ἑβδόμην λαμβάνουσιν· ἡ γὰρ ἑβδόμη σφαλερὰ τοῖς νεογνοῖς πρός τε τὰ ἄλλα καὶ τὸν ὀμφαλόν· ἑβδομαῖος γὰρ ἀπολύεται τοῖς πλείστοις· ἕως δ' ἀπολυθῇ, φυτῷ μᾶλλον ἢ ζῴῳ προσέοικε τὸ νήπιον. ἢ καθάπερ οἱ Πυθαγορικοὶ τοῦ ἀριθμοῦ τὸν μὲν ἄρτιον θῆλυν ἄρρενα δὲ τὸν περιττὸν D ἐνόμιζον; γόνιμος γάρ ἐστι καὶ κρατεῖ τοῦ ἀρτίου συντιθέμενος. καὶ διαιρουμένων εἰς τὰς μονάδας ὁ μὲν ἄρτιος καθάπερ τὸ θῆλυ χώραν μεταξὺ κενὴν ἐνδίδωσι, τοῦ δὲ περιττοῦ μόριον ἀεί τι πλῆρες ὑπολείπεται· διὸ τὸν μὲν ἄρρενι τὸν δὲ θήλει πρόσφορον νομίζουσιν. ἢ ὅτι τῶν ἀριθμῶν ἁπάντων τὰ μὲν ἐννέα πρῶτός ἐστι τετράγωνος ἀπὸ περιττοῦ καὶ τελείου τῆς τριάδος, τὰ δ' ὀκτὼ πρῶτος κύβος ἀπὸ ἀρτίου τῆς δυάδος; δεῖ δὲ τὸν μὲν ἄνδρα τετράγωνον εἶναι καὶ περιττὸν καὶ τέλειον, τὴν δὲ γυναῖκα καθάπερ τὸν κύβον ἑδραῖον καὶ οἰκουρὸν καὶ δυσμετακίνητον. τούτῳ δὲ προσληπτέον, ὅτι τὰ μὲν E ὀκτὼ κύβος ἐστὶν ἀπὸ δυάδος, τὰ δ' ἐννέα τετράγωνος ἀπὸ τριάδος· χρῶνται δὲ δυσὶ μὲν ὀνόμασιν αἱ θήλειαι τρισὶ δ' οἱ ἄρρενες.

103. 'Διὰ τί τοὺς ἀπάτορας 'σπορίους' υἱοὺς καλοῦσιν;' οὐ γάρ, ὡς Ἕλληνες νομίζουσι καὶ λέγουσιν οἱ ῥήτορες ἐν ταῖς δίκαις, συμφορητοῦ τινος καὶ κοινοῦ σπέρματος γεγόνασιν, ἀλλ' ἔστιν ὁ Σπόριος τῶν πρώτων ὀνομάτων, ὡς ὁ Σέξτος καὶ ὁ Δέκιμος καὶ ὁ Γάιος. τὰ δὲ πρῶτα τῶν ὀνομάτων οὐχ ὁλογραφοῦσιν ἀλλ' ἢ δι'

---

3 Macrob. Sat. I 16, 36 Aristot. 588a 9 6 Varr. in Gell. XVI 16 7 264a 9 388b 15 738f 17 Simonid. in Plat. Protag. 339b fr. 4 Diehl 23 Iustin. Inst. I 10, 12 Gai. I 64 27 [Val. Max.] de Praenom. 6

---

6 δ' ἂν? Bern. 17 ἄνδρα z om. *O* 19 τούτῳ *Φ* τοῦτο *Π* 27 et 331, 3 σέξστον *Ω* (solus A 331, 3 σέξτον)

ἑνὸς γράμματος, ὡς τὸν Τίτον καὶ τὸν Λούκιον καὶ τὸν Μᾶρκον, ἢ διὰ δυεῖν, ὡς τὸν Τιβέριον καὶ τὸν Γναῖον, ἢ διὰ τριῶν, ὡς τὸν Σέξτον καὶ τὸν Σερούιον. ἔστιν οὖν καὶ ὁ Σπόριος τῶν διὰ δυεῖν γραφομένων, τοῦ σ καὶ τοῦ π. γράφουσι δὲ διὰ τούτων καὶ τοὺς ἀπάτορας F *'σίνε πάτρις' οἷον ἄνευ πατρός, τῷ μὲν σ τό 'σίνε' τῷ δὲ π τό 'πάτρις' σημαίνοντες. τοῦτ' οὖν τὴν πλάνην ἐποίησε, τὸ διὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων τό 'σίνε πάτρις' καὶ τὸν Σπόριον γράφεσθαι. λεκτέον δὲ καὶ τὸν ἕτερον λόγον, ἔστι δ' ἀτοπώτερος· τοὺς γὰρ Σαβίνους φασὶ τὸ τῆς γυναικὸς αἰδοῖον ὀνομάζειν σπόριον, εἶθ' οἷον ἐφυβρίζοντας οὕτω προσαγορεύειν τὸν ἐκ γυναικὸς ἀγάμου καὶ ἀνεγγύου γεγενημένον.*

104. *'Διὰ τί τὸν Διόνυσον 'Λίβερουμ πάτρεμ' καλοῦσι;' πότερον ὡς ἐλευθερίας πατέρα τοῖς πιοῦσι γενόμενον; | γίνονται γὰρ οἱ πολλοὶ θρασεῖς καὶ παρρησίας* **289** *ὑποπιμπλῶνται περὶ τὰς μέθας. ἢ ὅτι τὴν λοιβὴν παρέσχεν; ἤ, ὡς Ἀλέξανδρός* (FHG III p. 244) *φησιν, ἀπὸ τοῦ παρ' Ἐλευθερὰς τῆς Βοιωτίας Ἐλευθερέως Διονύσου προσαγορευομένου;*

105. *'Διὰ τίνα αἰτίαν ἐν ταῖς δημοσίαις ἑορταῖς ἔθος οὐκ ἔστι γαμεῖσθαι παρθένους, αἱ δὲ χῆραι γαμοῦνται;' πότερον, ὡς ὁ Βάρρων* (8, 3 Merkel) *εἴρηκεν, ὅτι λυπούμεναι μὲν αἱ παρθένοι γαμοῦνται, χαίρουσι δ' αἱ γυναῖκες, ἑορτῇ δὲ ⟨δεῖ⟩ μηθὲν λυπουμένους ποιεῖν μηδὲ πρὸς ἀνάγκην; ἢ μᾶλλον ὅτι ταῖς μὲν παρθένοις καλὸν μὴ ὀλίγων, ταῖς δὲ χήραις αἰσχρὸν πολλῶν ⟨παρ⟩όντων* B *γαμεῖσθαι; ζηλωτὸς γὰρ ὁ πρῶτος γάμος ὁ δὲ δεύτερος*

---

14 cf. 613c 716b Senec. de Tranq. XVII 8 Paul. Ep. Fest. Liber p. 103 Loebesum p. 108 21 Macrob. Sat. I 15, 21

---

2 *Τιβέριον* Xyl. *βέρριον Ω* 13 *γεγενημένον Φ* (om. d) *γεγεννημένον Π* 19 *παρ'* E *περὶ O* *ἐλευθερίας Φ -έρας Π* corr. Duebn. 24 *χαίρουσαι* E *χαίρουσι O* 25 *δεῖ* add. Wy. *δέον* Bern. 27 *παρόντων* Mez. *ὄντων Ω*

ἀπευκταῖος· αἰσχύνονται γάρ, ἂν ζώντων τῶν προτέρων ἑτέρους λαμβάνωσιν, ὀδύρονται δέ, ἂν ἀποθανόντων. ὅθεν ἡσυχίᾳ χαίρουσι μᾶλλον ἢ θορύβοις καὶ προπομπαῖς. αἱ δ' ἑορταὶ περισπῶσι τοὺς πολλούς, ὥστε τοῖς τοιούτοις μὴ σχολάζειν. ἢ ὅτι καὶ τὰς Σαβίνων θυγατέρας ἁρπάσαντες ἐν ἑορτῇ παρθένους οὔσας εἰς πόλεμον κατέστησαν, ἐξοιωνίσαντο τὸ γαμεῖν παρθένους ἐν ἱεραῖς ἡμέραις;

106. *'Διὰ τί Ῥωμαῖοι Τύχην σέβονται Πριμιγένειαν, ἣν ἄν τις εἴποι πρωτογένειαν;' ἆρ' ὅτι Σερουίῳ κατὰ*
C *τύχην, ὥς φασιν, ἐκ θεραπαινίδος γενομένῳ βασιλεῦσαι τῆς Ῥώμης ἐπιφανῶς ὑπῆρξεν (οὕτω γὰρ οἱ πολλοὶ Ῥωμαίων ὑπειλήφασιν); ἢ μᾶλλον, ὅτι τῆς Ῥώμης ἡ τύχη παρέσχε τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν γένεσιν; ἢ φυσικώτερον ἔχει λόγον τὸ πρᾶγμα καὶ φιλοσοφώτερον, ὡς τὴν τύχην πάντων οὖσαν ἀρχὴν καὶ τὴν φύσιν ἐκ τοῦ κατὰ τύχην συνισταμένην, ὅταν τισὶν ὡς ἔτυχεν ὑποκειμένοις τάξις ἐγγένηται;*

107. *'Διὰ τί τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίτας 'Ἱστρίωνας' Ῥωμαῖοι καλοῦσιν;' ἢ δι' ἣν αἰτίαν Κλούβιος Ῥοῦφος* (fr. 4 Peter) *ἱστόρηκε; φησὶ γὰρ ἐν τοῖς*
D *πάνυ παλαιοῖς χρόνοις Γαΐου τε Σουλπικίου καὶ Λικινίου Στόλωνος ὑπατευόντων λοιμώδη νόσον ἐν Ῥώμῃ γενομένην πάντας ὁμαλῶς διαφθεῖραι τοὺς ἐπὶ σκηνὴν προερχομένους· δεηθεῖσιν οὖν αὐτοῖς ἐκ Τυρρηνίας ἐλθεῖν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τεχνίτας, ὧν τὸν πρωτεύοντα δόξῃ καὶ χρόνον πλεῖστον ἐνευημεροῦντα τοῖς θεάτροις Ἵστρον ὀνομάζεσθαι· καὶ διὰ τοῦτο πάντας 'Ἱστρίωνας' ἀπ' ἐκείνου προσαγορεύεσθαι.*

---

9 281d 322f Cic. de Legg. II 11 Liv. XXXIV 53 19 Liv. VII 2, 6 Val. Max. II 3, 4

---

13 *τῆς* Φ om. Π 17 *ὑποκειμένοις* Kurtz *ἀποκ.* Ω 27 *χρονῳ* Ω corr. Duebn.

108. ‘Διὰ τί δὲ τὰς ἐγγὺς γένους οὐ γαμοῦσι;’ πότερον αὔξειν τοῖς γάμοις βουλόμενοι τὰς οἰκειότητας καὶ συγγενεῖς πολλοὺς ἐπικτᾶσθαι, διδόντες ἑτέροις καὶ λαμβάνοντες παρ’ ἑτέρων γυναῖκας; ἢ φοβούμενοι τὰς E ἐν τοῖς γάμοις τῶν συγγενῶν διαφορὰς ὡς καὶ τὰ φύσει δίκαια προσαπολλυούσας; ἢ πολλῶν βοηθῶν τὰς γυναῖκας ὁρῶντες δι’ ἀσθένειαν δεομένας οὐκ ἐβούλοντο τὰς ἐγγὺς γένους συνοικίζειν, ὅπως, ἂν οἱ ἄνδρες ἀδικῶσιν αὐτάς, οἱ συγγενεῖς βοηθῶσιν;

109. ‘Διὰ τί τῷ ἱερεῖ τοῦ Διός, ὃν Φλάμινα Διᾶλιν καλοῦσιν, οὐκ ἐξῆν ἀλεύρου θιγεῖν οὐδὲ ζύμης;’ ἢ τὸ μὲν ἄλευρον ἀτελὴς τροφὴ καὶ ἄπεπτός ἐστιν; οὔτε γὰρ ὃ ἦν μεμένηκεν ὁ πυρὸς οὔθ’ ὃ δεῖ γενέσθαι γέγονεν, ὁ ἄρτος, ἀλλὰ καὶ τὴν σπέρματος δύναμιν ἀπολώλεκεν ἅμα καὶ τὴν σιτίου χρείαν οὐκ ἔσχηκε· διὸ καὶ ‘μυλήφατον’ F ὁ ποιητὴς ‘ἄλφιτον’ ἐκ μεταφορᾶς ὠνόμακεν (β 355) ὥσπερ φονευόμενον ἐν τῷ ἀλέτῳ καὶ φθειρόμενον. ἡ δὲ ζύμη καὶ γέγονεν ἐκ φθορᾶς αὐτὴ καὶ φθείρει τὸ φύραμα μιγνυμένη· γίνεται γὰρ ἄτονον καὶ ἀδρανὲς καὶ ὅλως ἔοικε σῆψις ἡ ζύμωσις εἶναι· πλεονάσασα γοῦν ἀποξύνει παντάπασι καὶ φθείρει τὸ ἄλευρον.

110. ‘Διὰ τί καὶ σαρκὸς ὠμῆς ἀπείρηται τῷ ἱερεῖ ψαύειν;’ πότερον ὠμοφαγίας πάνυ πόρρωθεν ἀποτρέπει τὸ ἔθος; ἢ δι’ ἣν τὸ ἄλευρον αἰτίαν ἀφοσιοῦνται καὶ τὸ κρέας; | οὔτε γάρ ἐστι ζῷον οὔτ’ ὄψον ἤδη γέγονεν. ἡ γὰρ **290** ἕψησις καὶ ὄπτησις ἀλλοίωσις οὖσα καὶ μετακόσμησις ἐξίστησι τὴν μορφήν, τὸ δὲ πρόσφατον καὶ ὠμὸν οὐδὲ τὴν ὄψιν ἔχει καθαρὰν καὶ ἀμίαντον, ἀλλ’ εἰδεχθῆ καὶ ἑλκώδη.

111. ‘Διὰ τί δὲ καὶ κυνὸς καὶ αἰγὸς ἐκέλευον ἀπέχεσθαι τὸν ἱερέα, μήθ’ ἁπτόμενον μήτ’ ὀνομάζοντα;’

1 265b/266a 10 Gell. X 15, 19 20 659b 22 Gell. X 15, 12

10 Φλαμιναδιάλιν Π -ην Φ (om. d) 16 ὠνόμασεν E

πότερον τῆς μὲν αἰγὸς βδελυττόμενοι τὸ ἀκόλαστον καὶ δυσῶδες; ἢ φοβούμενοι τὸ νοσηματικόν; δοκεῖ γὰρ ἐπιληψίᾳ καταλαμβάνεσθαι μάλιστα τῶν ζῴων καὶ προσαναχρώννυσθαι τοῖς φαγοῦσιν ἢ θιγοῦσιν ὑπὸ τοῦ πάθους ἐχομένης. αἰτίαν δὲ λέγουσι τὴν στενότητα τῶν
B πνευματικῶν πόρων πολλάκις ἐπιλαμβανομένην, τεκμαιρόμενοι τῇ λεπτότητι τῆς φωνῆς· καὶ γὰρ ἀνθρώπων ὅσοις ἐπιληπτίζουσι συμβαίνει φθέγγεσθαι μηκασμῷ παραπλησίαν φωνὴν ἀφιᾶσι. τῷ δὲ κυνὶ τοῦ μὲν ἀκολάστου καὶ δυσώδους ἧττον ἴσως μέτεστι· καίτοι φασὶν ἔνιοι μήτε τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλεως ἐπιβαίνειν κύνα μήτε τῆς Δηλίων νήσου διὰ τὴν ἐμφανῆ μῖξιν, ὥσπερ βοῶν καὶ συῶν καὶ ἵππων ἐν θαλάμοις ἀλλ' οὐκ ἐμφανῶς καὶ ἀνέδην ὀχευόντων. τὴν γὰρ ἀληθινὴν αἰτίαν ἀγνοοῦσιν, ὅτι μάχιμον ὄντα τὸν κύνα τῶν ἀσύλων καὶ
C ἁγίων ἐξείργουσιν ἱερῶν, ἀσφαλῆ καταφυγὴν τοῖς ἱκέταις διδόντες. εἰκὸς μὲν οὖν ἐστι καὶ τὸν ἱερέα τοῦ Διὸς ὥσπερ ἔμψυχον καὶ ἱερὸν ἄγαλμα καὶ καταφύξιμον ἀνεῖσθαι τοῖς δεομένοις καὶ ἱκετεύουσι, μηδενὸς ἀπείργοντος μηδ' ἐκφοβοῦντος. διὸ κλινίδιον μὲν ἦν αὐτοῦ κείμενον ἐν τῷ θυρῶνι τῆς οἰκίας· ὁ δὲ προσπεσὼν τοῖς γόνασι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄδειαν εἶχε πληγῶν καὶ κολάσεως· εἰ δὲ δεσμώτης φθαίη προσελθών, ἐλύετο· τοὺς δὲ δεσμοὺς ἐκτὸς οὐ κατὰ θύρας ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ στέγους ἀπερρίπτουν. οὐδὲν οὖν ὄφελος ἦν οὕτως αὑτὸν ἥμερον παρέχειν καὶ φιλάνθρωπον, εἰ κύων προειστήκει δεδιττόμενος καὶ ἀπερύκων τοὺς προσφυγεῖν δεομένους.
D οὐ μὴν οὐδὲ καθαρεύειν ᾤοντο παντάπασιν οἱ παλαιοὶ τὸ ζῷον· ὀλυμπίων μὲν γὰρ οὐδενὶ θεῶν καθιέρωτα·, χθονίᾳ δὲ δεῖπνον Ἑκάτῃ πεμπόμενος εἰς τριόδους απο-

---

8 cf. Varr. de R. R. II 3, 5 11 Dion. Hal. de Dinarch. 3 Strab. X 5, 5 30 280 c

---

5 ἐχομένοις Ω corr. Xyl. 18 ἱερὸν καὶ ἄγαλμα κατ. Π 25 αὐτὸν E αὑτὸν O

τροπαίων καὶ καθαρσίων ἐπέχει μοῖραν. ἐν δὲ Λακεδαίμονι τῷ φονικωτάτῳ θεῶν Ἐνυαλίῳ σκύλακας ἐντέμνουσι· Βοιωτοῖς δὲ δημοσίᾳ καθαρμός ἐστι κυνὸς διχοτομηθέντος ⟨διὰ⟩ τῶν μερῶν διεξελθεῖν· αὐτοὶ δὲ Ῥωμαῖοι τοῖς Λυκαίοις, ἃ Λουπερκάλια καλοῦσιν, ἐν τῷ καθαρσίῳ μηνὶ κύνα θύουσιν. ὅθεν οὐκ ἀπὸ τρόπου τοῖς τὸν ὑπέρτατον καὶ καθαρώτατον εἰληφόσι θεραπεύειν θεὸν ἀπειρῆσθαι κύνα ποιεῖσθαι συνήθη καὶ σύνοικον.

112. 'Διὰ τίνα δ' αἰτίαν οὐδὲ κιττοῦ θιγεῖν ἐφίετο E
τῷ ἱερεῖ τοῦ Διός, οὐδ' ὁδὸν διελθεῖν ἀναδενδράδος ἄνωθεν διατεταμένης;' ἢ τοῦτο μὲν ὅμοιόν ἐστι τῷ 'μὴ ἐσθίειν ἀπὸ δίφρου' 'μηδ' ἐπὶ χοίνικος καθῆσθαι' 'μηδὲ σάρον ὑπερβαίνειν', οὐ ταῦτα τῶν Πυθαγορικῶν δεδιότων καὶ φυλαττομένων, ἀλλ' ἕτερα τούτοις ἀπαγορευόντων; καὶ γὰρ τὸ ὑπ' ἄμπελον ὑποπορεύεσθαι τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸν οἶνον εἶχεν, ὡς οὐ θεμιτὸν τῷ ἱερεῖ μεθύσκεσθαι. τῶν γὰρ μεθυσκομένων ὑπὲρ κεφαλῆς ὁ οἶνός ἐστι καὶ πιεζοῦνται καὶ ταπεινοῦνται, δέον ὑπερτέρους εἶναι καὶ κρατεῖν ἀεὶ τῆς ἡδονῆς ταύτης ἀλλὰ μὴ κρα- F
τεῖσθαι. τὸν δὲ κιττὸν πότερον ὡς ἄκαρπον καὶ ἄχρηστον ἀνθρώποις, ἀδρανῆ δὲ καὶ δι' ἀσθένειαν ἑτέρων ὀχούντων δεόμενον, σκιᾷ δὲ καὶ χλωρότητος ὄψει γοητεύοντα τοὺς πολλοὺς οὐκ ᾤοντο δεῖν ἀσύμβολον ἐν ταῖς οἰκίαις μάτην ἐντρέφεσθαι καὶ περιπλέκεσθαι βλαβερὸν ὄντα τοῖς προσδεχομένοις φυτοῖς; ⟨ἢ ὡς⟩ τῆς γῆς ἐχόμενον; | διὸ τῶν μὲν ὀλυμπίων ἱερῶν εἴργεται, καὶ οὔτ' ἐν 291
Ἥρας Ἀθήνησιν οὔτε Θήβησιν ἐν Ἀφροδίτης ἴδοι τις ἂν κιττόν· Ἀγριωνίοις δὲ καὶ Νυκτελίοις, ὧν τὰ πολλὰ διὰ σκότους δρᾶται, πάρεστιν. ἢ καὶ τοῦτο συμβολικὴ

---

5 280 b 9 Gell. X 15, 12 12 12 d 281 a 354 f Diels FVS I^4 45 C 6 28 Ἀγριωνίοις cf. 717 a 299 f Νυκτελίοις 364 f

---

4 ⟨διὰ⟩ add. Abresch 7 εἰληχόσι Richards 12 ἐπὶ Bern. ex 354 f ἀπὸ δίφρου Ω 16 οὐ om. E 18 πιέζονται E 25 ⟨ἢ⟩ Τι. ⟨ἢ ὡς⟩ Po. 28 ἀγριωνίοις Wy. ἄγριον· ἴοις Ω

θιάσων καὶ βακχευμάτων ἀπαγόρευσις ἦν; αἱ γὰρ ἔνοχοι τοῖς βακχικοῖς πάθεσι γυναῖκες εὐθὺς ἐπὶ τὸν κιττὸν φέρονται, καὶ σπαράττουσι δραττόμεναι ταῖς χερσὶ καὶ διεσθίουσαι τοῖς στόμασιν· ὥστε μὴ παντελῶς ἀπιθάνους εἶναι τοὺς λέγοντας, ὅτι καὶ πνεῦμα μανίας ἔχων ἐγερτικὸν καὶ παρακινητικὸν ἐξίστησι καὶ σπαράττει, καὶ B *ὅλως ἄοινον ἐπάγει μέθην καὶ χάριν τοῖς ἐπισφαλῶς πρὸς ἐνθουσιασμὸν ἔχουσι.*

113. *'Διὰ τί τοῖς ἱερεῦσι τούτοις ἀρχὴν οὐκ ἐφεῖτο λαβεῖν οὐδὲ μετελθεῖν, ἀλλὰ ῥαβδούχῳ τε χρῶνται καὶ δίφρον ἡγεμονικὸν ἐπὶ τιμῇ καὶ παραμυθίᾳ τοῦ μὴ ἄρχειν ἔχουσι;' πότερον, ὡς ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἀντίρροπον ἦν τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα πρὸς τὸ τῆς βασιλείας, ⟨τοὺς⟩ μὴ τυχόντας ἱερεῖς ἀπεδείκνυσαν; ἢ μᾶλλον ὅτι, τῶν μὲν ἱερέων ὡρισμένας πράξεις ἐχόντων τῶν δ'* C *ἀρχόντων ἀτάκτους καὶ ἀορίστους, οὐκ ἦν δυνατὸν εἰς ἓν ἅμα τῶν καιρῶν συμπεσόντων ἑκατέρῳ παρεῖναι τὸν αὐτόν, ἀλλ' ἔδει θάτερα πολλάκις ἀμφοτέρων ἐπειγόντων ἀπολείποντα νῦν μὲν ἀσεβεῖν τοὺς θεούς, νῦν δὲ βλάπτειν τοὺς πολίτας; ἢ ταῖς ἀνθρωπίναις ἐνορῶντες ἀρχαῖς οὐκ ἐλάττονα τῆς ἐξουσίας τὴν ἀνάγκην προσοῦσαν καὶ τὸν ἄρχοντα δήμου, καθάπερ Ἱπποκράτης* (*π. φυσ.* 1 p. 91 H.) *ἔφη τὸν ἰατρόν, δεινὰ μὲν ὁρῶντα δεινῶν δ' ἁπτόμενον, ἐπ' ἀλλοτρίοις δὲ κακοῖς ἰδίας λύπας καρπούμενον, οὐχ ὅσιον ἡγοῦντο θύειν θεοῖς καὶ ἱερῶν κατάρχεσθαι γενόμενον ἐν καταδίκαις καὶ θανατώσεσι πολιτῶν, πολλάκις δὲ καὶ συγγενῶν καὶ οἰκείων, οἷα καὶ Βρούτῳ συνέτυχε;*

---

6 648 b ss. **7** 649 b **9** Gell. X 15 4 **28** Liv. II 5

---

6 *ταράττει* Wy. ex 136 c **7** *χάριν*] *ἄχαριν* Xyl. 'Possis etiam *χάριν ἄχαριν*' Bern. **11/12** *ἐπὶ τιμῇ ... ἔχουσι* post *πότερον* transponenda esse susp. Ti. **14** ⟨*ἧς τοὺς*⟩ Wy. *καὶ μὴ* E **15** *τῶν δ' ἀρχόντων* E *τῶν δὲ δημοσίων* A² in marg om. ***O*** **19** *εὐσεβεῖν* ***Ω*** corr. Xyl. **20** *ἢ* A² *οἱ* ***O***

ΑΙΤΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

1. 'Τίνες οἱ ἐν Ἐπιδαύρῳ κονίποδες καὶ ἄρτυνοι;' οἱ
μὲν τὸ πολίτευμα . . . ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἄνδρες ἦσαν· E
ἐκ δὲ τούτων ᾑροῦντο βουλευτάς, οὓς 'ἀρτύνους' ἐκάλουν. τοῦ δὲ δήμου τὸ πλεῖστον ἐν ἀγρῷ διέτριβεν· ἐκαλοῦντο δὲ 'κονίποδες', ὡς συμβαλεῖν ἔστιν ἀπὸ τῶν ποδῶν γνωριζόμενοι κεκονιμένων, ὁπότε κατέλθοιεν εἰς τὴν πόλιν.

2. 'Τίς ἡ παρὰ Κυμαίοις ὀνοβάτις;' τῶν γυναικῶν
τὴν ἐπὶ μοιχείᾳ ληφθεῖσαν ἀγαγόντες εἰς ἀγορὰν ἐπὶ F
λίθου τινὸς ἐμφανῆ πᾶσι καθίστασαν· εἶθ' οὕτως ἀνεβίβαζον ἐπ' ὄνον, καὶ τὴν πόλιν κύκλῳ περιαχθεῖσαν ἔδει πάλιν ἐπὶ τὸν αὐτὸν λίθον κατασταθῆναι καὶ τὸ λοιπὸν ἄτιμον διατελεῖν, 'ὀνοβάτιν' προσαγορευομένην. τὸν δὲ λίθον ἀπὸ τούτου καθαρὸν οὐ νομίζοντες ἀφωσιοῦντο. ἦν δὲ καὶ φυλάκτου τις ἀρχὴ παρ' αὐτοῖς· ὁ δὲ ταύτην ἔχων τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἐτήρει τὸ δεσμωτήριον, εἰς
δὲ τὴν βουλὴν ἐν τῷ νυκτερινῷ συλλόγῳ παριὼν | ἐξῆγε **292**
τοὺς βασιλεῖς τῆς χειρὸς καὶ κατεῖχε, μέχρι περὶ αὐτῶν ἡ βουλὴ διαγνοίη, πότερον ἀδικοῦσιν ἢ οὔ, κρύβδην φέρουσα τὴν ψῆφον.

De codd. v. Aet. Rom. p. 273 Cat. Lamp. 157

1 *κονίποδες* cf. Hesych. *κονιορτόποδες* *ἄρτυνοι* cf. Thucydid. V 47, 9 8 Hesych. *ὀνοβόστιδες* 9 Aelian. V. H. XIII 24 Steph. Byz. *Τένεδος* 12 cf. 237 c Xenophon. Hell. III 3, 11 17 cf. 714 c Plato Legg. 961 b

---

Tit. cf. Aet. Rom. p. 273 *Προβλήματα Ἑλληνικά* v *Ἑλληνικά* *O* 2 lac. 7 litt. in E *ἔχοντες* vel *νέμοντες* suppl. Wy. *διέποντες* Bern. *κατέχοντες* Latte cf. 33 b 95 c 186 a 11 *ἐπ' ὄνον* vz 12 *κατασταθῆναι* Φ *καταστῆναι* *Π* 14 *οὐ καθαρὸν* *Ω* trp. Bern.

3. ‘Τίς ἡ παρὰ Σόλοις ὑπεκκαύστρια;’ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς ἱέρειαν οὕτω καλοῦσιν, ὅτι ποιεῖταί τινας θυσίας καὶ ἱερουργίας ἀποτροπαίους.

4. ‘Τίνες ἐν Κνίδῳ οἱ ἀμνήμονες καὶ τίς ὁ ἀφεστήρ;’ ἑξήκοντα προκρίτοις ἀνδράσιν ἐκ τῶν ἀρίστων οἷον ἐπισκόποις ἐχρῶντο διὰ βίου καὶ προβούλοις τῶν μεγίστων· ἐκαλοῦντο δ’ ‘ἀμνήμονες’ ὡς ἄν τις εἰκάσειε διὰ τὸ
B ἀνυπεύθυνον, εἰ μὴ νὴ Δία πολυμνήμονές τινες ὄντες. ὁ δὲ τὰς γνώμας ἐρωτῶν ‘ἀφεστήρ’.

5. ‘Τίνες οἱ παρ’ Ἀρκάσι καὶ Λακεδαιμονίοις χρηστοί;’ Λακεδαιμόνιοι Τεγεάταις διαλλαγέντες ἐποιήσαντο συνθήκας καὶ στήλην ἐπ’ Ἀλφειῷ κοινὴν ἀνέστησαν, ἐν ᾗ μετὰ τῶν ἄλλων γέγραπται ‘Μεσσηνίους ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας καὶ μὴ ἐξεῖναι ‘χρηστούς’ ποιεῖν.’ ἐξηγούμενος οὖν ὁ Ἀριστοτέλης (fr. 592) τοῦτό φησι δύνασθαι τὸ μὴ ἀποκτιννύναι βοηθείας χάριν τοῖς λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν.

6. ‘Τίς ὁ παρ’ Ὀπουντίοις κριθολόγος;’ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὰς πάνυ παλαιὰς θυσίας ἐχρῶντο
C ταῖς κριθαῖς, ἀπαρχομένων τῶν πολιτῶν. τὸν μὲν οὖν ἐπὶ τῶν θυσιῶν ἄρχοντα καὶ ταύτας κομιζόμενον τὰς ἀπαρχάς ‘κριθολόγον’ ὠνόμαζον. δύο δ’ ἦσαν ἱερεῖς παρ’ αὐτοῖς, ὁ μὲν περὶ τὰ θεῖα τεταγμένος, ὁ δὲ περὶ τὰ δαιμόνια.

7. ‘Τίνες αἱ πλωιάδες νεφέλαι;’ τὰς ὑπόμβρους μάλιστα καὶ περιφερομένας ἐκάλουν ‘πλωιάδας’, ὡς Θεόφραστος ἐν τετάρτῃ περὶ μεταρσίων εἴρηκε κατὰ λέξιν

---

1 Hesych. ὑπερκάυστρα 4 ἀμνήμονες = ἀμ-μνήμονες? H. S. Rose 10 χρηστοί Hesych. cf. 277 b 20 cf. Porphyr. de abst. II 6

---

1 Σόλων dνα -ωνι z Σολίοις Wy. παρὰ Σόλοις ἡ E 5 προσκρίτους ἄνδρας Ω corr. Mez. προκρίτους ἄνδρας ἐκ τῶν ἀρ. καθιστάντες coni. Po.

ʽἐπεὶ καὶ αἱ πλωιάδες αὗται νεφέλαι καὶ αἱ συνεστῶσαι,
ἀκίνητοι δὲ καὶ τοῖς χρώμασιν ἔκλευκοι, δηλοῦσι διαφο-
ράν τινα τῆς ὕλης, ὡς οὔτ᾽ ἐξυδατουμένης οὔτ᾽ ἐκπνευμα- D
τουμένης.ʼ

8. ʽΤίς ὁ παρὰ Βοιωτοῖς πλατυχαίτας;ʼ τοὺς οἰκίᾳ γειτνιῶντας ἢ χωρίοις ὁμοροῦντας αἰολίζοντες οὕτω καλοῦσιν ὡς τὸ πλησίον ἔχοντας. παραθήσομαι δὲ λέξιν μίαν ἐκ τοῦ θεσμοφυλακίου νόμου, πλειόνων οὐσῶν **

9. ʽΤίς ὁ παρὰ Δελφοῖς ὁσιωτὴρ καὶ διὰ τί βύσιον ἕνα τῶν μηνῶν καλοῦσιν;ʼ ʽὁσιωτῆραʼ μὲν καλοῦσι τὸν θυόμενον ἱερεῖον, ὅταν ʽὅσιοςʼ ἀποδειχθῇ. πέντε δ᾽ εἰσὶν ὅσιοι διὰ βίου, καὶ τὰ πολλὰ μετὰ τῶν προφητῶν δρῶσιν οὗτοι καὶ συνιερουργοῦσιν, ἅτε γεγονέναι δοκοῦντες ἀπὸ
Δευκαλίωνος. ὁ δὲ ʽβύσιοςʼ μήν, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ νομί- E
ζουσι, φύσιός ἐστιν· ἔαρος γὰρ ἄρχει καὶ τὰ πολλὰ φύεται τηνικαῦτα καὶ διαβλαστάνει. τὸ δ᾽ ἀληθὲς οὐκ ἔχει οὕτως· οὐ γὰρ ἀντὶ τοῦ φ τῷ β χρῶνται Δελφοί, καθάπερ Μακεδόνες ʽΒίλιππονʼ καὶ ʽβαλακρόνʼ καὶ ʽΒερονίκηνʼ λέγοντες, ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ π· καὶ γὰρ τὸ πατεῖν ʽβατεῖνʼ καὶ τὸ πικρόν ʽβικρόνʼ ἐπιεικῶς καλοῦσιν. ἔστιν οὖν πύσιος ὁ ʽβύσιοςʼ, ἐν ᾧ πυστιῶνται καὶ πυνθάνονται τοῦ θεοῦ· † τὸ γὰρ ἐννοεῖν καὶ πάτριον. ἐν τῷ μηνὶ γὰρ τούτῳ χρηστήριον ἐγίγνετο καὶ ἑβδόμην ταύτην νομίζουσι τοῦ
θεοῦ γενέθλιον, καὶ πολύφθοον ὀνομάζουσιν οὐ διὰ τὸ F
πέττεσθαι φθόις, ἀλλὰ πολυπευθῆ καὶ πολυμάντευτον

---

3 ἐκπν. cf. Diog. Laert. X 105 12 ὅσιοι 365a 437a 438b cf. Euripid. Ion 414 21 πυνθάνονται 385b 23 ἑβδόμην cf. 717d Hesiod. OD 770 25 φθόις Athen. XIV 647d et XI 502b

---

5 πλατιωχέτας Herwerden πλατιοικέτας Bechtel 7 ὡς (lac. c. 28 litt.) τὸ E πλησίον Wy. πλεῖστον Ω 8 lacunam ind. Wy. 10 τὸν Φα τὸ O 13 ἅτε Xyl. ἃ O ὡς z 14 μήν om. z μὲν dvxα 18 βιλίππον γὰρ O om. γὰρ z Basiliensis 22 τοῦτο γὰρ Bern. ἔνοικον Wy. τὸ γὰρ ἐν ἔαρι τοῦτο ποιεῖν παλαιὸν καὶ πάτριον fere Po. 24 πολύφθονον Ω corr. Ald.

οὖσαν. ὀψὲ γὰρ ἀνείϑησαν αἱ κατὰ μῆνα μαντεῖαι τοῖς δεομένοις, πρότερον δ' ἅπαξ ἐϑεμίστευσεν ἡ Πυϑία τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς Καλλισϑένης 293 (Fr. Gr. Hist. 124 F. 49) | καὶ Ἀναξανδρίδης ἱστορήκασι.

10. 'Τί τὸ φυξίμηλον;' τῶν μικρῶν ἐστι καὶ χαμαιζήλων φυτῶν, ὧν ἐπιόντα τοὺς βλαστοὺς τὰ βοσκήματα κολούει καὶ ἀδικεῖ καὶ λυμαίνεται τὴν αὔξησιν· ὅταν οὖν ἀναδραμόντα μέγεϑος λάβῃ καὶ διαφύγῃ τὸ βλάπτεσϑαι ὑπὸ τῶν ἐπινεμομένων, 'φυξίμηλα' καλεῖται. τὸ δὲ μαρτύριον Αἰσχύλος (fr. 447).

11. 'Τίνες οἱ ἀποσφενδόνητοι;' Κέρκυραν τὴν νῆσον Ἐρετριεῖς κατῴκουν· Χαρικράτους δὲ πλεύσαντος ἐκ Κορίνϑου μετὰ δυνάμεως καὶ τῷ πολέμῳ κρατοῦντος ἐμβάντες εἰς τὰς ναῦς οἱ Ἐρετριεῖς ἀπέπλευσαν οἴκαδε. B προαισϑόμενοι δ' οἱ πολῖται τῆς χώρας εἶργον αὐτοὺς καὶ ἀποβαίνειν ἐκώλυον σφενδονῶντες. μὴ δυνάμενοι δὲ μήτε πεῖσαι μήτε βιάσασϑαι πολλοὺς καὶ ἀπαραιτήτους ὄντας ἐπὶ Θρᾴκης ἔπλευσαν καὶ κατασχόντες χωρίον, ἐν ᾧ πρότερον οἰκῆσαι Μέϑωνα τὸν Ὀρφέως πρόγονον ἱστοροῦσι, τὴν μὲν πόλιν ὠνόμασαν Μεϑώνην, ὑπὸ δὲ τῶν προσοίκων 'ἀποσφενδόνητοι' προσωνομάσϑησαν.

12. 'Τίς ἡ παρὰ Δελφοῖς Χάριλα;' τρεῖς ἄγουσι Δελφοὶ ἐνναετηρίδας κατὰ τὸ ἑξῆς, ὧν τὴν μὲν Σεπτή- C ριον καλοῦσι, τὴν δ' Ἡρωίδα, τὴν δὲ Χάριλαν. τὸ μὲν οὖν Σεπτήριον ἔοικε μίμημα τῆς πρὸς τὸν Πύϑωνα τοῦ ϑεοῦ μάχης εἶναι καὶ τῆς μετὰ τὴν μάχην ἐπὶ τὰ Τέμπη φυγῆς καὶ ἐκδιώξεως. οἱ μὲν γὰρ φυγεῖν ἐπὶ τῷ φόνῳ φασὶ χρῄζοντα καϑαρσίων, οἱ δὲ τῷ Πύϑωνι τετρω-

---

1 αἱ κατὰ μῆνα cf. 414bc 5 Hesych. s. v. 23 Σεπτήριον cf. 418a Hesych. σεπτηρία

---

2 ἐϑεμίστευσεν Φα ἐϑεμίστευεν Ο 8 οὖν Φ γοῦν Π λάβοι καὶ διαφύγοι Φα 9 ἐπινεμομένων Ε ἐπιγενομένων Ω 19 ἀπόγονον Wy.

μένῳ καὶ φεύγοντι κατὰ τὴν ὁδόν, ἣν νῦν ἱερὰν καλοῦμεν, ἐπακολουθεῖν καὶ μικρὸν ἀπολειφθῆναι τῆς τελευτῆς· κατέλαβε γὰρ αὐτὸν ἐκ τοῦ τραύματος ἄρτι τεθνηκότα καὶ κεκηδευμένον ὑπὸ τοῦ παιδός, ᾧ ὄνομα ἦν Αἴξ, ὡς λέγουσι. τὸ μὲν οὖν Σεπτήριον τούτων ἢ τοιούτων τινῶν ἀπομίμησίς ἐστιν ἑτέρων. τῆς δ' Ἡρωίδος τὰ πλεῖστα μυστικὸν ἔχει λόγον, ὃν ἴσασιν αἱ Θυιάδες, ἐκ δὲ τῶν δρωμένων φανερῶς Σεμέλης ἄν τις ἀναγωγὴν εἰκάσειε. D περὶ δὲ τῆς Χαρίλας τοιαῦτά τινα μυθολογοῦσι. λιμὸς ἐξ αὐχμοῦ τοὺς Δελφοὺς κατέσχε, καὶ πρὸς τὰς θύρας τοῦ βασιλέως ἐλθόντες μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἱκέτευον. ὁ δὲ τῶν ἀλφίτων καὶ τῶν χεδρόπων μετεδίδου τοῖς γνωριμωτέροις αὐτῶν· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ πᾶσιν. ἐλθούσης δὲ παιδὸς ἔτι μικρᾶς ὀρφανῆς γονέων καὶ προσλιπαρούσης ἐρράπισεν αὐτὴν ὑποδήματι καὶ τῷ προσώπῳ τὸ ὑπόδημα προσέρριψεν· ἡ δέ, πενιχρά τις οὖσα καὶ ἔρημος οὐκ ἀγεννὴς δὲ τὸ ἦθος, ἐκποδὼν γενομένη καὶ λύσασα τὴν ζώνην ἀνήρτησεν ἑαυτήν. ἐπιτείνοντος δὲ E τοῦ λιμοῦ καὶ νοσημάτων προσγενομένων ἀνεῖλεν ἡ Πυθία τῷ βασιλεῖ Χάριλαν ἱλάσκεσθαι παρθένον αὐτοθάνατον. μόλις οὖν ἀνευρόντες, ὅτι τοὔνομα τοῦτ' ἦν τῇ ῥαπισθείσῃ παιδί, μεμιγμένην τινὰ καθαρμῷ θυσίαν ἀπετέλεσαν, ἣν ἐπιτελοῦσιν ἔτι καὶ νῦν δι' ἐννέα ἐτῶν. προκάθηται μὲν γὰρ ὁ βασιλεὺς τῶν ἀλφίτων καὶ τῶν χεδρόπων ἐπιδιδοὺς πᾶσι καὶ ξένοις καὶ πολίταις, κομίζεται δὲ τῆς Χαρίλας παιδικὸν εἴδωλον· ὅταν οὖν πάντες F λάβωσιν, ὁ μὲν βασιλεὺς ῥαπίζει τῷ ὑποδήματι τὸ εἴδωλον, ἡ δὲ τῶν Θυιάδων ἀρχηγὸς ἀραμένη κομίζει πρός τινα τόπον φαραγγώδη, κἀκεῖ σχοινίον περιάψαντες τῷ τραχήλῳ τοῦ εἰδώλου κατορύττουσιν, ὅπου τὴν Χάριλαν ἀπαγξαμένην ἔθαψαν.

---

6 Ἡρωίδος cf. 566 a

---

4 καὶ om. E 12 χεδρόπων Bern. χεδροπῶν Ω 17 ἀγεννής τις Ω τε Wy. δὲ Hutt. 28 ἀρχηγὸς] fort. ἀρχηὶς Si. cf. de Iside p. 34, 12

13. ‘*Τί τὸ πτωχικὸν κρέας παρ’ Αἰνιᾶσι;*’ πλείονες γεγόνασιν Αἰνιάνων μεταναστάσεις. πρῶτον μὲν γὰρ οἰκοῦντες περὶ τὸ Δώτιον πεδίον ἐξέπεσον ὑπὸ Λαπιθῶν εἰς Αἴθικας. ἐκεῖθεν τῆς Μολοσσίας τὴν περὶ τὸν Ἀραούαν χώραν κατέσχον, ὅθεν ὠνομάσθησαν Παραοῦαι.
294 μετὰ ταῦτα Κίρραν κατέσχον· | ἐν δὲ Κίρρῃ καταλεύσαντες Οἴνοκλον τὸν βασιλέα τοῦ θεοῦ προστάξαντος, εἰς τὴν περὶ τὸν Ἴναχον χώραν κατέβησαν οἰκουμένην ὑπ’ Ἰναχιέων καὶ Ἀχαιῶν. γενομένου δὲ χρησμοῦ τοῖς μὲν ἂν μεταδῶσι τῆς χώρας ἀποβαλεῖν ἅπασαν, τοῖς δ’ ἂν λάβωσι παρ’ ἑκόντων καθέξειν, Τέμων, ἀνὴρ ἐλλόγιμος τῶν Αἰνιάνων, ἀναλαβὼν ῥάκια καὶ πήραν ὡς προσαίτης ὢν ἀφίκετο πρὸς τοὺς Ἰναχιεῖς· ὕβρει δὲ καὶ πρὸς γέλωτα
B τοῦ βασιλέως βῶλον ἐπιδόντος αὐτῷ, δεξάμενος εἰς τὴν πήραν ἐνέβαλε καὶ ἀφανὴς ἦν ἠγαπηκὼς τὸ δῶρον· ἀπεχώρησε γὰρ εὐθὺς οὐδὲν προσαιτήσας. οἱ δὲ πρεσβύτεροι θαυμάσαντες ἀνεμιμνήσκοντο τοῦ χρησμοῦ, καὶ τῷ βασιλεῖ προσιόντες ἔλεγον μὴ καταφρονῆσαι μηδὲ προέσθαι τὸν ἄνθρωπον. αἰσθόμενος οὖν ὁ Τέμων τὴν διάνοιαν αὐτῶν ὥρμησε φεύγειν, καὶ διέφυγεν εὐξάμενος τῷ Ἀπόλλωνι καθ’ ἑκατόμβης. ἐκ δὲ τούτου μονομαχοῦσιν οἱ βασιλεῖς, καὶ τὸν τῶν Ἰναχιέων Ὑπέροχον ὁ τῶν Αἰνιάνων
C Φήμιος ὁρῶν μετὰ κυνὸς αὐτῷ προσφερόμενον οὐκ ἔφη δίκαια ποιεῖν, δεύτερον ἐπάγοντα μαχόμενον, ἀπελαύνοντος δὲ τοῦ Ὑπερόχου τὸν κύνα καὶ μεταστρεφομένου, λίθῳ βαλὼν ὁ Φήμιος ἀναιρεῖ. κτησάμενοι δὲ τὴν χώραν, τοὺς Ἰναχιεῖς μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐκβαλόντες, τὸν μὲν λίθον ἐκεῖνον ὡς ἱερὸν σέβονται καὶ θύουσιν αὐτῷ καὶ

---

1 cf. 297 b 2 cf. Strab. IX 5, 22 6 *Παραοῦαι* cf. Thucydid. II 80, 6 11 cf. 296 d

---

6 δὲ] *δέον Φα ἐκ δὲ Κίρρας καταπλεύσαντες Ο. τ. θ. π. τ. β.* z *καταπλεύσαντες Ω* corr. Xyl. cf. 297 b 9 *γενομένου Π γινομένου Φ* 12 *ὡς Φ καὶ Π προσαιτήσων* Bern. 26 *Φήμιος αὐτὸν* E

τοῦ ἱερείου τῷ δημῷ περικαλύπτουσιν. ὅταν δὲ τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἑκατόμβην ἀποδιδῶσι, τῷ Διὶ βοῦν καθιερεύσαντες, μερίδα τοῖς Τέμωνος ἀπογόνοις ἐξαίρετον νέμουσι καί ʽπτωχικὸν κρέας᾽ ἐπονομάζουσι.

14. ʽΤίνες οἱ παρ᾽ Ἰθακησίοις Κολιάδαι καὶ τίς ὁ φάγιλος;᾽ τῷ Ὀδυσσεῖ μετὰ τὴν μνηστηροφονίαν οἱ ἐπιτήδειοι τῶν τεθνηκότων ἐπανέστησαν, μεταπεμφθεὶς δ᾽ ὑπ᾽ ἀμφοτέρων διαιτητὴς Νεοπτόλεμος ἐδικαίωσε τὸν μὲν Ὀδυσσέα μεταναστῆναι καὶ φεύγειν ἐκ τῆς Κεφαλλη- D
νίας καὶ Ζακύνθου καὶ Ἰθάκης ἐφ᾽ αἵματι, τοὺς δὲ τῶν μνηστήρων ἑταίρους καὶ οἰκείους ἀποφέρειν ποινὴν Ὀδυσσεῖ τῶν εἰς τὸν οἶκον ἀδικημάτων καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτόν. αὐτὸς μὲν οὖν εἰς Ἰταλίαν μετέστη· τὴν δὲ ποινὴν τῷ υἱεῖ καθιερώσας ἀποφέρειν ἐκέλευσε τοὺς Ἰθακησίους. ἦν δ᾽ ἄλφιτα οἶνος κηρία ἔλαιον ἅλες ἱερεῖα πρεσβύτερα ʽφαγίλων᾽· ʽφάγιλον᾽ δέ φησιν Ἀριστοτέλης (fr. 507) τὸν ἀμνὸν εἶναι. τοὺς δὲ περὶ Εὔμαιον ἐλευθερώσας ὁ Τηλέμαχος κατέμιξεν εἰς τοὺς πολίτας, καὶ τὸ γένος ἐστὶ Κολιαδῶν ἀπ᾽ Εὐμαίου καὶ Βουκολιδῶν ἀπὸ Φιλοιτίου.

15. ʽΤίς ἡ ξυλίνη κύων παρὰ Λοκροῖς;᾽ Φυσκίου τοῦ Ἀμφικτύονος υἱὸς ἦν Λοκρός· ἐκ δὲ τούτου καὶ Καβύης E
Ὀποῦς. πρὸς ὃν ὁ πατὴρ διενεχθεὶς καὶ συχνοὺς τῶν πολιτῶν ἀναλαβὼν περὶ ἀποικίας ἐμαντεύετο. τοῦ δὲ θεοῦ φήσαντος κτίζειν πόλιν ὅπουπερ ἂν τύχῃ δηχθεὶς ὑπὸ κυνὸς ξυλίνης, ὑπερβαίνων εἰς τὴν ἑτέραν θάλασσαν ἐπάτησε κυνόσβατον. ἐνοχληθεὶς δὲ τῇ πληγῇ διέτριψεν

---

13 cf. Homer. ω 482 Apollodor. Epit. VII 40   16 Hesych. *Φάγιλος*   17 Homer. Φ 214   11 *Λοκρός*, *Καβύη* Pindar. Ol. IX 68; 86 et Schol.   20 Aristot. fr. 561   26 *κυνόσβατον* Athen. II 82 Hesych. *κύναρος*

---

13 *Ἰταλίαν*] *Αἰτωλίαν* Hartman ex Apollodor. Epit. VII 40 sed cf. Hesiod. Theog. 1011, Theopomp. Fr. Gr. Hist. 115 F 354   18 *κολιαδῶν* z *κολιδῶν* *O*   19 *Βουκολιδῶν* V. Rose ex Eust. ad Il. *O* 338 *βουκολιῶν* *Ω*   22 *Ὀποῦς* Rose ex Eust. ad Il. *B* 531 *λοκρὸς* *Ω*

ἡμέρας αὐτόθι πλείονας, ἐν αἷς καταμαθὼν τὸ χωρίον
ἔκτισε πόλεις Φυσκεῖς καὶ Ὑάντειαν καὶ τὰς ἄλλας, ὅσας
F οἱ κληθέντες Ὀζόλαι Λοκροὶ κατῴκησαν. Ὀζόλας δὲ
Λοκροὺς οἱ μὲν διὰ Νέσσον, οἱ δὲ ⟨διὰ⟩ τὸν Πύθωνα
δράκοντα κληθῆναι λέγουσιν, ἐκβρασθέντας ὑπὸ τῆς θα-
λάττης καὶ σαπέντας ἐν τῇ τῶν Λοκρῶν χώρᾳ· τινὲς δὲ
κώδια καὶ τραγέας τοὺς ἀνθρώπους φοροῦντας καὶ τὰ
πλεῖστα συνόντας αἰπολίοις γενέσθαι δυσώδεις. ἔνιοι δὲ
τοὐναντίον πολυάνθεμον τὴν χώραν οὖσαν ὑπ' εὐωδίας
τοὔνομα λαβεῖν· ὧν ἐστι καὶ Ἀρχύτας ὁ Ἀμφισσεύς·
γέγραφε γὰρ οὕτω· |
295 'τὴν βοτρυοστέφανον μυρίπνουν Μάκυναν ἐραννήν.'

16. 'Τί τὸ καλούμενον ὑπὸ Μεγαρέων ἀφάβρωμα;'
Νῖσος, ἀφ' οὗ προσηγορεύθη Νίσαια, βασιλεύων ἐκ Βοι-
ωτίας ἔγημεν Ἀβρώτην, Ὀγχήστου θυγατέρα Μεγαρέως
δ' ἀδελφήν, γυναῖκα καὶ τῷ φρονεῖν ὡς ἔοικε περιττὴν
καὶ σώφρονα διαφερόντως. ἀποθανούσης δ' αὐτῆς οἵ τε
Μεγαρεῖς ἐπένθησαν ἑκουσίως καὶ ὁ Νῖσος ἀιδίαν τινὰ
μνήμην καὶ δόξαν αὐτῆς καταστῆσαι βουλόμενος ἐκέλευε
B τὰς ἀστὰς φορεῖν ἣν ἐκείνη στολὴν ἐφόρει, καὶ τὴν στολὴν
'ἀφάβρωμα' δι' ἐκείνην ὠνόμασε. δοκεῖ δὲ τῇ δόξῃ τῆς
γυναικὸς καὶ ὁ θεὸς βοηθῆσαι· πολλάκις γὰρ τὰς ἐσθῆ-
τας ἀλλάξαι βουλομένας τὰς Μεγαρίδας χρησμῷ διεκώ-
λυσε.

17. 'Τίς ὁ δορύξενος;' τὸ παλαιὸν ἡ Μεγαρὶς ᾠκεῖτο
κατὰ κώμας, εἰς πέντε μέρη νενεμημένων τῶν πολιτῶν.

---

4 Νέσσον cf. Pausan. X 38, 2 Strab. IX 4, 8 Πύθωνα Serv. ad Aen. III 399 6 Pausan. loc. cit. Thucydid. I 5 14 Hesych. ἄβρωμα 26 Eustath. Il. p 405 Hesych. s. v. 27 Thucydid. I 10, 2

---

2 Ὑάντειαν idem ὑάνθειαν Ω 4 ⟨διὰ⟩ Bern. 17 τῷ z τὸ O 20 καταστῆσαι Φ καταστῆναι Π 21 τὰς ἀστὰς] sic Bryan τὰ ἀστᾶ Ω τὰς Μεγαρίδας A in ras. 26 δορίξενος E

ἐκαλοῦντο δ' Ἡραεῖς καὶ Πιραεῖς καὶ Μεγαρεῖς καὶ Κυνοσουρεῖς καὶ Τριποδίσκιοι. τῶν δὲ Κορινθίων πόλεμον αὐτοῖς ἐξεργασαμένων πρὸς ἀλλήλους (ἀεὶ γὰρ ἐπεβούλευον ὑφ' αὑτοῖς ποιήσασθαι τὴν Μεγαρικήν), ὅμως δι' ἐπιείκειαν ἡμέρως ἐπολέμουν καὶ συγγενικῶς. τοὺς μὲν C
γὰρ γεωργοῦντας οὐδεὶς ἠδίκει τὸ παράπαν, τοὺς δ' ἁλισκομένους λύτρον τι τεταγμένον ἔδει καταβαλεῖν, καὶ τοῦτ' ἐλάμβανον ἀφέντες. πρότερον δ' οὐκ εἰσέπραττον, ἀλλ' ὁ λαβὼν αἰχμάλωτον ἀπῆγεν οἴκαδε, καὶ μεταδοὺς ἁλῶν καὶ τραπέζης ἀπέπεμπεν οἴκαδε. ὁ μὲν οὖν τὰ λύτρα κομίσας ἐπῃνεῖτο καὶ φίλος ἀεὶ διετέλει τοῦ λαβόντος ἐκ δορυαλώτου 'δορύξενος' προσαγορευόμενος· ὁ δ' ἀποστερήσας οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολεμίοις ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πολίταις ὡς ἄδικος καὶ ἄπιστος ἠδόξει.

18. 'Τίς ἡ παλιντοκία;' Μεγαρεῖς Θεαγένη τὸν τύραννον ἐκβαλόντες ὀλίγον χρόνον ἐσωφρόνησαν κατὰ τὴν πολιτείαν· εἶτα πολλὴν κατὰ Πλάτωνα (Rep. 562 d) καὶ D
ἄκρατον αὐτοῖς ἐλευθερίαν τῶν δημαγωγῶν οἰνοχοούντων διαφθαρέντες παντάπασι τά τ' ἄλλα τοῖς πλουσίοις ἀσελγῶς προσεφέροντο, καὶ παριόντες εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν οἱ πένητες ἠξίουν ἑστιᾶσθαι καὶ δειπνεῖν πολυτελῶς· εἰ δὲ μὴ τυγχάνοιεν, πρὸς βίαν καὶ μεθ' ὕβρεως ἐχρῶντο πᾶσι. τέλος δὲ δόγμα θέμενοι τοὺς τόκους ἀνεπράττοντο παρὰ τῶν δανειστῶν οὓς δεδωκότες ἐτύγχανον, 'παλιντοκίαν' τὸ γινόμενον προσαγορεύσαντες.

19. 'Τίς ἡ Ἀνθηδών, περὶ ἧς ἡ Πυθιὰς εἶπε

'πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις' E

(ἡ γὰρ ἐν Βοιωτοῖς οὐκ ἔστι πολύοινος);' τὴν Καλαύ-

9/10 cf. 684 e Aristot. 1156 b 27 15 *Θεαγένη* cf. Thucydid. I 126, 3 Aristot. 1357 b 33 27 Athen. I 31 c 28 *Καλαύρειαν* Strab. VIII 6, 14 Pausan. II 33, 2

---

2 *Τριποδίσκιοι* Herwerden *τριποδισκαῖοι ΦαΑ τριποδισκοῦνοι O* 9 [*οἴκαδε*] Hu. 27 *οἶνον τρυγίαν* Laur. LXXX 21 *οἰνοτρυγίαν O* 28 *Καλαύρειαν* Bern. *καλαυρίαν Ω*

ρειαν Εἰρήνην τὸ παλαιὸν ὠνόμαζον ἀπὸ γυναικὸς Εἰρήνης, ἣν ἐκ Ποσειδῶνος καὶ Μελανθείας τῆς Ἀλφειοῦ γενέσθαι μυθολογοῦσιν. ὕστερον δὲ τῶν περὶ Ἄνθην καὶ Ὑπέρην αὐτόθι κατοικούντων Ἀνθηδονίαν καὶ Ὑπέρειαν ἐκάλουν τὴν νῆσον. εἶχε δ' ὁ χρησμὸς οὕτως, ὡς Ἀριστοτέλης φησί,

'πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις
οὐδ' ἱερὰν Ὑπέραν, ὅθι κ' ἄτρυγον οἶνον ἔπινες.'

F ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης (fr. 597). ὁ δὲ Μνασιγείτων (FHG III p. 158) φησὶν Ὑπέρητος ἀδελφὸν ὄντα τὸν Ἄνθον ἔτι νήπιον ἀπολέσθαι, καὶ τὸν Ὑπέρην κατὰ ζήτησιν αὐτοῦ πλανώμενον εἰς Φερὰς πρὸς Ἄκαστον [ἢ Ἄδραστον] ἐλθεῖν, ὅπου κατὰ τύχην ὁ Ἄνθος ἐδούλευεν οἰνοχοεῖν τεταγμένος. ὡς οὖν εἱστιῶντο, τὸν παῖδα προσφέροντα τῷ ἀδελφῷ τὸ ποτήριον ἐπιγνῶναι καὶ εἰπεῖν πρὸς αὐτὸν ἡσυχῇ

'πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις.'

20. 'Τίς ὁ λεγόμενος ἐν Πριήνῃ παρὰ δρυῒ σκότος;'
296 Σάμιοι καὶ Πριηνεῖς πολεμοῦντες ἀλλήλοις | τὰ μὲν ἄλλα μετρίως ἐβλάπτοντο καὶ ἔβλαπτον, μάχης δὲ μεγάλης γενομένης χιλίους Σαμίων οἱ Πριηνεῖς ἀπέκτειναν· ἑβδόμῳ δ' ὕστερον ἔτει Μιλησίοις συμβαλόντες παρὰ τὴν καλουμένην δρῦν τοὺς ἀρίστους ὁμοῦ τι καὶ πρώτους ἀπέβαλον τῶν πολιτῶν· ὅτε καὶ Βίας ὁ σοφὸς εἰς Σάμον ἐκ Πριήνης πρεσβεύσας εὐδοκίμησε. ταῖς δὲ Πριηνέων γυναιξὶν ὠμοῦ τοῦ πάθους τούτου καὶ τῆς συμφορᾶς ἐλεεινῆς γενομένης, ἀρὰ κατέστη καὶ ὅρκος περὶ τῶν με-

18 Aristot. fr. 634

8 ὅθι κ' ἄτρ. Ha. ὅτι κἂν τρύγα Ω ὅθι γ' ἄτρυγον Wechel, ed. 1599 10 Ὑπέρης E 11 τὸν z τὴν O 12 πλανώμενον Φ πλανωμένην Π 12/13 del. Bryan 15 τῇ ἀδελφῇ E 16 αὐτὴν E 23 ὁμοῦ τε καὶ E 26 ὠμοῦ Madv. ὁμοῦ Ω 27 περὶ E ὁ περὶ O

γίστων 'ὁ παρὰ δρυῒ σκότος' διὰ τὸ παῖδας αὐτῶν καὶ B πατέρας καὶ ἄνδρας ἐκεῖ φονευθῆναι.

21. 'Τίνες οἱ παρὰ Κρησὶ λεγόμενοι κατακαῦται;' Τυρρηνούς φασι τοὺς τὰς Ἀθηναίων θυγατέρας καὶ γυναῖκας ἐκ Βραύρωνος ἁρπάσαντας, ὁπηνίκα Λῆμνον καὶ Ἴμβρον κατῴκουν, εἶτ' ἐκπεσόντας εἰς τὴν Λακωνικὴν ἀφικέσθαι καὶ γενέσθαι ἐπιμιξίαν αὐτοῖς μέχρι παίδων γενέσεως πρὸς τὰς ἐγχωρίους γυναῖκας· ἐκ δ' ὑποψίας καὶ διαβολῆς πάλιν ἀναγκασθέντας ἐκλιπεῖν τὴν Λακωνικὴν μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν εἰς Κρήτην κατᾶραι, Πόλλιν ἡγεμόνα καὶ Δελφὸν ἔχοντας. ἐκεῖ δὲ πολεμοῦν- C τας τοῖς κατέχουσι τὴν Κρήτην πολλοὺς περιορᾶν τῶν ἐν ταῖς μάχαις ἀποθνησκόντων ἀτάφους, τὸ μὲν πρῶτον ἀσχόλους διὰ τὸν πόλεμον ὄντας καὶ τὸν κίνδυνον, ὕστερον δὲ φεύγοντας ἅπτεσθαι νεκρῶν ἐφθαρμένων ὑπὸ χρόνου καὶ διερρυηκότων. τὸν οὖν Πόλλιν ἐξευρόντα τιμάς τινας καὶ προνομίας καὶ ἀτελείας ἀποδοῦναι τὰς μὲν τοῖς ἱερεῦσι τῶν θεῶν, τὰς δὲ τοῖς ταφεῦσι τῶν τετελευτηκότων, ἐπιφημίσαντα καὶ ταύτας δαίμοσι χθονίοις, ὅπως ἀναφαίρετοι διαμένοιεν· ὀνομασθῆναι δὲ τοὺς μὲν ἱερεῖς, τοὺς δὲ 'κατακαύτας'. εἶτα κλήρῳ διαλαχεῖν πρὸς τὸν Δελφὸν καὶ πολιτεύεσθαι μὲν αὐτοὺς καθ' αὑτούς, ἔχειν δὲ μετὰ τῶν ἄλλων φιλανθρώπων καὶ ἄδειαν D ἀδικημάτων, οἷς οἱ ἄλλοι Κρῆτες εἰώθασι χρῆσθαι πρὸς ἀλλήλους ἄγοντες λαθραίως καὶ ἀποφέροντες· ἐκείνους γὰρ οὐδὲν ἀδικεῖν οὐδὲ κλέπτειν οὐδὲν οὐδ' ἀφαιρεῖσθαι.

22. 'Τίς ὁ παίδων τάφος παρὰ Χαλκιδεῦσι;' Κόθος καὶ Αἶκλος οἱ Ξούθου παῖδες εἰς Εὔβοιαν ἧκον οἰκήσοντες, Αἰολέων τότε τὰ πλεῖστα τῆς νήσου κατεχόντων. ἦν δὲ

---

4 247a Herodot. IV 145; VI 137 Conon. Narr. 36 et 47

---

9 ἀναγκασθέντες Ω corr. Duebn. 11 Πόλλιν ἡγεμόνα καὶ Δελφὸν Wy. πόλιν ἡγεμόνα τὸν ἀδελφὸν Ω (cf. p. 247d) 21 ειτα... Δελφὸν ante ὀνομασθῆναι Ω trp. Halliday Δελφὸν Wy. ἀδελφὸν O lac. 9 litt. E 28 Αἶκλος Xyl. ἄρκλος Ω

τῷ Κόθῳ λόγιον εὖ πράξειν καὶ περιέσεσθαι τῶν πολε-
μίων, ἐὰν πρίηται τὴν χώραν. ἀποβὰς οὖν μετ' ὀλίγον
ἐνέτυχε παίζουσι παιδαρίοις παρὰ τὴν θάλασσαν· συμ-
E παίζων οὖν αὐτοῖς καὶ φιλοφρονούμενος ἔδειξε παίγνια
πολλὰ τῶν ξενικῶν. ὡς δ' ἑώρα τοὺς παῖδας ἐπιθυμοῦν-
τας λαβεῖν, οὐκ ἔφησεν αὐτοῖς δώσειν ἄλλως, εἰ μὴ τῆς
γῆς λάβοι παρ' αὐτῶν· οἱ δὲ παῖδες οὕτως ἀναιρούμενοι
χαμαῖθεν ἐδίδοσαν καὶ τὰ παίγνια λαβόντες ἀπηλλάγη-
σαν. οἱ δ' Αἰολεῖς αἰσθόμενοι τὸ γεγονός, καὶ τῶν πολε-
μίων αὐτοῖς ἐπιπλεόντων, ὑπ' ὀργῆς καὶ λύπης διεχρή-
σαντο τοὺς παῖδας. ἐτάφησαν δὲ παρὰ τὴν ὁδόν, ᾗ βαδί-
ζουσιν ἐκ πόλεως ἐπὶ τὸν Εὔριπον, καὶ ὁ τόπος 'τάφος
παίδων' καλεῖται.

23. 'Τίς ὁ μιξαρχαγέτας ἐν Ἄργει καὶ τίνες οἱ ἐλά-
F σιοι;' 'μιξαρχαγέταν' τὸν Κάστορα καλοῦσι καὶ νομί-
ζουσι παρ' αὐτοῖς τεθάφθαι· τὸν δὲ Πολυδεύκην ὡς ἕνα
τῶν Ὀλυμπίων σέβονται. τοὺς δὲ τὰς ἐπιληψίας ἀπο-
τρέπειν δοκοῦντας 'ἐλασίους' μὲν ὀνομάζουσι, δοκοῦσι
δὲ τῶν Ἀλεξίδας τῆς Ἀμφιαράου θυγατρὸς ἀπογόνων
εἶναι.

24. 'Τί τὸ παρ' Ἀργείοις λεγόμενον ἔγκνισμα;' τοῖς
ἀποβαλοῦσί τινα συγγενῶν ἢ συνήθων ἔθος ἐστὶ μετὰ
τὸ πένθος εὐθὺς τῷ † Ἀπόλλωνι † θύειν, ἡμέραις δ'
ὕστερον τριάκοντα τῷ Ἑρμῇ. νομίζουσι γάρ, ὥσπερ τὰ
σώματα τῶν ἀποθανόντων δέχεσθαι τὴν γῆν, οὕτω τὰς
297 ψυχὰς τὸν Ἑρμῆν· | τοῦ δ' Ἀπόλλωνος τῷ ἀμφιπόλῳ κρι-

---

6 cf. 294 a **14** Socrates Arg. FHG IV p. 498 μιξαρχαγέτας cf. v. Lycurg. 6, v. Aristid. 11 **18** cf. Hippocrat. de Morbo Sacro **19** Ἀμφιαράου Homer. ο 244 Herodot. I 46 **21** FHG IV p. 498

---

2 ὀλίγων Duebn. **14. 15** μιξαρχαγέτας (ν) Xyl. μιξαρχαγεύας (ν) *Ω* **18** ἐλασίους E ἐλασίας *O* **23** nomen dei corruptum vid. fort. ex Ἀπόλλωνος l. 26 *ΠΛΟΥΤΩΝΙ*? Halliday p. 121

θὰς διδόντες λαμβάνουσι κρέας τοῦ ἱερείου, καὶ τὸ πῦρ ἀποσβέσαντες ὡς μεμιασμένον παρ' ἑτέρων δ' ἐναυσάμενοι, τοῦτο τὸ κρέας ὀπτῶσιν 'ἔγκνισμα' προσαγορεύοντες.

25. *'Τίς ἀλάστωρ ἀλιτήριος παλαμναῖος;' οὐ γὰρ πειστέον τοῖς λέγουσιν 'ἀλιτηρίους' κεκλῆσθαι τοὺς ἐπιτηροῦντας ἐν τῷ λιμῷ τὸν ἀλοῦντα καὶ διαρπάζοντας· ἀλλ' 'ἀλάστωρ' μὲν κέκληται ὁ ἄληστα καὶ πολὺν χρόνον μνημονευθησόμενα δεδρακώς, 'ἀλιτήριος' δ' ὃν ἀλεύασθαι καὶ φυλάξασθαι διὰ μοχθηρίαν καλῶς εἶχε.* *** *ταῦτα, φησὶν ὁ Σωκράτης* (FHG IV p. 498), *ἐν διφθέραις χαλκαῖς γεγράφασι.*

26. *'Τίνος ἔχεται διανοίας τὸ τοὺς ἀπάγοντας εἰς* B *Κασσιοπαίαν τὸν βοῦν ἐξ Αἴνου τὰς παρθένους προπεμπούσας ἐπᾴδειν ἄχρι τῶν ὅρων*

'μήποτε νοστήσαιτε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν';'

Αἰνιᾶνες ὑπὸ Λαπιθῶν ἐξαναστάντες τὸ πρῶτον ᾤκησαν περὶ τὴν Αἰθακίαν, εἶτα περὶ τὴν Μολοσσίδα καὶ Κασσιοπαίαν· οὐδὲν δὲ χρηστὸν ἀπὸ τῆς χώρας ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ χαλεποῖς χρώμενοι προσοίκοις εἰς τὸ Κιρραῖον πεδίον C *ἧκον, Οἰνόκλου τοῦ βασιλέως ἄγοντος αὐτούς. ἐκεῖ δὲ μεγάλων αὐχμῶν γενομένων, κατὰ χρησμὸν ὡς λέγεται τὸν Οἴνοκλον καταλεύσαντες καὶ πάλιν πλανηθέντες εἰς ταύτην ἀφίκοντο τὴν χώραν, ἣν νῦν ἔχουσιν, ἀγαθὴν καὶ πάμφορον οὖσαν. ὅθεν εἰκότως εὔχονται τοῖς θεοῖς εἰς τὴν παλαιὰν πατρίδα μὴ ἐπανελθεῖν, ἀλλ' αὐτοῦ καταμένειν εὐδαιμονοῦντας.*

---

1 cf. v. Aristid. 20 5 cf. 170 b, 417 d, 418 b, 523 a, Comp. Cic. et Dem. 4, v. Galba 4 13 cf. 293 e ss. 16 cf. Homer. σ 148

---

10 lacunam, *παλαμν.* non tractato, indic. Herw. 14 *Αἴνου* *Ω* *Αἰνιάνων* Wy. malit *Αἰνίας* Bern. 18 *Ἰθακησίαν* E 21. 23 *Οἰνόκλου* (*-ον*) E Duebn. ex 294 a *ὀνόκλου* (*-ον*) *O*

27. Τί δήποτε παρὰ Ῥοδίοις εἰς τὸ τοῦ Ὀκριδίωνος ἡρῷον οὐκ εἰσέρχεται κῆρυξ; ἢ ὅτι Ὄχιμος τὴν θυγατέρα Κυδίππην ἐνεγύησεν Ὀκριδίωνι; Κέρκαφος δ' ἀδελφὸς ὢν Ὀχίμου τῆς δὲ παιδὸς ἐρῶν, ἔπεισε τὸν κήρυκα (διὰ κηρύκων γὰρ ἔθος ἦν τὸ μετέρχεσθαι τὰς D νύμφας), ὅταν παραλάβῃ τὴν Κυδίππην, πρὸς ἑαυτὸν ἀγαγεῖν. τούτου δὲ πραχθέντος, ὁ μὲν Κέρκαφος ἔχων τὴν κόρην ἔφυγεν, ὕστερον δὲ τοῦ Ὀχίμου γηράσαντος ἐπανῆλθε. τοῖς δὲ Ῥοδίοις ἔθος κατέστη κήρυκα μὴ προσιέναι τῷ τοῦ Ὀκριδίωνος ἡρῴῳ διὰ τὴν γενομένην ἀδικίαν.

28. Τί δήποτε παρὰ Τενεδίοις εἰς τὸ τοῦ Τένου ἱερὸν οὐκ ἔξεστιν αὐλητὴν εἰσελθεῖν οὐδ' Ἀχιλλέως ἐν τῷ ἱερῷ μνησθῆναι; ἢ ὅτι τῆς μητρυιᾶς τὸν Τένην διαβαλλούσης ὡς βουλόμενον αὐτῇ συγγενέσθαι Μόλπος ὁ αὐλητὴς τὰ ψευδῆ κατεμαρτύρησεν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο τῷ E Τένῃ συνέπεσε φεύγειν εἰς Τένεδον μετὰ τῆς ἀδελφῆς; Ἀχιλλεῖ δὲ λέγεται τὴν μητέρα Θέτιν ἰσχυρῶς ἀπαγορεῦσαι μὴ ἀνελεῖν τὸν Τένην ὡς τιμώμενον ὑπ' Ἀπόλλωνος, καὶ παρεγγυῆσαι ἑνὶ τῶν οἰκετῶν, ὅπως προσέχῃ καὶ ἀναμιμνήσκῃ, μὴ λάθῃ κτείνας ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν Τένην. ἐπεὶ δὲ τὴν Τένεδον κατατρέχων ἐδίωκε τὴν ἀδελφὴν τοῦ Τένου F καλὴν οὖσαν, ἀπαντήσας θ' ὁ Τένης ἠμύνετο πρὸ τῆς ἀδελφῆς, καὶ ἡ μὲν ἐξέφυγεν ὁ δὲ Τένης ἀνῃρέθη· ὁ δ' Ἀχιλλεὺς πεσόντα γνωρίσας τὸν μὲν οἰκέτην ἀπέκτεινεν, ὅτι παρὼν οὐκ ἀνέμνησε· τὸν δὲ Τένην ἔθαψεν, οὗ νῦν τὸ ἱερόν ἐστι, καὶ οὔτ' αὐλητὴς εἴσεισιν οὔτ' Ἀχιλλεὺς ὀνομάζεται.

29. Τίς ὁ παρ' Ἐπιδαμνίοις πωλήτης; Ἐπιδάμνιοι γειτνιῶντες Ἰλλυριοῖς ᾐσθάνοντο τοὺς ἐπιμιγνυμένους

---

13 Heracleid. FHG II p. 213 Aristot. fr. 594

---

4 καὶ τῆς pro τῆς δὲ E   6 αὐτὸν E   14 διαβαλούσης E   18 ἀπαγορεῦσαι Voss. 2 ἀγορεῦσαι Ω   21 λάθῃ β et Bern. λάθοι O   25 πεσόντα τοῦτον ἐγνώρισε E

αὐτοῖς πολίτας γιγνομένους πονηροὺς καὶ φοβούμενοι νεωτερισμὸν ᾑροῦντο πρὸς τὰ τοιαῦτα συμβόλαια καὶ τὰς ἀμείψεις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἕνα τῶν δεδοκιμασμένων παρ' αὐτοῖς, ὃς ἐπιφοιτῶν τοῖς βαρβάροις παρεῖχεν ἀγορὰν καὶ διάθεσιν πᾶσι τοῖς πολίταις | 'πωλήτης' προσ- 298
αγορευόμενος.

30. 'Τίς ἡ περὶ Θρᾴκην † Ἀραοῦ ἀκτή;' Ἄνδριοι καὶ Χαλκιδεῖς πλεύσαντες εἰς Θρᾴκην οἰκήσεως ἕνεκα Σάνην μὲν πόλιν ἐκ προδοσίας κοινῇ παρέλαβον, τὴν δ' Ἄκανθον ἐκλελοιπέναι τοὺς βαρβάρους πυνθανόμενοι δύο κατασκόπους ἔπεμψαν. ὡς δὲ τῇ πόλει προσιόντες παντάπασι πεφευγότας ᾔσθάνοντο τοὺς πολεμίους, ὁ μὲν Χαλκιδικὸς προεξέδραμεν ὡς καταληψόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι τὴν πόλιν, ὁ δ' Ἄνδριος οὐ συνεξανύτων ἠκόντισε τὸ δόρυ, καὶ ταῖς πύλαις ἐμπαρέντος † μετὰ βολῆς Ἀνδρίων
ἔφη παισὶν αἰχμῇ προκατειλῆφθαι τὴν πόλιν. ἐκ τούτου B
διαφορᾶς γενομένης, ἄνευ πολέμου συνέβησαν Ἐρυθραίοις καὶ Σαμίοις καὶ Παρίοις χρήσασθαι περὶ πάντων δικασταῖς. ἐπεὶ δ' οἱ μὲν Ἐρυθραῖοι καὶ οἱ Σάμιοι τὴν ψῆφον Ἀνδρίοις ἤνεγκαν, οἱ δὲ Πάριοι Χαλκιδεῦσιν, ἀρὰς ἔθεντο περὶ τὸν τόπον τοῦτον οἱ Ἄνδριοι κατ' αὐτῶν μήτε δοῦναι γυναῖκα Παρίοις μήτε λαβεῖν παρ' αὐτῶν· καὶ διὰ τοῦτο προσηγόρευσαν 'ἀκτὴν † Ἀραίνου', πρότερον ὀνομαζομένην Δράκοντος.

31. 'Διὰ τί τοῖς θεσμοφορίοις αἱ τῶν Ἐρετριέων γυναῖκες οὐ πρὸς πῦρ ἀλλὰ πρὸς ἥλιον ὀπτῶσι τὰ κρέα, καὶ Καλλιγένειαν οὐ καλοῦσιν;' ἢ ὅτι ταῖς αἰχμαλώτοις, ἃς ἦγεν ἐκ Τροίας Ἀγαμέμνων, ἐνταῦθα συνέβη θεσμο- C

9 *Ἄκανθον* cf. Thucydid. IV 84 15/16 cf. 267 c 25 *θεσμοφορίοις* cf. Herodot. II 171

7 *ἀραοῦ* Φ *ἀράνου* Π *ἀραΐνου* β *Ἀραίου*? Bern. infra *ἀράνου* O *ἀραίνου* β *Ἀραίνου* edd. cf. Suidas 15 *μετὰ βοῆς* E *μέγα βοήσας* Patzig

φόρια θύειν, πλοῦ δὲ φανέντος ἐξαίφνης, ἀνήχθησαν ἀτελῆ τὴν θυσίαν καταλιποῦσαι;

32. *'Τίνες οἱ ἀειναῦται παρὰ Μιλησίοις;' τῶν περὶ Θόαντα καὶ Δαμασήνορα τυράννους καταλυθέντων ἑταιρεῖαι δύο τὴν πόλιν κατέσχον, ὧν ἡ μὲν ἐκαλεῖτο Πλουτὶς ἡ δὲ Χειρομάχα. κρατήσαντες οὖν οἱ δυνατοὶ καὶ τὰ πράγματα περιστήσαντες εἰς τὴν ἑταιρείαν, ἐβουλεύοντο περὶ τῶν μεγίστων ἐμβαίνοντες εἰς τὰ πλοῖα καὶ πόρρω τῆς* D *γῆς ἐπανάγοντες· κυρώσαντες δὲ τὴν γνώμην κατέπλεον, καὶ διὰ τοῦτ' 'ἀειναῦται' προσηγορεύθησαν.*

33. *'Τί δήποτε Χαλκιδεῖς τὸν περὶ τὸ Πυρσόφιον τόπον 'ἀκμαίων λέσχην' καλοῦσι;' τὸν Ναύπλιόν φασιν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν διωκόμενον Χαλκιδεῖς ἱκετεῦσαι, καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς αἰτίας ἀπολογεῖσθαι, τὰ δ' αὐτὸν ἀντεγκαλεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς. ἐκδιδόναι μὲν αὐτὸν οἱ Χαλκιδεῖς οὐκ ἐμέλλησαν· δεδιότες δὲ μὴ δόλῳ φονευθῇ, φυλακὴν ἔδοσαν αὐτῷ τοὺς ἀκμάζοντας νεανίσκους καὶ κατέστησαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ὅπου συνῆσαν ἀλλήλοις ἅμα καὶ τὸν Ναύπλιον παρεφύλαττον.*

E **34.** *'Τίς ὁ βοῦν εὐεργέτῃ θύσας;' πλοῖον ὥρμει περὶ τὴν Ἰθακησίαν λῃστρικόν, ἐν ᾧ πρεσβύτης ἐτύγχανε μετὰ κεραμίων ἐχόντων πίτταν. τούτῳ οὖν κατὰ τύχην προσέσχε πορθμεὺς Ἰθακήσιος ὀνόματι Πυρρίας, καὶ τὸν πρεσβύτην ἐρρύσατο μηθὲν δεόμενος, ἀλλὰ πεισθεὶς ὑπ' αὐτοῦ καὶ οἰκτείρας· προσέλαβε δὲ καὶ τῶν κεραμίων τοῦ πρεσβύτου κελεύσαντος. ἀπαλλαγέντων δὲ τῶν λῃστῶν καὶ γενομένης ἀδείας, ὁ πρεσβύτης τοῖς κεραμίοις τὸν*

---

8 Hesych. s. v. **20** ss. Aristot. fr. 505 **21** *λῃστρικόν* cf. 176 f, 557 c

---

4 *τυράννους* Ti. *τυράννων* ***Ω*** delendum put. Halliday **11** *Πυρσόφιον*] *Πυρσοφορεῖον* Bursian *τὸ* om. E **15** *Ἀχαιοῖς. ἐφ' οἷς?* Po. *μὲν οὖν* Bern. *οὐκ* E *οὐδὲ* ***O*** **21** *λῃστρικόν*—**23** *Ἰθακήσιος* om. Φ α A[1] cf. Aristot. fr. 505 **22** *ταύτῃ* ***Ω*** *τούτῳ* Wy. *τούτῳ* ⟨*μὲν*⟩ Si. *οὖν* ***Ω*** *τὸν νοῦν* Bern. **24** *μηθενὸς* E *μηδενὸς* Duebn. sed cf. vit. Ages. 26

Πυρρίαν προσαγαγὼν χρυσίον ἐδείκνυεν ἐν αὐτοῖς πολὺ
καὶ ἀργύριον τῇ πίττῃ καταμεμιγμένον. ἐξαίφνης οὖν ὁ F
Πυρρίας πλούσιος γενόμενος τά τ' ἄλλ' εὖ περιεῖπε τὸν
γέροντα καὶ βοῦν ἔθυσεν αὐτῷ. ὃ καὶ παροιμιαζόμενοι
λέγουσιν 'οὐδεὶς εὐεργέτῃ βοῦν ἔθυσεν ἀλλ' ἢ Πυρρίας.'

35. 'Τί δήποτε ταῖς κόραις τῶν Βοττιαίων ἔθος ἦν
λέγειν χορευούσαις 'ἴωμεν εἰς Ἀθήνας';' Κρῆτάς φασιν
εὐξαμένους ἀνθρώπων ἀπαρχὴν εἰς Δελφοὺς ἀποστεῖλαι,
τοὺς δὲ πεμφθέντας, ὡς ἑώρων οὐδεμίαν οὖσαν εὐπορίαν, | 299
αὐτόθεν εἰς ἀποικίαν ὁρμῆσαι· καὶ πρῶτον μὲν ἐν Ἰαπυγίᾳ κατοικεῖν, ἔπειτα τῆς Θρᾴκης τοῦτον τὸν τόπον
κατασχεῖν, ἀναμεμιγμένων αὐτοῖς Ἀθηναίων. ἔοικε γὰρ
μὴ διαφθείρειν ὁ Μίνως οὓς ἔπεμπον Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν
δασμὸν ἠιθέους, ἀλλὰ κατέχειν παρ' ἑαυτῷ λατρεύοντας.
ἐξ ἐκείνων οὖν τινες γεγονότες καὶ νομιζόμενοι Κρῆτες
εἰς Δελφοὺς συναπεστάλησαν. ὅθεν αἱ θυγατέρες τῶν
Βοττιαίων ἀπομνημονεύουσαι τοῦ γένους ᾖδον ἐν ταῖς
ἑορταῖς 'ἴωμεν εἰς Ἀθήνας'.

36. 'Διὰ τί τὸν Διόνυσον αἱ τῶν Ἠλείων γυναῖκες
ὑμνοῦσαι παρακαλοῦσι βοέῳ ποδὶ παραγίνεσθαι πρὸς
αὐτάς;' ἔχει δ' οὕτως ὁ ὕμνος (Anth. Lyr. Diehl II p. 206) B

> 'Ἐλθεῖν, ἧρ', ὦ Διόνυσε,
> ἅλιον ἐς ναὸν
> ἁγνὸν σὺν Χαρίτεσσιν
> ἐς ναὸν τῷ βοέῳ
> ποδὶ δύων.'

εἶτα δὶς ἐπᾴδουσιν 'ἄξιε ταῦρε'. πότερον ὅτι καὶ βουγενῆ προσαγορεύουσι καὶ ταῦρον ἔνιοι τὸν θεόν; ἢ τῷ μεγάλῳ

---

6 v. Theseus 16, Aristot. fr. 485 7 κρῆτας Strab. VII fr. 11
19 364 f γυναῖκες cf. 251 e

---

1 ἐδείκνυσεν ἐν αὐτοῖς χρυσίον (om. πολὺ) E 6 τῶν Eβ ταῖς O 11 κατοικῆσαι E 22 ἧρ', ὦ Cook ἥρω Ω 23 Ἀλείων Bergk Ἀλεῖον Cobet 25 ἐς ναὸν alterum suspectum habet Hartman et al. v. Halliday p. 157

ποδί 'βοέῳ' λέγουσιν, ὡς 'βοῶπιν' ὁ ποιητὴς (*Α* 551 et passim) *τὴν μεγαλόφθαλμον καὶ 'βουγάιον'* (*Ν* 824, *σ* 79) *τὸν μεγάλαυχον; ἢ μᾶλλον, ὅτι τοῦ βοὸς ὁ πoὺς ἀβλαβής ἐστι τὸ δὲ κέρας φο⟨βε⟩ρόν [ἐπιβλαβές], οὕτω τὸν θεὸν παρακαλοῦσι πρᾶον ἐλθεῖν καὶ ἄλυπον; ἢ ὅτι καὶ ἀρότου καὶ σπόρου πολλοὶ τὸν θεὸν ἀρχηγὸν γεγονέναι νομίζουσι;*

C **37.** *'Διὰ τί Ταναγραίοις πρὸ τῆς πόλεως ἔστιν Ἀχίλλειον, τόπος οὕτω προσαγορευόμενος; ἔχθρα γὰρ αὐτῷ μᾶλλον ἢ φιλία λέγεται γεγονέναι πρὸς τὴν πόλιν, ἁρπάσαντι μὲν τὴν μητέρα τοῦ Ποιμάνδρου Στρατονίκην, ἀποκτείναντι δ' υἱὸν [Ἐφίππου] Ἀκέστορα.' Ποίμανδρος τοίνυν ὁ Ἐφίππου πατήρ, ἔτι τῆς Ταναγρικῆς κατὰ κώμας οἰκουμένης, ἐν τῷ καλουμένῳ Στέφοντι πολιορκούμενος ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι συστρατεύειν, ἐξέλιπε τὸ χωρίον ἐκεῖνο νύκτωρ καὶ τὴν Ποιμανδρίαν ἐτείχισε. παρὼν δὲ Πολύκριθος ὁ ἀρχιτέκτων διαφαυλίζων τὰ ἔργα καὶ καταγελῶν ὑπερήλατο τὴν τάφρον.* D *ὀργισθεὶς δ' ὁ Ποίμανδρος ὥρμησε λίθον ἐμβαλεῖν αὐτῷ μέγαν, ὃς ἦν αὐτόθι κεκρυμμένος ἐκ παλαιοῦ, νυκτελίοις ἱεροῖς ἐπικείμενος· τοῦτον ἀνασπάσας ὑπ' ἀγνοίας ὁ Ποίμανδρος ἔβαλε, καὶ τοῦ μὲν Πολυκρίθου διήμαρτε, Λεύκιππον δὲ τὸν υἱὸν ἀπέκτεινεν. ἔδει μὲν οὖν κατὰ τὸν νόμον ἐκ τῆς Βοιωτίας μεταστῆναι, ἐφέστιον καὶ ἱκέτην ξένον γενόμενον· οὐκ ἦν δὲ ῥᾴδιον, ἐμβεβληκότων εἰς τὴν Ταναγρικὴν τῶν Ἀχαιῶν. ἔπεμψεν οὖν Ἔφιππον τὸν υἱὸν Ἀχιλλέως δεησόμενον. ὁ δὲ καὶ τοῦτον εἰσάγει πεί-*

---

17 cf. Apollodor. I 8, 1 20/21 291a 364f

---

4 sic Po. *κερασφόρον Ω ἐπιβλαβές* om. ΦαΑ[1] *κέρας φοβερὸν καί*? Bern. 6 *ἀρότου* Wy. *ἀρότρου Ω* 9 *τόπος οὕτω προσαγορευόμενος* del. Herw. 12 *Ἐφίππου* del. Wy. 16 *Τιμανδρίαν Φ* 21 *ἀποκείμενος* Wy. 24 *μεταναστῆναι Π*[2] 25 *ξένου* Kurtz 26 *ταναγραικὴν Ω* corr. Bern. 27 *καὶ τοῦτον εἰσάγει* om. E, lac. 1¼ lin.

σας καὶ Τληπόλεμον τὸν Ἡρακλέους καὶ Πηνέλεων τὸν Ἱππάλκμου, συγγενεῖς ἅπαντας αὐτῶν ὄντας. ὑφ' ὧν ὁ Ποίμανδρος εἰς Χαλκίδα συνεκπεμφθεὶς καὶ καθαρθεὶς E *παρ' Ἐλεφήνορι τὸν φόνον ἐτίμησε τοὺς ἄνδρας καὶ τεμένη πᾶσιν ἐξεῖλεν, ὧν τὸ Ἀχιλλέως καὶ τοὔνομα διατετήρηκεν.*

38. *'Τίνες οἱ παρὰ Βοιωτοῖς Ψολόεις καὶ τίνες αἱ Ὀλεῖαι;' τὰς Μινύου θυγατέρας φασὶ Λευκίππην καὶ Ἀρσινόην καὶ Ἀλκαθόην μανείσας ἀνθρωπίνων ἐπιθυμῆσαι κρεῶν καὶ διαλαχεῖν περὶ τῶν τέκνων· Λευκίππης λαχούσης παρασχεῖν Ἵππασον τὸν υἱὸν διασπάσασθαι· κληθῆναι τοὺς μὲν ἄνδρας αὐτῶν δυσειματοῦντας ὑπὸ* F *λύπης καὶ πένθους 'Ψολόεις', αὐτὰς δ' 'Ὀλείας' οἷον ὀλοάς. καὶ μέχρι νῦν Ὀρχομένιοι τὰς ἀπὸ τοῦ γένους οὕτω καλοῦσι. καὶ γίνεται παρ' ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς Ἀγριωνίοις φυγὴ καὶ δίωξις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Διονύσου ξίφος ἔχοντος. ἔξεστι δὲ τὴν καταληφθεῖσαν ἀνελεῖν, καὶ ἀνεῖλεν ἐφ' ἡμῶν Ζωίλος ὁ ἱερεύς. ἀπέβη δ' εἰς οὐδὲν χρηστὸν αὐτοῖς, ἀλλ' ὅ τε Ζωίλος ἐκ τοῦ τυχόντος ἑλκυδρίου νοσήσας καὶ διασαπεὶς πολὺν χρόνον ἐτελεύτησεν, | οἵ τ'* 300 *Ὀρχομένιοι δημοσίαις βλάβαις καὶ καταδίκαις περιπεσόντες ἐκ τοῦ γένους τὴν ἱερωσύνην μετέστησαν, ἐκ πάντων αἱρούμενοι τὸν ἄριστον.*

39. *'Διὰ τί τοὺς εἰς τὸ Λύκαιον εἰσελθόντας ἑκουσίως καταλεύουσιν οἱ Ἀρκάδες· ἂν δ' ὑπ' ἀγνοίας, εἰς Ἐλευθερὰς ἀποστέλλουσι;' πότερον ὡς ἐλευθερουμένων*

---

1 s. *Τληπόλεμον, Πηνελέων, Ἐλεφήνορι* Homer. B 653, 494, 540 8 Antonin. Lib. X Ovid. Met. IV 1 Aelian. V. H. III 42 15 *Ἀγριωνίοις* 717 a 291 a

---

2 *αὐτῶν* = *ἀλλήλων* Kurtz *αὐτῶν* O *αὐτῷ* E 7/8 *αἱ Ὀλεῖαι* Mez. *αἰολεῖαι* Φ *αἰολῖαι* Π cf. 418 a 12 *δυσειματοῦντας* zE *δυσειματούντων* O 13 *αὐτὰς ... ὀλοάς* Mez. *τὰς* (*τὰς δὲ* zE) *αἰολείας οἰωνολόας* Ω 15 *κατ' ἐνιαυτὸν* E 19 *ἑλκειδίου* E *ἑλκυδίου* O 26 et p. 356, 2 et saepius *Ἐλευθερὰς* Bern. *ἐλευθέρας* Ω

αὐτῶν διὰ τὴν ἀπόλυσιν ἔσχεν ὁ λόγος πίστιν, καὶ τοι- B *οῦτόν ἐστι τό 'εἰς Ἐλευθεράς', οἷον τό 'εἰς Ἀμελοῦς χώραν' καὶ τό 'ἥξεις εἰς Ἀρέσαντος ἕδος'; ἢ κατὰ τὸν μῦθον ἐπεὶ μόνοι τῶν Λυκάονος παίδων Ἐλευθὴρ καὶ Λεβεάδος οὐ μετέσχον τοῦ περὶ τὸν Δία μιάσματος ἀλλ' εἰς Βοιωτίαν ἔφυγον, καὶ Λεβαδεῦσιν ἔστιν ἰσοπολιτεία πρὸς Ἀρκάδας; εἰς Ἐλευθερὰς οὖν ἀποπέμπουσι τοὺς ἐν τῷ ἀβάτῳ τοῦ Διὸς ἀκουσίως γενομένους. ἢ ὡς Ἀρχίτιμος ἐν τοῖς Ἀρκαδικοῖς* (FHG IV p. 317), *ἐμβάντας τινὰς κατ' ἄγνοιαν ὑπ' Ἀρκάδων παραδοθῆναι Φλιασίοις, ὑπὸ δὲ Φλιασίων Μεγαρεῦσιν, ἐκ δὲ Μεγαρέων εἰς Θήβας κομιζομένους περὶ τὰς Ἐλευθερὰς ὕδατι καὶ βρονταῖς καὶ διοσημίαις ἄλλαις κατασχεθῆναι· ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὸν τόπον Ἐλευθερὰς ἔνιοί φασι προσαγορεύεσθαι. τὸ* C *μέντοι σκιὰν μὴ πίπτειν ἀπὸ τοῦ ἐμβάντος εἰς τὸ Λύκαιον λέγεται μὲν οὐκ ἀληθῶς, ἔσχηκε δὲ πίστιν ἰσχυράν. πότερον τοῦ ἀέρος εἰς νέφη τρεπομένου καὶ σκυθρωπάζοντος ἐπὶ τοῖς εἰσιοῦσιν; ἢ ὅτι θανατοῦται μὲν ὁ ἐμβάς, τῶν δ' ἀποθανόντων οἱ Πυθαγορικοὶ λέγουσι τὰς ψυχὰς μὴ ποιεῖν σκιὰν μηδὲ σκαρδαμύττειν; ἢ σκιὰν μὲν ὁ ἥλιος ποιεῖ, τὸν δ' ἥλιον ἀφαιρεῖται τοῦ ἐμβάντος ὁ νόμος, καὶ τοῦτ' αἰνιττόμενοι λέγουσι; καὶ γὰρ ἔλαφος ὁ ἐμβὰς καλεῖται. διὸ καὶ Κανθαρίωνα τὸν Ἀρκάδα πρὸς Ἠλείους αὐτομολήσαντα πολεμοῦντας Ἀρκάσι καὶ διαβάντα μετὰ λείας τὸ ἄβατον, καταλυθέντος* D *δὲ τοῦ πολέμου καὶ φυγόντα εἰς Σπάρτην, ἐξέδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς Ἀρκάσι, τοῦ θεοῦ κελεύσαντος ἀποδιδόναι τὸν ἔλαφον.*

---

2 cf. Paroem. I p. 27 et 199   15 Pausan. VIII 38, 5 cf. Polyb. XVI 12, 7   20 cf. 564c

---

1 *καὶ* **O** *ἢ* E   5 *Λέβαδος*? Bern.   7 *οὖν* om. E   10 *ἄγνοιαν φησὶν* E   12 *τὰς* A^2 *τῆς* **O**   13 *κατενεχθῆναι* z   16 *ἔσχηκε* Wy. *ἐσχηκέναι* **Ω**   21 *τοῦ* **O** *τὸ τοῦ* z   22 *ὁ νόμος*] *ὄνομα* Φα   26 *καὶ* del. Hutten Hu.

40. ‘*Τίς Εὔνοστος ἥρως ἐν Τανάγρᾳ καὶ διὰ τίνα αἰτίαν τὸ ἄλσος αὐτοῦ γυναιξὶν ἀνέμβατόν ἐστιν;*’ Ἐλιέως τοῦ Κηφισοῦ καὶ Σκιάδος Εὔνοστος ἦν υἱός, ᾧ φασιν ὑπὸ νύμφης Εὐνόστας ἐκτραφέντι τοῦτο γενέσθαι τοὔνομα. καλὸς δ' ὢν καὶ δίκαιος οὐχ ἧττον ἦν σώφρων καὶ αὐστηρός· ἐρασθῆναι δ' αὐτοῦ λέγουσιν Ὄχναν, μίαν τῶν Κολωνοῦ θυγατέρων, ἀνεψιὰν οὖσαν. ἐπεὶ δὲ πειρῶσαν E ὁ Εὔνοστος ἀπετρέψατο καὶ λοιδορήσας ἀπῆλθεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς κατηγορήσων, ἔφθασεν ἡ παρθένος τοῦτο πράξασα κατ' ἐκείνου καὶ παρώξυνε τοὺς ἀδελφοὺς Ἔχεμον καὶ Λέοντα καὶ Βουκόλον ἀποκτεῖναι τὸν Εὔνοστον, ὡς πρὸς βίαν αὐτῇ συγγεγενημένον. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐνεδρεύσαντες ἀπέκτειναν τὸν νεανίσκον. ὁ δ' Ἐλιεὺς ἐκείνους ἔδησεν· ἡ δ' Ὄχνη μεταμελομένη καὶ γέμουσα F ταραχῆς, ἅμα μὲν αὑτὴν ἀπαλλάξαι θέλουσα τῆς διὰ τὸν ἔρωτα λύπης, ἅμα δ' οἰκτείρουσα τοὺς ἀδελφοὺς ἐξήγγειλε πρὸς τὸν Ἐλιέα πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, ἐκεῖνος δὲ Κολωνῷ. Κολωνοῦ δὲ δικάσαντος οἱ μὲν ἀδελφοὶ τῆς Ὄχνης ἔφυγον, αὐτὴ δὲ κατεκρήμνισεν ἑαυτήν, ὡς Μυρτὶς (PLG III p. 542) ἡ Ἀνθηδονία ποιήτρια μελῶν ἱστόρηκε. τοῦ δ' Εὐνόστου τὸ ἡρῷον καὶ τὸ ἄλσος οὕτως ἀνέμβατον ἐτηρεῖτο καὶ ἀπροσπέλαστον γυναιξίν, ὥστε πολλάκις σεισμῶν ἢ αὐχμῶν ἢ διοσημιῶν ἄλλων γενομένων ἀναζητεῖν καὶ πολυπραγμονεῖν ἐπιμελῶς τοὺς Ταναγραίους, μὴ λέληθε γυνὴ τῷ τόπῳ πλησιάσασα, | καὶ 301 λέγειν ἐνίους, ὧν ὁ Κλείδαμος ἦν, ἀνὴρ ἐπιφανής, ἀπηντηκέναι αὐτοῖς τὸν Εὔνοστον ἐπὶ θάλατταν βαδίζοντα λουσόμενον, ὡς γυναικὸς ἐμβεβηκυίας εἰς τὸ τέμενος. ἀναφέρει δὲ καὶ Διοκλῆς (FHG III p. 78) ἐν τῷ περὶ ἡρῴων συντάγματι δόγμα Ταναγραίων, περὶ ὧν ὁ Κλείδαμος ἀπήγγειλεν.

---

8 ἀπετρίψατο Cobet. 19 αὐτη Ω corr. Wechel 22 ἐτηρεῖτο Wy. ἐτήρει Ω 30 δόγματα E

41. ‘*Πόθεν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ περὶ τὸν Ἐλέωνα ποταμὸς Σκάμανδρος ὠνομάσθη;*’ *Δηίμαχος ὁ Ἐλέωνος υἱός, ἑταῖρος ὢν Ἡρακλέους, μετέσχε τῆς ἐπὶ Τροίαν στρατείας· τοῦ δὲ πολέμου μῆκος ὡς ἔοικε λαμβάνοντος, ἐρασθεῖσαν αὐτοῦ Γλαυκίαν τὴν Σκαμάνδρου θυγατέρα προσδεξάμενος ἔγκυον ἐποίησεν, εἶτ’ αὐτὸς μὲν ἔπεσε μαχόμενος* B *τοῖς Τρωσίν, ἡ δὲ Γλαυκία φοβουμένη κατάφωρος γενέσθαι τῷ Ἡρακλεῖ κατέφυγε, καὶ κατεῖπεν αὑτῆς τὸν ἔρωτα καὶ τὴν γενομένην πρὸς τὸν Δηίμαχον ὁμιλίαν. ὁ δ’ ἅμα μὲν οἴκτῳ τῆς γυναικὸς ἅμα δὲ χαίρων τῷ ὑπολείπεσθαι γένος ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ συνήθους ἀνέλαβε τὴν Γλαυκίαν εἰς τὰς ναῦς, καὶ τεκοῦσαν υἱὸν ἀγαγὼν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἀπέδωκε τῷ Ἐλέωνι καὶ τὸ παιδίον καὶ αὐτήν. ὠνομάσθη δ’ ὁ παῖς Σκάμανδρος καὶ τῆς χώρας ἐβασίλευσε. καὶ τὸν μὲν Ἴναχον ποταμὸν ἀπ’ αὐτοῦ Σκάμανδρον, τὸ δὲ πλησίον ῥεῦμα Γλαυκίαν ἀπὸ τῆς μητρὸς ὠνόμασεν· Ἀκίδουσαν δὲ τὴν κρήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ* C *γυναικός, ἐξ ἧς ἔσχε τρεῖς θυγατέρας, ἃς τιμῶσιν ἄχρι νῦν ‘παρθένους’ προσαγορεύοντες.*

42. ‘*Ἀπὸ τίνος ἐρρήθη τὸ παροιμιῶδες Αὔτα κυρία;*’ *Δίνων ὁ Ταραντῖνος στρατηγῶν, ἀνὴρ δ’ ὢν ἀγαθὸς ἐν τοῖς πολεμικοῖς, ἀποχειροτονησάντων αὐτοῦ τινα γνώμην τῶν πολιτῶν, ὡς ὁ κῆρυξ ἀνεῖπε τὴν νικῶσαν, αὐτὸς ἀνατείνας τὴν δεξιὰν ‘ἅδε’ εἶπε ‘κρείσσων’· οὕτω γὰρ ὁ Θεόφραστος* (fr. 133 Wimmer) *ἱστόρηκε. προσιστόρηκε δὲ καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος* (FHG IV p. 650) † *ἐν Ῥυτίνῳ* †, *τοῦ κήρυκος ‘αὗται πλείους’ εἰπόντος, ‘ἀλλ’ αὗται’ φάναι ‘βελτίους’ καὶ ἐπικυρῶσαι τὴν τῶν ἐλαττόνων χειροτονίαν.*

D **43.** ‘*Πόθεν ἡ τῶν Ἰθακησίων πόλις Ἀλαλκομεναὶ*

---

6 *μὲν* om. E 8 *πρὸς τὸν Ἡρακλῆ* Herwerden *προσέφυγε* Wy. sed cf. Ctes. fr. 29, 57 *αὑτῆς* Wechel *αὐτῆς* **Ω** 12 fortasse *ἀνάγων* Wy. 20 *ἐρρέθη* zE *ἐρέθη* **O** corr. Bern. 23 *ὡς* — 24 *ἅδε* om. E et dett.

προσηγορεύθη;' διὰ τὸ τὴν Ἀντίκλειαν ὑπὸ Σισύφου βιασθεῖσαν ἐν τῇ παρθενίᾳ τὸν Ὀδυσσέα συλλαβεῖν· ὑπὸ πλειόνων δ' ἐστὶν εἰρημένον. Ἴστρος δ' ὁ Ἀλεξανδρεὺς (FHG I p. 425) ἐν ὑπομνήμασι προσιστόρηκεν, ὅτι τῷ Λαέρτῃ δοθεῖσα πρὸς γάμον καὶ ἀναγομένη περὶ τὸ Ἀλαλκομένειον ἐν τῇ Βοιωτίᾳ τὸν Ὀδυσσέα τέκοι, καὶ διὰ τοῦτ' ἐκεῖνος ὥσπερ μητροπόλεως ἀναφέρων τοὔνομα τὴν ἐν Ἰθάκῃ πόλιν οὕτω φησὶ προσαγορεύεσθαι.

44. 'Τίνες ἐν Αἰγίνῃ οἱ μονοφάγοι;' τῶν ἐπὶ τὴν Τροίαν στρατευσάντων Αἰγινητῶν πολλοὶ μὲν ἐν ταῖς E
μάχαις ἀπώλοντο, πλείονες δὲ κατὰ πλοῦν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος. ὀλίγους οὖν τοὺς περιλειπομένους οἱ προσήκοντες ὑποδεξάμενοι, τοὺς δ' ἄλλους πολίτας ὁρῶντες ἐν πένθεσι καὶ λύπαις ὄντας, οὔτε χαίρειν ᾤοντο δεῖν φανερῶς οὔτε θύειν τοῖς θεοῖς, ἀλλὰ κρύφα καὶ κατ' οἰκίαν ἕκαστοι τοὺς σεσωσμένους ἀνελάμβανον ἑστιάσεσι καὶ φιλοφροσύναις, αὐτοὶ διακονούμενοι πατράσι καὶ συγγενέσι καὶ ἀδελφοῖς καὶ οἰκείοις, ἀλλοτρίου μηδενὸς παρεισιόντος. ταῦτ' οὖν ἀπομιμούμενοι τῷ Ποσειδῶνι θυσίαν ἄγουσι τοὺς καλουμένους 'θιάσους', ἐν ᾗ καθ' αὑτοὺς ἐφ' ἡμέρας F
ἑκκαίδεκα μετὰ σιωπῆς ἑστιῶνται, δοῦλος δ' οὐ πάρεστιν· εἶτα ποιήσαντες Ἀφροδίσια διαλύουσι τὴν ἑορτήν· ἐκ δὲ τούτου 'μονοφάγοι' καλοῦνται.

45. 'Διὰ τί τοῦ Λαβρανδέως Διὸς ἐν Καρίᾳ τὸ ἄγαλμα πέλεκυν ἠρμένον οὐχὶ δὲ σκῆπτρον ἢ κεραυνὸν πεποίηται;' ὅτι Ἡρακλῆς Ἱππολύτην ἀποκτείνας καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ὅπλων αὐτῆς λαβὼν τὸν πέλεκυν Ὀμφάλῃ δῶρον δέδωκεν. οἱ δὲ μετ' Ὀμφάλην Λυδῶν βασιλεῖς ἐφόρουν αὐτὸν ὡς

---

3 e. g. Sophocl. Aias. 190 Phil. 417 schol. Euripid. Cycl. 104; Iph. Aul. 524. 1362 27 Ὀμφάλῃ cf. Apollodor. II 6, 1—3; Diodor. IV 31

---

7 μητροπόλεως Steph. μεσοπόλεως O lac. 4 litt. πόλεως E ἀναφέρον dv 8 προσαγορεύσειε (del. φησὶ) Hutten 11 ὑπὸ Wy. ἀπὸ Ω 24 Λαβρανδέως Bern. λαβραδεως Ω

302 τι τῶν ἄλλων ἱερῶν ἐκ διαδοχῆς | παραλαμβάνοντες, ἄχρι Κανδαύλης ἀπαξιώσας ἑνὶ τῶν ἑταίρων φορεῖν ἔδωκεν. ἐπεὶ δὲ Γύγης ἀποστὰς ἐπολέμει πρὸς αὐτόν, ἦλθεν Ἄρσηλις ἐκ Μυλασέων ἐπίκουρος τῷ Γύγῃ μετὰ δυνάμεως, καὶ τόν τε Κανδαύλην καὶ τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ διαφθείρει, καὶ τὸν πέλεκυν εἰς Καρίαν ἐκόμισε μετὰ τῶν ἄλλων λαφύρων. καὶ Διὸς ἄγαλμα κατασκευάσας τὸν πέλεκυν ἐνεχείρισε, καὶ Λαβρανδέα τὸν θεὸν προσηγόρευσε· Λυδοὶ γὰρ 'λάβρυν' τὸν πέλεκυν ὀνομάζουσι.

46. 'Διὰ τί Τραλλιανοὶ καθαρτῆρα καλοῦσι τὸν ὄρο-
B βον καὶ χρῶνται μάλιστα πρὸς τὰς ἀφοσιώσεις καὶ τοὺς καθαρμούς;' ἢ ὅτι Λέλεγες καὶ Μινύαι τὸ παλαιὸν ἐξελάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν κατεῖχον, ὕστερον δ' οἱ Τραλλιανοὶ κατελθόντες καὶ κρατήσαντες, ὅσοι τῶν Λελέγων οὐ διεφθάρησαν οὐδ' ἔφυγον ἀλλὰ δι' ἀμηχανίαν βίου καὶ ἀσθένειαν ὑπελείφθησαν αὐτόθι, τούτων οὐδένα λόγον ἔχοντες οὔτε ζώντων οὔτ' ἀπολλυμένων, νόμον ἔθεντο τὸν κτείναντα Μινύην ἢ Λέλεγα Τραλλιανῶν καθαρὸν εἶναι, μέδιμνον ὀρόβων ἀπομετρήσαντα τοῖς οἰκείοις τοῦ φονευθέντος;

47. 'Διὰ τί παρὰ τοῖς Ἠλείοις παροιμιῶδές ἐστι τό
C 'δεινότερα Σαμβίκου παθεῖν';' λέγεταί τινα Σάμβικον Ἠλεῖον ἔχοντα πολλοὺς ὑφ' ἑαυτῷ συνεργοὺς πολλὰ περικόψαι τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ χαλκῶν ἀναθημάτων καὶ ἀποδόσθαι, τέλος δὲ συλῆσαι τὸ τῆς ἐπισκόπου Ἀρτέμιδος ἱερόν· τοῦτο δ' ἐστὶ μὲν ἐν Ἤλιδι, καλεῖται δ' Ἀριστάρχειον. εὐθὺς οὖν μετὰ ταύτην τὴν ἱεροσυλίαν ἁλόντα βασανίζεσθαι δι' ἐνιαυτοῦ περὶ ἑκάστου τῶν κεκοινωνη-

---

24 cf. Iuvenal. XIII 150

---

4 Μυλασσέων Xyl. Μυλασέων Bern. μυλέων Ω   8 λαβραδέα ΦαΕ λαβραδέως Ο corr. Bern.   11 εἰς τὰς Ε   14 καὶ κρατήσαντες om. Ε   18 ἀποκτείνοντα z   Λέλεγα Φ Λελέγην Π

κότων ἀνακρινόμενον, καὶ οὕτως ἀποθανεῖν καὶ τὴν παροιμίαν ἐπὶ τοῖς ἐκείνου πάθεσι γενέσθαι.

48. ʽΔιὰ τί ἐν Λακεδαίμονι παρὰ τὸ τῶν Λευκιππίδων ἱερὸν ἵδρυται τοῦ Ὀδυσσέως ἡρῷον;ʼ Ἐργίαιος, εἷς τῶν Διομήδους ἀπογόνων, ὑπὸ Τημένου πεισθεὶς ἐξέκλεψε τὸ παλλάδιον ἐξ Ἄργους, συνειδότος Λεάγρου καὶ D συνεκκλέπτοντος· ἦν δʼ οὗτος εἷς τῶν Τημένου συνήθων. ὕστερον δὲ τῷ Τημένῳ γενόμενος διʼ ὀργῆς ὁ Λέαγρος εἰς Λακεδαίμονα μετέστη τὸ παλλάδιον κομίζων. οἱ δὲ βασιλεῖς δεξάμενοι προθύμως ἱδρύσαντο πλησίον τοῦ τῶν Λευκιππίδων ἱεροῦ, καὶ πέμψαντες εἰς Δελφοὺς διεμαντεύοντο περὶ σωτηρίας αὐτοῦ καὶ φυλακῆς. ἀνελόντος δὲ τοῦ θεοῦ ἕνα τῶν ὑφελομένων τὸ παλλάδιον φύλακα ποιεῖσθαι κατεσκεύασαν αὐτόθι τοῦ Ὀδυσσέως τὸ ἡρῷον, ἄλλως τε καὶ προσήκειν τῇ πόλει τὸν ἥρωα διὰ τὸν τῆς Πηνελόπης γάμον ὑπολαβόντες.

49. ʽΔιὰ τί ταῖς Χαλκηδονίαις ἔθος ἐστίν, ὅταν ἀνδράσιν ἀλλοτρίοις ἐντύχωσι, μάλιστα δʼ ἄρχουσι, τὴν E ἑτέραν παρακαλύπτεσθαι παρειάν;ʼ πόλεμος ἦν αὐτοῖς πρὸς Βιθυνοὺς ἐκ πάσης παροξυνομένοις προφάσεως· Ζειποίτου δὲ βασιλεύοντος αὐτῶν, πανστρατιᾷ καὶ Θρᾳκῶν ἐπικουρίας προσγενομένης ἐπυρπόλουν καὶ κατέτρεχον τὴν χώραν. ἐπιθεμένου δὲ τοῦ Ζειποίτου περὶ τὸ καλούμενον Φάλιον αὐτοῖς, κακῶς ἀγωνισάμενοι διὰ θράσος καὶ ἀταξίαν ὑπὲρ ὀκτακισχιλίους ἀπέβαλον στρατιώτας καὶ παντελῶς μὲν οὐκ ἀνῃρέθησαν τότε, Ζειποίτου Βυ- F ζαντίοις χαρισαμένου τὰς διαλύσεις· πολλῆς δὲ τὴν πόλιν ἐρημίας ἀνδρῶν κατεχούσης, αἱ μὲν πλεῖσται γυναῖκες ὑπʼ ἀνάγκης ἀπελευθέροις καὶ μετοίκοις συνῴκησαν· αἱ

6 cf. Strab. VI 1, 14 16 Apollodor. III 10, 4—6

5 Τημενοῦ Ω corr. Bern. 15 τε om. ΦαΑ[1] 19 παρακαλύπτεσθαι Φα περι- A in ras. et O 21 βασιλεύσαντος Π

δ' ἀνανδρίαν ἀντὶ τοιούτων ἑλόμεναι γάμων, αὐταὶ δι' αὑτῶν ἔπραττον ὅτου δεηθεῖεν παρὰ δικασταῖς καὶ ἄρχουσιν, ἀπάγουσαι θάτερον μέρος τοῦ προσώπου τῆς
303 καλύπτρας. | αἱ δὲ γεγαμημέναι δι' αἰσχύνην ἀναμιμούμεναι ταύτας ὡς ἑαυτῶν βελτίονας εἰς ἔθος ὅμοιον κατέστησαν.

50. 'Διὰ τί πρὸς τὸ τοῦ Ἀγήνορος τέμενος τὰς ὄις προσελαύνοντες οἱ Ἀργεῖοι βιβάζουσιν;' ἢ ὅτι κάλλιστα προβάτων ὁ Ἀγήνωρ ἐπεμελήθη καὶ πλεῖστα ποίμνια τῶν βασιλέων ἐκτήσατο;

51. 'Διὰ τί Βαλλαχράδας ἑαυτοὺς Ἀργείων παῖδες ἐν ἑορτῇ τινι παίζοντες ἀποκαλοῦσιν;' ἢ ὅτι τοὺς πρώτους ὑπ' Ἰνάχου καταχθέντας ἐκ τῶν ἄκρων εἰς τὰ πεδία ἀχράσι διατραφῆναι λέγουσιν; ἀχράδας δὲ πρῶτον ἐν Πελοποννήσῳ φανῆναι τοῖς Ἕλλησιν, ἔτι τῆς χώρας
B ἐκείνης Ἀπίας προσαγορευομένης· ὅθεν ἄπιοι αἱ ἀχράδες μετωνομάσθησαν.

52. 'Τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν Ἠλεῖοι τὰς † ἐνόδας † ἵππους ἐκτὸς ὅρων ἀπάγοντες βιβάζουσιν;' ἢ ὅτι πάντων τῶν βασιλέων φιλιππότατος ὁ Οἰνόμαος καὶ μάλιστα τὸ ζῷον ἀγαπήσας τοῦτ' ἐπηράσατο πολλὰ καὶ δεινὰ κατὰ τῶν ἵππον ὀχευόντων ἐν Ἤλιδι, καὶ φοβούμενοι τὴν κατάραν ἐκείνην ἀφοσιοῦνται;

53. 'Διὰ τί παρὰ Κνωσσίοις ἔθος ἦν ἁρπάζειν τοῖς

---

7 et 11 FHG IV 498 9 cf. Hellanic. Fr. Gr. Hist. 4 fr. 36 12 Schol. ad Euripid. Orest. 932 Aelian. V. H. III 29 16 cf. Athen. XIV 63, 650 b 18 cf. Herodot. IV 30

---

1 αὗται Ω corr. Duebn. 7 οἷς Bern. 13 ἀπὸ E ἄκρων Madv. ἀγρῶν Ω 16 αἱ Bern. οἱ A^{2}E om. O 17 ἐπωνομάσθησαν E 18 ἡ E om. O ἐνόδας corruptum cf. Hesych. ἐνωδάς· ἐν ᾧ ὁ ἴουλος ἐπιγίνεται vid. Bern. Symb. Crit. p. 65, Halliday p. 200, fort. ἐνώρους Po. (sec. Herod.) 20 ὧν ὁ E 21 τῶν <ὄνων> Kurtz 22 ἵππων Π ὀχευόντων om. E 24 Τίς ἡ αἰτία δι' ἣν παρὰ E

δανειζομένοις τὸ ἀργύριον;' ἢ ὅπως ἀποστεροῦντες ἔνοχοι τοῖς βιαίοις ὦσι καὶ μᾶλλον κολάζωνται;

54. *'Τίς ἡ αἰτία, δι' ἣν ἐν Σάμῳ τὴν Δεξικρέοντος* C *'Αφροδίτην καλοῦσι;' πότερον ὅτι τὰς γυναῖκας αὐτῶν ὑπὸ τρυφῆς καὶ ὕβρεως ἀκόλαστα ποιούσας Δεξικρέων ἀνὴρ ἀγύρτης καθαρμῷ χρησάμενος ἀπήλλαξεν· ἢ ὅτι ναύκληρος ὢν ὁ Δεξικρέων ἔπλευσεν εἰς Κύπρον ἐπ' ἐμπορίαν καὶ μέλλοντα γεμίζειν *** τὴν 'Αφροδίτην κελεύειν ὕδωρ ἐμβαλόμενον καὶ μηδὲν ἄλλο πλεῖν τὴν ταχίστην· πεισθεὶς δὲ καὶ πολὺ ὕδωρ ἐνθέμενος ἐξέπλευσεν, εἶτα νηνεμίας καὶ γαλήνης ἐν τῷ πελάγει κατασχούσης, διψῶσι τοῖς ἄλλοις ἐμπόροις καὶ ναυκλήροις ὕδωρ πιπράσκων ἀργύριον πολὺ συνήθροισεν, ἐκ δὲ τούτου κατασκευάσας τὴν θεὸν ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν; εἰ* D *δὴ τοῦτ' ἀληθές ἐστι, φαίνεται οὐχ ἕνα πλουτίσαι, πολλοὺς δὲ σῶσαι δι' ἑνὸς ἡ θεὸς θελήσασα.*

55. *'Διὰ τί τοῖς Σαμίοις, ὅταν τῷ Ἑρμῇ τῷ χαριδότῃ θύωσι, κλέπτειν ἐφεῖται τῷ βουλομένῳ καὶ λωποδυτεῖν;' ὅτι κατὰ χρησμὸν ἐκ τῆς νήσου μεταστάντες εἰς Μυκάλην ἀπὸ λῃστείας δέκα ἔτη διεγένοντο, καὶ μετὰ ταῦτα πλεύσαντες αὖθις εἰς τὴν νῆσον ἐκράτησαν τῶν πολεμίων οἱ Σάμιοι.*

56. *''Ἀπὸ τίνος Πάναιμα τόπος ἐν τῇ Σαμίων νήσῳ καλεῖται;' ἢ ὅτι φεύγουσαι Διόνυσον αἱ 'Αμαζόνες ἐκ τῆς 'Εφεσίων χώρας εἰς Σάμον διέπεσον· ὁ δὲ ποιησά-* E *μενος πλοῖα καὶ διαβὰς μάχην συνῆψε καὶ πολλὰς αὐτῶν ἀπέκτεινε περὶ τὸν τόπον τοῦτον, ὃν διὰ τὸ πλῆθος τοῦ*

---

13 cf. Pap. Ox. 1382 (Nock ap. Halliday) 17 cf. Hom. Hymn. XVIII 12 26 Pausan. VII 2, 4

---

3 *ἢ* om. *Φα* 8 *ἐμπορίᾳ Π τὴν ναῦν* suppl. Wy. 8/9 *ἐκέλευεν ἡ 'Αφροδίτη ὕδωρ* E 9 *ἐμβαλλόμενον Ω* corr. Duebn. 18 *θύουσι Φ* 24 *Διόνυσον* Wy. *διονύσιον Ω* 25 *διέπεσον* Hutten *διέπεσαν O διέπλευσαν* E *διεπέρασαν* Hch.

ῥυέντος αἵματος οἱ θεώμενοι Πάναιμα θαυμάζοντες ἐκάλουν; τῶν δ' ἐλεφάντων ἀποθανεῖν τινες λέγονται περὶ τὸ Φλοιὸν καὶ τὰ ὀστᾶ δείκνυται αὐτῶν· τινὲς δὲ λέγουσι καὶ τὸ Φλοιὸν ὑπ' ἐκείνων ῥαγῆναι, φθεγγομένων μέγα τι καὶ διάτορον.

57. 'Ἀπὸ ποίας αἰτίας ὁ ἀνδρὼν ἐν Σάμῳ πεδήτης καλεῖται;' τῶν γεωμόρων ἐχόντων τὴν πολιτείαν μετὰ τὴν Δημοτέλους σφαγὴν καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς ἐκείνου μοναρχίας οἱ Μεγαρεῖς Περινθίοις ἐπεστράτευσαν ἀποί-
F κοις οὖσι Σαμίων, πέδας κομίζοντες ὡς λέγεται ἐπὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ταῦτα δ' οἱ γεωμόροι πυνθανόμενοι βοήθειαν ἔπεμπον κατὰ τάχος, στρατηγοὺς μὲν ἀποδείξαντες ἐννέα, ναῦς δὲ πληρώσαντες τριάκοντα. τούτων
304 ἐκπλέουσαι δύο πρὸ τοῦ λιμένος | ὑπὸ κεραυνοῦ διεφθάρησαν· οἱ δὲ στρατηγοὶ ταῖς ἄλλαις πλεύσαντες ἐνίκων τοὺς Μεγαρέας καὶ ζῶντας αὐτῶν ἔλαβον ἑξακοσίους. ἐπαρθέντες δὲ τῇ νίκῃ διενοοῦντο καταλύειν τὴν οἴκοι γεωμόρων ὀλιγαρχίαν. ἀφορμὴν δὲ παρέσχον οἱ προεστῶτες τῆς πολιτείας, γράψαντες αὐτοῖς ὅπως τοὺς αἰχμαλώτους τῶν Μεγαρέων κομίσωσι ταῖς αὐτῶν ἐκείνων πέδαις δεδεμένους. λαβόντες οὖν τὰ γράμματα ταῦτα καὶ δεί-
B ξαντες κρύφα τισὶ τῶν Μεγαρέων ἔπεισαν αὐτοὺς συστῆναι μεθ' αὐτῶν καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶσαι· βουλευομένοις δὲ κοινῇ περὶ τῆς πράξεως ἔδοξε τῶν πεδῶν τοὺς κρίκους διακροτῆσαι, καὶ περιθέντας οὕτω τοῖς σκέλεσι τῶν Μεγαρέων ἀναλαβεῖν πρὸς τὰς ζώνας ἱμᾶσιν, ὅπως μὴ περιρρέωσι μηδ' ἐκβαίνωσιν αὐτῶν ἐν τῷ βαδίζειν χαλαρῶν γενομένων. οὕτω δὲ τοὺς ἄνδρας ἐνσκευάσαντες καὶ ξίφος ἑκάστῳ δόντες, ἐπεὶ κατέπλευσαν εἰς Σάμον

2 Nonn. XXVI 329 s. Halliday p. 208 7 cf. Thucydid. VIII 21 10 cf. Herodot. I 66

2 ἐλεφάντων Halliday p. 209 φάντων O φ cum lac. 6 litt. E λέγουσι z 3 δείκνυσθαι z 4 ὑπ' z ἐπ' O 22 τισὶ Wy. τοῖς Ω

καὶ ἀπέβησαν, ἦγον αὐτοὺς δι' ἀγορᾶς εἰς τὸ βουλευτήριον, ὁμοῦ τι πάντων τῶν γεωμόρων συγκαθεζομένων. εἶτα σημείου δοθέντος οἱ Μεγαρεῖς προσπεσόντες ἔκτεινον τοὺς ἄνδρας. οὕτω δὲ τῆς πόλεως ἐλευθερωθείσης τούς τε βουλομένους τῶν Μεγαρέων πολίτας ἐποιήσαντο C καὶ κατασκευάσαντες οἶκον εὐμεγέθη τὰς πέδας ἀνέθηκαν, καὶ ἀπὸ τούτου 'πεδήτης' ὁ οἶκος ὠνομάσθη.

58. 'Διὰ τί παρὰ Κῴοις ὁ τοῦ Ἡρακλέους ἱερεὺς ἐν Ἀντιμαχείᾳ γυναικείαν ἐνδεδυμένος ἐσθῆτα καὶ τὴν κεφαλὴν ἀναδούμενος μίτρᾳ κατάρχεται τῆς θυσίας;' Ἡρακλῆς ταῖς ἓξ ναυσὶν ἀπὸ Τροίας ἀναχθεὶς ἐχειμάσθη, καὶ τῶν νεῶν διαφθαρεισῶν μιᾷ μόνῃ πρὸς τὴν Κῶν ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐλαυνόμενος ἐξέπεσε κατὰ τὸν Λακητῆρα καλούμενον, οὐδὲν ἄλλο περισώσας ἢ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἄνδρας. ἐντυχὼν δὲ προβάτοις ᾔτει κριὸν ἕνα παρὰ τοῦ νέ- D μοντος· ὁ δ' ἄνθρωπος ἐκαλεῖτο μὲν Ἀνταγόρας, ἀκμάζων δὲ τῇ ῥώμῃ τοῦ σώματος ἐκέλευσεν αὐτῷ διαπαλαῖσαι τὸν Ἡρακλέα, κἂν καταβάλῃ, τὸν κριὸν φέρεσθαι. καὶ συμπεσόντος αὐτῷ τοῦ Ἡρακλέους ἐς χεῖρας οἱ Μέροπες τῷ Ἀνταγόρᾳ παραβοηθοῦντες, οἱ δ' Ἕλληνες τῷ Ἡρακλεῖ μάχην καρτερὰν συνῆψαν. ἐν ᾗ λέγεται τῷ πλήθει καταπονούμενος ὁ Ἡρακλῆς καταφυγεῖν πρὸς γυναῖκα Θρᾷτταν καὶ διαλαθεῖν ἐσθῆτι γυναικείᾳ κατακρύψας ἑαυτόν. ἐπεὶ δὲ τῶν Μερόπων αὖθις κρατήσας καὶ καθαρθεὶς ἐγάμει τὴν Χαλκιοπήν, ἀνέλαβε στολὴν E ἀνθίνην. διὸ θύει μὲν ὁ ἱερεὺς ὅπου τὴν μάχην συνέβη γενέσθαι, τὰς δὲ νύμφας οἱ γαμοῦντες δεξιοῦνται γυναικείαν στολὴν περιθέμενοι.

59. 'Πόθεν ἐν Μεγάροις γένος ἁμαξοκυλιστῶν;' ἐπὶ

---

10 Homer. Β 640 12ss. cf. Apollodor. II 7, 1

---

13 λαμητῆρα zAE et dett. 17 αὐτῷ Ω corr. Duebn. 19 καὶ om. Φ αὐτῷ E αὐτοῦ O 25 Χαλκιόπην Halliday p. 215 Ἀλκιόπου Ω

τῆς ἀκολάστου δημοκρατίας, ἣ καὶ τὴν παλιντοκίαν
ἐποίησε καὶ τὴν ἱεροσυλίαν, ἐπορεύετο θεωρία Πελο-
ποννησίων εἰς Δελφοὺς διὰ τῆς Μεγαρικῆς καὶ κατηλί-
F σθησαν ἐν Αἰγείροις παρὰ τὴν λίμνην μετὰ παίδων καὶ
γυναικῶν ὡς ἔτυχεν ἐν ταῖς ἁμάξαις. τῶν δὲ Μεγαρέων
οἱ θρασύτατοι μεθυσθέντες, ὕβρει καὶ ὠμότητι τὰς
ἁμάξας ἀνακυλίσαντες εἰς τὴν λίμνην ἐνεώσαντο, ὥστε
πολλοὺς ἀποπνιγῆναι τῶν θεωρῶν. οἱ μὲν οὖν Μεγαρεῖς
δι' ἀταξίαν τῆς πολιτείας ἠμέλησαν τοῦ ἀδικήματος, οἱ
δ' Ἀμφικτύονες, ἱερᾶς τῆς θεωρίας οὔσης, ἐπιστρα-
φέντες τοὺς μὲν φυγῇ τοὺς δὲ θανάτῳ τῶν ἐναγῶν ἐζη-
μίωσαν. οἱ δ' ἀπὸ τοῦ γένους 'ἁμαξοκυλισταί' προσ-
ηγορεύθησαν.

---

1 cf. 295 d 4 Hesych. Γοργῶπις cf. Aeschyl. Agamemn. 302

---

3 κατεκυλίσθησαν Ω corr. Wy. 7 ἀνεώσαντο Φ

19.

*ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΠΑΡΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΚΩΝ

(Plan. 61)

Hunc libellum, si res narratas et rationem explicandi perpendimus, sine dubio non a Plutarcho Chaeronensi profectum utrum Plutarchus quidam, ut Hercher (lib. de fluviis. Lips. 1851 praef. p. 32*)) putat, Chaeronensi aetate inferior conscripserit an, quod Schlereth (De Plut. qu. fer. Parallelis Minoribus. Friburg. Brisgov. 1931 p. 87 cf. W. Schmid Phil. W. 1932 p. 631) haud sine veritatis specie probare studet, totum opusculum ex prima fabula Plutarcho a Stobaeo expressis verbis tributa titulum duxerit, difficile est dictu. Id tantum constat librariolum quendam gloria vitarum parallelarum scriptoris incitatum fabulas aut apud Graecos aut apud Romanos pervulgatas cum similibus sive ex compendiis mythistoricis conquisitis et partim distortis sive, ubi deessent, etiam fictis composuisse, ut de falsario Wy. Cob. Hch. alii cogitaverint, scilicet eodem, qui lib. de fluviis consarcinavit. Neque suspicio, quae imprimis nominibus nonnullis miris oritur cum eorum, de quibus in his fabulis agitur, tum auctorum, a quibus fabulas desumptas esse contenditur, ubique tollitur iis, quae Sch. p. 97 sqq. et WSchmid p. 632/3 exposuerunt. Tamen, quamquam quae nominum formae ex scribarum incuria sive inscitia foedatae, quae ex auctoris ipsius studio fingendi aut mutandi profectae sint, haud facile est distinctu, re diligenter perpensa haud paucis locis sive medela afferri sive ratio quaedam compilatoris explanari potest.**) Ceterum quae his fabulis narrantur, vix mirabiliora videbuntur quam quae ceteri paradoxographi et mythographi nos credere volunt. Id vero, quod genuinis Plutarchi scriptis vix uno alterove loco compilator usus est, mirum sane est.

Codd.: vzF αAE Ang.nδν JScg. Φ=vz, Π=αAE, Σ=JSc.
Tit. *πλουτάρχου συναγωγὴ ἱστοριῶν παραλλήλων ῥωμαϊκῶν καὶ ἑλληνικῶν* ΦF; idem, sed om. *πλουτ.* Σ *περὶ παραλλήλων ἑλλη-*

---

*) cf. Tolkiehn Philol. Streifzüge. 1916 p. 11. Mengis D. schriftst. Technik im Sophistenmahl d. Athen. Paderborn 1920 p. 44.

**) cf. fab. (B) 3. 5. 6. 9. 17. 24. 26. 27. 34. 35; 6. 13. 8. 10. 15. 18. 28. 32.

305 *Τὰς ἀρχαίας ἱστορίας διὰ τὰ παράδοξα τῆς πράξεως οἱ πλεῖστοι νομίζουσι πλάσματα καὶ μύθους τυγχάνειν·*
B *εὑρὼν δ' ἐγὼ καὶ ἐν τοῖς νῦν χρόνοις γεγονότα ὅμοια τὰ ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς καιροῖς συμβεβηκότα ἐξελεξάμην καὶ ἑκάστῳ πράγματι ἀρχαίῳ νεωτέραν ὁμοίαν διήγησιν ὑπέταξα, ἀναγράψας καὶ τοὺς ἱστορήσαντας ἄνδρας.*

1 A a. *ΔΑΤΙΣ ὁ Περσῶν σατράπης μετὰ τριάκοντα μυριάδων εἰς Μαραθῶνα παραγενόμενος, πεδίον τῆς Ἀττικῆς, καὶ στρατοπεδευσάμενος πόλεμον τοῖς ἐγχωρίοις κατήγγειλεν· Ἀθηναῖοι δὲ τοῦ βαρβαρικοῦ πλήθους καταφρονήσαντες ἐνακισχιλίους ἔπεμψαν, στρατηγοὺς ποι-*
C *ήσαντες Κυνέγειρον Πολύζηλον Καλλίμαχον Μιλτιάδην. συμβληθείσης δὲ τῆς παρατάξεως Πολύζηλος μὲν ὑπεράνθρωπον φαντασίαν θεασάμενος τὴν ὅρασιν ἀπέβαλε καὶ τυφλὸς ἐγένετο· Καλλίμαχος δὲ πολλοῖς περιπεπαρμένος δόρασι καὶ νεκρὸς ἐστάθη· Κυνέγειρος δὲ Περσικὴν ἀναγομένην ναῦν κατασχὼν ἐχειροκοπήθη.*

1 A b. Stob. III 7, 63 (III 328 H.), a quo pendent *schol. Aristid.* Panath. III 126, 18 Di. *Max.* qu. dic. flor. c. 4 ecl. ult. (M. 91, 748) *Mel. Aug.* 40 (Patm. f. 193 a) *Ars.* p. 214 W. Ac-

---

νικῶν καὶ ῥωμαϊκῶν Πg. Lampr. 128: *διηγήσεις παράλληλοι ἑλληνικαὶ καὶ ῥωμαϊκαί.* cf. Iulian. or. VII 227 a (p. 294, 12 H.): *πλουτάρχου μυθικὰ διηγήματα.* Lampr. 46: *μύθων βιβλία γ'.* Sch. 87/88 5 Sch. 5 7 347 d comp. Arist. et Cat. mai. 2, 2 pro nobil. 10 (Bern. VII 232) Herod. VI 114 (Epizelus) Polem. decl. I. II Favorin. de exil. c. 21, 7 (Norsa & Vitelli Il pap. Vat.-Gr. 11. Rom 1931 p. 28[b]) Ael. de nat. an. VII 38 Luc. rhet. praec. 18 Demon. 53 Jup. trag. 32 Diog. L. I 56 Hermog. prog. 7, 9. Max. Tyr. 34, 9 (p. 401, 7 Hob.) Suid. s. v. *Ἱππίας.* Hch. de fluv. praef. 32 Sch. 13

---

7 *μιθριδάτης* z 8 *πεδίον ἀττ. παραγεν.* (om. *τῆς*) *Σg* 11 *ἐνακισχ.* Α*Π*[2] *ἐννάκισχ.* ***O*** 12 *κυνέγ.* *Π* *κυναίγ.* ***O*** 13 *ὑπεράνθρ.* Bern. *ὑπὲρ ἄνθρ.* ***Ω*** 14 *φαντ. θεασ. ὑπ.* *Σg* 15 *συμπεπ.* *Σg*

cedit *gnom. Paris.* (suppl. 134) 101 Stbch. (Acad. Crac. XX 1893 p. 147)

Ἐκ τῶν Πλουτάρχου διηγήσεων (*ἱστοριῶν* cett.)

Δαρεῖος ὁ Π. βασιλεὺς μ. τρ. μυρ. ἐν Μαραθῶνι ἐστρατοπεδεύσατο. Ἀθ. δὲ χιλίους ἔπεμψαν στρ. αὐτοῖς δόντες Πολ. Καλλ. Κυν. Μιλτ. συμβλ. δὲ ... ἀπέβ. καὶ τυφλὸς ὢν ἀνεῖλε τεσσαράκοντα ὀκτώ· Καλλ. δὲ ... ἐστάθη· Κυν. δὲ Περσ. ἀγομένην ν. κατέχων ἐχειρ. ὅθεν καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ Παντελέου τοιάδε γεγράφθαι λέγεται (Anthol. II p. 607 Duebn.)·

ὦ κενεοῦ καμάτοιο καὶ ἀπρήκτου πολέμοιο
ἡμετέρῳ βασιλῆι τί λέξομεν ἀντιάσαντες;
ὦ βασιλεῦ, τί μ' ἔπεμπες ἐπ' ἀθανάτους πολεμιστάς;
βάλλομεν, οὐ πίπτουσι· τιτρώσκομεν, οὐ φοβέονται.
μοῦνος ἀνὴρ σύλησεν ὅλον στρατόν· ἐν δ' ἄρα μέσσῳ
αἱματόεις ἕστηκεν ἀτειρέος Ἄρεος εἰκών.
δένδρον δ' ὡς ἕστηκε σιδηρείαις ὑπὸ (*ἐπὶ* Mein.) *ῥίζαις* (*ῥιπαῖς* Buech.)
κοὐκ ἐθέλει πεσέειν, τάχα δ' ἔρχεται ἔνδοθι νηῶν.
λῦε, κυβερνῆτα, νέκυος προφύγωμεν ἀπειλάς.

---

4 *Δᾶτις ὁ τοῦ Δαρείου στρατηγὸς* gn. Par. 5 *Ἀθ. δ' οὐδὲ πολλοστομόριον ὄντες τῆς ἐκείνων δυνάμεως ἐπ' αὐτοὺς ὁμόσε ἵεντο, ἔχοντες στρατ. Π. Καλλ. Κ. Μ. συρραγείσης δὲ τ. μάχης Πολ.* gn. Par. 7/8 *περσικῆς περιδεδραγμένος νεὼς ἐχειρ.* gn. Par. 8 *κατέχ. ἐχ.*] *κατασχὼν ἐχειρ. εἶτα πάλιν κατασχὼν τοῖς ὀδοῦσιν ἀφῃρέθη τὴν κεφαλήν. ὅθεν* schol. Arist.

Haec addita sunt, ut quam libere florilegiorum excerptores textum mutaverint vel auxerint uno certe exemplo cognoscatur.

1 B. *ΑΣΔΡΟΥΒΑΣ βασιλεὺς Σικελίαν καταλαβόμενος πόλεμον Ῥωμαίοις κατήγγειλε· Μέτελλος δ' ὑπὸ τῆς*

---

20 Liv. per. XIX Ael. ap. Suid. s. v. *αὐτόχρημα* (fr. 64 Hch. ed. Paris. p. 435, ubi *Κλάτιος* in *Κ⟨α⟩λατί⟨ν⟩ος* corrigendum videtur, cf. Cic. de senect. 17, 61) cf. Plut. v. Caes. 16 Suet. Iul. 68 Val. Max. III 2, 22

---

20 *ὁ βασ.* *Σg* *σικελίας* *Σg* (corr. J[2])

συγκλήτου στρατηγὸς χειροτονηθεὶς ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς νίκης ταύτης, ἐν ᾗ Λεύκιος Γλαύκων εὐγενὴς ἀνὴρ τὴν Ἀσδρούβα κατέχων ναῦν ἀμφοτέρας ἀπέβαλε τὰς D *χεῖρας· καθάπερ ἱστορεῖ Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν πρώτῃ Σικελικῶν* (FHGr. IV 324), *παρ' οὗ τὴν ὑπόθεσιν ἔμαθε Διονύσιος ὁ Σικελιώτης.*

2 A a. *ΞΕΡΞΗΣ μετὰ πεντακοσίων μυριάδων Ἀρτεμισίῳ προσορμίσας πόλεμον τοῖς ἐγχωρίοις κατήγγειλεν· Ἀθηναῖοι δὲ συγκεχυμένοι κατάσκοπον ἔπεμψαν Ἀγησίλαον, τὸν Θεμιστοκλέους ἀδελφόν, καίπερ Νεοκλέους τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατ' ὄναρ ἑωρακότος ἀμφοτέρας ἀποβεβληκότα τὰς χεῖρας. παραγενόμενος δ' εἰς τοὺς βαρβάρους ἐν σχήματι Περσικῷ Μαρδόνιον, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, ἀνεῖλεν ὑπολαμβάνων Ξέρξην εἶναι. συλληφθεὶς δὲ* E *πρὸς τῶν πέριξ δέσμιος ἤχθη πρὸς τὸν βασιλέα. βουθυτεῖν δὲ τοῦ προειρημένου μέλλοντος ἐπὶ τῷ τοῦ Ἡλίου βωμῷ τὴν δεξιὰν ἐπέθηκε χεῖρα, καὶ ἀστένακτος ὑπομείνας τὴν ἀνάγκην τῶν βασάνων ἠλευθερώθη τῶν δεσμῶν εἰπών 'πάντες ἐσμὲν τοιοῦτοι Ἀθηναῖοι· εἰ δ' ἀπιστεῖς, καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπιθήσω.' φοβηθεὶς δ' ὁ Ξέρξης φρουρεῖσθαι αὐτὸν προσέταξε· καθάπερ ἱστορεῖ Ἀγαθαρχίδης Σάμιος ἐν δευτέρᾳ τῶν Περσικῶν* (FHGr. III 197).

2 A b. Stob. III 7, 64 (III 330 H.)

Ἀγαθαρχίδου Σαμίου ἐν δ' Περσικῶν.

Ξ. . . . ἀμφοτ. ἀποβεβληκέναι τ. χεῖρ. παραγεν. δὲ ὁ ἀνὴρ εἰς πλῆθος τῶν βαρβάρων ἐν σχήμ. . . . ἀνεῖλεν ὑπολαβὼν Ξ. ὑπάρχειν. συλλ. δὲ ὑπὸ τῶν δορυφόρων πρὸς τὸν βασ. δέσμ. ἤχθη. βουθ. . . . μέλλ. ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Ἡλίου τὴν δεξ. ἐπ. χ. κ.

---

2 *γλαύκων*] *γλαβρίων*? Na. **4** *μιλήσιος* om. F[1] (ss. F[2]) *Σg* (add. mg. Par. 2076) **6** *διονύσιος Ω διόδωρος* Am. error scribae ex nominis abbreviatione ortus cf. Diod. XXIII fin. (fr. 14, 5 Hoesch.) **11** *ἀποβεβληκότα Ω -κέναι* Kn. ex Stob. cf. Sch. 96/97 **16** *τ. προειρ.* F*Π* *τούτου Φ* codd. Stob. M[d]*A αὐτοῦ Σg* **17** *ἀστένακτος Φ* Stob. gn. Par. *ἀστενάκτως* F*ΠΣ*g **19** *ἐσμέν* Bern. ex Stob. *μὲν Ω*

ἀστένακτος ὑπ. . . . βασ. ἠλευθ. καὶ τῶν δεσμ. εἰπ. τοιοῦτοι πάντ. ἐσμὲν Ἀθ. . . . φρουρ. τὸν Ἀγησίλαον προσέταξεν.

similiter Gnom. Par. (suppl. 134) 309 Stbch. (sed *ἀποβεβληκότα* et *ἀστέν. ὑπέμεινε τὴν ἐκ τοῦ πυρὸς ὀδύνην καὶ τῶν δεσμῶν ἀνείθη· καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Ξέρξην εἶπε 'βασιλεῦ, τοι. π. Ἀθ. ἐσμέν.'*)

2 B. *ΠΟΡΣΙΝΑΣ Τούσκων βασιλεὺς πέραν ποταμοῦ Θύμβρεως στρατεύσας ἐπολέμησε Ῥωμαίοις καὶ τὴν ἀπὸ σιτίων φερομένην εὐθηνίαν Ῥωμαίοις μέσην λαβὼν λιμῷ τοὺς προειρημένους ἔτρυχε. τῆς δὲ συγκλήτου* F *συγκεχυμένης Μούκιος τῶν ἐπισήμων ἀνὴρ λαβὼν τετρακοσίους ἀπὸ τῶν ὑπάτων ὁμήλικας ἐν ἰδιωτικῷ σχήματι τὸν ποταμὸν διῆλθεν. ἰδὼν δὲ τὸν σωματοφύλακα τοῦ τυράννου τὰ ἐπιτήδεια διαδιδόντα τοῖς στρατηγοῖς, ὑπολαβὼν αὐτὸν τὸν Πορσίναν εἶναι ἀνεῖλεν. ἀχθεὶς δ' ἐπὶ τὸν βασιλέα τοῖς ἐμπύροις ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ στέξας τὰς ἀλγηδόνας εὐψύχως | ἐμειδίασεν εἰπών 'βάρ-* **306** *βαρε, λέλυμαι, κἂν μὴ θέλῃς· καὶ ἴσθι ἡμᾶς κατὰ σοῦ τετρακοσίους ὄντας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, οἵ σε ἀνελεῖν ζητοῦμεν.' ὁ δὲ φοβηθεὶς σπονδὰς πρὸς Ῥωμαίους ἐποιήσατο· καθάπερ ἱστορεῖ Ἀριστείδης ὁ Μιλήσιος ἐν τρίτῃ ἱστοριῶν* (FHGr. IV 320).

3 A a. *ΑΡΓΕΙΩΝ καὶ Λακεδαιμονίων ὑπὲρ Θυρεάτιδος χώρας πολεμούντων οἱ Ἀμφικτύονες ἔκριναν πολεμῆσαι ἑκατέρ⟨ων τριακοσί⟩ους καὶ τῶν νικησάντων εἶναι*

---

7 v. Public. 17 mor. 317 d cf. Schwegler R. G. II 54. 183 **23** 231 e (Polyd. 3) 858 cd Herod. I 82 Isocr. Archid. 99 Luc. rhet. praec. 18 Char. 24 Paus. II 20, 7 Anthol. VII 430. 431. 526. 741 XI 141 Ovid. Fast. II 665 Val. Max. III 2 ext. 4 al. cf. Kohlmann Rh. M. 29 (1874) p. 476. 31 (1876) p. 302 Sch. p. 18. 97

---

7 *βασιλεύων* Σg 8 *στρατ⟨οπεδ⟩εύσας* Bas. 10 *τ. προειρ.*] *τούτους* Φ 14 *δόντα* (om. *διαδι*) Φ 16 *ἐπέθετο* Φ 18/19 *τετρ. ὄντας κατὰ σοῦ* Φ 21 *καθὼς* Σg *ὁ μιλ.*] ὁ om. Σg 22 *ἰταλικῶν* post *ἱστ.* add. Mueller 25 *ἑκατέρ⟨ων τριακοσί⟩ους* (Ku.) Po. *ἑκατέρους* Ω

τὴν χώραν. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν Ὀθρυάδην ἐποίησαν στρατηγὸν Ἀργεῖοι δὲ Θέρσανδρον. πολεμούντων δὲ δύο
B *ἐκ τῶν Ἀργείων περιελείφθησαν, Ἀγήνωρ καὶ Χρόμιος, οἵτινες εἰς τὴν πόλιν ἤγγειλαν τὴν νίκην. ἠρεμίας δ' ὑπαρχούσης ὁ Ὀθρυάδης ἐπιζήσας καὶ ἡμικλάστοις δόρασιν ἐπερειδόμενος τὰς τῶν νεκρῶν ἁπάντων ἀσπίδας περιείλετο· καὶ τρόπαιον στήσας ἐκ τοῦ ἰδίου αἵματος ἐπέγραψε 'Διὶ τροπαιούχῳ.' καὶ τῶν δήμων στάσιν ἐχόντων οἱ Ἀμφικτύονες αὐτόπται γενόμενοι Λακεδαιμονίους προκρίνουσι· καθάπερ Χρύσερμος ἐν τρίτῳ Πελοποννησιακῶν* (FHGr. IV 361).

3 A b. Stob. III 7, 68 (III 333 H.)

Ἐκ τῶν Θησέως (FHGr. IV 519).

Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι περὶ χωρίου Θυρέας ἐν μεθορίῳ κειμένης μέχρι μέν τινος ὅλοις τοῖς στρατεύμασι παρετάσσοντο πρὸς ἀλλήλους· τέλος ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπιλέξαι παρ' ἑκατέρων τριακοσίους κἀκείνων μαχεσαμένων τοῖς κρατήσασιν διαφέρειν τὸ χωρίον· οὗπερ γενομένου Ὀθρυάδης Λακεδαιμόνιος στρατιώτης πολλοὺς ἀποκτείνας καὶ πολλὰ τετρωμένος ἔκειτο μεταξὺ τῶν ἀνῃρημένων Λακεδαιμονίων μόνος περιλειφθείς, Ἀργείων δὲ δύο, Ἀλκήνορος καὶ Χρομίου· ὧν ἀπελθόντων εἰς Ἄργος ἀπαγγεῖλαι τὴν νίκην, Ὀθρυάδης πολλοὺς σκυλεύσας τῶν πολεμίων τρόπαιον ἔστησε καὶ χρισάμενος τῷ τῶν τραυμάτων αἵματι ἐπέγραψεν 'Λακεδαιμόνιοι κατ' Ἀργείων', καὶ τοῦτο πράξας ἀπέθανεν.

---

21 *ἀλκήνορος κ. χρομίου* codd. Stob. defend. Buech. *ἀλκήνωρ κ. χρόμιος* Wesseling Hense. '**glossema esse videtur**' Po. **23** *χρισ.* M^{d} (cod. Stob.) iure def. Sch. **19** coll. fab. 3 B (*βαπτίσας*) et 33 A (*τῷ μύσει . . . ἔχρισε*) *χρησ.* A Hense

3 B. *ΡΩΜΑΙΟΙ πρὸς Σαμνίτας πόλεμον ἔχοντες στρα-*

---

26 Ael. ap. Suid. s. v. *δεύσας* (fr. 270 Hch. ed. Par. p. 462) Liv. IX 2—12 Dio Cass. fr. 36, 9—18 App. Samn. **4** al.

---

3 *ἐλείφθ.* (om. *περι*) *Φ* *ἀγήνωρ Ω ἀλκήν.* Her. Stob. **4** *ἠρεμ. Ω ἐρημ.* Ku. **4/5** *δ' ὑπ.*] *δὲ οὔσης Φ* **5** *ὁ* ante *ὀθρ.* om. *O* add. Π^{2} **6** *ἁπάντων ἀσπ.* *Σ*g (*ἀσπ. ἁπ.* c) *ἁρπάζων ἀσπ.* F*ΠΦ* **8** *δήμων* Po. cf. 309 d *δύο Ω* **9** *Λακεδαιμονίοις ΦFΠ*

τηγὸν ἐχειροτόνησαν Μινούκιον Αὐγουρῖνον. οὗτος κατὰ τὰς καλουμένας φορκούλας Κανδίνας (ἔστι δὲ τόπος στενώτατος) ἐνεδρευθεὶς τρεῖς ἀπέβαλε λεγεῶνας καὶ C *αὐτὸς καιρίως τρωθεὶς ἔπεσε. βαθείας δὲ νυκτὸς ὀλίγον ἐπιζήσας περιείλετο τῶν ἀνῃρημένων πολεμίων τὰς ἀσπίδας καὶ εἰς τὸ αἷμα τὴν χεῖρα βαπτίσας ἔστησε τρόπαιον ἐπιγράψας ''Ῥωμαῖοι κατὰ Σαμνιτῶν Διὶ τροπαιούχῳ.' Μάξιμος δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Λαίμαργος, στρατηγὸς πεμφθεὶς καὶ παραγενόμενος ἐπὶ τὸν τόπον, ἰδὼν τὸ τρόπαιον τὸν οἰωνὸν ἀσμένως ἐδέξατο· καὶ συμβαλὼν ἐνίκησε καὶ αἰχμάλωτον λαβὼν τὸν βασιλέα εἰς Ῥώμην ἔπεμψεν· ὡς Ἀριστείδης ὁ Μιλήσιος ἐν τρίτῃ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 321).

4 A a. *ΠΕΡΣΩΝ μετὰ πεντακοσίων μυριάδων ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐρχομένων Λεωνίδας ἅμα τριακοσίοις* D *ἐπέμφθη εἰς Θερμοπύλας ὑπὸ Λακεδαιμονίων. εὐωχουμένων δ' ἐκεῖ ἐπέκειτο τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος· καὶ ὁ Λεωνίδας εἶπεν ἰδὼν τοὺς βαρβάρους 'οὕτως ἀριστᾶτε ὡς ἐν Ἅιδου δειπνήσοντες.' καὶ ὁρμήσας κατὰ τῶν βαρβάρων καὶ πολλοῖς περιπαρεὶς δόρασιν ἀνέβη ἐπὶ τὸν*

---

10 Sch. 92 **14** 225 a—e Cic. Tusc. I 42, 101 Po. Laur. Lyd. de mens. IV § 167 (179 W.) gn.V. 390 Stbch. Sch. 56

---

1 *μινούκιον αὐγουρῖνον* Na. consulto ex more scriptoris nostri confunduntur res et nomina e memoria Livii (IX 2—12 et 44, 3) cf. P.-W. XV 1946 Minuc. 34 *μιμούσιον ἀμβιρηνόν* Φ (*-ρήνιον* v) *μισούνιον ἀμβλιρηνόν* FΠ (*μισθύν.*) *μινούσιον ἀμβιρῖνον* Σg (*μ. ἀμβρῖνον* Sc) *ποστούμιον ἀλβῖνον* Guarin. Am. Xyl. Mez. *φορκούλας κανδ.* Holsten *φορκοῦντας κλαυδίνας* Ω **4** *τρωθείς* ΦFΠ *πληγείς* Σg **6** *τὰς χεῖρας* v **8** *μάξιμος* g *μάϊμος* Φ (*αΐ*) Σ *μάιος* FΠ *Λαίμαργος* i. e. Gurges **9** *ἐπὶ τὸν τόπον* om. Σg **12** *τρίτω* z Par. 2076 modo feminini modo neutrius generis librorum numeris librarii utuntur ex abbreviatione scilicet ortis (*γ'* etc.); abhinc hae codicum discrepantiae non notantur **15** *τριακοσίοις* om. Σg **16** *εὐωχουμένων* vF[1] (*-ον* F[2]) Σg *-χούμενον* zΠ *-χουμένοις* Duebn. ex Stob. **17** *ἐκεῖσε ἔκειτο* Φ **20** *παρεὶς* (om. *περι*) Φ

Ξέρξην καὶ τὸ διάδημα ἀφείλετο. οὗ ἀποθανόντος ὁ βάρβαρος τέμνει τὴν καρδίαν καὶ εὗρε δασεῖαν· ὡς Ἀριστείδης ἐν πρώτῃ Περσικῶν (FHGr. IV 324).

4 A b. Stob. III 7, 65 (330 H.)

Ἀριστείδου ἐν τῷ γʹ Περσικῶν.

Περσ. ... Ἑλλ. φερομένων Λακεδαιμόνιοι τριακοσίους εἰς Θερμ. ἔπεμψαν στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες Λεωνίδαν. οὗτος τὸ ἐπερχόμενον θεασάμενος τῶν πολεμίων πλῆθος εὐωχουμένοις εἶπε τοῖς συμμάχοις 'οὕτ. ἀρ., ὦ τριακόσιοι, ὡς ... δειπν.' ἐπιφανέντων οὖν τῶν βαρβάρων Λεωνίδας πολλ. περιπεπαρμένος δόρ. μεθ' ὁρμῆς ἐπὶ Ξ. ἠνέχθη καὶ περιελόμενος αὐτοῦ τὸ διάδημα πρὸ τῶν τραυμάτων κατέσχε καὶ αἱμορραγήσας ἐξέπνευσεν. ἀνατεμὼν δ' ὁ βασιλεὺς τοῦ προειρημένου τὸ στῆθος εὗρεν αὐτοῦ τὴν καρδίαν τριχῶν γέμουσαν.

4 B. *ΡΩΜΑΙΟΙ πρὸς Ποινοὺς πόλεμον ἔχοντες ἔπεμψαν τριακοσίους καὶ στρατηγὸν Φάβιον Μάξιμον.*
E *συμβαλὼν δ' ἀπέβαλε πάντας, αὐτὸς δὲ καιρίως τρωθεὶς μεθ' ὁρμῆς ἐπὶ τὸν Ἀννίβαν ἠνέχθη, καὶ καθελὼν τὸ διάδημα συναπέθανεν αὐτῷ, καθάπερ ἱστορεῖ Ἀριστείδης ὁ Μιλήσιος* (FHGr. IV 322).

5 A a. *ΚΑΤΑ Κελαινὰς πόλιν τῆς Φρυγίας χάσμα μεθ' ὕδατος γενόμενον πολλὰς οἰκίας αὐτάνδρους εἰς τὸν βυθὸν εἵλκυσε. Μίδας δ' ὁ βασιλεὺς χρησμὸν ἔλαβεν, ἐὰν τὸ τιμιώτατον ἐμβάλῃ, συνελεύσεσθαι· ὁ δὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐμβαλὼν οὐδὲν ἐβοήθησεν. Ἄγχουρος δ' υἱὸς τοῦ*

---

1 Ael. ap. Suid. s. v. *ταινίαι* (fr. 188 Hch. ed. Paris. p. 451) Lyd. de mens. IV § 167 (179 W.) **2** Steph. Byz. s. v. *Ἀνδανία* (Mein.) Schl. 60 not. **21** Sch. 23 **25** cf. Roscher Lex. Myth. I: Anchuros, Aigisteas, Agdistis. P.-W. I 2111. 971. 767 (2)

---

1 *οὗ ἀποθ.] ἀποθ. δὲ Φ* **2** *⟨ἐκ⟩τέμνει* Herw. *τ. καρδ. κ. εὗρε] καὶ εὑρίσκει τὴν καρδίαν Φ* *ἀριστ.] ὁ Μιλήσιος* add. n **3** *πρώτῳ* F[2] *δεκάτω Φ* **16** *τριακοσίους* om. Σg *μάξ.] ὃς ἄρεως υἱὸς ἐγένετο* add. *Φ* **18** *ὁρμῆς O ὀργῆς* F mg.[1] Σg *ἀνήχθη* z *ἀνηνέχθη* Σg **19** *ἐναπέθανεν* Sch. **21** *κελαινὰς* Am. Xyl. ex Stob. *κελαινὸν Ω* **23** *δμίδας* Jcg (sed *δ* prius expunctum) *δαμίδας* S **24** *ἐπεμβάλῃ Φ* **25** *ἄγχ.] ἀγχοῦρος* Stob. *αἰγιστέας* Ap. Ars. *ἀγδίστης* Hch. Phil. VII p. 605 (de fluv. 13, 3)

Μίδα λογισάμενος μηδὲν εἶναι τιμιώτερον ἐν βίῳ ψυχῆς ἀνθρωπίνης, δοὺς περιπλοκὰς τῷ γεννήσαντι καὶ τῇ γυναικὶ Τιμοθέᾳ ἔφιππος εἰς τὸν τόπον τοῦ χάσματος F *ἠνέχθη. συνελθούσης δὲ τῆς γῆς χρύσεον βωμὸν ἐποίησεν Ἰδαίου Διὸς ἁψάμενος τῇ χειρί. οὗτος ὁ βωμὸς περὶ ἐκεῖνον τὸν καιρόν, ἐν ᾧ τὸ χάσμα συνέβη γενέσθαι, λίθος γίνεται· τῆς δὲ ὡρισμένης προθεσμίας παρελθούσης, χρύσεος ὁρᾶται· ὡς Καλλισθένης ἐν δευτέρῳ Μεταμορφώσεων* (Scr. rer. Alex. M. ed. M. fr. 45).

5 Ab. Stob. III 7, 66 (III 331 H.) = Apost. I 58 b = Ars. (I 99) p. 25 W. s. v. *Αἰγιστέου πήδημα.*

Καλλισθένους ἐν δευτ. Μετ.

Κατὰ Κελ. . . . Φρυγίας διὰ μῆνιν Ἰδαίου Διὸς χάσμα . . . βυθ. καθείλκυσε. τοῦ δὲ δήμου κινδυνεύοντος Μίδας ὁ βασ. χρ. ἔλ. συνελεύσεσθαι τὴν γῆν, ἐὰν εἰς τὸ βάραθρον βάλῃ τὸ τιμιώτατον ἐν ἀνθρωπίνῳ βίῳ. τῶν δὲ Κελαινιτῶν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ τὸν κόσμον τῶν γυναικῶν εἰς τὸ χάσμα ῥιψάντων καὶ μηθ' οὕτω τοῦ κακοῦ λήξαντος Ἄγχουρος ὁ υἱὸς Μ. . . . γεννήσ. καὶ ἀποταξάμενος τῇ γυν. Τιμ. μεθ' ὁρμῆς ἔφ. . . . ἠνέχθη. τῆς δὲ γῆς εἰς τὴν φυσικὴν ἁρμονίαν συνελθούσης Μίδας βωμὸν ἱδρύσατο Διὸς Ἰδαίου, ὃν χρύσεον ἐποίησε ταῖς χερσὶν ἁψάμενος. οὔτ. ὁ βωμ. . . . γενέσθαι, λίθινος γίν. . . . ὁρᾶται.

5 B. *ΔΙΑ μέσης τῆς ἀγορᾶς ῥέων ὁ Τίβερις διὰ μῆνιν Ταρπ⟨η⟩ίου Διὸς μέγιστον ἀπέρρηξε χάσμα καὶ πολλὰς*

---

22 Cass. Dion. fr. 30, 1 (ed. Boissevain I 87—89 cf. Plut. v. Romul. 18, 4. 5 Ldskg. Ovid. Fast. V 621 et Peter II[3] p. 85 Val. Max. V 6, 2 Festus s. v. Argea cf. Liebrecht Philol. XXIV (1866) p. 179—182 Preller R. Myth. II[3] 135 sqq.

---

2 *ἀνθρ.*] *ἀνθρώπου Φ ἀναπηδήσας καὶ* Ap. Ars. 3 *τὸν τόπ. τοῦ χάσμ.*] *τὸ χάσμα Φ* 4 *ἐποίησαν ουδάνου* sic *Φ* cf. *ἰουδαίου* M[d] Stobaei 19 *τῆς* — 22 *ὁρ.* om. Ap. Ars. 23 *ταρπ⟨η⟩ίου διὸς* i. e. Iovis Capitolini Na. ex nota H. Stephani Aldinae Bernensi adscripta: *puto Tarpesii.* cf. Prop. IV 1, 7 Tarpeius pater IV 4 Ovid. fast. VI 34 al. de *η* addito vide ad p. 13, 14 *ταρσίου διὸς ΦΠ* (exc. *α*) *ταρσίου δίου* F*α* *ταρσιδίου Σ*g, sed *ταρσίου* om. *διὸς* S *χάσμα* Ald. *χῶμα Ω*

οἰκίας ἐβύθισε· χρησμὸς δ' ἐδόθη λήξεσθαι, ἐὰν τὸ τίμι⟨ώτατ⟩ον ἐμβάλωσι. τῶν δὲ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐμβα- **307** *λόντων, | Κούρτιος τῶν ἐπισήμων νέος τὸν χρησμὸν νοήσας καὶ λογισάμενος τὴν ψυχὴν τιμιωτέραν, ἔφιππον ἑαυτὸν ἔρριψεν εἰς τὸ χάσμα καὶ τοὺς οἰκείους ἐξέσωσε τῶν κακῶν· ὡς Ἀριστείδης ἐν τεσσαρακοστῷ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 321).

6 A. *ΤΩΝ ἅμα Πολυνείκει εὐωχουμένων λοχαγῶν ἀετὸς καταπτὰς τὸ Ἀμφιάρεω ἐβάστασε δόρυ εἰς ὕψος καὶ εἴασε· τὸ δὲ παγὲν ἐν γῇ δάφνη ἐγένετο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ πολεμούντων κατ' ἐκεῖνο κατεπόθη ὁ Ἀμφιάρεως ⟨αὐτῷ⟩ τῷ ἅρματι, ἔνθα νῦν πόλις Ἅρμα καλεῖται· ὡς Τεισίμαχος ἐν τρίτῳ Κτίσεων* (FHGr. IV 471).

6 B. *ΡΩΜΑΙΩΝ πρὸς Πύρρον Ἠπειρώτην πολεμούν-* **B** *των, Αἰμίλιος Παῦλος χρησμὸν ἔλαβε νικῆσαι, βωμὸν ἐὰν ποιήσῃ, ἔνθα ἂν ἴδῃ χάσματι κρυπτόμενον ἄνδρα τῶν ἐπισήμων μετὰ ἅρματος. μετὰ τρεῖς ἡμέρας Οὐαλέριος ⟨Τορ⟩κουᾶτος κατ' ὄναρ ἰδὼν ἀναλαβεῖν ἱερέως κόσμον (καὶ γὰρ ἦν μαντικῆς ἔμπειρος), στρατηγήσας καὶ πολλοὺς φονεύσας ὑπὸ γῆς κατεπόθη. ὁ Αἰμίλιος δὲ βωμὸν ἱδρύσας ἐνίκησε καὶ ἑκατὸν ἑξήκοντα πυργοφόρους*

---

8 schol. in Clem. Al. Protr. II 11, 1 (p. 300 St.) Strab. IX 2, 11 p. 404 Paus. I 34, 2 IX 19, 4 Hygin. f. 68 Steph. Byz. s. v. *Ἅρμα* al. 'Sch. 84 **13** Sch. 125 **20** cf. P.-W. III 1203 (72). Et nomina et res misere confunduntur

---

2 *τιμι⟨ώτατ⟩ον* Bern. *τίμιον* **Ω** *ἐμβαλλόντων* F*Π* **4** *νοήσας μὲν καὶ* *Φ*F*α* *ἐφ' ἵππον* *Φ* **5** *ἑαυτὸν* om. *Φ* **8** *πολ.*] *ἐν πολυνείκους* *Φ* **10** *παγὲν δόρυ· ἐν τῇ δ.* *Φ* **12** ⟨*αὐτῷ*⟩ Mehler ⟨*ἅμα*⟩ Rich. *ἔνθα*] *ᾗ* *Φ* *κ[αλ]εῖται* Mehler **13** *τεισίμ.* Na. cf. Pape Gr. Eigenn. II 1553 *τρισίμ.* **Ω** *πανσίμ.* (vel *τλησιμ.*) Hch. (praef. p. 17 not. 12) *Λύσιμ.* C. Mueller cf. III 337. Sch. 125 *μνησίμ.* Bern. cf. FHGr. IV 453 **15/16** *ἐὰν ποιήσῃ βωμὸν* *Φ* **17** *καὶ* add. ante *μετὰ* *Σ*g **18** ⟨*τορ*⟩*κουᾶτος* Guarin. *κουάτος* **O** *κιννάτος* *Σ*g confusio aut errore aut novandi studio ex Liv. VIII 9, 4 orta; Conati cognomen aperte falsum **20** *ὁ* om. *Σ*g **21** *ἐνίκησε καὶ* **O** *καὶ νικήσας* *Σ*g

ἐλέφαντας εἰς Ῥώμην κατέπεμψεν. ὁ δὲ βωμὸς μαντεύεται κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν, καθ' ὃν ἐνικήθη Πύρρος· ὡς ἱστορεῖ Κριτόλας ἐν τρίτῃ Ἠπειρωτικῶν (FHGr. IV 372).

7 A. *ΠΥΡΑΙΧΜΗΣ βασιλεὺς Εὐβοέων ἐπολέμει Βοιωτοῖς. ὃν Ἡρακλῆς ἔτι νέος ὢν ἐνίκησε· πώλοις* C *δὲ προσδήσας καὶ εἰς δύο μέρη διελὼν τὸν Πυραίχμην ἄταφον ἔρριψεν. ὁ δὲ τόπος προσαγορεύεται 'πῶλοι Πυραίχμου', κεῖται δὲ παρὰ ποταμὸν Ἡράκλειον, χρεμετισμὸν δ' ἀναδίδωσι πινόντων ἵππων· ὡς . . . ἐν τρίτῳ περὶ Ποταμῶν.*

7 B. *ΤΟΥΛΛΟΣ Ὀστίλιος βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐπολέμησεν Ἀλβανοῖς, βασιλέως ὄντος Μετίου Φουφετίου, καὶ τὴν μάχην πολλάκις ὑπερέθετο. οἱ δ' ⟨ὡς⟩ ἡττωμένου εἰς εὐωχίαν ἐτράπησαν· οἰνωμένοις δ' ἐπέθετο καὶ τὸν βασιλέα δύο πώλοις συζεύξας διεσπάραξεν· ὡς Ἀλέξαρχος ἐν τετάρτῃ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 298).

8 A a. *ΦΙΛΙΠΠΟΣ Μεθώνην καὶ Ὄλυνθον βουλόμενος* D *πορθῆσαι καὶ βιαζόμενος ἐπὶ τῷ Σανδάνῳ ποταμῷ διαβῆναι πέραν ὑπό τινος τῶν Ὀλυνθίων Ἀστέρος ὀνόματι ἐτοξεύθη τὸν ὀφθαλμόν, εἰπόντος*

'Ἀστὴρ Φιλίππῳ θανάσιμον πέμπει βέλος·'

ὁ δ' ὀπίσω διανηξάμενος πρὸς τοὺς οἰκείους σῴζεται ἀπολέσας τὸν ὀφθαλμόν· ὡς Καλλισθένης ἐν τρίτῳ Μακεδονικῶν (Scr. rer. Alex. M. ed. M. fr. 42).

---

4 cf. Dion. Hal. de compos. verb. 18 Curt. IV 6, 29 11 Liv. I 23 Dion. Hal. III 5 17 Plut. v. Sert. 1 gn. Vat. 539 gn. Par. 11 cf. Sch. 26

---

2 ὡς om. Φα^{1}Σg 3 ἐν om. ΦFΠ 7 δὲ om. zFαA^{1}Jcg 9 cf. Sch. 92/93 post ὡς nomen scriptoris om. Ω 11 ἔτιλλος Φ ὀστίλλιος FΠc 12 φουφεντίου Φ φουβεντίου FΠ 13 ⟨ὡς⟩ ἡττωμ. Duebn. 15 πώλους FAΠ^{2} ἐσπάραξε F^{1} (δι ss. F^{2}) Σg 15 ἀλέξανδρος ἐν δ' ἱστορικῶν Σgv (sed ἰταλικῶν)

8 Ab. Stob. III 7. 67 (III 332 H.)

Καλλισθένους ἐν τρ. Μακ.

Φίλ. ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς δύο καὶ τριάκοντα Χαλκιδικὰς πόλεις τοῖς ἰδίοις ὑποτάξας σκήπτροις Μεθωναίους καὶ Ὀλυνθίους λεηλατεῖν ἤρξατο. γενόμενος δὲ κατὰ γέφυραν ποταμοῦ Σάρδωνος καὶ εἰς τὸ πέραν διαβῆναι βιαζόμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν Ὀλυνθίων ἐπεσχέθη. τοξότης δέ τις, Ἀστὴρ τοὔνομα, τόξον ἐντείνας ἐτύφλωσε τὸν Φίλιππον εἰπών· Ἀ. Φ. ϑ. π. β. ἀποβαλὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν ὀφθαλμὸν εἰς τὸν ποταμὸν ἑαυτὸν ἔρριψε καὶ πρ. τ. οἰκ. διανηξ. τὸν κίνδυνον ἐξέφυγεν.

8 B. *ΠΟΡΣΙΝΑΣ Τούσκων βασιλεὺς πέραν Θύμβρεος ποταμοῦ στρατεύσας ἐπολέμησε Ῥωμαίοις καὶ τὴν ἀπὸ σιτίων φερομένην εὐθηνίαν μέσην λαβὼν λιμῷ τοὺς προειρημένους ἔτρυχεν. Ὁράτιος δὲ Κάτλος στρατηγὸς*
E *χειροτονηθεὶς τὴν ξυλίνην κατελάβετο γέφυραν καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων διαβῆναι βουλόμενον ἐπεῖχε. πλεονεκτούμενος δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων προσέταξε τοῖς ὑποτεταγμένοις κόπτειν τὴν γέφυραν καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων διαβῆναι βουλόμενον ἐκώλυσε. βέλει δὲ τὸν ὀφθαλμὸν πληγείς, ῥίψας ἑαυτὸν εἰς τὸν ποταμὸν διενήξατο εἰς τοὺς οἰκείους· ὡς Θεότιμος ἐν δευτέρῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 517).

9 A. *Ὁ περὶ τοῦ ἸΚΑΡΙΟΥ μῦθος, ᾧ Διόνυσος ἐπεξενώθη· **** ὡς Ἐρατοσθένης ἐν τῇ Ἠριγόνῃ.*

---

11 v. Public. 16 Polyb. VI 55 Cic. de leg. II 4, 10 Liv. II 10 cf. Münzer P.-W. VIII 2331—36 **19** Varro l. l. VII 71 Dion. Hal. V 23 de vir. ill. 11, 1 **23** schol. Il. *X* 29 Apollod. III 14, 7 Hygin. f. 130 astrol. II 4 al. cf. Hiller, Eratosth. carm. rell. Lps. 1872 p. 95. 113/4 Robert, Eratosth. catast. rell. Bln. 1878 p. 77. 79 et 39—41 Maaß, Anal. Erat. Bln. 1883 p. 95. 110

---

11 *τοῦρσκος Φ τροῦσκος* F[1] *τρούσκων* F[2]*Π ϑύβριος* F*Π ϑύμβριος Π*[2]*Σ*g **13/14** *τ. προειρ.*] *τούτους Φ* **14** *ὁράλιος* ***O*** *τ* ss. J[2] *κάτλος* ***O*** *όκ. ης* ss. *α*[2] *κόκλης ν*mg[1] (Bud.) *καῦλος Φ* cf. *κόκλιος* libr. Plut. Publ. 16 *πάκιος* 317e **20** *πλ. καὶ ῥίψας Φ* **21** *ἐν* om. *Φ*F*Π* **23** intercidit fabula graeca lac. non indic. ***Ω*** lac. ind. Na. Sch. 96 *ὡς* om. *Φ*F*Π*

9 B. *ΚΡΟΝΟΣ* ἐπιξενωθεὶς γεωργῷ, ᾧ ἦν θυγάτηρ
καλὴ Κλειτορία, ταύτην ἐβιάσατο καὶ ἐτέκνωσεν υἱοὺς
Ἰανὸν Ὕμνον Φαῦστον Φήλικα. διδάξας οὖν τὸν τρόπον
τῆς τοῦ οἴνου πόσεως καὶ τῆς ἀμπέλου ἠξίωσε καὶ τοῖς F
γείτοσι μεταδοῦναι. ποιήσαντος δ' αὐτὸ οἱ πιόντες παρὰ
τὸ σύνηθες εἰς ὕπνον κατηνέχθησαν βαρύτερον τοῦ
δέοντος· οἱ δὲ πεφαρμακῶσθαι δόξαντες, λίθοις βάλλοντες
τὸν †Ἰκάριον ἀπέκτειναν· οἱ δὲ θυγατριδοῖ ἀθυμήσαντες
βρόχῳ τὸν βίον κατέστρεψαν. | λοιμοῦ δὲ κατασχόντος 308
Ῥωμαίους ἔχρησεν ὁ Πύθιος λωφήσειν, ἐὰν ἐξιλάσωνται
τοῦ Κρόνου τὴν μῆνιν καὶ τοὺς δαίμονας τῶν ἀνόμως
ἀπολομένων. Λουτάτιος δὲ Κάτλος, ἀνὴρ τῶν ἐπισήμων,
κατεσκεύασε τῷ θεῷ τέμενος τὸ κείμενον σύνεγγυς τοῦ
Ταρπηίου ὄρους καὶ τὸν ἄνω βωμὸν ἱδρύσατο τετραπρόσωπον ἢ διὰ τοὺς θυγατριδοῦς ἢ ὅτι τετραμερὴς ὁ

---

1 cf. P.-W. V 2650 14 Lyd. de mens. IV 1 Suid. s. v. *Ἰανουάριος* cf. Wissowa Rel. Röm.[2] 106

---

1 fab. 9B inc. *κρ. ἐπιξ.* (*ἴσῳ* add. *Φ*) *γ.*, *ᾧ* (om. *Φ*F*α*A ss. A[2] hab. in textu *Π*[2]) *ἦν θυγ. καλὴ ἐντωρία, ἣν* (*ταύτ* ss. A[2] in textu *Π*[2]) *ἐβιάσατο* (-*ζετο*) *Φ*F*Π* contra *Σ*g post p. 12, 28 *ἐπεξενώθη* pergunt: *ὡς δὲ ἐρατοσθένης κρόνος* (*ἐν τ. ἠρ.* et *ἐπιξενωθεὶς* om.)· *οὗτος γεωργοῦ τινος θυγατέρα καὶ τορεία* (i. e. *κλιτορεία⟨ν⟩* sive rectius *κλειτορία⟨ν⟩* Na. cf. v. Cim. 16, 1) *καλὴν οὖσαν ἐβιάσατο*. de Entoriae nomine iam Wy. dubitavit, *κεντουρία* proposuit Bern. *γεωργῷ* *Ω* 'nomen agricolae omissum esse ab auctore vix est credibile' Po. 3 *ἰανὸν* Bern. *ἴανον* *Ω* hic et infra *ὕμνον* corruptum; ⟨*οὐορτο*⟩*ύμνον* sive potius ⟨*αὐτο*⟩*ύμνον* Na. (Rosch. I 738) *φήλικα* *Π*[2] *φίλικα* *Φ* *φίληκα* F*Σ*g *φήληκα* *Π* *διδ. οὖν τ. τρ.* *Σ*g *δοὺς οὖν τρ.* *Φ*F*Π* 4 *τῆς* et *πόσεως* om. *Φ* *καὶ τῆς ἀμπέλου* om. *Σ*g 5 *ποιήσαντος* Ku. (cf. 308 d 312 d) *ποιήσαντες* *Ω* *ποιησάντων* Kal. *οἱ* *Φ* *καὶ* **O** 7 *οἱ δὲ* *Φ**Π* *οἳ δὴ* Ku. *ὅθεν* Po. *οἱ δὲ* fortasse tenendum et post 6 *σύνηθες* add. ⟨*οἱ μὲν*⟩ Na. *δόξαντες δὲ πεφαρμ.* (om. *οἱ δὲ*) F*Σ*g *βαλόντες* *Φ**Σ*g 8 *τὸν ἰκάριον* F*α*A[1]*Σ*g *τὸν ἴανον* *Φ*A[2] (in ras.) *Π*[2]; nomen corruptum; *αὐτὸν* Ku. *τὸν πάππον* Na. *θυγατριδοῖ* *Φ* — *δαὶ* F*Π* *αἱ δὲ θυγατρίδες ἀθυμήσασαι* *Σ*g 14 *ταρπίου* *Φ*F (*η* post *π* eras.) *α*[1] (*η* add. *α*[2]) *Σ*g 15 *ἢ* om. *Φ* *θυγατριδοῦς* *Φ**Π*[2] -*τριδὰς* **O** -*τρίδας* Jg

ἐνιαυτός ἐστι, καὶ μῆνα κατέδειξεν Ἰανουάριον. ὁ δὲ Κρόνος πάντας κατηστέρισεν. καὶ οἱ μὲν καλοῦνται προτρυγητῆρες, ὁ δ' Ἰανὸς προανατέλλων· δείκνυται ὁ ἀστὴρ πρὸ τῶν ποδῶν τῆς παρθένου· ὡς Κριτόλαος ἐν τετάρτῃ Φαινομένων (FHGr. IV 372).

B **10 A a.** *ΠΕΡΣΩΝ τὴν Ἑλλάδα λεηλατούντων Παυσανίας ὁ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγὸς πεντακόσια χρυσοῦ τάλαντα παρὰ Ξέρξου λαβὼν ἔμελλε προδιδόναι τὴν Σπάρτην. φωραθέντος δὲ τούτου Ἀγησίλαος ὁ πατὴρ μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Χαλκιοίκου συνεδίωξεν Ἀθηνᾶς καὶ τὰς θύρας τοῦ τεμένους πλίνθῳ φράξας λιμῷ ἀπέκτεινεν· ἡ δὲ μήτηρ καὶ ἄταφον ἔρριψεν· ὡς Χρύσερμος ἐν δευτέρῳ Ἱστορικῶν* (FHGr. IV 361).

10 A b. Stob. III 39, 31 (III 728 H.)

Χρυσέρμου ἐν β' Περσικῶν.

Περσ. ... λεηλ. καὶ πάντων τῶν ἐγχωρίων συγκεχυμένων Παυσ. ... στρατ. ἀπὸ Ξέρξου πεντ. τάλ. χρυσίου λαβ. ... Σπ. τῶν δὲ ἐπιστολῶν μεσολαβηθεισῶν Ἡγησίλαος ὁ πατὴρ τοῦ προειρημένου περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀκούσας τὸν υἱὸν μέχρι τ. ναοῦ. ... τεμ. πλίνθοις ἐμφράξας μετὰ τῆς γυναικὸς τὴν εἴσοδον ἐφρούρησε καὶ λιμῷ τὸν προδότην ἀνεῖλεν, ὃν ἡ μήτηρ ἀείρασα ὑπὲρ τοὺς ὅρους ἔρριψεν.

10 B. *ΡΩΜΑΙΟΙ πρὸς Λατίνους πολεμοῦντες ἐχειροτόνησαν στρατηγὸν Πόπλιον Δέκιον· νεανίσκος δέ τις τῶν ἐπισήμων πένης τοὔνομα Κάσσιος Βροῦτος ἐπὶ*
C *ῥητῷ μισθῷ νυκτὸς τὰς πύλας ἀνοῖξαι ἐβουλήθη. φωραθεὶς δ' εἰς ναὸν ἔφυγεν Ἀθηνᾶς Αὐξιλιαρίας. Κάσσιος*

---

6 Diod. XI 45 Ael. v. h. IV 7 Polyaen. VIII 51 Tzetz. Chil. XII 472 app. Vat. I 177 Nep. Paus. 2—5 Sch. 27 **9** Por. 13. 55. 102

---

3 *δείκν. δὲ ὁ* Φ$A^2$$\Pi^2$ **7** *πεντακόσια* om. Σg *φησι* (perperam ex φ͠) Φ **9** *φωραθ. δ. τούτ.* om. Σg *ἀγησ.*] *ἡγησ.* F^2Σ (ss. αJ^2) g (Stob.) **11** *πλίνθοις* ΦΣg (Stob.) **24** *στρατ.* om. Π *νεανίας* Φ **25** *μανδίους* add. ante *πένης* Φ (i. e. Manlius Pauper) *τοὔν.*] *ὄνομα* Φ *κάσσιος βροῦτος* om. Σg *-σιος βρ.* — p. 28, 12 *ἐν αὐτῷ* om. F **27** *αὐξιλιαρίας* Bud. (ν^2) Am. Xyl. *αὐξιληρίας* Ω

*δὲ Σίγνιφερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ κατέκλεισε καὶ λιμῷ διέφθειρε καὶ ἄταφον ἔρριψεν· ὡς Κλειτώνυμος ἐν * * Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 366).

11 A. *ΔΑΡΕΙΟΣ ὁ Πέρσης ἐπὶ Γρανικῷ πολεμήσας Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἑπτὰ σατράπας ἀποβαλὼν καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα δύο καὶ πεντακόσια συμβαλεῖν ἔμελλε τῇ ἑξῆς. Ἀριοβαρζάνης δ' ὁ υἱὸς συμπαθῶς διακείμενος πρὸς Ἀλέξανδρον ὑπισχνεῖτο τὸν πατέρα προδώσειν. ἀγανακτήσας δ' ὁ πατὴρ ἐτραχηλοκόπησεν· ὡς Ἀρητάδης Κνίδιος ἐν τρίτῳ Μακεδονικῶν* (FHGr. IV 316).

11 B. *ΒΡΟΥΤΟΣ ὑπὸ πάντων ὕπατος χειροτονηθεὶς* D *ἐφυγάδευσε τὸν Ὑπερήφανον Ταρκύνιον τυραννικῶς ἀναστρεφόμενον. ὁ δ' ἐλθὼν εἰς Τούσκους ἐπολέμει Ῥωμαίοις. οἱ δὲ ⟨Βρού⟩του υἱοὶ τὸν πατέρα προδοῦναι ἠβουλήθησαν. ἐμπεσόντων δὲ * * τραχηλοκοπῆσαι· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς* (FHGr. IV 323).

12 A a. (*ΦΠ*) *ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ὁ τῶν Θηβαίων στρατηγὸς ἔχων πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον καὶ ἀρχαιρεσιῶν ἀγομένων ἧκεν ἐς πατρίδα, παραγγείλας τῷ παιδὶ Στησιμβρότῳ μὴ συμβάλλειν. Λακεδαιμόνιοι μαθόντες τὴν ἀπουσίαν ἐβλασφήμουν τὸν νεανίαν ὡς ἄνανδρον· ὁ δ' ἀγανακτήσας καὶ ἐπιλαθόμενος τοῦ πατρὸς συνέβαλε* E *καὶ ἐνίκησεν· ὁ δὲ πατὴρ βαρέως ἐνέγκας στεφανώσας ἐτραχηλοκόπησεν, ὡς Κτησιφῶν ἱστορεῖ ἐν τρίτῳ Βοιωτιακῶν* (FHGr. IV 375).

---

11 v. Poplic. 6 Liv. II 5 Dion. Hal. V 8—13 Zon. VII 12 Val. Max. V 8, 1

---

2 *ἐν* (lac. 2 litt.) *ἰτ.* zSc *ἐν ε^ω'* (i. e. *πέμπτῳ*) n libro nono Guarin. Xyl. **4** *δαρεῖος — 16 ἰταλικοῖς* om. *Σg* **5** *καὶ* ante *ἅρμ.* om. *Φ* **8** *ὑπισχνούμενος Φα* **14** ⟨*Βρού*⟩*του υἱοὶ* Xyl. *τοῦσκοι ΦΠ* **15** lac. in codd. non indicatam signif. Duebn. (praecedentibus Xyl. Wy.) **16** *μιλήσ.* om. z *τοῖς* om. *Φ* **19** *εἰς Φ* **24** *ἱστορεῖ* om. *Φ* (Po.)

12 A b. (Σg)

Ἐπ. ὁ τ. Θηβ. στρ. πολεμῶν Λακεδαιμονίοις παρήγγειλε τῷ π. Στ. ἐπὶ τὴν πατρίδα ὑποστρέφων μὴ συμβαλεῖν Λακεδαιμονίοις. οἱ δὲ τὸν νεαν. εἰς τὸ συμβαλεῖν ἐρεθίζοντες ὡς ἄνανδρ. ἐκάκιζον· οὗτος δ' ἀγαν. συμβάλλει παρὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς καὶ νικᾷ· ὁ δὲ πατ. βαρ. ἐν. ἐστεφάνωσε μὲν ὡς νενικηκότα, ἐτραχ. δ' ὡς στρατηγικὸν ὑβρίσαντα νόμον.

12 B a. (ΦΠ) *ΡΩΜΑΙΟΙ πρὸς Σαμνίτας πόλεμον ἔχοντες ἐχειροτόνησαν Μάλλιον τὸν Ἐπιτάκτην ἐπικληθέντα. οὗτος διὰ χειροτονίαν ὑπατικὴν εἰς Ῥώμην πορευόμενος τῷ υἱῷ προσέταξε μὴ συμβαλεῖν. οἱ δὲ Σαμνῖται μαθόντες βλασφημίαις ἐξουδένιζον τὸν νεανίαν· ὁ δὲ ταραχθεὶς ἐνίκησεν· Μάλλιος δ' ἐτραχηλοκόπησεν· καθάπερ ἱστορεῖ Ἀριστείδης Μιλήσιος* (FHGr. IV 323).

12 B b. (Σg)

Τὸ αὐτὸ καὶ Μάλλιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐν τῷ πρὸς Σαμνίτας πολέμῳ διετάξατο τῷ υἱῷ καὶ περὶ αὐτὸν τῆς πατρικῆς ἐντολῆς ἀλογήσαντα ἔπραξε· καὶ γὰρ στεφανώσας τῆς νίκης ἐτραχηλοκόπησε τῆς παραβάσεως.

16 *περὶ αὐτ.* Σg *περὶ⟨δεινον⟩ αὐτ.* Na.

13 A. *ΗΡΑΚΛΗΣ τοῦ Ἰόλης γάμου ἀποτυχὼν τὴν*
F *Οἰχαλίαν ἐπόρθησεν. ἡ δ' Ἰόλη ἀπὸ τοῦ τείχους ἔρριψεν ἑαυτήν. συνέβη δὲ κολπωθείσης ὑπ' ἀνέμου τῆς ἐσθῆτος μηδὲν αὐτὴν παθεῖν· καθάπερ ἱστορεῖ Νικίας Μαλλώτης* (FHGr. M IV 463 = Iac. I 60 F 1 K. p. 534).

8 de Manlio Imperioso cf. Liv. VIII 7 Sall. Cat. 52, 30 Dio Cass. fr. 35 (Boiss. I 90) Zon. VII 26 Val. Max. II 7, 6 21 Hygin. f. 35

9 *μάλιον* Π *μανδάλιον* Φ 13 *μάλιος* ΠΣg *μανδάλιος* Φ *αὐτὸν* ante *ἐτραχ.* add. Duebn. 13/14 *καθ. ἱστ.*] *ὡς* Φ 14 *μιλ.* om. Φ 21 *ἐπόρθει* Σg 22 *ὑπὸ τοῦ ἀν.* Σg 23 *αὐτὴν* Σg om. ΦΠ *καθ. ἱστ. νικ. μαλ.* om. Σg inde ab hoc loco desunt nomina fontium fere semper in Σg *μαλλώτης* Hch. de fluv. 20, 2 *μαλεώτης* ΦΠ

13 B. *ΡΩΜΑΙΟΙ πολεμοῦντες πρὸς Τοῦσκον ἐχειροτόνησαν Οὐαλέριον Τορκουᾶτον. οὗτος θεασάμενος τοῦ βασιλέως τὴν θυγατέρα τοὔνομα Κλουσίαν ᾐτεῖτο παρὰ τοῦ Τούσκου τὴν θυγατέρα, μὴ τυχὼν δ' ἐπόρθει τὴν πόλιν. ἡ δὲ Κλουσία ἀπὸ τῶν πύργων* | *ἔρριψεν ἑαυτήν·* 309 *προνοίᾳ δ' Ἀφροδίτης κολπωθείσης τῆς ἐσθῆτος διεσώθη ἐπὶ τὴν γῆν· ἣν ὁ στρατηγὸς ἔφθειρε, καὶ τούτων πάντων ἕνεκα ἐξωρίσθη κοινῷ δόγματι ὑπὸ Ῥωμαίων εἰς Κόρσικαν νῆσον πρὸ τῆς Ἰταλίας· ὡς Θεόφιλος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 515).

14 A. *ΠΟΙΝΩΝ καὶ Σικελιωτῶν τὴν κατὰ Ῥωμαίων συμμαχίαν ἑτοιμαζόντων Μέτελλος στρατηγὸς μόνῃ τῇ Ἑστίᾳ οὐκ ἔθυσεν· ἡ δὲ πνεῦμα ἀντέπνευσε ταῖς ναυσί. Γάιος δ' Ἰούλιος μάντις εἶπε λωφῆσαι, ἐὰν προθύσῃ τὴν θυγατέρα. ὁ δ' ἀναγκασθεὶς Μετέλλαν τὴν θυγατέρα προσῆγεν· ἡ δ' Ἑστία ἐλεήσασα δάμαλιν ὑπέβαλε καὶ* B *αὐτὴν ἐκόμισεν εἰς Λανούιον καὶ ἱέρειαν τοῦ σεβομένου παρ' αὐτοῖς δράκοντος ἀπέδειξεν· ὡς Πυθοκλῆς ἐν τρίτῃ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 488).

14 B. *ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ τῆς Βοιωτίας — τὰ περὶ Ἰφιγένειαν ὁμοίως ἱστορεῖ Μένυλλος ἐν πρώτῳ Βοιωτιακῶν* (FHGr. IV 452).

---

11 cf. Zenob. I 40 Greg. Cypr. I 63 (Paroem. Gr. I 14 II 62): *ἀφ' Ἑστίας ἄρχεσθαι* schol. ad Plat. Euthyphr. 3 a **14** Clem. Al. Strom. I 135 Sch. 83 **17** Wissowa R. R.[2] 185, 6

1—10 libere mutata in Σg **1. 4** *τοῦσκ.* Xyl.[2] (Guarin.) *τροῦσκ.* Ω **2** *οὐαλ.* v^2 (Bud.) *γαλ.* Π (β ss. ᾿α^2) *ἀγαλ.* v *ἐγαλ.* z *γαρέλλ.* Σg **7** *ἐπὶ τ. γ. ἀβλαβῶς κατενεχθεῖσα συνεφθάρη τῷ στρατηγῷ. διὰ τοῦτο κοινῷ δογμ. ῥωμ. εἰς κ. ν. ἰτ. ἐξωρ.* Σg; vix sana *διὰ τούτων* ΦΠ *διὰ* del. Hutten **11—19** paulum transformatum in Σg **13** *ἀντέπεμψε* Φ **14** *γάιος ἰούλιος* om. Σg *γάιος — ἰούλιος νέπως* Clem. **15** *μετέλλαν* Xyl.[2] (Guarin.) *μεταλλίαν* ΦΠ (uno λ) Σg **16** ⟨*τοῖς βωμοῖς*⟩ *προσῆγεν* Hch. **17** *λανούιον* Xyl.[1] Buech. Phil. W. 1908 p. 510 cf. Prop. IV 8, 3 *λαμούσιον* Ω *σεβαζομένου* Φ **20—21** *τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐν αὐλ. τ. βοι. π. ἰφ. ἱστοροῦσιν* Σg **21** *μένυλλος* C. Mueller (cum Xyl.[2] ex 312 b) *μέρυλλος* ΦΠ

15 A a. *ΒΡΕΝΝΟΣ Γαλατῶν βασιλεὺς λεηλατῶν τὴν Ἀσίαν ἐπὶ Ἔφεσον ἦλθε καὶ ἠράσθη παρθένου Δημονίκης· ἡ δὲ συνελθεῖν ὑπέσχετο, ἐὰν τὰ ψέλλια καὶ τὸν κόσμον τῶν Γαλατῶν δῷ αὐτῇ, καὶ τὴν Ἔφεσον προδοῦναι· ὁ δ' ἠξίωσε τοὺς στρατιώτας ἐμβαλεῖν εἰς τὸν κόλπον ὃν εἶχον* C *χρυσὸν τῆς φιλαργύρου. ποιησάντων δ' ὑπὸ τῆς δαψιλείας τοῦ χρυσοῦ ζῶσα κατεχώσθη· καθάπερ ἱστορεῖ Κλειτοφῶν ἐν πρώτῳ Γαλατικῶν* (FHGr. IV 367).

15 A b. Stob. III 10, 70 (III 426 H.), a quo pendent Apost. IX 15 et Ars. (XIV 36) p. 150 W.

Κλειτοφῶντος ἐκ τοῦ ε' Ἰταλικῶν.

Βρ. ὁ τῶν Γαλ. βασ. . . . ἦλθε καὶ στρατοπεδευσάμενος περιέμενε τοῦ πολέμου τὴν προθεσμίαν. παρθένος δέ τις τῶν ἐπισήμων, τοὔνομα Δημονίκη, εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τοῦ βαρβάρου, προδώσειν αὐτῷ τὴν Ἔφ. ὑπέσχετο, ἐὰν μισθὸν λάβῃ τὰ ψέλια καὶ τοὺς ὅρμους· ὁ δὲ Βρέννος δεξάμενος αὐτὴν εἰς τόπον ὡρισμένον ἤγαγε τοὺς ὑποτεταγμένους καὶ προσέταξεν αὐτοῖς τὸν χρυσὸν ὅσον εἶχον κόσμου χάριν βάλλειν εἰς τὸν τῆς φιλ. κόλπ. ποιησ. δ' αὐτῶν τὸ παραγγελθὲν ἡ Δημονίκη ὑπὸ τ. δαψ. τοῦ βαλλομένου χρυσίου ζ. κατεχ.

15 B. *ΤΑΡΠΗΙΑ, τῶν εὐσχημόνων παρθένων τοῦ Καπιτωλίου φύλαξ, Ῥωμαίων πρὸς Σαβίνους πολεμούντων, ὑπέσχετο τῷ Τατίῳ δώσειν εἴσοδον εἰς τὸ Ταρπήιον ὄρος, ἐὰν μισθὸν λάβῃ τοὺς ὅρμους, οὓς ἐφόρουν κόσμου*

---

1 254 b—e Parthen. 9 Polyaen. VIII 36 Hch. p. 13/14 Sch. 29 **21** v. Romul. 17 Ovid. fast. I 261 met. XIV 775 Serv. Aen. VIII 348 Vat. myth. I 155 Schwegler R. G. I 485 Rohde Gr. Rom.[3] 88

---

1 *βέρνος* *ΦΣ*g **2** *δημονίκης* Bern. ex Stob. cf. *ἔρως δημονίκης* Apost. s. v. (Paroem. gr. II 784 c. not.) *δημοτικῆς* ***Ω*** cf. Sch. 32/33 **4** *γαλατῶν* Ku. *γυναικῶν* ***Ω*** *ἀλλὰ καὶ τ. ἔφ.* *Σ*g (leg. *ἅμα κ. τ. ἔφ.* Na.) **5** *εἰς τ. κόλπ. χρ. ἐμβάλλειν ὅσον εἶχον τ. φιλ.* *Σ*g **21**—p. 19, **2** abbreviata et transformata *Σ*g' **21** *ταρπηία* Turn. *ταρσία* *Φ* *ταρτησία* *Π* *ταρμισία* *Σ*g *μία τῶν εὐσχ.* *Φ* *τῶν δοκουσῶν εὐσχ.* *Σ*g *παρθένων* *ΠΣ*g *παρόντων* *Φ* *παρθένος* Ku. cf. 305 f 307 a 308 c 309 f 311 c 312 f **22** *σαβ.* Schott *ἀλβανοὺς* *ΦΠ* (*ἀλβανῶν* *Σ*g) sed p. 19, **1** *σαβῖνοι* *ΦΠ* **23** *τάρπιον* *Φ* a A^1

χάριν. Σαβῖνοι δὲ ποιήσαντες ζῶσαν κατέχωσαν· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν Ἰταλικοῖς (FHGr. IV 323).

16 A a. *ΤΕΓΕΑΤΑΙΣ* καὶ Φενεάταις χρονίου πολέμου γενομένου ἔδοξε τριδύμους ἀδελφοὺς πέμψαι τοὺς μαχησομένους περὶ τῆς νίκης. Τεγεᾶται μὲν οὖν τοὺς Ῥηξιμάχου D παῖδας, Φενεᾶται δὲ τοὺς Δημοστράτου προυβάλοντο. συμβληθείσης δὲ τῆς μάχης ἐφονεύθησαν τῶν Ῥηξιμάχου δύο· ὁ δὲ τρίτος τοὔνομα Κριτόλαος στρατηγήματι περιεγένετο τῶν Δημοστράτου· προσποιητὴν γὰρ φυγὴν σκηψάμενος καθ' ἕνα τῶν διωκόντων ἀνεῖλε. καὶ ἐλθόντος οἱ μὲν ἄλλοι συνεχάρησαν, μόνη δ' οὐκ ἐχάρη ἡ ἀδελφὴ Δημοδίκη· πεφονεύκει γὰρ αὐτῆς τὸν κατηγγυημένον ἄνδρα Δημόδικον. ἀναξιοπαθήσας δ' ὁ Κριτόλαος ἀνεῖλεν αὐτήν. φόνου δ' ἀγόμενος ὑπὸ τῆς μητρὸς ἀπελύθη τῶν ἐγκλημάτων· ὡς Δημάρατος ἐν δευτέρῳ Ἀρκαδικῶν E (FHGr. IV 379 = FGrHist. Iac. I 42 F 5).

16 A b. Stob. III 39, 32 (III 729 H.)

Δημαράτου ⟨ἐν⟩ β' Ἀρκαδικῶν.

Τεγεατῶν πρὸς Φενεάτας πόλεμον ἐχόντων καὶ χρονίου τῆς παρατάξεως ὑπαρχούσης συνεφώνησε τοῖς δήμοις τριδ. ἀδ. π. τ. μ. ὑπὲρ τ. ν. ἀρέσαντος δὲ τοῦ δόγματος ἔπεμψαν Τεγεᾶται μὲν τοὺς Ῥ. π., Φ. δὲ τ. Δ. συμβλ. δὲ τῆς παρατάξεως ἐφον. ἐκ τ. Ῥ. . . . στρατ. τῶν ἀντιπάλων περιεγένετο· προσπ. γ. σκηψ. φυγ. κ. ἕ. τ. ἐπιδιωκόντων ἀν., καὶ ἐγκρατὴς γενόμενος τῆς

---

8 Sch. 35. 93

---

1 ποιήσαντες Ku. ex p. 18, 6 cf. Zon. VII 3 (p. 93, 25 Di.) νοήσαντες ΦΠ   3 τεγεάταις καὶ om in lac. 14 litt. JS περεάταις J φρεάταις S φερεάταις cg   4 πέμψαι ΦΠ προστήσασθαι Σg   5 καὶ τεγεᾶται ΠΣg οὖν om. Σg   6 φερεᾶται Σg προυβάλοντο Σ προυβάλλοντο Πg om. Φ   7 συμβλ. δὲ τ. μ. ΦΠ συμβολῆς δὲ γενομένης Σg   9 τῶν Δημοστράτου Ku. in libris scriptum erat τῶν δο̆ (δ with υ above), itaque τῶν δύο ΠΣg om. Φ   9/13 libere Σg   10 ἐπιδιωκόντων Φ   12 δημονία J δαμ. post lac. 2 litt S δημονίκη cg   13 δημοτικόν ΦΠ (in A cognosci potest δ erasum) ὁ κριτόλαος om. Φ   14 αὐτήν ΦΠ τὴν ἀδελφήν Σg 14/15 τοῦ ἐγκλήματος Σg (= Stob.)

νίκης περιχαρὴς πρὸς τοὺς οἰκείους ἔδραμε· πάντων δ' αὐτῷ περιπλοκὰς συμπαθεῖς διδόντων, οὐ συνεχάρη μόνη τῷ προειρημένῳ ἡ ἀδ. Δ. . . . Δ. ἀναξ. δ' ἐπὶ τούτοις ὁ νέος τὴν παρθένον ἀπέκτεινε καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς φόνου κριθεὶς ἀπελύθη τοῦ ἐγκλήματος.

16 B. *ΡΩΜΑΙΟΙ* καὶ Ἀλβανοὶ πολεμοῦντες τριδύμους προμάχους εἵλοντο, καὶ Ἀλβανοὶ μὲν Κουρ⟨ι⟩ατίους, Ῥωμαῖοι δὲ Ὡρατίους. συμβληθείσης δὲ τῆς μάχης οἱ Κουρ⟨ι⟩άτιοι δύο τῶν ἐναντίων ἀνεῖλον· ὁ δὲ περίλοιπος φυγῇ προσποιητῇ συμμάχῳ χρώμενος ἐφόνευσε καθ' ἕνα τῶν ἐπιδιωκόντων. χαρέντων δὲ πάντων μόνη ἡ ἀδελφὴ οὐ συνεχάρη Ὡρατία ⟨τῷ⟩ τὸν κατηγγυημένον ἄνδρα Κουρ⟨ι⟩άτιον ἀνῃρηκότι· ὁ δ' ἐφόνευσε τὴν ἀδελφήν· ὥς φησιν Ἀριστείδης ὁ Μιλήσιος ἐν Ἰταλικοῖς (FHGr. IV 323).

17 A. *ΕΝ ΙΛΙΩΙ* τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἐμπρησθέντος
F προσδραμὼν Ἶλος τὸ διοπετὲς ἥρπασε παλλάδιον καὶ ἐτυφλώθη· οὐ γὰρ ἐξῆν ὑπ' ἀνδρὸς βλέπεσθαι· ὕστερον δ' ἐξιλασάμενος ἀνέβλεψεν· ὡς Δέρκυλλος ἐν πρώτῳ Κτίσεων (FHGr. IV 587).

17 B. *ΜΕΤΕΛΛΟΣ* ἀνὴρ τῶν ἐπισήμων πορευόμενος εἰς τὸ προάστειον ὑπὸ κοράκων ἐπεσχέθη παιόντων ταῖς πτέρυξι. φοβηθεὶς δὲ τὸν οἰωνὸν εἰς Ῥώμην ὑπέστρεψεν.
310 ἰδὼν δὲ | τὸ τέμενος τῆς Ἑστίας καιόμενον καὶ τὸ παλλάδιον ἁρπάσας ἐτυφλώθη· ὕστερον δ' ἀνέβλεψεν ἐξιλασά-

---

6 Liv. I 24 Dion. Hal. III 13—18 cf. Münzer P.-W. VIII 2324 **15** cf. Kroll P.-W. IX 1089 Wörner in Roscher L. M. III 3443 **20** Cic. pro Scauro 48 Ovid. fast. VI 437 Dion. Hal. II 66 Val. Max. (Nep.) I 4, 5 Plin. n. h. VII 141 Sen. controv. IV 2 al. cf. Leuze Met. caecatus. Phil. 64 (1905) p. 95 Wissowa R. R.[2] 159 not. 5. 6

---

7 *προμάχους* om. Φ *κορατίους* semper Φ *κουρατ.* semper ΠΣg ⟨ι⟩ (Guarin.) Xyl. **8** *τῆς μάχης* om. Φ **9** *ἐναντ.*] *ὁρατικῶν* Φ *ὡρατίων* Σg **9—18** breviter Σg **12** ⟨τῷ⟩ Si. **14** *ὁ* om. ΦαΠ[2] **17** *ἐξῆν* Wy. *ἐξὸν* Ω **20** *μέτελλος* Guarin. Am. *ἄντυλος* ΦΠ *ἀρτ.* Σg, qui incipiunt: *τὸ αὐτὸ καὶ περὶ ἀρτύλου ῥωμαῖοι μυθολογοῦσιν· ἰδὼν γὰρ* (23)

μενος· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν Ἰταλικοῖς (FHGr. IV 323).

18 A a. *ΘΡΑΙΚΕΣ Ἀθηναίοις πολεμοῦντες χρησμὸν ἔλαβον, ἐὰν Κόδρου φείσωνται, νικῆσαι· ὁ δὲ δρέπανον λαβὼν ἧκεν εἰς τοὺς ἐναντίους ἐν εὐτελοῦς σχήματι καὶ ἕνα φονεύσας ὑπὸ θατέρου ἀνῃρέθη, οὕτω τ' ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι· ὡς Σωκράτης ἐν δευτέρῳ Θρᾳκικῶν* (FHGr. IV 504).

18 A b. Stob. III 7, 67 (a) (III 332 H.)

Σωστράτου ἐν δευτ. Θρᾳκ.

Ἀθηναῖοι πρὸς Θρᾷκας πόλεμον ἔχοντες στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν Κόδρον. οὗτος ἀκούσας ὅτι χρησμὸν εἰλήφασιν οἱ πολέμιοι ἐγκρατεῖς γενήσεσθαι τῆς νίκης αὐτούς, ἐὰν τοῦ στρατηγοῦ φείσωνται τῶν Ἀθηναίων, ἐν δρυτόμου σχήματι συνέβαλε μάχην μετά τινων Θρᾳκῶν ξυλιζομένων καὶ τῷ δρεπάνῳ καιρίως ἐξ αὐτῶν ἕνα πλήξας ἀνεῖλεν· οἱ δὲ λοιποὶ τὴν περίστασιν τοῦ στρατηγήματος μὴ γινώσκοντες ἀπέκτειναν τὸν Κόδρον θέλοντα· συμβαλόντες δὲ τὸν πόλεμον Ἀθηναῖοι τῆς νίκης ἐγκρατεῖς ἐγένοντο.

18 B. *ΠΟΠΛΙΟΣ Δέκιος Ῥωμαῖος πρὸς Ἀλβανοὺς πολεμῶν ὄναρ εἶδεν, ἐὰν ἀποθάνῃ, ῥώμην προσποιήσειν*

---

3 Lyc. adv. Leocr. 85 sq. Con. 26 (cf. Hoefer p. 78) Polyaen. I 18 Pausan. VII 25, 2 Aristid. Panath. I p. 192 Di. cum schol. III 113 Di. schol. ad Plat. conviv. 208 d (*εὐτελεῖ σκευῇ*) Apost. VIII 6 Zenob. IV 3 (Par. gr. I 84) al. Cic. Tusc. I 48, 116 Iustin. II 6, 16—21 Val. Max. V 6 ext. 1 Vell. Pat. I 2, 2 Oros. I 18 Vat. myth. I 161 II 189 al. Sch. 36. 121 **20** mor. 499 b

---

3 *θρᾶικες Ω* nec mutandum in *Δωριεῖς*; errore natum, quod exempla Codri et Erechthei (Thracum) ex rhetorum disciplina desumpta similem in modum coniungi solent, quo hic fab. 18 et 20 sese excipiunt **4—7** *ἔλαβον νικῆσαι, ἐὰν Κ. φείσ.· ὁ δὲ Κ. δρέπ. λαβ. ἐν σχήματι τυχόντος ἧκεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους Σg* **4** *ἔλαβον, ὡς, ἐὰν κ. φ., νικ. ΦΠ* **6** *οἱ* om. *Σg* **7** *σωκράτης Ω σώστρατος* C. Mueller ex Stob. **20**—p. 22, 3 leviter mutata in *Σg* **20** *πόπλ.* Bern. *πουπλ. Ω* **21** *ῥώμην* cf. Val. Max. V 6, 6 „vires correxit“ *Ῥώμην* Ald. *Ῥ. περιποιήσειν* Wy. *ῥωμαίοις ἀλβανοὺς προσεποίησεν Σg*

B *Ῥωμαίοις. ἐλθὼν οὖν εἰς μέσους καὶ πολλοὺς φονεύσας ἀνῃρέθη. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Δέκιος ἐν τῷ πρὸς Γάλλους πολέμῳ τοὺς Ῥωμαίους διέσωσεν· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος* (FHGr. IV 323).

19 A. *ΚΥΑΝΙΠΠΟΣ γένει Συρακούσιος μόνῳ Διονύσῳ οὐκ ἔθυεν· ὁ δὲ θεὸς ὀργισθεὶς μέθην ἐνέσκηψε, καὶ ἐν τόπῳ σκοτεινῷ τὴν θυγατέρα ἐβιάσατο Κυάνην· ἡ δὲ τὸν δακτύλιον περιελομένη ἔδωκε τῇ τροφῷ, ἐσόμενον ἀναγνώρισμα. λοιμωξάντων δὲ καὶ τοῦ Πυθίου εἰπόντος μὲν δεῖν τὸν ἀσεβῆ ⟨ἀπο⟩τροπαίοις θεοῖς σφαγιάσαι, τῶν δ' ἄλλων ἀγνοούντων τὸν χρησμόν, γνοῦσα ἡ Κυάνη καὶ*
C *ἐπιλαβομένη τῶν τριχῶν εἷλκε καὶ αὐτὴ κατασφάξασα τὸν πατέρα ἑαυτὴν ἐπέσφαξε· καθάπερ Δοσίθεος ἐν τῷ τρίτῳ Σικελικῶν* (FHGr. IV 401).

19 B. *ΤΩΝ Διονυσίων ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀγομένων Ἀρούντιος ἐκ γενετῆς ὑδροπότης ἐξουδένιζε τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν· ὁ δὲ μέθην ἐνέβαλε καὶ ἐβιάσατο τὴν θυγατέρα Μεδουλλίναν νυκτὶ λαθραίᾳ. ἡ δὲ ἐκ δακτυλίου γνοῦσα τὸ γεγονὸς καὶ πρεσβύτερα τῆς ἡλικίας φρονήσασα, μεθύσασα τὸν πατέρα καὶ στεφανώσασα ἤγαγεν ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Ἀστραπῆς καὶ δακρύσασα ἀνεῖλε τὸν ἐπίβουλον τῆς παρθενίας· ὡς Ἀριστείδης ἐν τρίτῃ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 321).

---

5 cf. de fluv. 21, 1

---

1 *οὖν Φ* om. ***O*** **3** *διεσώσατο Σ*g **6** *ἔθυσεν Φ* *θεὸς* om. *Σ*g **6/7** *ἐν τόπῳ γοῦν σκοτ.* (*καὶ* om.) *Φ* *καὶ ἐν σκοτ. τόπῳ Σ*g **7** *κυάνην ἐβιάσ. Σ*g **9** *εἰπόντος μὲν*] *χρήσαντος Σ*g **10** ⟨*ἀπο*⟩*τρ.* Po. ex 24, 1 *τροπαίοις Π* (cf. Wy. ad 149 d) *τροπαιοφόροις ΦΣ*g **10/11** *τῶν δ' ἄλλων* et *τὸν χρησμὸν* om., *δὲ* ante *γνοῦσα* add. *Φ* **11** *ἡ κυάνη ἐπιγνοῦσα Σ*g **12** *αὐτὴ* om. *Σ*g **13** *ἐπέσφ. Π* *ἀπέσφ. Φ* *ἐναπέσφ. Σ*g *ἐν* om. v a **15** *τῶν διον.—ῥώμῃ*] *καὶ ἐν ῥώμῃ δὲ τῶν διονυσίων Σ*g **15/16** *ἀρούντιος* Guarin. *ἀρνούτιος ΦΠ* *ἀρνούσιος Σ*g **16** *τοῦ θεοῦ*] *διονύσου Σ*g **18** *νυκτὶ λαθραίᾳ* om. *ΦΠ* **19** *γεγονὸς Σ*g *γένος* ***O***

20 A a. *ΕΡΕΧΘΕΥΣ πρὸς Εὔμολπον πολεμῶν ἔμαθε* D *νικῆσαι, ἐὰν τὴν θυγατέρα προθύσῃ, καὶ συγκοινωνήσας τῇ γυναικὶ Πραξιθέᾳ προέθυσε τὴν παῖδα. μέμνηται Εὐριπίδης ἐν Ἐρεχθεῖ* (Nauck² p. 464 sqq.).

20 A b. Stob. III 39, 33 (III 730 H.)

Δημαράτου ἐν τρίτῳ Τραγῳδουμένων.

Ἀθηναίων πρ. Εὔμ. τὸν Θρᾳκῶν βασιλέα πόλεμον ἐχόντων, Ἐρ. ὁ τῆς Ἀττικῆς προιστάμενος χρησμὸν ἔλαβεν, ὅτι νικήσει τοὺς ἐχθρούς, ἐὰν τὴν πρεσβυτάτην τῶν θυγατέρων Περσεφόνῃ θύσῃ. παραγενόμενος δ' εἰς Ἀθήνας Πραξ. τῇ γυν. τὴν πυθόχρηστον μαντείαν ἀπήγγειλεν· εἶθ' οὕτω τὴν κόρην προσαγαγὼν τοῖς βωμοῖς ἀνεῖλεν καὶ συμβαλὼν τὸν πόλεμον ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς νίκης.

20 B a. *ΜΑΡΙΟΣ πρὸς Κίμβρους πόλεμον ἔχων καὶ ἡττώμενος ὄναρ εἶδεν, ὅτι νικήσει, ἐὰν τὴν θυγατέρα προθύσῃ· ἦν δ' αὐτῷ Καλπουρνία· προκρίνας δὲ τῆς φύσεως τοὺς πολίτας ἔδρασε καὶ ἐνίκησε. καὶ ἔτι καὶ νῦν βωμοὶ εἰσὶ δύο ἐν Γερμανίᾳ, οἳ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦχον σαλπίγγων ἀποπέμπουσιν· ὡς Δωρόθεος ἐν τετάρτῳ Ἰταλικῶν* (Script. rer. Alex. ed. M. 156, 3).

20 B b. Laur. Lydus de mensibus § 147 (165 W.); ordine inverso.

Ὅτι Μάριος ὁ μέγας πολεμῶν Κίμβροις καὶ Τεύτοσι κατ' ὄναρ εἶδε κρατῆσαι τῶν πολεμίων, εἰ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα θύσει

---

1 Clem. Al. Protr. III 42 (20 A b breviter ex Demar. Trag. *ἐν πρώτῃ*, tum etiam brevius exemplum latinum addens ex Dorotheo) = Euseb. Pr. ev. IV 16, 12 cf. Ed. Hiller Herm. XXI 1886 p. 126—133 Plut. mor. 809 d Cic. ad fam. XII 14, 7 Lyc. Leocr. 98 sqq. schol. Bob. in Cic. pro Sest. p. 131, 6 Stangl (ex Varrone) Hygin. f. 46. 238 Apollod. III 15, 4 (203) Porphyr. de abstin. II 56 Westermann Mythogr. gr. anon. p. 345, 17 Aristid. Panath. I 191 III 112 Di. al. Hch. praef. 18 Sch. 74—83. 117 14 Laur. Lyd. de ostent. p. 13 Wachsm. Plin. n. h. II 148

---

2 *νικήσειν* Nauck, sed cf. p. 10, 15. 21, 4 *καὶ* om. *Φ* 3 *ἔθυσε* (om. *προ*) *Σg* 14 *μάνιος Π* 15 *νικήσεις — προθύσῃς Φ* 16 *καλπορνία Φ*

ἀποτροπαίοις· καὶ προκρίνας τῆς φύσεως τοὺς πολίτας τοῦτο ἐποίησε καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτησεν.

Ἐρεχθεὺς δὲ ὁ τῆς Ἀττικῆς προιστάμενος οὐκ ὀνείρῳ, ἀλλὰ χρησμῷ πεισθεὶς τοῦτο ἔπραξε καὶ νενίκηκε τοὺς ἐχθρούς.

E **21 A a.** *ΚΥΑΝΙΠΠΟΣ τῷ γένει Θετταλὸς ἐπὶ θήραν συνεχῶς ἐξῄει· ἡ δὲ νεόνυμφος αὐτοῦ ὑπολαβοῦσα διὰ τὸ πολλάκις ἐν ὕλαις μένειν συνήθειαν ἔχειν μεθ' ἑτέρας κατ' ἴχνος ἠκολούθησε τῷ Κυανίππῳ· καὶ ἔν τινι κατακρυβεῖσα συνδένδρῳ τὸ μέλλον ἀπεκαραδόκει. τῶν δὲ κλάδων σεισθέντων οἱ κύνες θηρίον εἶναι δόξαντες ὥρμησαν καὶ τὴν φίλανδρον ἀλόγου δίκην ζῴου διεσπάραξαν. ὁ δὲ Κυάνιππος ⟨τῆς⟩ ἀνελπίστου πράξεως αὐτόπτης γενόμενος ἑαυτὸν ἀπέσφαξεν· ὡς Παρθένιος ὁ ποιητής.*

21 A b. Stob. IV 20^b, 70 (IV 471 H.)

Σωστράτου ἐν β' Κυνεγετικῶν. Κυάν. ... θεσσ. γήμας Λευκώνην τὰ πολλὰ διὰ φιλοκύνηγον ἐνέργειαν ἐν ὕλαις διέτριβεν. ἡ δὲ νεον. ὑπολαμβάνουσα συνήθ. αὐτὸν ἔχ. μεθ' ἑτ. γυναικὸς κατ' ἴχν. ἠκ. τῷ προειρημένῳ καὶ ἔν τινι. . ⁝ . τῶν δὲ πέριξ κλάδων αἰφνιδίως σεισθ. οἱ στιβευταὶ κύνες ⟨θηρ. εἶν. H.⟩ *δόξ. καὶ αὐτὴν ἀλ. ζ. δ. διεσπ. τῆς δὲ πράξεως αὐτ. γεν. Κυαν. ἑαυτὸν ἐπικατέσφαξεν.*

21 B. *ΕΝ Συβάρει πόλει τῆς Ἰταλίας νέος περίβλεπτος*
F *τὸ κάλλος Αἰμίλιος φιλοκύνηγος ἦν· ἡ δὲ νεόνυμφος δόξασα ἑτέρᾳ συνεῖναι εἰσῄει εἰς τὴν νάπην. τῶν δὲ δένδρων σεισθέντων οἱ κύνες ἐπιδραμόντες διέσπασαν· ὁ δ' ἐπέσφαξεν ἑαυτόν· ὡς Κλειτώνυμος ἐν δευτέρῳ Συβαριτικῶν* (FHGr. IV 366).

---

5 Parthen. 10 Westermann Mythogr. gr. anon. p. 348, 11 Apost. XI 83 Ovid. met. VII 796—862 cf. Roscher II 1091. 1103 III 3027 Sch. 38—41 **22** cf. Rohde Gr. Rom. 41[1], 8 Cessi, Leggende Sibaritiche. Stud. it. IX 1901, 21

---

6 *συνεχῶς*] *ταχέως* v *αὐτοῦ* om. *Φ* **7/8** *συνήθ.—ἴχνος*] *ἑτέρᾳ τινὶ συνεῖναι Σ*g (*ἑταίρᾳ* JSg) **8** *τῷ κυανίππῳ* om. *Σ*g *κρυβ.* (om: *κατα*) *Σγ* **9** *δένδρω* (om. *συν*) A*Π*² **11** *ἀλ. ζῴου δίκην Φ* om. *Σ*g **12** *τῆς* om. *Ω* add. Hutt. **22—27** paulo aliis verbis *Σ*g **26** *ἀπεσφ. Φ ἐναπέσφ. Σ*g

22 A a. *ΣΜΥΡΝΑ Κινύρου θυγάτηρ διὰ μῆνιν
Ἀφροδίτης ἠράσθη τοῦ γεννήσαντος καὶ τῇ τροφῷ τὴν
ἀνάγκην τοῦ | ἔρωτος ἐδήλωσεν· ἡ δὲ δόλῳ ὑπῆγε τὸν* **311**
*δεσπότην· ἔφη γὰρ γείτονα παρθένον ἐρᾶν αὐτοῦ καὶ
αἰσχύνεσθαι ἐν φανερῷ προσιέναι. ὁ δὲ συνῄει. ποτὲ δὲ
θελήσας τὴν ἐρῶσαν μαθεῖν φῶς ᾔτησεν, ἰδὼν δὲ ξιφήρης
τὴν ἀσελγεστάτην ἐδίωκεν. ἡ δὲ κατὰ πρόνοιαν Ἀφροδίτης
εἰς ὁμώνυμον δένδρον μετεμορφώθη· καθὰ Θεόδωρος ἐν
ταῖς Μεταμορφώσεσιν* (FHGr. IV 513).

22 A b. Stob. IV 20 b, 71 (IV 472 H.)

Ἐκ τῶν Θεοδώρου Μεταμορφώσεων.

Σμ. Κ. θ. εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τοῦ γεννήσ. τῇ τροφῷ ⟨*τοῦ ἔρωτος* H.⟩ *τ. ἀν. ἐδήλ. ἡ δὲ δόλ. τὸν δεσπ. ἐνήδρευσεν, εἶπε γὰρ ἐρᾶν τινὰ αὐτ. γείτ. παρθ. ἀσεβῶς οὖν κατ' ἄγνοιαν ἀναστρεφόμενος καὶ γνοὺς ὕστερον ξιφ. τ. ἀσ. ἐπεδίωκεν· ἡ δὲ περικατάληπτος γινομένη κ. πρόν. . . . μετεμορφώθη.*

22 B. *ΟΥΑΛΕΡΙΑ Τουσκλαναρία κατὰ μῆνιν Ἀφρο-
δίτης ἐρασθεῖσα Οὐαλερίου τοῦ πατρὸς τῇ τροφῷ ἀνεκοί-
νωσεν· ἡ δὲ τὸν δεσπότην δόλῳ ὑπῆλθεν, εἰποῦσα ὡς
αἰδεῖται κατ' ὄψιν μίσγεσθαι, τῶν τε γειτόνων εἶναι
παρθένον. καὶ οἰνωθεὶς ὁ πατὴρ ᾔτει φῶς, ἡ δὲ τροφὸς* B
φθάσασα διήγειρεν, †ἥτις ἐπὶ ταῖς ἀγροικίαις ἦν ἐγκύμων

---

1 de fluv. 1, 1 Apollod. III 14, 4, 2 **Antonin.** Lib. 34 **Hygin.** f. 58 Ovid. met. X 298 sqq. Fulgent. III 8 al. cf. Dietze, Komposition u. Quellenbenutzung in Ovids Metam. Hamburg 1905 p. 45 sqq. Sch. 41—43

---

1 *κατὰ μῆν.* Σg **8** *μετεβλήθη* Σg *καθάπερ* δν **8/9** *καθὰ— μεταμ.*] *ὡς οἱ μῦθοι βούλονται* Σg **17**—p. 26, **5** multo brevius Σg **21** ⟨*τὴν*⟩ *παρθ.* Duebn. *οἰν.*] *οἱ μιχθεὶς* AΠ² **21**—p. 26, **8** corrupta et ex duabus recensionibus (*ἐπὶ — ἔζη* et *κατιοῦσα — κατέστη*) conflata; lacunis post **21** *πατὴρ* et **22** *διήγειρεν* statutis nihil proficit Sch. p. 93/94 neque Ku. hoc ordine proposito: *διήγειρεν* (sc. *αὐτήν*). *ἥτις* (i. e. Valeria) *ἐπὶ τ. ἀγρ. ἦν ἐγκ. τυγχ. καὶ εἰς τὸν ὡρ. χρ. ἐγένν. — Σιλουᾶνον. ποτὲ δὲ κ. κρ. ἐνεχθ. τὸ βρέφ. ἔζη·* [*κατ. δ. ἐγκύμ. κατέστη* del. ut interpolatum] *ὁ δὲ Οὐαλ.— κρημνῶν.* ad *ἔρριψε* non cum Ku. *τὸ βρέφος* subaudiendum est, sed cum Bern. *ἑαυτόν* **22** *τὶς* om. *ἥ* v *ἥτις* om. in lac. 9 litt. z *τῆς ἀγροικίας* Φ

τυγχάνουσα· ποτὲ δὲ κατὰ κρημνῶν ἐνεχθείσης τὸ βρέφος ἔζη· κατιοῦσα δ' ἐγκύμων κατέστη καὶ εἰς τὸν ὡρισμένον χρόνον ἐγέννησεν Αἰγίπανα, κατὰ τὴν Ῥωμαίων φωνὴν Σιλουᾶνον. ὁ δὲ Οὐαλέριος ἀθυμήσας κατὰ τῶν αὐτῶν ἔρριψε κρημνῶν· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν (FHGr. IV 321).

23 A. *ΜΕΤΑ τὴν Ἰλίου πόρθησιν ἐξεβράσθη Διομήδης εἰς Λιβύην, ἔνθα Λύκος ἦν βασιλεὺς ἔθος ἔχων τοὺς ξένους Ἄρει τῷ πατρὶ θύειν. Καλλιρρόη δ' ἡ θυγάτηρ*
C *ἐρασθεῖσα Διομήδους τὸν πατέρα προύδωκε καὶ τὸν Διομήδην ἔσωσε λύσασα τῶν δεσμῶν· ὁ δ' ἀμελήσας τῆς εὐεργέτιδος ἀπέπλευσεν· ἡ δὲ βρόχῳ ἐτελεύτησεν· ὡς Ἰόβας ἐν τρίτῃ Λιβυκῶν* (FHGr. III 472).

23 B. *ΚΑΛΠΟΥΡΝΙΟΣ Κράσσος ἀνὴρ τῶν ἐπισήμων, Ῥηγούλῳ συστρατευόμενος, ἐπέμφθη εἰς Μασσύλους πορθήσων φρούριόν τι δυσάλωτον τοὔνομα Γαραίτιον. αἰχμάλωτος δὲ ληφθεὶς ἔμελλε θύεσθαι τῷ Κρόνῳ. Βισαλτία δέ, τοῦ βασιλέως θυγάτηρ, ἐρασθεῖσα προύδωκε τὸν πατέρα καὶ νικηφόρον ἐκεῖνον ἐποίησεν. ἀναστρέψαντος δ' αὐτοῦ ἡ κόρη κατέσφαξεν ἑαυτήν· ὡς Ἡ⟨γη⟩σιάναξ*
D *ἐν τρίτῳ Λιβυκῶν* (FHGr. III 70).

24 A. *ΠΡΙΑΜΟΣ Πολύδωρον ἐξέθετο εἰς Θρᾴκην μετὰ χρυσίου πρὸς Πολυμήστορα τὸν γαμβρόν, ὡς [δ']*

---

22 Eurip. Hec. 25. 681. 1132 sqq. Verg. Aen. III 49 Ovid. Met. XIII 429 Vat. myth. II 209

---

2 *ἔζη κατ. δ'* om. in lac. 5 litt. v in lac. 10 litt. z **3** *αἰγίπανα* om. in lac. 15—17 litt. *Φ* **4** *σιλοτάνον ΦΠ* (corr. *α*^{2}) **5** *αὐτῶν ⟨ἑαυτὸν⟩* C. Mueller **8** *ἔθος ἔχων* om. *Σ*g **9** *θύειν*] *θύων Σ*g **10** *διομ.* om. *Φ* **14—21** coartatum in *Σ*g **14** *καρπώνιος ΦΣ*g **15** *μασσύλ.* Xyl. ex Guarin. *μεσόλους Ω* (om. *εἰς ΦΠ*) **19** *ἀναστρ. ΦΠ ὑποστρ. εἰς ῥώμην Σ*g **20** *ἡ⟨γη⟩σιάναξ* Am. C. Mueller *ἡσιάν. ΦΠ* (om. *Σ*g) *⟨ἑρμ⟩ησιάν.* Ald.^{2} cf. (de fluv. 2, 3. 12, 4. 24, 1) Rohde Gr. Rom. 80^5 sqq. P.-W. VIII 823 sqq. **23**—p. 27, 1 *ὡς — πόλις* om. *ΦΣ*g **23** [*δ'*] Stgm.

ἐγγὺς ἦν τοῦ πορθεῖσθαι ἡ πόλις· ⟨ὁ δὲ⟩ μετὰ τὴν ἅλωσιν ἀπέκτεινε τὸν παῖδα, ὡς ἂν κερδήσῃ τὸν χρυσόν. Ἑκάβη δ' ἐπὶ τοὺς τόπους παραγενομένη καὶ σοφισαμένη ὡς χρυσὸν δώσουσα ἅμα ταῖς αἰχμαλωτίσι ταῖς χερσὶν ἐξετύφλωσεν· ὡς Εὐριπίδης ὁ τραγῳδοποιός.

24 B. *ANNIBA Καμπανοὺς λεηλατοῦντος Λούκιος Οὔμβριος τὸν υἱὸν Ῥούστι⟨κ⟩ον μετὰ χρημάτων ἐξέθετο πρὸς Οὐαλέριον Γέστιον ὄντα γαμβρόν. ὁ δὲ νενίκηκεν. ἀκούσας δ' ὁ Καμπανὸς φιλαργυρίᾳ παρέβη τὰ δίκαια* E *τῆς φύσεως τὸν παῖδα φονεύσας. ὁ δὲ Οὔμβριος διὰ τῆς ἀγροικίας πορευόμενος καὶ τῷ σώματι τοῦ παιδὸς ἐντυχὼν ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν γαμβρὸν ὡς δείξων θησαυρούς· λεθόντα δ' ἐτύφλωσε καὶ ἐσταύρωσεν· ὡς Ἀριστείδης ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 321).

25 A. *ΦΩΚΟΥ ὄντος ἐκ Ψαμάθης Αἰακῷ καὶ στεργομένου Τελαμὼν ἦγεν ἐπὶ θήραν· καὶ συὸς ἐπιφανέντος κατὰ τοῦ μισουμένου ἐπαφῆκε τὸ δόρυ καὶ ἐφόνευσεν. ὁ δὲ πατὴρ ἐφυγάδευσεν· ὡς Δωρόθεος ἐν πρώτῳ Μεταμορφώσεων* (Script. rer. Alex. ed. M. 156, 4).

25 B. *ΓΑΙΟΣ Μάξιμος ἔχων υἱοὺς Σίμιλιν καὶ*

---

6 Westermann Myth. gr. 347, 20 et eiusdem Paradox. gr. p. 221, 25 cum praef. p. XLII **15** Apollod. III 12, 6, 11 Anton. Lib. 38 al.

---

1 ⟨*ὁ δὲ*⟩ Uhde Rh. M. 75 (1926), 230 *μετὰ δὲ τ. ἅλ. Σ*g *δὲ* om. *Π μετὰ δὲ τὸ ἁλῶναι τὴν πόλιν Φ* ⟨*ὃς*⟩ *μ. τ. ἅλ.* Po. **3** *δ' ἐπὶ — σοφισ.*] *δὲ προσκαλεσαμένη Φ* **4** *ταῖς Π οἰκείαις Φ χερσ.*] *κερκίσιν* Musgrav. **5** *ὡς* om. *Π* *ὁ τραγ.* om. *Φ* **6—13** paulo brevius *Σ*g **7** *οὔμβριος* anon. West. *θύμβρις Φ θρύμβρις Π θούβις Σ*g *ῥούστικον* anon. West. *ῥούστιον ΦΠ ῥουστίκιον Σ*g (om. c) *ἐξέθετο Φ ἔθετο Π παρέθετο Σ*g **8** *γέστιον Ω οὐεστῖνον* anon. West. (*οὐιστ.* codd.) **10** *θυμβ.* **O** *ἰμβρίκιος* v a *ἰαμβρίκιος* z*Π*[2] **12** *ἔπεμψ. ἐπὶ ΠΣ*g *μετεκαλέσατο Φ δείξων αὐτῷ Φ* **18/19** *ὡς ἀριστοκλῆς ἐν γ' ἰταλικῶν* Angel. errore ex fine fab. 25 B **20—**p. 28, 5 coartatum *Σ*g **20** *σίμιλιν* z *σιμέλην* v*Σ*g *σιμίλιον Π*

F *Ῥῆσον (τοῦτον ἐγέννησεν ἐξ Ἀμερίας) ⟨****⟩ κόνων ὁ Ῥῆσος οὗτος ἐν κυνηγεσίῳ ἀπέκτεινε τὸν ἀδελφὸν καὶ ὑποστρέψας τὸ σύμπτωμα τύχης εἶπεν οὐ κρίσεως γεγονέναι. ὁ δὲ γνοὺς τἀληθὲς ἐφυγάδευσεν· ὡς Ἀριστοκλῆς ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 329). |

312 **26 A.** *ΑΡΗΣ Ἀλθαίᾳ συνῆλθε καὶ Μελέαγρον ποιήσας *** ὡς Εὐριπίδης ἐν Μελεάγρῳ* (fr. 515—537).

26 B. *ΣΕΠΤΙΜΙΟΣ Μάρκελλος γήμας Σιλουίαν τὰ πολλὰ κυνηγίῳ προσέκειτο· τὴν δὲ νεόνυμφον ἐν σχήματι ποιμένος Ἄρης βιασάμενος ἐγκύμονα ἐποίησε καὶ ὡμολόγησεν ὅστις ἦν καὶ δόρυ ἔδωκε, τὴν γένεσιν τοῦ μέλλοντος τίκτεσθαι φάσκων ἐν αὐτῷ ἀποκεῖσθαι. ἀπεκύησεν οὖν Σεπτίμιον Τουσκῖνον. Μάμερκος δ' ὑπὲρ εὐκαρπίας θύων θεοῖς μόνης ἠμέλησε Δήμητρος. ἡ δὲ κάπρον ἔπεμψε. συναθροίσας δὲ πολλοὺς ⟨ὁ Του⟩σκῖνος κυνηγέτας ἀνεῖλε*
B *καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ δέρος τῇ κατηγγυημένῃ γυναικὶ κατεχώρησε. Σκυμβράτης δὲ καὶ Μουθίας οἱ μητράδελφοι περιείλοντο τῆς κόρης. ἀγανακτήσας δ' ἀνεῖλε τοὺς συγγενεῖς· ἡ δὲ μήτηρ τὸ δόρυ κατέκαυσεν· ὡς Μένυλλος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 452).

27 A. *ΤΕΛΑΜΩΝ ὁ Αἰακοῦ καὶ Ἐνδηίδος ἐλθὼν εἰς Εὔβοιαν καὶ *** νυκτὸς ἔφυγεν. ὁ δὲ πατὴρ αἰσθόμενος*

---

6 Apollod. I 8, 2, 1—3. 6. 7. 3, 1 (65. 66. 70. 71 **Wgn.**) Sch. 94/95
21 Apollod. III 12, 6, 7. 7, 1. 2 cf. Tümpel P.-W. VI 438 Sch. 96

---

1 lacuna post *ἀμερίας* statuenda hoc fere modo expleri potest: ⟨*πολὺ προὐτίμα τὸν Σίμιλιν· ἀγανακτήσας δ' ἐπὶ τούτῳ δίχα δια*⟩ Na. **7** lac. 24 fere litt. in E **8** *μάρκ.* **Ω** sed inter se pugnant hic *μάρκ.* et *μάμερκ.* v. **13**; itaque aut hic *μάμερκος* aut infra *μάρκελλος* scribendum est Sch. 95 **11** *γένεσιν* **Ω** *τήρησιν* Sch. **12/13** *ἀπεκ. — τουσκ.* Na. *ἀπέκτεινε γοῦν σεπτίμιος τουσκῖνον* **Ω** *ἀπεκάλεσε γοῦν σ . . . ος τ . . . ον* Sch. *ἀπέκτεινεν οὖν σ . . . ον τ . . . ος* K. **14** *θεοῖς* om. Φ **15** *πολλοὺς*] *ὅλους* ΦF*α* ⟨*ὁ του*⟩*σκῖνος* Sch. *ἐκεῖνος* **Ω** **17** *σκυμβράτης* AΠ[2] *σκιμβράτης* F*α* *σκιμβράτος* Φ *θυμβρώτης* Na. *μουθίας* **Ω** *μούκιος*? Na. **19** *μένυλος* FΠ **22** *καὶ* | lac. 75 fere litt. | *νυκτὸς ἔφ.* E lacunam falso loco ut videtur a Duebn. et Bernard. indicatam recte fere

καὶ τῶν πολιτῶν τινα ὑποπτεύσας ἔδωκε τὴν κόρην καταποντωθῆναί τινι τῶν δορυφόρων. ὁ δ' ἐλεήσας ἀπημπόλησε· προσσχούσης δὲ τῆς νεὼς Σαλαμῖνι Τελαμὼν ὠνήσατο· ἡ δ' ἔτεκεν Αἴαντα· ὡς Ἀρητάδης Κνίδιος ἐν δευτέρῳ Νησιωτικῶν (FHGr. IV 316).

27 B. *ΛΟΥΚΙΟΣ Τρώσκιος θυγατέρα εἶχε Φλωρεντίαν* C
ἀπὸ τῆς Πατρίδος· ταύτην ἔφθειρε Καλπούρνιος Ῥωμαῖος. ὁ δὲ παρέδωκε τὴν κόρην καταποντίσαι· ἐλεηθεῖσα δ' ὑπὸ τοῦ δορυφόρου πιπράσκεται· κατὰ τύχην τῆς νεὼς προσσχούσης εἰς Ἰταλίαν, Καλπούρνιος ὠνήσατο καὶ ἐποιήσατο ἐξ αὐτῆς ⟨Μάρ⟩κον Τροῦσκον· ὡς * *

28 A a. *ΑΙΟΛΟΣ τῶν κατὰ Τυρρηνίαν βασιλεὺς ἔσχεν ἐξ Ἀμφιθέας θυγατέρας ἓξ καὶ ἴσους ἄρρενας· Μακαρεὺς δ' ὁ νεώτατος ἔρωτι ἔφθειρε μίαν, ἡ δὲ παιδίον ἐκύησεν. †ἐμπεσοῦσα δὲ καὶ ξίφους πεμφθέντος ὑπὸ τοῦ*
πατρός, ἄνομον κρίνασα ἑαυτὴν διεχρήσατο· ὁμοίως δὲ D
καὶ ὁ Μακαρεύς· ὡς Σώστρατος ἐν δευτέρᾳ Τυρρηνικῶν (FHGr. IV 504).

28 A b. Stob. IV 20 b. 72 (IV 472 H.)

Σωστράτου ἐν δευτέρῳ Τυρρηνικῶν.

Αἴ. . . . βασ. τόπων ἔσχ. . . . ἓξ καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἀρρένων παίδων; ὧν ὁ πρεσβύτατος Μακ. Κανάκης τῆς ἀδελφῆς ἐρασθεὶς ἐβιάσατο τὴν προειρημένην. Αἴ. δὲ περὶ τούτων μαθὼν τῇ

---

12 Eurip. Aeol. frg. 14—42 Ovid. Her. XI cf. Scherling P.-W. X 1853 Rohde Gr. R. 101, 2 Sch. 44

---

explet Mez. ad Ovid. Epist. I p. 246 versionem lat. Stephani et Xylandri secutus: *ἐλθὼν εἰς ⟨Μέγαρα διέφθειρε τὴν Ἀλκαθόου⟩ Ἐριβοίαν καὶ ν. ἔφ.*

7 *ἀπὸ τ. πατρ.* om. *Φ* *τῆς* partem nominis fuisse putat Po. **8** *ὑπὸ*] *παρὰ Φ* **11** *⟨μάρ⟩κον τροῦσκον* Na. *κόντρουσκον* FΠ *υἱὸν σκουροῦσκον Φ* *ὡς* E om. *O* post *ὡς* lac. 25 fere litt. indic. E **12** *βασιλέων* c *βασιλεύων* g **13** *ἓξ*] *τρεῖς Φ* **14** *ἔρωτι* om. *Σ*g **15** *ἐμπεσοῦσα* ΦFΠ *ἐκπεσοῦσα* Papabas. *τεκοῦσα* Wy. *ἐκτεκοῦσα* Ku. *ἔμπαις οὖσα* Mich. *ἐμπεσ. δ' ⟨εἰς ὑποψίαν⟩* Po. **15/16** *ἐμπεσ. — κρίνασα*] *καὶ τοῦ πατρὸς ξίφος πέμψαντος παρὰ νόμον κρ. Σ* idem, sed *παρὰ νόμον κρ.* om. g **16** *ἄνομον*] *ὃ νόμον* Mueller *κρίνουσα* ΦF

θυγατρὶ ξίφος ἔπεμψεν· ἡ δὲ ὡς νόμον δεξαμένη τὸν σίδηρον αὑτὴν ἀνεῖλε. Μακ. δὲ τὸν γεννήσαντα προεξιλεωσάμενος ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον· εὑρὼν δὲ τὴν ἀγαπωμένην αἱμορραγοῦσαν τῷ αὐτῷ ξίφει τὸν βίον περιέγραψε.

28 B. *ΠΑΠΙΡΙΟΣ Οὐόλουκερ γήμας Ἰουλίαν Ποῦλχραν ἔσχεν ἓξ θυγατέρας καὶ ἴσους ἄρρενας. τούτων ὁ πρεσβύτατος Παπίριος Ῥωμᾶνος τῆς ἀδελφῆς ἐρασθεὶς Κανουλ⟨η⟩ίας ἔγκυον ἐποίησε. μαθὼν δ' ὁ πατὴρ τῇ θυγατρὶ ξίφος ἔπεμψεν· ἡ δ' ἑαυτὴν ἀνεῖλε· τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὁ Ῥωμᾶνος ἔπραξεν· ὡς Χρύσιππος ἐν τῷ πρώτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 362).

29 A a. *ΑΡΙΣΤΩΝΥΜΟΣ Ἐφέσιος υἱὸς Δημοστράτου ἐμίσει γυναῖκας, ὄνῳ δ' ἐμίσγετο· ἡ δὲ κατὰ*
E *χρόνον ἔτεκε κόρην εὐειδεστάτην Ὀνόσκελιν τοὔνομα· ὡς Ἀριστοκλῆς ἐν δευτέρᾳ Παραδόξων* (FHGr. IV 330).

29 A b. Stob. IV 20 b. 74 (IV 473 H.) = Apost. XII 91 b = Ars. 385 W.

Ἀριστοκλέους ἐν β' Παραδόξων.

⟨Ἀρ.⟩ Ἐφ. τῷ γένει νεανίας τῶν ἐπισήμων, υἱ. Δημ., ταῖς δ' ἀληθείαις Ἄρεως· οὗτος τὸ θῆλυ μισῶν γένος νυκτὸς βαθείας εἰς τὰς πατρῴας ἔτρεχεν ἀγέλας καὶ ὄνῳ συνεγένετο θηλείᾳ. ἡ δ' ἔγκυος γενομένη ἔτ. κόρ. εὐ. Ὀνοσκελίαν τοὔν., τὴν προσηγορίαν λαβοῦσαν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος.

29 B. *ΦΟΥΛΟΥΙΟΣ Στέλλος μισῶν γυναῖκας ἵππῳ συνεμίσγετο· ἡ δὲ κατὰ χρόνον ἔτεκε κόρην εὔμορφον καὶ ὠνόμασεν Ἔποναν· ἔστι δὲ θεὸς πρόνοιαν ποιουμένη*

---

12 cf. Waser P.-W. V 2540 sqq. Hch. 13 Sch. 47 cf. de fluv. 23, 4

---

5 *παπείριος* ΦF[1] *Οὐόλ.* Am. *τόλουκερ* ΦFΠ *τούλουκερ* Σg 5/6 *ποῦλχραν* Ald. *ἀπόλχραν* ΦFΠ om. Σg 6 *τοὺς ἴσους* ΦFΠ 7 *παπείριος* ΦF[1] om. Σg 8 *κανουλίας* Ω corr. Na. 9 *τὸ αὐτὸ* FΠ *ταὐτὸν* Φ *αὐτὸ* om. Σg 12 *ἀρίστων ἀριστώνυμος* zFΠ 15 *ἀριστοκλῆς* Westermann Paradox. gr. praef. XXIV *ἀριστοτέλης* Ω 24—p. 31, 1 brevius Σg 24 *στέλλος* FΠ *τέλξ* v *τέλοξ* z *τέλλος* Σg 25 *εὔμορφ.*] *εὐειδῆ* Σg 26 *θεὸς* za[2]n *θεοῖς* O *ποιουμένην ἵππον* FΠ

ἵππων· ὡς Ἀγησίλαος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν (FHGr. IV 292).

30 A. *ΣΑΡΔΙΑΝΟΙ* πρὸς Σμυρναίους πόλεμον ἔχοντες περὶ τὰ τείχη ἐστρατοπεδεύσαντο καὶ διὰ πρέσβεων ἔπεμψαν μὴ πρότερον ἀναχωρῆσαι, ἐὰν μὴ τὰς γυναῖκας συνελθεῖν αὐτοῖς συγχωρήσωσι. τῶν δὲ Σμυρναίων διὰ τὴν ἀνάγκην μελλόντων πάσχειν κακῶς, θεραπαινὶς ἦν μία τῶν εὐσχημόνων, ἣ προσδραμοῦσα ἔφη τῷ δεσπότῃ F Φιλάρχῳ δεῖν τὰς θεραπαίνας κοσμήσαντας ἀντ' ἐλευθέρων πέμπειν. ὃ δὴ καὶ ἔδρασαν. οἱ δὲ κοπωθέντες ὑπὸ τῶν θεραπαινῶν ἑάλωσαν. ὅθεν καὶ νῦν παρὰ Σμυρναίοις ἑορτὴ λέγεται Ἐλευθέρια, | ἐν ᾗ αἱ δοῦλαι τὸν κόσμον τῶν **313** ἐλευθέρων φοροῦσιν· ὡς Δοσίθεος ἐν τρίτῳ Λυδιακῶν (FHGr. IV 401).

30 B. *ΑΤΕΠΟΜΑΡΟΣ* Γάλλων βασιλεὺς Ῥωμαίοις πολεμῶν ἔφη μὴ πρότερον ἀναχωρῆσαι, ἐὰν μὴ τὰς γυναῖκας εἰς συνουσίαν ἐκδῶσι. τῶν δὲ διὰ συμβουλὴν θεραπαινίδων πεμψάντων τὰς δούλας κοπωθέντες οἱ βάρβαροι τῇ ἀλήκτῳ συνουσίᾳ ὑπνώθησαν. ἡ δὲ Ῥητᾶνα (αὕτη γὰρ ἦν ἡ τοῦτο συμβουλεύσασα) ἀγρίας ἐπιλαβομένη συκῆς ἀναβαίνει εἰς τὸ τεῖχος καὶ μηνύει τοῖς ὑπάτοις· οἱ δ' ἐπελθόντες ἐνίκησαν. ἀφ' οὗ καὶ ἑορτὴ θεραπαινῶν καλεῖται· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν πρώτῃ Ἰταλικῶν (FHGr. IV 320).

---

12 cf. 245 b. f Halliday On Herod. VI 83 and the Hybristika. Ann. of the Brit. School at Athens. XVI 1910 p. 218 **15** de Atepomari nomine cf. de fluv. 6, 4 **15—24** v. Rom. 29 Cam. 33 Polyaen. VIII 30 Macr. Sat. I 11, 36—40 de Iunone Caprotina cf. Thulin P.-W. X 1117, 5

---

4 διὰ πρ.] διαπρεσβεύοντες Σg **6** συνελθεῖν αὐτοῖς om. Φ **7** πάσχ. κακ.] πράττειν τὸ ἐπίταγμα Σg **8** μία τις τῶν (om. ἦν) Σg ἣ om. Σg **9** φιλάρχῳ om. Σg δεῖν ΦΣg δεῖ Π **15—23** sententias trp. et abbrev. Σg **18** καὶ κοπ. FΠ **19** ἀλήπτῳ ΦFαA[1] ὑπν.] ὕπνῳ κατεσχέθησαν Σg **19** ἀριτάνα Jg ἀριπάνα c **20** ἡ ante τοῦτο Σg om. ΦFΠ τοῦτο om. vF[1] **21** ἀνέβη Σg ὑπάτοις τὸ συμβάν· Σg

B **31 A.** *ΑΘΗΝΑΙΩΝ πόλεμον ἐχόντων πρὸς Εὔμολπον καὶ τῆς εὐθηνίας μὴ ἐπαρκούσης Πύρανδρος ταμίας τῶν δημοσίων ὑπεσπάσατο τὸ μέτρον, φειδωλῶς χρώμενος· οἱ δ' ἐγχώριοι ὡς προδότην ὑποπτεύσαντες λιθόλευστον ἐποίησαν· ὡς Καλλισθένης ἐν τρίτῳ Θρᾳκικῶν* (Script. rer. Alex. ed. M. 30, 44).

31 B. *ῬΩΜΑΙΩΝ πρὸς Γάλλους πολεμούντων καὶ τῆς εὐθηνίας μὴ ἀρκούσης Κίννας τοῦ δήμου τὸ σιτόμετρον ὑπέσπασε· Ῥωμαῖοι δ' ὡς ἀντιποιούμενον αὐτὸν τῆς βασιλείας λιθόλευστον ἐποίησαν· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 322).

32 A. *ΕΝ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ Πεισίστρατος* C *Ὀρχομένιος τοὺς μὲν εὐγενεῖς ἐμίσει, τοὺς δ' εὐτελεῖς ἐφίλει. ἐβουλεύσαντο δ' οἱ ἐν τῇ βουλῇ φονεῦσαι καὶ διακόψαντες αὐτὸν εἰς τοὺς κόλπους ἔβαλον καὶ τὴν γῆν ἔξυσαν. ὁ δὲ δημότης ὄχλος ὑπόνοιαν λαβὼν ἔδραμεν εἰς τὴν βουλήν. ὁ δὲ νεώτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως Τλησίμαχος εἰδὼς τὴν συνωμοσίαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπέσπασε τὸν ὄχλον, εἰπὼν ἑωρακέναι τὸν πατέρα μεθ' ὁρμῆς εἰς τὸ Πισαῖον ὄρος φέρεσθαι, μείζονα μορφὴν ἀνθρώπου κεκτημένον. καὶ οὕτως ἠπατήθη ὁ ὄχλος· ὡς Θεόφιλος ἐν δευτέρῳ Πελοποννησιακῶν* (FHGr. IV 515).

32 B. *ΔΙΑ τοὺς ἀστυγείτονας πολέμους ἡ σύγκλητος* D *τῶν Ῥωμαίων τοῦ δήμου τὸ σιτόμετρον ἦρε· Ῥωμύλος δ' ὁ βασιλεὺς βαρέως ἐνεγκὼν τῷ δήμῳ ἀπέδωκε· πολλοὺς*

---

1 cf. 310 d Isocr. Panegyr. 68 Panath. 193 schol. Eur. Phoen. 861 **23** v. Rom. 28 Num. 2 al. cf. Schwegler R. G. I 384. 535—537 Münzer P.-W. X 112 nr. 33

---

2 *πύρρανδ.* Φ *χρύσανδ.* Σg **3** *δημοσίων* Ω *δημοτῶν* Ku. **10** *μιλήσιος* ΦF om. **O** **12**—p. 33, **7** paulum transform. et coart. Σg **12** *ἐν — πολ.* om. Σg **15** *καὶ τ. γ. ἔξυσαν* ΦFΠ *ἐξέβαλον τὸ σῶμα ἀφανὲς ποιήσαντες* Σg **16/17** *ἔδρ. — βουλὴν* ΦFΠ *ἔδρ. στασιάζων κατὰ τῆς βουλῆς* Σg **17** *νεώτατος* Σg **17—19** *τλησ. παύει τὴν στάσιν εἰπὼν* Σg **20** *φερόμενον* Σg **21** *οὕτ. ὁ ὄχλος ἀπατηθεὶς ἀπέστη τοῦ στασιάζειν* Σg

δὲ τῶν μειζόνων ἐκόλαζεν. οἱ δὲ φονεύσαντες αὐτὸν ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῇ καὶ διακόψαντες εἰς τοὺς κόλπους ἔβαλον. Ῥωμαῖοι δὲ μετὰ πυρὸς εἰς τὴν σύγκλητον ἔδραμον. Αἴλιος δὲ Πρᾶος τῶν ἐπισήμων ἀνὴρ εἶπε τὸν Ῥωμύλον ἐν ὄρει ἑωρακέναι μείζονα παντὸς ἀνθρώπου θεὸν γεγενῆσθαι. Ῥωμαῖοι δὲ πιστεύσαντες ἀνεχώρησαν· ὡς Ἀριστόβουλος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν (FHGr. IV 329. Jac. I 54 F 1 C p. 533).

33 A. *ΠΕΛΟΨ Ταντάλου καὶ Εὐρυανάσσης γήμας Ἱπποδάμειαν ἔσχεν Ἀτρέα καὶ Θυέστην· ἐκ δὲ Δαναΐδος νύμφης Χρύσιππον, ὃν πλέον τῶν γνησίων ἔστερξε. Λάιος* E *δ' ὁ Θηβαῖος ἐπιθυμήσας ἥρπασεν αὐτόν. καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ Θυέστου καὶ Ἀτρέως ἐλέους ἔτυχε παρὰ Πέλοπος διὰ τὸν ἔρωτα. Ἱπποδάμεια δ' ἀνέπειθεν Ἀτρέα καὶ Θυέστην ἀναιρεῖν αὐτόν, εἰδυῖα ἔσεσθαι ἔφεδρον βασιλείας. τῶν δ' ἀρνησαμένων αὐτὴ τῷ μύσει τὰς χεῖρας ἔχρισε. νυκτὸς γὰρ βαθείας κοιμωμένου Λαΐου τὸ ξίφος ἑλκύσασα καὶ τρώσασα τὸν Χρύσιππον ἐγκαταπήγνυσι τὸ ξίφος. ὑπονοηθεὶς δ' ὁ Λάιος διὰ τὸ ξίφος ῥύεται ὑπὸ ἡμιθνῆτος τοῦ Χρυσίππου τὴν ἀλήθειαν ὁμολογήσαντος· ὁ δὲ θάψας τὴν Ἱπποδάμειαν ἐξώρισεν· ὡς Δοσίθεος ἐν Πελοπίδαις* (FHGr. IV 402).

---

9 Eurip. Chrysippi frg. (N[2] 836—841)

---

2 *διακόψ.* Bern. *κόψ.* ΦFΠ *κατακόψασα* (scil. *ἡ σύγκλητος*) *διὰ τῶν κόλπων ἔβ.* Σg **4—7** post *ἔδρ.* pergit Σg: *ἀνὴρ δέ τις τῶν ἐπιφανῶν καὶ πράων* ('fuitne in primaria narratione *πατρικίων*'? Po.) *καὶ Ῥωμύλου φίλων ἐξ ἀγροῦ κατιὼν εἰπὼν ἑωρακέναι τὸν βασιλέα ἐν τῷ ὄρει κρείττονα γενόμενον ἀνθρώπου καὶ ἀπιόντα ἔπεισε τὸν δῆμον καὶ τὴν στάσιν ἔλυσεν* **4** *αἴλιος* Wy. *αἴτιος* ΦFΠ (om. Σg) *ἰούλιος* Mez. *πρᾶος* ΦFΠ *πρόκλος* Guarin. Am. **6** ⟨*καὶ*⟩ *θεὸν* Na. [*θεὸν*] Papabas. **12** *αὐτὸν. καὶ* om. Φ pergit *συλλ. δὲ* **14** *διὰ τ. ἔρ.* om. Σg **15** *ἀναιρ.*] *ἀνελεῖν* Φ *αὐτὸν* ΦFΠ *τὸν χρύσιππον* Σg *εἰδ.*] *ἰδοῦσα* Φ *ἔσεσθαι αὐτὸν* Σg *τῆς βασιλ.* Σg **16** *μίσει* ΦF *ἔχρησε* FΠ **18** *τὸ ξίφος* om. Σg **20** *ὁ δὲ πέλοψ τὸν παῖδα θάψας* Σg

F **33 B.** *ΟΥΙΒΙΟΣ Πολίαξ γήμας Νουκερίαν ἔσχε δύο παῖδας ἐκ ταύτης. ἔσχε δὲ καὶ ἐξ ἀπελευθέρας κάλλει περίβλεπτον Φίρμον, ὃν τῶν γνησίων μᾶλλον ἔστεργε. ἡ δὲ Νουκερία πρὸς τὸν πρόγονον μισοπονήρως διακειμένη τοὺς παῖδας ἀνέπειθεν φονεύειν. τῶν δ' εὐσεβῶς ἀνανευσάντων αὐτὴ τὸν φόνον ἐνήργησε νυκτὸς τοῦ σωματοφύ-*
314 *λακος τὸ ξίφος ἑλκύσασα ⟨καὶ⟩ καιρίως ἔτρωσε τὸν κοιμώμενον, ἐγκαταλιποῦσα τὸ ξίφος. τοῦ δὲ σωματοφύλακος ὑποπτευθέντος ὁ παῖς τὴν ἀλήθειαν λέγει. ὁ δὲ τοῦτον θάψας τὴν γυναῖκα ἐφυγάδευσεν· ὡς Δοσίθεος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 401).

34 A a. *ΘΗΣΕΥΣ *** ταῖς ⟨δ'⟩ ἀληθείαις παῖς Ποσειδῶνος, ἔχων δ' ἐξ Ἱππολύτης Ἀμαζόνος Ἱππόλυτον, ἐπέγημε μητρυιὰν Φαίδραν τὴν Μίνωος, ἥτις τοῦ προγόνου εἰς ἐπιθυμίαν ἐμπεσοῦσα τὴν τροφὸν ἔπεμψεν. ὁ δὲ καταλείψας Ἀθήνας καὶ εἰς Τροιζῆνα παραγενόμενος κυνηγεσίαις προσανέκειτο. τῆς δὲ προαιρέσεως ἡ ἀσελγὴς*
B *ἀποτυχοῦσα ψευδεῖς κατὰ τοῦ σώφρονος ἐπιστολὰς ἐχάραξε καὶ βρόχῳ τὸ ζῆν ἀνήρτησε. Θησεὺς δὲ πιστεύσας ᾐτήσατο παρὰ Ποσειδῶνος ἀπολέσθαι τὸν Ἱππόλυτον, ἐκ τῶν τριῶν εὐχῶν ἃς εἶχε παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ παρ' αἰγιαλὸν*

---

12 cf. Sch. 50 de fluv. 3, 1

1—11 nominibus praeter Firmum omissis textum libere transform. Σg **1** *οὐίβιος* Na. *ἤβιος* ΦF *ἤβιος* Π *πολίαξ* (ex *πολία(ρ)χος* cf. meddeix) Na. *τολίειξ* ΦFΠ **4** *ἡ δὲ νουκ.* n om. in lac. 13—17 litt. Φ om. sine lac. FαA[1] *νουκερία δὲ* A[2] mg. Π[2] **5** *φονεύειν* Φ om. FΠ *αὐτὸν ἀναιρεῖν* Steph. *φίρμον ἡ μητρυιὰ ἀνελεῖν τοὺς οἰκείους παῖδας ἐπιτάσσουσα ἐπεὶ οὐκ ἔπειθεν αὐτούς, αὐτὴ τ. φόν. τοῦ φίρμον τῷ τοῦ σωματοφύλ. διεπράξατο ξίφει.* Σg **7** ⟨*καὶ*⟩ Po. **9** *ὑποπτεύσαντος* ΦF[1] **12** lac. et ⟨*δ'*⟩ add. Na. *ταῖς ἀλ. παῖς*] *ὁ* Σg **13** *δ'* om. Σg **15** *εἰς ἐπ. ἐμπ.*] *ἐρασθεῖσα* Φ post *ἔπεμψε* add. *κατασκευάζουσαν τὰ τοῦ ἔρωτος* Σg **16** *καὶ* om. vΣg **16/17** *κυνηγίοις* Σg **17** *προσαν.*] *προσεῖχεν* Φ **17/18** *τῆς — ἀπ.*] *ἡ δὲ ἀπ.* Φ **19** *ἀνήρτησε* Ω *ἀπήρτισε* Sch. **21** *ἐκ τῶν — αὐτοῦ* om. Σg

ἐπὶ ἅρματος τυχόντι ταῦρον ἔπεμψε καὶ ἐπτόησε τοὺς ἵππους, οἳ συνέτριψαν τὸν Ἱππόλυτον.

34 Ab. Stob. IV 20b, 75 (IV 474 H.)

Ζωπύρου ἐν γ' Θησεΐδος.

Θησ., Αἰγέως κ. Αἴθρας παῖς, ταῖς δ' ἀλ. . . . ἐπέγημεν αὐτῷ μητρ. Φ. τ. Μίν. θυγατέρα καὶ Πασιφάης. αὕτη τοῦ προγ. . . . τροφ. αὐτῷ περὶ συνόδων ἀπέστειλεν· ὁ δ' ὡς κατέλιπε τὰς Ἀθήνας κυνηγίαις προσευκαίρει. τῆς δὲ προαιρ. . . . ἐχάρ. καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐρώτων βρ. τὸν βίον περιέγραψε. Θησ. δ' ἐκ Θηβῶν ὑποστρέψας καὶ τὰς διαβολὰς ἀναγνοὺς ἐκ τ. τρ. εὐχ. ἃ. εἰ. παρὰ Ποσειδῶνος μίαν εἰς τὸν υἱὸν ἐδαπάνησεν· ἐαριζομένου δὲ τοῦ Ἱππολύτου παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης ταῦρος ἐπιφανεὶς ἐπτοίησε τοὺς ἵππους, οἵτινες ἀνατρέψαντες τὸ ἅρμα καὶ σύροντες τὸν δεσπότην ἀπέκτειναν.

34 B. *ΚΟΜΜΙΝΙΟΣ Σουπέρ⟨στης⟩ Λαυρεντῖνος ἔχων υἱὸν ἐξ Ἐγερίας νύμφης Κομμίνιον ἐπήγαγε μητρυιὰν †Γινδίκαν· ἥτις ἐρασθεῖσα τοῦ προγόνου καὶ ἀποτυχοῦσα βρόχῳ κατέστρεψε τὸν βίον, ἐπιστολὰς καταλείψασα ψευδεῖς. ὁ δὲ Κομμίνιος ἀναγνοὺς τὰ ἐγκλήματα καὶ τῷ ζήλῳ πιστεύσας ἐπεκαλέσατο τὸν Ποσειδῶνα. ὁ δὲ τῷ* C
παιδὶ ἐπὶ ἅρματος ὀχουμένῳ ταῦρον ἔδειξε, καὶ οἱ ἵπποι τὸν νέον σύραντες ἀπώλεσαν· ὡς Δοσίθεος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν (FHGr. IV 400).

35 A a. *ΛΟΙΜΟΥ κατασχόντος Λακεδαίμονα ἔχρησεν ὁ θεὸς παύσασθαι, ἐὰν παρθένον εὐγενῆ κατ' ἔτος θύωσιν.*

---

24 Tzetz. schol. Lyc. 132. 183 (II 63. 92 Scheer) Lyc. 102 (*ἄνυμφος πόρτις*) Sch. 62—71

---

15. 19 *κομμῖνος* Σg **15** *σουπέρ⟨στης⟩* Na. nomen fictum ex Postumo, cf. Postumus Cominius P.-W. IV 608, 16 *σοῦπερ* Ω Suber Münzer P.-W. IV 610, 23 **16** *αἰγειρίας* Σg **17** *γενδίκαν* Φ *γινδίκαν* Jg *γνιδίκαν* Sc *γιδίκαν* FΠ *οὐινδικ⟨ί⟩αν*? Na. cf. 17, 2 *γαλ.* i. e. *οὐαλ.* 30, 5 *τολ.* i. e. *οὐολ.* Vindicius ap. Liv. II 5 **19** post *ἀναγνοὺς* perg. Σg: *ἐπίστευσε τὰ ἐγκλ. καὶ τὸν Ποσ. ἐπεκαλ. καὶ ὁ ταῦρος πάλιν καὶ τὸ ἅρμα καὶ ὁ νέος παρανόμως ἀπολλύμενος.* en vestigia excerptoris socordis **21** *οἱ* om. Fα[1] **24/25** *ἔχρ ὁ θ.*] *χρησμὸς ἐδόθη* Σg **25** *εὐγ. παρθ.* Σg *κατὰ τὸ ἔθος* Φ *καταθύσωσιν* (om. *ἔτος*) Σg *θύωσιν* Bern. *θύσωσιν* ΦFΠ

Ἑλένης δέ ποτε κληρωθείσης καὶ προαχθείσης κεκοσμημένης ἀετὸς καταπτὰς ἥρπασε τὸ ξίφος καὶ ἐς τὰ βουκόλια κομίσας ἐπὶ δάμαλιν κατέθηκεν· ὅθεν ἀπέσχοντο τῆς παρθενοκτονίας· ὡς Ἀριστόδημος ἐν τρίτῃ μυθικῇ συναγωγῇ (FHGr. M. III 311. FGH Jac. I 22 F 1a K. 498).

35 A b. Lydus de mens. § 147 (p. 165. 166 W.) ordine inverso.

⟨Ὅμοια καὶ⟩ Λακε⟨δαιμ⟩ονίοις γεν⟨έσθ⟩αι λόγος . . . Ἀριστείδης, ὅς ἐν τῇ πε⟨. . . φη⟩σίν· ἡνίκα . . . οὗτος ⟨ὁ λοιμὸς κατεῖχε Λακεδαίμονα, πολ⟩λῶν ἀπολλυμένων ⟨ἔχ⟩ρησεν ὁ Πύθιος ⟨παύσεσθαι τ⟩ὴν νόσον, ἐὰν κατ' ἐνιαυτὸν θεοῖ⟨ς ἀ⟩ποτροπαίοις ἡ⟨βῶσά τις καὶ εὐγενὴς σφ⟩αγιασθῇ παρθένος. τῆς ⟨δὲ⟩ ἀνόμου δεισιδαι⟨μονίας κατὰ π⟩ᾶν φθινόπωρον τελουμένης ⟨συν⟩ έπεσέ ποτε ⟨λαχεῖν⟩ τὴν Ἑλένην, Τυνδά⟨ρε⟩ως δὲ τὴν θυγα⟨τέρα ἐ⟩στεφ⟨αν⟩ω⟨μένην τ⟩οῖς βωμοῖς προσή⟨γα⟩γε· καταρχομένου δὲ αὐ⟨τοῦ⟩ τῆς ἀνό⟨μου θυ⟩σίας, ἀετὸς καταπτὰς ἥρπασε τοῦ βασι⟨λέ⟩ως τὸ ξίφος ⟨καὶ παρ⟩ά τινα λευκὴν δάμαλιν ἀφῆκεν. οἱ δὲ δορυφόροι κατό⟨πιν ἀκο⟩λουθήσαντες καὶ αὐτόπται γενόμενοι τοῦ συμβάντος ⟨τὴ⟩ν βοῦν πρὸς Τυνδάρεων ἤγαγον· ὁ δὲ θαυμ⟨άσ⟩ας τὴν πρόνοιαν ⟨τῆ⟩ς μὲν ἀνθρωπο⟨κτόν⟩ου συνηθείας ἐπαύσατο, τὴν δὲ δά⟨μαλι⟩ν θύσας τοῦ λοιμι⟨κοῦ⟩ π⟨άθ⟩ους ἀπηλλάττετο.

D **35 B a.** *ΛΟΙΜΟΥ κατασχόντος Φαλερίους καὶ φθορᾶς γενομένης χρησμὸς ἐδόθη λωφῆσαι τὸ δεινόν, ἐὰν παρθένον τῇ Ἥρᾳ θύωσιν κατ' ἐνιαυτόν. ἀεὶ δὲ τῆς δεισιδαιμονίας μενούσης κατὰ κλῆρον καλουμένη Οὐαλερία Λουπέρκα *** †σπασαμένη δὲ τὸ ξίφος ἀετὸς καταπτὰς ἥρπασε καὶ ἐπὶ τῶν ἐμπύρων ἔθηκε ῥάβδον μικρὰν ἔχουσαν σφῦραν, τὸ δὲ ξίφος ἐπέβαλε δαμάλει τινὶ παρὰ τὸν ναὸν βοσκομένῃ. νοήσασα δ' ἡ παρθένος καὶ τὴν βοῦν θύσασα*

---

1 *ποτε* om. Σg *καὶ προσαχθ.* g om. J **2/3** *εἰς τὰ β.* Σ **3** *κατέθετο* z **23**—p. 37, 4 in augustum coacta Σg **23** *φαλ.* Am. *χαλ.* **O** *οὐαλ.* α[2] **25** *θύσωσιν* Φn **26** *μετιούσης* δ *οὐαλ.* Ω *ἰουλία* Tzetz. *λουπ.* Guarin. *τοῦ πέρκα* sive *τουπέρκα* Ω **27** locus corruptus. lac. signif. Po. et hoc fere modo supplendam censet: ⟨*ἔμελλεν αὐτὴν τῇ θεῷ θύειν·*⟩ (*ἤγετο εἰς θυσίαν* add. Duebn.) *σπασαμένη* **O** *-νου* A[2]n *-νης* Po. **30** *καὶ* del. Bern.

καὶ τὴν σφῦραν ἄρασα κατ' οἰκίαν περιῆλθε καὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἠρέμα πλήττουσα διήγειρεν, ἐρρῶσθαι ἑνὶ ἑκάστῳ λέγουσα. ὅθεν καὶ νῦν τὸ μυστήριον τελεῖται· ὡς Ἀριστείδης ἐν ἐννεακαιδεκάτῳ Ἰταλικῶν (FHGr. IV E 322).

35 Bb. Lydus de mens. § 147 (p. 165 W.)

⟨Νοήσασα δὲ ἡ⟩ παρθένος τῆς δαίμονος τὸ φιλάνθρωπον ⟨ἄρασά τε⟩ τὴν ⟨σ⟩φ⟨ῦραν⟩, πᾶσαν κατ' οἰκίαν ⟨περι⟩ῆλθε, καὶ τοὺς ⟨ἀσθ. ἠρ. πλήττ.⟩ διήγειρεν, ὡς ὁ Ῥωμαῖος Βάρρων.

36 A. *ΦΥΛΟΝΟΜΗ Νυκτίμου καὶ Ἀρκαδίας θυγάτηρ ἐκυνήγει σὺν τῇ Ἀρτέμιδι· Ἄρης δ' ἐν σχήματι ποιμένος ἔγκυον ἐποίησεν. ἡ δὲ τεκοῦσα διδύμους παῖδας καὶ φοβουμένη τὸν πατέρα ἔρριψεν εἰς τὸν Ἐρύμανθον. οἱ δὲ κατὰ πρόνοιαν ἀκινδύνως περιφερόμενοι προσηνέχθησαν ἐν κοίλῃ δρυΐ· λύκαινα δ' ἐμφωλεύουσα τοὺς μὲν ἰδίους σκύμνους εἰς τὸν ῥοῦν ἔρριψε, τοῖς δὲ βρέφεσι θηλὴν παρέσχε. Τύλιφος δὲ ποιμὴν αὐτόπτης γενόμενος καὶ ἀναλαβὼν τοὺς παῖδας ὡς ἰδίους ἔθρεψε, τὸν μὲν καλέσας Λύκαστον τὸν δὲ Παρράσιον, τοὺς διαδεξαμένους τὴν βασιλείαν τῶν Ἀρκάδων· ὡς Ζώπυρος Βυζάντιος ἐν* F *τρίτῳ Ἱστορικῶν* (FHGr. M. IV 531).

36 B. *ΑΜΟΥΛΙΟΣ πρὸς Νομίτορα τὸν ἀδελφὸν τυραννικῶς διακείμενος τὸν μὲν υἱὸν Αἴνιτον ἐπὶ κυνηγίᾳ ἀνεῖλε,*

---

4 cf. Preller R. M. I[3] 260 not. 1 P.-W. IV 2373 sqq. X 939 (nr. 577) 10 Lyd. de mens. 150 (p. 168 W.): Ζώπυρος schol. Hom. A 38 Pind. Ol. 6 cf. v. Wilamowitz, Isyllos. Exk. 4 p. 162—185 Sch. 71—74 22 v. Rom. 2—4 mor. 268 f 278 c 320 a—d Lyd. de mens. § 150 (p. 168 W.) cf. Schwegler R. G. I 384 sqq.

---

4 ἐν z om. *O* 11 ἐκυνήγησε *Φ* 12 ἐγκύμονα *Σg* 14 ἀκινδ. περιφ. om. *Σg* ἀκ. διαφερ. *Φ* [ἐν]? Po. sed etiam p. 38, 5 προσην. ἐν τόπῳ 17 τηλίφουτος *Φ* τήλεφος? Na. 19/20 τοὺς — ἀρκ.] οἱ καὶ τὴν βασ. τ. ἀρκ. διεδέξαντο *Σg* 20/21 ἐν τῷ τρ. *ΑΠ*[2] 22—p. 38, 9 multo brevius *Σg* 23 ἐπὶ κ.] ἐν κ. Bern. ἐπὶ κυνηγίας? Po.

τὴν δὲ θυγατέρα Σιλουίαν ἢ Ἰλίαν τῆς Ἥρας ἱέρειαν ἐποιήσατο. ταύτην Ἄρης ἐγκύμονα ποιεῖ· ἡ δ' ἔτεκε διδύμους ὡμολόγησέ τε τῷ τυράννῳ τὴν ἀλήθειαν. ὁ δὲ φοβηθεὶς ἀμφοτέρους κατεπόντισε, βαλὼν παρὰ τὰς ὄχθας
315 *τοῦ Θύμβρεως. | οἱ δὲ προσηνέχθησαν ἐν τόπῳ, ἔνθα λύκαινα ἦν φωλεύουσα νεοτόκος· καὶ τοὺς μὲν σκύμνους ἔρριψε, τὰ δὲ βρέφη ἔτρεφε. Φαῦστος δὲ ποιμὴν αὐτόπτης γενόμενος τοὺς παῖδας ἀνέθρεψε καὶ τὸν μὲν Ῥῶμον τὸν δὲ Ῥωμύλον προσηγόρευσε, τοὺς κτίστας Ῥώμης· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς* (FHGr. M. IV 323).

37 A. *ΜΕΤΑ τὴν Ἰλίου ἅλωσιν Ἀγαμέμνων μετὰ Κασάνδρας ἀνῃρέθη. Ὀρέστης δὲ παρὰ Στροφίῳ ἀνατραφεὶς τοὺς φονεῖς τοῦ πατρὸς ἐτιμωρήσατο· ὡς Πύρανδρος ἐν τετάρτῳ Πελοποννησιακῶν* (FHGr. M. IV 486).

37 B. *ΦΑΒΙΟΣ ΦΑΒΡΙΚΙΑΝΟΣ τοῦ μεγάλου συγγενὴς Φαβίου, πορθήσας Τούξιον μητρόπολιν Σαυνιτῶν,*
B *τὴν παρ' αὐτοῖς τιμωμένην νικηφόρον Ἀφροδίτην ἔπεμψεν εἰς Ῥώμην. τούτου γυνὴ Πετρωνία μοιχευθεῖσα ὑπό τινος εὐπρεποῦς νεανίου τοὔνομα [Πετρωνίου] Οὐαλεντίνου, τὸν ἄνδρα ἐδολοφόνησε. Φαβία δὲ τὸν ἀδελφὸν ἔτι νήπιον Φαβρικιανὸν τῶν κινδύνων ἐρρύσατο καὶ ἔπεμψε κρύφα τραφησόμενον. ἀκμάσας δ' ὁ νεανίας τήν τε μητέρα καὶ τὸν*

---

1 *σιλουάνην* v *σιλουιάνην* z *ἢ ἰλίαν* Bryan. in ed. Vit. Plut. I not. p. 72 ad p. 40 *ἐν ἰουλίᾳ* O om. Σg Iliam Silviam Guarin. Am. Xyl.[1] Silviam Iuliae Iunonis Duebn. lat. interpr. 7 *φαύστ⟨υλ⟩ος* Bryan. l. l. 10 *μιλήσ.* et *τοῖς* om. Φ 16—21 *καὶ φαβρικ. τ. μεγ. συγγ. φαβίου τῆς γυναικὸς αὐτοῦ πετρωνίας μοιχευθείσης ὑπὸ νεανίου εὐπρεποῦς δόλῳ τῆς μοιχαλίδος ἀνῄρητο. φαβίαδε* Σg 17 *τούξιον* ΦFΠ aut de Aequo Tutico (Nissen Ital. Landeskunde II 816) aut de pago Tuciano Beneventino (ibid. 814) accipiendum est; an nomen corruptum est ex v. *βουάνον* i. e. Bovianum (Nissen 793 P.-W. III 798 nr. 2)? Na. 19 *πετρ.* Σg *φαβία* ΦFΠ aperte falsum; irrepsit ex v. 21 20 [*πετρ.*] Na. habent ΦFΠ deest in Σg *γαλεντ.* O corr. α[2]

μοιχὸν ἀπέκτεινε καὶ ἀπελύθη ὑπὸ τῆς συγκλήτου· ὡς ἱστορεῖ Δοσίθεος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν (FHGr. IV 401).

38 A. *ΒΟΥΣΙΡΙΣ, παῖς Ποσειδῶνος καὶ Ἀνίππης τῆς Νείλου, τοὺς παριόντας ὑπούλῳ φιλοξενίᾳ κατέθυε· μετῆλθε δ' αὐτὸν ἡ τῶν τετελευτηκότων νέμεσις· Ἡρακλῆς γὰρ ἐπιτεθεὶς τῷ ῥοπάλῳ διεχρήσατο· ὡς* C *Ἀγάθων Σάμιος* (FHGr. IV 291).

38 B. *ΗΡΑΚΛΗΣ τὰς Γηρυόνου βοῦς ἐλαύνων δι' Ἰταλίας ἐπεξενώθη Φαύνῳ βασιλεῖ, ὃς ἦν Ἑρμοῦ παῖς καὶ τοὺς ξένους τῷ γεννήσαντι ἔθυεν· ἐπιχειρήσας δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἀνῃρέθη· ὡς Δέρκυλλος ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 387).

39 A a. *ΦΑΛΑΡΙΣ Ἀκραγαντίνων τύραννος ἀποτόμως τοὺς παριόντας ξένους ἐστρέβλου καὶ ἐκόλαζε. Πέριλλος δὲ τῇ τέχνῃ χαλκουργὸς δάμαλιν κατασκευάσας χαλκῆν ἔδωκε τῷ βασιλεῖ, ὡς ἂν τοὺς ξένους κατακαίῃ ζῶντας ἐν αὐτῇ· ὁ δὲ τότε μόνον γενόμενος δίκαιος αὐτὸν ἐνέβαλεν. ἐδόκει δὲ μυκηθμὸν ἀναδιδόναι ἡ δάμαλις· ὡς *** ἐν δευτέρῳ Αἰτίων.* D

39 A b. Stob. IV 8, 33 (IV 318 H.)

Δωροθέου ἐν α' Σικελικῶν. (Scr. rer. Al. M. ed. M. p. 155, 2). *Φάλ. Ἀ. τ. ἀπότομος κ. ἀπαθὴς ὑπάρχων, ξέναις κ. παρευρημέναις βασάνοις ἔτρυχε κ. ἐστρέβλου τοὺς ὁμοφύλους. Πέριλλος*

---

3 Callim. fr. 182 Hygin. f. 31. 56 Apollod. II 5, 11, 6 al.
13 Callim. fr. 25. 119. 194 Polyb. XII 25 Diod. XIII 90 al. cf. Freeman Hist. of Sic. II 458—477 Sch. 55/56

---

1 ὡς om. Φ 6 ἐχρήσ. (om. δι) Σg 10 τούς ⟨γε⟩ ξέν. Steph. 13/14 ἀποτόμως α²ΑΕΠ² -τομος ΦFα¹ om. Σg 14 περ. ex corr. α² τέρυζος Ω 15 χαλκῆν om. Σg 16 ζῶντας om. Σg 17—19 post αὐτῇ perg. Σg: καὶ αὐτὸς ἡδέως ἔχῃ μυκηθμὸν ἐν τῷ κατακαίεσθαι τὸν ἄνθρωπον τῆς δαμάλεως ἀναδιδούσης. ὁ δὲ Φάλαρις ἐν τούτῳ μόνῳ δίκαιος φανεὶς αὐτὸν ἐκεῖνον ἐνέβαλε τῆς οἰκείας τέχνης ἀπολαῦσαι 17 τότε μόν. Φ Stob. μόν. τότε FΠ 18 ὡς om. Φ 19 nomen fontis om. Ω ⟨Καλλίμαχος⟩ Bentl. Sch. recte contra Schneid. Callim. II 133 αἰτίων Bentl. αἰτιῶν Ω

δὲ . . . χαλκ. κατασκ. δάμ. ἔδ. τ. βασ. δῶρον, ἵνα τοὺς ξέν. εἰς αὐτὴν βάλλων κατακ. ζῶντ. μυκηθμὸν δ' ἡ δάμαλις ἀνεδίδου τῷ φυσικῷ παρόμοιον. Φάλ. δὲ τότε μόν. γεν. δίκ. αὐτ. τὸν τεχνίτην πρῶτον ἐνέβαλεν.

39 B. *ΕΝ ΑΙΓΕΣΤΗΙ* [τῇ] πόλει τῆς Σικελίας ἐγένετό τις ὠμὸς τύραννος Αἰμίλιος Κενσωρῖνος. οὗτος τοὺς καινότερα βασανιστήρια κατασκευάσαντας ἐδωροδόκει. εἷς δέ τις Ἀρ⟨ρ⟩ούντιος Πατέρκουλος δημιουργήσας ἵππον χαλκοῦν τῷ προειρημένῳ δῶρον ἔδωκεν, ἵνα βάλλῃ αὐτούς. ὁ δὲ τότε πρῶτον νομίμως ἀναστραφεὶς τὸν χαρισάμενον πρότερον ἔβαλεν, ὡς ἄν, ἣν ἐπενόησε βάσανον ἄλλοις, αὐτὸς πάθῃ πρῶτος. [τοῦτον συλλαβὼν ἀπὸ τοῦ Ταρπ⟨η⟩ίου ὄρους ἔρριψε.] καὶ δοκοῦσιν οἱ ἀποτόμως βασιλεύσαντες ἀπ' ἐκείνου Αἰμίλιοι προσαγορεύεσθαι· ὡς
E Ἀριστείδης ἐν τετάρτῳ Ἰταλικῶν (FHGr. IV 322).

40 A. *ΕΥΗΝΟΣ* Ἄρεος καὶ Στερόπης τὴν Οἰνομάου γήμας Ἀλκίππην ἐγέννησε θυγατέρα Μάρπησσαν, ἣν

---

5 Oros. I 20 (Phal. et Aremulius componuntur) cf. Diod. XX 71 (Agathocles) Sch. 93 **14/15** aliter v. Num. 8 Aem. P. 2 **16** de fluv. 8, 1 Apollod. I 7, 8 schol. Il. *I* 557

---

5 *ἐν ἐνγέστη πόλει σικ.* (om. *τῆς*) *Φ* *ἐνεπέστη* (ss. *αἰγέστη* m²) *πόλει τῆς ἰταλίας* (ss. *σικε* m²) F *ἐν πόλει τινὶ τῆς ἰταλίας* *Σ*g [*τῇ*] Na. **6** *αἰμ.* om. c *κενσ. τοὔνομα* n **7** *κατασκ. βασ.* *Σ*g **8** *ἀρ⟨ρ⟩ούντ.* ex inscrr. Na. *πατερκ.* om. *Σ*g **9—15** *χαλκ. δῶρον προσήνεγκεν ἐμβαλεῖν τοὺς κολαζομένους. ἀλλὰ καὶ οὗτος κατὰ Φάλαριν πράξας πρῶτον τὸν δημιουργήσαντα ἐνέβαλε τῷ δημιουργήματι.* (cetera desunt) *Σ*g **9—11** *βάλλῃ — ἔβαλεν*] 'vix sana' Po.; ex *Σ*g fortasse scribendum: *ἐμβάλλῃ τοὺς ⟨κολαζομένους⟩ κτλ.* Na. **9** *ἔλαβεν Φ* **12** *τοῦτον* — **13** *ἔρριψεν* del. Na., quod huic sententiae hic locus non est, cum neque lacuna cum Xyl.¹ ante *τοῦτον* statuta et cum Wy. nominativo nominis alicuius proprii suppleto res expediatur neque cum Sch. 93 de tyranno de saxo deiecto accipi possit **13** *ταρπ⟨η⟩ίου* Bern. *ταρπίου* *Φ*F*Π* **14** *προσαγ.* F*Π* *καλεῖσθαι Φ* **16** post *δημιουργήματι* (v. s. ad v. **9—15**) praeb. lac. 9—10 litt., tum pergit *καὶ ἀστερ.* J; idem habét sine lac. g pergit post lac. 18 litt. *ροπῆς* S omnia hab. c, sed *ἀστεροπῆς* *τῆς οἰνομ.* *Σ*g **17** *μαρπίσσαν* F*α*n*Σ*g

παρθένον ἐφρούρει. ⟨ἰδὼν δ'⟩ Ἴδας ὁ Ἀφαρήϊος καὶ ἁρπάσας ἐκ χοροῦ ἔφυγεν. ὁ δὲ πατὴρ διώξας καὶ μὴ συλλαβὼν εἰς τὸν Λυκόρμαν ἔρριψεν ἑαυτὸν ποταμὸν καὶ ἀθάνατος ἐγένετο· ὡς Δοσίθεος ἐν πρώτῳ Αἰτωλικῶν (FHGr. IV 401).

40 B. *ΑΝΙΟΣ δὲ Τούσκων βασιλεὺς ἔχων θυγατέρα εὔμορφον τοὔνομα Σαλίαν παρθένον ἐτήρει. Κάθητος δ' ἐκ τῶν ἐπισήμων ἰδὼν τὴν παρθένον παίζουσαν ἠράσθη, καὶ μὴ στέγων τὸν ἔρωτα ἥρπασε καὶ ἦγεν εἰς Ῥώμην. ὁ δὲ πατὴρ ἐπιδιώξας καὶ μὴ συλλαβὼν ἥλατο εἰς τὸν* F *Περεούσιον ποταμόν, ὃς Ἀνίων μετωνομάσθη· τῇ δὲ Σαλίᾳ συγγενόμενος Κάθητος ἐποιήσατο Λατῖνον καὶ Σάλιον, ἀφ' ὧν οἱ εὐγενέστατοι κατῆγον τὸ γένος· ὡς Ἀριστείδης Μιλήσιος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Πολυΐστωρ ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. III 230).

41 A. *ΗΓΗΣΙΣΤΡΑΤΟΣ ἀνὴρ Ἐφέσιος ἐμφύλιον φόνον δράσας ἔφυγεν εἰς Δελφοὺς καὶ ἠρώτα τὸν θεὸν ποῦ οἰκήσειεν. ὁ δ' Ἀπόλλων ἀνεῖλεν, ἔνθα ἂν ἴδῃ χορεύοντας ἀγροίκους θαλλοῖς ἐλαίας ἐστεφανωμένους. | γενόμενος δὲ* **316** *κατά τινα τόπον τῆς Ἀσίας καὶ θεασάμενος γεωργοὺς*

---

1 ⟨*ἰδὼν δ'*⟩ Bern. om. ***Ω*** ⟨*ἰδὼν δ' αὐτὴν χορεύουσαν*⟩ C. Mueller *ἀφαρήϊος* Na. *ἀφάρητος* ***Ω*** *ἀφαρέως* Xyl.[1] *ἀφάρητος δὲ ταύτην ἁρπ.* (om. *ἴδας ὁ* et *καὶ*) *Σ*g **3/4** *ἥλατο εἰς τ. λυκ. ποτ.* post *συλλαβὼν* perg. *Σ*g **3** *ἑαυτ. ἔρρ. Φ* **4** *Αἰτωλ.* A mg[2] *ὃν ἰταλ.* ***O*** **6** *ἄννιος* ΦFΠ alterum *ν* del. Na. *τούσκ.* Steph. *τρούσκ.* ***Ω*** **7** *σ. τοὔνομα Φ ὀνόματι σ. Σ*g *σαλίαν* Ald. *σιλίαν* ΦΣg *ςιλίαν* FΠ nescio an potius *ἰλίαν* scribendum sit, quamquam v. **12** et **13** *σαλίᾳ* et *σάλιον* legimus in ***O***, *σιλίᾳ* priore loco in *Σ*g *κάθητος* = Considius? Na. **8** *ἐκ* ***O*** *εἰς Σ*g [*ἐκ*] Hch. **9** *μὴ — ἦγεν*] *ἁρπάζει καὶ ἄγει Σ*g **10** *ἥλ.*] *ἔρριψεν ἑαυτὸν Σ*g **11** *περεούσιον* ΦF *περαιούσ. Σγ παρεούσ. Π περουσῖ⟨ν⟩ον*? Na. *ὃς* — **12** *συγγεν.* om. *Σ*g **12** *κάθ. ἐπ. λατ.*] *κάθ. δ' ἐκ τῆς σιλίας ἔσχε παῖδας λατ. Σ*g **13** *κατ. τ. γ.* ***O*** *κατήγοντο* (om. *γέν.*) *Φ* **16** *ἡγησίστρατος Σ*g *ἡγήσαστρος Φα*[1] *ἡγίσαστρος* FΠ (praeter *α*[1]) **16/17** *φόν. ἐμφ. Σ*g **17** *πόλεμον* pro *φον.* v **18** *ἀνεῖλεν* Bern. *ἀνεῖπεν* ***O*** om. *Φ* **20** *κατά τινα* Kron. *κατὰ τὸν* ***Ω*** *γεωργοὺς* om. *α*[1] ss. post *ἐστεφ.* *α*[2] itaque *Π*: *φύλλ. ἐλ. ἐστεφ. γεωργ.*

φύλλοις ἐλαίας ἐστεφανωμένους καὶ χορεύοντας, ἔκτισεν αὐτοῦ πόλιν καὶ ἐκάλεσεν Ἐλαιοῦντα· ὡς Πυθοκλῆς Σάμιος ἐν τρίτῳ Γεωργικῶν (FHGr. IV 488).

41 B. *ΤΗΛΕΓΟΝΟΣ Ὀδυσσέως καὶ Κίρκης ἐπ' ἀναζήτησιν τοῦ πατρὸς πεμφθεὶς ἔμαθε πόλιν κτίσαι, ἔνθα ἂν ἴδῃ γεωργοὺς ἐστεφανωμένους καὶ χορεύοντας. γενόμενος δὲ κατά τινα τόπον τῆς Ἰταλίας καὶ θεασάμενος ἀγροίκους πρινίνοις κλάδοις ἐστεφανωμένους καὶ ὀρχήσει προσευκαιροῦντας, ἔκτισε πόλιν, ἀπὸ τοῦ συγκυρήματος* B *Πρίνιστον ὀνομάσας, ἣν Ῥωμαῖοι παραγώγως Πραίνεστον καλοῦσιν· ὡς ἱστορεῖ Ἀριστοκλῆς ἐν τρίτῳ Ἰταλικῶν* (FHGr. IV 330).

---

3 cf. Preller R. M. II³ 308/9 Joh. Schmidt ap. Roscher L. M. V 253

---

2 *αὐτοῦ*] *ἐκεῖσε* Σg 3 ⟨*ὁ*⟩ *Σάμ.* Bern. 7 *ἰταλ.* O *σικελίας* v 9 *συγκυρίματος* F *συγκρίματος* Φ *συγκηρύγματος* Σg 10/11 *πραό(ώ)σεστον* ΦF¹Σg 11 *ἱστορεῖ* om. Σg *ἀριστοτέλης* ν (corr. mg¹) nc

20.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΤΥΧΗΣ

(Plan. 56)

1. *Αἱ πολλοὺς πολλάκις ἠγωνισμέναι καὶ μεγάλους ἀγῶνας Ἀρετὴ καὶ Τύχη πρὸς ἀλλήλας μέγιστον ἀγωνίζονται τὸν παρόντα, περὶ τῆς Ῥωμαίων* C

Hanc declamationem ex rhetorum scholis profectam neque ad finem perductam quamquam Plutarchi adulescentis scilicet esse ex fine capitis quarti (318d) elucet, tamen ab ipso in lucem editam esse vix credi potest. Catalogus enim templorum Fortunae dedicatorum capite quinto datus magna ex parte iisdem fere verbis in capite decimo iteratur, ita tamen, ut altero loco quasi abrupte textui iniciatur, cum priore loco sententiis et initio et in fine additis iustus quidam ordo disserendi efficiatur. Haud inepte igitur Ew. Bruhn (Genethl. Gott. Halae 1888) et Stegmann (Jahn. Jahrb. 1890 p. 199/200) Mercerium partim secuti (ad Non. Marc. p. 142) Plutarchum illo cap. 10 loco rem tantum adumbravisse, postea vero paulo mutatam et amplificatam capiti 5 inseruisse putant. Is vero, qui quae Plutarchus reliquerat edidit, alterum locum non delevit. Iusto autem fine hanc declamationem carere iam inde apparet, quod ea pars, qua se de virtute acturum esse cap. 2 indicaverat, plane deest neque quidquam dictum est de bellis Punicis (c. 13); neque vero diiudicari potest, utrum Plutarchus ipse libellum imperfectum reliquerit an temporum iniquitas membranis archetypi parum pepercerit.

Codd.: GVk PgQhvzd JSy F αAEβγνZεB. Γ = GVLaur. 56, 7 k Φ = vzd Ψ = Pg + Qh Σ = JSy Voss. 3 Π = αAEβγ Θ = Zε + BRehd.
Tit.: π. τ. ῥ. τ. O Lampr. cat. 175 π. τ. ῥ. τ. ἢ ἀρετῆς Pg Laur Redi 110 πότερον τὰ ῥωμαίων πράγματα τύχης ἢ ἀρετῆς Φ

1 sqq. cf. Polyb. I 1—4 Dion. Hal. I 3—6 App. prooem. 10. 11 Sall. Cat. 8 Liv. IX 17—19 cf. Zuretti Riv. di filol. XXI 1892 p. 385—407 Joh. Karolides Π. τ. Ῥωμ. τύχης. Ὁ ἐν Κ. — πόλει Ἑλλ. φιλολ. σύλλογος XVIII (1888) p. 17   2 94c 575c Iulian. or. I p. 23b

3 τῆς τῶν ῥωμ. Φ

ἡγεμονίας διαδικαζόμεναι. ποτέρας γέγονεν ἔργον καὶ ποτέρα τὴν τηλικαύτην δύναμιν γεγέννηκεν. οὐ γὰρ μικρὸν ἔσται τῇ περιγενομένῃ τοῦτο μαρτύριον, μᾶλλον δ' ἀπολόγημα πρὸς κατηγορίαν. κατηγορεῖται δ' Ἀρετὴ μὲν ὡς καλὸν μὲν ἀνωφελὲς δέ, Τύχη δ' ὡς ἀβέβαιον μὲν ἀγαθὸν δέ· καὶ τὴν μὲν ἄκαρπα πονεῖν λέγουσι, τὴν δ' ἄπιστα δωρεῖσθαι. τίς οὖν οὐχὶ λέξει, τῇ ἑτέρᾳ τῆς Ῥώμης προστεθείσης, ἢ λυσιτελέστα-
D *τον Ἀρετήν, εἰ τηλικαῦτα τοὺς ἀγαθοὺς δέδρακεν ἀγαθά, ἢ βεβαιότατον Εὐτυχίαν, χρόνον ἤδη τοσοῦτον ἃ δέδωκε τηροῦσαν; Ἴων μὲν οὖν ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς δίχα μέτρου καὶ καταλογάδην αὐτῷ γεγραμμένοις φησὶν ἀνομοιότατον πρᾶγμα τῇ σοφίᾳ τὴν τύχην οὖσαν ὁμοιοτάτων πραγμάτων γίνεσθαι δημιουργόν· αὔξουσιν ἀμφότεραι πόλεις, κοσμοῦσιν ἄνδρας, εἰς δόξαν ἀνάγουσιν εἰς δύναμιν εἰς ἡγεμονίαν. τί δεῖ τὰ πολλὰ μηκύνειν ἐξαριθμούμενον; αὐτὴν τὴν τὰ πάντα γεννῶσαν ἡμῖν καὶ φέρουσαν φύσιν οἱ μὲν τύχην εἶναι νομίζουσιν, οἱ δὲ σοφίαν. διὸ καλόν τι τῇ Ῥώμῃ καὶ ζηλωτὸν ὁ*

---

5 Iulian. or. I p. 19 c 11 717 b cf. Aristot. Eth. Nic. VI 4 p. 1140 a 18

---

1 *δικαζ.* (om. *δια*) ΦZ 1/2 *ποτέρας τηλικαύτη δύναμις γέγονεν* Σ 2/3 *οὐ γάρ τι μικρ.* Σ 4 *πρὸς ἃ κατηγορίαν κατηγορεῖται* Σ 5 *δ'* ante *ἀρετή* om. Σ *ἀρετὴ — τύχη* Ω *ἀρετή⟨ς⟩ — τύχη⟨ς⟩* Cob. sed cf. mor. 195 e *καλὸν μὲν* G^{2}k Laur. 56, 7 om. **O** *δὲ* post *ἀνωφ.* om. ΣF 6 *μὲν* post *ἀβεβ.* et *δὲ* post *ἀγαθ.* om. ΣF *ἄκαρπον εἶναι* G^{1}ΨΣZ 7/8 *τίσιν οὖν — δόξει* Σ (corr. J^{2}y^2) 7 *οὐχὶ*] *ἔτι* Ψ 8 *τῆς ἑτέρας τῇ ῥώμῃ* Φ *ἀλυσιτ.* et 10 *ἀβεβ.* G^{1}ΦΨB^2 9/10 *εἰ τηλικαῦτα τοὺς ἀγαθοὺς* (*τοῖς ἀγαθοῖς* Ψ) *δέδρακεν* (om. Ψ *δέδρ. τ. ἀγαθοὺς* Φ) *ἀγαθά* **O** *εἰς* (*εἰ* G^1) *τηλικαῦτα* (*ταῦτα* Σ) *τοὺς ἀγαθοὺς ἄγουσαν* (om. *ἀγαθά*) G^{2}Vk^{1}ΣF 11 *ὡς μὲν οὖν* ΦΨ (*ἴων* post *οὖν* add. g mg^2) 13/14 [*πρᾶγμα*] et [*πραγμάτων*] Abresch 15 *πόλεις, κοσμοῦσιν* Rei. *προσκοσμοῦσιν* **O** *προκοσμ.* Ψ 15/16 *ἄγουσιν* ΨFZ 17 *τὰ πάντα* om. Σ add. *πάντα* post *φέρουσαν* 19 *διὸ* **O** *ὃ* Ψ (*δι'* add. g^2) *ὡς* Φ

ἐνεστὼς λόγος ἀξίωμα περιτίθησιν, εἰ διαποροῦμεν E περὶ αὐτῆς, ὡς ὑπὲρ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ οὐρανοῦ καὶ ἄστρων, πότερον κατὰ τύχην συνέστηκεν ἢ κατὰ πρόνοιαν.

2. Ἐγὼ δέ, ὅτι μέν, εἰ καὶ πάνυ πρὸς ἀλλήλας ἀεὶ πολεμοῦσι καὶ διαφέρονται Τύχη καὶ Ἀρετή, πρός γε τηλικαύτην σύμπηξιν ἀρχῆς καὶ δυνάμεως εἰκός ἐστιν αὐτὰς σπεισαμένας συνελθεῖν καὶ συνελθούσας ἐπιτελειῶσαι καὶ συναπεργάσασθαι τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων τὸ κάλλιστον, ὀρθῶς ὑπονοεῖν οἴομαι. καὶ νομίζω, καθάπερ Πλάτων (Tim. p. 28 b 32 b) φησὶν ἐκ πυρὸς καὶ γῆς ὡς ἀναγκαίων τε καὶ πρώτων γεγονέναι τὸν σύμπαντα κόσμον, ἵν' ὁρατός τε γένηται καὶ ἁπτός, γῆς μὲν τὸ ἐμβριθὲς καὶ στάσιμον αὐτῷ συμ- F βαλλομένης, πυρὸς δὲ χρῶμα καὶ μορφὴν καὶ κίνησιν, αἱ δ' ἐν μέσῳ φύσεις, ὕδωρ καὶ ἀήρ, μαλάξασαι καὶ σβέσασαι τὴν ἑκατέρου τῶν ἄκρων ἀνομοιότητα συνήγαγον καὶ ἀνεμίξαντο τὴν ὕλην δι' αὐτῶν, οὕτως ἄρα καὶ ὁ τὴν Ῥώμην ὑποβαλόμενος χρόνος μετὰ θεοῦ τύχην καὶ ἀρετὴν ἐκέρασε καὶ συνέζευξεν, | ἵν' ἑκατέρας 317 λαβὼν τὸ οἰκεῖον ἀπεργάσηται πᾶσιν ἀνθρώποις ἑστίαν ἱερὰν ὡς ἀληθῶς καὶ ἀνησιδώραν καὶ 'πεῖσμα' μόνιμον καὶ στοιχεῖον ἀίδιον, ὑποφερομένοις τοῖς πράγμασιν

---

6. 8 Euagr. h. eccl. VI 1

---

1 διαποροῦμεν *O* διαπορήσαιμεν Φ διαποροῦσι μέν Ψ 2 περὶ αὐτῆς *O* ὑπὲρ αὐτ. ΓΣF 3 συνέστ. om. Σ κατὰ ante προν. om. ΓΠ 7 γε om. Ψ (ss. P) 10/11 καὶ νομίζω om. Σ 11/12 ἐκ πυρὸς κ. γῆς om. Σ 12 ἀναγκαῖόν τε καὶ πρῶτον Σ 13 ἵνα ΣFΠΘ καὶ ΓΦΨ ὁρατός ΓΦΨ Plat. προσορατός ΣFΠΘ τε γένηται Θ γεγένηται *O* γένηται (om. vel eraso sive τε sive γε) PΣFγ'ν[1] 13/14 καὶ ἁπτός ΠΘ(J[2]y[2]F[2]) om. *O* καὶ (om. ἁπτός) ΓΨ 14/15 συμβαλομ. Π συμβαλ(λ)όμενον(ς) Φ 18 δι' αὐτῆς Ψ 19 ὑποβαλλόμ. ΓΦΨΘ ὑπολαβ. ΣF ss. Γ (m. 2 et 1) 20 ἵνα δι' ἑκ. G[1] (δι' a m. post. erasum) ΦΨ 21 ἑστίαν] ὃ ἔστιν ΣG mg[3] 22 ἀνησιδώραν Φ ὀνησιδώραν *O* ὀνησίδωρον ΣF 23 ὑποφερομένας Σ ὑποφαινομένοις Z

'ἀγκυρηβόλιον' σάλου καὶ πλάνης' ὥς φησι Δημόκριτος (B 148), *ὡς γὰρ οἱ φυσικοὶ τὸν κόσμον λέγουσιν οὐκ εἶναι κόσμον οὐδ' ἐθέλειν τὰ σώματα συνελθόντα καὶ συμμιγέντα κοινὸν ἐκ πάντων εἶδος τῇ φύσει παρασχεῖν, ἀλλὰ τῶν μὲν ἔτι μικρῶν καὶ σποράδην φερομένων* [*καὶ*] *διολισθανόντων καὶ ὑποφευγόντων τὰς ἐναπολήψεις καὶ περιπλοκάς, τῶν δ' ἁδροτέρων καὶ*
B *συνεστηκότων ἤδη δεινοὺς ἀγῶνας πρὸς ἄλληλα καὶ διατραχηλισμοὺς λαμβανόντων κλύδωνα καὶ βρασμὸν εἶναι καὶ φθόρου καὶ πλάνης καὶ ναυαγίων μεστὰ πάντα, πρίν γε τὴν γῆν μέγεθος λαβοῦσαν ἐκ τῶν συνισταμένων καὶ φερομένων ἱδρυθῆναί πως αὐτὴν καὶ τοῖς ἄλλοις ἵδρυσιν ἐν αὐτῇ καὶ περὶ αὐτὴν παρασχεῖν, οὕτω τῶν μεγίστων ἐν ἀνθρώποις δυνάμεων καὶ ἡγεμονιῶν κατὰ τύχας ἐλαυνομένων καὶ συμφερομένων ὑπὸ τοῦ μηδένα κρατεῖν βούλεσθαι δὲ πάντας, ἀμήχανος ⟨ἦν⟩ ἡ φθορὰ καὶ πλάνη καὶ μεταβολὴ πᾶσα πάντων, μέχρις οὗ τῆς 'Ρώμης ἰσχὺν καὶ αὔξησιν λαβούσης καὶ ἀναδησαμένης*
C *τοῦτο μὲν ἔθνη καὶ δήμους ἐν αὐτῇ τοῦτο δ' ἀλλοφύλους καὶ διαποντίους βασιλέων ἡγεμονίας ἕδραν ἔσχε τὰ μέγιστα καὶ ἀσφάλειαν, εἰς κόσμον εἰρήνης καὶ ἕνα*

---

1 495e 2 sqq. 878c—e frg. de an. et corp. lib. I 1 (Bern. VII 1) v. Dion. 10 Polyb. I 4, 1 Lucr. V 417 sqq. Ovid. Met. I 1—30 Ael. Aristid. or. 26 § 103 Keil Lact. Inst. Div. VII 16 (= Plut. cod. ν mg. Bud.)

---

3 *οὐδὲ θέλειν ΓΦΨΠ* 6 [*καὶ*] Madv. *φερ. καὶ διολ.* **O** *καὶ διολ. καὶ* om. G^{1}α^1 (add. in lac. et in mge G^{3}α^3) *καὶ διολ.* om. ΦΨ 7 *ἐναπολήψεις ΣΓ* (ss. m. 2 aut 1) *ὑπολήψεις* **O** 8 *ἀλλήλους* ΓΦQ^{2}hF *ἀλλήλοις* PgQ^1 9 *διατραχ.* Σ cf. 501 d *διαταραχὰς* **O** ⟨*νὴ*⟩ *Δία ταρ.* Raderm. [*δια*]*ταρ.* Wil. 12 *καὶ φερ.* om. G^{1}ΦΨα^1 pro his *πρὸς αὐτῇ* J^1 Voss. 3. *καὶ φερ. πρὸς αὐτῇ* J^{2}Sy *πως* ⟨*καὶ*⟩ *αὐτήν* Stgm. *αὐτῇ*] *ταύτῃ* G^{1}ΦΨ 15 *καὶ συμφερ.* om. Σ 16 ⟨*ἦν*⟩ Madv. *φθορά* **O** *θ* eras. Z 17 *μέχρι τοῦ* Γ (exc. k) PΣ *καὶ μέχρι τοῦ* F *μέχρις οὖν* ΠZ^{1}ε *μέχρι* (om. *οὖν*) B Rehd. 19 *ἐν αὐτῇ*] *ἐξ αὐτῆς* Stgm. 21 *εἰρήνης* et *ἕνα* om. G^{1}ΦΨα^1 *ἕνα* om. V

κύκλον τῆς ἡγεμονίας ἄπταιστον περιφερομένης, πάσης μὲν ἀρετῆς ἐγγενομένης τοῖς ταῦτα μηχανησαμένοις, πολλῆς δὲ καὶ τύχης συνελθούσης, ὡς ἐνέσται τοῦ λόγου προϊόντος ἐνδείξασθαι.

3. *Νυνὶ δέ μοι δοκῶ τοῦ προβλήματος ⟨ἀρχόμενος⟩ ὥσπερ ἀπὸ σκοπῆς καθορᾶν ἐπὶ τὴν σύγκρισιν καὶ τὸν ἀγῶνα τήν τε Τύχην καὶ τὴν Ἀρετὴν βαδιζούσας. ἀλλὰ τῆς μὲν Ἀρετῆς πρᾶόν τε τὸ βάδισμα καὶ τὸ βλέμμα καθεστηκός, ἐπιτρέχει δέ τι καὶ τῷ προσώπῳ πρὸς τὴν ἅμιλλαν ἐρύθημα τῆς φιλοτιμίας· καὶ πολὺ μὲν ὑστερεῖ* D *σπευδούσης τῆς Τύχης, ἄγουσι δ' αὐτὴν καὶ δορυφοροῦσι κατὰ πλῆθος* (Od. λ 41)

'ἄνδρες ἀρηίφατοι βεβροτωμένα τεύχε' ἔχοντες,' ἐναντίων τραυμάτων ἀνάπλεῳ, αἷμα συμμεμιγμένον ἱδρῶτι σταλάζοντες, ἡμικλάστοις ἐπιβεβηκότες λαφύροις. βούλεσθε δὲ πυθώμεθα, τίνες ποτ' εἰσὶν οὗτοι; Φαβρίκιοί φασιν εἶναι καὶ Κάμιλλοι καὶ Λούκιοι [καὶ] Κικιννᾶτοι καὶ Μάξιμοι Φάβιοι καὶ Κλαύδιοι Μάρκελλοι καὶ Σκιπίωνες. ὁρῶ δὲ καὶ Γάιον Μάριον ὀργιζόμενον

5—15 Ars. ap. Chr. F. Matthaei Plut. *π. δυσωπίας* et *π. τύχης*. Mosc. 1777 p. 128 **7** cf. Xen. Memor. II 1, 22 Zuretti, Riv. di filol. XXI 1893 p. 385—408

---

1 *ἀπταίστως* Bν[2] *πᾶσι* Φ **3** *πολλοῖς* Φ *ἔσται* (om. *ἐν*) Qh *ἔνεστι* G[1]J[2]ΠΘ **5** *τοῦ προβλ.* ⟨*ἀρχόμενος*⟩ Po. cf. 51, 5. 56, 8/9 ⟨*ἀπὸ*⟩ *τοῦ προβλ.* Papabas. *πρὸ τοῦ* (aut *πρό του*) *βήματος*, ut cum *βαδιζούσας* iungatur Bern. in ed.; postea (Parn. X 1914) ⟨*ἀπὸ*⟩ *προβλήματός του* idem; *ὥσπερ ἀπὸ σκοπῆς τοῦ προβλήματος* Herw. Rich. *ὥσπ. ἀ. σκ. τοῦ βήματος* Ha. **6** *σκοπιᾶς* QhΣ ss. V **7** *τε* om. Σ **8** *τε* om. Qh *τὸ* om. ΓΦPgΣF **9** *ἐπιτρέχει* Stgm. *παρέχει* Ω *παραθεῖ* Madv. *ἐπανθεῖ* Cob. ex Stob. IV 22 d 102 (IV p. 537, 19 H.) *τι* om. Σ *πρὸς*] *μέρος* ΦΨ (exc. g) **14/15** *ἐναντ.* — *σταλάζοντες* om. J Voss. 3 y *ἐν.* — *ἡμικλάστοις* om. S **14** *ἀνάπλεοι* ΓΨF **15** *σταλάττοντες* ΓΦΨFB **17** *λούκιοι καὶ* Ω [*καὶ*] Xyl. **18** *κιννᾶτοι* (om. *κι*) G[1]Φgα[1] **19** *γάιον* Turn. *κάιον* ν[2] (Bud.) *κλαύδιον* O *κλαύδιον καὶ* Φ *ὀρχιζομένους* Φ

τῇ Τύχῃ, καὶ Μούκιος ἐκεῖ Σκαιόλας τὴν φλεγομένην E χεῖρα δείκνυσι βοῶν 'μὴ καὶ ταύτην τῇ Τύχῃ χαρίζῃ;' καὶ Κόκλιος Μάρκος ἀριστεὺς παραποτάμιος Τυρρηνικοῖς βέλεσι βαρυνόμενος καὶ σκάζοντα μηρὸν παρέχων, ἐκ βαθείας ὑποφθέγγεται δίνης 'οὐκοῦν κἀγὼ κατὰ τύχην πεπήρωμαι;' τοιοῦτος ὁ τῆς Ἀρετῆς χορὸς πρόσεισιν ἐπὶ τὴν σύγκρισιν,

'βριθὺς ὁπλιτοπάλας δάιος ἀντιπάλοις.' (I 66 D.)

4. Τῆς δὲ Τύχης ὀξὺ μὲν τὸ κίνημα καὶ θρασὺ τὸ φρόνημα καὶ μεγάλαυχον ἡ ἐλπίς, φθάνουσα δὲ τὴν Ἀρετὴν ἐγγύς ἐστιν, οὐ 'πτεροῖς ἐλαφρίζουσα κούφοις ἑαυτὴν' οὐδ' 'ἀκρώνυχον ὑπὲρ σφαίρας' τινὸς 'ἴχνος καθεῖσα' περισφαλὴς καὶ ἀμφίβολος πρόσεισιν, εἶτ' F ἄπεισιν ἀειδής· ἀλλ' ὥσπερ οἱ Σπαρτιᾶται τὴν Ἀφροδίτην λέγουσι διαβαίνουσαν τὸν Εὐρώταν τὰ μὲν ἔσοπτρα καὶ τοὺς χλιδῶνας καὶ τὸν κεστὸν ἀποθέσθαι, δόρυ δὲ καὶ ἀσπίδα λαβεῖν κοσμουμένην τῷ Λυκούργῳ· οὕτως ἡ Τύχη καταλιποῦσα Πέρσας καὶ Ἀσσυρίους Μακεδονίαν μὲν ἐλαφρὰ διέπτη καὶ ἀπεσείσατο ταχέως Ἀλέξαν-

---

8 334 d 640 a v. Cic. 51 (comp. 2) Eustath. Il. *E* 746 (1395, 55) 14 Paus. III 15, 8 CIG 1444 cf. Dümmler P.-W. I 2743

κούρτιον
1 μούκιος ἐκεῖ σκαιόλας Xyl.^{2} cf. v. Publ. 17 μούκιον ἐκεῖ κέστλας (ν in ras. G) G^{1+2}Vk κούρτιον μούκιον ἐκ. κέστλας Laur. 56, 7 μούκιος ἐκ. κέστλας Π (γρ. κούρτιος mg. Αβγδy^{2}) κούρτιος (κάρτιος S κούρικο v μούριο d) ἐκ. κέστλας (κέτλας vεB κλέστας PJ^{1}) vdΨΣFΘ καὶ μούκ. ἐκ. σκαιόλας om. in lac. 19 litt. z 3 καὶ κοκλ. μάρκ. — 50, 2 τύχην om. Σ κόκλιος μάρκος Na. cf. v. Publ. 16 πάκιος μάρκος ΦQhB πάκιος καὶ μάρκος O μάρκος ὠράτιος Basil. 6/7 πρόεισιν Φε 8 totum versum om. G^{1}ΦΨα^{1} ἀντιπάλοισι Γ(G^{2})g(mg^{2})FZ 10 φθαν.] φρονοῦσα ΦΨ 10/11 τῇ ἀρετῇ ΦΨα^{1} 11—13 versus subesse videntur eiusmodi fere: ἐλαφρίζουσ' αὑτὴν τύχη κούφοις πτεροῖς | ἀκρώνυχον σφαίρας ὑπὲρ καθεῖσ' ἴχνος Na. 12 σφαίρας] φρένας ΦΨ 13 καθεῖσα Ω τιθεῖσα Cob. cf. Eur. Or. 140 14 ἀειδής PB ἀηδής O ἤδη ΓΦg^{2} 16 χλίδωνας Hatz.

δρον, καὶ δι' Αἰγύπτου καὶ Συρίας περιφέρουσα βασιλείας διώδευσε, καὶ Καρχηδονίους στρεφομένη πολλάκις ἐβάστασε· | τῷ δὲ Παλατίῳ προσερχομένη καὶ δια- 318 *βαίνουσα τὸν Θύμβριν ὡς ἔοικεν ⟨ἀπ⟩έθηκε τὰς πτέρυγας, ἐξέβη τῶν πεδίλων, ἀπέλιπε τὴν ἄπιστον καὶ παλίμβολον σφαῖραν. οὕτως εἰσῆλθεν εἰς Ῥώμην ὡς μενοῦσα καὶ τοιαύτη πάρεστιν [ὡς] ἐπὶ τὴν δίκην. οὐ μὲν γὰρ 'ἀπειθὴς' κατὰ Πίνδαρον* (fr. 40 [15]) *οὐδὲ 'δίδυμον στρέφουσα πηδάλιον', ἀλλὰ μᾶλλον 'Εὐνομίας καὶ Πειθοῦς ἀδελφὰ καὶ Προμαθείας θυγάτηρ' ὡς γενεαλογεῖ Ἀλκμάν* (III 58 B. II 24 D.). *τὸ δ' ὑμνούμενον ἐκεῖνο τοῦ πλούτου κέρας ἔχει διὰ χειρός, οὐκ ὀπώρας ἀεὶ θαλλούσης μεστόν, ἀλλ' ὅσα φέρει πᾶσα γῆ πᾶσα δὲ θάλασσα καὶ ποταμοὶ καὶ μέταλλα καὶ λιμένες, ἄφθονα καὶ ῥύδην ἐπιχεαμένη. λαμπροὶ* B *δὲ καὶ διαπρεπεῖς ἄνδρες οὐκ ὀλίγοι μετ' αὐτῆς ὁρῶνται, Πομπίλιος Νομᾶς ἐκ Σαβίνων καὶ Πρῖσκος ἐκ Ταρκυνίων, οὓς ἐπήλυδας βασιλεῖς καὶ ξένους ἐνιδρύσατο τοῖς Ῥωμύλου θρόνοις· καὶ Παῦλος Αἰμίλιος ἀπὸ Περσέως*

---

5 Dio Chr. LXIII 6 p. 591 Galen. Protr. 2 cf. Preller R. M. II^3 189 not. 1 **19** v. Aem. P. 21 Liv. XXXXIV 42, 8 Eutrop. IV 7

---

3 *ἐβασάνισε*? (sed cf. Ev. Ioh. 20, 15) Po. *ἐβάστασε* **Ω** *ἐβάπτισε* vel *ἐβύθισε* Wy. in lex. **4** *θύβριν Ψ θρύμβριν* g *⟨ἀπ⟩έθηκε* Papabas. **6/7** *ὡς μένουσα* $Γ^1$v *ὡς ἀσμενοῦσα* $Γ^2$ **7** *ὡς ἐπὶ τ. δ.* **O** *ὡς* del. G om. Laur. 56, 7 F **7/8** *οὐ μὲν γὰρ ἀπειθής* Rei. *οὐ με. γα. πε. θής* G^1 add. acc. et *ν* ante *θ* G^2 *οὐ μεγαπένθης* V Laur. 56, 7 kFεB *οὐ μὲν γὰρ πεύθης Φ οὐ μεγαροπεύθης* P (*ρο* *ής* eras.) Qh *οὐ μεγ' ἀπευθής* g^1Z(*-θείς*) *οὐ μὲν γὰρ ἀπευθής* $α^1$ (*μεγαπενθής* mg^2) *οὐ μεγαπενθής* $A^1β^1γ^1$($Π^2$) *οὐ μὲν γὰρ ἀπευθής* A$mg^2$$Π^2$mg **9** *εὐνομίας τε καὶ* Bergk **9/10** *εὐνομίης ... ἀδελφὴ ... προμηθ.* **Ω** **10** *ἀδελφὰ καὶ προμαθείας* Schneidew. **13** *οὐχὶ ὀπώρ. Φ οὐχ ὀπ. ΨΠΘ* **14** *δὲ* om. ΨF **17** *πόπλιος Γ* (una lit. post *ό* eras. G) *νομᾶς* Bern. *νουμᾶς* **Ω** et sic constanter **17/18** *ταρκυνιν. Φ* (*νν*) *Π ι* post *υ* eras. G **18** *οὓς* ante *ἐπηλ.* om. ΓΨF **19** *αἰμίλ.* s. *αἰμύλ.* hic et infra *ΓΨΠΘ*

καὶ Μακεδόνων ἄτρωτον στρατὸν ἄγων καὶ νίκην ἄδακρυν θριαμβεύων μεγαλύνει τὴν Τύχην· μεγαλύνει δὲ καὶ Κεκίλιος Μέτελλος ὁ Μακεδονικός, γέρων ὑπὸ τεσσάρων παίδων ὑπατικῶν ἐκκομιζόμενος, Κοΐντου Βαλεαρικοῦ καὶ Λευκίου Διαδημάτα καὶ Μάρκου Μετέλλου C *καὶ Γαΐου Καπραρίου, καὶ δυεῖν γαμβρῶν ὑπατικῶν καὶ θυγατριδῶν κοσμουμένων ἐπιφανέσιν ἀριστείαις καὶ πολιτείαις. Αἰμίλιος δὲ Σκαῦρος ἐκ ταπεινοῦ βίου καὶ ταπεινοτέρου γένους καινὸς ἄνθρωπος ἀρθεὶς ὑπ' αὐτῆς προγράφεται τοῦ μεγάλου συνεδρίου. Κορνήλιον δὲ Σύλλαν ἐκ τῶν Νικοπόλεως τῆς ἑταίρας ἀναλαβοῦσα καὶ βαστάσασα κόλπων ὑψηλότερον τῶν Κιμβρικῶν Μαρίου θριάμβων καὶ τῶν ἑπτὰ ὑπατειῶν ἐπιτίθησι μοναρχίαις καὶ δικτατωρίαις. ἄντικρυς οὗτος τῇ Τύχῃ μετὰ τῶν πράξεων ἑαυτὸν εἰσεποίει, βοῶν κατὰ τὸν Οἰδίποδα τὸν Σοφοκλέους* (OR 1090)

D *'ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμω.'*

καὶ Ῥωμαϊστὶ μὲν Φῆλιξ ὠνομάζετο, τοῖς δ' Ἕλλησιν οὕτως ἔγραφε 'Λούκιος Κορνήλιος Σύλλας Ἐπαφρόδι-

---

3 Cic. de fin. V 27, 82 Tusc. I 35, 85 Vell. I 11 Val. Max. VII 1, 1 Plin. n. h. VII 44 8 Cic. Mur. 16 Ascon. in Scaur. p. 22 Val. Max. VIII 5, 2. 3 Sall. Jug. 25, 4 de vir. ill. 72, 1. 2 11 v. Sull. 2, 7 19 sqq. v. Sull. 34, 4 App. b. civ. I 97

---

3 *καὶ* om. $G^1Φ$ *κεκίλλιος* s. *κεκίλιος* *O* *καὶ κίλιος* *Φ* 4 *ὑπατ.* — 6 *γαμβρῶν* om. *Σ* *κοίντου* — *καπραρίου* om. h 5 *βαλεαρ.* Basil. *βαναρίκου* *Ω* *διαδήματα* G^1 (-*τοῦ*?) VF *διαδήματου* k Laur. 56, 7 *διάδημα οὐ* *ΦΨ* (P^1) *διαδημάτου* P mg^2 (v Coriol. 11, 4 *διαδήματον*) *διαδοῦμα* J^2*ΠΘ* *καὶ* ante *μάρκ.* om. *ΓΦΨ*F 6 *καὶ πραρίου* *ΓΦΨ* (*πραρίου* om. *καὶ* ε) 7 *ἐπιφαν. καὶ ἀρ.* *Σ* 9 *καινὸς* $k^2 v^2 Z^2$ *κενὸς* *O* 11 *σύλας* constanter *Σ* *ἑτέρας* *ΓΦ* 12 *κόλπω* ΦP^1 14 *οὕτως* *Σ*Z 15 *εἰσποιεῖ* *Σ*F 16 *οἰδίπουν* *Ψ* (ss. *πόδα* P^1) *Σ*F *οἰδ. τ. σοφ.*] *σοφοκλέους οἰδίποδα* *Φ* 18 *φήλιξ* G^1Φ *φίληξ* *Γ*(G^2) *Ψ* (exc. P) B *φίλιξ* PF *φίλοξ* *Σ* *φήληξ* *Π*Zε 19 *Λεύκιος* *Γ*(G^2) *ΨΣ*Fα

τος.' καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ἐν Χαιρωνείᾳ τρόπαια κατὰ τῶν Μιθριδατικῶν οὕτως ἐπιγέγραπται, καὶ εἰκότως· 'πλεῖστον γὰρ Ἀφροδίτης' οὐ 'νύξ' κατὰ Μένανδρον (fr. 739 K.), ἀλλὰ τύχη μετέσχηκεν.

5. Ἆρ' οὖν ταύτην τις ἀρχὴν ποιησάμενος οἰκείαν ὑπὲρ τῆς Τύχης ἐπάγοιτ' ἂν μάρτυρας αὐτοὺς Ῥωμαίους, ὡς τῇ Τύχῃ πλέον ἢ τῇ Ἀρετῇ νέμοντας; Ἀρετῆς μέν γε παρ' αὐτοῖς ὀψὲ καὶ μετὰ πολλοὺς χρόνους ἱερὸν ἱδρύσατο Σκιπίων ὁ Νομαντῖνος, εἶτα Μάριος τὸ Οὐιρτοῦτίς τε καὶ Ὀνῶρις προσαγορευόμενον· καὶ τὸ τῆς E Μέντις καλουμένης (Γνώμης ἂν νομίζοιτο) Σκαῦρος Αἰμίλιος, περὶ τὰ Κιμβρικὰ τοῖς χρόνοις γεγονώς· ἤδη τότε λόγων καὶ σοφισ⟨μά⟩των καὶ στωμυλίας παρεισρυείσης εἰς τὴν πόλιν ἤρχοντο σεμνύνειν τὰ τοιαῦτα. Σοφίας δὲ μέχρι καὶ νῦν ἱερὸν οὐκ ἔστιν οὐδὲ Σωφροσύνης ἢ Μεγαλοψυχίας ἢ Καρτερίας ἢ Ἐγκρατείας· ἀλλὰ τά γε τῆς Τύχης ἱερὰ λαμπρὰ καὶ παλαιὰ καὶ ὁμοῦ τι τοῖς πρώτοις καταμεμιγμένα τῆς πόλεως θεμελίοις γέγονε.

---

2 654 d 7 sqq. cf. c. 10 et proleg. p. 43 cf. Wissowa Rel. u. Kult. d. Röm.^{2} p. 256—268 9/10 Cic. Sest. 116 (et schol. Bob. ad h. l.) de divin. I 59 Val. Max. I 7, 5 Fest. p. 344 Vitruv. III 2, 5 VII praef. 17 cf. Wiss. p. 149/150 10 Cic. de nat. deor. II 23, 61 cf. Wiss. p. 313

---

1 κατὰ Rei. καὶ τὰ Ω 6 ἐπάγοιτ' ἂν B ἄν om. O (suppl. 5 post τις Bruhn οὐ⟨κ ἂ⟩ν Bern.) ⟨τοὺς⟩ ῥωμ. Bruhn 8 γε Ω γὰρ Bern. αὐτοῖς. ὀψὲ δὲ καὶ Z 9 νομαντηνός ΓΦ μάριος O μακάριος v μάρκελλος $J^2\alpha^2$ edd. ex p. 322 c 9/10 τὸ οὐιρτ.] τουιρτοῦτις Γ (τ init. om. k) ΣF τὸ οὐιριοντι vdΨ (οὐρίου τὲ h) τ lac. 9 fere litt. καὶ z τε om. ΓvdΨΣF 10 ὄνωρις ΓΦΣFγΘ 11 μέντις] μέντοι ΓΦΨΣ νομίζοιτο Ω ὀνομάζοιτο Halm 12 ἤδη ⟨γὰρ⟩ Bern. 13 σοφισ⟨μά⟩των Rei. ex p. 322 d σοφιστῶν Ω στωμυλ. ⟨Ἑλληνικῆς⟩ Rei. cf. 322 d 13/14 παρεισρ.] παραρρεούσης Σ 15 καὶ νῦν om. S καὶ om. Jy Voss. 3 16 καρτ. ἢ μεγαλ. Σ ἢ ἐγκρατ. om. Σ 17 ὁμοῦ O ὁμοίως G^1k mg^3 ΦΠΘ τι om. ΣF

πρῶτος μὲν γὰρ ἱδρύσατο Τύχης ἱερὸν Μάρκ⟨ι⟩ος Ἄγκος, ὁ Νομᾶ θυγατριδοῦς καὶ τέταρτος ἀπὸ Ῥωμύ-
F *λου βασιλεὺς γενόμενος· καὶ τάχα που τῇ τύχῃ τὴν Ἀνδρείαν παρωνόμασεν, ᾗ πλεῖστον εἰς τὸ νικᾶν τύχης μέτεστι. τὸ δὲ τῆς Γυναικείας Τύχης κατεσκευάσαντο πρὸ Καμίλλου, ὅτε Μάρκιον Κοριόλανον ἐπάγοντα τῇ πόλει Οὐολούσκους ἀπεστρέψαντο διὰ τῶν γυναικῶν. πρεσβευσάμεναι γὰρ αὗται πρὸς τὸν ἄνδρα μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς γυναικός ἐξελιπάρησαν καὶ κατειργάσαντο φείσασθαι τῆς πόλεως καὶ τὴν στρατιὰν τῶν*
319 *βαρβάρων ἀπαγαγεῖν. | τότε λέγεται τὸ ἄγαλμα τῆς Τύχης ἅμα τῷ καθιερωθῆναι φωνὴν ἀφεῖναι καὶ εἰπεῖν ʻὁσίως με πόλεως νόμῳ, γυναῖκες ἀσταί, καθιδρύσασθεʼ. καὶ μὴν καὶ Φούριος Κάμιλλος, ὅτε τὸ Κελτικὸν ἔσβεσε*

---

1 a ceteris scriptoribus velut a Dion. Hal. IV 27 primum Fortunae templum Servio Tullio tribuitur cf. Wiss. p. 256 **3/4** *ἀνδρείαν*: error Plutarchi ex fonte (Dion. Hal. IV 27) ortus; templum est Fortis Fortunae, ut infra (53, 7) et ab Ovidio (fast. VI 773 sqq.) appellatur **6** v. Coriol. 37 Dion. Hal. VIII 55. 56 Val. Max. I 8, 4 V 2, 1 Liv. II 40, 12 Lactant. Inst. II 7, 11 Aug. c. d. IV 19 cf. Mommsen Herm. IV (1869) p. 3 not. 4 **14** v. Camill. 14 30 (= Zon. VII 23) Cic. de divin. I 101 II 69 Varr. ap. Gell. XVI 17 Liv. V 32, 6. 50, 5. 52, 11

---

1 *τῆς τύχ.* *ΦΣ* *μάρκ⟨ι⟩ος* Basil. v. Cor. 1 *μάρκος* *Ω* **2** *ὁ νομᾶ* *Ψ* *ὄνομα* *O* **3** *βασ. γεν.*] *γέγονε βασιλεύς* *Σ* (*γενόμενος βασ.* J mg^2) **3/4** *τὴν τύχην τῇ ἀνδρείᾳ* *ΓΠΘ* (B^2) *τὴν τύχην τὴν ἀνδρείαν* *Φ* **5/6** [*πρὸ Καμίλλου*] Wy. ex 322 d; frustra, cf. Bruhn l. l. **6** *μάρκον* *ΓΣα^{1}βΠ^2* *μάκων* *Φ* *κοριόλανον* *Ψ* *κοριολᾶνον* *Φ* *κοριολάνον* *O* **7** *οὐλούσκους* *Φ* *βολόσκους* *Σ* *ἀπεστρ.* *Σ* *ἀπετρ.* *O* *ἐπεστρ.* *Φ* *ἀπετρίψ.* Rei. **8** *αὗται*] *αὐτοῦ* *ΓΦΨΣ* *τὸν ἄνδρα*] *τὴν ἀνδρίαν* *ΓΦΨ* (corr. G mg^2 V^1 Laur. 56, 7 n. 1) **8/9** *μετὰ τῆς γυναικὰς καὶ τῆς μητρὸς* *Σ* **11** *τότε* *Ω* *ὅτε* Ku. *τότε ⟨δὲ⟩* Wil. **12** *εἰπεῖν*] *φησίν* *Σ* **13** *ὁσίῳ* Bern. cf. v. Cor. 37 *θεοφιλεῖ θεσμῷ* *ἀσταί* om. *ΦΨα^1* v. Cor. add. Q mg^1 g mg^1 *α^2* **14** *καὶ μὴν* — p. 53, 6 *προσδέχεσθαι* ante l. 5 *τὸ τὲ τῆς γυν. τ.* trp. Bruhn; iure impugnat Ha. **14** *φρούριος* hic et semper *ΓΦΨΣΠ* *φούλβιος* B

πῦρ καὶ τὴν Ῥώμην ἀντίρροπον χρυσῷ κεκλιμένην ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ καὶ τῆς πλάστιγγος καθεῖλεν, οὔτ' Εὐβουλίας οὔτ' Ἀνδρείας, ἀλλὰ Φήμης ἱδρύσατο καὶ Κληδόνος ἔδη παρὰ τὴν Καινὴν ὁδόν, ὅπου φασὶ πρὸ τοῦ πολέμου Μάρκῳ Καιδικίῳ βαδίζοντι νύκτωρ φωνὴν γενέσθαι κελεύουσαν ὀλίγῳ χρόνῳ Γαλατικὸν πόλεμον προσδέχεσθαι. τὴν δὲ πρὸς τῷ ποταμῷ Τύχην 'φόρτιν' καλοῦσιν (ὅπερ ἐστὶν ἰσχυρὰν ἢ ἀριστευτικὴν ἢ ἀνδρείαν), B ὡς τὸ νικητικὸν ἁπάντων κράτος ἔχουσαν. καὶ τόν γε ναὸν αὐτῆς ἐν τοῖς ὑπὸ Καίσαρος τῷ δήμῳ καταλειφθεῖσι κήποις ᾠκοδόμησαν, ἡγούμενοι κἀκεῖνον εὐτυχίᾳ γενέσθαι μέγιστον, ὡς αὐτὸς ἐμαρτύρησε.

6. Περὶ δὲ Γαΐου Καίσαρος ᾐδέσθην ἂν εἰπεῖν, ὡς ὑπ' εὐτυχίας ἤρθη μέγιστος, εἰ μὴ τοῦτ' αὐτὸς ἐμαρτύρησεν. ἐπεὶ γὰρ ἀπὸ Βρεντεσίου Πομπήιον διώκων ἀνήχθη πρὸ μιᾶς ἡμέρας νωνῶν Ἰανουαρίων, χειμῶνος ἐν τροπαῖς ὄντος, τὸ μὲν πέλαγος ἀσφαλῶς διεπέρασε, τῆς Τύχης τὸν καιρὸν ὑπερθεμένης· εὑρὼν δὲ τὸν Πομπήιον ἄθρουν καὶ πολὺν μὲν ἐν γῇ πολὺν δ' ἐν C

---

3 Φ. κ. Κλ.] de Aio Locutio cf. Peter in Rosch. L. M. II 191 11 v. Brut. 20 Dio Cass. XLIV 35 Suet. Div. Iul. 83 13 v Caes. 38 mor. 206c

---

1/2 κεκλημένην κατὰ (ἐκ y) πλάστιγγος (om. ἀπὸ τ. ζ. κ. τῆς) Σ 2 τοῦ ante ζυγ. om. ΠΘ 3 ἔδη Rei. ἐκεῖ Ω 4 κενὴν ΣFZ[1] 5 καιδικίῳ Xyl. κεδικίῳ P καὶ δεκίῳ O δεκίῳ (om. καὶ) gB 7 τῇ — τύχῃ ΦΨF φόρτιν Rei. φόρτην v mg[2] (Bud.) ἣν φορτίναν Φ ἣν φορτίκαν (s. φόρτικαν) O 10 τόν γε ναὸν Steph. τὸ γενναῖον Ω 12 [ὡς αὐτὸς ἐμαρτύρησε.] Ha. frustra, nam etiam verba proxime antecedentia ἡγούμ. — μέγ. suspicionem movere debuerunt, sed sententia iterata (10—12 et 13—15) nihil nisi indicium declamationis imperfectae est 13 περὶ — 15 ἐμαρτύρησεν om. (propter homoeotel.?) G[1]ghα[1] del. Bruhn, sed talia ut in libro imperfecto non offendunt 13 δὲ Ω γὰρ Ha. ᾐδέσθην ἂν O ᾐδέσθησαν Γ(G mg[2]) ΦΣ ᾐδέσθησαν ἂν γB 14 μεγίστης ΦQ 15 διώκων — 17 πομπήιον om. J[1] Voss. 3 d 16 νωνῶν ΦF νοννῶν G νώννων P νόννων O

θαλάσσῃ μετὰ πασῶν ἅμα τῶν δυνάμεων καθεζόμενον αὐτὸς ὀλιγοστὸς ὢν τῆς μετ' Ἀντωνίου καὶ Σαβίνου στρατιᾶς αὐτῷ βραδυνούσης, ἐτόλμησεν εἰς ἀκάτιον μικρὸν ἐμβὰς καὶ λαθὼν τόν τε ναύκληρον καὶ τὸν κυβερνήτην ὥς τινος θεράπων ἀναχθῆναι. σκληρᾶς δὲ πρὸς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ γενομένης ἀντιβάσεως καὶ κλύδωνος ἰσχυροῦ, μεταβαλλόμενον ὁρῶν τὸν κυβερνήτην ἀφεῖλεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸ ἱμάτιον καὶ ἀναδείξας ἑαυτὸν 'ἴθι' ἔφη 'γενναῖε, τόλμα καὶ δέδιθι μηδέν,
D *ἀλλ' ἐπιδίδου τῇ Τύχῃ τὰ ἱστία καὶ δέχου τὸ πνεῦμα, πιστεύων ὅτι Καίσαρα φέρεις καὶ τὴν Καίσαρος Τύχην.' οὕτως ἐπέπειστο τὴν Τύχην αὐτῷ συμπλεῖν, συναποδημεῖν, συστρατεύεσθαι, συστρατηγεῖν· ἧς ἔργον ἦν γαλήνην μὲν ἐπιτάξαι θαλάσσῃ, θέρος δὲ χειμῶνι, τάχος δὲ τοῖς βραδυτάτοις, ἀλκὴν δὲ τοῖς ἀθυμοτάτοις· τὸ δὲ τούτων ἀπιστότερον, φυγὴν Πομπηίῳ καὶ Πτολεμαίῳ ξενοκτονίαν, ἵνα καὶ Πομπήιος πέσῃ καὶ Καῖσαρ μὴ μιανθῇ.*

7. *Τί δέ; ὁ τούτου μὲν υἱός, πρῶτος δ' ἀναγορευθεὶς Σεβαστός, ἄρξας δὲ τέσσαρα καὶ πεντήκοντα ἔτη, οὐκ*
E *αὐτὸς ἐκπέμπων τὸν θυγατριδοῦν ἐπὶ στρατείαν ηὔξατο*

---

21 207 d (10) cf. 213 c (66)

---

1 et 2 *ἐν τῇ γῇ* et *ἐν τῇ θαλ.* Σ 1 *πάντων* ΓΦΨΣ 4 *λαβὼν* Γ (*λαθὼν* mg^{2}k) ΦΨ (ss. ϑ P) Σ *τε* om. Σ 6 *ἀντιβάσ.* ΣQ^1 *ἀντιμεταβάσ.* O [*καὶ*] Kron. cf. v. Caes. 38 App. II 56. 57 9 *καὶ τόλμα* Γ(G^2) ΣF *τόλμα* om. Ψ (add. mg^1 P) 10/11 *τῷ πνέοντι πιστ.* G^4ΣF *τῷ πλέοντι πιστ.* Rei. 11 *πιστ.*] *μὴ πτήσσων* ΨF mg^1 *καὶ τὴν καίσ. τύχην* om. ΓΦΣ$α^1$ 13 *ἧς ἔργον* kΨΣ (*εἰς ἔ.* Sy) F$ν^2$ε *ἡ ἔργ.* O 15 *ἀλκὴν — ἀθυμ.* om. G^1 (add. mg^4) ΦΨ$α^1$ 17 *ἢ ἵνα* (om. *καὶ*) Σ *καὶ* prius om. G^1k^1Φ *ἵνα μὴ* V Laur. 56, 7 20 *ἄρξας — ἔτη* ex mge in textum irrepsisse putat Stgm. *δὲ* om. ΨΣ$α^1$ *πεντ.* Ω 'ipsius Plutarchi error' Cob. sed fortasse scribae archetypi error subest, ut qui una hasta neglecta notas numerorum *N* et *M* inter se commutaverit, et *τεσσαράκ.* scribendum; habemus *Δ καὶ πεντήκοντα* in Gk *Δ καὶ N* in vzF

τοῖς θεοῖς ἀνδρείαν μὲν αὐτῷ δοῦναι τὴν Σκιπίωνος,
εὔνοιαν δὲ τὴν Πομπηίου, Τύχην δὲ τὴν αὑτοῦ; καθάπερ
ἔργῳ μεγάλῳ δημιουργὸν ἐπιγράψας ἑαυτῷ τὴν Τύχην,
ἥτις αὐτὸν ἐπιθεῖσα Κικέρωνι καὶ Λεπίδῳ καὶ Πάσσᾳ
καὶ Ἱρτίῳ καὶ Μάρκῳ Ἀντωνίῳ, ταῖς ἐκείνων ἀριστείαις
καὶ χερσὶ καὶ νίκαις καὶ στόλοις καὶ πολέμοις καὶ
στρατοπέδοις γενόμενον πρῶτον εἰς ὕψος ἄρασα καὶ
καταβαλοῦσα τούτους, δι' ὧν ἀνέβη, μόνον κατέλιπεν.
ἐκείνῳ γὰρ ἐπολιτεύετο Κικέρων καὶ Λέπιδος ἐστρα-
τήγει καὶ Πάσσας ἐνίκα καὶ Ἵρτιος ἔπιπτε καὶ Ἀντώ-
νιος ὕβριζεν. ἐγὼ γὰρ καὶ Κλεοπάτραν τὴν τύχην Καί- F
σαρος τίθημι, περὶ ἣν ὡς ἕρμα κατέδυ καὶ συνετρίβη
τηλικοῦτος αὐτοκράτωρ, ἵν' ᾖ μόνος Καῖσαρ. λέγεται
δέ, πολλῆς οἰκειότητος αὐτοῖς καὶ συνηθείας ὑπαρχού-
σης, πολλάκις σχολαζόντων εἰς παιδιὰν σφαίρας ἢ
κύβων ἢ νὴ Δία θρεμμάτων ἁμίλλης, οἷον ὀρτύγων,
ἀλεκτρυόνων, ἀεὶ νικώμενον Ἀντώνιον ἀπαλλάττεσθαι·
καί τινα τῶν περὶ αὐτὸν ἐπὶ μαντείᾳ σεμνυνόμενον
πολλάκις παρρησιάζεσθαι καὶ νουθετεῖν, | 'ὦ ἄνθρωπε, 320
τί σοι πρᾶγμα πρὸς τοῦτον ἔστι τὸν νεανίσκον; φεῦγ'

18 v. Ant. 33

2 εὔν.] εὐλάβειαν Ha. frustra, cf. 207 d (10) εὔνοια τόλμα τύχη 213 c (66) εὔνοια τόλμα λογισμός   3 ἔργων μεγάλων vΣB   4 κικ.] κι μετὰ ταῦτα κέρωνι F   5 ἱρτ. hic et infra Ω   καὶ μετὰ ταῦτα μάρκῳ ἀντ. Basil.   καὶ ἀντωνίῳ κἀὶ μάρκῳ G[1+3] itaque καὶ μετὰ ταῦτα ἀντωνίῳ μάρκῳ Γ (sed καὶ ante μάρκῳ non del. V) Σ καὶ ἀντ. καὶ μαρκ. ΦΠΘ καὶ ἀντ. μάρκ. ΨF   6 καὶ πολέμοις ΣF om. O   8 τούτους, δι' ὧν ἀνέβη, μόνον Γ (G[3]) ΣB τούτους, ἀναβῆναι μόνον G[1]ΦΨ τούτ. ἀναβῆναι μόνον, δι' ὧν ἀνέβη, μόνον O   9 ἀντεπολιτ. ε   10 ἔπιπτε] ἔπινε Σ   11 κλεοπάτρᾳ Φ   τὴν τύχην ΓΦPgΣ τῇ τύχῃ QhFα τύχη Π (exc. α) Θ ⟨αὐ⟩τὴν τύχην Bern. τὴν del. Po.   12 ὁ ἀντώνιος post κατέδυ add. Pg   15 σχολαζόντων ΠΘ -ζοντας Σ -ζοντες O   15/16 κύβ. ἢ σφ. Γ   16/17 ὀρτ. ἢ ἀλεκτ. Σ   18 μαντείᾳ Γ μαντείαις O   19 ὦ om. ΨΣ

αὐτόν· ἐνδοξότερος εἶ, πρεσβύτερος εἶ, ἄρχεις πλειόνων, ἐνήθληκας πολέμοις, ἐμπειρίᾳ διαφέρεις· ἀλλ' ὁ σὸς δαίμων τὸν τούτου φοβεῖται· καὶ ἡ τύχη σου καθ' ἑαυτήν ἐστι μεγάλη, κολακεύει δὲ τὴν τούτου· ἐὰν μὴ μακρὰν ᾖς, οἰχήσεται μεταβᾶσα πρὸς αὐτόν.'

8. *Ἀλλὰ γὰρ αἱ μὲν ἀπὸ τῶν μαρτύρων πίστεις τοσαῦται τῇ Τύχῃ πάρεισι. δεῖ δὲ καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν εἰσάγειν, ἀρχὴν τοῦ λόγου τὴν ἀρχὴν τῆς πόλεως λαβόντας. εὐθὺς γοῦν τίς οὐκ ἂν εἴποι πρὸς τὴν Ῥωμύλου γένεσιν καὶ σωτηρίαν καὶ τροφὴν καὶ* B *αὔξησιν τὴν μὲν Τύχην ὑποβολὰς κατατεθεῖσθαι τὴν δ' Ἀρετὴν ἐξῳκοδομηκέναι; πρῶτον μὲν οὖν τὸ περὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν τέκνωσιν αὐτῶν τῶν ἱδρυσαμένων καὶ κτισάντων τὴν πόλιν εὐτυχίας ἔοικε θαυμαστῆς γενέσθαι. θεῷ γὰρ ἡ τεκοῦσα μιχθῆναι λέγεται, καὶ καθάπερ τὸν Ἡρακλέα σπαρῆναί φασιν ἐν μακρᾷ νυκτὶ τῆς ἡμέρας ἐπισχεθείσης παρὰ φύσιν καὶ τοῦ ἡλίου βραδύναντος, οὕτω περὶ τὴν Ῥωμύλου σπορὰν καὶ καταβολὴν τὸν ἥλιον ἐκλιπεῖν ἱστοροῦσι, ποιησάμενον ἀτρεκῆ σύνοδον πρὸς σελήνην, ⟨ἕ⟩ωσπερ ὁ Ἄρης θεὸς* C *ὢν τῇ Σιλβίᾳ θνητῇ συνῆλθε. ταὐτὸ δὲ συντυχεῖν τῷ Ῥωμύλῳ καὶ περὶ τὴν μετάστασιν αὐτὴν τοῦ βίου· λέγουσι γὰρ ἐκλείποντος τοῦ ἡλίου ἠφανίσθαι, νώναις καπρατίναις, ἣν ἄχρι νῦν ἡμέραν ἐπιφανῶς ἑορτάζουσιν.*

---

9 v. Rom. 3. 4 mor. 314 f 23 v. Rom. 27. 29 Num. 2 Cam. 33 mor. 313 d cf. Wissowa RKR[2] 116 not. 1

---

1 *πρεσβ. εἶ* om. *Σ* 5 *ᾖς Ω ἴῃς* Ha. 7/8 *πραγμ. O γραμμάτων* J[1] Voss. 3 |||| *μάτων* S 9 *γοῦν O οὖν Σ* 11/12 *τὴν μὲν τύχην — τὴν δ' ἀρετὴν* Rei. *ἀρετῆς μὲν — τὴν δὲ τύχην Ω* 11 *ὑποβολὰς* Mez. *ὑπερβ. Ω* 13 *ἱδρυσ.* Emper. *ἐνιδρυσ. O* 20 *σύνοδον O τὴν ὁδὸν ΓΦΨΣ* ⟨*ἕ*⟩*ωσπερ* Po. *ὥσπερ O ὅτε Φ ὁ* ante *ἄρης* om. *Ψ* 21 *ταὐτὸ Σ τοῦτο O* 23 *ἐκλείπ. O ἐκλιπόντος ΓΦΖ νώναις* ΦF *νόνναις O* 24 *καπρ.*] *καὶ πρατ.* F *καὶ πρωτ. Φ ἀπριλλίαις* in textu *Σ* in mge m. 1 sive poster. ΓΠΖ

ἔπειτα γεννηθέντας αὐτούς, τοῦ τυράννου ζητοῦντος ἀνελεῖν, παρέλαβε κατὰ τύχην οὐ βάρβαρος οὐδ' ἄγριος ὑπηρέτης, ἐλεήμων δέ τις καὶ φιλάνθρωπος, ὥστε μὴ κτεῖναι· ἀλλὰ τοῦ ποταμοῦ τις ἦν † ὄχθη χλοερῷ λειμῶνι προσκλύζουσα καὶ περισκιαζομένη χθαμαλοῖς δένδρεσιν· ἐνταῦθα κατέθηκε τὰ βρέφη πλησίον ἐρινεοῦ τινος, ὃν ῥουμινᾶλιν ὠνόμαζον. εἶτα λύκαινα μὲν νεοτόκος σπαργῶσα καὶ πλημμυροῦσα τοὺς μαστοὺς γάλακτι, D τῶν σκύμνων ἀπολωλότων αὐτὴ χρῄζουσα κουφισμοῦ, περιέπτυξε τὰ βρέφη καὶ θηλὴν ἐπέσχεν, ὥσπερ ὠδῖνα δευτέραν ἀποτιθεμένη τὴν τοῦ γάλακτος. ἱερὸς δ' ὄρνις Ἄρεως, ὃν δρυοκολάπτην καλοῦσιν, ἐπιφοιτῶν καὶ προσκαθίζων ἀκρώνυχος, ἐν μέρει τῶν νηπίων ἑκατέρου στόμα τῇ χηλῇ διοίγων, ἐνετίθει ψώμισμα, τῆς αὑτοῦ τροφῆς ἀπομερίζων. τὸν μὲν οὖν ἐρινεὸν ῥουμινᾶλιν ὠνόμασαν ἀπὸ τῆς θηλῆς, ἣν ἡ λύκαινα παρ' αὐτὸν ὀκλάσασα τοῖς βρέφεσι παρέσχε· μέχρι δὲ πολλοῦ διεφύλαττον οἱ περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον κατοικοῦντες μηδὲν ἐκτιθέναι τῶν γεννωμένων, ἀλλ' ἀναιρεῖσθαι πάντα E καὶ τρέφειν, τὸ Ῥωμύλου πάθος καὶ τὴν ὁμοιότητα τιμῶντες. καὶ μὴν τό τε λαθεῖν αὐτοὺς τρεφομένους καὶ παιδευομένους ἐν Γαβίοις ⟨καὶ⟩ ἀγνοηθῆναι Σιλβίας ὄντας υἱοὺς καὶ θυγατριδοῦς Νομίτορος τοῦ βασι-

7 mor. 278c (57) 12 268f

1 ζητ. Rei. αἰτοῦντος Ω 4 ὄχθῃ Ω 'locus nondum sanatus' Bruhn; fort. scrib. ὀχετεία Na. cf παροχ. 779e v. Them. 31 4/5 χλ. λειμ.] χλοερὰ ΓΦΨ 5 προσκλύζ. O προσβλ. V προσκλίν. Abresch προσίζ. Po. περισκιαζ. O περισχιζομ. G^1ΦΨ 7 [ὃν ῥουμ. ὠνόμ.] Stgm. 9 ἀπολ. αὐτῇ Wy. 10 περιέπτυξε O -έπτηξε G^1dPg$Π^2$$Z^1$ε -έστηξε Vδ -έστειξε Bern. -έλειξε Ku. 11 ἱέραξ Σ 12 ἄρεως G^1VPgΠ($α^2$) ἄρεος O 13 καθίζ. (om. προσ) ΠΘ 14 ἑκάτερον Φ ⟨τὸ⟩ στόμα Bern. στόμα τῇ χηλῇ ΓΦΠΘ στόματι χείλη ΨΣF διανοίγων BRhed. 16 ἡ om. Σ 18 οἰκοῦντες (om. κατ) Σ 21 τε O γε ΓQhΣ 22 ⟨καὶ⟩ $Xyl.^2$ 23 νομιτ. καὶ τοῦ O καὶ om. BRhed.

λέως παντάπασι Τύχης κλέμμα καὶ σόφισμα φαίνεται γεγενημένον, ὅπως μὴ ἀπόλωνται πρὸ τῶν ἔργων διὰ τὸ γένος, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς φανῶσι τοῖς κατορθώμασι, γνώρισμα τῆς εὐγενείας τὴν ἀρετὴν παρέχοντες. ἐνταῦθά μοι μεγάλου καὶ φρονίμου στρατηγοῦ λόγος ἔπεισι Θεμιστοκλέους, ῥηθεὶς πρός τινας τῶν ὕστερον εὐημε- F *ρούντων Ἀθήνησι στρατηγῶν καὶ προτιμᾶσθαι τοῦ Θεμιστοκλέους ἀξιούντων. ἔφη γὰρ τὴν ὑστεραίαν ἐρίσαι πρὸς τὴν ἑορτὴν λέγουσαν ὡς ἐκείνη μέν ἐστι κοπώδης καὶ ἄσχολος, ἐν αὐτῇ δὲ τῶν παρεσκευασμένων ἀπολαύουσι μεθ' ἡσυχίας. τὴν οὖν ἑορτὴν εἰπεῖν 'ἀληθῆ λέγεις, ἀλλ' ἐμοῦ μὴ γενομένης, ποῦ ἂν σὺ ἦσθα; 'κἀμοῦ τοίνυν' ἔφη 'μὴ γενομένου περὶ τὰ Μηδικά, τίς ἂν ὑμῶν ἦν νῦν ὄνησις;' τοῦτό μοι δοκεῖ πρὸς τὴν Ῥωμύλου Ἀρετὴν ἡ Τύχη λέγειν 'λαμπρὰ μὲν τὰ σὰ ἔργα καὶ μεγάλα καὶ θεῖον ὡς ἀληθῶς ἐξέφηνας αἷμα* 321 *καὶ γένος οὖσαν σεαυτήν· | ἀλλ' ὁρᾷς πόσον ὑστερεῖς μου; εἰ γὰρ ἐγὼ τότε μὴ παρηκολούθησα χρηστὴ καὶ φιλάνθρωπος, ἀλλ' ἀπέλιπον καὶ προηκάμην τὰ νήπια, σὺ πῶς ἂν ἐγένου καὶ πόθεν ἐξέλαμψας; εἰ τότε μὴ θῆλυ θηρίον ἐπῆλθε φλεγμαῖνον ὑπὸ πλήθους καὶ φορᾶς γάλακτος καὶ τραφησομένου δεόμενον μᾶλλον ἢ θρέψοντος, ἀλλ' ἀνήμερόν τι τελέως καὶ λιμῶττον, οὐκ ἂν ἔτι νῦν τὰ καλὰ ταῦτα βασίλεια καὶ ναοὶ καὶ θέατρα*

---

6 v. Them. 18 mor. 270 b 345 c

---

1 *παντάπασι Γ*(G[2]) *Σ* *παντά* (nihil praeterea) F *παρὰ* ***O*** *παρὰ τῆς* B **4** *γνώρισμα Σ γνωρίσματα* ***O*** (Po. cf. Hähnle, Gnorismata. Tüb. 1929 **6/7** *εὐημεροῦντας Φ εὐδοκιμούντων Σ* **8** *ὑστεραίαν Φ*gB *ὑστέραν* ***O*** **9** *κοπώδης Φ*Qgh *κομπ.* ***O*** **12/13** *γινομ. Ψ*F*αγ*Z **12** *ἂν* om. *Φ* **14** *ἦν ὑμῶν* Qh *νῦν ἦν Φ* **16** *θεῖον* ***O*** *οἷον Ψ* **17** *πόσον*] *πῶς Φ* **21** *φλεγμ. ΠΘ φλεγόμενον* ***O*** **22** *τραφησ.*] *τροφῆς μὲν οὐ ΦΨ* *μᾶλλον ἢ*] *ὄνομα μόνη ΦΨ* **22/23** *θρέψαντος ΦΨ* **23** *ἀλλ' ἀνήμ.*] *ἀλλὰ καὶ ἥμερον Φ ἀλλὰ ἥμερον Ψ* *τελέως* om. in lac. 6—7 litt. *Σ* **24** *νῦν* om. *Σ*

καὶ περίπατοι καὶ ἀγοραὶ καὶ ἀρχεῖα βοτηρικαὶ καλύβαι καὶ σταθμοὶ νομέων ἦσαν, Ἀλβανὸν ἢ Τυρρηνὸν ἢ Λατῖνον ἄνδρα δεσπότην προσκυνούντων;' ἀρχὴ μὲν δὴ τὸ μέγιστον ἐν παντί, μάλιστα δ' ἐν ἱδρύσει καὶ κτίσει B πόλεως· ταύτην δ' ἡ Τύχη παρέσχε, σώσασα καὶ φυλάξασα τὸν κτίστην. ἡ μὲν γὰρ Ἀρετὴ μέγαν ἐποίησε Ῥωμύλον, ἡ Τύχη δ' ἄχρι τοῦ γενέσθαι μέγαν ἐτήρησε.

9. Καὶ μὴν τήν γε Νομᾶ βασιλείαν πολυχρονιωτάτην γενομένην ὁμολογουμένως εὐτυχία διεκυβέρνησε θαυμαστή. τὸ μὲν γὰρ Ἐγερίαν τινά, νυμφῶν μίαν δρυάδων, δαίμονα σοφὴν ἔρωτι τἀνδρὸς ἐν συνουσίᾳ γενομένην, παραπαιδαγωγεῖν καὶ συσχηματίζειν τὴν πολιτείαν ἴσως μυθωδέστερόν ἐστι. καὶ γὰρ ἄλλοι λεχθέντες ἅψασθαι γάμων θείων καὶ θεοῖς ἐράσμιοι γενέσθαι, C Πηλεῖς καὶ Ἀγχῖσαι καὶ Ὠρίωνες καὶ Ἠμαθίωνες, οὐ πάντως ἀγαπητῶς οὐδ' ἀλύπως διεβίωσαν. ἀλλὰ Νομᾶς ἔοικε τὴν ἀγαθὴν Τύχην ἔχειν ὡς ἀληθῶς σύνοικον καὶ σύνεδρον καὶ συνάρχουσαν· ἣ καθάπερ ἐν κλύδωνι θολερῷ καὶ τεταραγμένῳ πελάγει τῇ τῶν προσοίκων καὶ γειτόνων ἔχθρᾳ καὶ χαλεπότητι τὴν πόλιν φερομένην καὶ φλεγμαίνουσαν ὑπὸ μυρίων πόνων καὶ διχοστασιῶν παραλαβοῦσα τοὺς μὲν ἀντιτεταγμένους θυμοὺς καὶ φθόνους ὥσπερ πνεύματα κατέσβεσεν· οἷα δέ

---

9 v. Num. 4

---

1 καὶ περίπατοι om. G[1]ΦΨ ἀγοραὶ ΦQh ἀγορὰ *O* καὶ ἀγορ. om. Σ βοτηρικαὶ καλύβαι Bern. καὶ βοτῆραι καὶ καλ. ΓPg βοτῆρες καὶ καλ. ΦF (καὶ ante βοτ. delin.) ΠΘ βοτεῖραι καὶ καλ. Σ ἀλλὰ βοτῆρες καὶ καλ. B βοτήρων καλ. Qh 3 δεσπότην om. ΠΘ 6 μὲν om. G[1]ΦΨ 9 γε *O* τε ΦPgSF 10 ὁμολογοῦμεν ὡς ΓΨF ὁμ. καὶ ὡς Σ 11 ἐγερίαν in textu k (αἰγ.) ex corr. m. 1 aut 2 Π ἑσπερίαν *O* μίαν δρ.] ἁμαδρυάδων Φ 12,13 γινομ. ΓΦΨ 16 καὶ ἠμαθ. om. G[1] 24 ὥσπερ πνεύμ.] καταβαλοῦσα, νεύμ. g

D φασι τὰς ἀλκυόνων λοχείας παραδεξαμένην τὴν θάλασσαν ἐν χειμῶνι σῴζειν καὶ συνεκτιθηνεῖσθαι, τοιαύτην ἀναχεαμένη καὶ περιστήσασα γαλήνην πραγμάτων ἀπόλεμον καὶ ἄνοσον καὶ ἀκίνδυνον καὶ ἄφοβον, νεοσταθεῖ δήμῳ καὶ κραδαινομένῳ παρέσχε ῥιζῶσαι καὶ καταστῆσαι τὴν πόλιν, αὐξανομένην ἐν ἡσυχίᾳ βεβαίως καὶ ἀνεμποδίστως. ὥσπερ γὰρ ὁλκὰς ἢ τριήρης ναυπηγεῖται μὲν ὑπὸ πληγῶν καὶ βίας πολλῆς, σφύραις καὶ ἥλοις ἀρασσομένη καὶ γομφώμασι καὶ πρίοσι καὶ πελέκεσι, γενομένην δὲ στῆναι δεῖ καὶ παγῆναι σύμμετρον χρόνον, ἕως οἵ τε δεσμοὶ κάτοχοι γένωνται καὶ συνάφειαν οἱ E γόμφοι λάβωσιν, ἐὰν δὲ ὑγροῖς ἔτι καὶ περιολισθάνουσι τοῖς ἁρμοῖς κατασπασθῇ, πάντα χαλάσει διατιναχθέντα καὶ δέξεται τὴν θάλασσαν, οὕτω τὴν Ῥώμην ὁ μὲν πρῶτος ἄρχων καὶ δημιουργὸς ἐξ ἀγρίων καὶ βοτήρων ὥσπερ ἐκ δρυόχων κραταιῶν συνιστάμενος οὐκ ὀλίγους πόνους ἔσχεν οὐδὲ μικροῖς ἀντήρεισε πολέμοις καὶ κινδύνοις, ἐξ ἀνάγκης ἀμυνόμενος τοὺς ἀνθισταμένους πρὸς τὴν γένεσιν καὶ ἵδρυσιν αὐτῆς· ὁ δὲ δεύτερος παραλαβὼν χρόνον παρέσχε πῆξαι καὶ βεβαιῶσαι τὴν αὔξησιν τῇ εὐτυχίᾳ ἐπιλαβόμενος πολλῆς μὲν εἰρήνης πολλῆς F δ' ἡσυχίας. εἰ δὲ τότε Πορσίνας τις ἐπέβρισε Τυρρηνικὸν χάρακα καὶ στρατόπεδον παραστήσας τείχεσιν ὑγροῖς ἔτι καὶ κραδαινομένοις ἤ τις ἐκ Μαρσῶν ἀποστὰς ἀρειμάνιος δυνάστης ἢ Λευκανὸς ὑπὸ φθόνου καὶ φιλο-

1 126c 982f Aristot. nat. an. V 8 Ael. nat. an. I 36 IX 17

3 γαλ. πραγμ. ΓΦ πραγμ. γαλ. O 3/4 καὶ ἀπόλεμον O καὶ om. ΦgQh 5 καὶ ante καταστ. om. Pg 6 ἐν ante ἡσυχ. om. Ψ 10 γενομένη σταθῆναι δεῖ (om. δὲ) Φ δεῖ στῆναι Σ 11 συνάφειαν Bern. συνήθειαν Ω συνέχειαν Wy. 16 δρυόχων ΣF mg[1] δρυάδων O (δρυάδρων Aβ δυάδων Φ δρυῶν ν[2]) 17 ἀντήρεισε QhZB -ήρισε O 20 παρέσχε Duebn. ἐπέσχε O ἔσχε Qh 21 τῇ εὐτυχίᾳ QhΠΘ τὴν εὐτυχίαν O τῆς εὐτυχίας Φ 22 πορσίννας ΓΨ πορσύνας ΦΠ 24 καὶ ante κραδ. om. ΓΦΣF

νεικίας, ἀνὴρ δύσερις καὶ πολεμοποιός, οἷος ὕστερον
Μου⟨τ⟩ίλος ἢ Σίλων ὁ θρασὺς ἢ τὸ ἔσχατον Σύλλα
πάλαισμα Τελεσῖνος, ὡς ἀφ' ἑνὸς συνθήματος ὅλην
ἐξοπλίζων τὴν Ἰταλίαν, τὸν φιλόσοφον Νομᾶν περι-
εσάλπιγξε θύοντα καὶ προσευχόμενον, οὐκ ἂν ἀντέσχον
αἱ πρῶται τῆς πόλεως ἀρχαὶ πρὸς σάλον καὶ κλύδωνα
τοσοῦτον | οὐδ' εἰς εὐανδρίαν καὶ πλῆθος ἐπέδωκαν· **322**
νῦν δ' ἔοικε τῆς πρὸς τοὺς ὕστερον πολέμους παρασκευῆς
ἐφόδιον Ῥωμαίοις ἡ τότ' εἰρήνη γενέσθαι, καὶ καθάπερ
ἀθλητὴς ὁ δῆμος ἐκ τῶν κατὰ Ῥωμύλον ἀγώνων ἐν
ἡσυχίᾳ χρόνον ἐτῶν τριῶν καὶ τεσσαράκοντα σωμασκή-
σας τὴν δύναμιν ἀξιόμαχον καταστῆσαι τοῖς ὕστερον
ἀντιταττομένοις. οὐδὲ γὰρ λιμὸν οὐδὲ λοιμὸν οὐδ' ἀφο-
ρίαν γῆς οὐδ' ἀωρίαν τινὸς θέρους ἢ χειμῶνος ἐν τῷ
τότε χρόνῳ παραλυπῆσαι τὴν Ῥώμην λέγουσιν, ὡς οὐκ
ἀνθρωπίνης εὐβουλίας ἀλλὰ θείας Τύχης ἐπιτροπευούσης
τῶν καιρῶν ἐκείνων. ἐκλείσθη δ' οὖν τότε καὶ τὸ τοῦ
Ἰανοῦ δίπυλον, ὃ πολέμου πύλην καλοῦσιν· ἀνέῳγε μὲν B
γάρ, ὅταν ᾖ πόλεμος, κλείεται δ' εἰρήνης γενομένης.
Νομᾶ δ' ἀποθανόντος ἀνεῴχθη, τοῦ πρὸς Ἀλβανοὺς

---

2 v. Mar. 33 Sull. 29 **8** v. Num. 20, 3. 7 Dion. Hal. II 76, 3 **18** v. Num. 20

---

1 ὕστερος ΦΨZ **2** μου⟨τ⟩ίλος Xyl. μουίλος **Ω** (σόλων Z) **2/3** ἔσχατον — ὡς] ἐς κάτωνα τελέσειν ὃς Pg^1 (γρ. ἔσχατον σύλλα πάλ. ἢ τελ. ὃς mg^2) h σύλλα πάλαισμα om. G^{1}ΦPg^{1}h **3** τε-λεσῖνος, ὡς Basil. ἀτελεσῖνος G^{1}Φ ἢ τελεσῖνος, ὃς (ὃ mg^2 ν) **O** **4** ἐξοπλ.] ἐξευτελίζων Σ τὸν ante φιλοσ. om. Σ **4/5** περι-εσάλπιγξε Po. -πιζε **Ω** **8** δὲ ὡς ἔοικε ΠΘ unde δέ πως Rei. **11/12** σωμασκ.] συμμαχήσας Σ **12** τὴν δύναμιν in textu; γρ. καὶ τὸν πόλεμον G mg^{3}V (mg^1 om. καὶ) Laur. 56, 7 (mg^1) κατα-στῆναι ΓΣF **13** ἀντιταττόμενος G^{1}Σ **14** ἀωρ. τινὸς in textu; ἀπορίαν τινὰ mg^2(G) aut ^{1} Γ τινὸς **O** τινὰ Σ **16** εὐβουλίας om. G^{1}ΦΨ **18** πολέμου] πόλεως Γ m. 1; corr. m. 2 et 1 πύλην Xyl. ex v. Num. 20, 1 τύχην **Ω** μὲν om. G^{1}ΦΨ **19** ᾖ **O** ἦν Φh **19** γεν.] καλουμένης Φ **20** νομᾶ — p. 62, 4 τίτου om. G^{1}ΦΨ add. G mg^{2+3}Q mg^{2}g mg^2

πολέμου συρραγέντος. εἶτα μυρίων ἄλλων συνεχῶς ὑπολαμβανόντων, πάλιν δι' ἐτῶν ὀγδοήκοντα καὶ τετρακοσίων ἐκλείσθη μετὰ τὸν πρὸς Καρχηδονίους πόλεμον εἰρήνης γενομένης, Γαΐου Ἀτιλίου καὶ Τίτου ⟨Μαλλίου⟩ ὑπατ⟨ευόντ⟩ων. μετὰ δὲ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν αὖθις ἀνεῴχθη καὶ διέμειναν οἱ πόλεμοι μέχρι τῆς ἐν Ἀκτίῳ νίκης Καίσαρος· τότε δ' ἤργησε τὰ Ῥωμαίων ὅπλα χρόνον οὐ πολύν· αἱ γὰρ ἀπὸ Καντάβρων ταραχαὶ C *καὶ Γαλατίαι συρραγεῖσαι Γερμανοῖς, συνετάραξαν τὴν εἰρήνην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν εὐτυχίας τῆς Νομᾶ προσιστόρηται μαρτύρια.*

10. *Τὴν δὲ Τύχην καὶ οἱ μετ' ἐκεῖνον ἐθαύμασαν βασιλεῖς ὡς πρωτόπολιν καὶ τιθηνὸν καί 'φερέπολιν' τῆς Ῥώμης ἀληθῶς κατὰ Πίνδαρον* (fr. 39 [14]).

Ἔξεστι δ' οὕτω θεωρεῖν. ἱερόν ἐστιν Ἀρετῆς ἐν Ῥώμῃ τιμώμενον, ὃ Οὐιρτοῦτις αὐτοὶ καλοῦσιν, ἀλλ' ὀψὲ καὶ μετὰ πολλοὺς χρόνους ἱδρυθὲν ὑπὸ Μαρκέλλου τοῦ Συρακούσας ἑλόντος. ἔστι δὲ καὶ Γνώμης, ἢ νὴ Δία Εὐβουλίας νεώς, ἣν Μέντεμ καλοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο Σκαῦρος Αἰμίλιος περὶ τὰ Κιμβρικὰ τοῖς D *χρόνοις γεγονὼς καθιέρωσεν, ἤδη τότε λόγων καὶ σοφισμάτων καὶ στωμυλίας Ἑλληνικῆς εἰς τὴν πόλιν παρεισρυείσης. Σο-*

---

13 Paus. IV 30, 6 **15** ad ea quae sequuntur cf. quae adnotationi p. 43 praemisi et quae ad c. 5 (p. 51, 7) adnotavi **17** v. Marc. 28 Cic. Verr. IV 54 (126) nat. deor. II 23 (61) Liv. XXVII 25, 7 XXIX 11, 13 Val. Max. I 1, 8 cf. Wissowa RKR² p. 149

---

3 *κατὰ* FΠΘ *καρχηδόνα Σ* **4/5** ⟨*μαλλίου*⟩ Xyl.² ex v. Num. 20, 2 **5** *ὑπατ⟨ευόντ⟩ων* Stgm. *ὑπάτων* ***Ω*** **6** *μέχρι Σ ἄχρι* ***O*** **7** *ἤργει Σ* **8** *κανταύρων Σ* (exc. S) *Φγ κενταύρων* SB **9** *γαλατίαι* Rei. *-τίας* ***Ω*** **10** *εὐτυχίας* ***Ω*** *ἡσυχίας* Steph. perperam **10/11** *προιστόρηται Γ* (*σ* inter o et *ι* eras. G) *Σ* **15** *ῥώμη φερόμενον μᾶλλον δὲ τιμώμενον* z **16** *ἰουρτουτις* G² V Laur. 56, 7 F¹ *οὐιρτούτοις Φ οἰρτούτοις Σ βιρτούτης* P **18** *εὐβουλ.* ***O*** ss. *συμ* G²Vk itaque *εὐσυμβουλίας* Laur. 56, 7 *συμβουλίας Ψ* (corr. P¹) *Σ μὲν θέμα* G¹ΦΨΣF¹ *μὲν θέαμα* V **19** *ἀλλὰ τοῦτο* (om. *καὶ*) *Σ* **20** *καὶ σοφισμάτων* om. G¹ **21** *παραρρεούσης ΓΦΨΣ*F

φίας δ' ἔτι καὶ νῦν ἱερὸν οὐκ ἔχουσιν οὐδὲ Σωφροσύνης οὐδὲ Καρτερίας οὐδὲ Μεγαλοψυχίας· ἀλλά τά γε τῆς Τύχης ἱερὰ πάμπολλα καὶ παλαιὰ καὶ λαμπρὰ τιμαῖς πᾶσιν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐνίδρυται καὶ καταμέμικται τοῖς ἐπιφανεστάτοις μέρεσι καὶ τόποις τῆς πόλεως. καὶ τὸ μὲν τῆς Ἀνδρείας Τύχης ἱερὸν ὑπὸ Μαρκίου Ἄγκου τοῦ τετάρτου βασιλέως ἱδρυθὲν καὶ ὀνομασθὲν οὕτως, ὅτι πλεῖστον ἡ ἀνδρεία τύχης εἰς τὸ νικᾶν μετέσχηκε, τὸ δὲ τῆς Γυναικείας αὖθις ὑπὸ τῶν γυναικῶν, αἳ Μάρκιον Κοριόλανον ἀπέστρεψαν ἐπάγοντα τῇ Ῥώμῃ πο- E *λεμίους, καθοσιωθὲν οὐδεὶς ἀγνοεῖ.*

Σέρβιος δὲ Τύλλιος, ἀνὴρ τῶν βασιλέων μάλιστα καὶ τὴν δύναμιν αὐξήσας τοῦ δήμου καὶ τὸ πολίτευμα κοσμήσας καὶ τάξιν μὲν ἐπιθεὶς ταῖς ψηφοφορίαις τάξιν δὲ ταῖς στρατείαις, τιμητὴς δὲ πρῶτος καὶ βίων ἐπίσκοπος καὶ σωφρονιστὴς γενόμενος καὶ δοκῶν ἀνδρειότατος εἶναι καὶ φρονιμώτατος, αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν Τύχην ἀνῆπτε καὶ ἀνεδεῖτο τὴν ἡγεμονίαν ἐξ ἐκείνης· ὥστε καὶ συνεῖναι δοκεῖν αὐτῷ τὴν Τύχην διά τινος θυρίδος καταβαίνουσαν εἰς τὸ δωμάτιον, ὃ νῦν Φενέστελλαν πύλην καλοῦσιν. ἱδρύσατο δ' οὖν Τύχης ἱερὸν ἐν μὲν F *Καπετωλίῳ τὸ τῆς Πριμιγενείας λεγομένης, ὃ πρωτογόνου τις ἂν ἑρμηνεύσειε· καὶ τὸ τῆς Ὀψεκουέντις,*

---

5 v. Timol. 36 18 278 bc Ovid. Fast. VI 577 Liv. I 41, 4 21 289 bc et H. J. Rose The Rom. Qu. of Plut. (Oxf. 1924) Introd. p. 83 sq. Cic. de leg. II 11, 28 Liv. XXXIV 53 cf. Wissowa RKR[2] 259 sq.

---

1 ἔτι καὶ νῦν *O* μέχρι καὶ νῦν *Σ* ἔτι μέχρι καὶ νῦν F*Π*ε ἔ. μ. τοῦ νῦν Z 6 ὑπὸ Bern. ἀπὸ *Ω* ἄγκου τοῦ Laur. 56, 7 m. 2 ν[2] (Bud.) αὐγούστου *O* 7 πλ. ἡ ἀνδρ. τύχης Wy. ex 318 e πλεῖστον ἀνδρείας ἢ τύχης *O* πλ. ἀνδρ. ἡ τύχη G[1]*Φ* πλεῖον ἀνδρείας ἢ τύχης Rei. 8 τὸ δὲ τῆς *O* καὶ τῆς JS Voss. 3 καὶ γὰρ τῆς y ὑπὸ Bern. ἀπὸ *Ω* 9 μάρκον *ΓΦΨΣ* ἀπέτρ. G[1]V*ΨΣ*F 11 δὲ *Ω* γε Stgm. 14 στρατιαῖς *ΨΣ*F*ΠΘ* 15 σωφρονιστὴς *Σ*Fmg[1] σωφροσύνης *O* 19 νῦν] δὴ SQh φενέστ. Hatz. φενεστέλλ. g*Σ* φαινεστέλλ. *O* φανεστέλλαμ *Φ* 20 δ' οὖν] γοῦν *Γ* (G[2] in ras.) βε τῇ τύχῃ *Γ* 21/22 πρωτογόνου Rei. πρωτογονοῦν *Ω* 22 ὀψικουέντης *Σ* om. in lac. 22 litt. G[1] in lac. 10—15 litt. *Φ* ἔντις s. ἔντης (om. ὀψεκου) *Ψ*

ἣν οἱ μὲν πειθήνιον οἱ δὲ μειλίχιον εἶναι νομίζουσι. μᾶλλον δὲ τὰς Ῥωμαϊκὰς ἐάσας ὀνομασίας Ἑλληνιστὶ τὰς δυνάμεις τῶν ἱδρυμάτων πειράσομαι καταριθμήσασθαι. καὶ γὰρ Ἰδίας Τύχης ἱερόν ἐστιν ἐν Παλατίῳ, καὶ τὸ τῆς Ἰξευτρίας, εἰ καὶ γελοῖον, ἀλλ' ἔχον ἐκ μεταφορᾶς ἀναθεώρησιν, οἷον ἑλκούσης τὰ πόρρω καὶ κρατούσης συμπροσισχόμενα. παρὰ δὲ τὴν Μουσκῶσαν
323 *καλουμένην κρήνην | ἔτι Παρθένου Τύχης ἱερόν ἐστιν, ἐν ⟨δ'⟩ Αἰσκυλίαις Ἐπιστρεφομένης· ἐν δὲ τῷ μακρῷ στενωπῷ Τύχης βωμὸς Εὐέλπιδος· ἔστι δὲ καὶ παρὰ τὸν τῆς Ἀφροδίτης Ἐπιταλαρίου βωμὸν Ἄρρενος Τύχης ἕδος. ἄλλαι τε μυρίαι Τύχης τιμαὶ καὶ ἐπικλήσεις, ὧν τὰς πλείστας Σερούιος κατέστησεν, εἰδὼς ὅτι 'μεγάλη ῥοπή, μᾶλλον δ' ὅλον ἡ Τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα', καὶ μάλιστά γ' αὐτοῦ δι' εὐτυχίαν ἐξ αἰχμαλώτου καὶ πολεμίου γένους εἰς βασιλείαν προαχθέντος. τοῦ γὰρ Κορνικλάνων ἄστεος ἁλόντος ὑπὸ*

---

1 sqq. 281 d—f et H. J. Rose p. 200 Wiss. 262 8 Non. p. 189 Arnob. II 67 9 Cic. de leg. II 11, 28 Dio Cass. XLII 26, 4 CIL VI 975 11 Ovid. Fast. IV 145 13 Demosth. Ol. II 22 Dion. Chr. LXIV 23 p. 598 16 sqq. Dion. Hal. IV 1. 2 Ovid. Fast. VI 627 Plin. n. h. XXXVI 27, 70 de vir. ill. 7 Zon. VII 9, 1. 2 al. cf. v. Rom. 2, 4

---

3 *δυν. τῶν ὀνομάτων τῶν ἱδρ.* Σ *ὀνομάτων* pro *ἱδρ.* ε 5 *εὖ καὶ γελοίαν* Γ (exc. k) ΦΨ *ἀλλὰ*] *ἅμα* Γ (exc. k) vdΨε 5. 6 *ἐκ μετ.* ΠΘ *ἐκ τῆς μετ.* O 6 *ἀναθεώρ.*] *τὴν ἀπόφασιν* k (mg^{2}) γ 7 *συμπροσισχ.*] *καὶ προσισχομένης* Φ (*-χόμενος* v) *ὃ ἂν προισχώμεθα* ΣF^{1} (*-σχόμ.*) *μουσκῶσαν* Σ *μουσικῶς ἂν* Γ *μουσικῶσαν* O 9 ⟨δ'⟩ C. F. Herrmann *αἰσκυλίαις* Mez. *ἀβησκυλίαις* ΣΑ *ἀβησκύμαις* O (*-κύναις* Z *ἀβισκ.* F) *ἐστι ⟨καὶ⟩ ἐν αἰσκυλίαις* Duebn. 10 *εὐέλπιδος ἢ ὡς ἐλπίδος* O *εὐ. ἢ ὡς εὐέλπ.* Φ *ἢ ὡς ἐλπ.* del. Xyl. iure, est enim optimum indicium archetypi varias lectiones margini addentis 11 *ἐπιταλαρίου* Ω 'fort. *ἐπιταλασίου*' Bern. cf. qu. Rom. 31 H. J. Rose adnot. p. 183 12 *ἐπικλήσεις* ΠΘ *ἐπικτήσεις* O 13 *σερουΐας* G *σερουΐλας* Φ 15 *μάλ. τὸ αὐτοῦ δι' εὐτ.* ΓΦΨ *μάλ. γε δι' αὐτοῦ τὴν εὐτ.* ΣF^{1} 17 *κορνικλάνων* ΓΦ *κοριολάνων* O

Ῥωμαίων Ὀκρησία παρθένος αἰχμάλωτος, ἧς οὔτε τὴν ὄψιν οὔτε τὸν τρόπον ἠμαύρωσεν ἡ τύχη, δοθεῖσα Ταναχυλλίδι B τῇ Ταρκυνίου γυναικὶ τοῦ βασιλέως ἐδούλευσε· καὶ πελάτης τις εἶχεν αὐτήν, οὓς κλιέντης Ῥωμαῖοι καλοῦσιν· ἐκ τούτων ἐγεγόνει Σερούιος. οἱ δ' οὔ φασιν, ἀλλὰ παρθένον τὴν Ὀκρησίαν ἀπάργματα καὶ λοιβὴν ἑκάστοτε λαμβάνουσαν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς τραπέζης ἐπὶ τὴν ἑστίαν κομίζειν· καί ποτε τυχεῖν μὲν αὐτήν, ὥσπερ εἰώθει, τῷ πυρὶ τὰς ἀπαρχὰς ἐπιβάλλουσαν, αἰφνίδιον δὲ τῆς φλογὸς μαρανθείσης μόριον ἀνδρὸς ἀνατεῖλαι γόνιμον ἐκ τῆς ἑστίας, καὶ τοῦτο τὴν κόρην τῇ Ταναχυλλίδι φράσαι μόνῃ περίφοβον γενομένην. τὴν δὲ συνετὴν C οὖσαν καὶ φρενήρη κοσμῆσαί τε τὴν κόρην ὅσα νύμφαις πρέπει καὶ συγκαθεῖρξαι τῷ φάσματι, θεῖον ἡγουμένην. οἱ μὲν ἥρωος οἰκουροῦ λέγουσιν, οἱ δ' Ἡφαίστου τὸν ἔρωτα τοῦτον γενέσθαι. τίκτεται δ' οὖν Σερούιος, καὶ βρέφους ὄντος ἡ κεφαλὴ σέλας ἀστραπῇ παραπλήσιον ἀπήστραψεν. οἱ δὲ περὶ Ἀντίαν οὐχ οὕτω λέγουσιν, ἀλλὰ τυχεῖν μὲν τῷ Σερουίῳ τὴν γυναῖκα Γεγανίαν θνήσκουσαν, αὐτὸν δὲ τῆς μητρὸς παρούσης εἰς ὕπνον ἐκ δυσθυμίας καὶ λύπης ἀποκλιθῆναι· καὶ καθεύδοντος αὐτοῦ ταῖς γυναιξὶν ὀφθῆναι τὸ πρόσωπον αὐγῇ πυρώδει

---

2 cf. Euing D. Sage von Tanaquil. Frkf. a. M. 1933 4 v. Rom. 13, 7 15 cf. Wissowa RKR[2] p. 231 17 Liv. I 39 19 cf. v. Num. 10, 1 Dion. Hal. IV 7

1/2 οὔτε — οὔτε Stgm. οὐδὲ — οὐδὲ Ω 2/3 τανακυλ(λ)ίδι Γ(G[1])Φ (-λίνδι) Pg ταρκυλ(λ)ίδι O 3 ἐδούλευε ΓΦQhΣB 4 πέλτης ΓΦ (-τις v) πελατῶν Stgm. κλιέντης α καιέντης O (-τας Φ) καιέντεις Σh κέντις Γ 5 ἐκ τουτωνὶ γεγόνει ΓΦ σερούϊος Qh σέρβιος Σ σερβίλιος ΓPgF σερουίλιος ΦΠΘ 10 ἀνατεῖλαι v[2] (Bud.) ἀνατεῖναι Ω 11 ταναχ. ΦPg (ταρν.) ταρκ. O 13 τε om. ΓΦΨΣ ὅσα] ὡς ἂν ΠZs 14 πρέποι γZε 15 οἱ μὲν γὰρ ἥρ. Φ 16 οὖν om. Φ 19 γεγανίαν Basil. γεταν. O 22 αὐγῇ πυρώδει Σ (exc. S) αὐτὸ πυρώδει SF[1] αὐτοῦ πυρὶ O

D *περιλαμπόμενον· ὅπερ ἦν μαρτύριον αὐτῷ τῆς ἐκ πυρὸς γενέσεως, σημεῖον δὲ χρηστὸν ἐπὶ τὴν ἀπροσδόκητον ἡγεμονίαν, ἧς ἔτυχε μετὰ τὴν Ταρκυνίου τελευτήν, Τανακυλλίδος σπουδασάσης. ἐπεὶ πάντων γε τῶν βασιλέων πρὸς μοναρχίαν οὗτος ἀφυέστατος δοκεῖ γενέσθαι καὶ ἀπροθυμότατος, ὅς γε τὴν βασιλείαν ἀποθέσθαι διανοηθεὶς ἐκωλύθη· τελευτῶσα γὰρ ὡς ἔοικεν ἐξώρκωσε τοῦτον ἐμμεῖναι τῇ ἀρχῇ καὶ μὴ προέσθαι τὴν πάτριον Ῥωμαίων πολιτείαν. οὕτως ἡ Σερουίου βασιλεία παντάπασι τῆς Τύχης, ἣν ἔλαβέ τε μὴ προσδοκήσας καὶ μὴ βουλόμενος διεφύλαξεν.*

E **11.** *Ἀλλ' ἵνα μὴ δοκῶμεν ὥσπερ εἰς τόπον ἀμαυρὸν τὸν παλαιὸν χρόνον ἐκ τῶν λαμπρῶν καὶ ἐναργῶν τεκμηρίων φεύγειν καὶ ὑποχωρεῖν, φέρε τοὺς βασιλεῖς ἐάσαντες ἐπὶ τὰς γνωριμωτάτας πράξεις καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους πολέμους τὸν λόγον μεταγάγωμεν. οἷς πολλὴν τόλμαν καὶ ἀνδρείαν 'αἰδῶ τε συνεργὸν ἀρετᾶς δοριμάχου', ὥς φησι Τιμόθεος* (III 622 B. II 187 D.), *τίς οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν; ἡ δ' εὔροια τῶν πραγμάτων καὶ τὸ ῥόθιον τῆς εἰς τοσαύτην δύναμιν καὶ αὔξησιν ὁρμῆς οὐ χερσὶν ἀνθρώπων οὐδὲ βουλαῖς προχωροῦσαν ἡγεμονίαν, θείᾳ δὲ πομπῇ καὶ πνεύματι Τύχης ἐπιτα-*

---

7 Dion. Hal. IV 34. 37 Liv. I 48, 9 18 32 d

---

1 *λαμπ.* (om. *περι*) *Θ* 4 *τανακ.* *ΓΦ*Pg *ταρκ.* ***O*** *γε* om. *Σ* 7 *διανοηθεὶς* ⟨*μόλις ὑπὸ τῆς τανακυλλίδος*⟩ *ἐκ.* Bruhn; frustra, cf. Dion. Hal. IV 12. 34. 37 8 *μὴ προέσθαι* *Σ* *μὴ* om. ***O*** *προσέσθ.* G[3] Laur. 56, 7 kPgF*ΠΘ* 9 *πολ.* *Σ* *πομπειαν* F*Π*Z*ε* *πομπήν* ***O*** 10 *ἦν*] *ἧς* *Σ* *ἥν, ἣν* Gmg[2] V mg. Laur. 56, 7 (*τύχης ἣν τῆς τύχης ἥν*) kQ 12 *ἄμαυρον* G(mg[3]) Vk*ΣΠΘ* *ἄμετρον* ***O*** 13 *καὶ ἴσως ἄμαυρον* post *χρόνον* add. scil. ex nota margini adscripta Qh *καὶ ἐκ τῶν ἐναργ.* *ΓΦ* 16 *ἀγάγωμεν* *Γ* (corr. in mge) *οἷς* ***O*** *εἰς* Qh*Σ*F[1] 17 *αἰδῶ τε συν.* *Σ*F mg[1] *πρὸς συν.* ***O*** *προσενεργῶν* Z[1] 20 *τοσαύτην* ***O*** *αὐτὴν* (om. *τοσ.*) *ΓΦ* 21 *χερσὶν* ⟨*μόνον*⟩ *ἀνθρ.* Ha. *βουλαῖς* Na. *ὁρμαῖς* ***Ω*** *γνώμαις* Wy. *προχωρ.* *Φ*Z *προσχωρ.* ***O*** 22. p. 67,1 *ἐπιταχυνομένην* Voss. 3 *-μενης* ***O***

χυνομένην ἐπιδείκνυται τοῖς ὀρθῶς λογιζομένοις. τρό- F
παια τροπαίοις ἐπανίσταται καὶ θρίαμβοι θριάμβοις ἀπαντῶσι καὶ τὸ πρῶτον αἷμα τῶν ὅπλων ἔτι θερμὸν ἀποκλύζεται τῷ δευτέρῳ καταλαμβανόμενον. τὰς δὲ νίκας ἀριθμοῦσιν οὐ νεκρῶν πλήθει καὶ λαφύρων, ἀλλὰ βασιλείαις αἰχμαλώτοις καὶ δεδουλωμένοις ἔθνεσι καὶ νήσοις καὶ ἠπείροις προσοριζομέναις τῷ μεγέθει τῆς ἡγεμονίας. μιᾷ μάχῃ Φίλιππος ἀπέβαλε Μακεδονίαν, μιᾷ πληγῇ παρεχώρησεν Ἀντίοχος Ἀσίας, ἅπαξ Καρχηδόνιοι σφαλέντες ἀπώλεσαν Λιβύην. | εἷς ἀνὴρ μιᾶς 324
ὁρμῇ στρατιᾶς Ἀρμενίαν προσεκτήσατο Πόντον Εὔξεινον Συρίαν Ἀραβίαν Ἀλβανοὺς Ἴβηρας τὰ μέχρι Καυκάσου καὶ Ὑρκανῶν· καὶ τρὶς αὐτὸν ὁ περιρρέων τὴν οἰκουμένην Ὠκεανὸς εἶδε νικῶντα. Νομάδας μὲν ἐν Λιβύῃ μέχρι τῶν μεσημβρινῶν ἀνέκοψεν ἠιόνων, Ἰβηρίαν δὲ Σερτωρίῳ συννοσήσασαν ἄχρι τῆς Ἀτλαντικῆς κατεστρέψατο θαλάσσης· τοὺς δ' Ἀλβανῶν βασιλεῖς διωκομένους περὶ τὸ Κάσπιον πέλαγος ἔστησε. ταῦτα πάντα κατώρθωσε δημοσίᾳ τύχῃ χρώμενος, εἶθ' ὑπὸ τῆς ἰδίας ἀνετράπη μοίρας. ὁ δὲ Ῥωμαίων μέγας δαίμων οὐκ ἐφήμερος B
πνεύσας οὐδὲ καιρὸν ἀκμάσας βραχὺν ὡς ὁ Μακεδ⟨όν⟩ων, οὐδὲ χερσαῖος μόνον ὡς ὁ Λακώνων οὐδ' ἐνάλιος ὡς ὁ

---

10 v. Pomp. 45 **11** v. Pomp. 33 sqq. **14** v. Pomp. 38, 5
20 Polyb. I 2 Dion. Hal. I 2. 3 App. prooem. 10. 11

1/2 τρόπ. γὰρ τροπ. Z **7** προσοριζ. Emp. προσορμιζ. Ω **8** φίλιππος ἀπέβ. μακεδονίαν Basil. φίλιππον κατέβαλε (ἀπέβαλε FΠΘ) μακεδονία O φίλιππον κατέλαβε καὶ μακεδονίαν κατέβαλε (scil. ἡ τύχη) Σ φίλιππος (ς ex corr. α²) ἀπέβαλε μακεδονία J²α φίλιππον κατέβαλε μακεδόνα? Na. **9** ἀσίας ἀντίοχος Σ **10/11** μιᾶς ὁρμῆς στρατιᾷ ΓΡ μιᾷ ῥοπῇ στρατιᾷ v **12** μέχρι] μέσον Φ **14** ὠκ.] ποταμὸς Σ om. Φ **15** ἀνέκοψεν Rei. ἀπέκ. Ω ἠιόνων Ω θινῶν Kron. **16** συννοσήσ. O συννομήσ. Σ συννοήσ. v² (Bud.) **18** περὶ Rei. ἐπὶ Ω **19/20** ἀνετρ. FΠΘ ἀπετρ. O **20** ἐφήμερον ΓΦΨ **21** μακεδ⟨όν⟩ων Bern. (Bud. vers. lat.) μακεδὼν Ω **22** μόνος ΓΦΨ

Ἀθηναίων οὐδ' ὀψὲ κινηθεὶς ὡς ὁ Περσῶν οὐδὲ ταχὺ παυσάμενος ὡς ὁ † Κολοφωνίων, ἀλλ' ἄνωθεν ἐκ πρώτων γενέσεων τῇ πόλει συνηβήσας καὶ συναυξηθεὶς καὶ συμπολιτευσάμενος καὶ παραμείνας βέβαιος ἐν γῇ καὶ θαλάσσῃ καὶ πολέμοις καὶ εἰρήνῃ καὶ πρὸς βαρβάρους καὶ πρὸς Ἕλληνας. οὗτος Ἀννίβαν τὸν Καρχηδόνιον, φθόνῳ καὶ ταῖς πολιτικαῖς ἔχθραις μηδενὸς οἴκοθεν
C ἐπιρρέοντος ὥσπερ χείμαρρον ἐξέχεε καὶ κατανάλωσε περὶ τὴν Ἰταλίαν. οὗτος τὸ Κίμβρων καὶ τὸ Τευτόνων στράτευμα μεγάλοις διαστήμασι τόπων καὶ χρόνων ἐχώρισε καὶ διέσπασεν, ἵν' ἀρκέσῃ Μάριος ἑκατέροις ἀνὰ μέρος μαχόμενος, καὶ μὴ συμπεσοῦσαι τριάκοντα μυριάδες ἀνδρῶν ἀηττήτων καὶ ἀμάχων ὅπλων ὁμοῦ κατακλύσωσι τὴν Ἰταλίαν. διὰ τοῦτον Ἀντίοχος μὲν ἠσχολεῖτο, πολεμουμένου Φιλίππου, Φίλιππος δέ, κινδυνεύοντος Ἀντιόχου, προηττημένος ἔπτηττε· Μιθριδάτην δέ, τοῦ Μαρσικοῦ πολέμου τὴν Ῥώμην ἐπιφλέγοντος, οἱ Σαρματικοὶ καὶ Βασταρνικοὶ πόλεμοι κατεῖ-
D χον· Τιγράνην δὲ Μιθριδάτου λαμπροῦ μὲν ὄντος ὑπόνοια

---

2 cf. Strab. XIV 1, 28 p. 643 Polyaen. VII 2, 2 schol. Plat. Theaet. p. 153 c (cf. Lenz Ph. W. 1933, 1405) Ars. 450 W. al.
17 v. Mar. 32, 5. 33 Sull. 6 Luc. 1—3 Iustin. XXXVIII 4, 13
18 App. Mithr. 15. 69. 112 Iustin. XXXVIII 3, 6. 7, 4 Trog. Prol. XXXVII Memn. 30. 39, 1

---

1 κιν.] ἐπινοηθεὶς Σ 2 κολοφ. Ω καρχηδονίων? Bern. βαβυλωνίων Herw. φωκέων Nab. Ha. κορφινίων Po. cf. Diod. XXXVII 2 Strab. V 4 p. 241 3 γενεθλίων Σ συνηβ.] συνοικήσας h 4/5 καὶ ἐν θαλ. Γ 6 οὗτ. πρὸς ἀνν. ΓΦPgΣF τῶν καρχηδονίων ΓΦPgΣ 7 ἔχθ. ci. ΠΘ (Plan. in α) χρείαις ΓΦΨFα[1] δυσμενείαις ΣFmg[1] 8 κατανήλωσε G[1]VPg κατηνάλωσε ΦSy 9 τὸ ante κιμ. et τευτ. om. Γ 11 διέσπ.] διεσκέδασεν Σ 12 μαχομένοις ΓΦΨ 14 καταλύσ. ΓΖ κατακαύσ. G[2] ss. Vk Laur. 56, 7 ΨΣF[1] τοῦτον Ψ τοῦτο O 16 ἔπτηττε Wil. ἔπιπτε Ω ἔπτηξε Rei. 17 μαρσ.] παροίκου ΓΦΨ
18 βασταρικοὶ ΓΨΣF[1]

καὶ φθόνος ἐχώριζεν, ἡττωμένῳ δ' ἀνέμιξεν ἑαυτὸν συναπολέσθαι.

12. Τί δέ; οὐχὶ καὶ περὶ τὰς μεγίστας συμφορὰς ὤρθου τὴν πόλιν ἡ Τύχη; Κελτῶν μὲν περὶ τὸ Καπετώλιον στρατοπεδευόντων καὶ πολιορκούντων τὴν ἀκρόπολιν,

'νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρσε κακήν, ὀλέκοντο δὲ
λαοί·' (Hom. *A* 10)

τὴν δὲ νυκτερινὴν ἔφοδον αὐτῶν, λεληθότων πάντας ἀνθρώπους, ἡ Τύχη καὶ ταὐτόματον ἔκπυστον ἐποίησε γενέσθαι. περὶ ἧς κἂν βραχεῖ πλείω διελθεῖν ἴσως οὐκ ἄκαιρόν ἐστι. μετὰ τὴν ἐπ' Ἀλλίᾳ ποταμῷ Ῥωμαίων μεγάλην ἧτταν οἱ μὲν εἰς Ῥώμην κατάραντες ἀπὸ τῆς E φυγῆς ταραχῆς συναναπλήσαντες τὸν δῆμον ἐξεπτόησαν καὶ διεσκέδασαν, ὀλίγων εἰς τὸ Καπετώλιον ἀνασκευασαμένων καὶ διακαρτερούντων. οἱ δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς τροπῆς εἰς Βηίους συναθροισθέντες ᾑροῦντο δικτάτωρα Φούριον Κάμιλλον, ὃν εὐτυχῶν μὲν καὶ ὑψαυχενῶν ὁ δῆμος ἀπεσείσατο καὶ κατέβαλε, δίκῃ περιπεσόντα δημοσίων κλοπῶν, πτήξας δὲ καὶ ταπεινωθεὶς ἀνεκαλεῖτο μετὰ τὴν ἧτταν, ἐγχειρίζων καὶ παραδιδοὺς ἀνυπεύθυνον ἡγεμονίαν. ἵν' οὖν μὴ καιρῷ δοκῇ νόμῳ δὲ λαμβάνειν ὁ ἀνήρ, μηδ', ὡς ἀπεγνωκὼς τὴν πόλιν, ὅπλοις ἀρχαιρε-

---

4 v. Camill. 28 Liv. V 48 11 v. Cam. 12, 1. 2. 18, 9. 24—27 Liv. V 32, 7—9. 38, 5. 9. 46. 47 Gell. XVII 2, 24 Diod. XIV 115. 116 Dion. Hal. XIII 5—11 Dio Cass. fr. 24, 4. 25, 7 LII 13, 3 Zon. VII 23 Tzetz. Chil. III 830

---

10 ἔκπυστ.] ἔκπτωτον ΓΦ 11 πλεῖον Σ 12 ἐπ' ἀλλίᾳ k^{2}α^{2}ν^2 Basil. ἐν παλλίᾳ Ω 13 ἀπὸ Rei. ὑπὸ Ω 14 φυγ. ταρ. Bern. φ. καὶ τ. ΣFZε φ. τε καὶ τ. *O* φυγ. θορύβου τε κ. ταρ. Φ 17 βείους ΨΣF 18 φούρ. PFα φρουρ. *O* 19 ἀπεσέσειστο ΓΦΨ 22 οὖν] δὲ k^{1}gZ τὴν ἀρχὴν λαμβ. Φ λαμβ.] λαγχάνειν Patz. 23 ⟨ὁ δῆμος⟩ post μηδ' et ἀνασώζειν post ὅπλοις add. Rich. ⟨ἐν⟩ ὅπλ. Patz. (sed ὅπλα = ὁπλῖται v. Marc. 26 al.) ὅπλοις del. Ha. 24. p. 70, 1 ἀρχαιρεσιάζηται ν^2 (Bud.) Madv. ἀρχαιρεσιάζειν τὰ v -ζει τὰ Pgε^1 -ζῃ τὰ *O*

30 BT Plut. mor. II 2 [1925]

F *σιάζηται στρατοῦ σποράδος καὶ πλάνητος, ἔδει τοὺς ἐν Καπετωλίῳ βουλευτὰς ἐπιψηφίσασθαι τὴν τῶν στρατιωτῶν γνώμην μαθόντας. ἦν οὖν Γάιος Πόντιος ἀνὴρ ἀγαθός, ⟨ὅς⟩ [καὶ] τῶν δεδογμένων αὐτάγγελος ὑποστὰς ἔσεσθαι τοῖς ἐν Καπετωλίῳ μέγαν ἀνεδέξατο κίνδυνον· ἡ γὰρ ὁδὸς ἦν διὰ τῶν πολεμίων κύκλῳ φυλακαῖς καὶ χάραξι τὴν ἄκραν περιεχόντων. ὡς οὖν ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἦλθε νύκτωρ, φελλοὺς πλατεῖς ὑποστερνισάμενος* | 325 *καὶ τὸ σῶμα τῇ κουφότητι τοῦ ὀχήματος παραθέμενος ἀφῆκε τῷ ῥόῳ· τυχὼν δὲ πράου καὶ σχολαίως ὑποφέροντος ἥψατο τῆς ἀντιπέρας ὄχθης ἀσφαλῶς, καὶ ἀποβὰς ἐχώρει πρὸς τὸ τῶν φώτων διάκενον, τῷ τε σκότει καὶ τῇ σιωπῇ τὴν ἐρημίαν τεκμαιρόμενος· ἐμφὺς δὲ τῷ κρημνῷ, καὶ ταῖς δεχομέναις τὴν ἐπίβασιν καὶ παρεχούσαις ἀντίληψιν ἐγκλίσεσι καὶ περιαγωγαῖς καὶ τραχύτησι τῆς πέτρας παραδοὺς ἑαυτὸν καὶ ἐπερεισάμενος ἐξίκετο πρὸς τὸ [ἀντι]πέρας καὶ ἀναληφθεὶς ὑπὸ τῶν προφυλάκων ἐδήλωσε τοῖς ἔσω τὰ δεδογμένα·*
B *καὶ λαβὼν τὸ ψήφισμα πάλιν ᾤχετο πρὸς τὸν Κάμιλλον. ἡμέρας δὲ τῶν βαρβάρων τις ἄλλως τὸν τόπον περιιὼν ὡς εἶδε τοῦτο μὲν ἴχνη ποδῶν ἀκρώνυχα καὶ περιολισθή-*

---

3 Frontin. III 13, 1 cf. Mommsen, Röm. Forsch. II 322. 325
21 Ael. fr. 194 H. (Suid. s. v. *τριμμούς*)

---

1 *τοῦ στρατοῦ ΠΘ σποράδα* ΣF om. *ΓΦΨ* 2 *βουλευτὰς* ΣF*ΠΘ πρεσβεύσαντας ΓΦΨ* 3 *μαθ.] μένοντας ΓΦΨ μαθ. μέν. Σ* 4 ⟨*ὅς*⟩ [*καὶ*] Stgm. cf. Cam. 25 *ἀγαθὸς καὶ ⟨.... οὗτος⟩* Wil. cf. Cam. 25, 1 4. 5 *ὑποστ. ἔσ. τοῖς O ὑποτάσσεσθαι* G[1]*Φ* 5 *καπετ. ὃς μέγαν Φ* 10 *ῥοθίῳ* B *τυχὼν δὲ πράου*] *τυχών· παρ' οὗ ΓΦ* (*τυχών* om. v) Qh (*ὃν*) 11 *ἀντιπέραν Φ*Qh 12/13 *τῷ τε γὰρ σκότει* kJ[2]y[2]*Π*sBRehd. 13 *σκότῳ* QhΣF*Π ἠρεμίαν Γ*PgΣF 16 *παραδοὺς* QyB *παραδιδοὺς O* 17 *τὸ* [*ἀντι*] *πέρας* Stgm. *τὸ ἀντιπέρας O -πέραν Φ*y *τὸ ἄνω πέρας* Rei. *τὰ ἄνω τῆς πέτρας* Emp. *τὸ ἀντίφραγμα* Kron. 18 *φυλάκ.* (om. *προ*) *Γ ἔσω O πιστοῖς ΓΦΨΣ* 21 *ποδῶν* om. *Σ*

σεις, τοῦτο δ' ἀποτριβὰς καὶ περικλάσεις τῆς ἐπιβλαστανούσης τοῖς γεώδεσι πόας ὁλκούς τε σώματος πλαγίους καὶ ἐπερείσεις, ἔφραζε τοῖς ἄλλοις. οἱ δὲ δείκνυσθαι τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ὑπὸ τῶν πολεμίων νομίζοντες ἐπεχείρουν ἁμιλλᾶσθαι, καὶ τῆς νυκτὸς τὸ ἠρεμώτατον διαφυλάξαντες ἀνέβησαν λαθόντες οὐ μόνον τοὺς φύλακας, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνεργοὺς καὶ [τοὺς] προκοίτους τῆς φρουρᾶς κύνας ὕπνῳ κρατηθέντας. οὐ μὴν ἠπόρησεν ἡ τῆς Ῥώμης Τύχη φωνῆς κακὸν τοσοῦτο μηνῦσαι καὶ C *φράσαι δυναμένης. χῆνες ἱεροὶ περὶ τὸν νεὼν τῆς Ἥρας ἐτρέφοντο θεραπεύοντες τὴν θεόν. φύσει μὲν οὖν τὸ ζῷον εὐθορύβητόν ἐστι καὶ ψοφοδεές· τότε δέ, συντόνου περὶ τοὺς ἔνδον οὔσης ἀπορίας ἀμελουμένων αὐτῶν, λεπτὸς ἦν καὶ λιμώδης ὁ ὕπνος, ὥστ' εὐθὺς ᾔσθοντο τῶν πολεμίων ὑπερφανέντων τῆς στεφάνης καὶ καταβοῶντες ἰταμῶς προσεφέροντο, καὶ τῇ τῶν ὅπλων ὄψει μᾶλλον ἐκταραττόμενοι κλαγγῆς διατόρου καὶ τραχείας ἐνεπεπλήκεσαν τὸν τόπον· ὑφ' ἧς ἀναστάντες οἱ Ῥωμαῖοι καὶ συμφρονήσαντες τὸ γενόμενον ἐώσαντο καὶ* D *κατεκρήμνισαν τοὺς πολεμίους. πομπεύει δὲ μέχρι νῦν*

---

10 287 c **20** Plin. n. h. XXIX 4, 14 Ael. nat. an. XII 33 cf. Wissowa RKR^2 190

1/2 *ἀποβλαστ.* *ΓΦΨ* **3** *ἐπερ.* Rei. *ἀπερ.* *Ω* *ἔφρασε* Qh **5** *ἠρεμώτ.* Bern. Ha. *ἐρημότ.* *Ω* **5/6** *παραφυλ.* *Σ* (exc. y) F^1 *φυλ.* (om. *δια*) Ha. **7** *συνεργ. — τῆς* om. *Γ*v perg. *φρουροὺς κύνας* *συνεργ. — προκοίτους* om. zd*Ψ* *συνεργ. — τοὺς* om. B [*τοὺς*] ante *προκ.* Po. **9** *κακὸν* om. *ΓΦΨ* *τοσοῦτο*] *τὸ* *ΓΨ* *τοῦτο* *Φ* *τοσοῦτον* JSF*ΠΘ* **9/10** *καὶ φράσαι* om. *ΓΦΨ* **10** *ναὸν* *Σ* (exc. y) **11** *ἐστρέφ.* *Φ* *ἐνέμοντο* *Σ* **13** *περὶ τῆς* FZ *τῆς* (om. *περὶ*) Q **16** *προσέφερον* *Γ* (exc. k) *ΦΨ* (*εἰσέφ.* h) **17** *κλαγγῆς* *O* *καὶ τῆς* *ΓΦ* *φωνῆς* *Ψ* *διατόνου* *ΓΦ*Pg*Σ* (exc. y) F*α*^{2} **18** *βοῆς* post *τόπ.* add. *Φ* *ἀναστήσαντες* G^1 (ante ras.) *ΦΨ* **18/19** *οἱ ῥωμ. κ. συμφρ.* om. G^1*ΦΨ* *οἱ φυλάσσοντες καὶ συμβαλόντες* *Γ* (G mg^2) g mg^2 **19** ⟨*ἀπ*⟩*εώσαντο* Rei. **19/20** *καὶ κατεκρ.* om. *Γ* (add. mg^{1}k) *ΦΨ*

ἐπὶ μνήμῃ τῶν τότε συμπτωμάτων κύων μὲν ἀνεσταυρωμένος, χὴν δὲ μάλα σεμνῶς ἐπὶ στρωμνῆς πολυτελοῦς καὶ φορείου καθήμενος. ἡ δ' ὄψις ἐπιδείκνυται Τύχης ἰσχὺν καὶ πρὸς ἅπαν εὐπορίαν ἐκ τῶν παραλόγων, ὅταν τι πραγματεύηται καὶ στρατηγῇ, νοῦν μὲν ἀλόγοις καὶ ἄφροσιν ἀλκὴν δὲ καὶ θράσος δειλοῖς ἐντιθείσης. τίς γὰρ οὐκ ἂν ὡς ἀληθῶς ἐκπλαγείη καὶ θαυμάσειεν, θεατὴς γενόμενος καὶ λογισμῷ τινι τὴν τότε κατήφειαν καὶ τὴν νῦν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως περι- E *λαβὼν καὶ ἀποβλέψας ναῶν λαμπρότητα καὶ πλοῦτον ἀναθημάτων καὶ τεχνῶν ἁμίλλας καὶ φιλοτιμίας πόλεων καὶ στεφάνους βασιλέων, καὶ ὅσα γῆ φέρει καὶ θάλασσα καὶ νῆσοι καὶ ἤπειροι καὶ ποταμοὶ καὶ δένδρα καὶ ζῷα καὶ πεδία καὶ ὄρη καὶ μέταλλα, πάντων ἀπαρχὰς ἐριζούσας εἰς κάλλος ὄψει καὶ χάριτι κοσμούσῃ τὸν τόπον, ὡς ταῦτα παρὰ μικρὸν ἦλθε μὴ γενέσθαι μηδ' εἶναι, πυρὶ δὲ καὶ σκότει φοβερῷ καὶ ὄρφνῃ καὶ ξίφεσι βαρβάροις καὶ μιαιφόνοις θυμοῖς κρατουμένων πάντων, εὐτελῆ καὶ ἄλογα καὶ ἄτολμα θρέμματα σωτηρίας* F *ἀρχὴν παρέσχε, καὶ τοὺς μεγάλους ἐκείνους ἀριστεῖς καὶ ἡγεμόνας Μαλλίους καὶ Σερου⟨ιλ⟩ίους καὶ Ποστουμίους καὶ Παπιρίους τῶν αὖθις οἴκων γενάρχας, παρ' οὐδὲν ἥκοντας ἀπολέσθαι, χῆνες ἀνέστησαν ὑπὲρ τοῦ πατρίου θεοῦ καὶ τῆς πατρίδος ἀμύνεσθαι; εἰ δέ, ὅπερ Πολύβιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ* (II 18,22) *περὶ τῶν τότε τὴν*

---

1 *ἐπὶ μνήμῃ* ΣFΠΘ *ἡ τύχη* ΓΦΨ *ἡ τύχη* post *συμπτωμ.* add. ΣFΠΘ *τῇ τύχῃ* Rei. **4** *ἅπασαν* Φ **5** *νοῦν*] *τοῖς* ΓΦΨ **5/6** *μὲν* et *δὲ* om. Z *τοῖς μὲν ἀλόγοις κ. ἄφρ. δειλίαν, τοῖς δὲ γενναίοις καὶ λελογισμένοις ἀλκὴν κ. θρ. ἐντ.* Γ(mg^2 G) **6** *δὲ* om. ΓΦΨ *δειλοῖς*] *πολλοῖς* ΨΣF *πολλαχῶς* Φ om. Γ **7** *ὡς ἀλ. οὐκ ἂν* ΨB *ὡς* om. Σ **8** *θεατὴς* Ku. *ἐμπαθὴς* **Ω** **9** *νῦν* Pg om. **O** **10** *ναῶν* Stgm. Kron. *ἄνω* **Ω** **15** *κοσμούσας* Qh *-σης* ΓΦPg **16** *ὡς*] *πῶς* Stgm. **16** *γίνεσθαι* ΓΦ **17** *ὄρφνῃ* ΓΦΣ *ὀρφνῇ* **O** **21** *σερουιλίους* Wy. *σερουίους* **Ω** **22** *παπιαίους* γB *γενεάρχας* ΓΦΨ **23** *ἀπολωλέναι* Σ *τοῦ πατρίου* om. Σ **24** *ἀμύνασθαι* Σ *ὥσπερ* ΠΘ

῾Ρωμαίων πόλιν καταλαβόντων ἱστόρηκε Κελτῶν, ἀληθές ἐστιν ὅτι προσπεσούσης αὐτοῖς ἀγγελίας φθείρεσθαι τὰ οἴκοι, τῶν προσοίκων βαρβάρων ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χώραν καὶ κρατούντων, ἀνεχώρησαν εἰρήνην θέμενοι πρὸς τὸν Κάμιλλον, | οὐδ' ἀμφισβήτησις ἔστι πρὸς τὴν 326
Τύχην, ὡς οὐχὶ τῆς σωτηρίας αἰτία κατέστη περισπάσασα τοὺς πολεμίους, μᾶλλον δ' ἀποσπάσασα τῆς ῾Ρώμης ἀπροσδοκήτως.

13. Ἀλλὰ τί δεῖ περὶ ταῦτα διατρίβειν, ἃ σαφὲς οὐδὲν οὐδ' ὡρισμένον ἔχει τῷ καὶ τὰ γράμματα διαφθαρῆναι τῶν ῾Ρωμαίων καὶ συγχυθῆναι τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὑπομνηματισμούς, ὡς Λίβιος (VI 1) ἱστόρηκε; τὰ γὰρ ὕστερον μᾶλλον ὄντα δῆλα καὶ καταφανῆ δεικνύει τὴν τῆς Τύχης εὐμένειαν. ἐγὼ δὲ ⟨ταύτης⟩ τίθεμαι καὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτήν, ἀνδρὸς εὐτυχήμασι μεγάλοις καὶ κατορθώμασι λαμπροῖς ὑπὸ θάρσους ἀμάχου καὶ φρονήματος ὥσπερ ἄστρου φερομένου [καὶ] διᾴττοντος B
ἐπὶ δυσμὰς ἐξ ἀνατολῶν καὶ βάλλοντος ἤδη τὰς τῶν ὅπλων αὐγὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν· ὡς πρόφασις μὲν ἦν αὐτῷ τῆς στρατείας ὁ Μολοττὸς Ἀλέξανδρος ὑπὸ Βρεττίων καὶ Λευκανῶν περὶ Πανδοσίαν κατακεκομμένος, ὁ δ' ἄγων αὐτὸν ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους

---

20 Liv. VIII 3, 6. 17, 9. 10. 24

---

1 ῥωμ. πόλ.] ῥώμην Σ ἱστόρει Σ ἱστόρησε B 3 οἶκοι ὑπὸ τῶν Σ 6 ὡς om. Γ οὐχὶ om. Ψ 9 ἃ σαφ.] ἀσαφὲς gΣF 10 τῷ] τὸ Pg om. Σ γράμματα Rei. πράγματα Ω 13 ὄντα μᾶλλον ΣB 14 τὴν τῆς τύχης Zε τὴν om. ΦFB Rehd. τῆς om. ΓΨΣΠ ⟨ταύτης⟩ Rich. ⟨τύχην⟩ Bern. ⟨αὐτῇ⟩ Rei. ⟨ᾗ⟩ ἔγωγε τίθεμαι Wy. 16 θράσους PgΣ 17 ὥσπερ] ὡς ΓΦΨ ἄστρου FΠΘ οἶστρου ΓΦΨΣ [καὶ] Po. 19 εἰς] ἐπὶ ΓΦΨB ὡς (i. e. „nam") Ο om. ΓΦΨ Bern., qui γὰρ post μὲν addit ὧν πρόφ. Wy. ᾧ πρόφ. μ. ἦν [αὐτῷ] Wil. ἰταλίαν· καὶ πρόφ. Rich. 20 στρατιᾶς vΨΣF 21 πανδαισίαν Ω sed ο ss. G^{2}V ε ss. FZ 22 ἀγὼν αὐτὸς ΓΨΣF αὐτῷ ss. G^{3}V post ἀληθῶς perg. ὁ ἐπὶ π. ἀ. ΠΘ ὁ del. Madv. ἐπὶ om. ΓΨ (sed ἀλ. ὁ πάντων ἀνθρώπων g) ὁ ἐπὶ om. Φ ὡς ἐπὶ π. ἀ. ΣF

δόξης ἔρως καὶ ἡγεμονίας ζῆλον ἔσχε καὶ ἅμιλλαν ὑπερβαλέσθαι τὰ Διονύσου καὶ Ἡρακλέους πέρατα τῇ στρατηλασίᾳ, τῆς δ' Ἰταλίας ἐπυνθάνετο τὴν ἐν Ῥώμῃ δύναμιν καὶ ἀλκὴν ὥσπερ στόμωμα προτεταγμένην, C ὄνομα γὰρ καὶ δόξα τούτων ἐπιφανεστάτη διεπέμπετο πρὸς αὐτὸν ὥσπερ ἀθλητῶν μυρίοις ἐγγεγυμνασμένων πολέμοις,'

'οὐ γὰρ ἀναιμωτί γε διακρινθήμεναι οἴω,' (Od. σ 149)

συμπεσόντων ὅπλοις ἀνικήτοις φρονημάτων ἀδουλώτων. πλῆθος μὲν γὰρ ἦσαν οὗτοι τρισκαίδεκα μυριάδων οὐκ ἐλάττους, πολεμικοὶ δὲ καὶ ἀνδρώδεις ἅπαντες,

'ἐπιστάμενοι μὲν ἀφ' ἵππων
ἀνδράσι μάρνασθαι καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα.' (Od. ι 49) ****

---

10 Liv. IX 19 Strab. VI 1, 5 p. 256

---

1 καὶ ἅμιλλαν om. ΓΦΨ 2/3 τῇ στρατηλασίᾳ Qh τῆς στρατηλασίας O ταῖς στρατηλασίαις Po. 3 ἐν ῥώμῃ] ῥώμην PΣF[1]α[1] τῆς ῥώμης g ῥωμαίων Qh 8 οὐ γὰρ] οὔ κεν Nab. διακρινέεσθαι ὀίω Hom. 12 ἐφ' ἵππων Φ 13 ὅπη Γ (ss. θι) **** hic desinit haec declamatio imperfecta, cf. s. p. 383 prooem.

21 a.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΥΧΗΣ Η ΑΡΕΤΗΣ D

(Plan. 57 a)

ΛΟΓΟΣ Α'

Οὗτος ὁ τῆς Τύχης λόγος ἐστίν, ἴδιον καὶ μόνης αὐτῆς ἔργον ἀποφαινομένης Ἀλέξανδρον. δεῖ δ' ἀντειπεῖν ὑπὲρ φιλοσοφίας, μᾶλλον δ' ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου

Has declamationes, quarum prior et initio et fine, altera fine caret, eiusdem generis quo antecedens, Plutarchi esse contra J. Kaerst (P.-W. I 1413, 45. 1426, 45) L. Weber (De Plut. Alexandri laudatore. Genethl. Gott. Halae 1888 p. 84—96) alios aut utramque aut alteram certe spurias esse contendentes et ex rebus narratis et ex arte disserendi etsi satis rhetorice conformata Nachstädt (de Plut. declamationibus qu. s. de Alex. fort. Berol. 1895) demonstravit, quamquam quae ibi de declamationum et vitae Alexandri ordine et partibus exposita sunt stare non possunt (Wentzel DLZ. 1896 p. 203 Kroll B. ph.W. 1896 p. 227). Multum autem in rhetorum scholis utrum virtute an fortuna Alexander auctus sit certatum esse testimonio sunt praeter Livium (IX 17—19) Ael. v. h. III 23 Dio Chr. (orr. I—IV. LXIV) Iulian. Conviv. p. 320 sqq. (cf. R. Hirzel, Dialog II 74—83). Quamquam rectius inscribi debuit declamatio prior π. Ἀλ. φιλοσόφου, altera π. τ. Ἀλ. ἀρετῆς. cf. Zuretti, Riv. di filol. 1893 p. 404 sqq. Werner Hofmann, D. lit. Porträt Al. d. Gr. Lpz. hist. Abhdl. VIII. Stroux, Philol. 88, 222

Lampr. 176 π. τ. Ἀλ. τύχης 186 π. τ. Ἀλ. ἀρετῆς. codd. or. I.: GIVkvz PQh JS o (deest p. 85, 2 ἡ πάτριος ad finem) FαAEZε Rehd. — Γ = GIV Φ = vz Ψ = PQh Σ = JS Π = αAE Θ = Zε Rhed.

Tit.: π. τ. Ἀλ. τύχης ἢ ἀρετῆς. λογ. α O λογ. α om. Γ, ubi in fine π. τ. Ἀλ. τύχης

2/3 ἀντερεῖν Z 3 ὑπὲρ Φ περὶ O

δυσχεραίνοντος καὶ ἀγανακτοῦντος, εἰ προῖκα δόξει καὶ παρὰ τῆς Τύχης λαβεῖν τὴν ἡγεμονίαν, ἣν ὤνιον αἵματος πολλοῦ καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτώμενος (Hom. *I* 325)

E *'πολλὰς μὲν ἀύπνους νύκτας ἴαυεν,*
ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσεν πολεμίζων'

πρὸς ἀμάχους δυνάμεις καὶ ἄπειρα φῦλα καὶ ποταμοὺς ἀπεράτους καὶ πέτρας ἀτοξεύτους, εὐβουλίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ καρτερίᾳ καὶ σωφροσύνῃ παραπεμπόμενος.

2. *Οἶμαι δ' ἂν αὐτὸν εἰπεῖν πρὸς τὴν Τύχην τοῖς κατορθώμασιν αὑτὴν ἐπιγράφουσαν 'μή μου διάβαλλε τὴν ἀρετὴν μηδ' ἀφαιροῦ περισπῶσα τὴν δόξαν. Δαρεῖος ἦν σὸν ἔργον, ὃν ἐκ δούλου καὶ ἀστάνδου βασιλέως κύριον Περσῶν ἐποίησας· καὶ Σαρδανάπαλος, ᾧ τὸ διά-*
F *δημα τῆς βασιλείας πορφύραν ξαίνοντι περιέθηκας. ἐγὼ δ' εἰς Σοῦσα νικῶν δι' Ἀρβήλων ἀναβέβηκα, καὶ Κιλικία μοι πλατεῖαν ἀνέῳξεν Αἴγυπτον, Κιλικίαν δὲ Γράνικος, ὃν Μιθριδάτῃ καὶ Σπιθριδάτῃ νεκροῖς ἐπιβὰς διεπέρασα. κόσμει σεαυτὴν καὶ σεμνύνου βασιλεῦσιν ἀτρώτοις καὶ ἀναιμάκτοις· ἐκεῖνοι γὰρ εὐτυχεῖς ἦσαν,*
327 *Ὦχοι καὶ Ἀρτοξέρξαι, οὓς εὐθὺς ἐκ γενετῆς τῷ Κύρου θρόνῳ ἐνίδρυσας. τοὐμὸν δὲ σῶμα πολλὰ σύμβολα φέρει Τύχης ἀνταγωνιζομένης οὐ συμμαχούσης. πρῶτον ἐν*

---

9 de fortunae sive virtutis vi cf. 97d 317c 320ab 326a 557b 575c 856b v. Alex. 20. 58 Aem. Paul. 1. 12 Timol. 19. 21 Sertor. 1. 10 Sull. 6 al. cf. Lassel, de fortunae in Plut. operibus notione. Marp. 1891 **11** 340bc v. Alex. 18 fin. Strab. XV 3, 24 p. 736 Ael. v. h. XII 43 **13** 330f 336c **15** 339a v. Alex. 31 **21** sqq. 341abc Arr. VII 10 Na. 38—49

---

1 *δυσχεραίνοντος κ. ἀγανακτοῦντος* kmg²F²ΠΘ *-τας κ. -τας* **O** **7** *κ. πέτρ. ἀτοξ.* om. Q¹Z **7/8** *ἀνδρ. κ. καρτ.* ΓΦPgS *καρτ. κ. ἀνδρ.* **O** **8** *παρατατττόμ.* Rei. **9** *τύχην αὐτοῦ* Qh **12** *βασιλέα* Z **14** *τῆι βασιλείαι* ΓPgJF **15** *σοῦσαν ἥκων* QhF² *σοῦσαν ἧκον* JF¹ [*νικῶν*] Ha. **18** *σέμνυνε* ΓΦ **19** *καὶ* ante *ἀναιμ.* om. ΓΨΣoFZ (Po.) **20** *ἀρτοξ.* ΓPg *ἀρταξ.* **O** **22** *πρῶτον κὲν ἐν* Γ

Ἰλλυριοῖς λίθῳ τὴν κεφαλὴν ὑπέρῳ δὲ τὸν τράχηλον ἠλοήθην· ἔπειτα περὶ Γράνικον τὴν κεφαλὴν βαρβαρικῇ μαχαίρᾳ διεκόπην, ἐν δ' Ἰσσῷ ξίφει τὸν μηρόν· πρὸς δὲ Γάζῃ τὸ μὲν σφυρὸν ἐτοξεύθην, τὸν δ' ὦμον ἐμπεσὼν βῶλος ἐξ ἕδρας περιεδίνησε· πρὸς δὲ Μαρακανδάνοις τοξεύμασι τὸ τῆς κνήμης ὀστέον διεσχίσθην· τὰ λοιπὰ δ' Ἰνδῶν πληγαὶ καὶ βίαι **** θυμῶν· ἐν Ἀσπασίοις ἐτοξεύθην τὸν ὦμον, ἐν δὲ Γανδρίδαις τὸ σκέλος· ἐν B Μαλλοῖς βέλει μὲν ἀπὸ τόξου τὸ στέρνον ἐνερεισθέντι καὶ καταδύσαντι τὸν σίδηρον, ὑπέρου δὲ πληγῇ παρὰ τὸν τράχηλον, ὅτε προστεθεῖσαι τοῖς τείχεσιν αἱ κλίμακες ἐκλάσθησαν, ἐμὲ δ' ἡ Τύχη μόνον συνεῖρξεν οὐδὲ λαμπροῖς ἀνταγωνισταῖς, ἀλλὰ βαρβάροις ἀσήμοις χαριζομένη τηλικοῦτον ἔργον· εἰ δὲ μὴ Πτολεμαῖος ὑπερέσχε τὴν πέλτην, Λιμναῖος δὲ πρὸ ἐμοῦ τοῖς μυρίοις ἀπαντήσας

---

2 v. Alex. 16 Arr. I 15 Diod. XVII 20 Curt. VIII 1, 20 3 v. Alex. 20 Arr. II 12 Diod. XVII 34 Curt. III 11, 10 Iustin. XI 9, 9 v. Alex. 25 Arr. II 27, 3 Curt. IV 6, 17 5 v. Alex. 45 Arr. III 30, 19 Curt. VII 6, 3 7 v. Alex. 58 Arr. IV 23, 3 Curt. VIII 10, 28 8 343 d v. Alex. 63 Arr. VI 9—11 Diod. XVII 98 Curt. IX 4. 5 Strab. XV 1, 33 p. 701 cf. Fr. Reuß Al. d. Gr. bei d. Mallern. Annal. Bonn. 1910 p. 118 14 344 d v. Al. 63 Paus. I 6, 2 Ampel. 35 Steph. Byz. Ὀξυδρ. Curt. IX 5, 14—21 (Timaeus) 6, 15 Arr. VI 9, 3—10, 4. 11, 7 Ind. 19, 8 Diod. XVII 99, 4 Ps.-Callisth. III 4 cod. A Itin. 115

---

4 τὸν μ. σφ. VΣ(J²)Z 4/5 ἐμπεσ. βῶλος ἐξ ἕδρ. περιεδίνησε Po. cf. v. Al. 25 (ἐξ ἀέρος Pflugk) ἐκπεσ. βαρὺς ἐξ ἕδρ. περιεδίνησα Ω (ἐξ ἕδρ. βαρ. QhΣ) 5 μαρακ. Rei. μαρακάδαν τοῖς ΓΦ μαρακαδάρτοις O 6 τοξεύματι Kron. ex p. 111, 18 διεσχίσθη (ν om.) ΦΠΘ ante τὰ λοιπ. add. καὶ Φ 7 πληγὰς καὶ βίας Σ post βίαι lacunam stat. Wil. post θυμῶν Rei. θυμῶν O θυμὸν Γ θηρίων Herw. θυμουμένων Rich. nomen populi significari putat Ha. ἐθνῶν (sine lac.) Kal. ἀσπασίοις C. Schmidt ἀσσακή(ί)νοις Rei. ex 341 b ἅπασιν οἷς Ω (ἀπασίνοις P) 8 δὲ μαλλ. ΠΘ μαλλοῖς h μάλλωσι aut μαλλῶσι O μάλλσι J 14/15 τὴν πέλτην] τὸν πέλτον P πέλτον Γ 15 ὁ ἀβρέας ante λιμν. add. sed expunxit P βρέας mg, sed partim abscisum o¹ πρὸς ἐμοῦ Φ τοῖς ante μυρίοις om. FΠ

βέλεσιν ἔπεσεν, ἤρειψαν δὲ θυμῷ καὶ βίᾳ Μακεδόνες τὸ τεῖχος, ἔδει τάφον Ἀλεξάνδρου τὴν βάρβαρον ἐκείνην καὶ ἀνώνυμον κώμην γενέσθαι.'

C **3.** *Καὶ μὴν τὰ μὲν αὐτῆς τῆς στρατείας χειμῶνες, αὐχμοί, βάθη ποταμῶν, ἄορνα ὕψη, θηρίων ὑπερφυεῖς ὄψεις, ἄγριοι δίαιται, μεταβολαὶ δυναστῶν, παλιμπροδοσίαι· τὰ δὲ πρὸ τῆς στρατείας, ἐπεὶ τοῖς Φιλιππικοῖς πολέμοις ἐπέσπαιρεν ἡ Ἑλλάς, ἀπεσείοντο δ' αἱ Θῆβαι τῶν ὅπλων τὴν Χαιρωνικὴν κόνιν ἐκ τοῦ πτώματος ἀνιστάμεναι, καὶ συνῆπτον αἱ Ἀθῆναι τὰς χεῖρας ὀρέγουσαι, πᾶσα δ' ὕπουλος ⟨ἦν⟩ ἡ Μακεδονία πρὸς Ἀμύνταν ἀποβλέπουσα καὶ τοὺς Ἀερόπου παῖδας, ἀνερρήγνυντο δ' Ἰλλυριοί, καὶ τὰ Σκυθῶν ἐπῃωρεῖτο τοῖς προσοίκοις νεωτερίζουσι, τὸ δὲ Περσικὸν χρυσίον διὰ τῶν ἑκασταχοῦ*
D *δημαγωγῶν ῥέον ἐκίνει τὴν Πελοπόννησον, κενοὶ δ' οἱ Φιλίππου θησαυροὶ χρημάτων, καὶ προσῆν ἔτι δάνειον, ὡς Ὀνησίκριτος ἱστορεῖ, διακοσίων ταλάντων. ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ καὶ πράγμασι ταραχὰς ἔχουσι μειράκιον ἄρτι τὴν παιδικὴν παραλλάττον ἡλικίαν ἐθάρρησεν ἐλπίσαι Βαβυλῶνα καὶ Σοῦσα, μᾶλλον δὲ τὴν πάντων ἀνθρώπων ἀρχὴν εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι, τοῖς τρισμυρίοις, οἶμαι, πεζοῖς καὶ τετρακισχιλίοις ἱππεῦσι πιστεύσας· τοσοῦτοι γὰρ ἦσαν, ὡς Ἀριστόβουλός φησιν* (fr. 1 c)· *ὡς δὲ*

---

5 181 c   7 342 cd   12 Arr. I 25 saep. Diod. XVII 48 Curt. IV 1, 27—33 VI 9, 17   16 v. Alex. 15 Arr. VII 9, 6 Curt. X 2, 24   21 342 d v. Alex. 15 Polyb. XII 19 Arr. I 11, 3 Diod. XVII 4 Iustin. XI 6, 2 Liv. IX 19, 5 Frontin. IV 2, 4 Berve I 177

---

6 *ἄγριαι ΠΘ*   6/7 *παλιμπροδ.* Bryan. *πάλιν προδ. Ω*   7 *δὲ* om. *Φ*   *ἐπεὶ ε ἐπὶ O* om. ΨJF^{1} *ἔτι* Rei.   10 *ἀθ. O θῆβαι Σ*   11 ⟨*ἦν*⟩ Bern.   *ἀμύνταν* kmg^{2}Eε *ἄμυναν O*   12 *ἀνερρ. Ω ἀπερρ.* Bern.   14 *νεωτερίζ. Φ νεωτεροῦσι O*   18 *ταρ.* ⟨*τοσαύτας*⟩ Bern.   19 *ἐλπ.*] *ἑλκύσαι* JF^{1} *ἐλπίσας* Papabas.   20 *ἁπάντ. ΓΦ*   21 *οἶμαι* Ha. *οἴεσθαι* sive *οἴεσθε Ω* del. Bern. *πῶς οἴεσθε* Rei. *οἴκοθεν* Ku. *οἱ ἔσεσθαι* Papabas., qui tum *πιστεύσας* del. *κτήσεσθαι* Rich.

Πτολεμαῖος (fr. 4) *ὁ βασιλεύς, τρισμύριοι πεζοὶ πεντακισχίλιοι δ' ἱππεῖς· ὡς δ' Ἀναξιμένης* (fr. 15), *τετρακισμύριοι πεζοὶ καὶ τρισχίλιοι, πεντακισχίλιοι δὲ καὶ πεντακόσιοι ἱππεῖς. τὸ δὲ λαμπρὸν αὐτῷ καὶ μέγα παρασκευασθὲν ὑπὸ τῆς Τύχης ἐφόδιον ἑβδομήκοντα τάλαντ' ἦν, ὥς φησιν Ἀριστόβουλος· ὡς δὲ Δοῦρις* (FHGr II 472), *τριάκοντα μόνον ἡμερῶν ἐπισιτισμός.* E

4. *Ἄβουλος οὖν καὶ προπετὴς Ἀλέξανδρος ἐξ εὐτελῶν οὕτως ἐπὶ τηλικαύτην δύναμιν ὁρμώμενος; οὐ μὲν οὖν. τίς γὰρ ἀπὸ μειζόνων ἢ καλλιόνων ἀφορμῶν ἀνήγετο μεγαλοψυχίας, συνέσεως, σωφροσύνης, ἀνδραγαθίας, αἷς αὐτὸν ἐφωδίαζε φιλοσοφία πρὸς τὴν στρατείαν; καὶ πλείονας παρ' Ἀριστοτέλους τοῦ καθηγητοῦ ἢ παρὰ Φιλίππου τοῦ πατρὸς ἀφορμὰς ἔχων διέβαινεν ἐπὶ* F *Πέρσας. ἀλλὰ τοῖς μὲν γράφουσιν, ὡς Ἀλέξανδρος ἔφη ποτὲ τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν ἀκολουθεῖν αὐτῷ τῆς στρατείας ἐφόδιον, πιστεύομεν, Ὅμηρον σεμνύνοντες· ἂν δέ τις φῇ τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν παραμύθια πόνου καὶ διατριβὴν ἕπεσθαι σχολῆς γλυκείας, | ἐφόδιον* 328 *δ' ἀληθῶς γεγονέναι τὸν ἐκ φιλοσοφίας λόγον καὶ τοὺς περὶ ἀφοβίας καὶ ἀνδρείας ἔτι δὲ σωφροσύνης καὶ μεγαλοψυχίας ὑπομνηματισμούς, καταφρονοῦμεν· ὅτι δηλαδὴ περὶ συλλογισμῶν οὐδὲν οὐδὲ περὶ ἀξιωμάτων ἔγραψεν, οὐδ' ἐν Λυκείῳ περίπατον συνέσχεν οὐδ' ἐν Ἀκαδημείᾳ*

8 342 ef 13 gn. Vat. 87 Stbch. 15 v. Alex. 8 Strab. XIII 1, 27 p. 594 Plin. h. n. VII 29 (30) 20 v. Alex. 8 Lyc. 31, 3 Sol. 3 Timol. 6 Arat. 10 mor. 776 cd 779 f 790 f 798 a sqq. 826 b 1097 a—c 1126 cd 24 220 e (3) Athen. IV p. 130 d Theon. prog. 2 p. 165. 12 p. 242 sqq.

2—4 *ὡς — ἱππεῖς* om. J Rehd. 9 *τὴν τηλικ.* Π[2] 11 *αἷς* Stgm. *οἷς* **Ω** 14 *ἔχ. ἀφορμ.* ΨΣ 16 *ὡς ἐφοδ. ἀκολ.* (om. 17 *ἐφόδ.*) S Laur. 70, 1. 9 Z (qui *ὡς* om.) 18 *τὴν ⟨μὲν⟩ Ἰλ.* Rei. *αὐτῷ* ante *παραμύθ.* **O** om. FΠε Rehd. *παραμύθιον* Πε Rehd. 19 *πόνων* **Φ** *διατριβὰς* Bern. *-βῆς* **Ω** *ἔσεσθαι* V *καὶ σχολῆς* **Ω** *καὶ* del. Rei. *γλυκείας* **Ω** *-κεῖαν* Rei. 21 *ἔτι δὲ* ΦΠε Rehd. *αἰτίας* **O** *αἰτίους* hJF[1] 23 *ἔγραψεν* Bern. *ἔγραφεν* **Ω**

θέσεις εἶπεν· τούτοις γὰρ ὁρίζουσι φιλοσοφίαν οἱ λόγον αὐτὴν οὐκ ἔργον νομίζοντες. καίτοι γ' οὐδὲ Πυθαγόρας ἔγραψεν οὐδὲν οὐδὲ Σωκράτης οὐδ' Ἀρκεσίλαος οὐδὲ Καρνεάδης, οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων· καὶ οὐκ ἠσχολοῦντο περὶ πολέμους ἐκεῖνοι τηλικούτους, οὐδὲ B *βασιλεῖς βαρβάρους ἡμεροῦντες οὐδὲ πόλεις Ἑλληνίδας ἐγκτίζοντες ἀγρίοις ἔθνεσιν οὐδ' ἄθεσμα καὶ ἀνήκοα φῦλα νόμους διδάσκοντες καὶ εἰρήνην ⟨τὴν γῆν⟩ ἐπῄεσαν, ἀλλὰ καὶ σχολάζοντες τὸ γράφειν παρίεσαν τοῖς σοφισταῖς. πόθεν οὖν ἐπιστεύθησαν ἐκεῖνοι φιλοσοφεῖν; ἀφ' ὧν εἶπον ἢ ἀφ' ὧν ἐβίωσαν ἢ ἀφ' ὧν ἐδίδαξαν. ἀπὸ τούτων κρινέσθω καὶ Ἀλέξανδρος· ὀφθήσεται γὰρ οἷς εἶπεν οἷς ἔπραξεν οἷς ἐπαίδευσε φιλόσοφος.*

5. *Καὶ πρῶτον τὸ παραδοξότατον, εἰ βούλει, σκόπει, τοὺς Ἀλεξάνδρου μαθητὰς τοῖς Πλάτωνος, τοῖς Σωκράτους ἀντιπαραβάλλων. εὐφυεῖς οὗτοι καὶ ὁμογλώσσους* C *ἐπαίδευον, εἰ μηδὲν ἄλλο, φωνῆς Ἑλληνίδος συνιέντας· καὶ πολλοὺς οὐκ ἔπεισαν, ἀλλὰ Κριτίαι καὶ Ἀλκιβιάδαι καὶ Κλειτοφῶντες, ὥσπερ χαλινὸν τὸν λόγον ἐκπτύσαντες, ἄλλῃ πῃ παρετράπησαν. τὴν δ' Ἀλεξάνδρου παιδείαν ἂν ἐπιβλέπῃς, Ὑρκανοὺς γαμεῖν ἐπαίδευσε καὶ γεωργεῖν ἐδίδαξεν Ἀραχωσίους, καὶ Σογδιανοὺς ἔπεισε πατέρας τρέφειν καὶ μὴ φονεύειν, καὶ Πέρσας σέβεσθαι μητέρας ἀλλὰ μὴ γαμεῖν. ὢ θαυμαστῆς φιλοσοφίας, δι' ἣν Ἰνδοὶ θεοὺς Ἑλληνικοὺς προσκυνοῦσι, Σκύθαι θάπτουσι τοὺς ἀποθανόντας οὐ κατεσθίουσι. θαυμάζομεν τὴν Καρνεάδου*

---

1 p. 82, **17**. 89, 4 **21** 499 d Herod. I 216 III 99 IV 26 Strab. XI 4, 3 p. 502. 11, 3 p. 517 Diog. L. prooem. 7. IX 83 Ael. v. h. IV 1 Porphyr. de abst. IV 21 Dion. Chr. X 30 p. 150 Con. 9

---

5 *περὶ* EA²Θ om. ***O*** *πολέμοις — τηλικούτοις* (om. *περὶ*) ***Φ*** **7** *ἐγκτίζ.* Bern. cf. p. 81, **13** *ἐπικτίζ.* ***Ω*** **8** ⟨*τὴν γῆν*⟩ Rei. (terras Xyl.) ⟨*πᾶσαν ἤπειρον*⟩ aut ⟨*τὴν Ἀσίαν*⟩ Stgm. **11** *ἢ* et *ἢ* del. Wy. *καὶ* et *καὶ* ci. Rich. **20** *πῃ* Abresch *που* ΨSZ om. ***O*** **23/24** *καὶ πέρσ. — γαμεῖν* om. Z

δύναμιν, εἰ Κλειτόμαχον, Ἀσδρούβαν καλούμενον πρότερον D καὶ Καρχηδόνιον τὸ γένος, ἑλληνίζειν ἐποίησε, θαυμάζομεν τὴν διάθεσιν Ζήνωνος, εἰ Διογένη τὸν Βαβυλώνιον ἔπεισε φιλοσοφεῖν· ἀλλ' Ἀλεξάνδρου τὴν Ἀσίαν ἐξημεροῦντος Ὅμηρος ἦν ἀνάγνωσμα, Περσῶν καὶ Σουσιανῶν καὶ Γεδρωσίων παῖδες τὰς Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους τραγῳδίας ᾖδον. καὶ Σωκράτης μὲν ξένα παρεισάγων δαιμόνια δίκην τοῖς Ἀθήνησιν ὠφλίσκανε συκοφάνταις· διὰ δ' Ἀλέξανδρον τοὺς Ἑλλήνων θεοὺς Βάκτρα καὶ Καύκασος προσεκύνησε. Πλάτων μὲν γὰρ μίαν γράψας πολιτείαν οὐδένα πέπεικεν αὐτῇ χρῆσθαι διὰ τὸ αὐστηρόν, E Ἀλέξανδρος δ' ὑπὲρ ἑβδομήκοντα πόλεις βαρβάροις ἔθνεσιν ἐγκτίσας καὶ κατασπείρας τὴν Ἀσίαν Ἑλληνικοῖς † τέλεσι τῆς ἀνημέρου καὶ θηριώδους ἐκράτησε διαίτης. καὶ τοὺς μὲν Πλάτωνος ὀλίγοι νόμους ἀναγιγνώσκομεν, τοῖς δ' Ἀλεξάνδρου μυριάδες ἀνθρώπων ἐχρήσαντο καὶ χρῶνται, μακαριώτεροι τῶν διαφυγόντων Ἀλέξανδρον οἱ κρατηθέντες γενόμενοι· τοὺς μὲν γὰρ οὐδεὶς ἔπαυσεν ἀθλίως ζῶντας, τοὺς δ' ἠνάγκασεν εὐδαιμονεῖν ὁ νικήσας. ὥσθ' ὅπερ εἶπε Θεμιστοκλῆς, ὁπηνίκα φυγὼν ἔτυχε δωρεῶν μεγάλων παρὰ βασιλέως καὶ τρεῖς πόλεις ὑποφόρους ἔλαβε, τὴν μὲν εἰς σῖτον τὴν δ' εἰς οἶνον τὴν δ' εἰς F ὄψον, 'ὦ παῖδες, ἀπωλόμεθ' ἄν, εἰ μὴ ἀπωλόμεθα,' τοῦτο περὶ τῶν ἁλόντων ὑπ' Ἀλεξάνδρου δικαιότερόν ἐστιν εἰπεῖν· 'οὐκ ἂν ἡμερώθησαν, εἰ μὴ ἐκρατήθησαν.' οὐκ ἂν εἶχεν Ἀλεξάνδρειαν Αἴγυπτος οὐδὲ Μεσοποταμία Σελεύκειαν οὐδὲ Προφθασίαν Σογδιανὴ οὐδ' Ἰνδία

---

1 Diog. L. IV 67 Cic. Luc. 98 3 605 b 20 185 f Ovid. Trist. I 4, 28 Arr. Diss. I 25, 8 27 (Prophth.) Drangianae:

---

1 ⟨τὸν⟩ ἀσδρ. Stgm. 3 διογένην ΦQΘ 4 ἀλλ' om. QhΣoF¹Z 4/5 ἡμεροῦντος (om. ἐξ) Γ 5 καὶ ante περσ. add. F²ΠΘ 9 βακτρία J 11 πεποίηκεν Φο 12 βαρβάρους ΓΦJo¹ 14 τέλεσι *Ω* γένεσι Rei. ἤθεσι Ha. τείχεσι Po. μέλεσι Kal. cf. p. 88, 14 20 ὥστ'] ὥσπερ J 27 σογδιανοὶ ΓΦ (σωγδ.) Ψ (σουγδ.) ΣoZ

Βουκεφαλίαν οὐδὲ πόλιν Ἑλλάδα Καύκασος παροι-
329 *κοῦσαν, | αἷς ἐμπολισθείσαις ἐσβέσθη τὸ ἄγριον καὶ*
μετέβαλε τὸ χεῖρον ὑπὸ τοῦ κρείττονος ἐθιζόμενον. εἰ
τοίνυν μέγιστον μὲν οἱ φιλόσοφοι φρονοῦσιν ἐπὶ τῷ τὰ
σκληρὰ καὶ ἀπαίδευτα τῶν ἠθῶν ἐξημεροῦν καὶ μεθαρ-
μόζειν, μυρία δὲ φαίνεται γένη καὶ φύσεις θηριώδεις
μεταβαλὼν Ἀλέξανδρος, εἰκότως ἂν φιλοσοφώτατος νομί-
ζοιτο.

6. *Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυμαζομένη πολιτεία τοῦ τὴν*
Στωικῶν αἵρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος (fr. 262) *εἰς*
ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ
δήμους οἰκῶμεν ἰδίοις ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ
B *πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς*
δὲ βίος ᾖ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ
κοινῷ συντρεφομένης. τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ
ὄναρ ἢ εἴδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνα-
τυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν.
οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης (fr. 658) *συνεβούλευεν αὐτῷ,*
τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτι-
κῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπι-
μελόμενος τοῖς δ' ὡς ζῴοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος,

Strab. XI 8, 9 p. 514 XV 2, 8 p. 723 Plin. h. n. VI 17, 21. 23, 25 Ptol. VI 19, 4 VIII 25, 8

1 (*πολ. Ἑλλ.*) Alexandria: Arr. III 28, 4 IV 22, 5 V 1, 5 Ind. 2 Diod. XVII 83 Curt. VII 3, 23 9 sqq. cf. Ed. Schwartz Hekataios v. Teos Rh. M. 40 (1885) p. 252—256 10 Cic. de fin. III 20, 67 Sen. de otio IV 1 Epict. Diss. III 22, 83 Marc. Aurel. II 16 IV 4 12 Isocr. Panegyr. 50 18 342ab Strab. I 4, 9 p. 66/67 Aristot. polit. III 14 p. 1285a 19 Aristot. pseudepigr. (Rose) p. 95

1/2 *παροικ.* Rei. *περιοικ.* *Ω* 2 *ἐμπολισθείσαις ἐσβέσθη* Rei. *ἐμποδισθεῖσα ἐσβ.* *O* *ἐμποδισθεῖσαν ἐσβ.* J *ἐμπολισθεὶς ἀπεσβ.* Bern. (*ἀπεσβ.* Duebn.) 9 *τοῦ τὴν στ.* *ΠΘ* *τοῦ στω.* (om. *τὴν*) PoF *τῶν στω.* (om. *τοῦ τὴν*) *O* 12 *κατὰ* ante *δήμ.* *Π*^{2}*Θ* 15 *μὲν* om. *Σ* 20/21 *χρώμενος — ἐπιμελούμενος — προσφερόμενος* *Φα*^{2} *-ον -ον -ον* *O* 21 *ἢ φυτ.* *Ω* *ἀνοήτοις* Ku. 21. p. 83, 1 *πρ., πολέμων πολλῶν ⟨καὶ⟩ φυγ.* Bern. *προσφερόμενος πολέμῳ,*

πολέμων πολλῶν ⟨καὶ⟩ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἥκειν θεόθεν ἁρμοστὴς καὶ διαλλακτὴς τῶν ὅλων νομίζων, οὓς τῷ λόγῳ μὴ C
συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος ⟨καὶ⟩ εἰς ταὐτὸ συνενεγκὼν τὰ πανταχόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἤθη καὶ τοὺς γάμους καὶ ⟨τὰς⟩ διαίτας, πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθούς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηρούς· τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμύδι μηδὲ πέλτῃ μηδ' ἀκινάκῃ μηδὲ κάνδυι διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι, κοινὰς δ' ἐσθῆτας ἡγεῖσθαι καὶ τραπέζας καὶ γάμους καὶ διαίτας, D
δι' αἵματος καὶ τέκνων ἀνακεραννυμένους.

7. Δημάρατος μὲν οὖν ὁ Κορίνθιος εἷς ὢν τῶν Φιλίππου ξένων καὶ φίλων, ὅτ' Ἀλέξανδρον εἶδεν ἐν Σούσοις, περιχαρὴς γενόμενος καὶ δακρύσας μεγάλης ἔφη χαρᾶς ἐστερῆσθαι τοὺς ἔμπροσθεν τεθνηκότας Ἕλληνας, ὅτι Ἀλέξανδρον οὐκ εἶδον ἐν τῷ Δαρείου θρόνῳ καθεζόμενον· ἐγὼ δ' οὐδὲ τούτου μὰ Δία τοῦ θεάματος ζηλῶ τοὺς ἰδόντας, ὃ καὶ τύχης ἦν καὶ κοινὸν ἑτέρων βασιλέων· ἀλλ' ἐκείνης ἡδέως ἄν μοι δοκῶ γενέσθαι τῆς καλῆς καὶ ἱερᾶς νυμφαγωγίας θεατής, ὅτε μιᾷ σκηνῇ χρυσωρόφῳ περι-

---

5 Plat. Tim. 35 a 41 d Leg. VI 16 p. 773 d Arr. VII 11, 8. 9 11 Strab. I 4, 9 p. 66 15 179 b (31) v. Alex. 37. 56 23 v. Alex. 70 Arr. VII 4 Diod. XVII 107 Athen. XII p. 538 b Ael. v. h. VIII 7

πολλῶν φυγῶν ΓΦΣ(S²) πρ. πολέμω πολλῶ φυγ. ΨS¹oF¹ πρ. πολεμοποιῶν φυγ. F²ΠΘ συνεβούλευεν — χρώμενον — ἐπιμελόμενον — προσφερόμενον πολιτεύειν, πολλῶν φυγῶν ἐνέπλ. Apelt

1 φυγ.] σφυγμῶν Bruhn 4 ⟨καὶ⟩ Wil. 5 τὰ ⟨πάντα⟩ πανταχ. Bern. 6 ⟨τὰς⟩ Rei. 16 φιλ. κ. ξέν. Σ καὶ ξέν. κ. φίλ. ΓΨo καὶ φίλ. κ. ξέν. Φ 19 καθήμενον Σ 20 οὐδὲ] οὐ ΣZ ζηλῶ τ. θεάμ. Σ 21 ἰδ.] εἰδότας PhF¹ κοιν. ἑτ. Wy. κοινοτέρων Ω 22 ἄν μοι ἡδέως Z ἄν μοι δικαίως Φ 23 χρυσωρ. Ψo χρυσορ. O

E λαβών, ἐφ' ἑστίας κοινῆς καὶ τραπέζης, ἑκατὸν Περσίδας νύμφας ⟨καὶ⟩ ἑκατὸν νυμφίους Μακεδόνας καὶ Ἕλληνας, αὐτὸς ἐστεφανωμένος πρῶτος ἀναμέλπων τὸν ὑμέναιον, ὥσπερ φιλοτήσιον ἐπᾴδων μέλος εἰς κοινωνίαν συνιοῦσι τοῖς μεγίστοις καὶ δυνατωτάτοις γένεσι, μιᾶς νυμφίος, πασῶν δὲ νυμφαγωγὸς ἅμα καὶ πατὴρ καὶ ἁρμοστὴς κατὰ ζυγὰ συνῆπτεν. ἡδέως γὰρ ἂν εἶπον 'ὦ βάρβαρε Ξέρξη καὶ ἀνόητε καὶ μάτην πολλὰ περὶ τὴν Ἑλλησποντίαν πονηθεὶς γέφυραν, οὕτως ἔμφρονες βασιλεῖς Ἀσίαν Εὐρώπῃ συνάπτουσιν, οὐ ξύλοις οὐδὲ σχεδίαις οὐδ' ἀψύχοις καὶ F ἀσυμπαθέσι δεσμοῖς, ἀλλ' ἔρωτι νομίμῳ καὶ γάμοις σώφροσι καὶ κοινωνίαις παίδων τὰ γένη συνάπτοντες.'

8. Πρὸς τοῦτον ἀποβλέπων τὸν κόσμον Ἀλέξανδρος οὐ τὴν ἐσθῆτα προσήκατο τὴν Μηδικήν, ἀλλὰ τὴν Περσικὴν πολλῷ τῆς Μηδικῆς εὐτελεστέραν οὖσαν. τὰ γὰρ ἔξαλλα καὶ τραγικὰ τοῦ βαρβαρικοῦ κόσμου παραιτη- 330 σάμενος, | οἷον τιάραν καὶ κάνδυν καὶ ἀναξυρίδας, ἐκ τοῦ Περσικοῦ καὶ Μακεδονικοῦ τρόπου μεμιγμένην τινὰ στολὴν ἐφόρει, καθάπερ Ἐρατοσθένης ἱστόρηκεν, ὡς μὲν φιλόσοφος τοῖς ἀδιαφόροις χρώμενος, ὡς δ' ἡγεμὼν κοινὸς καὶ βασιλεὺς φιλάνθρωπος τῇ περὶ τὴν ἐσθῆτα τιμῇ τὴν τῶν κεκρατημένων ἀνακτώμενος εὔνοιαν, ἵνα βεβαίως παραμένωσιν ἀγαπῶντες ὡς ἄρχοντας Μακεδόνας, μὴ μισοῦντες ὡς πολεμίους. τοὐναντίον γὰρ ἦν ἀσόφου καὶ τετυφωμένης ψυχῆς τὴν μὲν αὐτόχρουν χλαμύδα θαυμάζειν τὸν δὲ παραπόρφυρον χιτῶνα δυσχε- B ραίνειν, ἢ πάλιν ἐκεῖνα μὲν ἀτιμάζειν τούτοις δ' ἐκπεπλῆ-

18 v. Alex. 45 Diod. XVII 77

2 ⟨καὶ⟩ Rei. 7 εἶπον Bud. (v^3) εἶπεν Ω 10 οὐδὲ σχεδ.] οὐ σχεδ. ΣZ 14 οὐ] καὶ ΓΦΨo ἐσθ. οὐ προσήκ. ΓΦP (ου ss. m. 1 post προσήκ.) 14 τὴν μηδ. ἀλλὰ om. Σ 18 μακ. κ. περσ. J μεμ. τρόπον τινὰ Rei. 24 οὐ μισ. Φ καὶ μὴ μισ. Γ 26 περιπόρφ. G^4Πs 27 [ἢ πάλιν — ἐκπεπλῆχθαι] Bruhn

χθαι, δίκην νηπίου παιδὸς φυλάττοντα τὴν περιβολήν, ἣν ἡ πάτριος αὐτῷ συνήθεια καθάπερ τίτθη περιέθηκε. ζῷα θηρεύοντες ἄνθρωποι δορὰς ἐλάφων περιτίθενται καὶ πτερωτοῖς ἀμπέχονται χιτωνίσκοις ἄγραις ἐπιχειροῦντες ὀρνίθων καὶ φυλάττονται ταύροις ὀφθῆναι φοινικίδας ἔχοντες, ἐλέφασι δὲ λευκοὺς χιτῶνας· ἐρεθίζεται γὰρ ὑπὸ τῶν χρωμάτων τὰ ζῷα τούτων καὶ διαθηριοῦται. εἰ δὲ βασιλεὺς μέγας ἔθνη δυσκάθεκτα καὶ μαχόμενα καθάπερ ζῷα τιθασεύων καὶ μειλισσόμενος ἐσθῆσιν οἰκείαις καὶ συνήθεσιν ἐξεπράυνε διαίταις καὶ κατέστελλεν, οἰκειούμενος αὐτῶν τὸ δύσθυμον καὶ παρη- C
γορῶν τὸ σκυθρωπόν, ἐγκαλοῦσιν, οὐχὶ θαυμάζουσι τὴν σοφίαν, ὅτι τῷ τυχόντι μετασχηματισμῷ τὴν Ἀσίαν ἐδημαγώγησε, τοῖς μὲν ὅπλοις τῶν σωμάτων ἐπικρατήσας, τῇ δ' ἐσθῆτι τὰς ψυχὰς προσαγαγόμενος; καίτοι γ' Ἀρίστιππον θαυμάζουσι τὸν Σωκρατικόν, ὅτι καὶ τρίβωνι λιτῷ καὶ Μιλησίᾳ χλανίδι χρώμενος δι' ἀμφοτέρων ἐτήρει τὸ εὔσχημον· Ἀλεξάνδρῳ δ' ἐγκαλοῦσιν, ὅτι τὴν πάτριον ἐσθῆτα κοσμῶν οὐδὲ τὴν δορίκτητον ὑπερεῖδε, μεγάλων πραγμάτων καταβαλλόμενος ἀρχάς. οὐ γὰρ λῃστρικῶς τὴν Ἀσίαν καταδραμὼν οὐδ' ὥσπερ ἅρπαγμα καὶ D
λάφυρον εὐτυχίας ἀνελπίστου σπαράξαι καὶ ἀνασύρασθαι διανοηθείς, καθάπερ ὕστερον μὲν Ἀννίβας Ἰταλίαν, πρότερον δὲ Τρῆρες Ἰωνίαν καὶ Σκύθαι Μηδίαν ἐπῆλθον· ἀλλ' ἑνὸς ὑπήκοα λόγου τὰ ἐπὶ γῆς καὶ μιᾶς πολιτείας, ἕνα δῆμον ἀνθρώπους ἅπαντας ἀποφῆναι βουλόμενος, οὕτως ἑαυτὸν ἐσχημάτιζεν· εἰ δὲ μὴ ταχέως ὁ δεῦρο κατα-

---

6 144 d   16 Diog. L. II 67. 78 Sext. Emp. Pyrrh. hyp. III 204   21 ep. Phil. II 6 cf. W. Jaeger Herm. 50 (1915) p. 550 sqq.

6/7 ἐρεθίζονται ΣΘ   7/8 διαθηριοῦνται Θ   8/9 καὶ μαχ. om. Σ   15 προσαγόμ. ΓΣ   16 ἀριστ. μὲν J   καὶ om. Qh   17 μιλησιακῇ ΣΖ   χλανίδι Cob. ex v. Alcib. 23, 3   χλαμύδι ρ   χλαμίδι J   20 γὰρ om. J   22 ἀνασύρασθαι O   ἀνεύρασθαι G^1Φ   25 ἐπὶ τῆς γῆς Φε   26 ἀποφ.] ἀποδεῖξαι Σ

πέμψας τὴν Ἀλεξάνδρου ψυχὴν ἀνεκαλέσατο δαίμων, εἷς ἂν νόμος ἅπαντας ἀνθρώπους διῳκεῖτο καὶ πρὸς ἓν δίκαιον ὡς πρὸς κοινὸν ἐπέβλεπον φῶς. νῦν δὲ τῆς γῆς
E ἀνήλιον μέρος ἔμεινεν, ὅσον Ἀλέξανδρον οὐκ εἶδεν.

9. Οὐκοῦν πρώτη μὲν ἡ τῆς στρατείας ὑπόθεσις φιλόσοφον τὸν ἄνδρα συνίστησιν, οὐχ ἑαυτῷ τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν ἀλλὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην καὶ κοινωνίαν πρὸς ἀλλήλους παρασκευάσαι διανοηθέντα. δεύτερον δ' αὐτοῦ καὶ τὰς φωνὰς ἴδωμεν, ἐπεὶ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἤθη βασιλέων καὶ δυναστῶν μάλιστα ταῖς φωναῖς αἱ ψυχαὶ προβάλλουσιν. Ἀντίγονος ὁ γέρων, σοφιστοῦ τινος αὐτῷ σύγγραμμα προσδόντος περὶ δικαιοσύνης, 'ἀβέλτερος εἶ' εἶπεν 'ὃς ὁρῶν με τὰς ἀλλοτρίας πόλεις τύπτοντα λέγεις περὶ δικαιοσύνης.' Διονύσιος
F δ' ὁ τύραννος ἐκέλευε τοὺς μὲν παῖδας ἀστραγάλοις τοὺς δ' ἄνδρας ὅρκοις ἐξαπατᾶν. τοῖς δὲ Σαρδαναπάλου μνημείοις ἐπιγέγραπται (Anth. Pal. VII 325)

'ταῦτ' ἔχω ὅσσ' ἔφαγον καὶ ἐφύβρισα.'

τίς οὐκ ἂν εἴποι τῶν ἀποφθεγμάτων τούτων τῷ μὲν ἐμφαίνεσθαι φιληδονίαν, τῷ δ' ἀθεότητα, τῷ δ' ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν; τῶν δ' Ἀλεξάνδρου φωνῶν ἂν ἀφέλῃς τὸ
331 διάδημα καὶ τὸν Ἄμμωνα καὶ τὴν εὐγένειαν, | Σωκράτους ἢ Πλάτωνος ἢ Πυθαγόρου σοι φανοῦνται. μὴ γὰρ ἃς οἱ ποιηταὶ ταῖς εἰκόσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀνδριᾶσι μεγαληγορίας ἐπεχάραττον, οὐ τῆς μετριότητος ἀλλὰ τῆς δυνάμεως

---

1 324a v. Alex. 50 al. 3/4 326b 10 v. Alex. 1 mor. 457 d al. 14 229b (4) 18 (326f) 336c 546a cf. Ed. Meyer, Forsch. I 203 II 541 Dornseiff, Hermes 64 (1929) p. 270/1

---

2 ἀνθρ. ἐπέβλεπε 3 κοινὸν διῳκεῖτο Ω trp. et ἐπέβλεπον corr. Na. cf. νόμοις διοικεῖται πόλις (βίος) Demosth. 24, 152. 25, 15, unde διῴκει Po. διῳκοῦντο altero loco Emper. 5 πρώτη Ω πρῶτον Stgm. 6 παρίστ. Σ 12 συγγράμματα Σ προδόντος QhZ[1] προσᾴδοντ. Σ 14 τύπτ.] κλέπτ. Nab. κάπτ. Papabas. 18 ὅσσ'] ἅσ' Γ ἅσσ' ΨΣ 20 ἐμφ. ΓΦΣ(S[2]) ἀποφ. O τῷ δ' prius Π καὶ O 22 εὐγ.] θεογένειαν Nab.

τῆς Ἀλεξάνδρου στοχαζόμενοι, σκοπῶμεν· (Anth. Pal. XVI 120 Preger Insc. gr. metr. 279)

'αὐδασοῦντι δ' ἔοικεν ὁ χάλκεος εἰς Δία λεύσσων·
Γᾶν ὑπ' ἐμοὶ τίθεμαι· Ζεῦ, σὺ δ' Ὄλυμπον ἔχε.'

καὶ 'Ἀλέξανδρος ἐγὼ Διὸς μὲν υἱός'. ταῦτα μὲν οὖν, ὡς ἔφην, οἱ ποιηταὶ κολακεύοντες αὐτοῦ τὴν τύχην προσεῖπον· τῶν δ' ἀληθινῶν ἀποφθεγμάτων Ἀλεξάνδρου πρῶτον ἄν τις τὰ παιδικὰ διέλθοι. ποδωκέστατος γὰρ B τῶν ἐφ' ἡλικίας νέων γενόμενος καὶ τῶν ἑταίρων αὐτὸν ἐπ' Ὀλύμπια παρορμώντων, ἠρώτησεν εἰ βασιλεῖς ἀγωνίζονται· τῶν δ' 'οὔ' φαμένων ἄδικον εἶπεν εἶναι τὴν ἅμιλλαν, ἐν ᾗ νικήσει μὲν ἰδιώτας νικηθήσεται δὲ βασιλεύς. τοῦ δὲ πατρὸς Φιλίππου λόγχῃ τὸν μηρὸν ἐν Τριβαλλοῖς διαπαρέντος καὶ τὸν μὲν κίνδυνον διαφυγόντος ἀχθομένου δὲ τῇ χωλότητι, 'θάρρει πάτερ' ἔφη 'καὶ πρόϊθι φαιδρῶς, ἵνα τῆς ἀρετῆς κατὰ βῆμα μνημονεύῃς.' ταῦτ' οὐκ ἔστι διανοίας φιλοσόφου καὶ διὰ τὸν ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἐνθουσιασμὸν ἤδη τῶν τοῦ σώματος ἐλαττωμάτων C κατεξανισταμένης; πῶς γὰρ αὐτὸν οἴει τοῖς ἰδίοις ἀγάλλεσθαι τραύμασι, καθ' ἕκαστον μέρος ἔθνους μνημονεύοντα καὶ νίκης καὶ πόλεων ἁλισκομένων καὶ βασιλέων παραδιδόντων, οὐκ ἐγκαλυπτόμενον οὐδὲ κατακρύπτοντα τὰς οὐλάς, ἀλλ' ὥσπερ εἰκόνας ἐγκεχαραγμένας ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας περιφέροντα;

10. Καὶ μὴν εἴ ποτε γένοιτο τῶν Ὁμήρου σύγκρισις ἐπῶν ἐν ταῖς διατριβαῖς ἢ παρὰ τὰ συμπόσια, ἄλλον

---

3 335 b 10 179 d (2) v. Alex. 4 15 241 e (14)

---

3 αὐδασοῦντι G^{3}Π αὐδασ ουν τι F^b αὐδαν ουν τι G^{1}VS^1 αὐδάσοντι ΦΨ (σσ) J^{1}Θ αὐδήσοντι Σ(J^{2}S^2) G mg^2 5 post υἱός lacunam in codicibus non indicatam perperam add. Wy., cf. Buecheler Rh. M. 48 (1893) p. 87 11 εἶπεν Γ εἰπεῖν Ω 12 ἰδιώτης ΓΦP (in corr.) 16 φαιδρῶς Rei. φανερῶς Ω 19 οἴει Xyl. ἐπὶ Ω οὐκ εἰκὸς ante αὐτὸν ἐπὶ add. Rei. οἴεσθε post ἰδίοις add. Halm et Patz. 20 ἔθνη Φ 22 ⟨ἑαυτοὺς⟩ παραδ. Rei. 26 τὸ συμπόσιον ΓΦΨΣ

ἄλλου στίχον προκρίνοντος, αὐτὸς ὡς διαφέροντα πάντων ἐνέκρινε τοῦτον (*Γ* 179),

'ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής'·

D ὃν ἄλλος ἔπαινον τῷ χρόνῳ προέλαβε, τοῦτον αὐτῷ νόμον κεῖσθαι λογιζόμενος, ὥστ' εἰπεῖν Ὅμηρον ὅτι τῷ αὐτῷ μέτρῳ τὴν μὲν Ἀγαμέμνονος ἀνδραγαθίαν κεκόσμηκε, τὴν δ' Ἀλεξάνδρου μεμάντευται. διαβὰς τοίνυν τὸν Ἑλλήσποντον ἐθεᾶτο τὴν Τροίαν ἀνατυπούμενος τὰς ἡρωικὰς πράξεις· καί τινος αὐτῷ τῶν ἐγχωρίων ὑποσχομένου τὴν Πάριδος λύραν εἰ βούλοιτο δώσειν 'οὐδέν' ἔφη 'τῆς ἐκείνου δέομαι· τὴν γὰρ Ἀχιλλέως κέκτημαι, πρὸς ἣν ἐκεῖνος ἀνεπαύετο 'ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν' (*I* 189)· ἡ δὲ Πάριδος πάντως μαλακήν τινα

E καὶ θήλειαν ἁρμονίαν ἐρωτικοῖς ἔψαλλε μέλεσι.' Φιλοσόφου τοίνυν ἐστὶ ψυχῆς σοφίας ἐρᾶν καὶ σοφοὺς ἄνδρας θαυμάζειν μάλιστα· τοῦτο δ' Ἀλεξάνδρῳ προσῆν ὡς οὐδενὶ τῶν βασιλέων. καὶ πῶς μὲν εἶχε πρὸς Ἀριστοτέλην εἴρηται καὶ ὅτι τὸν μὲν ἁρμονικὸν Ἀνάξαρχον ἐντιμότατον τῶν φίλων ἐνόμιζε· Πύρρωνι δὲ τῷ Ἠλείῳ πρῶτον ἐντυχόντι μυρίους χρυσοῦς ἔδωκε, Ξενοκράτει δὲ τῷ Πλάτωνος συνήθει πεντήκοντα τάλαντα δωρεὰν ἔπεμψεν· Ὀνησίκριτον δὲ τὸν Διογένους τοῦ Κυνὸς μαθητὴν ὅτι ἄρχοντα τῶν κυβερνητῶν κατέστησεν, ὑπὸ πλειόνων ἱστόρηται. Διογένει δ' αὐτῷ περὶ Κόρινθον εἰς λόγους ἐλθὼν οὕτως

---

3 Xen. Mem. III 2, 2 Zosim. III 34, 7 Zon. XIII 13 **11** v. Alex. 15 Ael. v. h. IX 38 Stob. III 7, 52 (III p. 324 H.) **14—18** v. Alex. 7. 8. 52 **19** Sext. Emp. adv. math. I 282 **20** 333b 181e (30) v. Alex. 8 **21** v. Alex. 65 Diog. L. VI 84 **22** v. Alex. 66 Arr. VII 5, 6 Ind. 32, 9 Strab. XV 1, 28 p. 698 **24** 605d 782a v. Alex. 14 Favorin. pap. Vat. XI (1931) p. 29 c. 21, 30 Val. Max. IV 3 ext. 4 gn. Vat. 91 Stbch.

---

2 *ἐνέκρ.*] *μὲν ἔκρ.* ΓΣFZ *μόνον ἔκρ.* Φ **4** *προσέλ.* ΣZ *προέβαλε* ΓF[1] **7** *μεμάντευκε* Φ **16** *μάλ. θαυμ.* ΓΦ *θαυμάζειν· μάλιστα δὲ τοῦτο ἄλ.* Σ **18** *ἁρμ.* Ω *εὐδαιμονικὸν* Menag. ad Diog. L. IX 60 cf. Bernays Ges. Abhdl. I 125, 1 **19** *φίλ.*] *φιλοσόφων* ΣZ **21/22** *ὀνησίκρατ.* ΦhΘ

ἔφριξε καὶ κατεπλάγη τὸν βίον καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀνδρός, F
ὥστε πολλάκις αὐτοῦ μνημονεύων λέγειν 'εἰ μὴ Ἀλέξανδρος
ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην,' τουτέστιν 'ἠσχολούμην ἂν περὶ
λόγους, εἰ μὴ δι' ἔργων ἐφιλοσόφουν.' οὐκ εἶπεν 'εἰ μὴ βα-
σιλεὺς ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην,' οὐδ' 'εἰ μὴ πλούσιος καὶ
Ἀργεάδης' (οὐ γὰρ προέκρινε τὴν τύχην τῆς σοφίας | οὐδὲ 332
τὴν πορφύραν καὶ τὸ διάδημα τῆς πήρας καὶ τοῦ τρίβωνος)·
ἀλλ' εἶπεν 'εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην',
τουτέστιν 'εἰ μὴ τὰ βαρβαρικὰ τοῖς Ἑλληνικοῖς κεράσαι
διενοούμην καὶ πᾶσαν ἤπειρον ἐπιὼν ἐξημερῶσαι, καὶ
πέρατα γῆς ἀνερευνῶν καὶ θαλάττης ὠκεανῷ προσερεῖσαι
Μακεδονίαν, καὶ τὴν Ἑλλάδα σπεῖραι καὶ καταχέασθαι
γένους παντὸς εὐδικίαν καὶ εἰρήνην, οὐκ ἂν ἐν ἀπράκτῳ
τρυφῶν ἐξουσίᾳ καθήμην, ἀλλ' ἐζήλουν ἂν τὴν Διογένους
εὐτέλειαν. νῦν δὲ σύγγνωθι, Διόγενες, Ἡρακλέα μιμοῦμαι
καὶ Περσέα ζηλῶ, καὶ τὰ Διονύσου μετιὼν ἴχνη, θεοῦ
γενάρχου καὶ προπάτορος, βούλομαι πάλιν ἐν Ἰνδίᾳ B
νικῶντας Ἕλληνας ἐγχορεῦσαι καὶ τοὺς ὑπὲρ Καύκασον
ὀρείους καὶ ἀγρίους τῶν βακχικῶν κώμων ἀναμνῆσαι.
κἀκεῖ τινες εἶναι λέγονται στερρᾶς καὶ γυμνήτιδος σοφίας
ἐθάδες ἄνδρες ἱεροὶ καὶ αὐτόνομοι, θεῷ σχολάζοντες,
εὐτελέστεροι Διογένους, οὐδὲν πήρας δεόμενοι· τροφὴν
γὰρ οὐκ ἀποτίθενται, πρόσφατον ἀεὶ καὶ νέαν ἀπὸ γῆς
ἔχοντες· ποτὸν δὲ ποταμοὶ ῥέουσι· φύλλα δ' αὐτοῖς
δένδρων ἀποχυθέντα καὶ πόα γῆς ἐγκατακλιθῆναι. δι'
ἐμὲ κἀκεῖνοι Διογένη γνώσονται καὶ Διογένης ἐκείνους.

---

6 Arr. IV 10 V 26   20 v. Alex. 64

4/5 *εἰ μὴ — ἤμην* **O** *διογ. ἂν ἤμ., εἰ μὴ βάσ. ἤμ.* Σ   5/6 *κ. ἀργ.* om. Σ   11 *τῆς γῆς* Σ   *ἀνερευνῶν* ΣZ *ἀνεφευρὼν* Φ *ἀνευρὼν* **O**   *προσορίσαι* Herw.   19 *ἀναμνῆσαι κωμῶν* (sic) Σ   22 *οὐδὲν*] *οὐδὲ* Σ   25 *ἀποχυθέντα* Rei. *ὑποχ.* Mez. *ἀποχυθέντων* Ω   26 *διογένην* ΦQΣFΘ

C *δεῖ κἀμὲ νόμισμα παρακόψαι καὶ παραχαράξαι τὸ βαρβαρικὸν Ἑλληνικῇ πολιτείᾳ.'*

11. *Εἶεν· αἱ δὲ δὴ πράξεις αὐτοῦ πότερον αὐτοματισμὸν ἐπιφαίνουσι τύχης καὶ βίαν πολεμικὴν καὶ χειροκρατίαν ἢ πολλὴν μὲν ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην πολλὴν δὲ σωφροσύνην καὶ πραότητα μετὰ κόσμου καὶ συνέσεως, νήφοντι καὶ πεπνυμένῳ τῷ λογισμῷ πάντα πράττοντος; οὐ γάρ ἔστιν εἰπεῖν διακρίναντά με μὰ τοὺς θεούς, ὅτι τοῦτο μὲν ἀνδρείας, τοῦτο δὲ φιλανθρωπίας, τοῦτο δ' ἐγκρατείας· ἀλλὰ πᾶν ἔργον ἐκ πασῶν ἔοικε τῶν ἀρετῶν μεμῖχθαι, βεβαιοῦντος αὐτοῦ τὸν Στωικὸν* D *ἐκεῖνον λόγον, ὅτι πᾶν, ὃ ἂν δρᾷ ὁ σοφός, κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν ἐνεργεῖ, καὶ μία μέν, ὡς ἔοικεν, ἀρετὴ πρωταγωνιστεῖ πράξεως ἑκάστης, παρακαλεῖ δὲ τὰς ἄλλας καὶ συνεντείνει πρὸς τὸ τέλος. ἰδεῖν γοῦν ἔστιν ἐν Ἀλεξάνδρῳ τὸ μὲν πολεμικὸν φιλάνθρωπον, τὸ δὲ πρᾶον ἀνδρῶδες, τὸ δὲ χαριστικὸν οἰκονομικόν, τὸ δὲ θυμικὸν εὐδιάλλακτον, τὸ δ' ἐρωτικὸν σῶφρον, τὸ δ' ἀνειμένον οὐκ ἀργόν, τὸ δ' ἐπίπονον οὐκ ἀπαραμύθητον. τίς ἔμιξε πολέμοις ἑορτάς; τίς δὲ κώμοις στρατείας; τίς δὲ πολιορκίαις καὶ παρατάξεσι βακχείας καὶ γάμους καὶ ὑμεναίους; τίς ἀδικοῦσιν ἐχθρότερος ἢ δυστυχοῦσιν ἡμερώτερος; τίς* E *μαχομένοις βαρύτερος ἢ δεομένοις εὐγνωμονέστερος; ἔπεισί μοι τὸ τοῦ Πώρου δεῦρο μετενεγκεῖν. ἐκεῖνος γὰρ ὡς ἤχθη πρὸς Ἀλέξανδρον αἰχμάλωτος, πυθομένου πῶς αὐτῷ χρήσηται, 'βασιλικῶς' εἶπεν 'ὦ Ἀλέξανδρε.' πάλιν*

---

1 Diog. L. VI 20 Iulian. or. VI p. 188 a VII p. 211 bc **11** 1046 f Stob. ecl. phys. II 7 p. 65, 12 W. **20** v. Alex. 67 **24** 181 e (31) 458 b v. Alex. 60

1/2 τὸ βαρβαρικῇ θέσει κατεσκευασμένον ἑλλ. πολ. FΠΘ **3** δὲ om. QhΠΘ(Z^1) **5** χειροκρατίαν Rei. -κρασίαν Ω **8** με del. Stgm. **12** ὁ om. Σ **15** συνεντείνει G^1VΦ συντείνει O **17** τὸ δὲ θυμ. εὐδ. om. J **19** ἐπίμονον Qh **21** παρατάξεσι Wy. πράξεσι Ω **22/23** τίς μαχ. βαρ. om. QhΠΘ (Z exp.) **23** βαρύτ. Σ(S^2) ἀνδρειότ. P ἡμερώτ. O **26** χρήσεται G^2VΦQJαΠ^2

δ' ἐπερομένου 'μή τι ἄλλο;' 'οὐδέν' εἶπε 'πάντα γὰρ ἔ⟨νε⟩στιν ἐν τῷ βασιλικῶς.' κἀμοὶ δὴ ταῖς Ἀλεξάνδρου πράξεσιν ἔπεισιν ἐπιφωνεῖν ἀεί 'φιλοσόφως·' ἐν τούτῳ γὰρ πάντ' ἔνεστι. Ῥωξάνης ἐρασθεὶς τῆς Ὀξυάρτου θυγατρὸς ἐν ταῖς αἰχμαλωτίσι χορευούσης οὐχ ὕβρισεν ἀλλ' ἔγημε· φιλοσόφως. Δαρεῖον ἰδὼν κατηκοντισμένον οὐκ ἔθυσεν οὐδ' ἐπαιάνισεν ὡς τοῦ μακροῦ πολέμου F τέλος ἔχοντος, ἀλλὰ τὴν χλαμύδα τὴν ἑαυτοῦ περιελὼν ἐπέρριψε τῷ νεκρῷ καθάπερ τινὰ τύχης βασιλικῆς νέμεσιν συγκαλύπτων· φιλοσόφως. ἐπιστολὴν δέ ποτε τῆς μητρὸς ἀπόρρητον διερχόμενος, Ἡφαιστίωνος ὡς ἔτυχε παρακαθημένου καὶ ἁπλῶς συναναγινώσκοντος, οὐκ | ἐκώλυσεν, 333 ἀλλὰ τὸν δακτύλιον ἑαυτοῦ τῷ στόματι προσέθηκεν αὐτοῦ, κατασφραγισάμενος φιλικῇ πίστει τὴν σιωπήν· φιλοσόφως. εἰ γὰρ ταῦτ' οὐκ ἔστι φιλοσόφως, τίν' ἐστὶν ἄλλα;

12. Παραθῶμεν τὰ τῶν ὁμολογουμένων φιλοσόφων. Σωκράτης ἠνέσχετο συγκοιμηθέντος Ἀλκιβιάδου· Ἀλέξανδρος δέ, Φιλοξένου τοῦ τῆς παραλίας ὑπάρχου γράψαντος, ὅτι παῖς ἐν Ἰωνίᾳ γέγονεν οἷος οὐκ ἄλλος ὥραν καὶ εἶδος, καὶ πυνθανομένου διὰ τῶν γραμμάτων εἰ ἀναπέμψῃ, πικρῶς ἀντέγραψεν 'ὦ κάκιστ' ἀνθρώπων, τί μοι πώποτε τοιοῦτον συνέγνως, ἵνα τοιαύταις με κολακεύσῃς ἡδοναῖς;' Ξενοκράτην, πεντήκοντα τάλαντα δωρεὰν Ἀλεξάνδρου B

---

2 app. Vat. II 68 4 338 d v. Alex. 47 Arr. IV 19, 5 Curt. VIII 4 6 v. Alex. 43 10 180 d (14) 339 f v. Alex. 39 18 1099 d v. Alex. 22 24 331 e

---

2 ἔνεστιν Bern. cf. p. 458 b ἐστιν Ω βασιλικῶ ΦΨΣ (exc. S) F^1 3 ἀεὶ τὸ φιλ. ΓΣ (S^2) 4 ὀξυάρτου Σ v. Alex. Arr. al. (Berve II n. 587) ὀξυάθρου O 9 τινὰ γένεσιν τύχης βασ. ΣzZ νέμεσιν Rei. γένεσιν Ω 13 περιέθηκε Σ 19 φιλοξ.] φιλοσόφου QhF^1 21 ἀναπέμψῃ Cob. -ψει O -ψοι Σ (exc. S) 22 ἀνθρώπων Π ἄνθρωπε O 23 τοιοῦτον O τοιοῦτο Z με τοιαύταις ΣZ κολακεύσῃς Σ (exc. S.) -κεύῃς O 24 ξενοκράτης ΓΦΡ

*πέμψαντος, ὅτι οὐκ ἔλαβε θαυμάζομεν· τὸ δὲ δοῦναι, οὔ; ἢ οὐχ ὁμοίως καταφρονεῖν χρημάτων δοκοῦμεν τὸν μὴ προσιέμενον καὶ τὸν χαριζόμενον; οὐκ ἐδεῖτο πλούτου Ξενοκράτης διὰ φιλοσοφίαν, Ἀλέξανδρος δ' ἐδεῖτο διὰ φιλοσοφίαν, ἵνα τοιούτοις χαρίζηται. ** τοῦτο ποσάκις Ἀλέξανδρος εἶπε βαλλόμενος, ἐκβιαζόμενος; καίτοι κρίσεις μὲν ὀρθὰς πᾶσιν ἐνυπάρχειν ἀνθρώποις νομίζομεν (ἡ γὰρ φύσις ἀγωγός ἐστιν ἀφ' ἑαυτῆς πρὸς τὸ καλόν), οἱ δὲ φιλόσοφοι τῶν πολλῶν διαφέρουσι τῷ τὰς κρίσεις ἔχειν*
C *ἐρρωμένας παρὰ τὰ δεινὰ καὶ πεπηγυίας· ἐπεὶ οὐ μετὰ τῶν τοιούτων προλήψεων 'εἷς οἰωνὸς ἄριστος* (*M* 243)' *καί 'πέρας μέν ἐστιν ἅπασιν ἀνθρώποις ὁ θάνατος* (Demosth. XVIII 97).' *ἀλλὰ θραύουσιν οἱ καιροὶ παρὰ τὰ δεινὰ τοὺς λογισμούς, καὶ τὰς κρίσεις ἐκκρούουσιν αἱ φαντασίαι τῶν κινδύνων ἐγγὺς γενομένων. 'φόβος γάρ' οὐ μόνον 'μνήμην ἐκπλήττει' κατὰ τὸν Θουκυδίδην* (II 87), *ἀλλὰ καὶ προαίρεσιν πᾶσαν καὶ φιλοτιμίαν καὶ ὁρμήν, ⟨εἰ μὴ⟩ μηρίνθους φιλοσοφία περιτέθεικεν* **

---

9 575c 988d comp. Pelop. et Marc. 3m 11 166f de vit Hom. II 157 17 Achill. Tat. VII 10, 4 Solin. 1, 111

2/3 *χρημ. καὶ τὸν μὴ προσ. δοκ. κ. τ. χαρ.* Σ 5 lac. post *χαρ.* indicatur a Budaeo in cod. Voss. *v* 'deest philosophi alicuius fortiter dictum velut Anaxarchi (Diels, Vorsokr. 59 A 1. 13)' Po. 7 *ἀνθρ. ἐνυπ.* ΣZ 10—13 deest aliquid; aut 10 *ἐπεὶ ⟨τίς⟩ οὐ ⟨γίγνεται⟩* aut post 12 *θάνατος' ⟨διατελοῦσιν ἄγοντες τὸν βίον οἱ ἄνθρωποι⟩, ἀλλὰ* Po. 10/11 *τῶν τοιούτ.* Z *τῶν* om. *O* 11 *προλ.*] *προλήψεις οἷον* Ku. 18 *⟨εἰ μὴ⟩* Emper. *⟨αἷς⟩* Rei. *μηρ. δὲ* Vulc. *ἡ φιλ.* Φ lac. ind. Xyl.[1] 'suppl. fere *⟨ἀρρήκτους, αἷς δέδενται.⟩*' Po.

21 b.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΥΧΗΣ Η ΑΡΕΤΗΣ D

(Plan. 57 b)

ΛΟΓΟΣ Β′

Διέφυγεν ἡμᾶς, ὡς ἔοικε, χθὲς εἰπεῖν, ὅτι καὶ τέχνας πολλὰς καὶ φύσεις μεγάλας ὁ κατ᾽ Ἀλέξανδρον χρόνος ἐνεγκεῖν εὐτύχησεν· ἢ τοῦτο μὲν οὐ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης γέγονεν ἀλλὰ τῆς ἐκείνων, μάρτυρα λαβεῖν καὶ E
θεατὴν τὸν ἄριστα κρῖναι τὸ κατορθούμενον καὶ μάλιστ᾽ ἀμείψασθαι δυνάμενον; λέγεται γοῦν, ὅτι χρόνοις ὕστερον, Ἀρχεστράτου γενομένου ποιητοῦ χαρίεντος ἐν δὲ πενίᾳ καὶ ἀδοξίᾳ διάγοντος, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν 'ἀλλ᾽ εἰ κατ᾽ Ἀλέξανδρον ἐγένου, κατὰ στίχον ἄν σοι Κύπρον ἢ Φοινίκην ἔδωκεν.' οἶμαι δὲ καὶ τῶν τότε τεχνιτῶν οὐ κατ᾽ Ἀλέξανδρον ἀλλὰ δι᾽ Ἀλέξανδρον τοὺς πρώτους γενέσθαι. καρπῶν μὲν γὰρ εὐφορίαν εὐκρασία ποιεῖ καὶ λεπτότης τοῦ περιέχοντος ἀέρος, τεχνῶν δὲ καὶ φύσεων ἀγαθῶν αὔξησιν εὐμένεια καὶ τιμὴ καὶ φιλανθρωπία βασιλέως ἐκκαλεῖται· καὶ τοὐναντίον ὑπὸ φθόνου καὶ σμικρολογίας ἢ φιλονεικίας F
τῶν κρατούντων σβέννυται καὶ φθίνει πᾶν τὸ τοιοῦτον.

---

codd. or. II.: PQhJSZε (des. p. 98, 27 ἐλέφαντα) o (init. mutil.; inc. p. 111, 18 ὥστε) FαAEG[II] Ψ = PQh Π = αAE

---

1 sqq. cf. simile exordium partis alterius libelli π. σαρκοφαγίας inscripti p. 996 d 9 cf. Hor. Epist. II 1, 232 (de Choerilo) gnom. Vat. 78 Stbch. Crusius P.-W. III 2362 11 Ma. 68 (Vat. 739 f. 227 a) cf. mor. 824 c

Διονύσιος γοῦν ὁ τύραννος, ὥς φασι, κιθαρῳδοῦ τινος ἀκούων εὐδοκιμοῦντος ἐπηγγείλατο δωρεὰν αὐτῷ τάλαντον· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῦ ἀνθρώπου τὴν ὑπόσχεσιν ἀπαι- 334 *τοῦντος 'χθές' εἶπεν 'εὐφραινό|μενος ὑπὸ σοῦ παρ' ὃν ᾖδες χρόνον εὔφραινα κἀγώ σε ταῖς ἐλπίσιν· ὥστ' ἀπέχεις τὸν μισθὸν ὧν ἔτερπες ἀντιτερπόμενος.' Ἀλέξανδρος δ' ὁ Φεραίων τύραννος (ἔδει δὲ τοῦτο μόνον αὐτὸν καλεῖσθαι καὶ μὴ καταισχύνειν τὴν ἐπωνυμίαν) θεώμενος τραγῳδὸν ἐμπαθέστερον ὑφ' ἡδονῆς διετέθη πρὸς τὸν οἶκτον. ἀναπηδήσας οὖν ἐκ τοῦ θεάτρου θᾶττον ἢ βάδην ἀπῄει, δεινὸν εἶναι λέγων, εἰ τοσούτους ἀποσφάττων πολίτας ὀφθήσεται τοῖς Ἑκάβης καὶ Πολυξένης πάθεσιν ἐπιδακρύων. οὗτος μὲν οὖν μικροῦ καὶ δίκην ἐπράξατο τὸν* B *τραγῳδόν, ὅτι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καθάπερ σίδηρον ἐμάλαξεν. Ἀρχελάῳ δὲ δοκοῦντι γλισχροτέρῳ περὶ τὰς δωρεὰς εἶναι Τιμόθεος ᾄδων ἐνεσήμαινε πολλάκις τουτὶ τὸ κομμάτιον* (II 152 D.)

'σὺ δὲ τὸν γηγενέταν ἄργυρον αἰνεῖς.'

ὁ δ' Ἀρχέλαος οὐκ ἀμούσως ἀντεφώνησε 'σὺ δέ γ' αἰτεῖς.' ὁ δὲ τῶν Σκυθῶν βασιλεὺς Ἀντέας Ἰσμηνίαν τὸν αὐλητὴν λαβὼν αἰχμάλωτον ἐκέλευσεν αὐλῆσαι παρὰ πότον. θαυμαζόντων δὲ τῶν ἄλλων καὶ κροτούντων, αὐτὸς ὤμοσεν ἀκροᾶσθαι τοῦ ἵππου χρεμετίζοντος ἥδιον. οὕτω μακρὰν

---

1 41 d Aristot. Eth. Nicom. 9, 1 p. 1164 a 15 Eth. Eud. VII 10, 31 p. 1243 b 24 app. Vat. II 62 (Cotys) gnom. Par. 14 **6** v. Pelop. 29 Ael. v. h. XIV 40 **15** 177 b (4) cf. 531 d sqq. **20** 174 e (3) 1095 f

---

2 *εὐδοκ. ἀκ.* JS **5/6** *ὥστ' ἀπέχεις — ἀντιτερπ.* ΨJS *ὥστε τ. μισθ. ὧν ἔτ. ἀπελάμβανες εὐθὺς ἀντιτ.* **O** **10** *θεάτρ.*] *θρόνου* mg. F[1] *τοῖς* m. 2 S **12** *τοῖς τῆς ἐκ.* J *τῆς* m. 1 S **13** *μικροῦ* om. J **16** *ἐσήμαινε* JSZΠ **17** *κομμ.* Qh *σκωμμ.* **O** **18** *δὲ* Bern. ex 177 b *δὴ* **Ω** **19** *συνεφών.* Z *ἀντισυνεφ.* JS[1] (*ἀντι* ss. S[2]) **20** *ἀντέας* QhJS *ἀνταίας* **O** *ἀμεινίαν* ΨJS **21** *ἐκέλευεν* Ψ *ἐκ. π. πότ. αὐλ.* JS **22** *τῇ αὐλήσει* add. ante *τ. ἄλλ.* J ⟨*ἐπὶ*⟩ *τ. αὐλ. τ. ἄ.* Rei.

ἀπεσκηνώκει τὰ ὦτα τῶν Μουσῶν, καὶ τὴν ψυχὴν ἐν ταῖς φάτναις εἶχεν, οὐχ ἵππων ἀλλ' ὄνων ἐπιτηδειοτέραν ἀκούειν. τίς ἂν οὖν παρὰ τοιούτοις βασιλεῦσιν αὔξησις ἢ C *τιμὴ τέχνης γένοιτο καὶ Μούσης τοιαύτης; ἀλλ' οὐδὲ παρὰ τοῖς κακοτέχνοις ἐθέλουσιν εἶναι καὶ διὰ τοῦτο βασκανίᾳ καὶ δυσμενείᾳ τοὺς ἀληθῶς τεχνίτας καθαιροῦσιν. οἷος ἦν πάλιν αὖ Διονύσιος ὁ τὸν ποιητὴν Φιλόξενον εἰς τὰς λατομίας ἐμβαλών, ὅτι τραγῳδίαν αὐτοῦ διορθῶσαι κελευσθεὶς εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅλην μέχρι τῆς κορωνίδος περιέγραψεν. ἦν δὲ καὶ Φίλιππος ἐν τούτοις ὑπ' ὀψιμαθίας ἑαυτοῦ μικρότερος καὶ νεοπρεπέστερος· ὅθεν καί φασι πρός τινα ψάλτην περὶ κρουμάτων αὐτοῦ διαφερομένου καὶ δοκοῦντος ἐξελέγχειν, ἀτρέμα μειδιά-* D *σαντα τὸν ἄνθρωπον εἰπεῖν 'μὴ γένοιτό σοι, βασιλεῦ, ἀθλίως οὕτως, ἵνα ταῦτ' ἐμοῦ βέλτιον εἰδῇς.'* **2.** *Ἀλλ' Ἀλέξανδρος εἰδὼς τίνων δεῖ θεατὴν εἶναι καὶ ἀκροατὴν καὶ τίνων ἀγωνιστὴν καὶ αὐτουργόν, ἤσκει μὲν ἀεὶ διὰ τῶν ὅπλων δεινὸς εἶναι καὶ κατὰ τὸν Αἰσχύλον* (Bgk. II p. 242)

'βριθὺς ὁπλιτοπάλας, δάιος ἀντιπάλοις.'

ταύτην τέχνην ἔχων προγονικὴν ἀπ' Αἰακιδῶν, ἀφ' Ἡρακλέους, ταῖς δ' ἄλλαις τέχναις τὸ τιμᾶν ἄνευ τοῦ ζηλοῦν ἀπεδίδου κατὰ τὸ ἔνδοξον αὐτῶν καὶ χαρίεν, τῷ τέρπειν δ' οὐκ ἦν εὐάλωτος εἰς τὸ μιμεῖσθαι. γεγόνασι

---

7 471 e Diod. XV 6 Ael. v. h. XII 44 Luc. adv. indoct. 15 Cic. Tusc. V 22, 63 Amm. Marc. XV 5, 37 **10** sqq. cf. v. Pericl. 1, 4—2, 4 **11** 67 f 179 b (30) 634 d **20** 317 e **21** v. Alex. 2 in.

---

5 *κακοτεχν.* F (Po., oppon. *ἄτεχνοι* l. 1) *κατατ.* ***O*** (*ἀντι* ss. Z[2]) *ἀντιτ.* Steph (*ἄλλοι δὲ περιττοὶ καὶ ἀντίτεχνοι* Duebn. *ἀλλ' οὐδὲ παρ' αὐτοῖς ἀντιτέχνους ἐθ.* Nab.) *ἐθέλ.*] scil. *τέχνη κ. Μοῦσα* **8** *τὴν τραγ.* *Πε* **9** *διορθοῦσθαι* JS **11** *μικρ. αὐτ.* PJS *μικρ.* om. QhZ *καὶ νεοπρ.* F*Π* *καινοπρ.* ***O*** **12** *ὅθεν*] *ὥστε* JS **17** *τίνων* ⟨*τεχνῶν*⟩ Bruhn **20** *ἀντιπάλοις* Steph. *-πάλοισι* ***Ω*** **21** *τέχν. ἔχ.* ΨJSZ *ἔχ. τ.* ***O*** **23** *κατὰ* Duebn. *καὶ* ***Ω*** itaque post *χαρίεν* add. ⟨*ἠσπάζετο*⟩ Rei. ⟨*ἀπεδέχετο*⟩ Bruhn *ἔχαιρε* pro *χαρίεν* Kal. **24** *τέρπειν* ***Ω*** *τέρπεσθαι*? Na.

E δὲ κατ' αὐτὸν τραγῳδοὶ μὲν οἱ περὶ Θετταλὸν καὶ Ἀθηνόδωρον, ὧν ἀνταγωνιζομένων ἀλλήλοις, ἐχορήγουν μὲν οἱ Κύπριοι βασιλεῖς ἔκρινον δ' οἱ δοκιμώτατοι τῶν στρατηγῶν. ἐπεὶ δ' ἐνίκησεν Ἀθηνόδωρος, 'ἐβουλόμην ἄν' ἔφη 'μᾶλλον ἀπολωλεκέναι μέρος τῆς βασιλείας ἢ Θετταλὸν ἐπιδεῖν ἡττημένον.' ἀλλ' οὔτ' ἐνέτυχε τοῖς κριταῖς οὔτε τὴν κρίσιν ἐμέμψατο, πάντων οἰόμενος δεῖν περιεῖναι, τοῦ δικαίου δ' ἡττᾶσθαι. κωμῳδοὶ δ' ἦσαν οἱ περὶ Λύκωνα τὸν Σκαρφέα· τούτῳ δ' εἴς τινα κωμῳδίαν ἐμβαλόντι στίχον αἰτητικὸν γελάσας ἔδωκε δέκα τάλαντα. κιθαρῳδοὶ δ' ἄλλοι τε καὶ Ἀριστόνικος, ὃς ἐν μάχῃ τινὶ προσβοη-
F θήσας ἔπεσε λαμπρῶς ἀγωνισάμενος. ἐκέλευσεν οὖν αὐτοῦ γενέσθαι χαλκοῦν ἀνδριάντα καὶ σταθῆναι Πυθοῖ, κιθάραν ἔχοντα καὶ δόρυ προβεβλημένον, οὐ τὸν ἄνδρα τιμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ μουσικὴν κοσμῶν ὡς ἀνδροποιὸν καὶ μάλιστα δὴ πληροῦσαν ἐνθουσιασμοῦ καὶ ὁρμῆς τοὺς
335 γνησίως ἐντρεφομένους. | καὶ γὰρ αὐτός, Ἀντιγενίδου ποτὲ τὸν ἁρμάτειον αὐλοῦντος νόμον, οὕτω παρεξέστη καὶ διεφλέγη τὸν θυμὸν ὑπὸ τῶν μελῶν, ὥστε τοῖς ὅπλοις ᾄξας ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας ἐγγὺς παρακειμένοις καὶ μαρτυρῆσαι τοῖς Σπαρτιάταις ᾄδουσιν (Bgk. III p. 51 Alcman. fr. 100 D)

'ἕρπει γὰρ ἄντα τῶ σιδάρω τὸ καλῶς κιθαρίδδειν.'

---

1 sqq. v. Alex. 10. 29 Char. fr. 16 M. Berve II 30. 371 · 10 Arr. IV 16, 7 Polyaen. V 44, 1 Athen. X p. 435 b 17 Dio Chrys. I 1 Basil. de leg. Gr. VIII 33 p. 180 c Sopat. in Hermog. p. 385 a Himer. ecl. 17, 4 · Suid. s. v. Ἀλέξ. cf. Na. p. 27/28 v. Jan, P.-W. I 2400 18 ἁρμ. νόμ.] 1133 e f 23 v. Lyc. 21, 6

---

4 ὁ ἀθην. ΑΠ[2] 5 ἀπολωλεκέναι P[1] ex corr. ἀπολωλέναι O 7 ⟨ὅπλοις μὲν⟩ πάντων sive πάντων ⟨τῶν ἄλλων⟩ Rich. 9 σκαρφέως JS 12 ἀγωνιζόμενος JS[1] 13 γεν. κ. σταθ. χ. ἀνδ. πυθ. Ω trp. Wil. 17 ἀντιγενείδου PJS 18 παρεξέστη Po. cl. Polyb. XXXII 3 (7), 6 παρέστη Ω 19 διεφλέχθη Πε Rehd. 20 ᾄξας Wy. ἀΐξ. Ω 23 ἀέντα ΨSZF (in corr.) ἅμα J κιθαρίδδειν ΨS -ρίζειν JFZ -ρίσδειν Π

ἦν δὲ καὶ Ἀπελλῆς ὁ ζωγράφος καὶ Λύσιππος ὁ πλάστης κατ' Ἀλέξανδρον· ὧν ὁ μὲν ἔγραψε τὸν κεραυνοφόρον οὕτως ἐναργῶς καὶ κεκραμένως, ὥστε λέγειν, ὅτι δυεῖν Ἀλεξάνδρων ὁ μὲν Φιλίππου γέγονεν ἀνίκητος, ὁ δ' Ἀπελλοῦ ἀμίμητος. Λυσίππου δὲ τὸ πρῶτον Ἀλέξανδρον πλάσαντος ἄνω βλέποντα τῷ προσώπῳ πρὸς τὸν οὐρανὸν B (ὥσπερ αὐτὸς εἰώθει βλέπειν Ἀλέξανδρος ἡσυχῇ παρεγκλίνων τὸν τράχηλον) ἐπέγραψέ τις οὐκ ἀπιθάνως (Anth. Pal. XVI 120)

'αὐδασοῦντι δ' ἔοικεν ὁ χάλκεος εἰς Δία λεύσσων·
Γᾶν ὑπ' ἐμοὶ τίθεμαι· Ζεῦ, σὺ δ' Ὄλυμπον ἔχε.'

διὸ καὶ μόνον Ἀλέξανδρος ἐκέλευε Λύσιππον εἰκόνας αὐτοῦ δημιουργεῖν. μόνος γὰρ οὗτος, ὡς ἔοικε, κατεμήνυε τῷ χαλκῷ τὸ ἦθος αὐτοῦ καὶ συνεξέφαινε τῇ μορφῇ τὴν ἀρετήν· οἱ δ' ἄλλοι τὴν ἀποστροφὴν τοῦ τραχήλου καὶ τῶν ὀμμάτων τὴν διάχυσιν καὶ ὑγρότητα μιμεῖσθαι θέλοντες οὐ διεφύλαττον αὐτοῦ τὸ ἀρρενωπὸν καὶ λεοντῶ- C δες. ἐν δ' οὖν τοῖς ἄλλοις τεχνίταις καὶ Στασικράτης ἦν ἀρχιτέκτων, οὐδὲν ἀνθηρὸν οὐδ' ἡδὺ καὶ πιθανὸν τῇ ὄψει διώκων, ἀλλὰ καὶ χειρὶ μεγαλουργῷ καὶ διαθέσει χορηγίας βασιλικῆς οὐκ ἀποδεούσῃ χρώμενος. οὗτος ἀναβὰς πρὸς Ἀλέξανδρον ἐμέμφετο τὰς γραφομένας εἰκόνας αὐτοῦ καὶ πλαττομένας καὶ γλυφομένας, ὡς ἔργα

---

1 53c v. Alex. 4 Plin. XXXV 36 Tzetz. Chil. XI 368 Berve II 99. 482 10 331a 12 v. Alex. 4 Cic. ad fam. V 12, 7 Hor. Epist. II 1, 239 Val. Max. VIII 11 ext. 2 Plin. n. h. VII 125 Arr. I 16, 4 al. 18 v. Alex. 72 cf. Brunn, Gesch. d. griech. Künstler II 286 Berve II 249. 720

---

3 ὥστε τινὰς λ. Ath. 90 Par. s. 134 κεκριμένως Po., cf. 1141c 3/4 δυοῖν ἀλεξάνδροιν hJSZ 5 τὸ Na. τὸν Ω πρῶτον del. Abresch κριωτὸν Tucker 10 αὐδᾶς οὖν τί F αὐδάσοντι Π 13 ἐγκατεμήνυε Rei. 14 συνεξέφαινε Abresch συνεξέφερε Ω 16 διαχ.] διάθεσιν εG Laur. Redi mg[2] 17/18 τὸ λεοντ. ΨJSZ 23 γλυφ. κ. πλαττ. JS

*δειλῶν καὶ ἀγεννῶν τεχνιτῶν· 'ἐγὼ δ'' εἶπεν 'εἰς ἄφθαρ-
τον, ὦ βασιλεῦ, καὶ ζῶσαν ὕλην καὶ ῥίζας ἔχουσαν ἀιδίους
καὶ βάρος ἀκίνητον καὶ ἀσάλευτον ἔγνωκά σου τὴν*
D *ὁμοιότητα καταθέσθαι τοῦ σώματος. ὁ γὰρ Θρᾴκιος
Ἄθως, ᾗ μέγιστος ⟨αὐτὸς⟩ αὐτοῦ καὶ περιφανέστατος
ἐξανέστηκεν, ἔχων ἑαυτῷ σύμμετρα πλάτη καὶ ὕψη καὶ
μέλη καὶ ἄρθρα καὶ διαστήματα μορφοειδῆ, δύναται
κατεργασθεὶς καὶ σχηματιασθεὶς εἰκὼν Ἀλεξάνδρου καλεῖ-
σθαι καὶ εἶναι, ταῖς μὲν βάσεσιν ἁπτομένου τῆς θαλάσσης,
τῶν δὲ χειρῶν τῇ μὲν ἐναγκαλιζομένου καὶ φέροντος
πόλιν ἐνοικουμένην μυρίανδρον, τῇ δὲ δεξιᾷ ποταμὸν
ἀέναον ἐκ φιάλης σπένδοντος εἰς τὴν θάλασσαν ἐκχεό-
μενον. χρυσὸν δὲ καὶ χαλκὸν καὶ ἐλέφαντα καὶ ξύλα καὶ*
E *βαφάς, ἐκμαγεῖα μικρὰ καὶ ὠνητὰ καὶ κλεπτόμενα καὶ
συγχεόμενα, καταβάλωμεν.' ταῦτ' ἀκούσας Ἀλέξανδρος
τὸ μὲν φρόνημα τοῦ τεχνίτου καὶ τὸ θάρσος ἀγασθεὶς
ἐπῄνεσεν, 'ἔα δὲ κατὰ χώραν' ἔφη 'τὸν Ἄθω μένειν·
ἀρκεῖ γὰρ ἑνὸς βασιλέως ἐνυβρίσαντος εἶναι μνημεῖον·
ἐμὲ δ' ὁ Καύκασος δείξει καὶ τὰ Ἠμωδὰ καὶ Τάναϊς καὶ
τὸ Κάσπιον πέλαγος· αὗται τῶν ἐμῶν ἔργων εἰκόνες.'*

3. *Ἀλλὰ φέρε πρὸς θεῶν ἐκτελεσθῆναι καὶ φανῆναι
τοιοῦτον ἔργον· ἔσθ' ὅστις ἂν ἰδὼν ὑπέλαβε κατὰ τύχην
γεγονέναι καὶ αὐτομάτως τὸ σχῆμα καὶ τὴν διάθεσιν καὶ*
F *τὸ εἶδος; οὐδεὶς ἂν οἶμαι. τί δέ; τὸν κεραυνοφόρον; τί
δέ; τὸν ἐπὶ τῆς αἰχμῆς προσαγορευόμενον; εἶτ' ἀνδριάντος
μὲν μέγεθος οὐκ ἂν ἄνευ τέχνης ὑπὸ τύχης γένοιτο
χρυσὸν καὶ χαλκὸν καὶ ἐλέφαντα καὶ πολλὴν καὶ πλου-*

---

19 Strab. XV p. 698 Arr. Ind. 2, 3. 6, 4 al. 24 360 d cf. Brunn, Gesch. d. gr. Künstler I 255 II 141

---

1 *καὶ τέχν. ἀγ.* PJS 5 *⟨αὐτὸς⟩* Herw. *αὐτοῦ* om. J 12 *⟨ὡς⟩ ἐκ φιάλ.* Herw. 12 *σπένδοντα* J *θάλατταν* ΨZ 14 *καὶ ἐκμαγ.* ΨJSZ 17 *ἔα δὲ μένειν, εἶπε, τὸν ἄθω κ. χώρ.* J 19 *ληνωδὰ* PJ¹S¹ *ἰμωδὰ* F¹ 26 *ὑπὸ τῆς τύχης* JZ 27 *πολλὴν καὶ* om. JS

σίαν ὕλην καταχεαμένης καὶ παραβαλούσης, ἄνδρα δὲ μέγαν, μᾶλλον δὲ τῶν γεγονότων ἁπάντων μέγιστον, ἐνδέχεται χωρὶς ἀρετῆς ἀποτελεσθῆναι διὰ τύχην, ὅπλα καὶ χρήματα καὶ στόλους | καὶ ἵππους παρασκευάσασαν; **336** ἃ τῷ μὴ μαθόντι χρῆσθαι κίνδυνός ἐστιν οὐ δύναμις, οὐδὲ κόσμος ἀλλ' ἔλεγχος τῆς ἀσθενείας καὶ μικρότητος. ὀρθῶς γὰρ Ἀντισθένης ἔλεγεν ὅτι 'πάντα δεῖ τοῖς πολεμίοις εὔχεσθαι τἀγαθὰ πλὴν ἀνδρείας· γίνεται γὰρ οὕτως οὐ τῶν ἐχόντων, ἀλλὰ τῶν κρατούντων.' διὰ τοῦτό φασι καὶ τὴν φύσιν ἀγεννεστάτῳ ζῴῳ τῷ ἐλάφῳ κέρατα θαυμαστὰ τῷ μεγέθει καὶ τραχύτητι πρὸς ἄμυναν ἐμφῦσαι, διδάσκουσαν ἡμᾶς ὡς οὐδὲν ὠφελεῖ τὸ ἰσχύειν καὶ ὡπλίσθαι τοὺς μένειν καὶ θαρρεῖν μὴ δυναμένους. οὕτως καὶ ἡ τύχη πολλάκις ἀτόλμοις καὶ ἀνοήτοις προσάπτουσα B δυνάμεις καὶ ἀρχάς, αἷς ἐνασχημονοῦσι, κοσμεῖ καὶ συνίστησι τὴν ἀρετὴν ὡς μόνην μέγεθος ἀνδρὸς καὶ κάλλος οὖσαν. εἰ μὲν γάρ, ὥς φησιν Ἐπίχαρμος (fr. 249), 'νοῦς ὁρῇ καὶ νοῦς ἀκούει, τἆλλα δὲ τυφλὰ καὶ κωφά', λόγου τυγχάνει δεόμενα. αἱ γὰρ αἰσθήσεις ἰδίας ἔχειν ἀφορμὰς δοκοῦσιν, ὅτι δὲ νοῦς ὠφελεῖ καὶ νοῦς κοσμεῖ καὶ νοῦς τὸ νικῶν καὶ κρατοῦν καὶ βασιλεῦον, τὰ δ' ἄλλα τυφλὰ καὶ κωφὰ καὶ ἄψυχα παρέλκει καὶ βαρύνει καὶ καταισχύνει χωρὶς ἀρετῆς τοὺς ἔχοντας, ἀπὸ τῶν πραγ-

---

7—9 Stob. IV 13, 41 (IV 362 H.) **7** *πάντα* — **9** *κρατούντων* et **12** *οὐδὲν* — **13** *δυναμ.* Ma. 37 (Vat. 739 f 157 b / 158 a) = Mel. Aug. 42 (Patm. f. 201 a b) **17** 98 b Stob. III 4, 41 (III 229 H.) Iulian. or. VIII p. 247 a Porphyr. v. Pyth. 46 Iambl. v. Pyth. 228 schol. in Lyc. 17 (II 19 Scheer) **22** cf. Plat. Menex. 246 e

---

2 *ἁπάντων* om. ΨFΠ **4** *στόλους* Kron. (coll. p. 120, 5) *πόλεις* **Ω** *ἱππεῖς* JSZ **7** *ὁ ἀντισθ.* JS **8** *τἀγ. παρεῖναι χωρὶς ἀνδρ.* Stob. **11** *τραχύτατα* Bas. **14** *καὶ* ante *ἡ τύχη* om. ΨJSZ **18** *τυφλ. κ. κωφ.* JS *κωφ. κ. τ.* **O** **19** *λόγου τυγχ.* ΨJSF *τυγχ. λόγ.* **O** *τυγχ.*] scil. *τἄλλα* *δεόμενον* ΨJS *ἰδ.*] *οἰκείας* JS **20** *ἀφορμ.*] *ἀρχὰς* ΨJSZ **21** *βασ.*] *ἄρχον* JS

μάτων λαβεῖν ἔστι. τῆς γὰρ αὐτῆς δυνάμεως ὑποκει-
C *μένης καὶ ἡγεμονίας Σεμίραμις μὲν οὖσα γυνὴ στόλους*
ἐπλήρου καὶ φάλαγγας ὥπλιζε καὶ Βαβυλῶνας ἔκτιζε,
καὶ περιέπλει τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν Αἰθίοπας κατα-
στρεφομένη καὶ Ἄραβας, Σαρδανάπαλος δ' ἀνὴρ πεφυ-
κὼς ἔξαινεν οἴκοι πορφύραν, ἀναβάδην ἐν ταῖς παλλακαῖς
καθήμενος· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ, λιθίνην εἰκόνα κατα-
σκευάσαντες ἐπορχουμένην ἑαυτῇ βαρβαριστὶ καὶ τοῖς
δακτύλοις ὑπὲρ κεφαλῆς οἷον ὑποψοφοῦσαν, ἐπέγραψαν
'ἔσθιε, πῖνε, ἀφροδισίαζε· τἆλλα δ' οὐδέν' (Aristobul.
fr. 6). *ὁ μὲν οὖν Κράτης ἰδὼν χρυσῆν εἰκόνα Φρύνης τῆς*
D *ἑταίρας ἑστῶσαν ἐν Δελφοῖς ἀνέκραγεν, ὅτι τοῦτο τῆς τῶν*
Ἑλλήνων ἀκρασίας τρόπαιον ἕστηκε· τὸν δὲ Σαρδανα-
πάλου βίον ἄν τις ἢ τάφον (οὐδὲν γάρ, οἶμαι, διαφέρει)
θεασάμενος εἴποι τοῦτο τῶν τῆς Τύχης ἀγαθῶν τρό-
παιον εἶναι. τί οὖν; ἐάσωμεν τὴν Τύχην Ἀλεξάνδρου μετὰ
Σαρδανάπαλον ἅψασθαι καὶ τοῦ μεγέθους ἐκείνου καὶ
τῆς δυνάμεως ἀντιποιεῖσθαι; τί γὰρ αὐτῷ πλέον ἔδωκεν
ὧν οἱ λοιποὶ βασιλεῖς ἔλαβον παρ' αὐτῆς; ὅπλων, ἵππων,
βελῶν, χρημάτων, δορυφόρων; ποιησάτω τούτοις ἡ Τύχη
μέγαν Ἀριδαῖον, εἰ δύναται· ποιησάτω τούτοις μέγαν
[Ἄμασιν ἢ] Ὦχον ἢ Ὀάρσην ἢ Τιγράνην τὸν Ἀρμένιον ἢ
E *τὸν Βιθυνὸν Νικομήδην· ὧν ὁ μὲν τὸ διάδημα τοῖς Πομ-*
πηίου ποσὶν ὑπορρίψας αἰσχρῶς τὴν βασιλείαν ἀνέλαβε,

---

2 753 d Diod. II 7—20 Iustin. I 2 5 326 f 330 f 6 Diod. II 23 Iustin. I 3 Dio Chrys. LXII p. 588 d Athen. XII p. 528 f 10 Athen. XII 530 b 11 401 a Athen. XIII 591 b Stob. III 6, 46 (III 296 H. c. nota) Mp. 27 (p. 873 M.) 22 337 e 340 b Strabo XV 3, 24 p. 736 a Diod. XVII 5 Arr. II 14 23 v. Pomp. 33 comp. Cim. et Luc. 3

---

3 *βαβυλῶνα* Rei. 7 *καθεζόμενος* ΨJSZ 8 *ἐπερχ.* h *ἐποχ.* Coraes 9 *ἀποψοφ.* Rei. 14 *διαφέρειν* ΨJSZ 16 *μετὰ* **Ω** *κατὰ* Pant. 18 *ἀντιποιήσασθαι* JS 21 *ἀρριδδαῖον* PhSF*Π* 22 [*ἄμασιν ἢ*] Wy. *ὀάρσ.* **Ω** rectius *ἄρσην*, cf. Wy. anim. ad h. l. 24 *ῥίψας* JS *ἐπιρρ.* Z *ἀνέλαβε* Wil. *ἀπέβαλε* **O** *ἀπέλαβε* Paris. 2076

λάφυρον γενομένην· Νικομήδης δὲ τὴν κεφαλὴν ξυράμενος καὶ πιλίον ἐπιθέμενος ἀπελεύθερον ἑαυτὸν Ῥωμαίων ἀνηγόρευσεν.

4. Εἴπωμεν οὖν, ὅτι μικροὺς ἡ Τύχη ποιεῖ καὶ περιδεεῖς καὶ ταπεινόφρονας — ἀλλ' οὐ δίκαιον οὔτε κακίαν εἰς ἀτυχίαν οὔτ' ἀνδρείαν καὶ φρόνησιν εἰς εὐτυχίαν τινὰ τίθεσθαι —, μέγα⟨ν⟩ δὲ τῷ ἄρχειν Ἀλέξανδρον; **** ἡ Τύχη; καὶ γὰρ ἔνδοξος ἐν ἐκείνῳ καὶ ἀήττητος καὶ μεγαλόφρων καὶ ἀνύβριστος καὶ φιλάνθρωπος· εἶτ' ἐκλιπόντος εὐθὺς ὁ Λεωσθένης ἔλεγε τὴν δύναμιν ἐμπλα- F νωμένην ἑαυτῇ καὶ περιπίπτουσαν ἐοικέναι τῷ Κύκλωπι μετὰ τὴν τύφλωσιν ἐκτείνοντι πανταχοῖ τὰς χεῖρας ἐπ' οὐδένα σκοπὸν φερομένας· οὕτως ἐρρέμβετο κενεμβατοῦν καὶ σφαλλόμενον ὑπ' ἀναρχίας τὸ μέγεθος αὐτῆς. μᾶλλον δ' ὥσπερ τὰ νεκρὰ σώματα, τῆς ψυχῆς ἐκλιπούσης, οὐκέτι συνέστηκεν οὐδὲ συμπέφυκεν, ἀλλ' ἐξίσταται καὶ διαλύεται [ἀπ' ἀλλήλων] καὶ ἄπεισι καὶ φεύγει, οὕτως ἀφεῖσα τὸν Ἀλέξανδρον ἡ δύναμις ἤσπαιρεν, ἐπάλλετο, | ἐφλέγμαινε Περδίκκαις καὶ Μελεάγροις καὶ Σελεύκοις 337 καὶ Ἀντιγόνοις ὥσπερ πνεύμασι θερμοῖς ἔτι καὶ σφυγμοῖς διάττουσι καὶ διαφερομένοις· τέλος δ' ἀπομαραινομένη καὶ φθίνουσα περὶ αὑτὴν οἷον εὐλάς τινας ἀνέζεσεν ἀγεννῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων ψυχορραγούντων. αὐτὸς μὲν οὖν ταῦθ' ὡς ἔοικεν Ἡφαιστίωνι διενεχθέντι πρὸς

---

1 Polyb. XXX 19 (Prusias) Diod. XXXI 15 App. Mithr. 2 Liv. 45, 44, 18—20 10 181 f v. Galb. 1 Dem. Phal. de eloc. 284 24 v. Alex. 47

---

1 ὁ δὲ νικομ. τὴν κ. PhJSZ 4 εἴπομεν PJSZ εἴποιμεν Qh 4/5 καὶ περιδ. ποιεῖ JSZ 5 ταπεινόφρονας; ἀλλ' Z 7 μέγα⟨ν⟩ Pant. μέγα *O* μεγάλη v^2 Berol. τῷ Zv^2 τὸ *O* lac. post ἀλέξανδρον stat. Xyl. ⟨τί δ' οὐ μᾶλλον μεγάλη δι' Ἀλέξανδρον⟩ Po. 10 ἐκλιπόντος JS ἐκλείποντος *O* 12 πανταχοῖ Abresch -χοῦ *Ω* 17 [ἀπ' ἀλλήλων] Po. ἄπ. κ. φ.] σαπέντα καταφθίνει Herw. ἀπ' ἀλλ. — φεύγει del. Abresch 22 οἷον om. J^1S^1

Κρατερὸν ἐπιτιμῶν 'τίς δ'' εἶπεν 'ἡ σὴ δύναμις ἢ πρᾶξις, ἂν σού τις ἀφέλῃ τὸν Ἀλέξανδρον;' ἐγὼ δὲ τοῦτ' εἰπεῖν πρὸς τὴν τότε Τύχην οὐκ ὀκνήσω 'τί σου τὸ μέγεθος, τίς δ' ἡ δόξα, ποῦ δ' ἡ δύναμις, ποῦ δὲ τὸ ἀνίκητον, ἂν B *σού τις ἀφέλῃ τὸν Ἀλέξανδρον;' τουτέστιν 'ἂν σού τις ἀφέλῃ τῶν ὅπλων τὴν ἐμπειρίαν, τοῦ πλούτου τὴν φιλοτιμίαν, τῆς πολυτελείας τὴν ἐγκράτειαν, ὧν ἀγωνίζῃ τὸ θάρσος, ἐν οἷς κρατεῖς τὴν πραότητα; ποίησον ἄλλον εἰ δύνασαι μέγαν, τοῖς χρήμασι μὴ χαριζόμενον, τοῖς στρατεύμασι μὴ προκινδυνεύοντα, τοὺς φίλους μὴ τιμῶντα, τοὺς αἰχμαλώτους μὴ ἐλεοῦντα, ταῖς ἡδοναῖς μὴ σωφρονοῦντα, τοῖς καιροῖς μὴ ἀγρυπνοῦντα, ταῖς νίκαις μὴ εὐδιάλλακτον, τοῖς κατορθώμασι μὴ φιλάνθρωπον. τίς μέγας ἐν ἐξουσίαις μετ' ἀβελτερίας καὶ μοχθηρίας; ἄφελε* C *τὴν ἀρετὴν τοῦ εὐτυχοῦντος, καὶ πανταχοῦ μικρός ἐστιν, ἐν χάρισι διὰ σμικρολογίαν, ἐν πόνοις διὰ μαλακίαν, παρὰ θεοῖς διὰ δεισιδαιμονίαν, πρὸς ἀγαθοὺς διὰ φθόνον, ἐν ἀνδράσι διὰ φόβον, ἐν γυναιξὶ διὰ φιληδονίαν.' ὥσπερ γὰρ οἱ φαῦλοι τεχνῖται βάσεις μεγάλας μικροῖς ὑφιστάντες ἀναθήμασιν ἐλέγχουσιν αὐτῶν [καὶ] τὰς μικρότητας, οὕτως ἡ Τύχη ὅταν μικρὸν ἦθος ἐξάρῃ πράγμασιν ἔχουσιν ὄγκον τινὰ καὶ περιφάνειαν, ἐπιδείκνυσι μᾶλλον καὶ καταισχύνει σφαλλόμενον καὶ σαλευόμενον ὑπὸ κουφότητος.*

5. *Ὅθεν οὐκ ἐν τῇ κτήσει τῶν ἀγαθῶν ἀλλ' ἐν τῇ* D *χρήσει τὸ μέγ' ἐστίν, ἐπεὶ καὶ νήπια βρέφη κληρονομεῖ βασιλείας πατρῴας καὶ ἀρχάς, ὡς Χάριλλος, ὃν Λυκοῦργος ἅμα τῷ σπαργάνῳ κομίσας εἰς τὸ φιδίτιον ἀνθ' ἑαυτοῦ*

---

18 779 f 782 e 820 f **25** 99 f 137 e 525 b v. Hom. 142 Agid. 3 Luc. 42 Bluemner, Herm. 51 (1916) p. 415—21 **27** v. Lyc. 3

---

15 *ἔσται* Hatz. **16** *μικρολ.* JSZ **19** *καὶ βάσ.* ***O*** *καὶ* om. h **19** *ἐφιστ.* JSZ **20** [*καὶ*] Po. *καὶ αὐτῶν* Rei. *αὐτῶν καὶ* ⟨*μᾶλλον*⟩ Stgm. *σμικρ.* ΨJ **25/26** *τῇ* ante *κτήσ.* et ante *χρήσ.* om. ΨFΠ **25** *τὸ ἀγαθόν* ZΠ **28** *φιδίτ.* Steph. *φιλίτιον* ***Ω***

βασιλέα τῆς Σπάρτης ἀνηγόρευσε· καὶ οὐκ ἦν μέγας ὁ νήπιος, ἀλλ' ὁ τῷ νηπίῳ τὸ πατρῷον ἀποδοὺς γέρας καὶ μὴ σφετερισάμενος μηδ' ἀποστερήσας. Ἀριδαῖον δὲ τίς ἂν ἐποίησε μέγαν, ὃν οὐδὲν νηπίου διαφέροντα μονονοὺ σπαργανώσας τῇ πορφύρᾳ Μελέαγρος εἰς τὸν Ἀλεξάνδρου θρόνον ἔθηκεν, εὖ γε ποιῶν, ἵν' ὀφθῇ παρ' ἡμέρας ὀλίγας, πῶς ἀρετῇ βασιλεύουσιν ἄνθρωποι καὶ πῶς τύχῃ. ἀγωνιστῇ γὰρ ἡγεμονίας ὑποκριτὴν ἐπεισήγαγε, μᾶλλον δ' ὡς ἐπὶ σκηνῆς δορυφόρημα κωφὸν διεξῆλθε τῆς οἰκου- E μένης.

'καί κε γυνὴ φέροι ἄχθος, ἐπεί κεν ἀνὴρ ἀναθείη·'

(Aristoph. Equ. 1056) τοὐναντίον μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, ὅτι λαβεῖν καὶ ἀναθέσθαι δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ ἀρχὴν καὶ γυναικός ἐστι καὶ παιδός· (Ὀάρσῃ καὶ Δαρείῳ Βαγώας ὁ εὐνοῦχος ἀράμενος ἐπέθηκε τὴν Περσῶν βασιλείαν·) τὸ δὲ λαβόντα μεγάλην ἐξουσίαν ἐνεγκεῖν καὶ μεταχειρίσασθαι καὶ μὴ συντριβῆναι μηδὲ διαστραφῆναι τῷ βάρει καὶ μεγέθει τῶν πραγμάτων, ἀνδρός ἐστιν ἀρετὴν καὶ φρόνημα καὶ νοῦν ἔχοντος· ἣν Ἀλέξανδρος ἔσχεν, ᾧ μέθην τινὲς ἐγκαλοῦσι καὶ οἴνωσιν. ὁ δ' ἦν μέγας, ἐν τοῖς F πράγμασι νήφων καὶ μὴ μεθυσθεὶς μηδὲ βακχευθεὶς ὑπ' ἐξουσίας καὶ δυνάμεως, ἧς μικρὸν ἕτεροι μεταλαβόντες καὶ ἀπογευσάμενοι κρατεῖν ἑαυτῶν οὐ δύνανται (Eur. Erechth. fr. 362, 29)·

---

3 v. Alex. 77 Diod. XVIII 2 Iustin. XIII 3 Curt. X 7 8 717 c 9 791 e Philon. de Flacco p 968 a 13 τὸ λαβεῖν — 19 ἔχοντος Ma. 9 (Vat. 739 f 48 b) = Mel. Aug. 28 (Barocc. f. 186 a b) = Ant. Mel. II 1, 70 14 v. supra ad p. 100, 22 Ael. v. h. VI 8

---

3 τίς Ω τί Halm 4 οὐδὲ J μονονού Duebn. μόνον δὲ Ω 5 εἰς] ἐπὶ JSZ 9 δορυφόρημα Po. cf. 791 e τὸ διάδημα Ω 14/15 ὀάρσῃ — βασιλείαν Ω om. floril. del. Stgm. sed fortasse teneri potest ut parenthesis 16 λαβόντα om. ΨJS floril. 19 φρον. κ. ν. O floril. ν. κ. φρ. JSZ

'κακοὶ γὰρ ἐμπλησθέντες ἢ νομίσματος,
ἢ πόλεος ἐμπεσόντες εἰς τιμάς τινας,
σκιρτῶσιν ἀδόκητ' εὐτυχησάντων δόμων.' |

338 Κλεῖτος ἐν Ἀμοργῷ τρεῖς ἢ τέτταρας Ἑλληνικὰς ἀνατρέψας τριήρεις Ποσειδῶν ἀνηγορεύθη καὶ τρίαιναν ἐφόρει. Δημήτριος δέ, ᾧ τῆς Ἀλεξάνδρου δυνάμεως ἡ Τύχη σμικρὸν ἀποσπάσασα προσέθηκε, Καταιβάτης καλούμενος ἐπήκουε, καὶ πρέσβεις πρὸς αὐτὸν οὐκ ἔπεμπον ἀλλὰ θεωροὺς αἱ πόλεις, καὶ τὰς ἀποκρίσεις χρησμοὺς προσηγόρευον. Λυσίμαχος τὰ περὶ Θρᾴκην ὥσπερ ἐσχατιάς τινας τῆς βασιλείας κατασχὼν εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἔφθασε καὶ θρασύτητος, ὥστ' εἰπεῖν 'νῦν Βυζάντιοι πρὸς ἐμὲ ἥκουσιν, ὅτε τῇ λόγχῃ τοῦ οὐρανοῦ ἅπτομαι.'
B παρὼν δὲ Πασιάδης ὁ Βυζάντιος 'ὑπάγωμεν' ἔφη 'μὴ τῇ ἐπιδορατίδι τὸν οὐρανὸν τρυπήσῃ.' καί τί ἂν περὶ τούτων λέγοι τις, οἷς ἐξῆν δι' Ἀλέξανδρον μέγα φρονεῖν, ὅπου Κλέαρχος Ἡρακλείας τύραννος γενόμενος σκηπτὸν ἐφόρει καὶ τῶν υἱῶν ἕνα Κεραυνὸν ὠνόμασε; Διονύσιος δ' Ἀπόλλωνος υἱὸν ἑαυτὸν ὠνόμασεν, ἐπιγράψας

'Δωρίδος ἐκ μητρὸς Φοίβου κοινώμασι βλαστών.'
(PLGr Bgk. II p. 324)

ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ τῶν μὲν πολιτῶν μυρίους ἢ καὶ πλείους ἀνελών, προδοὺς δὲ τὸν ἀδελφὸν ὑπὸ φθόνου τοῖς πολε-

---

1 Stob. III 3, 18 (p. 198 Ha.) IV 2, 4 (p. 115 H.) cf. Thuc. IV 17 4 799 f Diod. XVIII 15. 72 Marm. Par. ed. Jacoby 1904 p. 125 T. Wales Oper. nav. pendant la guerre Lamiaque. Rev. de philol. 48 (1922) p. 26 6 57 f v. Demetr. 10. 11 14 633 d 17 Memnon FHGr III p. 526 M. Iustin. XVI 5, 9—11 18 v. Dion. 3 Plat. epist. III 315 b XIII 361 a Ael. v. h. IX 8

---

2 τιμ. τιν.] ἀρχήν τινα Stob. utroque loco 3 ἀδόκητ'] ἀδίκως Stob. III 3, 18 8 ἐπήκουε FΠ ὑπήκ. O 12 θράσ.] βαρύτητος ΨJSZ 17 καὶ κλέαρχ. Π σκηπτόν Wy. σκῆπτρον O σκῆπτον Voss. 3 ν^2 (Bud.) 18/19 διον. δ' ὁ νεώτερος JSZF mg[1] 19 ὠν.] ἀνηγόρευσεν ΨJSZ 22 μὲν om. Π μυρίους ἢ κ. πλ. FΠ ὑπὲρ μυρίους ΨJS ὑπ. μυρ. ἢ κ. πλ. Z

μίοις, οὐκ ἀναμείνας δὲ τὴν μητέρα γραῦν οὖσαν ὀλίγαις
ἡμέραις ἀποθανεῖν ὕστερον ἀλλ' ἀποπνίξας, ἐν δὲ τραγῳ- C
δίᾳ γράψας αὐτός (Dionys. fr. 4 N² p. 794)

'ἡ γὰρ τυραννὶς ἀδικίας μήτηρ ἔφυ,'

ὅμως τῶν θυγατέρων τὴν μὲν Ἀρετὴν τὴν δὲ Σωφροσύνην ὠνόμασε τὴν δὲ Δικαιοσύνην. οἱ δ' Εὐεργέτας οἱ δὲ Καλλινίκους οἱ δὲ Σωτῆρας οἱ δὲ Μεγάλους ἀνηγόρευσαν ἑαυτούς. γάμους δ' αὐτῶν ἐπαλλήλους ὥσπερ ἵππων ἐν ἀγέλαις γυναικῶν ἀνέδην διημερευόντων καὶ φθορὰς παίδων καὶ τυμπανισμοὺς ἐν ἀνδρογύνοις καὶ κυβείας μεθημερινὰς καὶ αὐλήσεις ἐν θεάτροις καὶ νύκτα μὲν ἐν δείπνοις ἡμέραν δ' ἐν ἀρίστοις ἐπιλείπουσαν οὐδεὶς ἂν ἐφίκοιτο τῷ λόγῳ διελθεῖν.

6. Ἀλλ' Ἀλέξανδρος ἠρίστα μὲν ὄρθρου καθεζόμενος, D
ἐδείπνει δὲ πρὸς ἑσπέραν βαθεῖαν, ἔπινε δὲ θύσας τοῖς θεοῖς, ἐκύβευε δὲ πρὸς Μήδιον πυρέττων, ἔπαιζε δ' ὁδοιπορῶν ἅμα καὶ μανθάνων τοξεύειν καὶ ἀποβαίνειν ἅρματος. ἔγημε δὲ Ῥωξάνην ἑαυτῷ μόνην ἐρασθείς, τὴν δὲ Δαρείου Στάτειραν τῇ βασιλείᾳ καὶ τοῖς πράγμασι (συνέφερε γὰρ ἡ τῶν γενῶν ἀνάμιξις), τῶν δ' ἄλλων Περσίδων ἐκράτησε τοσοῦτον σωφροσύνῃ, ὅσον ἀνδρείᾳ Περσῶν· ἄκουσαν μὲν γὰρ οὐδεμίαν εἶδεν, ἃς δ' εἶδε μᾶλλον ἢ ἃς οὐκ εἶδε παρῆλθε. καὶ πᾶσιν ὢν τοῖς ἄλλοις φιλάνθρωπος, μόνοις ὑπερηφάνως τοῖς καλοῖς ἐχρῆτο.
περὶ δὲ τῆς Δαρείου γυναικός, εὐπρεπεστάτης γενομένης, E
οὐδὲ φωνὴν ἐπαινοῦσαν τὸ κάλλος ἤκουσεν· ἀποθανοῦσαν

---

4 Stob. IV 8, 8 (IV 1 p. 298 H.) 5 v. Dion. 6 Nep. Dion. I 1 6 sqq. 56 e 780 f v. Arist. 6 Coriol. 11 14 v. Alex. 23 16 v. Alex. 75/76 Arr. VII 24, 4—25, 1 Berve II 521 18 332 e v. Alex. 47 19 329 e v. Alex. 70 Berve II 722 25 97 d 179 d (15) 522 a v. Alex. 21. 22 26 v. Alex. 30

---

6 ὠνόμ. post δικαιοσ. ΨJ 17/18 ἀποβ. ἅρμ. Ω ἀκοντίζειν ἀφ' ἅρμ. Herw. sed cf. v. Alex. 23 v. Phoc. 20 18 ἑαυτῷ O ἑαυτὴν J μόνην O μόνης F¹ μόνον JSZ 20 γενεῶν JS

δ' οὕτω βασιλικῶς ἐκόσμησε καὶ συμπαθῶς ἐδάκρυσεν, ὥστ' ἄπιστον αὐτοῦ τὸ σῶφρον ἐν τῷ φιλανθρώπῳ γενέσθαι καὶ λαβεῖν ἀδικίας ἔγκλημα τὴν χρηστότητα. Δαρεῖος γὰρ οὕτως ἐκινήθη πρὸς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἡλικίαν (εἷς γὰρ ἦν καὶ αὐτὸς ἔτι τῶν νομιζόντων διὰ Τύχην κρατεῖν Ἀλέξανδρον)· ἐπεὶ δὲ τἀληθὲς ἔγνω βασανίσας πανταχόθεν, 'οὐ πάντως' εἶπεν 'ἄρα φαύλως ἔχει τὰ Περσῶν, οὐδέ τις ἐρεῖ παντάπασι κακοὺς ἡμᾶς F *οὐδ' ἀνάνδρους ὑπὸ τοιούτου κρατηθέντας. ἐγὼ δ' εὐτυχίαν μὲν εὔχομαι καὶ κράτος πολέμου παρὰ θεῶν, ἵν' εὖ ποιῶν Ἀλέξανδρον ὑπερβάλωμαι· καί μέ τις ἔχει φιλοτιμία καὶ ζῆλος ἡμερώτερον αὐτοῦ φανῆναι· εἰ δ' οἴχεται τὰ ἐμά, Ζεῦ πατρῷε Περσῶν καὶ βασίλειοι θεοί, μηδεὶς εἰς τὸν Κύρου θρόνον ἄλλος ἢ Ἀλέξανδρος καθίσειε.' τοῦτ' εἰσποίησις ἦν Ἀλεξάνδρου διὰ θεῶν* **339** *μαρτύρων. | οὕτω νικῶσιν ἀρετῇ.*

7. *Πρόσγραψον, εἰ βούλει, τῇ Τύχῃ τὰ Ἄρβηλα καὶ τὴν Κιλικίαν, καὶ τἆλλα, ἃ γέγονε βίας ἔργα καὶ πολέμου· Τύχη τὴν Τύρον ἔσεισεν αὐτῷ, καὶ Τύχη τὴν Αἴγυπτον ἀνέῳξε· διὰ Τύχην Ἁλικαρνασσὸς ἔπεσε καὶ Μίλητος ἑάλω καὶ Μαζαῖος Εὐφράτην ἔρημον ἀπέλιπε καὶ νεκρῶν τὸ Βαβυλώνιον ἐπλήσθη πεδίον· ἀλλ' οὔτι γε σώφρων ἀπὸ Τύχης οὔτ' ἐγκρατὴς διὰ Τύχην, οὔτ' ἀνάλωτον ὑφ' ἡδονῆς ἡ Τύχη καὶ ἄτρωτον ἐπιθυμίαις κατακλείσασα τὴν ψυχὴν ἐφρούρει. καὶ μὴν ταῦτ' ἦν, οἷς αὐτὸν ἐτρέψατο Δαρεῖον· τἆλλα δ' ὅπλων ἦσαν ἧτται καὶ ἵππων καὶ* B *μάχαι καὶ φόνοι καὶ φυγαὶ ἀνδρῶν. τὴν δὲ μεγάλην καὶ ἀναντίρρητον ἧτταν ἡττήθη Δαρεῖος καὶ ἐνέκλινεν ἀρετῇ*

---

17 326f v. Alex. 31 **21** Arr. III 7, 2

---

2 [ἐν] Ha. **4** οὕτως] ὑπόπτως Rei. coll. v. Al. 30 (-πρὸς ὑποψίας ἀτόπους) οὐ ⟨μετρί⟩ως Herw. **7** πάντως Xyl. πάντα Ω **20** τύχης PQJS **21** ἑάλω om. ΨJSZ γαζαῖος ΨJSF[2] **22** οὔτι Ω οὔτοι Rei. οὔτε Bern. **25** αὐτὸν om. Π **26/27** καὶ μάχαι om. ΨJSZ **28** δαρ. ⟨ὅτε⟩ καὶ Bruhn

καὶ μεγαλοφροσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, θαυμάσας τὸ ἐν ἡδονῇ καὶ πόνοις καὶ χάρισιν ἀνίκητον. ἐπεὶ γ' ἐν πέλταις καὶ σαρίσσαις καὶ ἀλαλαγμοῖς καὶ συρράξεσιν ὅπλων ἀνίκητος ἦν καὶ ⟨Ἀ⟩ταρρίας ὁ Δεινομένους καὶ Ἀντιγένης ὁ Πελληναῖος καὶ Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἀλλὰ πρὸς ἡδονὰς καὶ γύναια καὶ χρυσίον καὶ ἀργύριον οὐθέν τι βελτίους τῶν αἰχμαλώτων· ἀλλ' Ἀταρρίας μὲν ὅτε τῶν χρεῶν ἠλευθέρου Μακεδόνας Ἀλέξανδρος καὶ διελύετο τοῖς δανείσασιν ὑπὲρ πάντων, ψευσάμενος ὀφείλειν καὶ δανειστήν τινα φάσκοντα εἶναι C
τῇ τραπέζῃ προσαγαγών, εἶτα φωραθεὶς ὀλίγου διέφθειρεν αὐτὸς ἑαυτόν· εἰ μὴ γνοὺς Ἀλέξανδρος ἀφῆκε τῆς αἰτίας αὐτὸν καὶ συνεχώρησεν ἔχειν τἀργύριον, ἀναμνησθεὶς ὅτι Φιλίππου προσμαχομένου Περίνθῳ βέλει πληγεὶς εἰς τὸν ὀφθαλμὸν οὐ παρέσχεν οὐδ' ὑπέμεινεν ἐξαιρεθῆναι τὸ βέλος αὐτοῦ πρὶν ἢ τρέψασθαι τοὺς πολεμίους. Ἀντιγένης δὲ τοῖς ἀποπεμφθεῖσιν εἰς Μακεδονίαν διὰ νόσον καὶ πήρωσιν ἀναμίξας ἑαυτὸν καὶ ἀπογραψάμενος, ὡς ἐλήφθη μηδὲν κακὸν ἔχων, ἀλλὰ προσποιούμενος ἀρρωστίαν τινά, ἀνὴρ πολεμικὸς καὶ τραυμάτων τὸ σῶμα D
μεστὸς ὀφθεὶς ἠνίασε τὸν Ἀλέξανδρον· πυνθανομένου δὲ τὴν αἰτίαν ὡμολόγησε Τελεσίππας ἐρᾶν καὶ συνακολουθεῖν ἐπὶ θάλασσαν ἀπιούσῃ μὴ δυνάμενος ἀπολειφθῆναι. 'καὶ τίνος' ἔφη 'τὸ γύναιόν ἐστιν' ὁ Ἀλέξανδρος 'καὶ πρὸς τίνα δεῖ διαλέγεσθαι;' τοῦ δ' Ἀντιγένους εἰπόντος ὡς ἐλευθέρα ἐστίν, 'οὐκοῦν' εἶπε 'πείθωμεν αὐτὴν καταμένειν, ἐπαγγελλόμενοι καὶ διδόντες.' οὕτω παντὶ μᾶλλον

---

4 sqq. 181 a (21) v. Alex. 41. 70 Berve II 84. 178. 324 Na. p. 34—36

---

3 γ' ἐν Bens. ἔν γε Ω 4. 8 ⟨Ἀ⟩ταρρίας Na. cf. Curt. V 2, 5 saepius 6 γύναιον P¹JS γυναῖκας ΠZ 15 εἰς del. Abresch 21 μεστὸς Π μεστὸν O μεστὸν ἔχων mg² Qh (prob. Rei. ὀφθεὶς del.) 22 τελεσίππας PQJS -πης O cf. 181 a 26 πείθομεν JSZFΠ

ἐρῶντι συγγνώμην εἶχεν ἢ αὐτῷ. καὶ μὴν καὶ Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος τροφόν τινα τῶν κακῶν ἔσχε τὴν ἀκρα- E σίαν. Ἀντιγόνα γὰρ ἦν Πελλαῖον γύναιον ἐν τοῖς περὶ Δαμασκὸν αἰχμαλώτοις, ἡλώκει δ' ὑπ' Αὐτοφραδάτου πρότερον εἰς Σαμοθρᾴκην διαπλεύσασα, τὴν δ' ὄψιν ἦν ἱκανή, καὶ τὸν Φιλώταν ἁψάμενον αὐτῆς εἶχε μάλα. καὶ δὴ ὁ σιδάρεος † ἔκ τινος πεπαινόμενος οὐκ ἐκράτει τῶν λογισμῶν ἐν ταῖς ἡδοναῖς, ἀλλ' ἀνοιγόμενος ἐξέφερε πολλὰ τῶν ἀπορρήτων πρὸς αὐτήν. 'τί γὰρ ἦν ἐκεῖνος ὁ Φίλιππος, εἰ μὴ Παρμενίων; τί δ' Ἀλέξανδρος οὗτος, εἰ μὴ Φιλώτας; ποῦ δ' ὁ Ἄμμων, ποῦ δ' οἱ δράκοντες, ἂν ἡμεῖς μὴ θέλωμεν;' τούτους τοὺς λόγους ἡ Ἀντιγόνα πρός τινα τῶν συνήθων F ἐξήνεγκε γυναικῶν, ἐκείνη δὲ πρὸς Κρατερόν· Κρατερὸς δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον αὐτὴν εἰσήγαγε τὴν Ἀντιγόναν κρύφα, καὶ τοῦ μὲν σώματος οὐκ ἔθιγεν ἀλλ' ἀπέσχετο· τὸν δὲ Φιλώταν ὑποικουρῶν δι' αὐτῆς ὅλον ἐφώρασε, καὶ πλέον ἢ ἑπτὰ ἐτῶν διαγενομένων, οὐκ ἐν οἴνῳ ποτὲ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην ἐξέφηνεν ὁ μεθύων, οὐ δι' ὀργὴν ὁ θυμοειδής, οὐ πρὸς φίλον ὁ πάντα πιστεύων Ἡφαιστίωνι καὶ πάντων | 340 μεταδιδούς. λέγεται γὰρ ὅτι καὶ τῆς μητρὸς ἀπόρρητον ἐπιστολὴν λύσαντος αὐτοῦ καὶ σιωπῇ πρὸς ἑαυτὸν ἀναγινώσκοντος, Ἡφαιστίων ἀτρέμα παραβάλλων τὴν κεφαλὴν συνανεγίνωσκεν· ὁ δὲ κωλῦσαι μὲν οὐχ ὑπέμεινεν,

---

2 v. Alex. 48   11 v. Alex. 27 Arr. III 3, 5 Na. p. 36   19 180 d (14) 333 a v. Alex. 39

---

1 καὶ ante φιλ. Π om. O   2 τροφόν τινα Halm τρόπον τινὰ ΨJS τρόπῳ τινι FΠZ   6/7 εἶχε. μαλακίᾳ δὲ ὁ σιδάρεος ἐχῖνος Madv.   7 locus corruptus ex poeta haustus   ἔκ τινος FΠ ἔκ τιν||| P[1] ἔν τινι Qh ἐκ τῆνι Z ἐκείνη JSP[3] ex corr. ἐκεῖνος v[2] (Bud.) καὶ σιδάρεος ἀλεκτῖνι mg[1]F 'ἀλεκτῖνι mirum, sed aut ex ἄλλως· ἔκ τινι ortum aut fortasse ἀκτῖνι legendum (cf. A. Pal. XII 110)' Po. καὶ σιδ. ἀλέκτορι Bens.   9 τῶν ἀπορρ.] ἀπόρρητα JS   13 ἐξήν. post ἀντιγ. FΠ   ἐξήν.] ἐξέφερε J   14 ἀντ.] γυναῖκα JS   17 ἑπτὰ ἐτῶν] τῶν ἑπτὰ J ἐτῶν ἑπτὰ S ἑπτὰ μηνῶν Wil.   18 ἐξεφ.] ἐξέφερεν JS

ἐξελὼν δὲ τὸν δακτύλιον προσέθηκε τὴν σφραγῖδα τῷ στόματι τοῦ Ἡφαιστίωνος.

8. *Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄν τις ἀπείποι λέγων, οἷς ἀποδείκνυται κάλλιστα καὶ βασιλικώτατα τὴν ἐξουσίαν διατιθέμενος. καὶ γὰρ εἰ διὰ Τύχην μέγας γέγονε, μείζων ἐστίν, ὅτι τῇ Τύχῃ καλῶς κέχρηται· καὶ ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον αὐτοῦ τὴν Τύχην ἐπαινῇ, τοσούτῳ μᾶλλον αὔξει τὴν ἀρετήν, δι' ἣν ἄξιος τῆς Τύχης ἐγένετο. οὐ μὴν ἀλλ' ἤδη* B *πρὸς τὰ πρῶτα τῆς αὐξήσεως αὐτοῦ καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δυνάμεως βαδίζω, καὶ σκοπῶ τί τὸ τῆς Τύχης ἔργον ἐν ἐκείνοις γέγονε, δι' ὅ φασιν Ἀλέξανδρον ὑπὸ τῆς Τύχης μέγαν γεγονέναι. πῶς γὰρ οὐχί; τὸν ἄτρωτον, ὦ Ζεῦ, τὸν ἀναίμακτον, τὸν ἀστράτευτον, ὃν χρεμετίσας ἵππος εἰς τὸν Κύρου θρόνον ἐκάθισεν, ὡς Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπου πρότερον, ἢ κολακευθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ τῆς γυναικός, ὡς Ξέρξην Δαρεῖος ὑπ' Ἀτόσσης; ἐπὶ θύρας αὐτῷ τὸ διάδημα τῆς Ἀσίας ἦλθεν, ὥσπερ Ὀάρσῃ διὰ Βαγώαν, καὶ στολὴν ἐκδυσάμενος ἀστάνδου περιέθετο τὴν βασι-* C *λικὴν καὶ ὀρθοπαγῆ κίταριν; ἐξαίφνης καὶ ἀπροσδοκήτως κλήρῳ λαχὼν τῆς οἰκουμένης ἐβασίλευσεν, ὡς Ἀθήνησι κλήρῳ θεσμοθετοῦσι καὶ ἄρχουσι; βούλει μαθεῖν, πῶς βασιλεύουσιν ἄνθρωποι διὰ Τύχην; ἐξέλιπέ ποτ' Ἀργείοις τὸ Ἡρακλειδῶν γένος, ἐξ οὗ βασιλεύεσθαι πάτριον ἦν αὐτοῖς· ζητοῦσι δὲ καὶ διαπυνθανομένοις ὁ θεὸς ἔχρησεν ἀετὸν δείξειν· καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἀετὸς ὑπερφανεὶς καὶ κατάρας ἐπὶ τὴν Αἴγωνος οἰκίαν ἐκάθισε, καὶ βασι-*

14 326 e   16 Herod. VII 3   26 396 c

1 *ἐπέθηκε* JS   9 *αὐξ. κ. τ. δυνάμεως αὐτοῦ κ. τ. ἀρχὰς* JS (*τ. δυν.* S^2)   13 *ὃν* del. Madv.   15 *ὑπὸ γυν.* (*τῆς* om.) ΨJS   16 *θύραν* Z   17 *ἀσίας* O *βασιλείας* α   17 *ὥσπερ ὀάρσῃ* Bern. *ὥσπερ ἄρσῃ* Rei. non sine causa, sed cf. p. 100, 17. 103, 14 *ὡς παρύσατις* Ω   19 *καὶ ὀρθ.* del. Papabas. ⟨*ἢ*⟩ *ἐξαιφν.* Wy. 21 *κλ. θεσμ.*] *κληροθετοῦσι* J   22 *ἐξέλιπεν ἀργ. ποτὲ* ΨJSZ

λεὺς ᾑρέθη Αἴγων. πάλιν ἐν Πάφῳ, τοῦ βασιλεύοντος
ἀδίκου καὶ πονηροῦ φανέντος, ἐκβαλὼν τοῦτον Ἀλέξανδρος
D ἕτερον ἐζήτει, τοῦ Κινυραδῶν γένους ἤδη φθίνειν καὶ
ἀπολείπειν δοκοῦντος. ἕνα δ' οὖν ἔφασαν περιεῖναι πένητα
καὶ ἄδοξον ἄνθρωπον ἐν κήπῳ τινὶ παρημελημένως
διατρεφόμενον. ἐπὶ τοῦτον οἱ πεμφθέντες ἧκον, εὑρέθη
δὲ πρασιαῖς ὕδωρ ἐπαντλῶν· καὶ διεταράχθη τῶν στρα-
τιωτῶν ἐπιλαμβανομένων αὐτοῦ καὶ βαδίζειν κελευόντων.
ἀχθεὶς δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐν εὐτελεῖ σινδονίσκῃ βασιλεὺς
ἀνηγορεύθη καὶ πορφύραν ἔλαβε καὶ εἷς ἦν τῶν ἑταίρων
προσαγορευομένων· ἐκαλεῖτο δ' Ἀβδαλώνυμος. οὕτως αἱ
τύχαι ποιοῦσι βασιλεῖς, μεταμφιάζουσι, μεταγράφουσι
E ταχύ, ῥᾳδίως, μὴ προσδεχομένους μηδ' ἐλπίζοντας.

9. Ἀλεξάνδρῳ δὲ τί παρ' ἀξίαν, τί ἀνιδρωτί, τί ἀναιμωτί,
τί προῖκα, τί μὴ πονήσαντι τῶν μεγάλων; αἵματι κεκρα-
μένους ποταμοὺς ἔπιε καὶ νεκροῖς γεγεφυρωμένους διέβη,
καὶ πόαν ἔφαγε διὰ λιμὸν ἣν πρώτην εἶδε, καὶ βάθεσι
χιόνων κατακεχωσμένα ἔθνη καὶ πόλεις ὑπὸ γῆν δε-
δυκυίας ἐξώρυξε, καὶ θάλατταν μαχομένην ἔπλευσε, καὶ
θῖνας ἀνύδρους τὰς Γεδρωσίων καὶ Ἀραχωσίων ὁδεύων
ἐν θαλάσσῃ πρότερον ἢ ἐν γῇ φυτὸν εἶδεν. εἰ γὰρ ἦν ὡς
πρὸς ἄνθρωπον ἀγαγεῖν Παρρησίαν ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου πρὸς

---

1 Diod. XVII 46/47 Iustin. XI 10, 8/9 Curt. IV 1, 19—26 Berve II 1 **14** 326 d e 327 c **17** Diod. XVII 82 **18** Arr. VI 19 Curt. IX 9 **20** v. Alex. 66 Arr. VI 22 Curt. IX 6

---

4 εἶναι (om. περι) J **5** παρημελημένῳ ΨSZF **9** σινδονίσκῃ ***O*** σινδόνι J **11** ἀβδαλώνυμος Cob. ex Diod. XVII 46 ἄρα ἀλύνομος ***Ω*** **12** μεταμφιάζουσι hJSZ -έζ. ***O*** **13** ταχὺ ⟨καὶ⟩ ῥαδ. Rei. **14** τί παρ' ἀξίαν om. Z τί ἀνιδρ. om. S τί ἀνιδ., τί om. Ψ τί ἀναιμωτί, τί om. J[1] **15** τί ante προῖκα om. PQJF[1] πονήσαντι; ⟨στρα⟩τῶν μεγ. αἷμ. Rei. **16** γεγεφ.] πεφυραμένους J γεφυρωμ. SZ πεφυρμ. mg[1] F **17** πρώτην Abresch πρῶτον ***Ω*** παρ' ὁδὸν Apelt τρώγοντας Bern. **18** ἀνεζήτει post ἔθνη add. Rei. **18/19** δεδ. ἐξώρ. Bern. ἐνδεδ. διώρ. ***O*** ἐνδεδ. ὤρ. ΨS μαχομένην ***Ω*** ἀχθομένην Nab. μαινομένην Papabas. **20** γεδρωσ. Qh γεδρουσ. ***O*** **22**. p. 111, 1 πρὸς τ. τύχ.] πρὸς om. ΨJSZF[1]

τὴν Τύχην, οὐκ ἂν εἶπε 'ποῦ σὺ καὶ πότε ταῖς Ἀλεξάνδρου
πράξεσιν ὁδὸν ἔδωκας; ποίαν πέτραν ἀναιμωτὶ διὰ σὲ F
εἷλε; ποίαν πόλιν ἀφρούρητον αὐτῷ παρέδωκας ἢ ποίαν
ἄνοπλον φάλαγγα; τίς εὑρέθη βασιλεὺς ῥάθυμος ἢ στρα-
τηγὸς ἀμελὴς ἢ κοιμώμενος πυλωρός; ἀλλ' οὐδ' εὔβατος
ποταμὸς οὐδὲ χειμὼν μέτριος οὐδὲ θέρος ἄλυπον. | ἄπιθι 341
πρὸς Ἀντίοχον τὸν Σελεύκου, πρὸς Ἀρτοξέρξην τὸν Κύρου
ἀδελφόν· ἄπελθε πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φιλάδελφον. ἐκεί-
νους ζῶντες οἱ πατέρες βασιλεῖς ἀνηγόρευσαν, ἐκεῖνοι μάχας
ἀδακρύτους ἐνίκων, ἐκεῖνοι πανηγυρίζοντες ἐν πομπαῖς
καὶ θεάτροις διετέλεσαν, ἐκείνων ἕκαστος δι' εὐτυχίαν
βασιλεύων ἐγήρασεν. Ἀλεξάνδρου δ' εἰ μηδὲν ἄλλο, τὸ σῶμ'
ἰδοῦ κατατετρωμένον· ἐξ ἄκρας κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν δια-
κέκοπται καὶ περιτέθλασται τυπτόμενον ὑπὸ τῶν πολε-
μίων (Hom. Λ 265. 541) 'ἔγχεΐ τ' ἄορί τε μεγάλοισί τε
χερμαδίοισιν·' ἐπὶ Γρανίκου ξίφει διακοπεὶς τὸ κράνος
ἄχρι τῶν τριχῶν, ἐν Γάζῃ βέλει πληγεὶς τὸν ὦμον, ἐν B
Μαρακάνδοις τοξεύματι τὴν κνήμην ὥστε τῆς κερκίδος
τὸ ὀστέον ἀποκλασθὲν ὑπὸ τῆς πληγῆς ἐξαλέσθαι· περὶ
τὴν Ὑρκανίαν λίθῳ τὸν τράχηλον, ἐξ οὗ καὶ τὰς ὄψεις
ἀμαυρωθεὶς ἐφ' ἡμέρας πολλὰς ἐν φόβῳ πηρώσεως ἐγέ-
νετο· πρὸς Ἀσσακάνοις Ἰνδικῷ βέλει τὸ σφυρόν, ὅτε καὶ
πρὸς τοὺς κόλακας εἶπεν ἐπιμειδιάσας 'τουτὶ μὲν αἷμα,
οὐκ (Hom. E 340) 'ἰχώρ, οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι
θεοῖσιν'·' ἐν Ἰσσῷ ξίφει τὸν μηρόν, ὡς Χάρης (fr. 1) φησίν,
ὑπὸ Δαρείου τοῦ βασιλέως εἰς χεῖρας αὐτῷ συνδραμόν-
τος· αὐτὸς δ' Ἀλέξανδρος ἁπλῶς γράφων καὶ μετὰ πάσης C

12—19 et 25. p. 112, 4 327 a b 20 v. Alex. 45 Arr. IV 3 Curt. VII 6 24 180 e (16)

---

2 πράξ.] τρίβοις S[1]Z 7 ἀρτοξ. Bern. ἀρταξ. Ω 8 ἄπελθε O del. Stgm. ἄπιθι Z 18 μαρακάνδ. Bern. μαραγάνδ. O μαλλοῖς JF mg[1] 19 εὐθὺς ἀποκλ. PQ ἐξάλλεσθαι JF[1] 22 τὸν σφυρ. SZ 25 θεοῖσιν om. J (ald.)

ἀληθείας πρὸς Ἀντίπατρον ‘συνέβη δέ μοι’ φησί ‘καὶ αὐτῷ ἐγχειριδίῳ πληγῆναι εἰς τὸν μηρόν· ἀλλ’ οὐδὲν ἄτοπον οὔτε παραχρῆμα οὔθ’ ὕστερον ἐκ τῆς πληγῆς ἀπήντησεν.’ ἐν Μαλλοῖς τοξεύματι διπήχει διὰ τοῦ θώρακος εἰς τὸ στῆθος· ὑ **** πελάσας ἔλαβε κατὰ τοῦ αὐχένος, ὡς Ἀριστόβουλος (fr. 28 a b) ἱστόρηκε. διαβὰς δὲ τὸν Τάναϊν ἐπὶ τοὺς Σκύθας καὶ τρεψάμενος, ἐδίωξεν ἵππῳ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους, ὑπὸ διαρροίας ἐνοχλούμενος.

10. *Εὖγ’*, ὦ Τύχη, τὸν Ἀλέξανδρον αὔξεις καὶ μέγαν ποιεῖς, διορύττουσα πανταχόθεν, ὑπερείπουσα, πᾶν μέρος D ἀνοίγουσα τοῦ σώματος· οὐχ ὥσπερ ἡ Ἀθηνᾶ πρὸ τοῦ Μενελάου (Hom. Δ 129) τὸ βέλος εἰς τὰ καρτερώτατα τῶν ὅπλων ὑπάγουσα θώρακι καὶ μίτρᾳ καὶ ζωστῆρι τῆς πληγῆς τὸν τόνον ἀφεῖλε θιγούσης τοῦ σώματος, ὅσον αἵματι πρόφασιν ῥυῆναι, ἀλλὰ γυμνὰ παρέχουσα τοῖς βέλεσι τὰ καίρια, καὶ δι’ ὀστέων ἐλαύνουσα τὰς πληγάς, καὶ περιτρέχουσα κύκλῳ τὸ σῶμα, καὶ πολιορκοῦσα τὰς ὄψεις, τὰς βάσεις, ἐμποδίζουσα τὰς διώξεις, περισπῶσα τὰς νίκας, ἀνατρέπουσα τὰς ἐλπίδας.’ ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς βαρυτέρᾳ δοκεῖ κεχρῆσθαι Τύχῃ τῶν βασιλέων, καίτοι πολλοῖς ἐνέπεσε σκληρὰ καὶ βάσκανος· ἀλλ’ ὡς σκηπτὸς E ἀπέκοψε τοὺς ἄλλους καὶ διέφθειρε, πρὸς δ’ Ἀλέξανδρον

---

4 327 b v. Alex. 63 6 v. Alex. 45 Arr. IV 4, 7—9 Curt. VII 9, 13

---

2 εἰς del. Abresch 5 στῆθος ὑπελάσας· ἔλαβε O στ.. ὑπέλαβε Ψο στ. ὑπέβαλλε S Laur. 70, 1. 9 lac. stat. Rei. suppl. Bern. hoc modo: ὑ⟨πέρῳ δέ τις⟩ πελάσας ἔβαλε, quod commendatur lectione cod. ν, ubi in textu πελάσας ἔλαβε et ss. a m. 2 (Bud.) ὑ ·/. et in mge a m. 2 ·/. tum litterae nonnullae nunc erasae 6 ἱστ.] εἴρηκε SZ 11 ὑπερείπ. Rei. ὑπερείδ. Ω περιπείρουσα Kron. 16/17 τ. βέλ.] τοῖς σώμασι Z τοῦ σώματος S[1] (corr. m. 2) 17 τὰ κύρια PJ 19 ὄψεις ⟨καὶ⟩ τ. βάσ. Xyl. 21 δοκεῖ βαρ. τυχ. κεχρ. SZ βαρ. τυχ. δοκ. κεχρ. o 23 ἀνέκοψε JF[1] κ. διέφθ τ. ἄλλ. FΠ

αὐτῆς τὸ δυσμενὲς γέγονε φιλόνεικον καὶ δύσερι καὶ
δυσεκβίαστον, ὥσπερ πρὸς τὸν Ἡρακλέα. ποίους γὰρ
Τυφῶνας ἢ πελωρίους γίγαντας οὐκ ἀνέστησεν ἀνταγωνι-
στὰς ἐπ᾽ αὐτόν; ἢ τίνας οὐκ ὠχύρωσε τῶν πολεμίων
πλήθεσιν ὅπλων ἢ βάθεσι ποταμῶν ἢ τραχύτησι κρη-
μνῶν ἢ θηρίων ἀλκαῖς ἀλλοφύλων; εἰ δὲ μὴ μέγ᾽
ἦν τὸ Ἀλεξάνδρου φρόνημα μηδ᾽ ἀπ᾽ ἀρετῆς ὁρμώμενον
μεγάλης ἐξανέφερε καὶ διηρείδετο πρὸς τὴν Τύχην,
οὐκ ἂν ἔκαμε καὶ ἀπηγόρευσε παρατατόμενος ἐξοπλιζό-
μενος πολιορκῶν διώκων Βάκτρα Μαράκανδα Σογδιανούς,
μετακαλούμενος ἀποστάσεσι μυρίαις, ἀποτροπαῖς σκιρτή- F
σεσιν ἐθνῶν, βασιλέων ἀφηνιασμοῖς, ἐν ἔθνεσιν ἀπίστοις
καὶ ἐπιβούλοις ὕδραν τέμνων ἀεί τισι πολέμοις ἐπιβλα-
στάνουσαν;

11. Ἄτοπόν τι δόξω λέγειν, ἐρῶ δ᾽ ἀληθές· μικροῦ
διὰ τὴν Τύχην Ἀλέξανδρος ἀπώλεσε τὸ δοκεῖν Ἄμμωνος
εἶναι. τίς γὰρ ἐκ θεῶν γεγονὼς ἐπισφαλεῖς οὕτω καὶ
πολυπόνους καὶ τλήμονας ἐξεμόχθησεν ἄθλους πλὴν ὁ
Διὸς Ἡρακλῆς; | ἀλλ᾽ ἐκείνῳ μὲν εἷς ἀνὴρ ὑβριστὴς ἐπέ- 342
ταττε λέοντας αἱρεῖν καὶ κάπρους διώκειν καὶ σοβεῖν
ὄρνιθας, ἵνα μὴ σχολάζῃ τοῖς μείζοσι περιιών, Ἀνταίους
κολάζειν καὶ Βουσίριδας παύειν μιαιφονοῦντας· Ἀλεξάν-
δρῳ δ᾽ ἐπέταττε μὲν ἡ Ἀρετὴ τὸν βασιλικὸν καὶ θεῖον
ἆθλον, οὗ τέλος ἦν οὐ χρυσὸς ὑπὸ μυρίων καμήλων

---

9 v. Alex. 68 Arr. IV 1 Curt. VII 9, 17. 10 IX 7 **21** 315 b 857 a v. Thes. 11

3/4 ἢ πελ. — αὐτόν; om. P^{1}Zo **5** τραχύτητι hZ **7** ὁρώμ. PQS^{1}Z^{1}o **8** δὴ διηρείδετο PQJ^{1}FΠ μὴ διηρ. Wy. **10** Β. Μ. Σ. post **12** ἀφηνιασμοῖς **Ω** del. Stgm. trp. Po. **11** μετακαλ. PQS^2 om. **O** (itaque ⟨ἐν⟩ ante ἀποστάσ. add. Wy.) ἀποτροπαῖς suspectum; ἀποτρεπόμενος aut ἀποστρεφόμενος (cf. p. 114, 21)? Po. ἀπο[τροπαῖς]σκιρτήσεσιν Bas. **12** ἀφανισμοῖς Qh ἀφηνισμ. F^1 **13** τέμνων ⟨καινοῖς⟩ ἀεὶ Rei. **15** μικροῦ Xyl. πρὸ μικροῦ **O** παρομικροῦ Par. 2076 πρὸς μικροῦ h **17** γὰρ ἂν ἐκ **O** ἂν om. S^{1}Π^2 καὶ pro ἂν Z **23** [μὲν] Stgm.

παρακομιζόμενος οὐδὲ τρυφαὶ Μηδικαὶ καὶ τράπεζαι καὶ γυναῖκες οὐδὲ Χαλυβώνιος οἶνος οὐδ' Ὑρκανικοὶ ἰχθύες, ἀλλ' ἐνὶ κόσμῳ κοσμήσαντα πάντας ἀνθρώπους μιᾶς ὑπηκόους ἡγεμονίας καὶ μιᾶς ἐθάδας διαίτης καταστῆσαι.
B *τοῦτον ἐκ παιδὸς ἔμφυτον ἔχων ἔρωτα συντρεφόμενον καὶ συναυξανόμενον, ὡς ἀφίκοντο πρέσβεις παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως πρὸς Φίλιππον, ὁ δ' οὐκ ἔνδημος ἦν, φιλοφρονούμενος καὶ ξενίζων αὐτοὺς Ἀλέξανδρος οὐδὲν ἠρώτα παιδικόν, οἷον οἱ ἄλλοι, περὶ τῆς χρυσῆς ἀναδενδράδος ἢ τῶν κρεμαστῶν κήπων ἢ πῶς ὁ βασιλεὺς κεκόσμηται, ἀλλ' ὅλος ἐν τοῖς κυριωτάτοις ἦν τῆς ἡγεμονίας, διαπυνθανόμενος πόση δύναμις ἡ Περσῶν, ποῦ τεταγμένος βασιλεὺς ἐν ταῖς μάχαις διαγωνίζεται (καθάπερ Ὀδυσσεὺς ἐκεῖνος* (Hom. *K* 407) *'ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται ἀρήια, ποῦ δέ οἱ ἵπποι;'), τίνες ὁδοὶ βραχύταται τοῖς ἄνω*
C *πορευομένοις ἀπὸ θαλάττης· ὥστε τοὺς ξένους ἐκπεπλῆχθαι καὶ λέγειν ὡς 'ὁ παῖς οὗτος βασιλεὺς μέγας, ὁ δ' ἡμέτερος πλούσιος.' ἐπεὶ δὲ Φιλίππου τελευτήσαντος ὥρμητο διαβαλεῖν καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἤδη καὶ ταῖς παρασκευαῖς ἐμπεφυκὼς ἔσπευδεν ἅψασθαι τῆς Ἀσίας, ἐνίστατο δὴ ἡ Τύχη καὶ ἀπέστρεφε καὶ ἀνθεῖλκεν ὀπίσω καὶ μυρίας περιέβαλλεν ἀσχολίας καὶ διατριβὰς ἐπιλαμβανομένη· ⟨ἣ⟩ πρῶτον αὐτῷ τὰ βαρβαρικὰ τῶν προσοίκων διετάραξεν, Ἰλλυρικοὺς καὶ Τριβαλλικοὺς μηχανωμένη πολέμους· οἷς μέχρι Σκυθίας τῆς παρ' Ἴστρον ἀπο-*

---

2 Strab. XV p. 735 c Ath. I 28 d Hesych. s. v. *Χαλυβ.* Suid. s. v. *Χαλυδ.* — *Ὑρκ.*] Arr. III 23 Curt. VI 4, 18 Ael. an. nat. XVII 32 7 v. Alex. 5 app. Vat. I 190 9 Herod. VII 27 Xen. Hell. VII 1, 38 Diod. XIX 48 18 327 cd

---

1 *παρακομ.* Nab. *περικ.* *Ω* 2 *χαλυβών.* Wy. *χαλυδών.* PQJSoF[1] *καλυδών.* hF[2]*Π*Z *ὑρκανοὶ* PQSo 3 *κόσμῳ*] *νόμῳ* P[2]Q 6 *συναυξόμενον* ΨS 9 *οἱ* ΨJSZo om. *O* 13 *ὁ βασ.* JZF[2]*Π* *διαγων.* *Π*Z *ἀγων.* *O* 21 *δὴ* Wy. *δὲ* *Ω* del. Rei. 23 ⟨*ἣ*⟩ Po. 24 *μηχαν.*] *προβαλλομένη* S[1] Laur. 70, 1. 9

σπασθεὶς ἀπὸ τῶν ἄνω πράξεων καὶ περιδραμὼν καὶ D κατεργασάμενος πάντα κινδύνοις καὶ ἀγῶσι μεγάλοις, αὖθις ὥρμητο καὶ ἔσπευδε πρὸς τὴν διάβασιν [πάλιν]· ἡ δὲ πάλιν αὐτῷ τὰς Θήβας ἐνέσεισε καὶ πόλεμον Ἑλληνικὸν ἐμποδὼν κατέβαλε, καὶ δεινὴν πρὸς ἄνδρας ὁμοφύλους καὶ συγγενεῖς διὰ φόνου καὶ σιδήρου καὶ πυρὸς ἀνάγκην ἀμύνης, ἀτερπέστατον τέλος ἔχουσαν. ἐκ τούτου διέβαινεν, ὡς μὲν Φύλαρχός φησιν, ἡμερῶν τριάκοντ' ἔχων ἐφόδιον, ὡς δ' Ἀριστόβουλος, ἑβδομήκοντα τάλαντα· τῶν δ' οἴκοι κτημάτων καὶ προσόδων βασιλικῶν διένειμε τὰς πλείστας τοῖς ἑταίροις, μόνος δὲ Περδίκκας οὐδὲν ἔλαβε διδόντος, ἀλλ' ἠρώτησε 'σαυτῷ δὲ τί καταλείπεις, E Ἀλέξανδρε;' τοῦ δ' εἰπόντος ὅτι 'τὰς ἐλπίδας', 'οὐκοῦν' ἔφη 'καὶ ἡμεῖς τούτων μεθέξομεν· οὐ γὰρ δίκαιον τὰ σὰ λαμβάνειν ἀλλὰ τὰ Δαρείου περιμένειν.'

12. Τίνες οὖν ἦσαν ⟨αἱ⟩ ἐλπίδες, ἐφ' αἷς διέβαινεν εἰς Ἀσίαν Ἀλέξανδρος; οὐ τείχεσι πόλεων μυριάνδρων ἐκμετρουμένη δύναμις οὐδὲ στόλοι δι' ὀρῶν πλέοντες, οὐδὲ μάστιγες οὐδὲ πέδαι, μανικὰ καὶ βάρβαρα κολαστήρια θαλάσσης, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκτὸς ἐν ὀλίγοις ὅπλοις φιλοτιμία πολλὴ καὶ ζῆλος ἡλικίας παραλλήλου καὶ ἅμιλλα περὶ δόξης καὶ ἀρετῆς ἑταίρων· αὐτὸς δ' εἶχεν ἐν ἑαυτῷ τὰς μεγάλας ἐλπίδας, εὐσέβειαν περὶ θεοὺς πίστιν πρὸς F φίλους, εὐτέλειαν ἐγκράτειαν εὐποιίαν, ἀφοβίαν πρὸς θάνατον εὐψυχίαν, φιλανθρωπίαν ὁμιλίαν εὐάρμοστον, ἀψευδὲς ἦθος εὐστάθειαν ἐν βουλαῖς τάχος ἐν πράξεσιν, ἔρωτα δόξης προαίρεσιν ἐν τῷ καλῷ τελεσιουργόν. Ὅμηρος μὲν γὰρ οὐ πρεπόντως οὐδὲ πιθανῶς τὸ Ἀγα-

---

7 327 de v. Alex. 15 (Duris) 11 v. Alex. 15 16 sqq. 327 ef 17 Herod. VII 21. 35

---

3 [πάλιν] Emp. 6 φόνων ΨSZF 9 ἑβδ.] πεντηκοντα J 10 οἴκ. κτήμ.] οἰκημάτων JF¹mg 13 ὅτι om. J 16 ⟨αἱ⟩ Bern. 24 εὐποιΐαν ΠZ ἐμπειρίαν O 27 ἔρωτα Rei. πρῶτα Ω

μέμνονος κάλλος ἐκ τριῶν συνήρμοσεν εἰκόνων ὁμοιώσας, | (Hom. *B* 478)

343 'ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τερπικεραύνῳ,
Ἄρεϊ δὲ ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι.'

τὴν δ' Ἀλεξάνδρου φύσιν, εἴπερ ἐκ πολλῶν συνήρμοσε καὶ συνέθηκεν ἀρετῶν ὁ γεννήσας θεός, ἆρ' οὐκ ἂν εἴποιμεν ἔχειν φρόνημα μὲν τὸ Κύρου, σωφροσύνην δὲ τὴν Ἀγησιλάου, σύνεσιν δὲ τὴν Θεμιστοκλέους, ἐμπειρίαν δὲ τὴν Φιλίππου, τόλμαν δὲ τὴν Βρασίδου, δεινότητα δὲ καὶ πολιτείαν τὴν Περικλέους; τῶν δ' ἔτι παλαιοτέρων σωφρονέστερος μὲν Ἀγαμέμνονος· ὁ μὲν γὰρ προύκρινε τῆς γαμετῆς τὴν αἰχμάλωτον, ὁ δὲ καὶ πρὶν ἢ γῆμαι τῶν
B ἁλισκομένων ἀπείχετο. μεγαλοψυχότερος δ' Ἀχιλλέως· ὁ μὲν γὰρ χρημάτων ὀλίγων τὸν Ἕκτορος νεκρὸν ἀπελύτρωσεν, ὁ δὲ πολλοῖς χρήμασι Δαρεῖον ἔθαψε· καὶ ὁ μὲν παρὰ τῶν φίλων δῶρα καὶ μισθὸν ἀντὶ τῆς ὀργῆς διαλλαγεὶς ἔλαβεν, ὁ δὲ τοὺς πολεμίους κρατῶν ἐπλούτιζεν. εὐσεβέστερος δὲ Διομήδους· ὁ μὲν γὰρ μάχεσθαι θεοῖς ἦν ἕτοιμος, ὁ δὲ πάντα τοὺς θεοὺς ἐνόμιζε κατορθοῦν. ποθεινότερος δὲ τοῖς προσήκουσιν Ὀδυσσέως· ἐκείνου μὲν γὰρ ἡ τεκοῦσα διὰ λύπην ἀπέθανε, τούτῳ δ' ἡ τοῦ πολεμίου μήτηρ ὑπ' εὐνοίας συναπέθανε.

13. Τὸ δ' ὅλον, εἰ μὲν καὶ Σόλων διὰ Τύχην ἐπολιτεύ-
C σατο καὶ Μιλτιάδης διὰ Τύχην ἐστρατήγησε καὶ Ἀριστείδης ἀπὸ Τύχης ἦν δίκαιος, οὐδὲν ἄρα τῆς Ἀρετῆς ἔργον ἐστίν, ἀλλ' ὄνομα τοῦτο καὶ λόγος ἔχων δόξαν ἄλλως διέξεισι τοῦ βίου, πλαττόμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν

---

7 243 c v. Sert. 1 **7—19** cf. app. Vat. I 181 **21** Diod. XVII 118 Iustin. XIII 1, 5 Curt. X 5, 21. 10, 17 **25** 97 c **26** 165 a 1066 c

---

11 προύκρ. Qh προέκρ. *O* **12** γαμ.] νομίμου κουριδίης J **16** παρὰ *O* πολλὰ Z **18** μαχ. θ. QhS θ. μαχ. *O* **19** ⟨διὰ⟩ τ. θεοὺς Cob.

καὶ τῶν νομοθετῶν. εἰ δὲ τούτων καὶ τῶν ὁμοίων ἀνδρῶν ἕκαστος πένης μὲν ἢ πλούσιος ἢ ἀσθενὴς ἢ ἰσχυρὸς ἢ ἄμορφος ἢ καλὸς ἢ εὔγηρως ἢ ὠκύμορος διὰ τύχην γέγονε, μέγαν δὲ στρατηγὸν καὶ μέγαν νομοθέτην καὶ μέγαν ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις ἕκαστος ἑαυτὸν ἀρετῇ καὶ λόγῳ παρέσχηκε, φέρε θεῶ τὸν Ἀλέξανδρον ἅπασι παραβάλλων. Σόλων χρεῶν ἀποκοπὴν ἐν Ἀθήναις ἐποίησε, σεισάχθειαν προσαγορεύσας· Ἀλέξανδρος δὲ τὰ χρέα τοῖς D δανείσασιν ὑπὲρ τῶν ὀφειλόντων αὐτὸς ἐξέτισε. Περικλῆς φορολογήσας τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῶν χρημάτων ἐκόσμησεν ἱεροῖς τὴν ἀκρόπολιν· Ἀλέξανδρος δὲ τὰ τῶν βαρβάρων χρήματα λαβὼν ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ναοὺς τοῖς θεοῖς ἀπὸ μυρίων ταλάντων οἰκοδομῆσαι κελεύσας. Βρασίδαν ἐν τῇ Ἑλλάδι περιβόητον ἐποίησε τὸ πρὸς Μεθώνῃ διαδραμεῖν τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων βαλλόμενον παρὰ τὴν θάλασσαν· Ἀλεξάνδρου δ' ἐν Ὀξυδράκαις τὸ δεινὸν ἐκεῖνο πήδημα καὶ ἄπιστον ἀκούουσι καὶ θεωμένοις φοβερόν, ἐκ τειχῶν ἀφέντος ἑαυτὸν εἰς τοὺς πολεμίους δόρασι καὶ βέλεσι καὶ ξίφεσι γυμνοῖς ἐκδεχομένους, E τίνι ἂν τις εἰκάσειεν ἢ πυρὶ κεραυνίῳ ῥαγέντι καὶ φερομένῳ μετὰ πνεύματος, οἷον ἐπὶ γῆν κατέσκηψε 'φάσμα Φοίβου φλογοειδέσιν ὅπλοις' περιλαμπόμενον; οἱ δὲ τὸ πρῶτον ἐκπλαγέντες ἅμα φρίκῃ διέτρεσαν καὶ ἀνεχώρησαν, εἶθ' ὡς ἑώρων ἄνθρωπον ἕνα πολλοῖς ἐπιφερόμενον, ἀντέστησαν. ἐνταῦθ' ἄρ' ἡ Τύχη μεγάλα καὶ λαμπρὰ διέφηνεν ἔργα τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον εὐμενείας, ὅτ' αὐτὸν μὲν εἰς χωρίον ἄσημον καὶ βάρβαρον ἐμβαλοῦσα κατέ-

7 v. Sol. 15 comp. Sol. et Publ. 3 8 v. Alex. 70 10 v. Pericl. 12. 13 12 Diod. 18, 4 13 Thuc. II 25 16 Arr. VI 11, 3 Plut. 327 b 341 c v. Alex. 63 Curt. IX 4, 15. 26 sqq. 22 cf. Radermacher Rh. Mus. 58 (1903)

8 τὰ χρ. τοῖς δαν. Π τοῖς τὰ χρ. δαν. O 9 ἀπέτισε h 14 μεθώνῃ ΨSo μεθώνην O 22 φοίβου oZ om. O 23 διέτρ.] νὴ Δι' ἔτρ. Rei.

κλεισε καὶ περιετείχισε, τοὺς δ' ὑπὸ σπουδῆς ἐπιβοη-
F *θοῦντας ἔξωθεν καὶ τῶν τειχῶν ἐφιεμένους, κλάσασα καὶ συντρίψασα τὰς κλίμακας, ὑπεσκέλισε καὶ κατεκρήμνισε. τριῶν δ' οἵπερ ἔφθησαν μόνοι τοῦ τείχους λαβέσθαι καὶ καθέντες ἑαυτοὺς παραστῆναι τῷ βασιλεῖ, τὸν μὲν εὐθὺς ἀνήρπασε καὶ προανεῖλεν, ὁ δὲ τοξεύμασι πολλοῖς διαπεπαρμένος, ὅσον ὁρᾶν καὶ συναισθάνεσθαι μόνον ἀπεῖχε*
344 *τοῦ τεθνάναι· | κεναὶ δ' ἔξωθεν προσδρομαὶ καὶ ἀλαλαγμοὶ Μακεδόνων, οὐ μηχανῆς τινος οὐκ ὀργάνων παρόντων, ἀλλ' ὑπὸ σπουδῆς ξίφεσι τυπτόντων τὰ τείχη καὶ χερσὶ γυμναῖς περιρρῆξαι καὶ μονονοὺ διαφαγεῖν βιαζομένων. ὁ δ' εὐτυχὴς βασιλεὺς καὶ ὑπὸ τῆς Τύχης φυλαττόμενος ἀεὶ καὶ δορυφορούμενος, ὥσπερ θηρίον ἄρκυσιν ἐνσχεθείς, ἔρημος καὶ ἀβοήθητος, οὐχ ὑπὲρ Σούσων οὐδὲ Βαβυλῶνος οὐδὲ ⟨τοῦ⟩ Βάκτρα λαβεῖν οὐδὲ τοῦ μεγάλου Πώρου κρατῆσαι (τοῖς γὰρ ἐνδόξοις καὶ μεγάλοις ἀγῶσι, κἂν δυστυχῶνται, τὸ γοῦν αἰσχρὸν οὐ πρόσεστιν)· ἀλλ' οὕτω δύσερις ἦν καὶ βάσκανος ἡ Τύχη καὶ φιλο-*
B *βάρβαρος καὶ μισαλέξανδρος, ὥστε μὴ τὸ σῶμα μόνον αὐτοῦ μηδὲ τὸν βίον, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν ἀνελεῖν ὅσον ἐφ' ἑαυτῇ καὶ διαφθεῖραι τὴν εὔκλειαν. οὐ γὰρ παρ' Εὐφράτην Ἀλέξανδρον ἢ Ὑδάσπην πεσόντα κεῖσθαι δεινὸν ἦν, οὐδ' ἀγεννὲς ἐν χερσὶ Δαρείου γενόμενον καὶ ἵπποις καὶ ξίφεσι καὶ κοπίσι Περσῶν ἀμυνομένων ὑπὲρ τοῦ βασιλέως ἀποθανεῖν· οὐδὲ τῶν Βαβυλῶνος ἐπιβαίνοντα τειχῶν σφαλῆναι καὶ πεσεῖν ἀπ' ἐλπίδος μεγάλης. οὕτω Πελοπίδας καὶ Ἐπαμεινώνδας· ἀρετῆς ὁ τούτων θάνατος ἦν, οὐ δυστυχίας ἐπὶ τηλικούτοις. τῆς δὲ νῦν ἐξεταζομένης Τύχης*

---

4 ἔφθασαν JSZ 5 παρ(ε)ά(ι)στ. m.2 m.1 α περ(α)ι(α)στ. m.2 m.1 F περιστ. *O* 11 περιρρ. Abresch παραρρ. *Ω* 14 ἔρημος ⟨ἦν⟩ καὶ Bern. 15 ⟨τοῦ⟩ Rei. λαβεῖν] βαλεῖν PJS^{3}oF τοῦ μεγάλου Mez. τὸ μέγα τοῦ *Ω* 18 καὶ βάσκ. ἦν *Π* 23 δαρεῖον *Ω* δαρείῳ Abresch 24 ὑπ.] περὶ ΨJSZF 25 τῶν om. ΨJSZo

οἷον τὸ ἔργον, ⟨ἐν⟩ ἐσχατιᾷ βαρβάρου παραποταμίας καὶ C τείχεσιν ἀδόξου πολίχνης περιβαλούσης καὶ ἀποκρυψάσης τὸν τῆς οἰκουμένης βασιλέα καὶ κύριον ὅπλοις ἀτίμοις καὶ σκεύεσι τοῖς παρατυχοῦσι τυπτόμενον καὶ βαλλόμενον ἀπολέσθαι. καὶ γὰρ κοπίδι τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ κράνους ἐπλήγη, καὶ βέλει τις ἀπὸ τόξου τὸν θώρακα διέκοψεν, οὗ τοῖς περὶ τὸν μαστὸν ἐνερεισθέντος ὀστέοις καὶ καταπαγέντος ὁ μὲν καυλὸς ἐξεῖχε βαρύνων, τῆς δ' ἀκίδος ὁ σίδηρος τεσσάρων δακτύλων εὖρος ἔσχε καὶ πέντε μῆκος. ἔσχατον δὲ τῶν δεινῶν, ὁ μὲν ἠμύνετο τοὺς κατὰ στόμα καὶ τὸν βαλόντα καὶ πελάσαι τολμήσαντα μετὰ ξίφους αὐτὸς τῷ ἐγχειριδίῳ φθάσας κατέβαλε καὶ ἀπέκτεινεν· D ἐν τούτῳ δέ τις δραμὼν ἐκ μυλῶνος ὑπέρῳ κατὰ τοῦ αὐχένος ὄπισθεν πληγὴν κατήνεγκεν, ἣ συνέχεε τὴν αἴσθησιν αὐτοῦ σκοτωθέντος· ἡ δ' Ἀρετὴ παρῆν, θάρσος μὲν αὐτῷ ῥώμην δὲ καὶ σπουδὴν τοῖς περὶ αὐτὸν ἐμποιοῦσα. Λιμναῖοι γὰρ καὶ Πτολεμαῖοι καὶ Λεοννάτοι, καὶ ὅσοι τὸ τεῖχος ὑπερκαταβάντες ἢ ῥήξαντες ἔστησαν πρὸ αὐτοῦ, τεῖχος ἀρετῆς ἦσαν, εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ τοῦ βασιλέως τὰ σώματα καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰς ψυχὰς προβαλλόμενοι. οὐ γὰρ διὰ Τύχην ἀγαθῶν βασιλέων ἑταῖροι προαποθνήσκουσιν ἑκουσίως καὶ προκινδυνεύουσιν, ἀλλ' ἔρωτι τῆς Ἀρετῆς ὥσπερ ὑπὸ φίλτρων μέλιτται τῷ ἄρχοντι προσ- E έχονται καὶ προσπεφύκασι. τίς οὖν οὐκ ἂν εἴποι τότε παρὼν ἀκίνδυνος θεατής, ὅτι Τύχης μέγαν ἀγῶνα κατ' Ἀρετῆς θεᾶται, καὶ τὸ μὲν βάρβαρον παρ' ἀξίαν ἐπικρατεῖ διὰ Τύχην, τὸ δ' Ἑλληνικὸν ἀντέχει παρὰ δύναμιν δι'

---

17 327 b Arr. VI 11, 8 Curt. IX 5, 21

---

1 ⟨ἐν⟩ Wy. om. Ω 7 μασθὸν QS¹FΠ 17 καὶ πτολεμαῖοι om. S¹ 18 ὑπερκαταβάντες Ω [κατα] Rei. 20 [καὶ τὰ πρόσωπα] Emp. 21 ἑταῖροι Abresch ἕτεροι Ω 23 ⟨ὡς⟩ μελ. Bruhn 23/24 προσέχονται Bruhn προσέρχ. Ω 24 οὖν om. ΨJSZ εἶπε Ku. 25/26 κατ. ἀρ. O καὶ ἀρ. JZα

Ἀρετήν, κἂν μὲν ἐκεῖνοι περιγένωνται, Τύχης καὶ δαί-
μονος φθονεροῦ καὶ νεμέσεως ἔσται τὸ ἔργον· ἂν δ'
οὗτοι κρατήσωσιν, Ἀρετὴ καὶ τόλμα καὶ φιλία καὶ πίστις
ἐξοίσεται τὸ νικητήριον; ταῦτα γὰρ μόνα παρῆν Ἀλεξάν-
δρῳ, τῆς δ' ἄλλης δυνάμεως καὶ παρασκευῆς στόλων καὶ
F ἵππων καὶ στρατοπέδων μέσον ἔθηκεν ἡ Τύχη τὸ τεῖχος.
ἐτρέψαντο μὲν οὖν τοὺς βαρβάρους οἱ Μακεδόνες, καὶ
πεσοῦσιν αὐτοῖς ἐπικατέσκαψαν τὴν πόλιν. Ἀλεξάνδρῳ δ'
οὐδὲν ἦν ὄφελος· ⟨ἀν⟩ήρπαστο γὰρ μετὰ τοῦ βέλους, καὶ
τὸν κάλαμον ἐν τοῖς σπλάγχνοις εἶχε, καὶ δεσμὸς ἦν αὐτῷ
καὶ ἧλος τὸ τόξευμα τοῦ θώρακος πρὸς τὸ σῶμα. καὶ
345 σπάσαι μὲν ὥσπερ | ἐκ ῥίζης τοῦ τραύματος βιαζομένοις
οὐχ ὑπήκουεν ὁ σίδηρος, ἕδραν ἔχων τὰ πρὸ τῆς καρδίας
στερεὰ τοῦ στήθους· ἐκπρῖσαι δὲ τοῦ δόνακος οὐκ ἐθάρ-
ρουν τὸ προὖχον, ἀλλ' ἐφοβοῦντο, μήπως σπαραγμῷ
σχιζόμενον τὸ ὀστέον ὑπερβολὰς ἀλγηδόνων παράσχῃ καὶ
ῥῆξις αἵματος ἐκ βάθους γένηται. πολλὴν δ' ἀπορίαν καὶ
διατριβὴν ὁρῶν αὐτὸς ἐπεχείρησεν ἐν χρῷ τοῦ σώματος
ἀποτέμνειν τῷ ξιφιδίῳ τὸν οἰστόν· ἠτόνει δ' ἡ χεὶρ καὶ
βάρος εἶχε ναρκῶδες ὑπὸ φλεγμονῆς τοῦ τραύματος.
ἐκέλευεν οὖν ἅπτεσθαι καὶ μὴ δεδιέναι θαρρύνων τοὺς
B ἀτρώτους· καὶ τοῖς μὲν ἐλοιδορεῖτο κλαίουσι καὶ περι-
παθοῦσι, τοὺς δὲ λιποτάκτας ἀπεκάλει, μὴ τολμῶντας
αὐτῷ βοηθεῖν· ἐβόα δὲ πρὸς τοὺς ἑταίρους 'μηδεὶς ἔστω
μηδ' ὑπὲρ ἐμοῦ δειλός· ἀπιστοῦμαι μὴ φοβεῖσθαι θάνα-
τον, εἰ τὸν ἐμὸν φοβεῖσθ' ὑμεῖς.' ***

---

12 Curt. IX 5, 22—30

---

5 καὶ στόλων *O* καὶ om. Z 9 ⟨ἀν⟩ήρπ. Rei. ἥρπ. *Ω* 10 κάλαμον Ku. πόλεμον *Ω* 18 σώματος S[1]Zv θώρακος *O* 19 δὲ καὶ ἡ χεὶρ P[1]SZo 21/22 τ. ἀτρώτ. θαρρ. FΠ 22 ἀτρώτους *Ω* ἰατροὺς Doehn. IV 32 Vind. Plut. p. 52 not. 23 λιποτ. oF λειποτ. *O* 26 *** finis deest

22.

ΠΟΤΕΡΟΝ ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΚΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΝ Η ΚΑΤΑ ΣΟΦΙΑΝ ΕΝΔΟΞΟΤΕΡΟΙ C

(Plan. 27)

** *Ταῦτ᾽ ὀρθῶς μὲν ἐκεῖνος εἶπε πρὸς τοὺς μεθ᾽ ἑαυτὸν στρατηγούς, οἷς πάροδον ἐπὶ τὰς ὕστερον πράξεις ἔδωκεν ἐξελάσας τὸν βάρβαρον καὶ τὴν Ἑλλάδ᾽ ἐλευθερώσας· ὀρθῶς δ᾽ εἰρήσεται καὶ πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῖς λόγοις μέγα φρονοῦντας· ἂν γὰρ ἀνέλῃς τοὺς πράττοντας, οὐχ ἕξεις τοὺς γράφοντας. ἄνελε τὴν Περικλέους πολιτείαν καὶ τὰ ναύμαχα πρὸς Ῥίῳ Φορμίωνος τρόπαια καὶ τὰς* D *περὶ Κύθηρα καὶ Μέγαρα καὶ Κόρινθον ἀνδραγαθίας Νικίου καὶ τὴν Δημοσθένους Πύλον καὶ τοὺς Κλέωνος*

Declamatio certe Plutarchea Athenis habita (cf. p. 122, 22) initio et fine iusto carens atque sescentis mendis depravata; hiatus solito plures admissi, non tollendi (cf. p. 135, 18).

Codd.: J v w α A (non totus coll.) E β γ ε Σ = J s Par. 2076 Φ = v w Π = α A E Π² = apographa (quae tamen non semper omnia inter se concinunt)

Lampr. cat. 197: *κατὰ τί ἔνδοξοι Ἀθῆναι.*

Tit.: *πότ. κτλ.* Σ *ἐκ τοῦ λόγου τοῦ Ἀθ. πότ. κ. πόλ. ἢ κ. φιλοσοφίαν ἐνδοξότεροι* w tit. om. v *ἐκ τοῦ πότ. Ἀ. κ. π. ἢ κ. σοφ. ἐνδ.* Π *περὶ τοῦ πότ. κτλ.* ε

5/6 cf. 328 a

---

1 lacunam in codicibus non indicatam verbis Themistoclis a Plutarcho saepius laudatis (270 c 320 f v. Them. 18) explendam esse docuit Xyl. 7 *ναύαρχα* Π²

τετρακοσίους αἰχμαλώτους καὶ Τολμίδαν Πελοπόννησον περιπλέοντα καὶ Μυρωνίδην νικῶντα Βοιωτοὺς ἐν Οἰνοφύτοις, καὶ Θουκυδίδης σοι διαγέγραπται. ἄνελε τὰ περὶ Ἑλλήσποντον Ἀλκιβιάδου νεανιεύματα καὶ τὰ πρὸς Λέσβον Θρασύλλου καὶ τὴν ὑπὸ Θηραμένους τῆς ὀλιγαρχίας κατάλυσιν καὶ Θρασύβουλον καὶ Ἀρχῖνον καὶ τοὺς ἀπὸ Φυλῆς ἑβδομήκοντα κατὰ τῆς Σπαρτιατῶν ἡγεμονίας ἀνισταμένους καὶ Κόνωνα πάλιν ἐμβιβάζοντα τὰς Ἀθήνας εἰς E *τὴν θάλατταν, καὶ Κράτιππος ἀνῄρηται. Ξενοφῶν μὲν γὰρ αὐτὸς ἑαυτοῦ γέγονεν ἱστορία, γράψας, ἃ ἐστρατήγησε καὶ κατώρθωσε, [καὶ] Θεμιστογένει περὶ τούτων συντετάχθαι τῷ Συρακοσίῳ, ἵνα πιστότερος ᾖ διηγούμενος ἑαυτὸν ὡς ἄλλον, ἑτέρῳ τὴν τῶν λόγων δόξαν χαριζόμενος· οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἱστορικοί, Κλει[νό]δημοι Δίυλ⟨λ⟩οι Φιλόχοροι Φύλαρχος, ἀλλοτρίων γεγόνασιν ἔργων ὥσπερ δραμάτων ὑποκριταί, τὰς τῶν στρατηγῶν καὶ βασιλέων πράξεις διατιθέμενοι καὶ ταῖς ἐκείνων ὑποδυόμενοι μνήμαις, ἵν' ὡς αὐγῆς τινος καὶ φωτὸς μετάσχωσιν.* F *ἀνακλᾶται γὰρ ἀπὸ τῶν πραττόντων ἐπὶ τοὺς γράφοντας καὶ ἀναλάμπει δόξης εἴδωλον ἀλλοτρίας, ἐμφαινομένης διὰ τῶν λόγων τῆς πράξεως ὡς ἐν ἐσόπτρῳ.*

2. *Πολλῶν μὲν δὴ καὶ ἄλλων ἡ πόλις ἥδε μήτηρ καὶ*

---

9 834 d cf. FGrHist. 64 + II C p. 2   11 Xen. Hell. III 1, 2 Tzetz. Chil. VII 927   14 cf. FHGr. I 359—365 s. v. Clitodemus. Jacoby P.-W. XI 591 (*Κλείδημος*)

---

1 *τολμίαν* **Ω** (ss. *-δην* Par. 2076 m. 2) corr. Xyl.   5 *θρασύλλου* **w** *θρασύλου* **O** *θρασυβούλου* **Π**[2]   6 *ἀρχῖνον* Tayl. ex p. 835 f 836 a *ἄρχιππον* **Ω**   10 *ἱστ.*] *ἱστοριογράφος* Ku.   *ἑαυτοῦ* **Ω** *ἑαυτῷ* Wil.   11 [*καὶ*] Wil.   *θεμιστογένει* **Φγ**[1] Laur. 80, 5 Urb. 99 *-γένη* **O**   12 *τῷ συρακοσίῳ* Turn. *τὸν συρρακούσιον* **Ω** cf. *Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται* Xen.   14 *κλείδημοι* Wy. cf. v. Thes. 19, 8 Them. 10, 6 Arist. 19, 6 *κλεινόδημοι* **O** *κλεινόδημος* **Π**[2] *κλεόδημοι* Laur. 80, 21. 80, 22 (mg) *κλειτόδημοι* Wy. Anim.   14/15 *δίυλοι* **Ω**   15 *φύλ.* Xyl. *φίλ.* **Ω**   *ἔργων* **w** Ald.[2] *ἐρώτων* **O**

τροφὸς εὐμενὴς τεχνῶν γέγονε, τὰς μὲν εὑραμένη καὶ ἀναφήνασα πρώτη, ταῖς δὲ δύναμιν προσθεῖσα καὶ τιμὴν καὶ αὔξησιν· οὐχ ἥκιστα δ' ὑπ' αὐτῆς ζωγραφία προῆκται καὶ κεκόσμηται. | καὶ γὰρ Ἀπολλόδωρος ὁ ζωγράφος, 346 ἀνθρώπων πρῶτος ἐξευρὼν φθορὰν καὶ ἀπόχρωσιν σκιᾶς, Ἀθηναῖος ἦν· οὗ τοῖς ἔργοις ἐπιγέγραπται 'μωμήσεταί τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.' καὶ Εὐφράνωρ καὶ Νικίας καὶ Ἀσκληπιόδωρος καὶ Πλεισταίνετος ὁ Φειδίου ἀδελφός, οἱ μὲν στρατηγοὺς ἔγραψαν νικῶντας, οἱ δὲ μάχας, οἱ δ' ἥρωας· ὥσπερ Εὐφράνωρ τὸν Θησέα τὸν ἑαυτοῦ τῷ Παρρασίου παρέβαλε, λέγων τὸν μὲν ἐκείνου ῥόδα βεβρωκέναι, τὸν δ' ἑαυτοῦ κρέα βόεια. τῷ γὰρ ὄντι γλαφυρῶς ὁ Παρρασίου γέγραπται *** καὶ πεποίηται καί τι προσέοικε.' τὸν δ' Εὐφράνορος ἰδών τις εἶπεν οὐκ ἀφυῶς

'δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθήνη B
θρέψε Διὸς θυγάτηρ.' (Hom. *B* 547)

γέγραφε δὲ καὶ τὴν ἐν Μαντινείᾳ πρὸς Ἐπαμεινώνδαν ἱππομαχίαν οὐκ ἀνενθουσιάστως Εὐφράνωρ. τὸ δ' ἔργον ἔσχεν οὕτως· Ἐπαμεινώνδας Θηβαῖος ἀπὸ τῆς ἐν Λεύκτροις μάχης ἀρθεὶς μέγας ἐπεμβῆναι τῇ Σπάρτῃ πεσούσῃ

---

4 cf. Brunn, Gr. Künstl. II 71—75 6 Theogn. 369/370 Plin. XXXV 36, 2 (63) Hesych. s. v. σκιαγρ. Diogen. VI 74 Apost. XI 94 Ars. p. 360 7 cf. Brunn, Gr. K. 181 ff. 194. 256 8 cf. Brunn II 47 (Panainos) 10 Plin. XXXV 40, 25 (129) Brunn. II 107. 187 18 Plin. XXXV 40, 25 (129) Paus. I 3, 4 Xen. Hell. VII 5

---

5 ἀνθρ. πρ. cf. Mar. 45, 12 Caes. 22 φθορὰ cf. 436 b 13 lac. post γεγρ. sign. Po. post πεπ. Wil.; quae restant ante τὸν, reliquiae versus videntur. lac. post καί τι ind. Rei. suppl. καὶ ⟨ἔ⟩τι ⟨ἥρωι ἀρχαίῳ⟩ πρ. 'v. 14—16 non ad Theseum spectant sed ad Δῆμον iuxta illum ab Euphranore pictum (Paus. I 3, 3). opponebatur Δῆμος Parrhasii *varius inconstans* (Plin. XXXV 69) in lacuna quae post γέγραπται v. 13 extat; post quam fere legendum: καὶ ποικίλους ἔχοντι τρόπους ἔοικε' Po. 14 τις iterum post ἀφυῶς add. ΣΠ om. Φβ Laur. 80, 21 17 inter ἐπαμειν. et ἐπαμιν. variant codd. hic et infra 19 ἀπὸ] ὑπὸ Abresch 20 ἐπιβῆναι Σ

καὶ πατῆσαι τὸ **φρόνημα** *καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως ἠθέλησε. καὶ πρῶτα μὲν ἐμβαλὼν ἑπτὰ μυριάσι στρατοῦ διεπόρθησε τὴν χώραν καὶ τοὺς περιοίκους ἀπέστησεν αὐτῶν· ἔπειτα περὶ Μαντίνειαν ἀντιτεταγμένους εἰς μάχην*
C *προυκαλεῖτο. μὴ βουλομένων δὲ μηδὲ τολμώντων, ἀλλὰ τὴν Ἀθήνηθεν ἐπικουρίαν ἐκδεχομένων, νυκτὸς ἄρας καὶ λαθὼν ἅπαντας εἰς τὴν Λακωνικὴν κατέβη, καὶ μικρὸν ἔφθη τὴν πόλιν ἔρημον ἐξ ἐφόδου λαβεῖν καὶ κατασχεῖν. αἰσθομένων δὲ τῶν συμμάχων καὶ βοηθείας ⟨κατὰ⟩ τάχος πρὸς τὴν πόλιν γενομένης, ὕπειξε μὲν ὡς αὖθις ἐπὶ λεηλασίαν καὶ φθορὰν τῆς χώρας τρεψόμενος, ἐξαπατήσας δὲ καὶ κατακοιμίσας οὕτω τοὺς πολεμίους ἀνέζευξε νυκτὸς ἐκ τῆς Λακωνικῆς· καὶ διαδραμὼν [εἰς] τὴν μεταξὺ χώραν ἐπεφαίνετο τοῖς Μαντινεῦσιν ἀπροσδόκητος διαβουλευομένοις [αὐτοῖς] ἀκμὴν τοῦ πέμπειν τὴν εἰς*
D *Λακεδαίμονα βοήθειαν καὶ εὐθέως ὁπλίζεσθαι προσέταξε τοῖς Θηβαίοις. οἱ μὲν οὖν Θηβαῖοι μέγα φρονοῦντες ἐν τοῖς ὅπλοις ἐπεφέροντο καὶ περιελάμβανον κύκλῳ τὰ τείχη· τῶν δὲ Μαντινέων ἔκπληξις ἦν καὶ ἀλαλαγμὸς καὶ διαδρομή, ὡς ῥεῦμα τὴν δύναμιν ἀθρόαν ἐμπίπτουσαν ⟨ἀπ⟩ώσασθαι μὴ δυναμένων μηδ' ἐπινοούντων βοήθειαν. ἐν τούτῳ δὲ καιροῦ καὶ τύχης Ἀθηναῖοι κατέβαινον ἀπὸ τῶν ἄκρων εἰς τὴν Μαντινικήν, οὐκ εἰδότες τὴν ῥοπὴν οὐδὲ τὴν ὀξύτητα τοῦ ἀγῶνος, ἀλλ' ὁδῷ πορευόμενοι καθ' ἡσυχίαν· ὡς δέ τις αὐτῶν ἐκδραμὼν ἀπήγγειλε τὸν*
E *κίνδυνον, ὀλίγοι μὲν ὄντες ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, ἐξ ὁδοῦ δὲ κεκμηκότες, οὐδενὸς δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντος, ὅμως εὐθὺς εἰς τάξιν καθίσταντο*

---

1 *⟨κατα⟩πατῆσαι* Cob. 2 *ἐκβαλὼν Σ* *στρατῶν* w *στρατιωτῶν*? Na. 7 *μικρὸν* Bens. *μικροῦ Ω* 9 *⟨κατὰ⟩* Bens. 10 *ὕπειξε* Wil. *ὑπέδειξε Ω* 13 *εἰς* del. Rei. 15 *καὶ διαβουλ. Ω* *καὶ* trp. ante 16 *εὐθέως*, ubi deest in codd. Po. 15 *διαβουλευομένοις* Par. 2076[1] *α*[2] Ald.[2] *-βουλευόμενος O* *-βουλόμενος* Laur. 80, 21. 80, 22 mg[2] *αὐτοῖς* del. Ha. *⟨περὶ⟩ τοῦ πέμπ.* Turn. *τὴν* om. *Π*[2] 20 *ὡς Ω* *ὥσπερ* Sauppe 21 *⟨ἀπ⟩ώσ.* Rei. *ὤσ. Ω*

τοῖς πλείστοις. οἱ δ' ἱππεῖς διασκευασάμενοι καὶ προεξελά-
σαντες ὑπὸ τὰς πύλας αὐτὰς καὶ τὸ τεῖχος ἔθεντο καρτε-
ρὰν ἱππομαχίαν· καὶ κρατήσαντες ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ
Ἐπαμεινώνδα ἀφείλοντο τὴν Μαντίνειαν. τοῦτο τὸ ἔργον
Εὐφράνωρ ἔγραψε, καὶ πάρεστιν ὁρᾶν ἐν εἰκόνι τῆς μάχης
τὸ σύρρηγμα καὶ τὴν ἀντέρεισιν ἀλκῆς καὶ θυμοῦ καὶ
πνεύματος γέμουσαν. ἀλλ' οὐκ ἂν οἶμαι τῷ ζωγράφῳ
κρίσιν προθείητε πρὸς τὸν στρατηγὸν οὐδ' ἀνάσχοισθε F
τῶν προτιμώντων τὸν πίνακα τοῦ τροπαίου καὶ τὸ μί-
μημα τῆς ἀληθείας.

3. Πλὴν ὁ Σιμωνίδης τὴν μὲν ζωγραφίαν ποίησιν
σιωπῶσαν προσαγορεύει, τὴν δὲ ποίησιν ζωγραφίαν λα-
λοῦσαν. ἃς γὰρ οἱ ζωγράφοι πράξεις ὡς γινομένας δει-
κνύουσι, ταύτας οἱ λόγοι γεγενημένας διηγοῦνται καὶ
συγγράφουσιν. | εἰ δ' οἱ μὲν χρώμασι καὶ σχήμασιν οἱ δ' 347
ὀνόμασι καὶ λέξεσι ταὐτὰ δηλοῦσιν, ὕλῃ καὶ τρόποις
μιμήσεως διαφέρουσι, τέλος δ' ἀμφοτέροις ἓν ὑπόκειται,
καὶ τῶν ἱστορικῶν κράτιστος ὁ τὴν διήγησιν ὥσπερ
γραφὴν πάθεσι καὶ προσώποις εἰδωλοποιήσας. ὁ γοῦν
Θουκυδίδης ἀεὶ τῷ λόγῳ πρὸς ταύτην ἁμιλλᾶται τὴν
ἐνάργειαν, οἷον θεατὴν ποιῆσαι τὸν ἀκροατὴν καὶ τὰ
γινόμενα περὶ τοὺς ὁρῶντας ἐκπληκτικὰ καὶ ταρακτικὰ
πάθη τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἐνεργάσασθαι λιχνευόμενος.
ὁ γὰρ παρὰ τὴν ῥαχίαν αὐτὴν τῆς Πύλου παρατάττων τοὺς
Ἀθηναίους Δημοσθένης, καὶ ὁ τὸν κυβερνήτην ἐπισπέρχων B

---

11 17 f 58 b 748 a v. Hom. II 216 (VII 460 Bern.) app. Vat. II 67 rhet. ad Herenn. IV 28 **15—19** cf. Arist. Poet. 1. 2 **19** v. Nic. 1 [Longin.] π. ὕψ. 25/26 **24** Thuc. IV 11. 12

---

1 πλείστοις Ω ὁπλίταις Wy. πλείοσιν Po. **1/2** προεξελ. Rei. προσεξελ. Ω **6** σύρρηγμα Mez. σύγγραμμα Ω σύγκραμα C. F. Herrmann **7** τῷ ζωγράφῳ Wy. τὴν ζωγράφου Ω **8** προθεί. Wy. προσθ. Ω **11** πλὴν Ω dubito πάλιν Po. **12** προσαγορεύων Ω, sed ει ss. m. 1 E **16** ταὐτὰ Wy. ταῦτα Ω **21** ἐνέργειαν ΦΠ[2] **22** ὁρῶντας Ω δρῶντας Rei. **24** αὐτὴν Rei. cf. Thuc. αὐτῆς Ω

*Βρασίδας ἐξοκέλλειν καὶ χωρῶν ἐπὶ τὴν ⟨ἀπο⟩βάθραν καὶ τραυματιζόμενος καὶ λιποψυχῶν καὶ ἀποκλίνων εἰς τὴν παρεξειρεσίαν, καὶ οἱ πεζομαχοῦντες μὲν ἐκ θαλάττης Λακεδαιμόνιοι ναυμαχοῦντες δ' ἀπὸ γῆς Ἀθηναῖοι· καὶ πάλιν 'ὁ' ἐν τοῖς Σικελικοῖς 'ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων, ἰσορρόπου τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας, † ἄλαστον ἀγῶνα καὶ ξύντασιν τῆς γνώμης ἔχων' διὰ τὰς συντάξεις **** ως συνεχὲς τῆς ἁμίλλης καὶ τοῖς σώμασιν αὐτοῖς ἴσα* C *τῇ δόξῃ περιδεῶς συναπονεύων' τῇ διαθέσει καὶ τῇ διατυπώσει τῶν γινομένων γραφικῆς ἐναργείας **** ως εἰ τοὺς ζωγραφοῦντας οὐκ ἄξιον παραβάλλειν τοῖς στρατηγοῖς, μηδὲ τοὺς ἱστοροῦντας παραβάλλωμεν. τὴν τοίνυν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἀπήγγειλεν, ὡς μὲν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς* (fr. 81) *ἱστορεῖ, Θέρσιππος ὁ Ἐρχιεύς· οἱ δὲ πλεῖστοι λέγουσιν Εὐκλέα δραμόντα σὺν τοῖς ὅπλοις θερμὸν ἀπὸ τῆς μάχης καὶ ταῖς θύραις ἐμπεσόντα τῶν πρώτων τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν 'χαίρετε' καὶ 'χαίρομεν,' εἶτ'*

---

5 v. Nic. 25 Thuc. VII 71

---

1 *⟨ἀπο⟩βάθραν* Bern. ex Thuc. 2 *λιποψ.* Duebn. *λειποψ.* **Ω** 4 *ἀπὸ τῆς γῆς Σ* 6 *ἄλαστον* **Ω** (ss. *ἀνεπίληστον* m. 2 J) *πολὺν τὸν* Thuc. *πλεῖστον* Bern. *ἄπλετον* Nab. *θαυμαστὸν* Rich. *ἄπαυστον* Na. 7 *ξύντασιν* Rei. (Duker. in Thuc. cf. schol. Thuc.) *σύνταξιν* **Ω** *ξύστασιν* Thuc. cf. *συντάσει* Dio Cass. 43, 37 *συστάσει* id. 49, 9 7—10 lacunae in libris non obviae ab aliis aliter signantur et explentur, Rei. Wy. Bern., sed quae proponunt, non sufficiunt sententiae; post *συντάξεις* perg. *⟨συνταραχθείσας ὀλοφυρμῷ τε ἅμα καὶ μετὰ βοῆς, ἀπιδὼν δὲ εἰς 'τὸ ἀκρίτ⟩ως συν.* κτλ. tum post *ἐναργείας ⟨οὐχ ὑστεροῦσιν. ἀλλ' ὅμ⟩ως εἰ τοὺς ζωγρ.* Na. '*συντάξεις* nihil nisi varia lectio verbi *σύνταξιν* (v. 7), qua *ἀκρίτως* expulsum est. legendum ergo: *ἔχων διὰ τὸ ἀκρίτως συνεχὲς* ... *συναπονεύων* .... ⟨fere: *οὐδὲν ἀπολέλοιπεν*⟩, *ὥστ' εἰ*' Po. 9 *συναπονεύων* Na. ex Thuc. *συμπνέων* **Ω** *συναπονεύοντες* Wy. *συναπονεύειν* Bern. (qui ab *ὡς * * συνεχὲς* sententiam incipit) 10 *ἐνεργείας ΦΠ*[3] *⟨ὅμ⟩ως* Na. *ὥστε* **Ω** 12 *παραβάλλωμεν* Laur. 80, 5 Urb. 99 *-βάλ.* **O** 14 *ἐρχιευς* Wil. cf. Steph. Byz. s. v. *ἐρωεύς* **Ω** 15 *ὅπλοις* Ald.[2] Steph. *ὁπλίταις* **Ω** 16 *τῶν πρώτων* **Ω** *τῶν πρυτανέων* Cob. *τὸ πρῶτον* Wy. 17 *καὶ χαίρ.* **Ω** *νικῶμεν* Cob. ex Luc. pro lapsu in salut. 3

εὐθὺς ἐκπνεῦσαι. πλὴν οὗτος μὲν αὐτάγγελος ἧκε τῆς μάχης ἀγωνιστὴς γενόμενος. φέρε δ' εἴ τις ὑπὲρ λόφου τινὸς ἢ σκοπῆς αἰπόλων ἢ βοτήρων τοῦ ἀγῶνος ἄπωθεν D γενόμενος θεατὴς καὶ κατιδὼν τὸ μέγα καὶ παντὸς λόγου μεῖζον ἐκεῖνο ἔργον ἧκεν εἰς τὴν πόλιν ἄτρωτος ἄγγελος καὶ ἀναίμακτος, εἶτ' ἠξίου τιμὰς ἔχειν ἃς Κυνέγειρος ἔσχεν, ἃς Καλλίμαχος, ἃς Πολύζηλος, ὅτι τὰς τούτων ἀριστείας καὶ τραύματα καὶ θανάτους ἀπήγγειλεν, ἆρ' οὐκ ἂν ἐδόκει πᾶσαν ὑπερβάλλειν ἀναίδειαν, ὅπου γε Λακεδαιμονίους φασὶ τῷ τὴν ἐν Μαντινείᾳ φράσαντι νίκην, ἣν Θουκυδίδης ἱστόρηκεν (V 64—74), εὐαγγέλιον ἐκ φιδιτίου κρέας ἀποστεῖλαι; καὶ μὴν οἱ συγγράφοντες ἐξάγγελοί τινές εἰσι τῶν πράξεων εὔφωνοι καὶ τῷ λόγῳ διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν δύναμιν ἐξικνούμενοι, οἷς εὐαγγέλιον ὀφείλουσιν οἱ πρώτως ἐντυγχάνοντες καὶ ἱστοροῦντες. ἀμέλει δὲ καὶ E ἐγκωμιάζονται μνημονευόμενοι καὶ ἀναγινωσκόμενοι διὰ τοὺς κατορθώσαντας· οὐ γὰρ οἱ λόγοι ποιοῦσι τὰς πράξεις, ⟨ἀλλ' αὐτοὶ γίνονται διὰ τὰς πράξεις⟩ καὶ ἀκοῆς ἀξιοῦνται.

4. *Καὶ γὰρ ἡ ποιητικὴ χάριν ἔσχε καὶ τιμὴν ⟨τῷ⟩ τοῖς πεπραγμένοις ἐοικότα λέγειν, ὡς Ὅμηρος ἔφη* (Od. τ 203)

'ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.'

λέγεται δὲ καὶ Μενάνδρῳ τῶν συνήθων τις εἰπεῖν 'ἐγγὺς οὖν Μένανδρε τὰ Διονύσια, καὶ σὺ τὴν κωμῳδίαν οὐ πεποίηκας;' τὸν δ' ἀποκρίνασθαι 'νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγε

6 305 c 10 v. Ages. 33, 7 24 schol. Cruq. ad Hor. Epist. III 311

v. Demetr. 17, 6 καὶ γὰρ ἡμεῖς [χαίρομεν] Sakorraph. Mnem. XX 409

5 ἤκεν ΦΠ ἥκειν Σα 6 κυνέγ. Bern. κυναίγ. Ω 12 ἀποστεῖλαι Xyl. ἀπέστειλαν Ω 15 [καὶ ἱστορ.] Ha. 18 ⟨ἀλλ' αὐτοὶ γίνονται διὰ τὰς πράξεις⟩ Po. 20 ⟨τῷ⟩ Rei. 23 ἴσχε O ἔσχε Laur. 80, 5 Urb. 99. 100 25 οὖν] δὴ Nab. νῦν Rich.

πεποίηκα τὴν κωμῳδίαν· ᾠκονόμηται γὰρ ἡ διάθεσις· F δεῖ δ' αὐτῇ τὰ στιχίδια ἐπᾷσαι', ὅτι καὶ αὐτοὶ τὰ πράγματα τῶν λόγων ἀναγκαιότερα καὶ κυριώτερα νομίζουσιν. ἡ δὲ Κόριννα τὸν Πίνδαρον, ὄντα νέον ἔτι καὶ τῇ λογιότητι σοβαρῶς χρώμενον, ἐνουθέτησεν ὡς ἄμουσον ὄντα [καὶ] μὴ ποιοῦντα μύθους, ὃ τῆς ποιητικῆς ἔργον εἶναι συμβέβηκε, γλώσσας δὲ καὶ καταχρήσεις καὶ μεταφορὰς καὶ μέλη καὶ ῥυθμοὺς ἡδύσματα τοῖς πράγμασιν
348 ὑποτιθέντα. | σφόδρ' οὖν ὁ Πίνδαρος ἐπιστήσας τοῖς λεγομένοις ἐποίησεν ἐκεῖνο τὸ μέλος (fr. 29 Schr.)

'Ἰσμηνὸν ἢ χρυσαλάκατον Μελίαν,
ἢ Κάδμον ἢ Σπαρτῶν ἱερὸν γένος ἀνδρῶν,
ἢ τὸ πάνυ σθένος Ἡρακλέους
ἢ τὰν ⟨Διωνύσου πολυγαθέα τιμάν.'⟩

δειξαμένου δὲ τῇ Κορίννῃ, γελάσασα ἐκείνη τῇ χειρὶ δεῖν ἔφη σπείρειν, ἀλλὰ μὴ ὅλῳ τῷ θυλάκῳ. τῷ γὰρ ὄντι συγκεράσας καὶ συμφορήσας πανσπερμίαν τινὰ μύθων ὁ Πίνδαρος εἰς τὸ μέλος ἐξέχεεν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἡ ποιητικὴ περὶ μυθοποιίαν ἐστί, καὶ Πλάτων εἴρηκεν (Phaedo 61 b). ὁ δὲ μῦθος εἶναι βούλεται λόγος ψευδὴς ἐοικὼς ἀληθινῷ· διὸ καὶ πολὺ τῶν ἔργων ἀφέστηκεν, εἰ λόγος μὲν ἔργου,

---

4 v. Pind. metr. 9 (ed. Christ p. XVIII) cf. Ael. v. h. XIII 25 8 769 c 20 16 c

---

2 στιχ. Φβ Laur. 80, 21 στοιχ. O ἐπᾷσαι Ω ἐπιποιῆσαι Rich. ἐπᾷσαι· ⟨δῆλον οὖν⟩ ὅτι καὶ αὐτὸς — ἐνόμιζε Rei. ἐπᾷσαι ἔτι', αὐτὸς — νομίζων Wy. ⟨δηλοῦντα⟩ ante ὅτι add. Halm. 6 καὶ Ω del. Bern. 7 γλώσσας Mez. γλῶσσα O γλῶσσαι E γλῶσσαν w Laur. 80, 5 Urb. 99 δὲ O om. w 7/8 καταχρήσ. κ. μεταφορὰς Michael coll. 25 b Arist. Poet. 1457 b 1 1458 a 22 1458 b 13 cf. Aristot. ap. Cic. Or. 94 Dion. Hal. comp. verb. 3, 4 καταχρήσεις καὶ μεταφράσεις O καταφρ. κ. καταχρ. Laur. 80, 5 Urb. 99. 100 μεταφορὰς καὶ περιφράσεις Wil. 9 ὑποτιθέντα Po. -τίθεται Ω -τιθέναι Wil. 13 πάνυ Ω πάντολμον Lucian. Demosth. encom. 19 14 ἢ τὰν Wolff ex Luc. ἡττᾶν Ω ⟨Διων. — τιμάν⟩ add. Bern. ex Luc. 19 περὶ μυθοπ. O μυθοποιά Σ

[καὶ] λόγου δὲ μῦθος εἰκὼν καὶ εἴδωλόν ἐστι. καὶ τοσοῦ- B τον τῶν ἱστορούντων οἱ πλάττοντες τὰς πράξεις ὑστεροῦσιν, ὅσον ἀπολείπονται τῶν πραττόντων οἱ λέγοντες.

5. ⟨Ἐπι⟩κῆς μὲν οὖν ποιήσεως ἡ πόλις οὐκ ἔσχηκεν ἔνδοξον δημιουργὸν οὐδὲ μελικῆς· ὁ γὰρ Κινησίας ἀργαλέος ἔοικε ποιητὴς γεγονέναι διθυράμβων· καὶ αὐτὸς μὲν ἄγονος καὶ ἀκλεὴς γέγονε, σκωπτόμενος δὲ καὶ χλευαζόμενος ὑπὸ τῶν κωμῳδιοποιῶν οὐκ εὐτυχοῦς δόξης μετέσχηκε. τῶν δὲ δραματοποιῶν τὴν μὲν κωμῳδιοποιίαν οὕτως ἄσεμνον ἡγοῦντο καὶ φορτικόν, ὥστε νόμος ἦν μηδένα ποιεῖν κωμῳδίας Ἀρεοπαγίτην. ἤνθησε δ' ἡ τραγῳδία καὶ διεβοήθη, θαυμαστὸν ἀκρόαμα καὶ θέαμα C τῶν τότ' ἀνθρώπων γενομένη καὶ παρασχοῦσα τοῖς μύθοις καὶ τοῖς πάθεσιν ἀπάτην, ὡς Γοργίας φησίν (Vorsokr. 76 B 23), ἣν ὅ τ' ἀπατήσας δικαιότερος τοῦ μὴ ἀπατήσαντος, καὶ ὁ ἀπατηθεὶς σοφώτερος τοῦ μὴ ἀπατηθέντος. ὁ μὲν γὰρ ἀπατήσας δικαιότερος, ὅτι τοῦθ' ὑποσχόμενος πεποίηκεν· ὁ δ' ἀπατηθεὶς σοφώτερος· εὐάλωτον γὰρ ὑφ' ἡδονῆς λόγων τὸ μὴ ἀναίσθητον. τίν' οὖν αἱ καλαὶ τραγῳδίαι ταῖς Ἀθήναις ὄνησιν ἤνεγκαν; ὡς ἡ Θεμιστοκλέους δεινότης ἐτείχισε τὴν πόλιν, ὡς ἡ Περικλέους ἐπιμέλεια τὴν ἄκραν ἐκόσμησεν, ὡς Μιλτιάδης ἠλευθέρωσεν, ὡς Κίμων προῆγεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν. εἰ D οὕτως ἡ Εὐριπίδου σοφία καὶ ἡ Σοφοκλέους λογιότης καὶ τὸ Αἰσχύλου στόμα τι τῶν δυσχερῶν ἀπήλλαξεν ἤ τι τῶν λαμπρῶν περιεποίησεν, ἄξιόν γε τὰ δράματα τοῖς τροπαίοις ἀντιπαραθεῖναι καὶ τῷ στρατηγίῳ τὸ θέατρον

1 Iulian. or. VII p. 207 schol. Arist. Vesp. 1259 Suid. s. v. αἶνος et μῦθος 5 Aristoph. Av. 1377 saep. Harpocr. s. v. Κιν. 9 Paus. I 21, 1 14 15 d

1 [καὶ] Halm 4 ⟨ἐπι⟩κῆς Bern. τῆς Ω τῆς μὲν οὖν ⟨ἐπικῆς⟩ ποιησ. Rei. 5 ⟨τῆς⟩ ante μελικῆς Rei. 8. 9 κωμῳδιοπ. Φ -δοπ. O 15 ἣν Steph. ἦν Ω 20 ὄνησιν O οἴησιν Π[2] 22 ἄκραν] ἀκρόπολιν Cob. 23 προήγαγεν Papabas. 24 λογ.] γλυκύτης Wy., sed cf. Rhys Roberts Cl. Rev. 39 (1925) p. 176 a

ἀνταναστῆσαι καὶ ταῖς ἀριστείαις τὰς διδασκαλίας ἀντιπαραβαλεῖν.

6. *Βούλεσθε τοὺς ἄνδρας εἰσάγωμεν αὐτοὺς τὰ σύμβολα καὶ τὰ παράσημα τῶν ἔργων κομίζοντας, ἰδίαν ἑκατέρῳ πάροδον ἀποδόντες; ἔνθεν μὲν δὴ προσίτωσαν ὑπ' αὐλοῖς καὶ λύραις ποιηταὶ λέγοντες καὶ ᾄδοντες* (Arist. Ran. 353)

'*εὐφημεῖν χρὴ κἀξίστασθαι τοῖς ἡμετέροισι ⟨χοροῖσιν⟩*
E *ὅστις ἄπειρος τοιῶνδε λόγων ἢ γνώμῃ μὴ καθαρεύει,*
ἢ γενναίων ὄργια Μουσῶν μήτ' ᾖσεν μήτ' ἐχόρευσε,
μηδὲ Κρατίνου τοῦ ταυροφάγου γλώσσης βακχεῖ' ἐτελέσθη·'

καὶ σκευὰς καὶ προσωπεῖα καὶ βωμοὺς καὶ μηχανὰς ἀπὸ σκηνῆς περιάκτους καὶ τρίποδας ἐπινικίους κομίζοντες· τραγικοὶ δ' αὐτοῖς ὑποκριταὶ [καὶ] Νικόστρατοι καὶ Καλλιππίδαι καὶ Μηνίσκοι καὶ Θεόδωροι καὶ Πῶλοι συνίτωσαν, ὥσπερ γυναικὸς πολυτελοῦς τῆς τραγῳδίας κομμωταὶ καὶ διφροφόροι, μᾶλλον δ' ὡς ἀγαλμάτων ἐγκαυσταὶ καὶ χρυσωταὶ καὶ βαφεῖς παρακολουθοῦντες·
F *σκευῶν δὲ καὶ προσώπων καὶ ξυστίδων ἁλουργῶν καὶ μηχανῶν ἀπὸ σκηνῆς καὶ χοροποιῶν καὶ δορυφόρων δυσπραγμάτευτος λαὸς καὶ χορηγία πολυτελὴς παρασκευαζέσθω. πρὸς ἃ Λάκων ἀνὴρ ἀποβλέψας οὐ κακῶς εἶπεν, ὡς ἁμαρτάνουσιν Ἀθηναῖοι μεγάλα τὴν σπουδὴν εἰς τὴν παιδιὰν καταναλίσκοντες, τουτέστι μεγάλων ἀποστόλων δαπάνας καὶ στρατευμάτων ἐφόδια καταχορη-*

22 710 f

1/2 ἀντιπαραλαβεῖν Φ Urb. 99 4 ἑκατέροις Nikitin 5 ἀποδιδόντες Σ 7 ⟨χοροῖσιν⟩ Turn. ex Aristoph. 8 γνώμῃ Mez. ex p. 349 b γλώσσῃ Ω 12/13 βωμ. κ. σκηνὰς ἀπὸ μηχανῶν περιάκτους Rei., sed cf. v. 20 13 ⟨καὶ⟩ περιάκτ. Pant. κομίζοντες w -τας O 14 τραγικοὶ Mez. τράγοι Ω [καὶ] Wil. 15 μηνίσκοι Ω μυν. Wil. ex Aristot. Poet. 26 p. 1461 b 34 πῶλοι Steph. πολλοί Ω 18 ἐγκαυσταὶ Ω ἐγκαυταὶ Hatz. ex Et. M. 23 εἶπεν E Par. 2076 εἰπεῖν O

γοῦντες εἰς τὸ θέατρον. ἂν γὰρ ἐκλογισθῇ | τῶν δραμάτων 349 ἕκαστον ὅσου κατέστη, πλέον ἀνηλωκὼς φανεῖται ὁ δῆμος εἰς Βάκχας καὶ Φοινίσσας καὶ Οἰδίποδας καὶ Ἀντιγόνην καὶ τὰ Μηδείας κακὰ καὶ Ἠλέκτρας, ὧν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐλευθερίας πολεμῶν τοὺς βαρβάρους ἀνάλωσεν. οἱ μὲν γὰρ στρατηγοὶ πολλάκις παραγγείλαντες ἄπυρα σιτία κομίζειν ἐξῆγον ἐπὶ τὰς μάχας τοὺς ἄνδρας· καὶ νὴ Δί' οἱ τριήραρχοι τοῖς ἐλαύνουσιν ἄλφιτα παρασκευάσαντες, ὄψον δὲ κρόμμυα ⟨καὶ⟩ τυρόν, ἐνεβίβαζον εἰς τὰς τριήρεις· οἱ δὲ χορηγοὶ τοῖς χορευταῖς ἐγχέλεια καὶ θριδάκια καὶ σκελίδας καὶ μυελὸν παρατιθέντες, εὐώχουν ἐπὶ πολὺν χρόνον φωνασκουμένους καὶ τρυφῶντας. καὶ τούτων τοῖς μὲν ἡττηθεῖσι περιῆν προσυ- B βρίσθαι καὶ γεγονέναι καταγελάστους· τοῖς δὲ νικήσασιν ὁ τρίπους ὑπῆρχεν, οὐκ ἀνάθημα τῆς νίκης, ὥς Δημήτριός φησιν, ἀλλ' ἐπίσπεισμα τῶν ἐκκεχυμένων βίων καὶ τῶν ἐκλελοιπότων κενοτάφιον οἴκων. τοιαῦτα γὰρ τὰ ποιητικῆς τέλη καὶ λαμπρότερον οὐδὲν ἐξ αὐτῶν.

7. Τοὺς δὲ στρατηγοὺς αὖ πάλιν ἐνθένδε παριόντας σκοπῶμεν, ὧν παρερχομένων ὡς ἀληθῶς 'εὐφημεῖν χρὴ κἀξίστασθαι' τοὺς ἀπράκτους καὶ ἀπολιτεύτους καὶ ἀστρατεύτους, 'ὅστις ἄτολμος πρὸς ἔργα τοιαῦτα καὶ γνώμῃ μὴ καθαρεύει, μηδὲ Μιλτιάδου τοῦ μηδοφόνου μηδὲ τοῦ περσοκτόνου Θεμιστοκλέους χειρὸς βακχεῖ' C ἐτελέσθη.' Ἀρήιος ὁ κῶμος οὗτος ἐκ γῆς ἅμα φάλαγξι

---

14 v. Arist. 1 Nic. 3 15 Dem. Phal. cf. U. Köhler Rh. M. 53 (1898) p. 491

---

2 ὅσου *O* ὅσον w Par. 2076 7 ἄπυρα *ΦΠ* ἄπειρα *Σ* 8 ⟨σῖτον μὲν⟩ ἄλφιτα Wy. 9 κρόμμυα *Φ* κρόμυα *O* ⟨καὶ⟩ Turn. 10 χορευταῖς *ΦΠ* στρατευταῖς *Σ* ἐγχέλεια Bern. ἐγχέλια *Ω* 11 σκελίδ. Rei. σκελλ. *Ω* 13 καί⟨τοι⟩ τούτων Patzig 15 ὁ Emper. οὐ *Ω* 16 ἐπ. τ. ἐκκ. β. Rei. ἐπὶ πεισμάτων ἐκκεχυμένον βίον *Ω* ἐπίδειγμα pro ἐπίσπεισμα Wy. 17 οἴκων Rei. οἶκον *Ω* 22 ἄτολμος Turn. εὐτόλμως *Ω*

καὶ στόλοις ἐκ θαλάττης καὶ μεμιγμένοις σκύλοις καὶ τροπαίοις βεβριθώς. 'κλῦθ' Ἀλαλά, Πολέμου θύγατερ, ἐγχέων προοίμιον, ᾇ θύεται ἄνδρες' (Pind. fr. 78 Schr.) *τὸν 'ἱρόθυτον θάνατον,' ὡς ὁ Θηβαῖος Ἐπαμεινώνδας εἶπεν, ὑπὲρ πατρίδος καὶ τάφων καὶ ἱερῶν ἐπιδιδόντες ἑαυτοὺς τοῖς καλλίστοις καὶ λαμπροτάτοις ἀγῶσιν. ὧν τὰς Νίκας ὁρᾶν μοι δοκῶ προσερχομένας, οὐ βοῦν ἔπαθλον ἑλκούσας ἢ τράγον, οὐδ' ἀνεστεμμένας κιττῷ καὶ Διονυσιακῆς τρυγὸς ὀδωδυίας· ἀλλ' ὅλαι μὲν πόλεις αὐτῶν εἰσι καὶ νῆσοι καὶ ἤπειροι, καὶ ναοὶ χιλιοτάλαντοι*
D *καὶ δήμων ἀποικισμοὶ μυρίανδροι, τροπαίοις δὲ παντοδαποῖς ἀναστέφονται καὶ λαφύροις· ὧν ἀγάλματα καὶ σύμβολα παρθενῶνες ἑκατόμπεδοι, νότια τείχη, νεώσοικοι, προπύλαια, Χερρόνησος, Ἀμφίπολις. Μαραθὼν τὴν Μιλτιάδου Νίκην προπέμπει, καὶ Σαλαμὶς τὴν Θεμιστοκλέους, χιλίων σκαφῶν ναυαγίοις ἐπιβεβηκυῖαν. φέρει δ' ἡ μὲν Κίμωνος τριήρεις ἑκατὸν Φοινίσσας ἀπ' Εὐρυμέδοντος, ἡ δὲ Δημοσθένους καὶ Κλέωνος ἀπὸ Σφακτηρίας τὴν Βρασίδου ἀσπίδ' αἰχμάλωτον καὶ δεδεμένους Σπαρτιάτας. τειχίζει δὲ τὴν πόλιν ἡ Κόνωνος, ἡ δὲ Θρασυβούλου κατάγει τὸν δῆμον ἀπὸ Φυλῆς ἐλεύθερον, αἱ δ' Ἀλκιβιάδου*
E *περὶ Σικελίαν ὀλισθοῦσαν τὴν πόλιν ἐγείρουσιν· ἐκ δὲ τῶν Νείλεω καὶ Ἀνδρόκλου περὶ Λυδίαν καὶ Καρίαν ἀγω-*

---

2 192 c (Ep. 2) 483 d cf. Sternbach, Comm. Ribb. 1888 p. 538 sq. 10 924 a v. Pericl. 12. 13 13 *νότια τείχη*: v. Cim. 13, 5 Paus. I 21, 3 22 254 a Marm. Par. 27 Jacoby p. 151 Paus. VII 2, 8. 9

---

1 *θαλάσσης* Π² *μεμιγμ.* Ω *ἠμαγμ.* Rei. 2 *κλῦθ' Ἀλαλά* Xyl. ex p. 483 d *κλῦθι ἄννα* lac. (2—6 litt.) *γώ* (*ἐγώ*, *κἀγώ*) Ω 3 *ᾇ θύεται* Haupt ex schol. ad Aesch. Pers. 49 *ἀμφύετε* O *ἀμφίεται* v 4 *ἐπαμ.* Ω del. Haupt defend. Stbch. 5 *εἶπεν* Ω *ἔπεσεν* C. F. Herrmann del. Bern. sed cf. 192 c 8 *τράγους* Φ 9 *ὅλαι* Ω *ὀπαδοὶ* Po. 9/10 *αὐτῶν πόλεις* Φβ² Laur. 80, 21 10 *ν. χιλ.* Bryan. ex Per. 12, 2 *νηχοτάλαντοι* Ω 12 *ἀναστέφ.* ss. m. 1 Laur. 80, 5 Ald.² *ἀναστρέφ.* O *ἀνατρέφ.* v 13 *νεώσοικοι* Mez. *νεῶν οἶκοι* Ω 19 *σπαρτιάτας* Wy. *στρατιώτας* Ω 21 *αἱ* Mez. *οἱ* Φ *ἡ* O 22 *σικ.*] *κύζικον*? Si. 23 *νείλεω* Hatz. cf. 603 b *νειλέου* Ω

νων Ἰωνίαν ἀνισταμένην ἐπεῖδεν ἡ Ἑλλάς. τῶν δ' ἄλλων
ἑκάστης ἂν πύθῃ τί τῇ πόλει γέγονεν ἐξ αὐτῆς ἀγαθόν,
ἡ μὲν ἐρεῖ Λέσβον, ἡ δὲ Σάμον, ἡ δὲ Κύπρον, ἡ δὲ Πόντον
Εὔξεινον, ἡ δὲ πεντακοσίας τριήρεις, ἡ δὲ μυρία τάλαντα,
προῖκα τῆς δόξης καὶ τῶν τροπαίων. ταῦθ' ἡ πόλις
ἑορτάζει καὶ ὑπὲρ τούτων θύει τοῖς θεοῖς, οὐκ ἐπὶ ταῖς
Αἰσχύλου νίκαις ἢ Σοφοκλέους· οὐδ' ὅτε Καρκίνος
Ἀερόπῃ (Nauck² p. 797) † συνῆν ἢ Ἕκτορι Ἀστυδάμας
(Nauck² p. 778), ἀλλ' ἕκτῃ μὲν ἱσταμένου Βοηδρομιῶνος
ἐσέτι νῦν τὴν ἐν Μαραθῶνι νίκην ἡ πόλις ἑορτάζει·
ἕκτῃ δ' ⟨ἐπὶ δέκα τοῦ αὐτοῦ⟩ μηνὸς οἰνοχοεῖται τῆς
Χαβρίου περὶ Νάξον ἐπινίκια ναυμαχίας· τῇ δὲ δωδεκάτῃ F
χαριστήρια ἔθυον ἐλευθερίας· ἐν ἐκείνῃ γὰρ οἱ ἀπὸ
Φυλῆς κατῆλθον· τρίτῃ δ' ἱσταμένου τὴν ἐν Πλαταιαῖς
μάχην ἐνίκων. τὴν δ' ἕκτην ἐπὶ δέκα τοῦ Μουνιχιῶνος
Ἀρτέμιδι καθιέρωσαν, ἐν ᾗ τοῖς Ἕλλησι περὶ Σαλαμῖνα
νικῶσιν ἐπέλαμψεν ἡ θεὸς πανσέληνος. | τὴν δὲ δωδε- 350
κάτην τοῦ Σκιρροφοριῶνος ἱερωτέραν ἐποίησεν ὁ Μαντι-
νειακὸς ἀγών, ἐν ᾧ τῶν ἄλλων συμμάχων ἐκβιασθέντων
καὶ τραπέντων μόνοι τὸ καθ' ἑαυτοὺς νικήσαντες ἔστησαν
τρόπαιον ἀπὸ τῶν νικώντων πολεμίων. ταῦτα τὴν πόλιν
ἦρεν εἰς δόξαν, ταῦτ' εἰς μέγεθος· ἐπὶ τούτοις Πίνδαρος
(fr. 76. 77 Schr. p. 414) 'ἔρεισμα τῆς Ἑλλάδος' προσ-
εῖπε τὰς Ἀθήνας, οὐχ ὅτι ταῖς Φρυνίχου τραγῳδίαις

3/4 Thuc. I 94 4 841 c 852 c Paus. I 29, 16 5 Demosth. Ol. III 24 9 sqq. v. Cam. 19 mor. 269 e 861 e aliter Ael. v. h. II 25 11 v. Phoc. 6 Diod. XV 35 13/14 740 f (symp. qu. IX 6, cuius non nisi initium exstat) Xen. Hell. II 4, 39 Lys. XIII 80 14/15 v. Arist. 19, 8 23 232 e

---

1 ἀνιστ. Ω συνιστ. Madv. 5 τῶν ante τροπ. om. ΣΦαε 8 συνῆν Ω corruptum; περιῆν Emp. εὐημέρει Wy. lac. ante συνῆν sign. Wil. 9 ἱσταμένου Φβ² Laur. 80, 22 m. 2 ἱσταμένη Ο 11 ⟨ἐπὶ δέκα τοῦ αὐτοῦ⟩ Xyl. cf. v. Phoc. 6 13 τῆς ἐλευθ. Φ 14 ⟨ὅτι⟩ τὴν ἐν πλ. Po. cf. v. Arist. 19, 8 15 μουνιχ. Εβ μουνυχ. Ο 22 ἦρεν Nab. ἤγειρεν Ω ἐπὶ Emp. ἐν Ω

καὶ Θέσπιδος ὤρθουν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ὅτι πρῶτον, ὥς φησιν αὐτός, ἐπ' Ἀρτεμισίῳ 'παῖδες Ἀθαναίων ἐβάλοντο φαεννὰν κρηπῖδ' ἐλευθερίας'' ἐπί τε Σαλαμῖνι
B *καὶ Μυκάλῃ καὶ Πλαταιαῖς ὥσπερ ἀδαμαντίνοι⟨ς κίοσι⟩ στηρίξαντες τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος παρέδοσαν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις.*

8. *Ἀλλὰ νὴ Δία παιδιὰ τὰ τῶν ποιητῶν· οἱ δὲ ῥήτορες ἔχουσί τι παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς στρατηγοὺς εἰκός, ὡς ⟨δῆλον⟩ ἐξ ὧν Αἰσχίνης* (Ctes. 146) *σκώπτων τὸν Δημοσθένην λέγειν φησίν, ὅτι γράψεται τῷ βήματι διαδικασίαν πρὸς τὸ στρατήγιον. ἆρ' οὖν ἄξιον προκρῖναι τὸν Ὑπερείδου Πλαταϊκὸν τῆς Ἀριστείδου † παραγγελίας νίκης; ἢ τὸν Λυσίου κατὰ τῶν τριάκοντα τῆς Θρασυβούλου καὶ Ἀρχί⟨ν⟩ου τυραννοκτονίας; ἢ τὸν Αἰσχίνου κατὰ Τιμάρχου ἑταιρήσεως τῆς Φωκίωνος εἰς Βυζάντιον*
C *βοηθείας, δι' ἧς ἐκώλυσε τοὺς τῶν συμμάχων υἱοὺς ἐνύβρισμά τε καὶ παροίνημα γενέσθαι Μακεδόνων; ἢ τοῖς Κόνωνος στεφάνοις, οὓς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθερώσας ἔλαβε, τὸν Δημοσθένους περὶ τοῦ στεφάνου παραβάλλωμεν, ἐν ᾧ τοῦτο λαμπρότατον καὶ λογιώτατον ὁ ῥήτωρ πεποίηκεν, ὀμόσας τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγό-*

---

2 552 b 867 c v. Them. 8 Arist. *ὑπ. τ. τέττ.* II 251 Di. 13 836 a b 15 188 b (8) v. Phoc. 14 17 Demosth. or. XVIII 208 XX 68 sqq.

---

1 *ὤρθουν* Rei. *ὤρθου* **O** *ὤρθρου* Σv *ὅτε πρ.* Σ 2 *ὥς φησιν* om. ΣΠ *αὐτοὶ* Π *ἀθαν.* Boeckh *ἀθην.* Ω 3 *φαεννὰν* Boeckh ex v. Them. 8 *φαεινὴν* Ω 4 *ἀδαμαντίνοι⟨ς κίοσι⟩* Schroeder *ἀδαμάντινοι* Ω 8 *παραβάλλεσθαι* Ha. *εἰκός, ὡς ⟨δῆλον⟩ ἐξ ὧν αἰσχ.* Po. *ἐξ ὧν εἰκὸς ὡς αἰσχ.* Ω *ἐξ ὧν εἰκότως αἰσχ.* Madv. *ὡς εἰκὸς ἐξ ὧν αἰσχ.* Emp. 10 *γράψεται* Po. *γράφεται* Ω 11 *τὸ στρατήγιον* Rei. ex Aesch. *τὴν στρατηγίαν* Ω 12/13 *παραγγελίας* Ω *πλαταιᾶσι* Cob. (*ἐν πλαταιαῖς* Xyl. *παραγγελθείσης* Kiessling *στρατηγίας καὶ* Sauppe) '*παραγγελίας* tenendum esse videtur; opponitur oratio Hyperidis edicto Aristidis (cf. v. Arist. 15, 6 *παρήγγελλον* 15, 2 *παράγγελμα* Mardonii), *νίκης* vero ad rem declarandam margini adscriptum est' Po. 14 *ἀρχί⟨ν⟩ου* Rei. *ἀρχίου* Ω 17 *καὶ* om. Σ 18 *κόνωνος* Madv. *κοινοῖς* Ω 19 *παραβάλλομεν* Φ *-βάλωμεν* ΣΠ

νων, οὐ τοὺς ἐν ταῖς σχολαῖς τὰ μειράκια προδιδάσκοντας· ἐφ' οἷς ⟨οὐ⟩ τοὺς Ἰσοκράτεις καὶ Ἀντιφῶντας καὶ Ἰσαίους, ἀλλὰ τούτους ἡ πόλις δημοσίαις ταφαῖς ἔθαψεν, ὑποδεξαμένη τὰ λείψανα τῶν σωμάτων, καὶ τούτους ἀπεθέωσε τοῖς ὅρκοις ὁ ῥήτωρ ὀμνύων οὓς οὐκ ἐμιμεῖτο. D Ἰσοκράτης δὲ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας ὥσπερ ἀλλοτρίαις ψυχαῖς φήσας ἐναγωνίσασθαι καὶ καθυμνήσας τὴν τόλμαν αὐτῶν καὶ τὴν ὑπεροψίαν τοῦ ζῆν αὐτός, ὥς φασιν, ἤδη γέρων γεγονὼς πρὸς τὸν πυθόμενον πῶς διάγει, 'οὕτως' εἶπεν 'ὡς ἄνθρωπος ὑπὲρ ἐνενήκοντα ἔτη γεγονὼς καὶ μέγιστον ἡγούμενος τῶν κακῶν τὸν θάνατον.' οὐ γὰρ ἀκονῶν ξίφος οὐδὲ λόγχην χαράττων οὐδὲ λαμπρύνων κράνος οὐδὲ στρατευόμενος οὐδ' ἐρέσσων, ἀλλ' ἀντίθετα καὶ πάρισα καὶ ὁμοιόπτωτα κολλῶν καὶ συντιθείς, μονονοὺ κολαπτῆρσι καὶ ξυστῆρσι τὰς περιόδους ἀπολεαίνων καὶ ῥυθμίζων ἐγήρασε. πῶς E οὖν οὐκ ἔμελλεν ἄνθρωπος ψόφον ὅπλων φοβεῖσθαι καὶ σύρρηγμα φάλαγγος ὁ φοβούμενος φωνῆεν φωνήεντι συγκροῦσαι καὶ συλλαβῇ τὸ ἰσόκωλον ἐνδεὲς ἐξενεγκεῖν; Μιλτιάδης μὲν γὰρ ἄρας ἐς Μαραθῶνα τῇ ὑστεραίᾳ τὴν μάχην συνάψας ἧκεν εἰς ἄστυ μετὰ τῆς στρατιᾶς νενικηκώς, καὶ Περικλῆς ἐννέα μησὶ Σαμίους καταστρεψάμενος ἐφρόνει τοῦ Ἀγαμέμνονος μεῖζον ἔτει δεκάτῳ τὴν Τροίαν ἑλόντος· Ἰσοκράτης δὲ μικροῦ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἀνήλωσεν, ἵνα γράψῃ τὸν πανηγυρικὸν λόγον, οὐ στρατευσάμενος ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις οὐδὲ πρεσβεύσας οὐδὲ πόλιν κτίσας οὐδὲ ναύαρχος ἐκπεμφθείς, καίτοι μυρί- F ους τοῦ τότε χρόνου πολέμους ἐνέγκαντος· ἀλλ' ἐν ᾧ

6 Isocr. Paneg. 86 cf. 76 de pace 12 **12—20** 534 f 1047 b Dion. Hal. de vi Demosth. 4 Diod. XII 53 Quintil. Inst. or. X 1, 79 **22** sec. Ionem cf. v. Pericl. 28, 7 **24** 837 f Quintil. Inst. or. X 4, 4

1 οὐ τοὺς Steph. ἢ τοὺς Ω προδιδάξαντας Ha. **2** ⟨οὐ⟩ Steph. **3** ἰσαίους κ. ἀντιφ. Φ **5** τοῖς ὅρκοις Mez. τοὺς ὅρκους Ω **18** φαλάγγων Abresch **20** ἄρας Emp. αὐτὸς Ω

Τιμόθεος Εὔβοιαν ἠλευθέρου καὶ Χαβρίας περὶ Νάξον ἐναυμάχει καὶ περὶ Λέχαιον Ἰφικράτης κατέκοπτε τὴν Λακεδαιμονίων μόραν, καὶ πᾶσαν ἐλευθερώσας πόλιν ὁ
351 *δῆμος* | *ἰσόψηφον αὐτοῖς τὴν Ἑλλάδα κατέστησεν, οἴκοι καθῆστο βιβλίον ἀναπλάττων τοῖς ὀνόμασιν, ὅσῳ χρόνῳ τὰ προπύλαια Περικλῆς ἀνέστησε καὶ τοὺς ἑκατομπέδους. καίτοι καὶ τοῦτον ὡς βραδέως ἀνύοντα τοῖς ἔργοις ἐπισκώπτων Κρατῖνος* (fr. 300 K.) *οὕτω πως λέγει περὶ τοῦ διὰ μέσου τείχους, 'λόγοισι γὰρ αὐτὸ προάγει Περικλέης, ἔργοισι δ' οὐδὲ κινεῖ.' σκόπει δὲ σοφιστικὴν μικροφροσύνην, τὸ ἔνατον μέρος τοῦ βίου εἰς ἕνα λόγον καταναλίσκουσαν. ἀλλὰ νὴ Δία τοὺς Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος λόγους ἄξιόν ἐστι τοῖς ⟨τοῦ⟩ στρατη⟨γοῦ ἔρ⟩γοις παραβάλλειν; τὸν κατὰ Κόνωνος αἰκίας* (or. LIV) *τοῖς περὶ*
B *Πύλον τροπαίοις ἐκείνου; ⟨τὸν⟩ πρὸς Ἀρεθούσιον* (or. LIII) *περὶ ἀνδραπόδων τοῖς ἐξανδραποδισθεῖσιν ὑπ' ἐκείνου Σπαρτιάταις; ἢ ⟨οὐχ,⟩ ὅτε τοὺς ἐπιτροπικοὺς ἔγραψε, ταύτην ⟨τὴν ἡλικίαν⟩ Ἀλκιβιάδης ἔχων Μαντινεῖς καὶ Ἠλείους ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα συνέστησε; καὶ μὴν οἵ γε δημόσιοι λόγοι τοῦτ' ἔχουσι θαυμαστόν, ὅτι τοῖς Φιλιππικοῖς ἐπὶ πράξεις προτρέπεται καὶ τὴν Λεπτίνου πρᾶξιν ἐπαινεῖ ****

---

4 Diod. XV 38

---

3 *μόραν* Mez. *μοῖραν* **Ω** 4 *αὐταῖς*? Si. 9 *διὰ μέσου* Wy. *διὰ μέσον* **Ω** *αὐτὸ* Rei. *αὐτὸν* **O** *αὐτῶν* **Φ** 12 *νὴ δία* Madv. *δὴ μετὰ* **Ω** *μὰ τὸν δία* Wy. 13 *⟨τοῦ⟩ στρατη⟨γοῦ ἔρ⟩γοις* Wy. *στρατηγοῖς* **Ω** 14 *αἰκίας* Xyl. ex Dem. or. LIV *ἀνοίας* **Ω** 15 *ἐκείνου* Leonic. (Ald.[2]) *ἔχειν* **Ω** *⟨τὸν⟩* Papabas. *ἀρεθούσιον* Cob. *ἀμαθούσιον* **Ω** 17 *⟨οὐχ⟩* Na. *ὅτε* (post *ὅτι* add.) Bern. *ἐπιτροπικοὺς* Bern. *ἐποίκους* **Ω** 17/18 *ἢ ὅτι τ. ἐπιτροπικοὺς ἔγραψε ⟨πάνυ νέος ὤν, θαυμάσωμεν; τὴν ἡλικίαν⟩ ταύτην ἀλκ.* Po. 18 *⟨τὴν ἡλικίαν⟩* Bern. 19/20 *οἵ γε δημ.* Herw. *οἵ τε δημ.* **Ω** 20 *τοῖς ⟨μὲν⟩* Herw. 21 *καὶ τὴν* **Ω** *κατὰ ⟨δὲ⟩ τὴν* Herw. *κἂν τῇ κατὰ* Po. 22 *πρᾶξιν* **Ω** *⟨δίκην ἀ⟩πραξίαν* Herw. *'λείπει τὸ τέλος.'* Mez.

23.

ΠΕΡΙ ΙΣΙΔΟΣ ΚΑΙ ΟΣΙΡΙΔΟΣ

(Plan. 32)

*Πάντα μέν, ὦ Κλέα, δεῖ τἀγαθὰ τοὺς νοῦν ἔχοντας
αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν θεῶν, μάλιστα δὲ τῆς περὶ αὐτῶν
ἐπιστήμης ὅσον ἐφικτόν ἐστιν ἀνθρώποις μετιόντες
εὐχόμεθα τυγχάνειν παρ' αὐτῶν ἐκείνων· ὡς οὐθὲν
ἀνθρώπῳ λαβεῖν μεῖζον, οὐ χαρίσασθαι θεῷ σεμνό-* D
*τερον ἀληθείας. τἆλλα μὲν γὰρ ἀνθρώποις ὁ θεὸς ὧν
δέονται δίδωσιν, ⟨νοῦ δὲ καὶ φρονήσεως μεταδίδωσιν,⟩
οἰκεῖα κεκτημένος ταῦτα καὶ χρώμενος. οὐ γὰρ ἀργύρῳ
καὶ χρυσῷ μακάριον τὸ θεῖον οὐδὲ βρονταῖς καὶ κεραυνοῖς
ἰσχυρόν, ἀλλ' ἐπιστήμῃ καὶ φρονήσει, καὶ τοῦτο κάλ-
λιστα πάντων Ὅμηρος ὧν εἴρηκε περὶ θεῶν ἀναφθεγξά-
μενος* (*N* 354)

Libellum pessime traditum, sed virorum doctorum studiis satis bene perpolitum commentario instruxit G. Parthey, Berolini 1850. Cf. P. Frisch, De compositione libri Plutarchei qui inscribitur *Περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος*, Diss. Gottingae 1907, cui obloquitur Corssen, BPhW 1908, 1105 sqq.; Wellmann, Herm. 31, 221 sqq. De textu emendando praeter vetustiores bene meriti sunt imprimis Holw. = Holwerda, Disputatio de dispositione verb. etc., Diss. Traiecti ad Rh. 1878: Strijd, Animadv. criticae in Plut. libros duos etc., Diss. Tr. ad Rh. 1912; Michael, *Ἀθηνᾶ* 25 (1913). Cat. Lampr. 118: *Περὶ τοῦ κατ' Ἶσιν λόγου καὶ Σάραπιν.*

Codd.: vαAEβ, hic illic citati ε alii

---

1 de Clea cf. 242 e 1 sqq. cf. 780 e sqq. 355 c 5 cf. 378 c 6 *τἆλ.*—10 *φρον.* cit. Eustratius in Arist. Eth. Nic. VI 8 (p. 331, 32 Heylbut) 8 sqq. cf. Themist. or. 33, p. 365 b—d

---

Tit.: *περὶ ἴσιδος καὶ σαράπιδος ἱερὸς λόγος* v 1 *π.*] *ταῦτα* v 4 *εὐχώμ.* Halm 5 *οὐ*] *οὐδὲ* Holw. 7 sumpta ex Eustratio 8 *οὐ*—10 *φρον.* ante 6 *τἆλ.* pos. Eustratius

'ἦ μὰν ἀμφοτέροισιν ὁμὸν γένος ἠδ' ἴα πάτρη,
ἀλλὰ Ζεὺς πρότερος γεγόνει καὶ πλείονα ᾔδει'

σεμνοτέραν ἀπέφηνε τὴν τοῦ Διὸς ἡγεμονίαν ἐπιστήμῃ
E καὶ σοφίᾳ πρεσβυτέραν οὖσαν. οἶμαι δὲ καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἣν ὁ θεὸς εἴληχεν, εὔδαιμον εἶναι τὸ τῇ γνώσει μὴ προαπολείπειν τὰ γινόμενα· τοῦ δὲ γινώσκειν τὰ ὄντα καὶ φρονεῖν ἀφαιρεθέντος οὐ βίον ἀλλὰ χρόνον εἶναι τὴν ἀθανασίαν. (2.) διὸ θειότητος ὄρεξίς ἐστιν ἡ τῆς ἀληθείας μάλιστα δὲ τῆς περὶ θεῶν ἔφεσις, ὥσπερ ἀνάληψιν ἱερῶν τὴν μάθησιν ἔχουσα καὶ τὴν ζήτησιν, ἁγνείας τε πάσης καὶ νεωκορίας ἔργον ὁσιώτερον, οὐχ ἥκιστα δὲ τῇ θεῷ ταύτῃ κεχαρισμένον, ἣν σὺ θεραπεύεις ἐξαιρέτως σοφὴν καὶ φιλόσοφον οὖσαν, ὡς τοὔνομά γε φράζειν ἔοικε παντὸς μᾶλλον αὐτῇ τὸ εἰδέναι καὶ τὴν ἐπιστήμην
F προσήκουσαν. Ἑλληνικὸν γὰρ ἡ Ἶσίς ἐστι καὶ ὁ Τυφὼν πολέμιος ⟨ὢν⟩ τῇ θεῷ καὶ δι' ἄγνοιαν καὶ ἀπάτην τετυφωμένος καὶ διασπῶν καὶ ἀφανίζων τὸν ἱερὸν λόγον, ὃν ἡ θεὸς συνάγει καὶ συντίθησι καὶ παραδίδωσι τοῖς τελουμένοις ⟨διὰ⟩ θειώσεως σώφρονι μὲν ἐνδελεχῶς διαίτῃ καὶ βρωμάτων πολλῶν καὶ ἀφροδισίων ἀποχαῖς κολουούσης
352 τὸ ἀκόλαστον | καὶ φιλήδονον, ἀθρύπτους δὲ καὶ στερρὰς ἐν ἱεροῖς λατρείας ἐθιζούσης ὑπομένειν, ὧν τέλος ἐστὶν ἡ τοῦ πρώτου καὶ κυρίου καὶ νοητοῦ γνῶσις[, ὃν ἡ θεὸς παρακαλεῖ ζητεῖν παρ' αὐτῇ καὶ μετ' αὐτῆς ὄντα καὶ συνόντα]. τοῦ δ' ἱεροῦ τοὔνομα καὶ σαφῶς ἐπαγγέλλεται

1 sqq. cf. 32 a, de v. e. p. Homeri cp. 114 4/6 cf. 781 a 10/11 cf. 355 d 13/15 cf. 375 c

3/4 ἐπιστήμης καὶ σοφίας Ω corr. Markl. 6 προαπολιπεῖν Ω corr. Bern. τὰ γινωσκόμενα Wy. τῶν γινομένων Re. Tradita bene se habent: 'in cognitione non prius deficere quam res mortales' constructa ut 444 c 1080a 13 ὡς] ἧς Re. γε Re. τε Ω 15 πρ.] προσεικάζον Pat. 16 add. Re., sed post θεῷ (hiatus!) 19 add. Re. 20 ἀποχῇ v κωλυούσαις (ης) Marc. 248 -σαις O corr. Anonymus 23 ὃν—25 συν. ut explicationem vv. 17—23 (ὃν ἡ θεὸς vv. 17 et 23), fort. antiquissimam (cf. Praef. vol. III p. XXV), secl. Si. 24 ζ. παρακ: αAEβ[1]

καὶ γνῶσιν καὶ εἴδησιν τοῦ ὄντος· ὀνομάζεται γὰρ Ἰσεῖον ὡς εἰσομένων τὸ ὄν, ἂν μετὰ λόγου καὶ ὁσίως εἰς τὰ ἱερὰ τῆς θεοῦ παρέλθωμεν.

3. *Ἔτι πολλοὶ μὲν Ἑρμοῦ, πολλοὶ δὲ Προμηθέως ἱστορήκασιν αὐτὴν θυγατέρα, [ὧν] τὸν μὲν ἕτερον σοφίας καὶ προνοίας, Ἑρμῆν δὲ γραμματικῆς καὶ μουσικῆς εὑρετὴν νομίζοντες. διὸ καὶ τῶν ⟨ἐν⟩ Ἑρμοῦ πόλει Μουσῶν τὴν προτέραν Ἶσιν ἅμα καὶ Δικαιοσύνην καλοῦσι,* B
σοφὴν οὖσαν, ὥσπερ εἴρηται (351e), *καὶ δεικνύουσαν τὰ θεῖα τοῖς ἀληθῶς καὶ δικαίως ἱεραφόροις καὶ ἱεροστόλοις προσαγορευομένοις· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ τὸν ἱερὸν λόγον περὶ θεῶν πάσης καθαρεύοντα δεισιδαιμονίας καὶ περιεργίας ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες ὥσπερ ἐν κίστῃ καὶ περιστέλλοντες, τὰ μὲν μέλανα καὶ σκιώδη τὰ δὲ φανερὰ καὶ λαμπρὰ τῆς περὶ θεῶν ὑποδηλοῦντες οἰήσεως, οἷα καὶ περὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν ἱερὰν ἀποφαίνεται. διὸ καὶ τὸ κοσμεῖσθαι τούτοις τοὺς ἀποθανόντας Ἰσιακοὺς σύμβολόν ἐστι τοῦτον τὸν λόγον εἶναι μετ' αὐτῶν, καὶ τοῦτον ἔχοντας ἄλλο δὲ μηδὲν ἐκεῖ βαδίζειν. οὔτε γὰρ φιλοσόφους* C
πωγωνοτροφίαι, ὦ Κλέα, καὶ τριβωνοφορίαι ποιοῦσιν οὔτ' Ἰσιακοὺς αἱ λινοστολίαι καὶ ξυρήσεις· ἀλλ' Ἰσιακός ἐστιν ὡς ἀληθῶς ὁ τὰ δεικνύμενα καὶ δρώμενα περὶ τοὺς θεοὺς τούτους, ὅταν νόμῳ παραλάβῃ, λόγῳ ζητῶν καὶ

---

4 Ἑ. cf. 355f Πρ. cf. 365f; Clem. Al. Str. I 106, 1. Mercurius et Prometheus hic nomina dei Thoth sunt, cf. Rusch, P.-W. s. v. 8 Δ. cf. Rusch l. c. Roeder s. v. Isis P.-W. 2118 sqq. 14 cf. 382c 20 π. τρ. cf. 52c 81c 21 Hdt. II 36. 37 22 δ. καὶ δ. cf. 81d

---

1 καὶ[1]] τὴν Markl. ἰσ. ss. α[2] ἴσειον AEβ εἴσιον να[1] 2 ὡς] καὶ v εἰσόμενον Ω corr. Baxt. ὄν] ὂν, ὧν (sed pro certo legi non potest) β[2] in ras. 4 Ἔ.] ἕτεροι v 5 del. Mez. τὸν Basil. τὸ Ω 7 add. Baxt. 8 πρότερον v 9 σ. οὖ. Baxt. (cf. p. 2, 13) σοφίαν Ω 15 ὑπ. s Bentl. ὑποδηλοῦντα O ὑ. οἰ.] ὑποδηλοῦντα (sc. λόγον v. 11) νοήσεως Wy., cui οἴησις 'falsa scientiae opinio' est; at cf. 49a 17 τούτ.] ταύτῃ Si. 18 τοῦτ.[1]] τούτου v 19 ἐκεῖσε Leon., at cf. p. 25, 21 21 αἱ] αὑ Markl. ξύρησις Ω corr. Re. 23 παραβάλῃ Ω corr. Ald.[2]

φιλοσοφῶν περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀληθείας. (4.) ἐπεὶ τούς γε πολλοὺς καὶ τὸ κοινότατον τοῦτο καὶ σμικρότατον λέληθεν, ἐφ' ὅτῳ τὰς τρίχας οἱ ἱερεῖς ἀποτίθενται καὶ λινᾶς ἐσθῆτας φοροῦσιν· οἱ μὲν οὐδ' ὅλως φροντίζουσιν εἰδέναι περὶ τούτων, οἱ δὲ τῶν μὲν ἐρίων ὥσπερ τῶν κρεῶν σεβομένους τὸ πρόβατον ἀπέχεσθαι λέγουσι, D ξύρεσθαι δὲ τὰς κεφαλὰς διὰ τὸ πένθος, φορεῖν δὲ τὰ λινᾶ διὰ τὴν χρόαν, ἣν τὸ λίνον ἀνθοῦν ἀνίησι τῇ περιεχούσῃ τὸν κόσμον αἰθερίῳ χαροπότητι προσεοικυῖαν. ἡ δ' ἀληθὴς αἰτία μία πάντων ἐστί· 'καθαροῦ γάρ' ᾗ φησιν ὁ Πλάτων (Phaedo 67 b) 'οὐ θεμιτὸν ἅπτεσθαι μὴ καθαρῷ·' περίσσωμα δὲ τροφῆς καὶ σκύβαλον οὐδὲν ἁγνὸν οὐδὲ καθαρόν ἐστιν· ἐκ δὲ περιττωμάτων ἔρια καὶ λάχναι καὶ τρίχες καὶ ὄνυχες ἀναφύονται καὶ βλαστάνουσι. γελοῖον οὖν ἦν τὰς μὲν αὑτῶν τρίχας ἐν ταῖς ἁγνείαις ἀποτίθεσθαι ξυρωμένους καὶ λειαινομένους πᾶν ὁμαλῶς τὸ σῶμα, τὰς δὲ τῶν E θρεμμάτων ἀμπέχεσθαι καὶ φορεῖν· καὶ γὰρ τὸν Ἡσίοδον οἴεσθαι δεῖ λέγοντα (OD 742)

'μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ
αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἴθωνι σιδήρῳ'

διδάσκειν ὅτι δεῖ καθαροὺς τῶν τοιούτων γενομένους ἑορτάζειν, οὐκ ἐν αὐταῖς ταῖς ἱερουργίαις χρῆσθαι καθάρσει καὶ ἀφαιρέσει τῶν περιττωμάτων. τὸ δὲ λίνον φύεται μὲν ἐξ ἀθανάτου τῆς γῆς καὶ καρπὸν ἐδώδιμον ἀναδίδωσι, λιτὴν δὲ παρέχει καὶ καθαρὰν ἐσθῆτα καὶ τῷ σκέποντι μὴ βαρύνουσαν, εὐάρμοστον δὲ πρὸς πᾶσαν ὥραν, ἥκιστα δὲ φθειροποιόν, ὡς λέγουσι· περὶ ὧν ἕτερος F λόγος. (5.) οἱ δ' ἱερεῖς οὕτω δυσχεραίνουσι τὴν τῶν περιττωμάτων φύσιν, ὥστε μὴ μόνον παραιτεῖσθαι τῶν

6 cf. Hdt. II 81 10 cf. 108d 12 cf. Apul. Apol. c. 56 17 sqq. e Comm. in Hes., cf. Procl. ad loc. 23 sqq. cf. 286e

4 γὰρ post μὲν add. Mez. (cf. p. 12, 8) 13 δὲ v β om. O 16 ὁμ. π. v 18 δ.] χρὴ v 24 ἐδ.] ἀνώδυνον Pat., at cf. Thuc. IV 26, 8

ὀσπρίων τὰ πολλὰ καὶ τῶν κρεῶν τὰ μήλεια καὶ ὕεια πολλὴν ποιοῦντα περίττωσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἅλας τῶν σιτίων ἐν ταῖς ἁγνείαις ἀφαιρεῖν, ἄλλας τε πλείονας αἰτίας ἔχοντας καὶ ⟨τὸ⟩ ποτικωτέρους καὶ βρωτικωτέρους ποιεῖν ἐπιθήγοντας τὴν ὄρεξιν. τὸ γάρ, ὡς Ἀρισταγόρας (FHG II 99) *ἔλεγε, διὰ τὸ πηγνυμένοις πολλὰ τῶν μικρῶν ζῴων ἐναποθνήσκειν ἁλισκόμενα μὴ καθαροὺς λογίζεσθαι τοὺς ἅλας εὐηθές ἐστι. | λέγονται δὲ καὶ τὸν Ἆπιν ἐκ φρέατος* 353
ἰδίου ποτίζειν, τοῦ δὲ Νείλου παντάπασιν ἀπείργειν, οὐ μιαρὸν ἡγούμενοι τὸ ὕδωρ διὰ τὸν κροκόδειλον, ὡς ἔνιοι νομίζουσιν (οὐδὲν γὰρ οὕτως τίμιον Αἰγυπτίοις ὡς ὁ Νεῖλος)· ἀλλὰ πιαίνειν δοκεῖ καὶ μάλιστα πολυσαρκίαν ποιεῖν τὸ Νειλῷον ὕδωρ πινόμενον· οὐ βούλονται δὲ τὸν Ἆπιν οὕτως ἔχειν οὐδ' ἑαυτούς, ἀλλ' εὐσταλῆ καὶ κοῦφα ταῖς ψυχαῖς περικεῖσθαι τὰ σώματα καὶ μὴ πιέζειν μηδὲ καταθλίβειν ἰσχύοντι τῷ θνητῷ καὶ βαρύνοντι τὸ θεῖον.

6. *Οἶνον δ' οἱ μὲν ἐν Ἡλίου πόλει θεραπεύοντες τὸν θεὸν οὐκ εἰσφέρουσι τὸ παράπαν εἰς τὸ ἱερόν, ὡς οὐ προσῆκον ὑπηρέτας πίνειν τοῦ κυρίου καὶ βασιλέως ἐφο-* B
ρῶντος· οἱ δ' ἄλλοι χρῶνται μὲν ὀλίγῳ δέ. πολλὰς δ' ἀοίνους ἁγνείας ἔχουσιν, ἐν αἷς φιλοσοφοῦντες καὶ μανθάνοντες καὶ διδάσκοντες τὰ θεῖα διατελοῦσιν. οἱ δὲ βασιλεῖς καὶ μετρητὸν ἔπινον ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων, ὡς Ἑκαταῖος (Vors. 60 B 11) *ἱστόρηκεν, ἱερεῖς ὄντες· ἤρξαντο δὲ πίνειν ἀπὸ Ψαμμητίχου, πρότερον δ' οὐκ ἔπινον οἶνον οὐδ' ἔσπενδον ὡς φίλιον θεοῖς ἀλλ' ὡς αἷμα τῶν πολεμησάν-*

---

3 cf. 363 e 685 a 729 a **8** Ael. N. A. XI 10 **10** κρ. cf. P.-W. Seth 1898, 1900 **15** sqq. cf. Synes. de prov. 90 d PGr. **23** cf. Diod. I 70, 11

---

4 add. Wy. **10** *μικρὸν* v *ἡγουμένους* **Ω** corr. Markl. **11** *τιμὴ* **Ω** corr. Re. **13** *ποιεῖ* **Ω** corr. β[2] **20** *ὑπ.* Strijd, Mich. cf. 407 d 417 a *ἡμέρας* **Ω** **25** *ἤρξ.* A[2]Eβ *ἤρξατο* **O** **26** *ψαμμητικοῦ* **Ω** corr. Ald.

των ποτὲ τοῖς θεοῖς, ἐξ ὧν οἴονται πεσόντων καὶ τῇ γῇ συμμιγέντων ἀμπέλους γενέσθαι· διὸ καὶ τὸ μεθύειν
C ἔκφρονας ποιεῖν καὶ παραπλῆγας, ἅτε δὴ τῶν προγόνων τοῦ αἵματος ἐμπιπλαμένους. ταῦτα μὲν οὖν Εὔδοξος ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς περιόδου (fr. 17 Br.) λέγεσθαί φησιν οὕτως ὑπὸ τῶν ἱερέων.

7. Ἰχθύων δὲ θαλαττίων πάντες μὲν οὐ πάντων ἀλλ' ἐνίων ἀπέχονται, καθάπερ Ὀξυρυγχῖται τῶν ἀπ' ἀγκίστρου· σεβόμενοι γὰρ τὸν ὀξύρυγχον ἰχθὺν δεδίασι μή ποτε τὸ ἄγκιστρον οὐ καθαρόν ἐστιν ὀξυρύγχου περιπεσόντος αὐτῷ· Συηνῖται δὲ φάγρου· δοκεῖ γὰρ ἐπιόντι τῷ Νείλῳ συνεπιφαίνεσθαι καὶ τὴν αὔξησιν ἀσμένοις φράζειν αὐτάγγελος ὁρώμενος. οἱ δ' ἱερεῖς ἀπέχονται
D πάντων· πρώτου δὲ μηνὸς ἐνάτῃ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ἑκάστου πρὸ τῆς αὐλείου θύρας ὀπτὸν ἰχθὺν κατεσθίοντος οἱ ἱερεῖς οὐ γεύονται μὲν κατακαίουσι δὲ πρὸ τῶν θυρῶν τοὺς ἰχθῦς δύο λόγους ἔχοντες, ὧν τὸν μὲν ἱερὸν καὶ περιττὸν αὖθις (363 d sqq.) ἀναλήψομαι συνᾴδοντα τοῖς περὶ Ὀσίριδος καὶ Τυφῶνος ὁσίως φιλοσοφουμένοις, ὁ δ' ἐμφανὴς καὶ πρόχειρος οὐκ ἀναγκαῖον οὐδ' ἀπερίεργον ὄψον ἀποφαίνων τὸν ἰχθὺν Ὁμήρῳ μαρτυρεῖ μήτε Φαίακας τοὺς ἁβροβίους μήτε τοὺς Ἰθακησίους ἀνθρώπους νησιώτας ἰχθύσι χρωμένους ποιοῦντι μήτε τοὺς Ὀδυσσέως ἑταίρους ἐν πλῷ τοσούτῳ καὶ ἐν θαλάττῃ πρὶν εἰς ἐσχάτην
E ἐλθεῖν ἀπορίαν (μ 329 sqq.). ὅλως δὲ καὶ τὴν θάλατταν

---

8 sqq. cf. Strab. XVII 40 Ael. N. A. X 46 Clem. Al. Protr. II 39, 5 9. 11 cf. 358 b 380 b 11 sqq. cf. Ael. N. A. X 19 13 cf. 363 f 16 cf. 729 a 21 cf. 730 c d

---

2 ἀμπ. α² mg. ἀνθρώπους O 3 ποιεῖ Ω corr. Markl. προγ. def. Rusch, Kees; aut homines cum dis pugnaverunt aut ii di, qui regum maiores sunt. Πηλαγόνων (Callim. Hymn. in Iov. 3) Squire 7/8 πάντων ⟨δ'⟩ Po. ⟨ἔνιοι⟩ ἐν. Markl., at cf. v. 13 οἱ δ' 14 πρ.] latere nomen mensis putat Markl. 20 οὐδὲ περίεργον Ω corr. Bentl. (cf. 730 c d) 21 ἀποφαίνειν Ω corr. Baxt. 22 ἀκροβ. v νησ.] ὧν ἀσώτους v 24 πρ.] πλὴν v

ἔκφυλον ἡγοῦνται καὶ παρωρισμένην οὐδὲ μέρος οὐδὲ στοιχεῖον ἀλλ' οἷον περίττωμα διεφθορὸς καὶ νοσῶδες.

8. *Οὐδὲν γὰρ ἄλογον οὐδὲ μυθῶδες οὐδ' ὑπὸ δεισιδαιμονίας, ὥσπερ ἔνιοι νομίζουσιν, ἐγκατεστοιχειοῦτο ⟨ταῖς⟩ ἱερουργίαις, ἀλλὰ τὰ μὲν ἠθικὰς ἔχοντα καὶ χρειώδεις αἰτίας, τὰ δ' οὐκ ἄμοιρα κομψότητος ἱστορικῆς ἢ φυσικῆς ἐστιν, οἷον τὸ περὶ κρομμύου. τὸ γὰρ ἐμπεσεῖν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἀπολέσθαι τὸν τῆς Ἴσιδος τρόφιμον Δίκτυν ***ου κρομμύων ἐπιδρασσόμενον ἐσχάτως ἀπίθανον· οἱ δ' ἱερεῖς ἀφοσιοῦνται καὶ δυσχεραίνουσι καὶ τὸ κρόμμυον παραφυλάττοντες, ὅτι τῆς σελήνης φθινούσης μόνον* F *εὐτροφεῖν τοῦτο καὶ τεθηλέναι πέφυκεν. ἔστι δὲ πρόσφορον οὔθ' ἁγνεύουσιν οὔθ' ἑορτάζουσι, τοῖς μὲν ὅτι διψῆν τοῖς δ' ὅτι δακρύειν ποιεῖ τοὺς προσφερομένους. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ὗν ἀνίερον ζῷον ἡγοῦνται· ὡς μάλιστα γὰρ ὀχεύεσθαι δοκεῖ τῆς σελήνης φθινούσης, καὶ τῶν τὸ γάλα πινόντων ἐξανθεῖ τὰ σώματα λέπραν καὶ ψωρικὰς τραχύτητας. | τὸν δὲ λόγον, ὃν θύοντες ἅπαξ ὗν ἐν παν-* 354 *σελήνῳ καὶ [κατ]εσθίοντες ἐπιλέγουσιν, ὡς ὁ Τυφὼν ὗν διώκων πρὸς τὴν πανσέληνον εὗρε τὴν ξυλίνην σορόν, ἐν ᾗ τὸ σῶμα τοῦ Ὀσίριδος ἔκειτο, καὶ διέρριψεν, οὐ πάντες ἀποδέχονται, παράκουσμα τῶν ⟨νεωτέρων⟩ ὥσπερ ἄλλα πολλὰ νομίζοντες.*

Ἀλλὰ τρυφήν γε καὶ πολυτέλειαν καὶ ἡδυπάθειαν οὕτω

---

4 sqq. cf. 729 a **10** cf. Comm. in Hes. IV ap. Gell. XX 8 (VII 98 Bern.) **16** cf. Hdt. II 47 Comm. in Hes. (Procl. ad OD 767) **17** sqq. cf. Ael. N. A. X 16; 670 f sqq. **20** cf. 358 a **25** sqq. cf. Diod. I 45, 1 sqq. Alexis ap. Athen. X 418 a

---

1 *ἔκφ.* Wy. cf. 364 a *μὴ σύμφ.* 669 d 729 a; *ἐκ πυρὸς Ω* def. Ha. cf. cp. 33 in. **2** *οἷον* Bases *ἀλλοῖον Ω* **4** *θυμῶδ.* v **5** add. Wy. **8** *ἔστιν* om. E, fort. recte **10** *οὐ Ω* ⟨*καυλ*⟩*οῦ*? Po. ⟨*φύλλ*⟩*ου*? Schw. **11** *καὶ*[2] del. Squire, redit ad p. 6, 13/14 **19** *ἅπαξ* ⟨*τοῦ ἔτους*⟩ Squire ex Aeliano **20** *καὶ* om. AEβ del. Bentl. **23** *παρακουσμάτων Ω* corr. et add. Markl. *παρακουσμάτιον* Xyl.

προβάλλεσθαι τοὺς παλαιοὺς λέγουσιν, ὥστε καὶ στήλην ἔστησαν ἐν Θήβαις ἐν τῷ ἱερῷ [κεῖσθαι] κατάρας ἐγγεγραμμένας ἔχουσαν κατὰ Μείνιος τοῦ βασιλέως, ὃς πρῶτος Αἰγυπτίους τῆς ἀπλούτου καὶ ἀχρημάτου καὶ λιτῆς ἀπήλλαξε B διαίτης. λέγεται δὲ καὶ Τέχνακτις ὁ Βοκχόρεως πατὴρ στρατεύων ἐπ' Ἄραβας τῆς ἀποσκευῆς βραδυνούσης ἡδέως τῷ προστυχόντι σιτίῳ χρησάμενος εἶτα κοιμηθεὶς βαθὺν ὕπνον ἐπὶ στιβάδος ἀσπάσασθαι τὴν εὐτέλειαν, ἐκ δὲ τούτου καταράσασθαι τῷ Μείνι καὶ τῶν ἱερέων ἐπαινεσάντων στηλιτεῦσαι τὴν κατάραν.

9. Οἱ δὲ βασιλεῖς ἀπεδείκνυντο μὲν ἐκ τῶν ἱερέων ἢ τῶν μαχίμων, τοῦ μὲν δι' ἀνδρείαν τοῦ δὲ διὰ σοφίαν γένους ἀξίωμα καὶ τιμὴν ἔχοντος. ὁ δ' ἐκ μαχίμων ἀποδεδειγμένος εὐθὺς ἐγίνετο τῶν ἱερέων καὶ μετεῖχε τῆς φιλοσοφίας ἐπικεκρυμμένης τὰ πολλὰ μύθοις καὶ λόγοις C ἀμυδρὰς ἐμφάσεις τῆς ἀληθείας καὶ διαφάσεις ἔχουσιν, ὥσπερ ἀμέλει καὶ παραδηλοῦσιν αὐτοὶ πρὸ τῶν ἱερῶν τὰς σφίγγας ἐπιεικῶς ἱστάντες, ὡς αἰνιγματώδη σοφίαν τῆς θεολογίας αὐτῶν ἐχούσης. τὸ δ' ἐν Σάι τῆς Ἀθηνᾶς, [ὃ] ἣν καὶ Ἶσιν νομίζουσιν, ἕδος ἐπιγραφὴν εἶχε τοιαύτην 'ἐγώ εἰμι πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ ὂν καὶ ἐσόμενον καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδείς πω θνητὸς ἀπεκάλυψεν.' ἔτι δὲ τῶν πολλῶν νομιζόντων ἴδιον παρ' Αἰγυπτίοις ὄνομα τοῦ Διὸς εἶναι τὸν Ἀμοῦν (ὃ παράγοντες ἡμεῖς Ἄμμωνα λέγομεν)

---

3 *M.* cf. P.-W. Menes 846 **11—23** Stob. IV p. 162, 15 sqq. **16** *ἐμφ. κ. δ.* cf. 417 b **17** cf. Clem. Al. Str. V 31, 5 **19** *Ἀ.* cf. Erman, Äg. Rel.[2] pp. 196, 16, 192 **20** sqq. cf. Procl. in Plat. Tim. 21 e (p. 98, 17 Diehl) **22** sqq. Hdt. II 42

---

2 *ἔστασαν* v corr. Si. (*ἔθεσαν* iam Strijd) *ἔφασαν* *O* del. Strijd **9** *μεινίῳ* *Ω* corr. Baxt. **14** *ἀποδεικνύμενος* Stob. **15** *ἐπικρυπτομένης* Stob. **16** *κ. δ.* om. Stob. **18** *σφ.*] *σφραγίδας* v **19** *σάι* 363 f *σάει* *Ω* *ὃ ἣν* *Ω* corr. Ald.[2] **20** *καὶ* om. Stob. **22** *ἀνεκ.* Stob. **24** *παράγειν* 'perperam pronuntiare' (cf. v. Marc. 22) Wy.

Μανεθὼς μὲν ὁ Σεβεννύτης (fr. 75 M.) *τὸ κεκρυμμένον*
οἴεται καὶ τὴν κρύψιν ὑπὸ ταύτης δηλοῦσθαι τῆς φωνῆς, D
Ἑκαταῖος δ' ὁ Ἀβδηρίτης φησὶ (Vors. 60 B 8) *τούτῳ καὶ*
πρὸς ἀλλήλους τῷ ῥήματι χρῆσθαι τοὺς Αἰγυπτίους, ὅταν
τινὰ προσκαλῶνται· προσκλητικὴν γὰρ εἶναι τὴν φωνήν.
διὸ τὸν πρῶτον θεόν, ⟨ὃν⟩ τῷ παντὶ τὸν αὐτὸν νομί-
ζουσιν, ὡς ἀφανῆ καὶ κεκρυμμένον ὄντα προσκαλούμενοι
καὶ παρακαλοῦντες ἐμφανῆ γενέσθαι καὶ δῆλον αὐτοῖς
Ἀμοῦν λέγουσιν.

Ἡ μὲν οὖν εὐλάβεια τῆς περὶ τὰ θεῖα σοφίας Αἰγυπτίων
τοσαύτη [ἦν], (**10.**) *μαρτυροῦσι δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ σο-*
φώτατοι, Σόλων Θαλῆς Πλάτων Εὔδοξος Πυθαγόρας, ὡς E
δ' ἔνιοί φασι, καὶ Λυκοῦργος εἰς Αἴγυπτον ἀφικόμενοι καὶ
συγγενόμενοι τοῖς ἱερεῦσιν. Εὔδοξον μὲν οὖν Χονούφεώς
φασι Μεμφίτου διακοῦσαι, Σόλωνα δὲ Σόγχιτος Σαΐτου,
Πυθαγόραν δ' Οἰνούφεως Ἡλιοπολίτου. μάλιστα δ' οὗτος,
ὡς ἔοικε, θαυμασθεὶς καὶ θαυμάσας τοὺς ἄνδρας ἀπεμι-
μήσατο τὸ συμβολικὸν αὐτῶν καὶ μυστηριῶδες ἀναμίξας
αἰνίγμασι τὰ δόγματα· τῶν γὰρ καλουμένων ἱερογλυ-
φικῶν γραμμάτων οὐθὲν ἀπολείπει τὰ πολλὰ τῶν Πυθα-
γορικῶν παραγγελμάτων, οἷόν ἐστι τό μὴ 'ἐσθίειν ἐπὶ
δίφρου' μηδ' 'ἐπὶ χοίνικος καθῆσθαι' μηδὲ 'φοίνικα
φυτεύειν' μηδὲ 'πῦρ μαχαίρᾳ σκαλεύειν ἐν οἰκίᾳ.' δοκῶ F
δ' ἔγωγε καὶ τὸ τὴν μονάδα τοὺς ἄνδρας ὀνομάζειν

---

1 sqq. cf. WB I 83 *ἰmn*, Sethe, Abh. Berl. Ak. 1929, § 153 **3** sqq. explicatio obscura; kopt. ΑΜΟΥ 'veni', boh. ΑΜΩΙΝΙ 'venite' comparat Kees **11** sqq. cf. Diod. I 96. 98 Clem. Al. Str. I 69, 1 **14** *X.* cf. 578 f **15** cf. v. Sol. 26 **21** sqq. cf. 12 d e 281 a 290 e; v. Num. 14 Athen. X 452 d Iambl. Protr. 21; v. Pyth. 32, 227 D. L. VIII 1, 17/8; Luc. V. H. II 28 Procl. ad Hes. OD 742 **23** sqq. cf. 381 f 393 b; Iambl. in Nicomachi Arithm. Intr. p. 14

---

1 *σεβεννύτης* α^1 *ι* ss. et *υ* eras. α^2 *-ίτης* ***O*** **3** *τ. κ.*] *τούτων* v **6** add. Bentl. **11** del. Bens. (hiatus!) **15** *φησι* ***Ω*** corr. Xyl. **16** *Ὀννούφ.* (cf. ad p. 42, 23) Lepsius *ἡλ.* *ε* Urb. 99 *ἡλιουπ.* ***O*** **19/20** *γρ. ἱερ.* ***Ω*** trp. Re. **22** *μηδὲ πῦρα μηδὲ φοίν.* vα **23** *μηδὲ πῦρ* om. v *μ. π. μαχ.* in ras. α^2 *μαχαίρῃ* ***Ω*** corr. Bern.

Ἀπόλλωνα καὶ τὴν δυάδα Ἄρτεμιν, Ἀθηνᾶν δὲ τὴν ἑβδομάδα, Ποσειδῶνα δὲ τὸν πρῶτον κύβον ἐοικέναι τοῖς ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἱδρυμένοις καὶ δρωμένοις νὴ Δία καὶ γραφομένοις. τὸν γὰρ βασιλέα καὶ κύριον Ὄσιριν ὀφθαλμῷ
355 *καὶ σκήπτρῳ γράφουσιν· | ἔνιοι δὲ καὶ τοὔνομα διερμηνεύουσι πολυόφθαλμον, ὡς τοῦ μὲν ο̅ς̅ τὸ πολύ, τοῦ δ' ι̅ρ̅ι̅ τὸν ὀφθαλμὸν Αἰγυπτίᾳ γλώττῃ φράζοντος· τὸν δ' οὐρανὸν ὡς ἀγήρω δι' ἀιδιότητα καρδίᾳ † θυμὸν ἐσχάρας ὑποκειμένης. ἐν δὲ Θήβαις εἰκόνες ἦσαν ἀνακείμεναι δικαστῶν ἄχειρες, ἡ δὲ τοῦ ἀρχιδικαστοῦ καταμύουσα τοῖς ὄμμασιν, ὡς ἄδωρον ἅμα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀνέντευκτον οὖσαν. τοῖς δὲ μαχίμοις κάνθαρος ἦν γλυφὴ σφραγῖδος· οὐ γάρ ἐστι κάνθαρος θῆλυς, ἀλλὰ πάντες ἄρσενες. τίκτουσι δὲ τὸν γόνον ⟨ἀφιέντες⟩ εἰς ὄνθον, ὃν σφαιροποιοῦσιν, οὐ τροφῆς μᾶλλον ὕλην ἢ γενέσεως χώραν παρασκευάζοντες.*
B **11.** *Ὅταν οὖν ἃ μυθολογοῦσιν Αἰγύπτιοι περὶ τῶν θεῶν ἀκούσῃς, πλάνας καὶ διαμελισμοὺς καὶ πολλὰ τοιαῦτα*

---

1 *Ἀθ.* cf. Ps. Iambl. Theol. Ar. 53 4 cf. 371e 5 *σκ.* cf. WB I 359 cf. Diod. I 11, 2 6 *ος* = multum in litt. Aeg. non invenitur; sceptrum autem, si non multitudinis, at tamen nonnunquam felicitatis rationem exprimit 8 Xyl. haec verba explicare conatur locis Horapoll. I 22 *Αἴγυπτον δὲ γράφοντες θυμιατήριον καιόμενον ζωγραφοῦσι καὶ ἐπάνω καρδίαν* et Apul. Asclep. 24 an ignoras, o Asclepi, quod Aegyptus imago sit caeli? — Viris litt. hieroglyphicarum peritis haec scribendi ratio ignota est. cf. 364c 9 *ἐν* — 11 *οὖσαν* Stob. IV p. 203, 8 sqq. 9 sqq. cf. Diod. I 48, 6 14 cf. 381a Ael. N. A. X 15 Porph. de abstin. IV 9 alios multos

---

1 *δυάδα τὴν* Ω corr. Squire 3 *ἱδρυομ.* v *κ. δρ.* om. v (del. Re.); cave tollas: v enim liber in talibus coniunctionibus alterum verbum persaepe omittit v. *Δ.*] *ἰδίᾳ* dub. Wil. 6 *ὡς* β[1] in ras. *καὶ* O 7 *φράζοντες* Ω corr. Baxt. 8 *ἀϊδιότητος* Urb. 99 *ἀσιλιότητα* v *θυμ.*] *σημαίνουσιν* Richards Class. Rev. 1914, 261 *θυμιαμάτων* Po. (suppl. *γράφ.* ex v. 4) 9 *ἦσ.*] *εἰσὶν* Stob. 14 add. Markl. *εἰς* Markl. *ὡς* Ω *ὅ.*, *ὃν* Po. (*τὸν ὅ.*, *ὃν* iam Markl.) cf. Σ Ar. Pac. 7 om. Ω propter similem vocis *γόνον* finem *οὐ*] *νοῦ* v 15 *ὕλ.* om. β, del. Wy., qui paulo antea *γόνον εἰς* ⟨*ὕλην*, *ἣν*⟩ *σφ.* scripsit cf. 381a. quem secutus pro *χώραν* pos. *χάριν* Bases

παθήματα, δεῖ τῶν προειρημένων μνημονεύειν καὶ μηδὲν οἴεσθαι τούτων λέγεσθαι γεγονὸς οὕτω καὶ πεπραγμένον· οὐ γὰρ τὸν κύνα κυρίως Ἑρμῆν λέγουσιν, ἀλλὰ τοῦ ζῴου τὸ φυλακτικὸν καὶ τὸ ἄγρυπνον καὶ τὸ φιλόσοφον, γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ τὸ φίλον καὶ τὸ ἐχθρὸν ὁρίζοντος, ᾗ φησιν ὁ Πλάτων (Rep. 375 e sqq.), *τῷ λογιωτάτῳ τῶν θεῶν συνοικειοῦσιν· οὐδὲ τὸν Ἥλιον ἐκ λωτοῦ νομίζουσι βρέφος ἀνίσχειν νεογιλόν, ἀλλ' οὕτως ἀνατολὴν ἡλίου γράφουσι, τὴν ἐξ ὑγρῶν ἡλίου γινομένην ἄναψιν αἰνιττόμενοι. καὶ γὰρ τὸν ὠμότατον Περσῶν βασιλέα καὶ φοβερώτατον Ὦχον ἀποκτείναντα πολλούς, τέλος δὲ καὶ τὸν Ἆπιν* C *ἀποσφάξαντα καὶ καταδειπνήσαντα μετὰ τῶν φίλων ἐκάλεσαν 'μάχαιραν' καὶ καλοῦσι μέχρι νῦν οὕτως ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν βασιλέων, οὐ κυρίως δήπου τὴν οὐσίαν αὐτοῦ σημαίνοντες, ἀλλὰ τοῦ τρόπου τὴν σκληρότητα καὶ κακίαν ὀργάνῳ φονικῷ παρεικάζοντες. οὕτω δὴ τὰ περὶ θεῶν ἀκούσασα καὶ δεχομένη παρὰ τῶν ἐξηγουμένων τὸν μῦθον ὁσίως καὶ φιλοσόφως καὶ δρῶσα μὲν ἀεὶ καὶ διαφυλάττουσα τῶν ἱερῶν τὰ νενομισμένα, τοῦ δ' ἀληθῆ δόξαν ἔχειν περὶ θεῶν μηδὲν οἰομένη μᾶλλον αὐτοῖς μήτε θύσειν μήτε ποιήσειν [αὐτοῖς] κεχαρισμένον, οὐδὲν ἔλαττον* D *ἀποφεύξῃ κακὸν ἀθεότητος δεισιδαιμονίαν.*

12. *Λεγέσθω δ' ὁ μῦθος οὗτος ἐν βραχυτάτοις ὡς ἔνεστι μάλιστα τῶν ἀχρήστων σφόδρα καὶ περιττῶν*

---

7 cf. **363 f 400 a**; Erman, Äg. Rel.[2] p. 33 9 sqq. cf. **368 f**; Hdt. III 29 de Cambyse; sim. de Ocho 363 c; Ael. N. A. X 28 V. H. IV 8 19 sqq. cf. 351 c e 22 cf. 164 e 165 c etc. 378 a 379 e 23 sqq. cf. Diod. I 13, 4 Euseb. Pr. Ev. II 1 Ed. Meyer, Gesch. d. Alt.[2] I 2 § 197; errat Frisch p. 22 sqq. 24 cf. 358 e

---

1 *μαθήματα* Ω corr. Xyl. 3 *κύνα* perperam a Plut. positum esse pro *κυνοκέφαλον* (dei Thoth (Mercurii) sacrum est hoc animal) putat Rusch 7 *κυνικιοῦσιν* Ω corr. Baxt. 9 *γενομένην* Ω corr. ed. Steph. 16 *προσεικ.* v 17 *ἀκούουσα* dub. Bern. 21 del. Duebn. 22 *ἀποφεύξοιο* Ω corr. Madv. 23 *λέγεται* Ω corr. Pat. *ὡς*] *ὧν* Re.

ἀφαιρεθέντων. τῆς Ῥέας φασὶ κρύφα τῷ Κρόνῳ συγγενομένης αἰσθόμενον ἐπαράσασθαι τὸν Ἥλιον αὐτῇ μήτε μηνὶ μήτ' ἐνιαυτῷ τεκεῖν· ἐρῶντα δὲ τῆς θεοῦ τὸν Ἑρμῆν συνελθεῖν, εἶτα παίξαντα πέττια πρὸς τὴν Σελήνην καὶ ἀφελόντα τῶν φώτων ἑκάστου τὸ ἑβδομηκοστὸν ἐκ πάντων ἡμέρας πέντε συνελεῖν καὶ ταῖς ἑξήκοντα καὶ τριακοσίαις ἐπαγαγεῖν, ἃς νῦν ἐπαγομένας Αἰγύπτιοι
E καλοῦσι καὶ τῶν θεῶν γενεθλίους ἄγουσι. τῇ μὲν πρώτῃ τὸν Ὄσιριν γενέσθαι καὶ φωνὴν αὐτῷ τεχθέντι συνεκπεσεῖν, ὡς ὁ πάντων κύριος εἰς φῶς πρόεισιν. ἔνιοι δὲ Παμύλην τινὰ λέγουσιν ἐν Θήβαις ὑδρευόμενον ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς φωνὴν ἀκοῦσαι διακελευομένην ἀνειπεῖν μετὰ βοῆς, ὅτι μέγας βασιλεὺς εὐεργέτης Ὄσιρις γέγονε, καὶ διὰ τοῦτο θρέψαι τὸν Ὄσιριν ἐγχειρίσαντος αὐτῷ τοῦ Κρόνου καὶ τὴν τῶν Παμυλίων ἑορτὴν αὐτῷ τελεῖσθαι Φαλληφορίοις ἐοικυῖαν. τῇ δὲ δευτέρᾳ τὸν Ἀρούηριν, [ὃν Ἀπόλλωνα,] ὃν καὶ πρεσβύτερον Ὧρον ἔνιοι καλοῦσι, τῇ τρίτῃ
F δὲ Τυφῶνα μὴ καιρῷ μηδὲ κατὰ χώραν, ἀλλ' ἀναρρήξαντα πληγῇ διὰ τῆς πλευρᾶς ἐξαλέσθαι. τετάρτῃ δὲ τὴν Ἶσιν ἐν πανύγροις γενέσθαι, τῇ δὲ πέμπτῃ Νέφθυν, ἣν καὶ Τελευτὴν καὶ Ἀφροδίτην, ἔνιοι δὲ καὶ Νίκην ὀνομάζουσιν. εἶναι δὲ τὸν μὲν Ὄσιριν ἐξ Ἡλίου καὶ τὸν Ἀρούηριν, ἐκ δ' Ἑρμοῦ τὴν Ἶσιν, ἐκ δὲ τοῦ Κρόνου τὸν Τυφῶνα καὶ
356 τὴν Νέφθυν. | διὸ καὶ τὴν τρίτην τῶν ἐπαγομένων ἀποφράδα νομίζοντες οἱ βασιλεῖς οὐκ ἐχρημάτιζον οὐδ'

---

1 de Rheae partibus cf. 429f **15** cf. 365b **Φ.** cf. Hdt. II 48 sqq. **20** sqq. cf. 366b 375b **28** cf. 352a

---

1 *κρόνω* α[2], β[2] in ras. *χρ.* **O** **4** *πεττείαν* Naber **5** *ἑβδ.* ⟨*δεύτερον*⟩ Scaliger ($360 \cdot \frac{1}{72} = 5$); peccat fortasse ipse Plut. **6** *συνελθεῖν* **Ω** corr. Xyl. **7** *ἐπάγειν* **Ω** corr. Re. **8** *μὲν* ⟨*οὖν*⟩ Markl., at cf. p. 4, 4 **10** *ὁ π.* Re. *ἀπ.* **Ω** **11** *ὑδρευομένην* **Ω** corr. Baxt. **14** *ἐγχειρήσ.* **Ω** corr. Salm. **15** *ἐκείνω* v **16/17** del. Bentl. (cf. p. 13, 3—6) **17** *ὃν* del. Wy. **19** *ἐξάλλεσθαι* **Ω** corr. Re. **20** *παρύγ.* v, ss. β[2] (ci. Squire) **24** *τρ.* ⟨*καὶ τὴν πέμπτην*⟩ Re.

ἐθεράπευον αὐτοὺς μέχρι νυκτός. γήμασθαι δὲ τῷ Τυφῶνι τὴν Νέφθυν, Ἶσιν δὲ καὶ Ὄσιριν ἐρῶντας ἀλλήλων καὶ πρὶν ἢ γενέσθαι κατὰ γαστρὸς ὑπὸ σκότῳ συνεῖναι. ἔνιοι δέ φασι καὶ τὸν Ἀρούηριν οὕτω γεγονέναι καὶ καλεῖσθαι πρεσβύτερον Ὧρον ὑπ' Αἰγυπτίων, Ἀπόλλωνα δ' ὑφ' Ἑλλήνων.

13. *Βασιλεύοντα δ' Ὄσιριν Αἰγυπτίους μὲν εὐθὺς ἀπόρου βίου καὶ θηριώδους ἀπαλλάξαι καρπούς τε δείξαντα καὶ νόμους θέμενον αὐτοῖς καὶ θεοὺς διδάξαντα τιμᾶν· ὕστερον δὲ γῆν πᾶσαν ἡμερούμενον ἐπελθεῖν ἐλάχιστα μὲν ὅπλων* B *δεηθέντα, πειθοῖ δὲ τοὺς πλείστους καὶ λόγῳ μετ' ᾠδῆς πάσης καὶ μουσικῆς θελγομένους προσαγόμενον· ὅθεν Ἕλλησι δόξαι Διονύσῳ τὸν αὐτὸν εἶναι. Τυφῶνα δ' ἀπόντος μὲν οὐθὲν νεωτερίζειν διὰ τὸ τὴν Ἶσιν εὖ μάλα φυλάττεσθαι καὶ προσέχειν ἐγκρατῶς ἔχουσαν, ἐπανελθόντι δὲ δόλον μηχανᾶσθαι συνωμότας ἄνδρας ἑβδομήκοντα καὶ δύο πεποιημένον καὶ συνεργὸν ἔχοντα βασίλισσαν ἐξ Αἰθιοπίας παροῦσαν, ἣν ὀνομάζουσιν Ἀσώ· τοῦ δ' Ὀσίριδος ἐκμετρησάμενον λάθρα τὸ σῶμα καὶ κατασκευάσαντα πρὸς τὸ μέγεθος λάρνακα καλὴν καὶ κεκοσμημένην περιττῶς εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ συμπόσιον. ἡσθέντων δὲ τῇ* C *ὄψει καὶ θαυμασάντων ὑποσχέσθαι τὸν Τυφῶνα μετὰ παιδιᾶς, ὃς ἂν ἐγκατακλιθεὶς ἐξισωθῇ, διδόναι δῶρον αὐτῷ τὴν λάρνακα. πειρωμένων δὲ πάντων καθ' ἕκαστον, ὡς οὐδεὶς ἐνήρμοττεν, ἐμβάντα τὸν Ὄσιριν κατακλιθῆναι· τοὺς δὲ συνωμότας ἐπιδραμόντας ἐπιρράξαι τὸ πῶμα καὶ τὰ μὲν γόμφοις καταλαβόντας ἔξωθεν, τῶν δὲ θερμὸν*

---

1 cf. 375 b 2 sqq. cf. 373 b 7 sqq. cf. Diod. I 14, 1; 17, 1; 18, 5; 20, 3 sqq. 12 cf. Hdt. II 42; 362 b 364 d sqq. 17 cf. 366 c

---

1 *τιμᾶσθαι* Ω corr. Xyl. 9 *διδ.* Markl. *δείξαντα* Ω 11 *ἐπῳδῆς* (cf. Aeschyl. Prom. 173) Mich. 15 *ἔχ.*] *ἄρχουσαν* Markl. sec. Diod. I 17, 3 23 *ἐγκατακλεισθεὶς* Ω corr. Markl. *ἐξισωθείη* Ω corr. Bern. 26 *συνόντας* Ω corr. Markl. *ἐπιρρ///αι* β *ἐπιρρῆξαι* O corr. Wy. 27/1 *θερμοῦ μολίβδου* Ω corr. Squire

μόλιβδον καταχεαμένους ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξενεγκεῖν καὶ μεθεῖναι διὰ τοῦ Τανιτικοῦ στόματος εἰς τὴν θάλασσαν, ὃ διὰ τοῦτο μισητὸν ἔτι νῦν καὶ κατάπτυστον νομίζειν Αἰγυπτίους. ταῦτα δὲ πραχθῆναι λέγουσιν ἑβδόμῃ ἐπὶ D *δέκα μηνὸς Ἀθὺρ, ἐν ᾧ τὸν σκορπίον ὁ ἥλιος διέξεισιν, ὄγδοον ἔτος καὶ εἰκοστὸν ἐκεῖνο βασιλεύοντος Ὀσίριδος. ἔνιοι δὲ βεβιωκέναι φασὶν αὐτόν, οὐ βεβασιλευκέναι χρόνον τοσοῦτον.*

14. *Πρώτων δὲ τῶν τὸν περὶ Χέμμιν οἰκούντων τόπον Πανῶν καὶ Σατύρων τὸ πάθος αἰσθομένων καὶ λόγον ἐμβαλόντων περὶ τοῦ γεγονότος τὰς μὲν αἰφνιδίους τῶν ὄχλων ταραχὰς καὶ πτοήσεις ἔτι νῦν διὰ τοῦτο πανικὰς προσαγορεύεσθαι· τὴν δ' Ἶσιν αἰσθομένην κείρασθαι μὲν ἐνταῦθα τῶν πλοκάμων ἕνα καὶ πένθιμον στολὴν ἀναλαβεῖν, ὅπου τῇ πόλει μέχρι νῦν ὄνομα Κοπτώ. ἕτεροι δὲ τοὔνομα σημαίνειν οἴονται στέρησιν· τὸ γὰρ ἀποστερεῖν* E *'κόπτειν' λέγουσι. πλανωμένην δὲ πάντῃ καὶ ἀποροῦσαν οὐδένα παρελθεῖν ἀπροσαύδητον, ἀλλὰ καὶ παιδαρίοις συντυχοῦσαν ἐρωτᾶν περὶ τῆς λάρνακος· τὰ δὲ τυχεῖν ἑωρακότα καὶ φράσαι τὸ στόμα, δι' οὗ τὸ ἀγγεῖον οἱ φίλοι τοῦ Τυφῶνος εἰς τὴν θάλασσαν ἔωσαν. ἐκ τούτου τὰ παιδάρια μαντικὴν δύναμιν ἔχειν οἴεσθαι τοὺς Αἰγυπτίους καὶ μάλιστα ταῖς τούτων ὀττεύεσθαι κληδόσι παιζόντων ἐν ἱεροῖς καὶ φθεγγομένων ὅ τι ἂν τύχωσιν.*

---

5 cf. 366d 367f **7** e comm. in Hes., cf. Procl. ad OD 817 **9** *Χ.* cf. Hdt. II 91, 165 Diod. I 18, 2sqq. **10** *Π.*] Chemmis est Panopolis; ibi deus Min colebatur, Pan a Graecis nominatus **13** sqq. cf. Ael. N. A. X 23 **16** cf. fort. WB V 161sqq. gbj **20** cf. 356c

---

1 *καταχεαμένων* **Ω** corr. Bentl. **2** *ταναϊκοῦ* v *τανικοῦ* $α^{2}$ mg. *ταναΐτικον* **O** corr. Xyl. **3** *ἔτι* Squire *ἐστι* **Ω** *ὀνομάζειν* **Ω** corr. Markl. **6** *ἐκείνου* **Ω** corr. Xyl. **9** *χέννιν* **Ω** corr. Xyl. **10/11** *αἰσθαν . . . ἐμβαλλ.* v **13** *κείρεσθαι* **Ω** corr. Herw. **14** *ἀν.*, ⟨*κόπτεσθαι δ' ἐν*⟩ *τῇ πόλει*, ⟨*ᾗ*⟩ nimis diligenter Wy. **15** *ἕτ.* —**17** *λέγ.* suspecta Bern. **17** *ἀποστεροῦσαν* v **18** *προσελθεῖν* **Ω** corr. Mez. **19** *δὲ τ.* Baxt, *δ' ἔτυχεν* **Ω**

αἰσθομένην δὲ τῇ ἀδελφῇ [ἐρῶντα] συγγεγονέναι δι' ἄγνοιαν ὡς ἑαυτῇ τὸν Ὄσιριν καὶ τεκμήριον ἰδοῦσαν τὸν μελιλώτινον στέφανον, ὃν ἐκεῖνος παρὰ τῇ Νέφθυι κατέλιπε, τὸ παιδίον ζητεῖν (ἐκθεῖναι γὰρ εὐθὺς τεκοῦσαν διὰ F *φόβον τοῦ Τυφῶνος)· εὑρεθὲν ⟨δὲ⟩ χαλεπῶς καὶ μόγις κυνῶν ἐπαγόντων τὴν Ἶσιν ἐκτραφῆναι καὶ γενέσθαι φύλακα καὶ ὀπαδὸν αὐτῆς Ἄνουβιν προσαγορευθέντα καὶ λεγόμενον τοὺς θεοὺς φρουρεῖν, ὥσπερ οἱ κύνες τοὺς ἀνθρώπους.*

15. *Ἐκ δὲ τούτου πυθέσθαι περὶ τῆς λάρνακος, | ὡς* 357 *πρὸς τὴν Βύβλου χώραν ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἐκκυμανθεῖσαν αὐτὴν ἐρείκῃ τινὶ μαλθακῶς ὁ κλύδων προσέμιξεν· ἡ δ' ἐρείκη κάλλιστον ἔρνος ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ μέγιστον ἀναδραμοῦσα περιέπτυξε καὶ περιέφυ καὶ ἀπέκρυψεν ἐντὸς ἑαυτῆς. θαυμάσας δ' ὁ βασιλεὺς τοῦ φυτοῦ τὸ μέγεθος καὶ περιτεμὼν τὸν περιέχοντα τὴν σορὸν οὐχ ὁρωμένην κορμὸν ἔρεισμα τῇ στέγῃ ὑπέστησε. ταῦτά τε πνεύματί φασι δαιμονίῳ φήμης πυθομένην τὴν Ἶσιν εἰς Βύβλον ἀφικέσθαι καὶ καθίσασαν ἐπὶ κρήνης ταπεινὴν καὶ δεδακρυμένην ἄλλῳ μὲν μηδενὶ προσδιαλέγεσθαι, τῆς δὲ βασιλίδος τὰς θεραπαινίδας ἀσπάζεσθαι καὶ φιλοφρονεῖσθαι τήν τε κόμην παραπλέκουσαν αὐτῶν καὶ τῷ χρωτὶ θαυμαστὴν εὐωδίαν ἐπιπνέουσαν ἀφ' ἑαυτῆς. ἰδούσης δὲ τῆς βασιλίδος τὰς* B *θεραπαινίδας ἵμερον ἐμπεσεῖν τῆς ξένης τῶν τε τριχῶν *** τοῦ τε χρωτὸς ἀμβροσίαν πνέοντος· οὕτω δὲ μεταπεμφθεῖσαν καὶ γενομένην συνήθη ποιήσασθαι τοῦ παιδίου [τὴν]*

---

1. 3 cf. 366 b 368 e 375 b 5 sqq. cf. Diod. I 87, 2 7 φ. κ. ὁ.] Anubis cum deo Upuat, ut saepius, hic confunditur

---

1 propter hiatum del. Strijd (ἐρῶντας Ω, ς induxit E) 2 Ὄ.] ἶριν Ω corr. Ald.[2] ἰδοῦσα τὸν μὲν λάτινον Ω corr. Xyl. 3 τὴν νέφθυν Ω corr. Re. 4 παιδάριον v ἐκθ. Xyl. ἐκεῖνον Ω 5 add. Squire 11 Βύβλον Ω corr. Bentl. ἐκκυμανθείσης v 12 ἐρίκη v α^{1}ε^{1}, ει ss. α^{2}ε^{2}, ἐρικη (ι in ras.) β 16 κόρμ. Salm. κόλπον Ω 17 τῆς στέγης Ω corr. Madv. τε] δὲ Markl. 23 ἰδούσῃ ... τῇ βασιλίδι Re. βασιλίσσης v 24 lac. ind. Re. (⟨πλοκῆς ἕνεκα⟩ Schw.) 26 τὴν induxit E

τίτθην. ὄνομα δὲ τῷ μὲν βασιλεῖ Μάλκανδρον εἶναί φασιν· αὐτῇ δ' οἱ μὲν Ἀστάρτην οἱ δὲ Σάωσιν οἱ δὲ Νεμανοῦν, ὅπερ ἂν Ἕλληνες Ἀθηναΐδα προσείποιεν. (16.) τρέφειν δὲ τὴν
C Ἶσιν ἀντὶ μαστοῦ τὸν δάκτυλον εἰς τὸ στόμα τοῦ παιδίου διδοῦσαν, νύκτωρ δὲ περικαίειν τὰ θνητὰ τοῦ σώματος· αὐτὴν δὲ γενομένην χελιδόνα τῇ κίονι περιπέτεσθαι καὶ θρηνεῖν, ἄχρι οὗ τὴν βασίλισσαν παραφυλάξασαν καὶ ἐγκραγοῦσαν, ὡς εἶδε περικαιόμενον τὸ βρέφος, ἀφελέσθαι τὴν ἀθανασίαν αὐτοῦ. τὴν δὲ θεὰν φανερὰν γενομένην αἰτήσασθαι τὴν κίονα τῆς στέγης· ὑφελοῦσαν δὲ ῥᾷστα περικόψαι τὴν ἐρείκην, εἶτα ταύτην μὲν ὀθόνῃ περικαλύψασαν καὶ μύρον καταχεαμένην ἐγχειρίσαι τοῖς βασιλεῦσι καὶ νῦν ἔτι σέβεσθαι Βυβλίους τὸ ξύλον ἐν ἱερῷ κείμενον Ἴσιδος. τῇ δὲ σορῷ περιπεσεῖν καὶ κωκῦσαι τηλικοῦτον, ὥστε
D τῶν παίδων τοῦ βασιλέως τὸν νεώτερον ἐκθανεῖν· τὸν δὲ πρεσβύτερον μεθ' ἑαυτῆς ἔχουσαν καὶ τὴν σορὸν εἰς πλοῖον ἐνθεμένην ἀναχθῆναι. τοῦ δὲ Φαίδρου ποταμοῦ πνεῦμα τραχύτερον ἐκθρέψαντος ὑπὸ τὴν ἕω θυμωθεῖσαν ἀναξηρᾶναι τὸ ῥεῖθρον.

17. Ὅπου δὲ πρῶτον ἐρημίας ἔτυχεν, αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν γενομένην ἀνοῖξαι τὴν λάρνακα καὶ τῷ προσώπῳ τὸ πρόσωπον ἐπιθεῖσαν ἀσπάσασθαι καὶ δακρύειν. τοῦ δὲ παιδίου σιωπῇ προσελθόντος ἐκ τῶν ὄπισθεν καὶ καταμανθάνοντος αἰσθομένην μεταστραφῆναι καὶ δεινὸν ὑπ' ὀργῆς ἐμβλέψαι· τὸ δὲ παιδίον οὐκ ἀνασχέ-
E σθαι τὸ τάρβος, ἀλλ' ἀποθανεῖν. οἱ δέ φασιν οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὡς εἴρηται *** τρόπον ἐκπεσεῖν εἰς τὴν θάλασσαν, ἔχειν δὲ τιμὰς διὰ τὴν θεόν· ὃν γὰρ ᾄδουσιν

---

2 αὐτὴν Ω corr. Markl. ἀσπάρτην Ω corr. Basil. ἥνπερ Holw. 3 προσειπεῖν Ω corr. Markl. 4 ἀντὶ τοῦ μ. Urb. 99 'vel τῷ παιδίῳ vel τιθεῖσαν' Wy. 6 γιν. v 7/8 κεκραγ. Ω corr. Steph. cf. 179 c 11 ἐρίκ. vαε, in ras. β 14 κωλῦσ. v 15 ἐνθανεῖν Ω corr. Re. 18 ῥεῦμα Halm ἐκθ. saepe temptatum sanum vid. 27 lac. ind. Po., expl. ⟨συναγόμενον (cf. 357 d) καθ' ὅντινα δὴ⟩ τρ.] πρότερον Xyl. cf. 353 e, at ibi puer in fluvium incidit

Αἰγύπτιοι παρὰ τὰ συμπόσια Μανερῶτα, τοῦτον εἶναι. τινὲς δὲ τὸν μὲν παῖδα καλεῖσθαι Παλαιστινὸν ἢ Πηλούσιον καὶ τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι κτισθεῖσαν ὑπὸ τῆς θεοῦ· τὸν δ' ᾀδόμενον Μανερῶτα πρῶτον εὑρεῖν μουσικὴν ἱστοροῦσιν. ἔνιοι δέ φασιν ὄνομα μὲν οὐδενὸς εἶναι, διάλεκτον δὲ πίνουσιν ἀνθρώποις καὶ θαλειάζουσι πρέπουσαν 'αἴσιμα τὰ τοιαῦτα παρείη·' τοῦτο γὰρ τῷ Μανερῶτι φραζόμενον ἀναφωνεῖν ἑκάστοτε τοὺς Αἰγυπτίους. ὥσπερ ἀμέλει καὶ τὸ δεικνύμενον αὐτοῖς F *εἴδωλον ἀνθρώπου τεθνηκότος ἐν κιβωτίῳ περιφερόμενον οὐκ ἔστιν ὑπόμνημα τοῦ περὶ Ὀσίριδος πάθους, ᾗ τινες ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ' οἰνωμένους παρακαλοῦντες αὐτοὺς χρῆσθαι τοῖς παροῦσι καὶ ἀπολαύειν, ὡς πάντας αὐτίκα μάλα τοιούτους ἐσομένους, ἄχαριν ἐπίκωμον ἐπεισάγουσι.*

18. *Τῆς δ' Ἴσιδος πρὸς τὸν υἱὸν Ὧρον ἐν Βούτῳ τρεφόμενον πορευθείσης τὸ δ' ἀγγεῖον ἐκποδὼν ἀποθεμένης Τυφῶνα κυνηγετοῦντα νύκτωρ πρὸς τὴν σελήνην ἐντυχεῖν αὐτῷ | καὶ τὸ σῶμα γνωρίσαντα διελεῖν εἰς τεσσαρεσ-* **358** *καίδεκα μέρη καὶ διαρρῖψαι, τὴν δ' Ἶσιν πυθομένην ἀναζητεῖν ἐν βάριδι παπυρίνῃ τὰ [δ'] ἕλη διεκπλέουσαν· ὅθεν οὐκ ἀδικεῖσθαι τοὺς ἐν παπυρίνοις σκάφεσι πλέοντας ὑπὸ τῶν κροκοδείλων ἢ φοβουμένων ἢ σεβομένων διὰ τὴν θεόν. ἐκ τούτου δὲ καὶ πολλοὺς τάφους Ὀσίριδος ἐν Αἰγύπτῳ λέγεσθαι διὰ τὸ προστυγχάνουσαν ἑκάστῳ*

---

1 *M.* cf. Hdt. II 79 Paus. IX 29, 7 Athen. XIV 620a Rusch s. v. P.-W. 1048 9 cf. 148a; Hdt. II 78 Petron. Sat. 34, 8 Luc. de luctu 21 (Goethe, Gespräche 3024 Bied.[2]) 16 cf. 366a 16 sqq. cf. 368a; Hdt. II 156 18 cf. 354a 24 sqq. cf. 359a 365a

---

1 *Μανέρωτα* ***Ω*** accentum hic et infra sec. ling. Aeg. usum et Herodoti libros mutavit Rusch 6/7 *πίν. κ. θ. ἀ.* v 7 *τὰ τοι.*] *ταῦτα* dub. Wy. 8 *τοῦτο* v, ss. Marc. 248 *τούτῳ* ***O*** 12 *οἰόμενος* v *οἰομένους* ***O*** corr. Markl. *παρακαλεῖν αὐτοὺς* ***Ω*** corr. Si. prob. Schw., qui del. *αὐτ.* 14 *ἄ. ἐπίκ.* Emp. (cf. 148a) *οὗ* (*οἷα* v) *χάριν ἐπὶ κῶμον* ***Ω*** 19 *τεσσαρακ.* Wy. cf. 198c 21 del. Basil.

μέρει ταφὰς ποιεῖν. οἱ δ' οὔ φασιν, ἀλλ' εἴδωλα ποιουμένην διδόναι καθ' ἑκάστην πόλιν ὡς τὸ σῶμα διδοῦσαν ὅπως παρὰ πλείοσιν ἔχῃ τιμὰς καί, ἂν ὁ Τυφὼν ἐπικρατήσῃ B *τοῦ Ὥρου, τὸν ἀληθινὸν τάφον ζητῶν πολλῶν λεγομένων καὶ δεικνυμένων ἀπογορεύσῃ. μόνον δὲ τῶν μερῶν τοῦ Ὀσίριδος τὴν Ἶσιν οὐχ εὑρεῖν τὸ αἰδοῖον· εὐθὺς γὰρ εἰς τὸν ποταμὸν ῥιφῆναι καὶ γεύσασθαι τόν τε λεπιδωτὸν αὐτοῦ καὶ τὸν φάγρον καὶ τὸν ὀξύρυγχον, [ὡς] οὓς μάλιστα τῶν ἰχθύων ἀφοσιοῦσθαι· τὴν δ' Ἶσιν ἀντ' ἐκείνου μίμημα ποιησαμένην καθιερῶσαι τὸν φαλλόν, ᾧ καὶ νῦν ἑορτάζειν τοὺς Αἰγυπτίους.*

19. *Ἔπειτα τῷ Ὥρῳ τὸν Ὄσιριν ἐξ Ἅιδου παραγενόμενον διαπονεῖν ἐπὶ τὴν μάχην καὶ ἀσκεῖν, εἶτα διερωτῆσαι, τί κάλλιστον ἡγεῖται· τοῦ δὲ φήσαντος 'τὸ πατρὶ καὶ μητρὶ τιμωρεῖν κακῶς παθοῦσι' δεύτερον ἐρέσθαι, τί χρησιμώτατον οἴεται ζῷον εἰς μάχην ἐξιοῦσι· τοῦ δ'* C *Ὥρου 'ἵππον' εἰπόντος ἐπιθαυμάσαι καὶ διαπορῆσαι, πῶς οὐ λέοντα μᾶλλον ἀλλ' ἵππον· εἰπεῖν οὖν τὸν Ὧρον, ὡς λέων μὲν ὠφέλιμον ἐπιδεομένῳ βοηθείας, ἵππος δὲ φεύγοντα διασπάσαι καὶ καταναλῶσαι τὸν πολέμιον. ἀκούσαντ' οὖν ἡσθῆναι τὸν Ὄσιριν, ὡς ἱκανῶς παρασκευασαμένου τοῦ Ὥρου. λέγεται δ' ὅτι πολλῶν μετατιθεμένων ἀεὶ πρὸς τὸν Ὧρον καὶ ἡ παλλακὴ τοῦ Τυφῶνος ἀφίκετο Θούηρις· ὄφις δέ τις ἐπιδιώκων αὐτὴν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ὧρον κατεκόπη, καὶ νῦν διὰ τοῦτο σχοινίον τι προ-*

---

1 sqq. cf. Diod. I 21, 5 sqq. 5 sqq. cf. 365 c 6 sqq. cf. 353 c; Strab. XVII 40 8 cf. 353 c 380 b 9 cf. Diod. I 22, 6 24 *Θ.* cf. P.-W. Toeris, Ael. N. A. X 21

---

2 *διαδοῦναι* Markl. 3 *ὅπως ⟨τε⟩* Squire 6 *εὐθὺ* Ω corr. Ald.[2] 8 del. Basil. 10 *φαλὸν* Ω corr. Ald.[2] 13 *διαπομένειν* Ω punctis sub lin. pos. corr. A 14 *τὸ* Po. *τῷ* Ω 16 *χρησιμώτερον* Ω corr. Emp. 17 *ἵππ.*] *λύκον* Bens. cf. Synes. de prov. 115 a PGr. 19 *ἐπ.*] *ἔτι δ.* Ha. 20 *διῶξαι* Strijd *καταπαλαῖσαι* Wy. Strijd. nihil mutandum: 'fugientes dissipare et (dissipando) consumere' *πόλεμον* v 21 *οὖν*] *δὲ* v *παρεσκευασμ.* Holw. 23 *παλλ. ε παλακὴ* O

βάλλοντες εἰς μέσον κατακόπτουσι. τὴν μὲν οὖν μάχην ἐπὶ D πολλὰς ἡμέρας γενέσθαι καὶ κρατῆσαι τὸν Ὧρον· τὸν Τυφῶνα δὲ τὴν Ἶσιν δεδεμένον παραλαβοῦσαν οὐκ ἀνελεῖν, ἀλλὰ καὶ λῦσαι καὶ μεθεῖναι· τὸν δ' Ὧρον οὐ μετρίως ἐνεγκεῖν, ἀλλ' ἐπιβαλόντα τῇ μητρὶ τὰς χεῖρας ἀποσπάσαι τῆς κεφαλῆς τὸ βασίλειον· Ἑρμῆν δὲ περιθεῖναι βούκρανον αὐτῇ κράνος. τοῦ δὲ Τυφῶνος δίκην τῷ Ὥρῳ νοθείας λαχόντος βοηθήσαντος [δὲ] τοῦ Ἑρμοῦ [καὶ] τὸν Ὧρον ὑπὸ τῶν θεῶν γνήσιον κριθῆναι· τὸν δὲ Τυφῶνα δυσὶν ἄλλαις μάχαις καταπολεμηθῆναι. τὴν δ' Ἶσιν ἐξ Ὀσίριδος μετὰ τὴν τελευτὴν συγγενομένου τεκεῖν ἠλιτόμηνον καὶ ἀσθενῆ τοῖς κάτωθεν γυίοις τὸν Ἁρποκράτην. E

20. Ταῦτα σχεδόν ἐστι τοῦ μύθου τὰ κεφάλαια τῶν δυσφημοτάτων ἐξαιρεθέντων, οἷόν ἐστι τὸ περὶ τὸν Ὧρου διαμελισμὸν καὶ τὸν Ἴσιδος ἀποκεφαλισμόν. ὅτι μὲν οὖν, εἰ ταῦτα περὶ τῆς μακαρίας καὶ ἀφθάρτου φύσεως, καθ' ἣν μάλιστα νοεῖται τὸ θεῖον, ὡς ἀληθῶς πραχθέντα καὶ συμπεσόντα δοξάζουσι καὶ λέγουσιν, 'ἀποπτύσαι δεῖ καὶ καθήρασθαι' τὸ 'στόμα' κατ' Αἰσχύλον (fr. 354), οὐδὲν δεῖ λέγειν πρὸς σέ· καὶ γὰρ αὐτὴ δυσκολαίνεις τοῖς οὕτω παρανόμους καὶ βαρβάρους δόξας περὶ θεῶν ἔχουσιν· ὅτι δ' οὐκ ἔοικε ταῦτα κομιδῇ μυθεύμασιν ἀραιοῖς καὶ διακένοις πλάσμασιν, οἷα ποιηταὶ καὶ λογογράφοι καθάπερ F οἱ ἀράχναι γεννῶντες ἀφ' ἑαυτῶν [ἀπ]αρχὰς ἀνυποθέτους ὑφαίνουσι καὶ ἀποτείνουσιν, ἀλλ' ἔχει τινὰς ἀπορίας καὶ παθῶν διηγήσεις, ⟨γινώσκεις⟩ αὐτή. καὶ καθάπερ οἱ μαθηματικοὶ τὴν ἶριν ἔμφασιν εἶναι τοῦ ἡλίου λέγουσι

7 sqq. cf. Erman, Äg. Rel.[2] p. 41   10 cf. 377 b   11 ἀσθ. cf. 376 c   14 cf. 355 d 1026 c   15 ἀπ. 'cf. v. 6 sqq.' (Rusch); Ztschr. f. äg. Spr. XXII 39   15 sqq. cf. 16 d sqq.   27 cf. 765 e

8 del. Re.   9 post θεῶν ras. 6 litt. α   10/11 μετὰ τ. τ. ἐξ Ὀ. Ω trp. litt. ss. β[2]   24 del. Si. (cf. Plat. Rep. 510 b) (ἀπ' ἀρχῆς ἀνυποθέτου (hiatus!) Markl.)   25 ἀπορ.] ὑπονοίας Markl. (cf. 363 d) ἱστορίας Re. ἀποριῶν Si. ἀπορι⟨ῶν ἀφορμ⟩ὰς Po. 26 add. Si. (alii alia)

ποικιλλομένην τῇ πρὸς τὸ νέφος ἀναχωρήσει τῆς ὄψεως, |
359 *οὕτως ὁ μῦθος ἐνταῦθα λόγου τινὸς ἔμφασίς ἐστιν ἀνακλῶντος ἐπ᾽ ἄλλα τὴν διάνοιαν, ὡς ὑποδηλοῦσιν αἵ τε θυσίαι τὸ πένθιμον ἔχουσαι καὶ σκυθρωπὸν ἐμφαινόμενον αἵ τε τῶν ναῶν διαθέσεις πῇ μὲν ἀνειμένων εἰς πτερὰ καὶ δρόμους ὑπαιθρίους καὶ καθαρούς, πῇ δὲ κρυπτὰ καὶ σκότια κατὰ γῆς ἐχόντων στολιστήρια θηκαίοις ἐοικότα καὶ σηκοῖς, οὐχ ἥκιστα δ᾽ ἡ τῶν Ὀσιρείων δόξα, πολλαχοῦ κεῖσθαι λεγομένου τοῦ σώματος· τήν τε γὰρ Διοχίτην ὀνομάζεσθαι πολίχνην λέγουσιν, ὡς μόνην τὸν ἀληθινὸν ἔχουσαν, ἔν τ᾽ Ἀβύδῳ τοὺς εὐδαίμονας τῶν Αἰγυπτίων καὶ*
B *δυνατοὺς μάλιστα θάπτεσθαι φιλοτιμουμένους ὁμοτάφους εἶναι τοῦ σώματος Ὀσίριδος. ἐν δὲ Μέμφει τρέφεσθαι τὸν Ἆπιν εἴδωλον ὄντα τῆς ἐκείνου ψυχῆς, ὅπου καὶ τὸ σῶμα κεῖσθαι· καὶ τὴν μὲν πόλιν οἱ μὲν ὅρμον ἀγαθῶν ἑρμηνεύουσιν, οἱ δ᾽ ἰδίως τάφον Ὀσίριδος. τὴν δὲ πρὸς Φιλαῖς †νιστιτάνην ἄλλως μὲν ἄβατον ἅπασι καὶ ἀπροσπέλαστον εἶναι καὶ μηδ᾽ ὄρνιθας ἐπ᾽ αὐτὴν καταίρειν μηδ᾽ ἰχθῦς προσπελάζειν, ἑνὶ δὲ καιρῷ τοὺς ἱερεῖς διαβαίνοντας ἐναγίζειν καὶ καταστέφειν τὸ σῆμα μηδίθης φυτῷ περισκιαζόμενον ὑπεραίροντι πάσης ἐλαίας μέγεθος.* (**21.**) *Εὔδοξος δὲ* (fr. 60)

---

5 sqq. cf. Strab. XVII 28 **9** cf. 358a 365a **13** sqq. cf. Diod. I 22, 10 Strab. XVII 22 **14** cf. 362c 368b **15** *ὅ. ἀ.* cf. WB II 63 **16** *τ. Ὀ.* altera pars Memphidis et Osiridis vocabulorum in ling. Aeg. est nfr (= bonum cf. WB I 311); unde hanc falsam versionem ortam esse putat Rusch **16** sqq. cf. Diod. I 22, 3 sqq. Strab. XVII 23 Sen. NQ. IVa 2, 7

---

1 *τοῦ νέφους* dub. Po. *ἀν.*] *ἀνακλάσει* Re. **3** *ὡς* om. ναA¹ε **4** *ἐπιφ.* v **7** *θηκ.* Bouhier cf. Hdt. II 86 fin. (ex inscr. Cois hanc emend. prob. Pat.) *θηβ.* Ω **9** *τὴν ... Δ.*] lac. 11 litt. v, 8 α; *ἄβυδον ἴσως ἢ μέμφιν* add. α mg. *τὴν τε γὰρ ἐχειτῖνον* (haec et sequ. *ὀνομ.* in ras. 14 litt.) β², descripsit Laur. 80, 21; om. *O* corr. Holw. ex Steph. Byz. s. v. *Δ.* — Holw. post *Δ.* add. (*τὴν τάφον Ὀσίριδος*), quae ut superflua om. Bern. **10** *νομάζ.* v *τὸν ἀλ.*] scil. *Ὄσιριν*, post v. 9 *Ὀ.* ferri potest **16** *ἰδ.* Wy. *ὡς* Ω *Φ.* Squire *πύλαις* ναεβ (def. Junker, Denkschr. Wien. Ak. 56 Heft 4, S. 69) *πύλας* *O* *νιστ.*] *ἐν νησῖδι πέτραν* Po. cf. Strab. XVII 50 *νῆσ⟨ο⟩ν ⟨κα⟩τὰ ⟨Συή⟩νην* Schw. **18** *καρτερεῖν* Ω corr. Xyl. **20** *μηδ.*] *μηδ᾽ ἴθης* v *μηθίδης* edd. *μίνθης* dub. Bern. cf. Junker p. 72

πολλῶν τάφων ἐν Αἰγύπτῳ λεγομένων ἐν Βουσίριδι τὸ σῶμα κεῖσθαι· καὶ γὰρ πατρίδα ταύτην γεγονέναι τοῦ C *Ὀσίριδος· οὐκέτι μέντοι λόγου δεῖσθαι τὴν Ταφόσιριν· αὐτὸ γὰρ φράζειν τοὔνομα ταφὴν Ὀσίριδος. ἐῶ δὲ τομὴν ξύλου καὶ σχίσιν λίνου καὶ χοὰς χεομένας διὰ τὸ πολλὰ τῶν μυστικῶν ἀναμεμῖχθαι τούτοις. οὐ μόνον δὲ τούτων οἱ ἱερεῖς λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, ὅσοι μὴ ἀγέννητοι μηδ᾽ ἄφθαρτοι, τὰ μὲν σώματα παρ᾽ αὐτοῖς κεῖσθαι καμόντα καὶ θεραπεύεσθαι, τὰς δὲ ψυχὰς ἐν οὐρανῷ λάμπειν ἄστρα καὶ καλεῖσθαι κύνα μὲν τὴν Ἴσιδος ὑφ᾽ Ἑλλήνων, ὑπ᾽ Αἰγυπτίων δὲ Σῶθιν, Ὠρίωνα δὲ τὴν Ὥρου, τὴν δὲ Τυφῶνος ἄρκτον. εἰς δὲ τὰς ταφὰς τῶν* D *τιμωμένων ζῴων τοὺς μὲν ἄλλους συντεταγμένα τελεῖν, μόνους δὲ μὴ διδόναι τοὺς Θηβαΐδα κατοικοῦντας, ὡς θνητὸν θεὸν οὐδένα νομίζοντας, ἀλλ᾽ ὃν καλοῦσιν αὐτοὶ Κνήφ, ἀγέννητον ὄντα καὶ ἀθάνατον.*

22. *Πολλῶν δὲ τοιούτων λεγομένων καὶ δεικνυμένων οἱ μὲν οἰόμενοι βασιλέων ταῦτα καὶ τυράννων δι᾽ ἀρετὴν ὑπερφέρουσαν ἢ δύναμιν ἢ ἀξίωμα δόξαν θεότητος ἐπιγραψαμένων εἶτα χρησαμένων τύχαις ἔργα καὶ πάθη δεινὰ καὶ μεγάλα διαμνημονεύεσθαι ῥᾴστῃ μὲν ἀποδράσει τοῦ λόγου χρῶνται καὶ τὸ δύσφημον οὐ φαύλως ἀπὸ τῶν θεῶν ἐπ᾽ ἀνθρώπους μεταφέρουσι καὶ ταύτας ἔχουσιν ἀπὸ τῶν* E *ἱστορουμένων βοηθείας. ἱστοροῦσι γὰρ Αἰγύπτιοι τὸν μὲν Ἑρμῆν τῷ σώματι γενέσθαι γαλιάγκωνα, τὸν δὲ Τυφῶνα τῇ χρόᾳ πυρρόν, λευκὸν δὲ τὸν Ὧρον καὶ μελάγχρουν τὸν*

10 sqq. cf. 359 e 376 a **11** *Σ*. cf. P.-W. Isis 2090 **16** K. Brugsch, Rel. u. Myth. d. alt. Äg. 290 sqq. Wiedemann, Hdts. 2. Buch 197 Sethe, Abh. Berl. Ak. 1929, §§ 40, 124 A; Euseb. Praep. Ev. I 10, 48; III 11, 45 Iambl. de myst. VIII 3 **24** *ἱστ.* — p. 22, 1 *ἀνθ*. Euseb. Praep. Ev. III 3, 13 (cf. Theodoret. Graec. aff. cur. III 23) **25** cf. 363 a 364 a

3 *οὐκ ἔστι μ. λόγος* v **4** *ἐῶ* Wy. *αἰνῶ Ω* **6** *τούτων*] scil. *τῶν Ὀσιρείων*, nam *τούτου* Baxteri hiatu refellitur **11/12** *τὸν Ὧρον Ω* corr. Xyl. **12** *γραφὰς Ω* corr. Salm. (*τροφὰς* Xyl.) **13** *συντεταγμένους* v **13** *μὲν* cf. *δὲ* p. 22, 7 **19** *ἢ ἀξ. δ.* Re. *ἀξ. τῇ δόξῃ Ω* **23** *ταύτ.*] *τινας* dub. Po. **24** *ὑστερουμένων* v **26** *λευκόν τε τὸν Ἄρην* Eus.

Ὄσιριν, ὡς τῇ φύσει γεγονότας ἀνθρώπους. ἔτι δὲ καὶ στρατηγὸν ὀνομάζουσιν Ὄσιριν καὶ κυβερνήτην Κάνωβον, οὗ φασιν ἐπώνυμον γεγονέναι τὸν ἀστέρα, καὶ τὸ πλοῖον, ὃ καλοῦσιν Ἕλληνες Ἀργώ, τῆς Ὀσίριδος νεὼς εἴδωλον ἐπὶ τιμῇ κατηστερισμένον οὐ μακρὰν φέρεσθαι τοῦ Ὠρίωνος καὶ τοῦ Κυνός, ὧν τὸν μὲν Ὥρου τὸν δ' Ἴσιδος ἱερὸν [Αἰγύπτιοι] νομίζουσιν. (**23.**) *ὀκνῶ δέ, μὴ τοῦτ' ᾖ τὰ*
F *ἀκίνητα κινεῖν καὶ 'πολεμεῖν οὐ τῷ πολλῷ χρόνῳ' (κατὰ Σιμωνίδην* [fr. 193]) *μόνον, 'πολλοῖς δ' ἀνθρώπων ἔθνεσι' καὶ γένεσι κατόχοις ὑπὸ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς τούτους ὁσιότητος, οὐδὲν ἀπολείποντας ἐξ οὐρανοῦ μεταφέρειν ἐπὶ γῆν ὀνόματα τηλικαῦτα καὶ τιμὴν καὶ πίστιν ὀλίγου δεῖν ἅπασιν ἐκ πρώτης γενέσεως ἐνδεδυκυῖαν ἐξιστάναι καὶ ἀναλύειν,* |
360 *μεγάλας μὲν τῷ ἀθέῳ Λέοντι κλισιάδας ἀνοίγοντας [καὶ] ἐξανθρωπίζοντι τὰ θεῖα, λαμπρὰν δὲ τοῖς Εὐημέρου τοῦ Μεσσηνίου* (FGrHist. 63 T 4e) *φενακισμοῖς παρρησίαν διδόντας, ὃς αὐτὸς ἀντίγραφα συνθεὶς ἀπίστου καὶ ἀνυπάρκτου μυθολογίας πᾶσαν ἀθεότητα κατασκεδάννυσι τῆς οἰκουμένης, τοὺς νομιζομένους θεοὺς πάντας ὁμαλῶς διαγράφων εἰς ὀνόματα στρατηγῶν καὶ ναυάρχων καὶ βασιλέων ὡς δὴ πάλαι γεγονότων ἐν δὲ Πάγχοντι γράμμασι χρυσοῖς ἀναγεγραμμένων, οἷς οὔτε βάρβαρος οὐδεὶς οὔθ' Ἕλλην, ἀλλὰ μόνος Εὐήμερος, ὡς ἔοικε, πλεύσας εἰς τοὺς μηδα-*
B *μόθι γῆς γεγονότας μηδ' ὄντας Παγχώους καὶ Τριφύλλους ἐντετύχηκε.* (**24.**) *καίτοι μεγάλαι μὲν ὑμνοῦνται πράξεις ἐν Ἀσσυρίοις Σεμιράμιος, μεγάλαι δὲ Σεσώστριος ἐν*

1 *Ὄ.* cf. 364 b 6 cf. 359 c 7 Hdt. VI 134; 756 a b 9 cf. v. Thes. 10; 391 f 14 *Λ.* cf. Arnob. IV 29 (FHG II 332) *κλ. ἀν.* cf. v. Alc. 10 15 cf. 880 d

6 *τὸ μὲν Ω* corr. Re. *τὸν δ'* v *τὸ δ' O* 7 del. Strijd cf. p. 21, 24. fortasse 6 *ὧν — 7 νομ.* spuria sunt, cf. p. 21, 9 sqq. 11 *ἀπολιπόντας Ω* corr. Si. ⟨*τοῦ*⟩ *ἐξ* Baxt. 14 *Λ.* (vel. *Λ. τῷ Πελλαίῳ*) Po. (eadem invenit Schw.) *λεῷ Ω* del. Po. 14/15 *ἐξανθρωπίζοντες* v -*ας* Markl. 20 *ὄνομα Ω* corr. Baxt. 22 *ἀναγεγραμμένοις Ω* corr. Xyl. 24 *Παγχ*⟨*αίους καὶ Δ*⟩*ῴους* Jacoby 25 *ἐντετυχήκει Ω* corr. Re. 26 *δὲ* Bases *δ' αἱ Ω*

Αἰγύπτῳ· Φρύγες δὲ μέχρι νῦν τὰ λαμπρὰ καὶ θαυμαστὰ τῶν ἔργων Μανικὰ καλοῦσι διὰ τὸ Μάνην τινὰ τῶν πάλαι βασιλέων ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ δυνατὸν γενέσθαι παρ' αὐτοῖς, ὃν ἔνιοι Μάσνην καλοῦσι· Κῦρος δὲ Πέρσας Μακεδόνας δ' Ἀλέξανδρος ὀλίγου δεῖν ἐπὶ πέρας τῆς γῆς κρατοῦντας προήγαγον· ἀλλ' ὄνομα καὶ μνήμην βασιλέων ἀγαθῶν ἔχουσιν. 'εἰ δέ τινες ἐξαρθέντες ὑπὸ μεγαλαυχίας' ὥς C *φησιν ὁ Πλάτων* (Legg. 716 a) *'ἅμα νεότητι καὶ ἀνοίᾳ φλεγόμενοι τὴν ψυχὴν μεθ' ὕβρεως' ἐδέξαντο θεῶν ἐπωνυμίας καὶ ναῶν ἱδρύσεις, βραχὺν ἤνθησεν ἡ δόξα χρόνον, εἶτα κενότητα καὶ ἀλαζονείαν μετ' ἀσεβείας καὶ παρανομίας προσοφλόντες* (Emped. B 2, 4)

'ὠκύμοροι καπνοῖο δίκην ἀρθέντες ἀπέπταν'

καὶ νῦν ὥσπερ ἀγώγιμοι δραπέται τῶν ἱερῶν καὶ τῶν βωμῶν ἀποσπασθέντες οὐδὲν ἀλλ' ἢ τὰ μνήματα καὶ τοὺς τάφους ἔχουσιν. ὅθεν Ἀντίγονος ὁ γέρων Ἑρμοδότου τινὸς ἐν ποιήμασιν αὐτὸν (PLG III 637) *'Ἡλίου παῖδα καὶ θεὸν ἀναγορεύοντος 'οὐ τοιαῦτά μοι' εἶπεν 'ὁ λασανοφόρος σύνοιδεν'. εὖ δὲ καὶ Λύσιππος ὁ πλάστης Ἀπελλῆν* D *ἐμέμψατο τὸν ζωγράφον, ὅτι τὴν Ἀλεξάνδρου γράφων εἰκόνα κεραυνὸν ἐνεχείρισεν· αὐτὸς δὲ λόγχην, ἧς τὴν δόξαν οὐδὲ εἷς ἀφαιρήσεται χρόνος ἀληθινὴν καὶ ἰδίαν οὖσαν.*

25. *Βέλτιον οὖν οἱ τὰ περὶ τὸν Τυφῶνα καὶ Ὄσιριν καὶ Ἶσιν ἱστορούμενα μήτε θεῶν παθήματα μήτ' ἀνθρώπων, ἀλλὰ δαιμόνων μεγάλων εἶναι νομίζοντες, οὓς καὶ Πλάτων καὶ Πυθαγόρας καὶ Ξενοκράτης* (fr. 24) *καὶ Χρύσιππος* (StVFr. II 1103) *ἑπόμενοι τοῖς πάλαι θεολόγοις ἐρρωμενε-*

---

2 Hdt. I 94 IV 45 **7** sqq. cf. 451 e **16** cf. 182 c **23** sqq. capp. 25 et 26 comparanda cum l. de def. or. 417 b—f 419 a 421 c **23**—p. 24, 15 Euseb. Praep. Ev. V 5, 1 sqq.

---

2 *μάνιν* Eβ *μάντιν* ***O*** corr. Salm. **4** *μάσδην* ***Ω*** corr. Wil. Herm. 34 **5** *πέρ.*] *πέρσας* v **6** *πυοσήγ.* va[1] **7** *ἐξαιρεθ.* ***Ω*** corr. Xyl. **8** *ἀν.* Plato *ἀγν.* ***Ω*** **18** *θεὸν* β *θεῶν* ***O*** **23** *τὸν* om. Eus. **24** *πάθη* Eus. **25** *οὓς* Eus. *ὡς* ***Ω***

στέρους μὲν ἀνθρώπων γεγονέναι λέγουσι καὶ πολὺ τῇ δυνά- E *μει τὴν φύσιν ὑπερφέροντας ἡμῶν, τὸ δὲ θεῖον οὐκ ἀμιγὲς οὐδ' ἄκρατον ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς φύσει καὶ σώματος αἰσθήσει [ἐν] συνειληχὸς ἡδονὴν δεχομένῃ καὶ πόνον καὶ ὅσα ταύταις ἐπιγενόμενα ταῖς μεταβολαῖς πάθη τοὺς μὲν μᾶλλον τοὺς δ' ἧττον ἐπιταράττει· γίνονται γὰρ ὡς ἐν ἀνθρώποις καὶ δαίμοσιν ἀρετῆς διαφοραὶ καὶ κακίας. τὰ γὰρ Γιγαντικὰ καὶ Τιτανικὰ παρ' Ἕλλησιν ᾀδόμενα καὶ Κρόνου τινὲς ἄθεσμοι πράξεις καὶ Πύθωνος ἀντιτάξεις πρὸς Ἀπόλλωνα φυγαί τε Διονύσου καὶ πλάναι Δήμητρος οὐδὲν ἀπολείπουσι τῶν Ὀσιριακῶν καὶ Τυφωνικῶν ἄλλων* F *θ' ὧν πᾶσιν ἔξεστιν ἀνέδην μυθολογουμένων ἀκούειν· ὅσα τε μυστικοῖς ἱεροῖς περικαλυπτόμενα καὶ τελεταῖς ἄρρητα διασῴζεται καὶ ἀθέατα πρὸς τοὺς πολλούς, ὅμοιον ἔχει λόγον.* (**26.**) *ἀκούομεν δὲ καὶ Ὁμήρου τοὺς μὲν ἀγαθοὺς διαφόρως 'θεοειδέας' ἑκάστοτε ⟨καλοῦντος⟩ καὶ 'ἀντιθέους' καί 'θεῶν ἄπο μήδε' ἔχοντας', τῷ δ' ἀπὸ τῶν δαι-* **361** *μόνων | προσρήματι χρωμένου κοινῶς ἐπί τε χρηστῶν καὶ φαύλων* (*N* 810)

'*δαιμόνιε, σχεδὸν ἐλθέ· τίη δειδίσσεαι οὕτως*
Ἀργείους;'

καὶ πάλιν (*E* 438, *Π* 705, *Y* 447)

'*ἀλλ' ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος,*'

---

7 *τὰ* — 12 *ἀκ.* cit. Theodoret. Graec. aff. cur. III 56 perperam scribens: *ἐν τῷ ξυγγράμματι τῷ Περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων* 17 sqq. cf. 415 a

---

1 *πολὺ* Bern. *πολλῇ* **Ω** 3/4 *φύσεως . . . αἰσθήσεως* Baxt. 4 *ἐν* deest ap. Eus. *δεχομένην* **Ω** corr. ex Eus. *δεχομένους* Strijd 5 *ἐπιγ.*] *ἐγγ.* **Ω** *γ.* Eus. corr. Po. 8 *γὰρ*] *δὲ* Thdt. 9 K.] *πολλαὶ* Eus.Thdt. *τιν.* ε Eus.Thdt. *τινὸς* **O** Π.] *Τυφῶνος* Thdt. 10 *φυγ.* Eus.Thdt. *φθόγγοι* **Ω** *φόνοι* Re. cf. 996 c *πλάνη* v Thdt. 11 *Ὀσιρικῶν* Thdt. *Τυφωνιακῶν* Eus. *ἄλλων θ'* om. Thdt. ut paene omnes libri Eus. *ἄλλα ὧν τε π.* v *ἄλλα τε ὧν π.* Wy. 12 *παρὰ πᾶσ.* Eus.Thdt. *ἐξ.*] *ἐστὶν* Thdt. 14 *πολλ.*] *θεοὺς* Eus. ('i. e. *ἀθέους*' Schw.) *ἔχοι* v 16 *θεουδέας* v add. Re. 20 *τί* **Ω** *αὔτως* Aristarchus

καί (*Δ* 31)

> *ʽδαιμονίη, τί νύ σε Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες*
> *τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅ τʼ ἀσπερχὲς μενεαίνεις*
> *Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον;ʼ*

ὡς τῶν δαιμόνων μικτὴν καὶ ἀνώμαλον φύσιν ἐχόντων καὶ προαίρεσιν. ὅθεν ὁ μὲν Πλάτων (Legg. 717 a b) *Ὀλυμπίοις θεοῖς τὰ δεξιὰ καὶ περιττά, τὰ δʼ ἀντίφωνα τούτων δαίμοσιν ἀποδίδωσιν· ὁ δὲ Ξενοκράτης* (fr. 25) *καὶ τῶν* B *ἡμερῶν τὰς ἀποφράδας καὶ τῶν ἑορτῶν, ὅσαι πληγάς τινας ἢ κοπετοὺς ἢ νηστείας ἢ δυσφημίας ἢ αἰσχρολογίαν ἔχουσιν, οὔτε θεῶν τιμαῖς οὔτε δαιμόνων οἴεται προσήκειν χρηστῶν, ἀλλʼ εἶναι φύσεις ἐν τῷ περιέχοντι μεγάλας μὲν καὶ ἰσχυράς, δυστρόπους δὲ καὶ σκυθρωπάς, αἳ χαίρουσι τοῖς τοιούτοις καὶ τυγχάνουσαι πρὸς οὐθὲν ἄλλο χεῖρον τρέπονται. τοὺς δὲ χρηστοὺς πάλιν καὶ ἀγαθοὺς ὅ θʼ Ἡσίοδος* (OD 123 sqq.) *ʽἁγνοὺς δαίμοναςʼ καὶ ʽφύλακας ἀνθρώπωνʼ προσαγορεύει, ʽπλουτοδότας καὶ τοῦτο γέρας βασιλήιον ἔχοντασʼ· ὅ τε Πλάτων* (Conv. 202 e) *ἑρμηνευτικὸν τὸ τοιοῦτον ὀνομάζει γένος καὶ διακονικὸν ἐν μέσῳ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, εὐχὰς μὲν* C *ἐκεῖ καὶ δεήσεις ἀνθρώπων ἀναπέμποντας, ἐκεῖθεν δὲ μαντεῖα δεῦρο καὶ δόσεις ἀγαθῶν φέροντας. Ἐμπεδοκλῆς δὲ καὶ δίκας φησὶ διδόναι τοὺς δαίμονας ὧν ⟨ἂν⟩ ἐξαμάρτωσι καὶ πλημμελήσωσιν* (B 115, 9 sqq.)

> *ʽαἰθέριον ⟨μὲν⟩ γάρ σφε μένος πόντονδε διώκει,*
> *πόντος δʼ ἐς χθονὸς οὖδας ἀπέπτυσε, γαῖα δʼ ἐς αὐγὰς*
> *ἠελίου ἀκάμαντος, ὁ δʼ αἰθέρος ἔμβαλε δίναις·*
> *ἄλλος δʼ ἐξ ἄλλου δέχεται, στυγέουσι δὲ πάντεςʼ,*

---

16 cf. 431 e 18 sqq. cf. 415 a 416 c f 22—p. 26, 6 Eus. Praep. Ep. V 5, 4 sqq. 25 sqq. cf. 416 e 830 f

---

10 *τινος* β *δυσφημίαν* v 23.25 add. ex Eus. 23 *ἐξαμαρτήσωσι* Eus. 26 *αὐγ.* Hippol. *αὖθις* Ω 27 *ἀκ.*] *φαέθοντος* Hippol.

ἄχρι οὗ κολασθέντες οὕτω καὶ καθαρθέντες αὖθις τὴν D *κατὰ φύσιν χώραν καὶ τάξιν ἀπολάβωσι.* (27.) *τούτων δὲ καὶ τῶν τοιούτων ἀδελφὰ λέγεσθαί φασι περὶ Τυφῶνος, ὡς δεινὰ μὲν ὑπὸ φθόνου καὶ δυσμενείας εἰργάσατο καὶ πάντα πράγματα ταράξας ἐνέπλησε κακῶν γῆν ὁμοῦ τι πᾶσαν καὶ θάλασσαν, εἶτα δίκην ἔδωκεν· ἡ δὲ τιμωρὸς Ὀσίριδος ἀδελφὴ καὶ γυνὴ τὴν Τυφῶνος σβέσασα καὶ καταπαύσασα μανίαν καὶ λύσσαν οὐ περιεῖδε τοὺς ἄθλους καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὓς ἀνέτλη, καὶ πλάνας αὐτῆς καὶ πολλὰ μὲν ἔργα σοφίας πολλὰ δ' ἀνδρείας ἀμνηστίαν ὑπολαβοῦσαν καὶ σιωπήν, ἀλλὰ ταῖς ἁγιωτάταις* E *ἀναμίξασα τελεταῖς εἰκόνας καὶ ὑπονοίας καὶ μιμήματα τῶν τότε παθημάτων εὐσεβείας ὁμοῦ δίδαγμα καὶ παραμύθιον ἀνδράσι καὶ γυναιξὶν ὑπὸ συμφορῶν ἐχομένοις ὁμοίων καθωσίωσεν. αὐτὴ δὲ καὶ Ὄσιρις ἐκ δαιμόνων ἀγαθῶν δι' ἀρετὴν εἰς θεοὺς μεταβαλόντες, ὡς ὕστερον Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος, ἅμα καὶ θεῶν καὶ δαιμόνων οὐκ ἀπὸ τρόπου μεμιγμένας τιμὰς ἔχουσι, πανταχοῦ μὲν* ***, *ἐν δὲ τοῖς* [*ὑπὲρ γῆν καὶ*] *ὑπὸ γῆν δυνάμενοι μέγιστον. οὐ γὰρ ἄλλον εἶναι Σάραπιν ἢ τὸν Πλούτωνά φασι καὶ Ἶσιν τὴν Περσέφασσαν, ὡς Ἀρχέμαχος εἴρηκεν ὁ Εὐβοεὺς* (fr. 7 M.) *καὶ ὁ Ποντικὸς Ἡρακλείδης* (fr. 103 V.) *τὸ χρηστήριον ἐν Κανώβῳ* F *Πλούτωνος ἡγούμενος εἶναι.*

28. *Πτολεμαῖος δ' ὁ Σωτὴρ ὄναρ εἶδε τὸν ἐν Σινώπῃ*

15 cf. 362e 17 cf. 857d 21 *Πε.* cf. P.-W. Isis 2118 25 sqq. cf. 984a; Clem. Al. Protr. IV 48, 1 sqq. Tac. Hist. IV 83 Eustath. ad Dionys. Per. 254 (GGM II 262) Orig. in Cels. V 38; Parmentier, Recherches sur le traité d'Isis et d'Os. de Plut. (Mém. publ. par la classe des lettres de l'Acad. Roy. de Belgique II 9) Brux. 1913

6 *τι* Re. *τε* *Ω* 11 *ὑπολαβοῦσα* *Ω* corr. Markl. (*ἐπιλαβοῦσαν* dub. Holw.) 12 *μίμημα* *Ω* corr. Baxt. 16 *ἀρετῆς* *Ω* corr. Re. 19 lac. ind. Richards (*μὲν* del. Re.) *τοῖς* Xyl. *τούτοις* *Ω* del. Xyl. (*γῆν καὶ ὑπὸ* om. Urb. 99) 21 *τὴν*] *ἢ τὴν* Re. 23 *ἡράκλειτος* *Ω* corr. Xyl. 25 *ὄν. εἶ.* Baxt. *ἀνεῖλε* *Ω*

τοῦ Πλούτωνος κολοσσόν, οὐκ ἐπιστάμενος οὐδ' ἑωρακὼς πρότερον οἷος ⟨ἦν⟩. τὴν μορφήν, κελεύοντα κομίσαι τὴν ταχίστην αὐτὸν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. ἀγνοοῦντι δ' αὐτῷ καὶ ἀποροῦντι, ποῦ καθίδρυται, καὶ διηγουμένῳ τοῖς φίλοις τὴν ὄψιν εὑρέθη πολυπλανὴς ἄνθρωπος ὄνομα Σωσίβιος, ἐν Σινώπῃ φάμενος ἑωρακέναι τοιοῦτον κολοσσόν, οἷον ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν ἔδοξεν. ἔπεμψεν οὖν Σωτέλη καὶ Διονύσιον, οἳ χρόνῳ πολλῷ καὶ μόλις, οὐκ ἄνευ μέντοι θείας προνοίας, ἤγαγον ἐκκλέψαντες. | ἐπεὶ δὲ **362** *κομισθεὶς ὤφθη, συμβαλόντες οἱ περὶ Τιμόθεον τὸν ἐξηγητὴν καὶ Μανέθωνα τὸν Σεβεννύτην* (fr. 78 M.) *Πλούτωνος ὂν ἄγαλμα τῷ Κερβέρῳ τεκμαιρόμενοι καὶ τῷ δράκοντι πείθουσι τὸν Πτολεμαῖον, ὡς ἑτέρου θεῶν οὐδενὸς ἀλλὰ Σαράπιδός ἐστιν· οὐ γὰρ ἐκεῖθεν οὕτως ὀνομαζόμενος ἧκεν, ἀλλ' εἰς Ἀλεξάνδρειαν κομισθεὶς τὸ παρ' Αἰγυπτίοις ὄνομα τοῦ Πλούτωνος ἐκτήσατο τὸν Σάραπιν. καὶ μέντοι ⟨τὰ⟩ Ἡρακλείτου τοῦ φυσικοῦ λέγοντος* (*B* 15) '*Ἅιδης καὶ Διόνυσος ωὑτὸς ὅτεῳ μαίνονται καὶ ληναΐζουσιν*' *εἰς ταύτην ὑπάγουσι τὴν δόξαν. οἱ γὰρ ἀξιοῦντες Ἅιδην λέγεσθαι τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς οἷον παραφρονούσης καὶ μεθυούσης ἐν αὐτῷ, γλίσχρως ἀλ-* B *ληγοροῦσι. βέλτιον δὲ τὸν Ὄσιριν εἰς ταὐτὸ συνάγειν τῷ Διονύσῳ τῷ τ' Ὀσίριδι τὸν Σάραπιν, ὅτε τὴν φύσιν μετέβαλε, ταύτης τυχόντι τῆς προσηγορίας. διὸ πᾶσι κοινὸς ὁ Σάραπίς ἐστιν, ὡς δὴ τὸν Ὄσιριν οἱ τῶν ἱερῶν μεταλαβόντες ἴσασιν.*

---

16 cf. 382e **22** cf. 356b 364d sqq. **23** cf. 376a **24** cf. 375d

---

2 add. Mez. **8** *διόνυσον* ***Ω*** corr. ex 984a **11** *σεβενύτην* v a *σεβεννίτην* (*νι* in ras.) A; E β *σεβενίτην* ε cf. p. 9, 1 **14** *οὗτος* ***Ω*** corr. Salm. **17** add. Schellens **18/19** *οὗτος ὅτε οὖν μ. κ. ληραίνουσιν* ***Ω*** corr. ex Clem. Al. Protr. 34 **24** *τυχόντα* ***Ω*** corr. Squire **25** *δὲ* ***Ω*** corr. Bern. **26** *μεταβαλόντες* v

29. Οὐ γὰρ ἄξιον προσέχειν τοῖς Φρυγίοις γράμμασιν, ἐν οἷς λέγεται †χαροπῶς τοὺς μὲν τοῦ Ἡρακλέους γενέσθαι θυγάτηρ, †ἰσαιακοῦ δὲ τοῦ Ἡρακλέους ὁ Τυφών, οὐδὲ Φυλάρχου μὴ καταφρονεῖν γράφοντος (FGrHist. 81 fr. 78), ὅτι πρῶτος εἰς Αἴγυπτον ἐξ Ἰνδῶν Διόνυσος ἤγαγε δύο βοῦς, ὧν ἦν τῷ μὲν Ἆπις ὄνομα τῷ δ' Ὄσιρις· Σάραπις C δ' ὄνομα τοῦ τὸ πᾶν κοσμοῦντός ἐστι παρὰ τὸ σαίρειν, ὅ καλλύνειν τινὲς καὶ κοσμεῖν λέγουσιν. ἄτοπα γὰρ ταῦτα τοῦ Φυλάρχου, πολλῷ δ' ἀτοπώτερα ⟨τὰ⟩ τῶν λεγόντων οὐκ εἶναι θεὸν τὸν Σάραπιν, ἀλλὰ τὴν Ἄπιδος σορὸν οὕτως ὀνομάζεσθαι[, καὶ χαλκᾶς τινας ἐν Μέμφει πύλας λήθης καὶ κωκυτοῦ προσαγορευομένας, ὅταν θάπτωσι τὸν Ἆπιν, ἀνοίγεσθαι βαρὺ καὶ σκληρὸν ψοφούσας· διὸ παντὸς ἠχοῦντος †ἡμᾶς χαλκώματος ἐπιλαμβάνεσθαι]. μετριώτερον δ' ⟨οἱ⟩ παρὰ τὸ σεύεσθαι καὶ τὸ σοῦσθαι τὴν τοῦ παντὸς ἅμα κίνησιν εἰρῆσθαι φάσκοντες. οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν ἱερέων εἰς ταὐτό φασι τὸν Ὄσιριν συμπεπλέχθαι καὶ τὸν Ἆπιν, ἐξηγούμενοι καὶ διδάσκοντες D ἡμᾶς, ὡς ἔμμορφον εἰκόνα χρὴ νομίζειν τῆς Ὀσίριδος ψυχῆς τὸν Ἆπιν. ἐγὼ δ', εἰ μὲν Αἰγύπτιόν ἐστι τοὔνομα τοῦ Σαράπιδος, εὐφροσύνην αὐτὸ δηλοῦν οἴομαι καὶ χαρμοσύνην, τεκμαιρόμενος ὅτι τὴν ἑορτὴν Αἰγύπτιοι τὰ Χαρμόσυνα 'Σαίρει' καλοῦσιν. καὶ γὰρ Πλάτων (Cratyl. 403a sqq.) τὸν Ἅιδην ὡς †Αἰδοῦς υἱὸν τοῖς παρ' αὐτῷ

---

1 Φρ. cf. 415a; Cic. N. D. III 42 Bern. VII p. 43 **11** cf. Diod. I 96 fin. Paus. I 18, 4 **17** cf. 380e; Diod. I 85, 4 **23** cf. Bräuninger, Herm. 1928, 484

---

2 χ. τ.] Χάροπος Emp. Σαράπιδος Si. **3** ἰ.] Ἶσις, Αἰακοῦ Emp. (Si.) **4** φιλάρχου Ω corr. Xyl. **6** Ὀ.] Ὄνουφις dub. Parthey, cf. Ael. N. A. XII 11 **7** τὸ π.] τὸν Ἆπιν dub. Roussel, Rev. Phil. 38, 255 **9** φιλ. Ω corr. Xyl. add. Squire **11/15** del. Squire **14** πάντων Wy. **14/15** ἐπιλ. def. iam Amyot ('to stop the noise' Pat.) ἐπιλανθ. Xyl. Wy. **15** μετ. sc. λέγουσιν. μετριώτεροι Baxt. add. Xyl. **15/16** κ. τ. σ. del. Squire **19** εὔμορφον Ω corr. Wy. **24** Αἰ. υἱ.] διδασκαλικὸν Holw. ἀειδέσμιον Pat. Αἰ. κύριον Parmentier αἰδέσιμον Po. αὐτοῦ Ω corr. Wy.

γενομένοις καὶ προσηνῆ θεὸν ὠνομάσθαι φησί· καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἄλλα τε πολλὰ τῶν ὀνομάτων λόγον ἔχει καὶ τὸν ὑποχθόνιον τόπον, εἰς ὃν οἴονται τὰς ψυχὰς ἀπέρχεσθαι μετὰ τὴν τελευτήν, Ἀμένθην καλοῦσι σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος τὸν λαμβάνοντα καὶ διδόντα. εἰ δὲ καὶ τοῦτο τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπελθόντων πάλαι καὶ E μετακομισθέντων ὀνομάτων ἕν ἐστιν, ὕστερον ἐπισκεψόμεθα· νῦν δὲ τὰ λοιπὰ τῆς ἐν χερσὶ δόξης προσδιέλθωμεν.

30. Ὁ μὲν γὰρ Ὄσιρις καὶ ἡ Ἶσις ἐκ δαιμόνων ἀγαθῶν εἰς θεοὺς μετήλλαξαν· τὴν δὲ τοῦ Τυφῶνος ἠμαυρωμένην καὶ συντετριμμένην δύναμιν, ἔτι δὲ καὶ ψυχορραγοῦσαν καὶ σφαδᾴζουσαν, ἔστιν αἷς παρηγοροῦσι θυσίαις καὶ πραΰνουσιν, ἔστι δ' ὅτε πάλιν ἐκταπεινοῦσι καὶ καθυβρίζουσιν ἔν τισιν ἑορταῖς, τῶν μὲν ἀνθρώπων τοὺς πυρροὺς [καὶ] προπηλακίζοντες, ὄνον δὲ κατακρημνίζοντες, ὡς Κοπτῖται, διὰ τὸ πυρρὸν γεγονέναι τὸν Τυφῶνα καὶ ὀνώδη τὴν χρόαν. Βουσιρῖται δὲ καὶ Λυκοπολῖται F σάλπιγξιν οὐ χρῶνται τὸ παράπαν ὡς ὄνῳ φθεγγομέναις ἐμφερές. καὶ ὅλως τὸν ὄνον οὐ καθαρὸν ἀλλὰ δαιμονικὸν ἡγοῦνται ζῷον εἶναι διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ὁμοιότητα καὶ πόπανα ποιοῦντες ἐν θυσίαις τοῦ τε Παϋνὶ καὶ τοῦ Φαωφὶ μηνὸς ἐπιπλάττουσι παράσημον ὄνον δεδεμένον. | ἐν δὲ τῇ τοῦ Ἡλίου θυσίᾳ τοῖς σεβο- 363 μένοις τὸν θεὸν παρεγγυῶσι μὴ φορεῖν ἐπὶ τῷ σώματι χρυσία μηδ' ὄνῳ τροφὴν διδόναι. φαίνονται δὲ καὶ οἱ Πυθαγορικοὶ τὸν Τυφῶνα δαιμονικὴν ἡγούμενοι δύναμιν·

---

4 *Ἀ.* cf. WB I 87 7 *ὕστ.* cf. 375d sqq.; Amenthem obliviscitur Plut. 10 cf. 361e 15 cf. 359e 364a b 16 cf. 150f 371c Ael. N. A. X 28; Erman, Äg. Rel.[2] 249 sqq. 18 cf. 150e f 26 Ael. N. A. X 28

---

2 *λ. ἕ.* Pɔ. *λόγοι εἰσὶ Ω* 12 *καὶ*[2] del. Pat. 16 del. Xyl. 17 *κόπτοντα* v 24 *σεβ.* Xyl. *ἐσ. Ω* 26 *μηδ' ὄνῳ* Ald.[2] *μὴ δεομένῳ Ω*

λέγουσι γὰρ ἐν ἀρτίῳ μέτρῳ †ἕκτῳ καὶ πεντηκοστῷ γεγονέναι Τυφῶνα· καὶ πάλιν τὴν μὲν τοῦ τριγώνου ⟨φύσιν⟩ Ἅιδου καὶ Διονύσου καὶ Ἄρεος εἶναι· τὴν δὲ τοῦ τετραγώνου Ῥέας καὶ Ἀφροδίτης καὶ Δήμητρος καὶ Ἑστίας καὶ Ἥρας· τὴν δὲ τοῦ δωδεκαγώνου Διός· τὴν δὲ ⟨τοῦ⟩ ἑκκαιπεντηκονταγωνίου Τυφῶνος, ὡς Εὔδοξος ἱστόρηκεν. **(31.)** Αἰγύπτιοι δὲ πυρρόχρουν γεγονέναι τὸν Τυφῶνα νομίζοντες καὶ τῶν βοῶν τοὺς πυρροὺς B καθιερεύουσιν, οὕτως ἀκριβῆ ποιούμενοι τὴν παρατήρησιν, ὥστε, κἂν μίαν ἔχῃ τρίχα μέλαιναν ἢ λευκήν, ἄθυτον ἡγεῖσθαι· θύσιμον γὰρ οὐ φίλον εἶναι θεοῖς, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅσα ψυχαῖς ἀνοσίων ἀνθρώπων καὶ ἀδίκων εἰς ἕτερα μεταμορφουμένων σώματα συνείληχε. διὸ τῇ μὲν κεφαλῇ τοῦ ἱερείου καταρασάμενοι καὶ ἀποκόψαντες εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίπτουν πάλαι, νῦν δὲ τοῖς ξένοις ἀποδίδονται· τὸν δὲ μέλλοντα θύεσθαι βοῦν οἱ σφραγισταὶ λεγόμενοι τῶν ἱερέων κατεσημαίνοντο, τῆς σφραγῖδος, ὡς ἱστορεῖ Κάστωρ (FGrHist. 250 fr. 17), γλυφὴν μὲν ἐχούσης ἄνθρωπον εἰς γόνυ καθεικότα C ταῖς χερσὶν ὀπίσω περιηγμέναις, ἔχοντα κατὰ τῆς σφαγῆς ξίφος ἐγκείμενον. ἀπολαύειν δὲ καὶ τὸν ὄνον, ὥσπερ εἴρηται (362 f), τῆς ὁμοιότητος διὰ τὴν ἀμαθίαν καὶ τὴν ὕβριν οὐχ ἧττον ἢ διὰ τὴν χρόαν οἴονται·

---

1 *μέτρῳ* cf. 591 c, quem locum nondum explicatum esse in huius ed. vol. III perperam scripsit Si.; explicavit Holw. p. 109 cf. Nicomachi Intr. Arithm. I 13 6 deest in Eud. fr. 7 sqq. Hdt. II 38 Diod. I 88, 4; 359 e 16 Hdt. II 38 *μοσχοσφραγισταί* Porph. de abst. IV 7.

---

1 *ἐν τετάρτῳ μ. ⟨τῶν⟩ ἓξ καὶ πεντήκοντα* Holw. hiatum delens et ita explicans: 'Mensurae numeri 56 sunt 2, 4, 7, 8, 14, 28. Credas Typhonem per octo tantum menses (cf. p. 12, 18) in utero matris fuisse.' *ἀρτίῳ* sanum vid. Si.: *ἄρτιον μ.* est 8, *περισσὸν* 7 3 add. Baxt. *Ἄρ. β ἄρεως O* 5 *κ. Ἡ.* del. Emp. 6 add. Re. *ὀκτὼκαιπ. Ω* corr. Xyl. 7 *γεγ.* om. E 11 ⟨*τὸ*⟩ *φ.* Schw. '*θύσ. φ.* praedicatum est' Po. 12 *ψυχῆς* v *ψυχὰς* Ald.[2] *ἀοίκων Ω* corr. edd. 13 *συνείληφεν Ω* corr. Xyl. 17 *κατεσήμαινον τὸ Ω* corr. edd. 21 *δὲ* Markl. *τε Ω*

διὸ καὶ τῶν Περσικῶν βασιλέων ἐχθραίνοντες μάλιστα τὸν Ὦχον ὡς ἐναγῆ καὶ μιαρόν, ὄνον ἐπωνόμασαν. κἀκεῖνος εἰπὼν 'ὁ μέντοι ὄνος οὗτος ὑμῶν κατευωχήσεται τὸν βοῦν' ἔθυσε τὸν Ἆπιν, ὡς Δείνων (fr. 30 M.) ἱστόρηκεν. οἱ δὲ λέγοντες ἐκ τῆς μάχης ἐπ' ὄνου τῷ Τυφῶνι τὴν φυγὴν ἑπτὰ ἡμέρας γενέσθαι καὶ σωθέντα γεννῆσαι παῖδας Ἱεροσόλυμον καὶ Ἰουδαῖον, αὐτόθεν εἰσὶ κατάδηλοι D τὰ Ἰουδαϊκὰ παρέλκοντες εἰς τὸν μῦθον.

32. Ταῦτα μὲν οὖν τοιαύτας ὑπονοίας δίδωσιν· ἀπ' ἄλλης δ' ἀρχῆς τῶν φιλοσοφώτερόν τι λέγειν δοκούντων τοὺς ἁπλουστάτους σκεψώμεθα πρῶτον. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ λέγοντες, ὥσπερ Ἕλληνες Κρόνον ἀλληγοροῦσι τὸν χρόνον, Ἥραν δὲ τὸν ἀέρα, γένεσιν δὲ Ἡφαίστου τὴν εἰς πῦρ ἀέρος μεταβολήν, οὕτω παρ' Αἰγυπτίοις Νεῖλον εἶναι τὸν Ὄσιριν Ἴσιδι συνόντα τῇ γῇ, Τυφῶνα δὲ τὴν θάλασσαν, εἰς ἣν ὁ Νεῖλος ἐμπίπτων ἀφανίζεται καὶ διασπᾶται, πλὴν ὅσον ἡ γῆ μέρος ἀναλαμβάνουσα καὶ δεχομένη γίγνεται γόνιμος ὑπ' αὐτοῦ. καὶ θρῆνός ἐστιν ἱερὸς ἐπ' αὐτοῦ [Κρόνου] γενόμενος, θρηνεῖ δὲ τὸν ἐν E τοῖς ἀριστεροῖς γινόμενον μέρεσιν, ἐν δὲ τοῖς δεξιοῖς φθειρόμενον. Αἰγύπτιοι γὰρ οἴονται τὰ μὲν ἑῷα τοῦ κόσμου πρόσωπον εἶναι, τὰ δὲ πρὸς βορρᾶν δεξιά, τὰ δὲ πρὸς νότον ἀριστερά· φερόμενος οὖν ἐκ τῶν νοτίων ὁ Νεῖλος, ἐν δὲ τοῖς βορείοις ὑπὸ τῆς θαλάσσης καταναλισκόμενος εἰκότως λέγεται τὴν μὲν γένεσιν ἐν τοῖς

---

1 sqq. cf. ad p. 11, 9 5 sqq. ad Apionem refert Neustadt, WklPh. 1907, 1116 7 cf. Tac. Hist. V 2 9 ἀπ' — 16 ἀφαν. cit. Euseb. Praep. Ev. III 3 12/13 Cic. N. D. II 64 sqq. 13 cf. 392 c (Heracliteum) 17 πλ. cf. 366 a 18 sqq. cf. 729 b; rem a scriptore confundi monet Rusch, quod occidentem, non septemtriones Aegyptii dextras mundi partes nominant, cf. WB I 30, 85 sq. 22 cf. 282 e

---

6 ἡμέραις Ω corr. Markl. 10 δοκ. Eus. δυναμένων Ω 14 εἰς τὸ π. Eus. 19 corr. et del. Schw. ἐπὶ τοῦ Κρόνου Ω cf. p. 32, 18 20 γεν. Ω (ι ss. E[2]) γεννώμενον cf. 729 b Squire

ἀριστεροῖς ἔχειν, τὴν δὲ φθορὰν ἐν τοῖς δεξιοῖς. διὸ τήν τε θάλασσαν οἱ ἱερεῖς ἀφοσιοῦνται καὶ τὸν ἅλα Τυφῶνος ἀφρὸν καλοῦσι, καὶ τῶν ἀπαγορευομένων ἕν ἐστιν αὐτοῖς ἐπὶ τραπέζης ἅλα μὴ προτίθεσθαι· καὶ κυβερνήτας οὐ
F *προσαγορεύουσιν, ὅτι χρῶνται θαλάττῃ καὶ τὸν βίον ἀπὸ τῆς θαλάττης ἔχουσιν· οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τὸν ἰχθὺν ἀπὸ ταύτης προβάλλονται τῆς αἰτίας καὶ τὸ μισεῖν ἰχθύι γράφουσιν. ἐν Σάι γοῦν ἐν τῷ προπύλῳ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἦν γεγλυμμένον βρέφος, γέρων καὶ μετὰ τοῦτον ἱέραξ, ἐφεξῆς δ' ἰχθύς, ἐπὶ πᾶσι δ' ἵππος ποτάμιος. ἐδήλου δὲ συμβολικῶς 'ὦ γινόμενοι καὶ ἀπογινόμενοι, ⟨θεὸς ἀναίδειαν μισεῖ'. τὸ μὲν γὰρ βρέφος γενέσεως σύμβολον, φθορᾶς⟩ δ' ὁ γέρων· ἱέρακι δὲ τὸν θεὸν φράζουσιν, ἰχθύι δὲ μῖσος, ὥσπερ εἴρηται,*
364 *διὰ τὴν θάλατταν, ἵππῳ ποταμίῳ δ' ἀναίδειαν· | λέγεται γὰρ ἀποκτείνας τὸν πατέρα τῇ μητρὶ βίᾳ μίγνυσθαι. δόξειε δ' ἂν καὶ τὸ ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν λεγόμενον, ὡς ἡ θάλαττα Κρόνου δάκρυόν ἐστιν, αἰνίττεσθαι τὸ μὴ καθαρὸν μηδὲ σύμφυλον αὐτῆς.*

Ταῦτα μὲν οὖν ἔξωθεν εἰρήσθω κοινὴν ἔχοντα τὴν ἱστορίαν· (**33.**) *οἱ δὲ σοφώτεροι τῶν ἱερέων οὐ μόνον τὸν Νεῖλον Ὄσιριν καλοῦσιν οὐδὲ Τυφῶνα τὴν θάλασσαν, ἀλλ' Ὄσιριν μὲν ἁπλῶς ἅπασαν τὴν ὑγροποιὸν ἀρχὴν καὶ δύναμιν, αἰτίαν γενέσεως καὶ σπέρματος*

---

1 sqq. cf. 685a 729a **5** cf. 729c **7** cf. 353c cf. WB I 453 but **8** sqq. cf. Clem. Al. Str. V 41, 4 **9** cf. 355bc **13** sqq. cf. 371e; Ael. N. A. VII 19 Porph. de abst. III 23; infans quoque et senex, sicut accipiter, signa dei Solis sunt (cf. Erman, Äg. Rel.[2] p. 8), hippopotamus Typhonis (cf. P.-W. Seth 1900) **15** sqq. cf. Horap. I 56 **18** cf. Porph. V. Pyth. 41 Clem. Al. Str. V 50, 1 **21** cf. 365b

---

3 *ἔνεστιν* vαΑεβ **4** *παρατίθ*. Bases *οὐ*] *ποῦ* v **8** *προπυλαίῳ* mavult Re. **10** *τοῦτο* Ω corr. Bern. **12/13** lac. 76 litt. E suppl. Cobet, sine lac. O **13** *δ' ὁ γ.*] *σεογέρων* v *δεογέρων* αΑεβ *δεο* ante, *γέρων* post lac. E **15** *ἱπποποτ.* vαΑεβ **17** *δ. δ' ἂν* Baxt. cf 374c *δόξει* Ω

*οὐσίαν νομίζοντες, Τυφῶνα δὲ πᾶν τὸ αὐχμηρὸν καὶ
πυρῶδες καὶ ξηραντικὸν ὅλως καὶ πολέμιον τῇ ὑγρότητι·
διὸ καὶ πυρρόχρουν γεγονέναι τῷ σώματι καὶ πάρωχρον* B
*νομίζοντες οὐ πάνυ προθύμως ἐντυγχάνουσιν οὐδ' ἡδέως
ὁμιλοῦσι τοῖς τοιούτοις τὴν ὄψιν ἀνθρώποις. τὸν δ'
Ὄσιριν αὖ πάλιν μελάγχρουν γεγονέναι μυθολογοῦσιν,
ὅτι πᾶν ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἱμάτια καὶ νέφη μελαίνει
μιγνύμενον, καὶ τῶν νέων ὑγρότης ἐνοῦσα παρέχει τὰς
τρίχας μελαίνας, ἡ δὲ πολίωσις οἷον ὠχρίασις ὑπὸ
ξηρότητος ἐπιγίνεται τοῖς παρακμάζουσι. καὶ τὸ μὲν
ἔαρ θαλερὸν καὶ γόνιμον καὶ προσηνές, τὸ δὲ φθινό-
πωρον ὑγρότητος ἐνδείᾳ καὶ φυτοῖς πολέμιον καὶ ζῴοις
νοσῶδες. ὁ δ' ἐν Ἡλίου πόλει τρεφόμενος βοῦς, ὃν
Μνεῦιν καλοῦσιν (Ὀσίριδος δ' ἱερόν, ἔνιοι δὲ καὶ τοῦ* C
*Ἄπιδος πατέρα νομίζουσι), μέλας ἐστὶ καὶ δευτέρας ἔχει
τιμὰς μετὰ τὸν Ἆπιν. ἔτι τὴν Αἴγυπτον ἐν τοῖς μάλιστα
μελάγγειον οὖσαν, ὥσπερ τὸ μέλαν τοῦ ὀφθαλμοῦ,
Χημίαν καλοῦσι καὶ καρδίᾳ παρεικάζουσι· θερμὴ γάρ
ἐστι καὶ ὑγρὰ καὶ τοῖς νοτίοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης,
ὥσπερ ἡ καρδία τοῖς εὐωνύμοις τοῦ ἀνθρώπου, μάλιστα
ἐγκέκλεισται καὶ προσκεχώρηκεν.* (**34.**) *Ἥλιον δὲ καὶ
Σελήνην οὐχ ἅρμασιν ἀλλὰ πλοίοις ὀχήμασι χρωμένους
περιπολεῖν φασιν αἰνιττόμενοι τὴν ἀφ' ὑγροῦ τροφὴν
αὐτῶν καὶ γένεσιν. οἴονται δὲ καὶ Ὅμηρον ὥσπερ Θαλῆν
μαθόντα παρ' Αἰγυπτίων ὕδωρ ἀρχὴν ἁπάντων καὶ* D

---

1 cf. 369a 376f 3 cf. 359e 363a 5 cf. 359e 9 cf. Aristot. 780b 6 13 cf. Diod. I 21, 10 Porph. ap. Eus. Pr. Ev. III 13 Strab. XVII 22 Ael. N. A. XI 11 14 *M.* cf. P.-W. Mnevis 18 *X.* cf. WB V 126 kēmet *καρδ.* cf. 355a; Horap. I 22 21 cf. Clem. Al. Str. V 41, 2 22 cf. Erman, Äg. Rel.^{2} p. 9 sqq. 23 cf. 400a

---

3 *πυρρόχρω* να^{1}εβ *-χρων* ***O*** corr. Bern. *κ. πάρ.* del. Cobet, at cf. p. 29, 18; 33, 9. 10 14 *μνύην* νε *μνύειν* ***O*** corr. Basil. 18 *χημίαν* Marc. 248 *χημία* ***O*** 23 *περιπλεῖν* ***Ω*** corr. Salm. cf. p. 41, 18 *φασ.* Badham *ἀεὶ* ***Ω*** 24 *θαλῆ* ναAEε

γένεσιν τίθεσθαι (*Ξ* 201)· *τὸν γὰρ Ὠκεανὸν Ὄσιριν εἶναι, τὴν δὲ Τηθὺν Ἶσιν ὡς τιθηνουμένην πάντα καὶ συνεκτρέφουσαν. καὶ γὰρ Ἕλληνες τὴν τοῦ σπέρματος πρόεσιν ἀπουσίαν καλοῦσι καὶ συνουσίαν τὴν μῖξιν, καὶ τὸν υἱὸν ἀπὸ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ὗσαι, καὶ τὸν Διόνυσον 'ὕην' ὡς κύριον τῆς ὑγρᾶς φύσεως οὐχ ἕτερον ὄντα τοῦ Ὀσίριδος· καὶ γὰρ τὸν Ὄσιριν Ἑλλάνικος* (FGrHist. 3 fr. 176) *Ὕσιριν ἔοικεν ἀκηκοέναι ὑπὸ τῶν ἱερέων λεγόμενον· οὕτω γὰρ ὀνομάζων διατελεῖ τὸν θεόν, εἰκότως ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ τῆς εὑρέσεως.*

35. *Ὅτι μὲν οὖν ὁ αὐτός ἐστι Διονύσῳ, τίνα μᾶλλον* E *ἢ σὲ γινώσκειν, ὦ Κλέα, δὴ προσῆκόν ἐστιν, ἀρχηίδα μὲν οὖσαν ἐν Δελφοῖς τῶν Θυιάδων, τοῖς δ' Ὀσιριακοῖς καθωσιωμένην ἱεροῖς ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρός; εἰ δὲ τῶν ἄλλων ἕνεκα δεῖ μαρτύρια παραθέσθαι, τὰ μὲν ἀπόρρητα κατὰ χώραν ἐῶμεν, ἃ δ' ἐμφανῶς δρῶσι θάπτοντες τὸν Ἆπιν οἱ ἱερεῖς, ὅταν παρακομίζωσιν ἐπὶ σχεδίας τὸ σῶμα, βακχείας οὐδὲν ἀποδεῖ· καὶ γὰρ νεβρίδας περικαθάπτονται καὶ θύρσους φοροῦσι καὶ βοαῖς χρῶνται καὶ κινήσεσιν ὥσπερ οἱ κάτοχοι τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον ὀργιασμοῖς. διὸ καὶ ταυρόμορφα Διονύσου ποιοῦσιν ἀγάλματα πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων· αἱ δ' Ἠλείων γυναῖκες καὶ παρακα-* F *λοῦσιν εὐχόμεναι 'ποδὶ βοείῳ τὸν θεὸν ἐλθεῖν' πρὸς αὐτάς. Ἀργείοις δὲ βουγενὴς Διόνυσος ἐπίκλην ἐστίν· ἀνακαλοῦνται δ' αὐτὸν ὑπὸ σαλπίγγων ἐξ ὕδατος ἐμβάλ-*

---

4 *ἀπ.* cf. Artemid. I 78 **6** sqq. cf. 356 b 362 b 365 a **20** sqq. cf. 299 a **22** sqq. cf. Wil., Glaube der Hell. II 73 **24** sqq. cf. 671 e

---

4 ***πρόθεσιν Ω*** corr. Salm. **8** ***ἔθηκεν Ω*** corr. Valckenaer ad Eur. Phoen. 251 **10** *φύσ.*] *ὗσ.* Salm. *εὑρ.* fort. sanum, cf. 366 f; „Auffindung" Parthey, *ῥύσεως* Herw. *αἱρέσεως* ('karakter') Strijd **12** *δὴ* ante *μᾶλλ.* pos. Richards **12/13** *ἀρχ. μ. οὐ.* Keramopullos *Ἐφ. ἀρχ.* 1911 p. 167 sec. titulos Delph. ***ἀρχικλαμένουσαν*** (*-κλὰ* E) ***Ω*** **13** *δ'* $β^2$ om. ***O*** **14** *εἰ* Xyl. *ἡ* ***Ω*** **15** ***δεῖ*** Ald.[2] *δὴ* ***Ω*** **20** *διὸ*] *ἔτι* Strijd **21** ***ταυρόμορφον Ω*** corr. Markl. ***Διόνυσον Ω*** corr. Xyl.

λοντες εἰς τὴν ἄβυσσον ἄρνα τῷ Πυλαόχῳ· τὰς δὲ σάλπιγγας ἐν θύρσοις ἀποκρύπτουσιν, ὡς Σωκράτης ἐν τοῖς περὶ ὁσίων (fr. 5 M.) εἴρηκεν. ὁμολογεῖ δὲ καὶ τὰ Τιτανικὰ καὶ Νυκτέλια τοῖς λεγομένοις Ὀσίριδος διασπασμοῖς καὶ ταῖς ἀναβιώσεσι καὶ παλιγγενεσίαις· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς ταφάς. | Αἰγύπτιοί τε γὰρ Ὀσίριδος 365 πολλαχοῦ θήκας, ὥσπερ εἴρηται (358 a 359 a), δεικνύουσι, καὶ Δελφοὶ τὰ τοῦ Διονύσου λείψανα παρ' αὑτοῖς παρὰ τὸ χρηστήριον ἀποκεῖσθαι νομίζουσι, καὶ θύουσιν οἱ ὅσιοι θυσίαν ἀπόρρητον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅταν αἱ Θυιάδες ἐγείρωσι τὸν Λικνίτην. ὅτι δ' οὐ μόνον τοῦ οἴνου Διόνυσον, ἀλλὰ καὶ πάσης ὑγρᾶς φύσεως Ἕλληνες ἡγοῦνται κύριον καὶ ἀρχηγόν, ἀρκεῖ Πίνδαρος μάρτυς εἶναι λέγων (fr. 153) 'δενδρέων δὲ νομὸν Διόνυσος πολυγαθὴς αὐξάνοι, ἁγνὸν φέγγος ὀπώρας'· διὸ καὶ τοῖς τὸν Ὄσιριν σεβομένοις ἀπαγορεύεται δένδρον ἥμερον ἀπολλύναι καὶ πηγὴν ὕδατος ἐμφράττειν.

36. Οὐ μόνον δὲ τὸν Νεῖλον, ἀλλὰ πᾶν ὑγρὸν ἁπλῶς B Ὀσίριδος ἀπορροὴν καλοῦσι, καὶ τῶν ἱερῶν ἀεὶ προπομπεύει τὸ ὑδρεῖον ἐπὶ τιμῇ τοῦ θεοῦ. καὶ θρύῳ βασιλέα καὶ τὸ νότιον κλίμα τοῦ κόσμου γράφουσι, καὶ μεθερμηνεύεται τὸ θρύον ποτισμὸς καὶ κύησις πάντων καὶ δοκεῖ γεννητικῷ μορίῳ τὴν φύσιν ἐοικέναι. τὴν δὲ τῶν Παμυλίων ἑορτὴν ἄγοντες, ὥσπερ εἴρηται (355 e), φαλλικὴν οὖσαν ἄγαλμα προτίθενται καὶ περιφέρουσιν, οὗ τὸ αἰδοῖον τριπλάσιόν ἐστιν· ἀρχὴ γὰρ ὁ θεός, ἀρχὴ δὲ

---

10 ὅσ. cf. 292 d 438 b **12** cf. 364 d **14/15** cf. 745 a 757 f **18** cf. 364 a **19** Ὀ. ἀ. cf. 366 a 371 b 729 b **20** θρ. cf. WB II 325 neswt **21** ν. κ. haec scribendi ratio aliunde ignota **23** sqq. cf. 371 f

---

4 *N.* Squire *νὺξ τελεία Ω* **9** *περὶ τὸ* Urb. 99 **11** *λεικνύτην* v **14** *δένδ.* v *δένδρον O* *νόμον Ω* corr. Heyne *γόμον* Re. *τρόπον* 757 f **20** *θρίω αβ θρύων* E **22** *νοτισμὸς* Re. *κίνησις Ω* corr. Xyl. **24** *παμ.* Urb. 99 *παμυλιτίων O*

πᾶσα τῷ γονίμῳ πολλαπλασιάζει τὸ ἐξ αὐτῆς. τὸ δὲ πολλάκις εἰώθαμεν καὶ τρὶς λέγειν, ὡς τό 'τρισμάκαρες' C *καὶ* (ϑ 340) *'δεσμοὶ μὲν τρὶς τόσσοι ἀπείρονες', εἰ μὴ νὴ Δία κυρίως ἐμφαίνεται τὸ τριπλάσιον ὑπὸ τῶν παλαιῶν· ἡ γὰρ ὑγρὰ φύσις ἀρχὴ καὶ γένεσις οὖσα πάντων ἐξ αὑτῆς τὰ πρῶτα τρία σώματα, γῆν ἀέρα καὶ πῦρ, ἐποίησε. καὶ γὰρ ὁ προστιθέμενος τῷ μύθῳ λόγος, ὡς τοῦ Ὀσίριδος ὁ Τυφὼν τὸ αἰδοῖον ἔρριψεν εἰς τὸν ποταμόν, ἡ δ' Ἶσις οὐχ εὗρεν, ἀλλ' ἐμφερὲς ἄγαλμα θεμένη καὶ κατασκευάσασα τιμᾶν καὶ φαλληφορεῖν ἔταξεν, ἐνταῦθα δὴ περιχωρεῖ διδάσκων, ὅτι τὸ γόνιμον καὶ τὸ σπερματικὸν τοῦ θεοῦ πρώτην ἔσχεν ὕλην τὴν ὑγρότητα καὶ δι' ὑγρότητος* D *ἐνεκράθη τοῖς πεφυκόσι μετέχειν γενέσεως. ἄλλος δὲ λόγος ἐστὶν Αἰγυπτίων, ὡς Ἄποπις Ἡλίου ὢν ἀδελφὸς ἐπολέμει τῷ Διί, τὸν δ' Ὄσιριν ὁ Ζεὺς συμμαχήσαντα καὶ συγκαταστρεψάμενον αὐτῷ τὸν πολέμιον παῖδα θέμενος Διόνυσον προσηγόρευσε. καὶ τούτου δὲ τοῦ λόγου τὸ μυθῶδες ἔστιν ἀποδεῖξαι τῆς περὶ φύσιν ἀληθείας ἁπτόμενον. Δία μὲν γὰρ Αἰγύπτιοι τὸ πνεῦμα καλοῦσιν, ᾧ πολέμιον τὸ αὐχμηρὸν καὶ πυρῶδες· τοῦτο δ' ἥλιος μὲν οὐκ ἔστι, πρὸς δ' ἥλιον ἔχει τινὰ συγγένειαν· ἡ δ' ὑγρότης σβεννύουσα τὴν ὑπερβολὴν τῆς ξηρότητος αὔξει καὶ ῥώννυσι τὰς ἀναθυμιάσεις, ὑφ' ὧν τὸ πνεῦμα τρέφεται* E *καὶ τέθηλεν.*

37. *Ἔτι τε τὸν κιττὸν [ὃν] Ἕλληνές τε καθιεροῦσι Διονύσῳ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις λέγεται 'χενόσιρις' ὀνομάζεσθαι σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος, ὥς φασι, φυτὸν*

---

6 sqq. cf. 358 b 14 *Ἄ.* cf. Erman, Äg. Rel.[2] p. 11 al. 19 cf. Diod. I 12, 2 20 cf. 372 a e 25 sqq. cf. Diod. I 17, 4

---

3 *τρεῖς* (*τρὶς* E) *τόσοι* Ω 5 *αὐτῆς* Mich. cf. v. 1 *ἀρχῆς* Ω 10 *ἐντ.*] *ἐνθάδε* Re. *εἰς ταὐτὰ* Strijd 10/11 *δ. π.* Madv. Strijd. *δὲ παραχ.* Ω 12 *πρώτην* v Re. *πρῶτον* O 13 *γεννήσεως* Ha. 14 *ὢν*] hiatus tolerabilis in nom. propr. 18 *περὶ* Xyl. *παρὰ* Ω 19 *γὰρ* om. v 22 *ξηρ.*] *ὑγρ.* v 25 del. Squire 26 *τῷ Δ.* β

Ὀσίριδος. Ἀρίστων τοίνυν ὁ γεγραφὼς Ἀθηναίων ἀποικίας (FHG III 324) ἐπιστολῇ τινι Ἀλεξάρχου περιέπεσεν, ἐν ᾗ Διὸς ἱστορεῖται [δὲ] καὶ Ἴσιδος υἱὸς ὢν ὁ Διόνυσος ὑπ' Αἰγυπτίων οὐκ Ὄσιρις ἀλλ' Ἀρσαφὴς [ἐν τῷ ἄλφα γράμματι] λέγεσθαι δηλοῦντος τὸ ἀνδρεῖον τοῦ ὀνόματος. ἐμφαίνει δὲ τοῦτο καὶ ὁ Ἑρμαῖος (FHG IV 427) ἐν τῇ πρώτῃ περὶ τῶν Αἰγυπτίων ⟨ἑορτῶν⟩· ὄβριμον γάρ φησι μεθερμηνευόμενον εἶναι τὸν Ὄσιριν. ἐῶ δὲ Μνασέαν (FHG III 155) τῷ Ἐπάφῳ προστιθέντα τὸν F Διόνυσον καὶ τὸν Ὄσιριν καὶ τὸν Σάραπιν, ἐῶ καὶ Ἀντικλείδην (FGrHist. 140 fr. 13) λέγοντα τὴν Ἶσιν Προμηθέως οὖσαν θυγατέρα Διονύσῳ συνοικεῖν· αἱ γὰρ εἰρημέναι περὶ τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς θυσίας οἰκειότητες ἐναργεστέραν τῶν μαρτύρων τὴν πίστιν ἔχουσι.

38. Τῶν τ' ἄστρων τὸν σείριον Ὀσίριδος νομίζουσιν ὑδραγωγὸν ὄντα | καὶ τὸν λέοντα τιμῶσι καὶ χάσμασι **366** λεοντείοις τὰ τῶν ἱερῶν θυρώματα κοσμοῦσιν, ὅτι πλημμυρεῖ Νεῖλος (Ar. Phaen. 151)

'ἠελίου τὰ πρῶτα συνερχομένοιο λέοντι.'

ὡς δὲ Νεῖλον Ὀσίριδος ἀπορροήν, οὕτως Ἴσιδος σῶμα γῆν λέγουσι καὶ νομίζουσιν οὐ πᾶσαν, ἀλλ' ἧς ὁ Νεῖλος ἐπιβαίνει σπερμαίνων καὶ μιγνύμενος· ἐκ δὲ τῆς συνουσίας ταύτης γεννῶσι τὸν Ὧρον. ἔστι δ' Ὧρος ἡ πάντα σῴζουσα καὶ τρέφουσα τοῦ περιέχοντος ὥρα καὶ κρᾶσις ἀέρος, ὃν ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς περὶ Βοῦτον ὑπὸ Λητοῦς

---

4 Ἀρ. cf. Erman, Äg. Rel.[2] p. 97 WB IV 457 **11** Πρ. cf. 352 a **15** cf. 372 d **19** cf. 670 c; Horap. I 21 **20** Ὀ. ἀ. cf. ad p. 35, 19 **21** οὐ π. cf. 363 d

---

1 ἀποικίαν Ω corr. Markl. **2/3** π., ἐν ᾗ Δ. Valckenaer l. c. περιπέσει ἐνηίδος v περιπέσειε νηίδος O **3** del. Valck. **4** Ἀρσ.] Ἄσιρις Squire Ἄσιρις σαφῶς Schw. **4/5** del. Re. (tenet Schw.) **6** ὁ Ἑρμ.] Θερμ. dub. Wil. cf. p. 42, 23 **7** add. Reitzenstein, Stud. z. ant. Synkret. 111 ὄβρ. v ὄμβρ. O **9** μνάσαν Ω corr. Xyl. **15** Ὀ. Squire (cf. 372 d) ἴσιδος Ω **21** λέγ. Wy. ἔχ. Ω νομ.] ὀνομάζ. Markl. **24** σῴζ.] σοφίζ. v κ. τρ. om. v

τραφῆναι λέγουσιν· ἡ γὰρ ὑδατώδης καὶ διάβροχος γῆ μάλιστα τὰς σβεννυούσας καὶ χαλώσας τὴν ξηρότητα
B καὶ τὸν αὐχμὸν ἀναθυμιάσεις τιθηνεῖται. Νέφθυν δὲ καλοῦσι τῆς γῆς τὰ ἔσχατα καὶ παρόρια καὶ ψαύοντα τῆς θαλάττης· διὸ καὶ Τελευτὴν ἐπονομάζουσι τὴν Νέφθυν καὶ Τυφῶνι δὲ συνοικεῖν λέγουσιν. ὅταν δ' ὑπερβαλὼν καὶ πλεονάσας ὁ Νεῖλος ἐπέκεινα πλησιάσῃ τοῖς ἐσχατεύουσι, τοῦτο μῖξιν Ὀσίριδος πρὸς Νέφθυν καλοῦσιν ὑπὸ τῶν ἀναβλαστανόντων φυτῶν ἐλεγχομένην· ὧν καὶ τὸ μελίλωτόν ἐστιν, οὗ φησι μῦθος ἀπορρυέντος καὶ ὑπολειφθέντος αἴσθησιν γενέσθαι Τυφῶνι τῆς περὶ τὸν γάμον ἀδικίας. ὅθεν ἡ μὲν Ἶσις ἔτεκε γνησίως τὸν
C Ὧρον, ἡ δὲ Νέφθυς σκότιον τὸν Ἄνουβιν. ἐν μέντοι ταῖς διαδοχαῖς τῶν βασιλέων ἀναγράφουσι τὴν Νέφθυν Τυφῶνι γημαμένην πρώτην γενέσθαι στεῖραν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ περὶ γυναικὸς ἀλλὰ περὶ τῆς θεοῦ λέγουσιν, αἰνίττονται τὸ παντελῶς τῆς γῆς ἄγονον καὶ ἄκαρπον ὑπὸ στερρότητος.

39. Ἡ δὲ Τυφῶνος ἐπιβουλὴ καὶ τυραννὶς αὐχμοῦ δύναμις ἦν ἐπικρατήσαντος καὶ διαφορήσαντος τήν τε γεννῶσαν ὑγρότητα τὸν Νεῖλον καὶ αὔξουσαν, ἡ δὲ συνεργὸς αὐτοῦ βασιλὶς Αἰθιόπων αἰνίττεται πνοὰς νοτίους ἐξ Αἰθιοπίας· ὅταν γὰρ αὗται τῶν ἐτησίων ἐπικρατήσωσι τὰ νέφη πρὸς τὴν Αἰθιοπίαν ἐλαυνόντων καὶ
D κωλύσωσι τοὺς τὸν Νεῖλον αὔξοντας ὄμβρους καταρραγῆναι, κατέχων ὁ Τυφὼν ἐπιφλέγει, καὶ τότε κρατήσας παντάπασι τὸν Νεῖλον εἰς ἑαυτὸν ὑπ' ἀσθενείας συστα-

---

1 cf. 357 f; Hdt. II 156   5 sqq. cf. 355 f sqq. 375 b   8 cf. ad 356 e   10 cf. 356 f   19 cf. 356 b sqq.   22 cf. 356 c   28 ἐτ cf. 898 a

---

5 *T.* Squire cf. 355 f τελευταίην Ω   11 ἀπολ. Ω corr. Schw.   12 γνήσιον Markl.   15 πρῶτον Markl.   17 παντ. ε Markl. παντελὲς O   20 ἦν om. v   21 καὶ — 25 *N.* om. v   27 ἑαυτ. Bentl. ἐναντίον Ω

λέντα καὶ ῥυέντα κοῖλον καὶ ταπεινὸν ἐξέωσεν εἰς τὴν θάλασσαν. ἡ γὰρ λεγομένη κάθειρξις εἰς τὴν σορὸν Ὀσίριδος οὐδὲν ἔοικεν ἀλλ' ἢ κρύψιν ὕδατος καὶ ἀφανισμὸν αἰνίττεσθαι· διὸ μηνὸς Ἀθὺρ ἀφανισθῆναι τὸν Ὄσιριν λέγουσιν, ὅτε τῶν ἐτησίων ἀπολειπόντων παντάπασιν ὁ μὲν Νεῖλος ὑπονοστεῖ, γυμνοῦται δ' ἡ χώρα, μηκυνομένης δὲ τῆς νυκτὸς αὔξεται τὸ σκότος, ἡ δὲ τοῦ φωτὸς μαραίνεται καὶ κρατεῖται δύναμις, οἱ ⟨δ'⟩ ἱερεῖς ἄλλα τε δρῶσι σκυθρωπὰ καὶ βοῦν διάχρυσον ἱματίῳ E μέλανι βυσσίνῳ περιβάλλοντες ἐπὶ πένθει τῆς θεοῦ δεικνύουσι (βοῦν γὰρ Ἴσιδος εἰκόνα καὶ γῆς νομίζουσιν) ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἑβδόμης ἐπὶ δέκα ἑξῆς· καὶ γὰρ τὰ πενθούμενα τέσσαρα, πρῶτον μὲν ὁ Νεῖλος ἀπολείπων καὶ ὑπονοστῶν, δεύτερον δὲ τὰ βόρεια πνεύματα κατασβεννύμενα κομιδῇ τῶν νοτίων ἐπικρατούντων, τρίτον δὲ τὸ τὴν ἡμέραν ἐλάττονα γίνεσθαι τῆς νυκτός, ἐπὶ πᾶσι δ' ἡ τῆς γῆς ἀπογύμνωσις ἅμα τῇ τῶν φυτῶν ψιλότητι τηνικαῦτα φυλλορροούντων. τῇ δ' ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα νυκτὸς ἐπὶ θάλασσαν κατίασι, καὶ τὴν ἱερὰν κίστην F οἱ στολισταὶ καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκφέρουσι χρυσοῦν ἐντὸς ἔχουσαν κιβώτιον, εἰς ὃ ποτίμου λαβόντες ὕδατος ἐγχέουσι, καὶ γίνεται κραυγὴ τῶν παρόντων ὡς εὑρημένου τοῦ Ὀσίριδος· εἶτα γῆν κάρπιμον φυρῶσι τῷ ὕδατι καὶ συμμίξαντες ἀρώματα καὶ θυμιάματα τῶν πολυτελῶν ἀναπλάττουσι μηνοειδὲς ἀγαλμάτιον καὶ τοῦτο στολίζουσι καὶ κοσμοῦσιν ἐμφαίνοντες ὅτι γῆς οὐσίαν καὶ ὕδατος τοὺς θεοὺς τούτους νομίζουσι.

---

2 sqq. 356c 4 cf. 356d 367f 20 sqq. cf. Erman, Äg. Rel.[3] p. 270 et tabulam p. 271 22 εὑρ. cf. P.-W. Isis 2129

---

1 aoristus fortasse hiatus evitandi causa positus 8 add. Wy. ⟨τότε δ'⟩ οἱ Po. 11 γῆν Ω corr. Madv. καὶ γῆς] ἔμψυχον cf. 368c Squire (obstat hiatus) 17 πᾶσι δ' Bern. πᾶσιν Ω 19 δέκα] εἴκοσι Holw. (cf. v. 11—12) κάτεισι Ω corr. Baxt. 23 γῆν Xyl. τὴν Ω

40. Τῆς δ' Ἴσιδος πάλιν ἀναλαμβανούσης τὸν Ὄσιριν
367 καὶ αὐξανούσης τὸν Ὧρον | ἀναθυμιάσεσι καὶ ὁμίχλαις
καὶ νέφεσι ῥωννύμενον ἐκρατήθη μέν, οὐκ ἀνῃρέθη δ' ὁ
Τυφών· οὐ γὰρ εἴασεν ἡ κυρία τῆς γῆς θεὸς ἀναιρεθῆναι
παντάπασι τὴν ἀντικειμένην τῇ ὑγρότητι φύσιν, ἀλλ'
ἐχάλασε καὶ ἀνῆκε βουλομένη διαμένειν τὴν κρᾶσιν· οὐ
γὰρ ἦν κόσμον εἶναι τέλειον ἐκλιπόντος καὶ ἀφανι-
σθέντος τοῦ πυρώδους. εἰ δὲ ταῦτα μὴ λέγεται παρὰ
τὸ εἰκός, οὐδ' ἐκεῖνον ἄν τις ἀπορρίψειε τὸν λόγον,
ὡς Τυφὼν μὲν ἐκράτει πάλαι τῆς Ὀσίριδος μοίρας·
θάλασσα γὰρ ἦν ἡ Αἴγυπτος. διὸ πολλὰ μὲν ἐν τοῖς
μετάλλοις καὶ τοῖς ὄρεσιν εὑρίσκεται μέχρι νῦν κογχύλια
[ἔχειν]· πᾶσαι δὲ πηγαὶ καὶ φρέατα πάντα πολλῶν ὑπαρ-
B χόντων ἁλμυρὸν ὕδωρ καὶ πικρὸν ἔχουσιν, ὡς ἂν ὑπό-
λειμμα τῆς πάλαι θαλάσσης ἕωλον ἐνταυθοῖ συνερρυηκός.
ὁ δ' Ὧρος χρόνῳ τοῦ Τυφῶνος ἐπεκράτησε, τουτέστιν
εὐκαιρίας ὀμβρίων γενομένης ὁ Νεῖλος ἐξώσας τὴν θάλασ-
σαν ἀνέφηνε τὸ πεδίον καὶ ἀνεπλήρωσε ταῖς προσχώσεσιν.
ὃ δὴ μαρτυροῦσαν ἔχει τὴν αἴσθησιν· ὁρῶμεν γὰρ ἔτι
νῦν ἐπιφέροντι τῷ ποταμῷ νέαν ἰλὺν καὶ προάγοντι τὴν
γῆν κατὰ μικρὸν ὑποχωροῦν ὀπίσω τὸ πέλαγος καὶ τὴν
θάλασσαν [τὸ] ὕψος τῶν ἐν βάθει λαμβανόντων διὰ τὰς
προσχώσεις ἀπορρέουσαν· τὴν δὲ Φάρον, ἣν Ὅμηρος
(δ 354 sqq.) ᾔδει δρόμον ἡμέρας ἀπέχουσαν Αἰγύπτου,
C νῦν μέρος οὖσαν αὐτῆς, οὐκ αὐτὴν ἀναδραμοῦσαν οὐδὲ
προσαναβᾶσαν, ἀλλὰ τῆς μεταξὺ θαλάττης ἀναπλάττοντι
τῷ ποταμῷ καὶ τρέφοντι τὴν ἤπειρον ἀνασταλείσης.

---

1 cf. 357 c f 3 cf. 358 d 10 cf. 356 c 12 cf. Hdt. II 12 16 cf. 358 d 23 cf. Strab. XII 2, 4

---

6 κρίσιν Ω corr. Xyl. 7 τὸν κόσμ. Markl. ἐκλείπ. Ω corr. Markl. 8/9 παρ' αὐτοῖς εἰκότως Ω παρὰ τὸ εἰκός, εἰκότως Bern. (corr. Si.) 9 οὐδ'] δὲ v 13 del. Re. (hiatus) 15 συνερρυηκότος Ω corr. Bentl. 16 ὃν δ' Ὧ. χρόνον Pat. 17 ἐξεώσας Ω corr. Wy. 20 ἐπιφέροντα v προαγαγόντι Ω corr. Bern. 22 del. Ald.[2] τῶν Ald.[2] τὸ Ω 26 πρὸς ἀνάβασιν Ω corr. ed. Steph.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅμοια τοῖς ὑπὸ τῶν Στωικῶν (StVFr. II 1093) *θεολογουμένοις ἐστί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τὸ μὲν γόνιμον πνεῦμα καὶ τρόφιμον Διόνυσον εἶναι λέγουσι, τὸ πληκτικὸν δὲ καὶ διαιρετικὸν Ἡρακλέα, τὸ δὲ δεκτικὸν Ἄμμωνα, Δήμητρα δὲ καὶ Κόρην τὸ διὰ τῆς γῆς καὶ τῶν καρπῶν διῆκον, Ποσειδῶνα δὲ τὸ διὰ τῆς θαλάττης.* **(41.)** *οἱ δὲ τοῖσδε τοῖς φυσικοῖς καὶ τῶν ἀπ' ἀστρολογίας μαθηματικῶν ἔνια μιγνύντες Τυφῶνα μὲν οἴονται τὸν ἡλιακὸν κόσμον, Ὄσιριν δὲ τὸν σεληνιακὸν λέγεσθαι·* D *τὴν μὲν γὰρ σελήνην γόνιμον τὸ φῶς καὶ ὑγροποιὸν ἔχουσαν εὐμενῆ καὶ γοναῖς ζῴων καὶ φυτῶν εἶναι βλαστήσεσι· τὸν δ' ἥλιον ἀκράτῳ πυρὶ καὶ σκληρῷ καταθάλπειν [τε] καὶ καταναίνειν τὰ φυόμενα καὶ τεθηλότα καὶ τὸ πολὺ μέρος τῆς γῆς παντάπασιν ὑπὸ φλογμοῦ ποιεῖν ἀοίκητον καὶ κατακρατεῖν πολλαχοῦ καὶ τῆς σελήνης. διὸ τὸν Τυφῶνα Σὴθ [ἀεὶ] Αἰγύπτιοι καλοῦσιν, ὅπερ ἐστὶ καταδυναστεῦον ἢ καταβιαζόμενον, καὶ τῷ μὲν ἡλίῳ τὸν Ἡρακλέα μυθολογοῦσιν ἐνιδρυμένον συμπεριπολεῖν, τῇ δὲ σελήνῃ τὸν Ἑρμῆν· λόγου γὰρ ἔργοις ἔοικε καὶ [περὶ] σοφίας τὰ τῆς σελήνης, τὰ δ' ἡλίου πληγαῖς ὑπὸ* E *βίας καὶ ῥώμης περαινομέναις. οἱ δὲ Στωικοὶ* (StVFr. II 663) *τὸν μὲν ἥλιον ἐκ θαλάττης ἀνάπτεσθαι καὶ τρέφεσθαί φασι, τῇ δὲ σελήνῃ τὰ κρηναῖα καὶ λιμναῖα νάματα γλυκεῖαν ἀναπέμπειν καὶ μαλακὴν ἀναθυμίασιν.*

42. *Ἑβδόμῃ ἐπὶ δέκα τὴν Ὀσίριδος γενέσθαι τελευτὴν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσιν, ἐν ᾗ μάλιστα γίνεται μειου-*

---

10 *γόν.* cf. 657 f sqq. **15** cf. 371 b 376 a; cf. WB IV 345 cum IV 77 swtj **21** cf. DL. VI 145 Porph. de antro nymph. 11

---

4 *δὲ* ante *πλ.* v **5** *δήμητραν* Ω corr. Bern. **8** *μαθημάτων* Markl. **12** *κ. σκλ. κ.* Madv. *κεκληρωκότα θάλπ.* Ω **13** del. Schw. **14** *παντ.* om. E **15** *καὶ*[2] om. E **16** del. Squire **20** del. Re. *τὰ δ' ἐν ι.λ.* Ω corr. Basil. **21** *περαινομένης* Ω corr. Baxt. **25** *δ' ἐπὶ* Squire **26** *μει.* Ha. Strijd ⟨*μετὰ τὴν πλήρωσιν*⟩ *μει.* Wy. *πληρ.* Ω

*μένη κατάδηλος ἡ πανσέληνος. διὸ καὶ τὴν ἡμέραν
ταύτην ἀντίφραξιν οἱ Πυθαγόρειοι καλοῦσι, καὶ ὅλως τὸν
ἀριθμὸν τοῦτον ἀφοσιοῦνται· τοῦ γὰρ ἑξκαίδεκα τετρα-
γώνου καὶ τοῦ ὀκτωκαίδεκα ἑτερομήκους, οἷς μόνοις*
F *ἀριθμῶν ἐπιπέδων συμβέβηκε τὰς περιμέτρους ἴσας ἔχειν
τοῖς περιεχομένοις ὑπ' αὐτῶν χωρίοις, μέσος ὁ τῶν
ἑπτακαίδεκα παρεμπίπτων ἀντιφράττει καὶ διαζεύγνυσιν
ἀπ' ἀλλήλων καὶ διαιρεῖ, ⟨κατὰ⟩ τὸν ἐπόγδοον λόγον εἰς
ἄνισα διαστήματα τεμνόμενος. ἐτῶν δ' ἀριθμὸν οἱ μὲν
βιῶσαι τὸν Ὄσιριν οἱ δὲ βασιλεῦσαι λέγουσιν ὀκτὼ καὶ*
368 *εἴκοσι· | τοσαῦτα γάρ ἐστι φῶτα τῆς σελήνης καὶ τοσαύ-
ταις ἡμέραις τὸν αὑτῆς κύκλον ἐξελίσσει. τὸ δὲ ξύλον
ἐν ταῖς λεγομέναις Ὀσίριδος ταφαῖς τέμνοντες κατα-
σκευάζουσι λάρνακα μηνοειδῆ διὰ τὸ τὴν σελήνην, ὅταν
τῷ ἡλίῳ πλησιάζῃ, μηνοειδῆ γινομένην ἀποκρύπτεσθαι.
τὸν δ' εἰς δεκατέσσαρα μέρη τοῦ Ὀσίριδος διασπασμὸν
αἰνίττονται πρὸς τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς φθίνει μετὰ πανσέλη-
νον ἄχρι νουμηνίας τὸ ἄστρον. ἡμέραν δέ, ἐν ᾗ φαίνεται
πρῶτον ἐκφυγοῦσα τὰς αὐγὰς καὶ παρελθοῦσα τὸν ἥλιον,
'ἀτελὲς ἀγαθόν' προσαγορεύουσιν· ὁ γὰρ Ὄσιρις ἀγαθο-*
B *ποιός, καὶ τοὔνομα πολλὰ φράζειν, οὐχ ἥκιστα δὲ κράτος
ἐνεργοῦν καὶ ἀγαθοποιὸν [ὃ] λέγουσι. τὸ δ' ἕτερον
ὄνομα τοῦ θεοῦ τὸν Ὄμφιν εὐεργέτην ὁ Ἑρμαῖός* (FHG
IV 427) *φησι δηλοῦν ἑρμηνευόμενον.*

43. *Οἴονται δὲ πρὸς τὰ φῶτα τῆς σελήνης ἔχειν τινὰ
λόγον τοῦ Νείλου τὰς ἀναβάσεις. ἡ μὲν γὰρ μεγίστη
περὶ τὴν Ἐλεφαντίνην ὀκτὼ γίνεται καὶ εἴκοσι πήχεων,*

---

9 sqq. cf. 356d 366d **11** cf. 377e **16** sqq. cf. 357f
27 eadem mensura Aristid. or. 36, 115 Keil

---

4 rectagonum lateribus 3 et 6, non 2 et 9 formatum hic respici monet Parthey **8** *δι.*] *διατηρεῖ* Xyl. add. Wy. (9 + 8 = 17) **21** *φράζει* **Ω** corr. Madv. **22** *ἐν.*] *εὐεργετοῦν* Markl. del. Madv. **23** *ὄφιν* v *Ὄνουφιν* dub. Parthey (cf. *Ὄννωφρις*, WB I 311, i. e. natura bona) *ὁ Ἑ.*] *Θερμ.* dub. Wil. cf. p. 37, 6

ὅσα φῶτα καὶ μέτρα τῶν ἐμμήνων περιόδων ἑκάστης ἔστιν· ἡ δὲ περὶ Μένδητα καὶ Ξόιν βραχυτάτη πήχεων ἓξ πρὸς τὴν διχότομον· ἡ δὲ μέση περὶ Μέμφιν, ὅταν ᾖ δικαία, δεκατεσσάρων πήχεων πρὸς τὴν πανσέληνον. τὸν δ' Ἆπιν εἰκόνα μὲν Ὀσίριδος ἔμψυχον εἶναι, γίνεσθαι δέ, C ὅταν φῶς ἐρείσῃ γόνιμον ἀπὸ τῆς σελήνης καὶ καθάψηται βοὸς ὀργώσης. διὸ καὶ τοῖς τῆς σελήνης σχήμασιν ἔοικε πολλὰ τοῦ Ἄπιδος περιμελαινομένου τὰ λαμπρὰ τοῖς σκιεροῖς. ἔτι ⟨δὲ⟩ τῇ νουμηνίᾳ τοῦ Φαμενὼθ μηνὸς ἑορτὴν ἄγουσιν ἔμβασιν Ὀσίριδος εἰς τὴν σελήνην ὀνομάζοντες, ἔαρος ἀρχὴν οὖσαν. οὕτω τὴν Ὀσίριδος δύναμιν ἐν τῇ σελήνῃ τιθέντες τὴν Ἶσιν αὐτῷ γένεσιν οὖσαν συνεῖναι λέγουσι. διὸ καὶ μητέρα τὴν σελήνην τοῦ κόσμου καλοῦσι καὶ φύσιν ἔχειν ἀρσενόθηλυν οἴονται πληρουμένην ὑφ' ἡλίου καὶ κυισκομένην, αὐτὴν δὲ πάλιν εἰς τὸν ἀέρα D προϊεμένην γεννητικὰς ἀρχὰς καὶ κατασπείρουσαν· οὐ γὰρ ἀεὶ τὴν φθορὰν ἐπικρατεῖν τὴν Τυφώνειον, πολλάκις δὲ κρατουμένην ὑπὸ τῆς γενέσεως καὶ συνδεομένην αὖθις ἀναλύεσθαι καὶ διαμάχεσθαι πρὸς τὸν Ὧρον. ἔστι δ' οὗτος ὁ περίγειος κόσμος οὔτε φθορᾶς ἀπαλλαττόμενος παντάπασιν οὔτε γενέσεως.

44. Ἔνιοι δὲ καὶ τῶν ἐκλειπτικῶν αἴνιγμα ποιοῦνται τὸν μῦθον· ἐκλείπει μὲν γὰρ ἡ σελήνη πανσέληνος ἐναντίαν τοῦ ἡλίου στάσιν ἔχοντος πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν σκιὰν ἐμπίπτουσα τῆς γῆς, ὥσπερ φασὶ τὸν Ὄσιριν εἰς τὴν σορόν. αὐτὴ δὲ πάλιν ἀποκρύπτει καὶ ἀφανίζει ταῖς

4 sqq. cf. 359 b 362 c 718 b Ael. N. A. XI 10 19 cf. 358 d 25 cf. 356 c

2 βρ. E -την O 3 ἓξ] ἑπτὰ Squire; sex hoc loco sufficere, quod luna nonnullos dies solis radiis plane obscuratur, monet Parthey 4 πηχῶν Ω corr. Bern. 5 γενέσθαι Ω corr. Bern. 9 ἔτι Baxt. ὅτι Ω add. Baxt. 12 τίθινται Ω corr. Petavius γέν.] γῆν Ha., at cf. v. 18 19 ἀναδ. Ω corr. Wy.

E *τριακάσιν, οὐ μὴν ἀναιρεῖ[ται] παντάπασι τὸν ἥλιον, ὥσπερ οὐδὲ τὸν Τυφῶνα ἡ Ἶσις.*

**** γεννώσης τῆς Νέφθυος τὸν Ἄνουβιν Ἶσις ὑποβάλλεται· Νέφθυς γάρ ἐστι τὸ ὑπὸ γῆν καὶ ἀφανές, Ἶσις δὲ τὸ ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ φανερόν, ὁ δὲ τούτων ὑποψαύων καὶ καλούμενος ὁρίζων κύκλος ἐπίκοινος ὢν ἀμφοῖν Ἄνουβις κέκληται καὶ κυνὶ τὸ εἶδος ἀπεικάζεται· καὶ γὰρ ὁ κύων χρῆται τῇ ὄψει νυκτός τε καὶ ἡμέρας ὁμοίως. καὶ τοιαύτην ἔχειν δοκεῖ παρ' Αἰγυπτίοις τὴν δύναμιν ὁ Ἄνουβις, οἵαν ἡ Ἑκάτη παρ' Ἕλλησι, χθόνιος ὢν ὁμοῦ καὶ Ὀλύμπιος. ἐνίοις δὲ δοκεῖ Κρόνος ὁ Ἄνουβις εἶναι· διὸ* F *πάντα τίκτων ἐξ ἑαυτοῦ καὶ κύων ἐν ἑαυτῷ τὴν τοῦ κυνὸς ἐπίκλησιν ἔσχεν. ἔστι δ' οὖν τοῖς σεβομένοις τὸν Ἄνουβιν ἀπόρρητόν τι, καὶ πάλαι μὲν τὰς μεγίστας ἐν Αἰγύπτῳ τιμὰς ὁ κύων ἔσχεν· ἐπεὶ δὲ Καμβύσου τὸν Ἆπιν ἀνελόντος καὶ ῥίψαντος οὐδὲν προσῆλθεν οὐδ' ἐγεύσατο τοῦ σώματος ἀλλ' ἢ μόνος ὁ κύων, ἀπώλεσε τὸ πρῶτος εἶναι καὶ μάλιστα τιμᾶσθαι τῶν ἑτέρων ζῴων.*

Εἰσὶ δέ τινες οἱ τὸ σκίασμα τῆς γῆς, εἰς ὃ τὴν σελήνην ὀλισθάνουσαν ἐκλείπειν νομίζουσι, Τυφῶνα καλοῦντες· | **369** (**45.**) *ὅθεν οὐκ ἀπέοικεν εἰπεῖν, ὡς ἰδίᾳ μὲν οὐκ ὀρθῶς ἕκαστος, ὁμοῦ δὲ πάντες ὀρθῶς λέγουσιν· οὐ γὰρ αὐχμὸν ⟨μόνον⟩ οὐδ' ἄνεμον οὐδὲ θάλατταν οὐδὲ σκότος, ἀλλὰ πᾶν ὅσον ἡ φύσις βλαβερὸν καὶ φθαρτικὸν ἔχει, μόριον τοῦ Τυφῶνος ἔστιν ⟨εἰπεῖν⟩. οὔτε γὰρ ἐν ἀψύχοις σώμασι τὰς τοῦ παντὸς ἀρχὰς θετέον, ὡς Δημόκριτος καὶ*

---

3 sqq. cf. 356 e sqq. **6** *ἐπικ.* cf. 375 e **15** sqq. cf. Hdt. III 29 Ael. N. A. X 28 **19** cf. 373 e **23** sqq. cf. 364 a 376 f

---

1 del. Ha. **3** lac. ind. Si.; aliquid excidisse monet asyndeton et ratio insequentis sententiae, sed quantum fuerit plane incertum *γεννηθέντα δ' ἐκ Ν.* Pat. **5** *τούτω Ω* corr. Bentl. **9** *ταύτην Ω* corr. Baxt. **10** *οἷα* (*οἵα* E) *Ω* corr. edd. **11** *Κ.*] *χρόνος* Markl. *διὸ* ante *τὴν* v. 12 pos. Schw. **13** *ἔστι* Re. *ἔτι Ω* *δ' οὖν*] *γοῦν* Wy. **19/20** *σελ. ἣν ὀλ.* v (*ἦν* α) Αεβ **23** add. Si. **25** add. Bern.

Ἐπίκουρος, οὔτ' ἀποίου δημιουργὸν ὕλης ἕνα λόγον καὶ μίαν πρόνοιαν, ὡς οἱ Στωικοί (StVFr. II 1108), περιγινομένην ἁπάντων καὶ κρατοῦσαν· ἀδύνατον γὰρ ἢ φλαῦρον ὁτιοῦν, ὅπου πάντων, ἢ χρηστόν, ὅπου μηδενὸς ὁ θεὸς αἴτιος, ἐγγενέσθαι. 'παλίντονος' γὰρ 'ἁρμονίη κόσμου, ὅκωσπερ B
λύρης καὶ τόξου' καθ' Ἡράκλειτον (*B* 51)· καὶ κατ' Εὐριπίδην (fr. 21)

'οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακά,
ἀλλ' ἔστι τις σύγκρασις ὥστ' ἔχειν καλῶς.'

διὸ καὶ παμπάλαιος αὕτη κάτεισιν ἐκ θεολόγων καὶ νομοθετῶν εἴς τε ποιητὰς καὶ φιλοσόφους δόξα, τὴν ἀρχὴν ἀδέσποτον ἔχουσα, τὴν δὲ πίστιν ἰσχυρὰν καὶ δυσεξάλειπτον, οὐκ ἐν λόγοις μόνον οὐδ' ἐν φήμαις, ἀλλ' ἔν τε τελεταῖς ἔν τε θυσίαις καὶ βαρβάροις καὶ Ἕλλησι πολλαχοῦ περιφερομένη, ὡς οὔτ' ἄνουν καὶ ἄλογον καὶ ἀκυβέρνητον αἰωρεῖται τῷ αὐτομάτῳ τὸ πᾶν, οὔθ' εἷς C
ἐστιν ὁ κρατῶν καὶ κατευθύνων ὥσπερ οἴαξιν ἤ τισι πειθηνίοις χαλινοῖς λόγος, ἀλλὰ πολλὰ καὶ μεμιγμένα κακοῖς καὶ ἀγαθοῖς μᾶλλον δὲ μηδὲν ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἄκρατον ἐνταῦθα τῆς φύσεως φερούσης οὐ δυεῖν πίθων εἷς ταμίας ὥσπερ νάματα τὰ πράγματα καπηλικῶς διανέμων ἀνακεράννυσιν ἡμῖν, ἀλλ' ἀπὸ δυεῖν ἐναντίων ἀρχῶν καὶ δυεῖν ἀντιπάλων δυνάμεων, τῆς μὲν ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ κατ' εὐθεῖαν ὑφηγουμένης, τῆς δ' ἔμπαλιν ἀναστρεφούσης καὶ ἀνακλώσης ὅ τε βίος μικτὸς ὅ τε κόσμος, εἰ καὶ μὴ πᾶς, ἀλλ' ὁ περίγειος οὗτος καὶ

5/6 cf. 473f 1026b; in tota hac parte Plut. iterat sententias, quibus etiam in l. de tranq. an. usus est 8/9 cf. 25c 474a 17 cf. 767e; v. Alex. 7 (Soph. fr. 785) 20 Ω 527 sqq. 24a b 473b

1 *οὔτε ἄποιον οὐ* (*ὡς ε*) *δ.* Ω corr. Mez. 3 *ἢ καὶ φ.* vβ[2] 4 *ὁμοῦ* Ω corr. Mez. 5 *παλίντροπος* 1026b *ὅπωσπερ* Ω corr. Wy. (*ἀκόσμου ὅπως περὶ* v) 15 *περιφερομένην* Ω corr. Holw. 17 *διευθ.* v 24 *καὶ* om. v *ἀφηγ.* v

D μετὰ σελήνην ἀνώμαλος καὶ ποικίλος γέγονε καὶ μεταβολὰς πάσας δεχόμενος. εἰ γὰρ οὐδὲν ἀναιτίως πέφυκε γίνεσθαι, αἰτίαν δὲ κακοῦ τἀγαθὸν οὐκ ἂν παράσχοι, δεῖ γένεσιν ἰδίαν καὶ ἀρχὴν ὥσπερ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ τὴν φύσιν ἔχειν.

46. *Καὶ* δοκεῖ τοῦτο τοῖς πλείστοις καὶ σοφωτάτοις· νομίζουσι γὰρ οἱ μὲν θεοὺς εἶναι δύο καθάπερ ἀντιτέχνους, τὸν μὲν ἀγαθῶν, τὸν δὲ φαύλων δημιουργόν· οἱ δὲ τὸν μὲν [γὰρ] ἀμείνονα θεόν, τὸν δ' ἕτερον δαίμονα καλοῦσιν, ὥσπερ Ζωροάστρης ὁ μάγος, ὃν πεντακισχιλίοις ἔτεσι τῶν Τρωικῶν γεγονέναι πρεσβύτερον ἱστοροῦ- E σιν. οὗτος οὖν ἐκάλει τὸν μὲν Ὡρομάζην, τὸν δ' Ἀρειμάνιον· καὶ προσαπεφαίνετο τὸν μὲν ἐοικέναι φωτὶ μάλιστα τῶν αἰσθητῶν, τὸν δ' ἔμπαλιν σκότῳ καὶ ἀγνοίᾳ, μέσον δ' ἀμφοῖν τὸν Μίθρην εἶναι· διὸ καὶ Μίθρην Πέρσαι τὸν μεσίτην ὀνομάζουσιν· ἐδίδαξε ⟨δὲ⟩ τῷ μὲν εὐκταῖα θύειν καὶ χαριστήρια, τῷ δ' ἀποτρόπαια καὶ σκυθρωπά. πόαν γάρ τινα κόπτοντες ὄμωμι καλουμένην ἐν ὅλμῳ τὸν Ἅιδην ἀνακαλοῦνται καὶ τὸν σκότον, εἶτα μίξαντες αἵματι λύκου σφαγέντος εἰς τόπον ἀνήλιον ἐκφέρουσι καὶ ῥίπτουσι. καὶ γὰρ τῶν φυτῶν νομίζουσι τὰ μὲν τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ, τὰ δὲ τοῦ κακοῦ δαίμονος εἶναι, καὶ τῶν F ζῴων ὥσπερ κύνας καὶ ὄρνιθας καὶ χερσαίους ἐχίνους τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ [δὲ] φαύλου μῦς ἐνύδρους εἶναι· διὸ καὶ τὸν κτείναντα πλείστους εὐδαιμονίζουσιν. **(47.)** οὐ μὴν ⟨ἀλλὰ⟩ κἀκεῖνοι πολλὰ μυθώδη περὶ τῶν θεῶν λέγουσιν, οἷα

---

6 sqq. cf. Clemen, Griech. u. lat. Nachr. üb. d. pers. Religion 155 sqq. **10** cf. 1026 b; DL. Prooem. 2 **19** *Ἅιδης = Ἀρειμάνιος* DL. Prooem. 8 **22** sqq. cf. 537 a 670 d

---

1 *μέχρι σελήνης* dub. Po. cf. p. 55, 15 **2** *γὰρ καὶ οὐ.* v **3** *γίνέσθαι* (ε superscr.) *γενέσθαι* **O** *παράσχη* vαA[1]E **9** del. Markl. **10** *ζωροάστρης* Urb. 99 codd. v. Num. 4 *-ις* **O** **14** *ἀγ.*] *Ἅιδη* Moser cf. v. 19, at cf. 1130 e **16** add. Mez. **18** *ὄμωμιν* Vat. Reg. 80 *Μῶλυ* Duebn. Bern. sine nota (def. Clemen), cf. Moulton, Class. Rev. 1912, p. 81 **24** del. Po. *μῦς* Squire ex 670 d *τοὺς* **Ω** **25** add. Re.

καὶ ταῦτ' ἐστίν. ὁ μὲν Ὡρομάζης ἐκ τοῦ καθαρωτάτου φάους ὁ δ' Ἀρειμάνιος ἐκ τοῦ ζόφου γεγονὼς πολεμοῦσιν ἀλλήλοις· καὶ ὁ μὲν ἓξ θεοὺς ἐποίησε, | τὸν μὲν πρῶτον 370 εὐνοίας, τὸν δὲ δεύτερον ἀληθείας, τὸν δὲ τρίτον εὐνομίας, τῶν δὲ λοιπῶν τὸν μὲν σοφίας, τὸν δὲ πλούτου, τὸν δὲ τῶν ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἡδέων δημιουργόν· ὁ δὲ τούτοις ὥσπερ ἀντιτέχνους ἴσους τὸν ἀριθμόν. εἶθ' ὁ μὲν Ὡρομάζης τρὶς ἑαυτὸν αὐξήσας ἀπέστη τοῦ ἡλίου τοσοῦτον, ὅσον ὁ ἥλιος τῆς γῆς ἀφέστηκε, καὶ τὸν οὐρανὸν ἄστροις ἐκόσμησεν· ἕνα δ' ἀστέρα πρὸ πάντων οἷον φύλακα καὶ προόπτην ἐγκατέστησε τὸν σείριον. ἄλλους δὲ ποιήσας τέσσαρας καὶ εἴκοσι θεοὺς εἰς ᾠὸν ἔθηκεν. οἱ δ' ἀπὸ τοῦ Ἀρειμανίου γενόμενοι καὶ αὐτοὶ τοσοῦτοι διατρήσαντες τὸ ᾠὸν γαν ***, ὅθεν ἀναμέμικται τὰ κακὰ B τοῖς ἀγαθοῖς. ἔπεισι δὲ χρόνος εἱμαρμένος, ἐν ᾧ τὸν Ἀρειμάνιον λοιμὸν ἐπάγοντα καὶ λιμὸν ὑπὸ τούτων ἀνάγκη φθαρῆναι παντάπασι καὶ ἀφανισθῆναι, τῆς δὲ γῆς ἐπιπέδου καὶ ὁμαλῆς γενομένης ἕνα βίον καὶ μίαν πολιτείαν ἀνθρώπων μακαρίων καὶ ὁμογλώσσων ἁπάντων γενέσθαι. Θεόπομπος δέ φησι (fr. 65 FGrHist.) κατὰ τοὺς μάγους ἀνὰ μέρος τρισχίλια ἔτη τὸν μὲν κρατεῖν τὸν δὲ κρατεῖσθαι τῶν θεῶν, ἄλλα δὲ τρισχίλια μάχεσθαι καὶ πολεμεῖν καὶ ἀναλύειν τὰ τοῦ ἑτέρου τὸν ἕτερον, τέλος δ' ἀπολείπεσθαι τὸν Ἅιδην· καὶ τοὺς μὲν ἀνθρώπους εὐδαίμονας ἔσεσθαι μήτε τροφῆς δεομένους μήτε σκιὰν C ποιοῦντας, τὸν δὲ ταῦτα μηχανησάμενον θεὸν ἠρεμεῖν καὶ ἀναπαύεσθαι χρόνον [καλῶς] μὲν οὐ πολὺν [τῷ θεῷ], ὥσπερ ἀνθρώπῳ κοιμωμένῳ μέτριον.

8 cf. Reitzenstein, Vorgesch. d. christl. Taufe 361 n. 24 ἀ. τ. Ἅ. cf. Clemen p. 128 sqq.

8 ἀπέστησε Ω corr. Strijd 14 lac. ind. Xyl. ᾠὸν πάντ⟨οθεν παρεισέδυσαν καὶ προσέμιξαν ἐκείνοις⟩, ὅθεν Böttcher ᾠὸν γανωθέν, ἀν. Ω 24 ἀπολεῖσθαι Markl. 27 χρόνῳ β καλ. e margine irrepsisse vid. Po. ἄλλως Baxt. 27/28 del. Si. (hiatus!) ὡς θεῷ Re. 28 ὥ. ⟨δ'⟩ Re.

Ἡ μὲν οὖν μάγων μυθολογία τοιοῦτον ἔχει τρόπον· (48.) *Χαλδαῖοι δὲ τῶν πλανήτων, οὓς θεοὺς γενεθλίους καλοῦσι, δύο μὲν ἀγαθουργούς, δύο δὲ κακοποιούς, μέσους δὲ τοὺς τρεῖς ἀποφαίνουσι καὶ κοινούς. τὰ δ' Ἑλλήνων πᾶσί που δῆλα, τὴν μὲν ἀγαθὴν Διὸς Ὀλυμπίου μερίδα, τὴν δ' ἀποτρόπαιον Ἅιδου ποιουμένων, ἐκ δ' Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεος Ἁρμονίαν γεγονέναι μυθολογούν-* D *των, ὧν ὁ μὲν ἀπηνὴς καὶ φιλόνεικος, ἡ δὲ μειλίχιος καὶ γενέθλιος. σκόπει δὲ τοὺς φιλοσόφους τούτοις συμφερομένους. Ἡράκλειτος μὲν γὰρ ἄντικρυς* (*B* 53) *'πόλεμον' ὀνομάζει 'πατέρα καὶ βασιλέα καὶ κύριον πάντων', καὶ τὸν μὲν Ὅμηρον εὐχόμενον* (*Σ* 107) *'ἔκ τε θεῶν ἔριν ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπολέσθαι' 'λανθάνειν' φησί* (*B* 94) *'τῇ πάντων γενέσει καταρώμενον ἐκ μάχης καὶ ἀντιπαθείας τὴν γένεσιν ἐχόντων, ἥλιον δὲ μὴ ὑπερβήσεσθαι τοὺς προσήκοντας ὅρους· εἰ δὲ μή, Κλῶθας μιν Δίκης ἐπικούρους ἐξευρήσειν'. Ἐμπεδοκλῆς δὲ* (*B* 18) *τὴν μὲν ἀγαθουργὸν ἀρχὴν 'Φιλότητα' καὶ 'Φιλίαν' πολλάκις, ⟨ἔτι⟩ δ' 'Ἁρμονίαν' καλεῖ 'θεμερῶπιν', τὴν δὲ χείρονα* (*B* 17 E v. 19) *'Νεῖκος οὐλόμενον' καὶ* (*B* 122 v. 2) *'Δῆριν αἱματόεσσαν'. ⟨καὶ⟩ οἱ μὲν Πυθαγορικοὶ διὰ πλειόνων ὀνομάτων κατηγοροῦσι τοῦ μὲν ἀγαθοῦ τὸ ἓν τὸ πεπερασμένον τὸ μένον τὸ εὐθὺ τὸ περισσὸν τὸ τετράγωνον ⟨τὸ ἴσον⟩ τὸ δεξιὸν τὸ λαμπρόν, τοῦ δὲ κακοῦ τὴν δυάδα τὸ ἄπειρον τὸ φερόμενον τὸ καμπύλον τὸ ἄρτιον τὸ ἑτερόμηκες τὸ ἄνισον τὸ ἀριστερὸν τὸ σκοτεινόν, ὡς ταύτας ἀρχὰς γενέσεως ὑποκειμένας· Ἀναξαγόρας δὲ*

---

10 sqq. cf. 604 a; Orig. in Cels. VI 42 **16** sqq. cf. 474 b
21 sqq. cf. 881 d

---

2 οὓς Wy. τοὺς *Ω* γεν. Wy. γενέσθαι οὓς *Ω* **6** ἀποτροπαίου *Ω* corr. Markl. **7** Ἄρ. β (cf. 363 a) ἄρεως *O* μυθολογοῦνται *Ω* corr. Bern. **16** *K.* Schuster γλώττας *Ω* Λύσσας Buttmann Ἐρινύας 604 a **19** add. Diels κ. θ. Bentl. καλεῖσθαι μέροπι *Ω* **21** add. Po. **22** τὸ[2] habet solus E[2] **24** add. Xyl. **27** ταύτας] 'i. e. ἓν — δυάς; nihil mutandum' Po.

νοῦν καὶ ἄπειρον, Ἀριστοτέλης δὲ τὸ μὲν εἶδος τὸ δὲ στέρησιν, Πλάτων δὲ πολλαχοῦ μὲν οἷον ἐπηλυγαζόμενος καὶ παρακαλυπτόμενος τῶν ἐναντίων ἀρχῶν τὴν μὲν ταὐτὸν ὀνομάζει, τὴν δὲ θάτερον (Tim. 35 a)· ἐν δὲ τοῖς Νόμοις (896 d sqq.) ἤδη πρεσβύτερος ὢν οὐ δι' F αἰνιγμῶν οὐδὲ συμβολικῶς, ἀλλὰ κυρίοις ὀνόμασιν οὐ μιᾷ ψυχῇ φησι κινεῖσθαι τὸν κόσμον, ἀλλὰ πλείοσιν ἴσως δυεῖν δὲ πάντως οὐκ ἐλάττοσιν· ὧν τὴν μὲν ἀγαθουργὸν εἶναι, τὴν δ' ἐναντίαν ταύτῃ καὶ τῶν ἐναντίων δημιουργόν· ἀπολείπει δὲ καὶ τρίτην τινὰ μεταξὺ φύσιν οὐκ ἄψυχον οὐδ' ἄλογον οὐδ' ἀκίνητον ἐξ αὑτῆς, ὥσπερ ἔνιοι νομίζουσιν, ἀλλ' ἀνακειμένην ἀμφοῖν ἐκείναις, | ἐφιεμένην δὲ τῆς ἀμείνονος ἀεὶ καὶ ποθοῦσαν καὶ διώ- 371 κουσαν, ὡς τὰ ἐπιόντα δηλώσει τοῦ λόγου τὴν Αἰγυπτίων θεολογίαν μάλιστα ταύτῃ τῇ φιλοσοφίᾳ συνοικειοῦντος.

49. Μεμιγμένη γὰρ ἡ τοῦδε τοῦ κόσμου γένεσις καὶ σύστασις ἐξ ἐναντίων, οὐ μὴν ἰσοσθενῶν, δυνάμεων, ἀλλὰ τῆς βελτίονος τὸ κράτος ἐστίν· ἀπολέσθαι δὲ τὴν φαύλην παντάπασιν ἀδύνατον, πολλὴν μὲν ἐμπεφυκυῖαν τῷ σώματι, πολλὴν δὲ τῇ ψυχῇ τοῦ παντὸς καὶ πρὸς τὴν βελτίονα ἀεὶ δυσμαχοῦσαν. ἐν μὲν οὖν τῇ ψυχῇ νοῦς καὶ λόγος ὁ τῶν ἀρίστων πάντων ἡγεμὼν καὶ κύριος Ὄσιρίς ἐστιν, ἐν δὲ γῇ καὶ πνεύμασι καὶ ὕδασι καὶ οὐρανῷ καὶ ἄστροις τὸ τεταγμένον καὶ καθεστηκὸς καὶ B ὑγιαῖνον ὥραις καὶ κράσεσι καὶ περιόδοις Ὀσίριδος ἀπορροὴ καὶ εἰκὼν ἐμφαινομένη· Τυφὼν δὲ τῆς ψυχῆς τὸ παθητικὸν καὶ τιτανικὸν καὶ ἄλογον καὶ ἔμπληκτον, τοῦ

---

2 sqq. cf. 441 f 10 sqq. cf. Plat. Tim. 35 a 11 cf. 374 e 14 sqq. cf. 372 e f 377 a 26 Ὀ. ἀ. cf. ad p. 35, 18

---

2 ἐπιλυγιζ. Ω corr. β² 8 ὢν Squire ὅθεν Ω 12 ἀν. 'patentem'; nihil mutandum 13/14 διήκουσαν v 14 ὡς] ὧν Re. 19 καὶ ante τῆς ins. v 21/22 καὶ . . . ἀεὶ Wy. ἀεὶ . . καὶ Ω

δὲ σωματικοῦ τὸ ἐπίκηρον καὶ νοσῶδες καὶ ταρακτικὸν ἀωρίαις καὶ δυσκρασίαις καὶ κρύψεσιν ἡλίου καὶ ἀφανισμοῖς σελήνης οἷον ἐκδρομαὶ καὶ ἀφηνιασμοὶ [καὶ] Τυφῶνος· καὶ τοὔνομα κατηγορεῖ τὸ Σήθ, ᾧ τὸν Τυφῶνα καλοῦσι· φράζει μὲν τὸ ⟨κατα⟩δυναστεῦον καὶ καταβιαζόμενον, φράζει δὲ τὴν πολλάκις ἀναστροφὴν καὶ πάλιν ὑπεκπήδησιν. Βέβωνα δὲ τινὲς μὲν ἕνα τῶν τοῦ Τυφῶνος C *ἑταίρων γεγονέναι λέγουσιν, Μανεθὼς ⟨δ'⟩ αὐτὸν τὸν Τυφῶνα καὶ Βέβωνα καλεῖσθαι* (fr. 76 M.)· *σημαίνει δὲ τοὔνομα κάθεξιν ἢ κώλυσιν, ὡς τοῖς πράγμασιν ὁδῷ βαδίζουσι καὶ πρὸς ὃ χρὴ φερομένοις ἐνισταμένης τῆς τοῦ Τυφῶνος δυνάμεως.* (**50.**) *διὸ καὶ τῶν μὲν ἡμέρων ζῴων ἀπονέμουσιν αὐτῷ τὸ ἀμαθέστατον, ὄνον· τῶν δ' ἀγρίων τὰ θηριωδέστατα, κροκόδειλον καὶ τὸν ποτάμιον ἵππον· περὶ μὲν ⟨οὖν⟩ τοῦ ὄνου προδεδηλώκαμεν* (362 f)· *ἐν Ἑρμοῦ πόλει δὲ Τυφῶνος ἄγαλμα δεικνύουσιν ἵππον ποτάμιον, ἐφ' οὗ βέβηκεν ἱέραξ ὄφει μαχόμενος, τῷ μὲν ἵππῳ τὸν Τυφῶνα δεικνύντες, τῷ δ' ἱέρακι δύναμιν καὶ* D *ἀρχήν, ἣν βίᾳ κτώμενος ὁ Τυφὼν πολλάκις οὐκ ἀνίεται ταραττόμενος ὑπὸ τῆς κακίας καὶ ταράττων. διὸ καὶ θύοντες ἑβδόμῃ τοῦ Τυβὶ μηνός, ἥν· καλοῦσιν ἄφιξιν Ἴσιδος ἐκ Φοινίκης, ἐπιπλάττουσι τοῖς ποπάνοις ἵππον ποτάμιον δεδεμένον. ἐν δ' Ἀπόλλωνος πόλει νενομισμένον ἐστὶ κροκοδείλου φαγεῖν πάντως ἕκαστον· ἡμέρᾳ δὲ μιᾷ*

2/3 *ἀφ. σ.* cf. 368 f **4** cf. 367 d 376 a **6** *ἄν.* cf. 376 b **8** cf. 376 a **22** cf. 357 d sqq. **23** cf. Hdt. II 69 Ael. N. A. X 21 Strab. XVII 47

---

1 *ἐπίκλητον* ***Ω*** corr. Xyl. **2** *ἀθροίαις* v *ἀθρίαις* ***O*** corr. Baxt. **3** *ἀφην.* Mark. cf. 341 f 451 d *ἀφανισμοὶ* ***Ω*** del. Wy. **4** *Τυφῶνες* var. lect. *β* *ᾧ* Xyl. *αὖ* ***Ω*** **5** *μὲν* vβ² *δὲ* ***O*** add. edd. **6** *τὴν* Markl. *τὸ* ***Ω*** **7** *ὑπερπήδ.* ***Ω*** corr. Holw. **8** *μάνεθος* ***Ω*** corr. Markl. add. Markl. *αὐ. τ.* Markl. *αὖ τὸν* ***Ω*** *οὖν αὐτὸν καὶ* Urb. 99 **15** add. Markl. **19** *ἀνιᾶται* ***Ω*** corr. Markl.: non liberatur Typho, luctans sicut cum serpente accipiter

θηρεύσαντες ὅσους ἂν δύνωνται καὶ κτείναντες ἀπαντικρὺ τοῦ ἱεροῦ προβάλλουσι καὶ λέγουσιν ὡς ὁ Τυφὼν τὸν Ὧρον ἀπέδρα κροκόδειλος γενόμενος, πάντα καὶ ζῷα καὶ φυτὰ καὶ πάθη τὰ φαῦλα καὶ βλαβερὰ Τυφῶνος ἔργα καὶ μέρη ⟨καὶ⟩ κινήματα ποιούμενοι. E

51. *Τὸν δ' Ὄσιριν αὖ πάλιν ὀφθαλμῷ καὶ σκήπτρῳ γράφουσιν, ὧν τὸ μὲν τὴν πρόνοιαν ἐμφαίνειν, τὸ δὲ τὴν δύναμιν, ὡς Ὅμηρος* (Θ 22) *τὸν ἄρχοντα καὶ βασιλεύοντα πάντων 'Ζῆν' ὕπατον καὶ μήστωρα' καλῶν [καὶ] ἔοικε τῷ μὲν ὑπάτῳ τὸ κράτος αὐτοῦ, τῷ δὲ μήστωρι τὴν εὐβουλίαν καὶ τὴν φρόνησιν σημαίνειν. γράφουσι ⟨δὲ⟩ καὶ ἱέρακι τὸν θεὸν τοῦτον πολλάκις· εὐτονίᾳ γὰρ ὄψεως ὑπερβάλλει καὶ πτήσεως ὀξύτητι καὶ διοικεῖν αὐτὸν ἐλαχίστῃ τροφῇ πέφυκε. λέγεται δὲ καὶ νεκρῶν ἀτάφων ὄμμασι γῆν ὑπερπετόμενος ἐπιβάλλειν· ὅταν δὲ πιόμενος ἐπὶ τὸν ποταμὸν καταίρῃ, τὸ* F *πτερὸν ἵστησιν ὀρθόν· πιὼν δὲ κλίνει τοῦτο πάλιν· ᾧ δῆλός ἐστι σεσωσμένος καὶ διαπεφευγὼς τὸν κροκόδειλον· ἂν γὰρ ἁρπασθῇ, μένει τὸ πτερὸν ὥσπερ ἔστη πεπηγός. πανταχοῦ δὲ καὶ ἀνθρωπόμορφον Ὀσίριδος ἄγαλμα δεικνύουσιν ἐξορθιάζον τῷ αἰδοίῳ διὰ τὸ γόνιμον καὶ τὸ τρόφιμον. ἀμπεχόνῃ δὲ φλογοειδεῖ στέλλουσιν αὐτοῦ τὰς εἰκόνας, | ἥλιον σῶμα τῆς τἀγαθοῦ δυνάμεως [ὡς] ὁρατὸν* 372 *οὐσίας νοητῆς ἡγούμενοι. διὸ καὶ καταφρονεῖν ἄξιόν ἐστι τῶν τὴν ἡλίου σφαῖραν Τυφῶνι προσνεμόντων, ᾧ*

---

6 cf. 354f **12** cf. 363f **14** cf. Ael. N. A. II 42 **17** cf. Ael. N. A. X 24 **20** sqq. cf. 365b **23** cf. 393d 477c **24** sqq. cf. 365d 372e

---

3 *καὶ*] *τὰ* v **5** add. Ald.[2] **10** del. ed. Steph. **12** add. Re. **14** *ἐλ.* Bern. (*ἐλ. τῇ* iam Wy.) *ἐλάχιστα τῇ Ω* **15** *ὄμ.*] *σώμασι* Xyl., at cf. Porph. de abst. IV 9 **16** *πιούμενος Ω* corr. Bern. *καταίρει* vαA[1] *τὸ* om. vαA[1]ε **17** *ὁ* ante *πιὼν* v **22** *ἀμπεχόνη δὲ φλογοειδὴς στέλλουσα Ω* corr. Baxt. **23** *σῶμα* ... *ὡς*] *ὄμμα* ... *φῶς* (*καὶ φῶς* Bern.) Markl. cf. 372b. *σῶμα* def. Wy. cf. 366a 373a del. Re.

λαμπρὸν οὐδὲν οὐδὲ σωτήριον οὐδὲ τάξις οὐδὲ γένεσις οὐδὲ κίνησις μέτρον ἔχουσα καὶ λόγον, ἀλλὰ τἀναντία προσήκει· καὶ ⟨ξηρότητα καὶ⟩ αὐχμόν, οἷς φθείρει πολλὰ τῶν ζῴων καὶ βλαστανόντων, οὐχ ἡλίου θετέον ἔργον, ἀλλὰ τῶν ἐν γῇ καὶ ἀέρι μὴ καθ᾽ ὥραν κεραννυμένων πνευμάτων καὶ ὑδάτων, ὅταν ἡ τῆς ἀτάκτου καὶ ἀορίστου δυνάμεως ἀρχὴ πλημμελήσασα κατασβέσῃ τὰς ἀναθυμιάσεις.

B **52.** Ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις τοῦ Ὀσίριδος ἀνακαλοῦνται τὸν ἐν ταῖς ἀγκάλαις κρυπτόμενον τοῦ Ἡλίου καὶ τῇ τριακάδι τοῦ Ἐπιφὶ μηνὸς ἑορτάζουσιν ὀφθαλμῶν Ὥρου γενέθλιον, ὅτε σελήνη καὶ ἥλιος ἐπὶ μιᾶς εὐθείας γεγόνασιν, ὡς οὐ μόνον τὴν σελήνην ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον ὄμμα τοῦ Ὥρου καὶ φῶς ἡγούμενοι. τῇ δὲ ὀγδόῃ φθίνοντος τοῦ Φαωφὶ βακτηρίας ἡλίου γενέθλιον ἄγουσι μετὰ φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν, ἐμφαίνοντες οἷον ὑπερείσματος δεῖσθαι καὶ ῥώσεως τῷ τε θερμῷ γιγνόμενον ἐνδεᾶ καὶ τῷ φωτί [ἐνδεᾶ], κλινόμενον καὶ πλάγιον ἀφ᾽ ἡμῶν φερόμενον. ἔτι δὲ τὴν βοῦν ὑπὸ τροπὰς χειμερινὰς C ἑπτάκις περὶ τὸν ναὸν τοῦ Ἡλίου περιφέρουσι, καὶ καλεῖται ζήτησις Ὀσίριδος ἡ περιδρομή, τὸ ὕδωρ χειμῶνος τῆς θεοῦ ποθούσης· τοσαυτάκις δὲ περιίασιν, ὅτι τὴν ἀπὸ τροπῶν χειμερινῶν ἐπὶ τροπὰς θερινὰς πάροδον ἑβδόμῳ μηνὶ συμπεραίνει. λέγεται δὲ καὶ θῦσαι τῷ ἡλίῳ τετράδι μηνὸς ἱσταμένου πάντων πρῶτος Ὧρος ὁ Ἴσιδος, ὡς ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις Γενεθλίοις Ὥρου γέγραπται. καὶ μὴν ἡμέρας ἑκάστης τριχῶς ἐπιθυμιῶσι τῷ ἡλίῳ, ῥητίνην μὲν ὑπὸ τὰς ἀνατολάς, σμύρναν δὲ μεσουρανοῦντι, τὸ δὲ καλούμενον κῦφι περὶ δυσμάς· ὧν

---

1 *οὐ τάξ.* Markl. **3** add. Schw. **14** *γεν.* Bentl. *γενέσθαι* ὂν *Ω* **17** secl. Si. (hiatus; prius *ἐνδ.* secl. Petavius) **19** *τ. Ἡ.* post. v. 20 *περ.* *Ω* trp. Pinder **20** *ἡ*] ἢ Mez., dub. Wy., qui in proximis *περ. τοῦ ἡλ., τὸ* scripsit **21** *περίεισιν* *Ω* corr. Wy. **22** *πάρ.* def. Wy. *περίοδον* Markl. **23** *συμπ.*] sc. ὁ ἥλιος **24** vel *παντὸς* (*ἑκάστου* scribi vetat hiatus) vel *Παϋνὶ* vel *Παχὼν* Wy. **26** *ἐπ.* — **28** *μεσ.* om. v

ἕκαστον ὃν ἔχει λόγον, ὕστερον (383 a sqq.) *ἀφηγήσομαι. τὸν δ' ἥλιον πᾶσι τούτοις προστρέπεσθαι καὶ θεραπεύειν* D *οἴονται. καὶ τί δεῖ πολλὰ τοιαῦτα συνάγειν; εἰσὶ γὰρ οἱ τὸν Ὄσιριν ἄντικρυς ἥλιον εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι Σείριον ὑφ' Ἑλλήνων λέγοντες, εἰ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις ἡ πρόθεσις τοῦ ἄρθρου τοὔνομα πεποίηκεν ἀμφιγνοεῖσθαι, τὴν δ' Ἶσιν οὐχ ἑτέραν τῆς σελήνης ἀποφαίνοντες· ὅθεν καὶ τῶν ἀγαλμάτων αὐτῆς τὰ μὲν κερασφόρα τοῦ μηνοειδοῦς γεγονέναι μιμήματα, τοῖς δὲ μελανοστόλοις ἐμφαίνεσθαι τὰς κρύψεις καὶ τοὺς περισκιασμοὺς ἐν οἷς διώκει ποθοῦσα τὸν ἥλιον. διὸ καὶ πρὸς τὰ ἐρωτικὰ τὴν σελήνην ἐπικαλοῦνται, καὶ τὴν Ἶσιν Εὔδοξός φησι* (fr. 61) *βραβεύειν τὰ ἐρωτικά. καὶ τούτοις μὲν ἁμωσγέπως τοῦ* E *πιθανοῦ μέτεστι, τῶν δὲ Τυφῶνα ποιούντων τὸν ἥλιον οὐδ' ἀκούειν ἄξιον. ἀλλ' ἡμεῖς αὖθις τὸν οἰκεῖον λόγον ἀναλάβωμεν.*

53. *Ἡ γὰρ Ἶσίς ἐστι μὲν τὸ τῆς φύσεως θῆλυ καὶ δεκτικὸν ἁπάσης γενέσεως, καθὸ τιθήνη καὶ πανδεχὴς ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος* (Tim. 49 a 51 a), *ὑπὸ δὲ τῶν πολλῶν μυριώνυμος κέκληται διὰ τὸ πάσας ὑπὸ τοῦ λόγου τρεπομένη μορφὰς δέχεσθαι καὶ ἰδέας. ἔχει δὲ σύμφυτον ἔρωτα τοῦ πρώτου καὶ κυριωτάτου πάντων, ὃ τἀγαθῷ ταὐτόν ἐστι, κἀκεῖνο ποθεῖ καὶ διώκει· τὴν δ' ἐκ τοῦ κακοῦ φεύγει καὶ διωθεῖται μοῖραν, ἀμφοῖν μὲν οὖσα χώρα καὶ ὕλη, ῥέπουσα δ' ἀεὶ πρὸς τὸ βέλτιον* F *καὶ παρέχουσα γεννᾶν ἐξ ἑαυτῆς ἐκείνῳ καὶ κατασπείρειν εἰς ἑαυτὴν ἀπορροὰς καὶ ὁμοιότητας, αἷς χαίρει καὶ*

---

3 sqq. cf. Diod. I 11, 3. 4 **3** cf. 365 f **10** cf. 356 d sqq. **14** sqq. cf. 365 d 372 a **18/19** cf. 1014 d 1015 d 1023 a **20** *μ.* cf. P.-W. Isis 2114 **21** cf. 374 f 383 a

---

2 *προτρ.* Ω corr. Madv. **7** *ὅ. κ.* Markl. *ἣ ν ἓν κ.* O **9** *ἐμφαίνουσι* Ω corr. Markl. **13** *ἄλλως γέ (μὲν ε) πως* Ω corr. Markl. **24** *ἐκ* del. Markl., at cf. p. 75, 17 *μοῖρ.*] *πεῖραν* Madv., at cf. p. 63, 18; 71, 3 **25** *βέλτ. ἐξ ἑ. κ. π. γενν.* Ω trp. Ha. **26** *ἐκεῖνο* Ω corr. Baxt. **27** *ἀπορροίας* Ω corr. ex 375 b al.

γέγηθε κυισκομένη καὶ ὑποπιμπλαμένη τῶν γενέσεων. εἰκὼν γάρ ἐστιν οὐσίας ⟨ἡ⟩ ἐν ὕλῃ γένεσις καὶ μίμημα
373 τοῦ ὄντος τὸ γινόμενον. | (**54.**) ὅθεν οὐκ ἀπὸ τρόπου μυθολογοῦσι τὴν Ὀσίριδος ψυχὴν ἀίδιον εἶναι καὶ ἄφθαρτον, τὸ δὲ σῶμα πολλάκις διασπᾶν καὶ ἀφανίζειν τὸν Τυφῶνα, τὴν δ' Ἶσιν πλανωμένην καὶ ζητεῖν καὶ συναρμόττειν πάλιν. τὸ γὰρ ὂν καὶ νοητὸν καὶ ἀγαθὸν φθορᾶς καὶ μεταβολῆς κρεῖττόν ἐστιν· ἃς δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ αἰσθητὸν καὶ σωματικὸν εἰκόνας ἐκμάττεται καὶ λόγους καὶ εἴδη καὶ ὁμοιότητας ἀναλαμβάνει, καθάπερ ἐν κηρῷ σφραγῖδες οὐκ ἀεὶ διαμένουσιν ἀλλὰ καταλαμβάνει τὸ ἄτακτον αὐτὰς καὶ ταραχῶδες ἐνταῦθα τῆς ἄνω χώρας ἀπεληλαμένον καὶ μαχόμενον πρὸς τὸν Ὧρον, ὃν ἡ Ἶσις
B εἰκόνα τοῦ νοητοῦ κόσμου αἰσθητὸν ὄντα γεννᾷ· διὸ καὶ δίκην φεύγειν λέγεται νοθείας ὑπὸ Τυφῶνος, ὡς οὐκ ὢν καθαρὸς οὐδ' εἰλικρινὴς οἷος ὁ πατήρ, λόγος αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἀμιγὴς καὶ ἀπαθής, ἀλλὰ νενοθευμένος τῇ ὕλῃ διὰ τὸ σωματικόν. περιγίνεται δὲ καὶ νικᾷ τοῦ Ἑρμοῦ, τουτέστι τοῦ λόγου, μαρτυροῦντος καὶ δεικνύοντος, ὅτι πρὸς τὸ νοητὸν ἡ φύσις μετασχηματιζομένη τὸν κόσμον ἀποδίδωσιν. ἡ μὲν γὰρ ἔτι τῶν θεῶν ἐν γαστρὶ τῆς Ῥέας ὄντων ἐξ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος λεγομένη γένεσις Ἀπόλλωνος αἰνίττεται τὸ πρὶν ἐκφανῆ γενέσθαι τόνδε τὸν κόσμον καὶ συντελεσθῆναι τῷ λόγῳ τὴν ὕλην
C †φύσει ἐλεγχομένην ἐπ' αὐτὴν ἀτελῆ τὴν πρώτην γένεσιν ἐξενεγκεῖν· διὸ καί φασι τὸν θεὸν ἐκεῖνον ἀνάπηρον ὑπὸ σκότῳ γενέσθαι καὶ πρεσβύτερον Ὧρον καλοῦσιν· οὐ γὰρ ἦν κόσμος, ἀλλ' εἴδωλόν τι καὶ κόσμου φάντασμα μέλ-

4 sqq. cf. 358 a sqq. 12. 14. 18 cf. 358 d 21 sqq. cf. 356 a

2 add. Markl. 6 κ. ζ.] ἀναζ. Markl. 8 ἃς Wy. τινὰς *Ω* 8/9 αἰσθητικὸν Ha. 10 ἀν. E -ειν *O* 13 ἀπηλλαγμένον v 14 κό. v κόσμου (hiatus!) *O* 18 περιγίνονται δὲ καὶ νῖκαι *Ω* corr. Xyl. λεγ. Pat. γεν. *Ω* 24 τοῦ λόγου *Ω* corr. Markl. 25 φύσει ....] οὐσίᾳ συγγενομένην ἔτι λυτὴν ⟨καὶ⟩ ἀτελῆ Schw.

λοντος· **(55.)** *ὁ δ' Ὧρος οὗτος αὐτός ἐστιν ὡρισμένος καὶ τέλειος, οὐκ ἀνῃρηκὼς τὸν Τυφῶνα παντάπασιν, ἀλλὰ τὸ δραστήριον καὶ ἰσχυρὸν αὐτοῦ παρῃρημένος. ὅθεν ἐν Κοπτῷ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὥρου λέγουσιν ἐν τῇ ἑτέρᾳ χειρὶ Τυφῶνος αἰδοῖα κατέχειν καὶ τὸν Ἑρμῆν μυθολογοῦσιν ἐξελόντα τοῦ Τυφῶνος τὰ νεῦρα χορδαῖς χρήσασθαι, διδάσκοντες ὡς τὸ πᾶν ὁ λόγος διαρμοσάμενος σύμφωνον ἐξ ἀσυμφώνων μερῶν ἐποίησε καὶ τὴν* D *φθαρτικὴν οὐκ ἀπώλεσεν ἀλλ' ἀνεπήρωσε δύναμιν. ὅθεν ἐκείνη μὲν ἀσθενὴς καὶ ἀδρανὴς ἐνταῦθα, φυρομένη καὶ προσπλεκομένη τοῖς παθητικοῖς καὶ μεταβολικοῖς μέρεσι, σεισμῶν μὲν ἐν γῇ καὶ τρόμων, αὐχμῶν δ' ἐν ἀέρι καὶ πνευμάτων ἀτόπων, αὖθις δὲ πρηστήρων καὶ κεραυνῶν δημιουργός ἐστι· φαρμάττει δὲ καὶ λοιμοῖς ὕδατα καὶ πνεύματα καὶ μέχρι σελήνης ἀνατρέχει καὶ ἀναχαιτίζει συγχέουσα καὶ μελαίνουσα πολλάκις τὸ λαμπρόν, ὡς Αἰγύπτιοι νομίζουσι καὶ λέγουσιν, ὅτι τοῦ Ὥρου νῦν μὲν ἐπάταξε νῦν δ' ἐξελὼν κατέπιεν ὁ Τυφὼν τὸν ὀφθαλμόν,* E *εἶτα τῷ Ἡλίῳ πάλιν ἀπέδωκε· πληγὴν μὲν αἰνιττόμενοι τὴν κατὰ μῆνα μείωσιν τῆς σελήνης, πήρωσιν δὲ τὴν ἔκλειψιν, ἣν ὁ ἥλιος ἰᾶται διαφυγούσῃ τὴν σκιὰν τῆς γῆς εὐθὺς ἀντιλάμπων.* **(56.)** *ἡ δὲ κρείττων καὶ θειοτέρα φύσις ἐκ τριῶν ἐστι, τοῦ νοητοῦ καὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἐκ τούτων, ὃν κόσμον Ἕλληνες ὀνομάζουσιν. ὁ μὲν οὖν Πλάτων* (Tim. 50 c d) *τὸ μὲν νοητὸν καὶ ἰδέαν καὶ παράδειγμα καὶ πατέρα,*

---

4 *ἀ. τ. Ὥ.*] immo est dei Min statua cf. 374 b et P.-W. s. v. Min **20** sqq. cf. 368 f

---

1 *οὗτος* (quod post *ἐστ.* pos. Urb. 99) del. Po. trad. def. Madv.: Horus autem hic ipse (mundus, non eius futuri *φάντασμα*) finitus est **7** *μὲν* cf. *δὲ* v. 22 **9** *ἀνεπλήρ.* *Ω* corr. Baxt. **11** *μέλεσι* *Ω* corr. Markl. post *μέλ.* lac. 74 fere litt. (ras.) A **12** *δ' ἐν* Xyl. *καὶ ἐν* *Ω* **16** *συνέχουσα* *Ω* corr. Baxt. **20** *πήρ.* A[2] *πλήρ.* *O* **21** *διαφυγούσης* *Ω* corr. Bentl. **21/22** *ἀντὶ λαμπρῶν* *Ω* corr. Ald.

*τὴν δ᾽ ὕλην καὶ μητέρα καὶ τιθήνην ἕδραν τε καὶ χώραν
γενέσεως, τὸ δ᾽ ἐξ ἀμφοῖν ἔγγονον καὶ γένεσιν ὀνομάζειν*
F *εἴωθεν. Αἰγυπτίους δ᾽ ἄν τις εἰκάσειε τῶν τριγώνων τὸ
κάλλιστον ⟨τιμᾶν⟩ μάλιστα τούτῳ τὴν τοῦ παντὸς φύσιν
ὁμοιοῦντας, ὡς καὶ Πλάτων ἐν τῇ Πολιτείᾳ* (546 b)
*δοκεῖ τούτῳ προσκεχρῆσθαι τὸ γαμήλιον διάγραμμα
συντάττων. ἔχει δ᾽ ἐκεῖνο τὸ τρίγωνον τριῶν τὴν πρὸς
ὀρθίαν καὶ τεττάρων τὴν βάσιν καὶ πέντε τὴν ὑποτείνου-*
374 *σαν ἴσον ταῖς περιεχούσαις δυναμένην.* | *εἰκαστέον οὖν
τὴν μὲν πρὸς ὀρθίαν ἄρρενι, τὴν δὲ βάσιν θηλείᾳ, τὴν
δ᾽ ὑποτείνουσαν ἀμφοῖν ἐγγόνῳ· καὶ τὸν μὲν Ὄσιριν ὡς
ἀρχήν, τὴν δ᾽ Ἶσιν ὡς ὑποδοχήν, τὸν δ᾽ Ὧρον ὡς ἀπο-
τέλεσμα. τὰ μὲν γὰρ τρία πρῶτος περισσός ἐστι καὶ
τέλειος· τὰ δὲ τέτταρα τετράγωνος ἀπὸ πλευρᾶς ἀρτίου
τῆς δυάδος· τὰ δὲ πέντε πῇ μὲν τῷ πατρὶ πῇ δὲ τῇ μητρὶ
προσέοικεν ἐκ τριάδος συγκείμενα καὶ δυάδος. καὶ τὰ πάν-
τα τῶν πέντε γέγονε παρώνυμα, καὶ τὸ ἀριθμήσασθαι
πεμπάσασθαι λέγουσι. ποιεῖ δὲ τετράγωνον ἡ πεντὰς
ἀφ᾽ ἑαυτῆς, ὅσον τῶν γραμμάτων παρ᾽ Αἰγυπτίοις τὸ*
B *πλῆθός ἐστι, καὶ ὅσων ἐνιαυτῶν ἔζη χρόνον ὁ Ἆπις. τὸν
μὲν οὖν Ὧρον εἰώθασι καὶ Μὶν προσαγορεύειν, ὅπερ ἐστὶν
ὁρώμενον· αἰσθητὸν γὰρ καὶ ὁρατὸν ὁ κόσμος. ἡ δ᾽ Ἶσις
ἔστιν ὅτε καὶ Μοὺθ καὶ πάλιν Ἄθυρι καὶ Μεθύερ προσαγο-
ρεύεται· σημαίνουσι δὲ τῷ μὲν πρώτῳ τῶν ὀνομάτων μητέ-
ρα, τῷ δὲ δευτέρῳ οἶκον Ὥρου κόσμιον, ὡς καὶ Πλάτων*
(Tim. 52 d—53 a) *χώραν γενέσεως καὶ δεξαμενήν, τὸ δὲ*

---

15 cf. 264 a **17** cf. 387 e 429 d—f **21** *M.* cf. Rusch P.-W. s. v. **24** cf. WB II 53. 54 **25** cf. WB III 5 **26** cf. 882 c 1023 a **26** sq. errat Plut., Methyer compositum est ex vocibus 'mehet' (fluctus) WB II 122 et 'wer' (magnus) I 326. Est significatio oceani caelestis sub effigie vaccae cogitati

---

2 *συνέσεως . . . σύνεσιν* v **4** add. Mich. cf. 393 d **5** *ὡς* Markl. *ᾧ Ω* **10** *ὀρθὰς Ω* corr. Re. **20** *ὁ ἄπις*(sic!). *τὸν οὖν* $α^{2}$ mg. *ὃ ἄπιστον μὲν οὖν Ω* **21** *καὶ μϊν α* Urb. 99 *καίμιν O* **23/24** *προσαγορεύουσιν Ω* corr. Basil.

τρίτον σύνθετόν ἐστιν ἔκ τε τοῦ πλήρους καὶ τοῦ αἰτίου· πλήρης γάρ ἐστιν ἡ ὕλη τοῦ κόσμου καὶ τῷ ἀγαθῷ καὶ καθαρῷ καὶ κεκοσμημένῳ σύνεστιν.

57. Δόξειε δ' ἂν ἴσως καὶ ὁ Ἡσίοδος (Th. 116 sqq.) τὰ πρῶτα πάντων Χάος καὶ Γῆν καὶ Τάρταρον καὶ Ἔρωτα C ποιῶν οὐχ ἑτέρας λαμβάνειν ἀρχάς, ἀλλὰ ταύτας· ⟨εἴ⟩ γε δὴ τῶν ὀνομάτων τῇ μὲν Ἴσιδι τὸ τῆς Γῆς, τῷ δ' Ὀσίριδι τὸ τοῦ Ἔρωτος, τῷ δὲ Τυφῶνι τὸ τοῦ Ταρτάρου μεταλαμβάνοντές πως ἀποδίδομεν· τὸ γὰρ Χάος δοκεῖ χώραν τινὰ καὶ τόπον τοῦ παντὸς ὑποτίθεσθαι. προσκαλεῖται δὲ καὶ τὸν Πλάτωνος ἀμωσγέπως τὰ πράγματα μῦθον, ὃν Σωκράτης ἐν Συμποσίῳ (203 b sqq.) περὶ τῆς τοῦ Ἔρωτος γενέσεως διῆλθε, τὴν Πενίαν λέγων τέκνων δεομένην τῷ Πόρῳ καθεύδοντι παρακλιθῆναι καὶ κυήσασαν ἐξ αὐτοῦ τεκεῖν τὸν Ἔρωτα φύσει μικτὸν ὄντα καὶ παντοδαπόν, ἅτε δὴ πατρὸς μὲν ἀγαθοῦ καὶ σοφοῦ καὶ πᾶσιν αὐτάρκους, μητρὸς δ' ἀμηχάνου D καὶ ἀπόρου καὶ δι' ἔνδειαν ἀεὶ γλιχομένης ἑτέρου καὶ περὶ ἕτερον λιπαρούσης γεγενημένον. ὁ γὰρ Πόρος οὐχ ἕτερός ἐστι τοῦ πρώτως ἐρατοῦ καὶ ἐφετοῦ καὶ τελείου καὶ αὐτάρκους· Πενίαν δὲ τὴν ὕλην προσεῖπεν ἐνδεᾶ μὲν οὖσαν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τοῦ ἀγαθοῦ, πληρουμένην δ' ὑπ' αὐτοῦ καὶ ποθοῦσαν ἀεὶ καὶ μεταλαμβάνουσαν. ὁ δὲ γενόμενος ἐκ τούτων κόσμος καὶ Ὧρος οὐκ ἀΐδιος οὐδ' ἀπαθὴς οὐδ' ἄφθαρτος, ἀλλ' ἀειγενὴς ὢν μηχανᾶται ταῖς τῶν παθῶν μεταβολαῖς καὶ περιόδοις ἀεὶ νέος καὶ μηδέποτε φθαρησόμενος διαμένειν. E

58. Χρηστέον δὲ τοῖς μύθοις οὐχ ὡς λόγοις πάμπαν οὖσιν, ἀλλὰ τὸ πρόσφορον ἑκάστου [τὸ] κατὰ τὴν ὁμοιό-

---

2 τῷ ἀγ.] τῷ αἰτίῳ Wy. 5 πάντα Ω corr. Baxt. 6 add. Xyl. 9 πως Re. ὡς Ω 16 μι. Xyl. μακρὸν Ω 20 πρ. v πρώτου (hiatus) O ἐραστοῦ Ω corr. Markl. 23 μεταλαγχ. Markl. cf. 374 f 24 καὶ Ὧ. audacius del. Strijd: similiter atque initio huius cap., sed paulo abruptius ad argum. revertitur Plut. 25 εὐγενὴς v 29 del. Wy.

τητα λαμβάνοντας. ὅταν οὖν ὕλην λέγωμεν, οὐ δεῖ πρὸς ἐνίων φιλοσόφων δόξας ἀποφερομένους ἄψυχόν τι σῶμα καὶ ἄποιον ἀργόν τε καὶ ἄπρακτον ἐξ ἑαυτοῦ διανοεῖσθαι· καὶ γὰρ ἔλαιον ὕλην μύρου καλοῦμεν καὶ χρυσὸν ἀγάλματος, οὐκ ὄντα πάσης ἔρημα ποιότητος· αὐτήν τε τὴν ψυχὴν καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὕλην ἐπιστήμης καὶ ἀρετῆς τῷ λόγῳ κοσμεῖν καὶ ῥυθμίζειν παρέχομεν, τόν τε νοῦν ἔνιοι τόπον εἰδῶν ἀπεφήναντο
F καὶ τῶν νοητῶν οἷον ἐκμαγεῖον. ἔνιοι δὲ καὶ τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς οὐ δύναμιν οὐδ' ἀρχήν, ὕλην δὲ καὶ τροφὴν γενέσεως εἶναι δοξάζουσιν· ὧν ἐχομένους χρὴ καὶ τὴν θεὸν ταύτην οὕτω διανοεῖσθαι τοῦ πρώτου θεοῦ μεταλαγχάνουσαν ἀεὶ καὶ συνοῦσαν ἔρωτι τῶν περὶ ἐκεῖνον
375 ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐχ ὑπεναντίαν, | ἀλλ' ὥσπερ ἄνδρα νόμιμον καὶ δίκαιον ἐρᾶν, ἂν δικαίως συνῇ, καὶ γυναῖκα χρηστὴν ἔχουσαν ἄνδρα καὶ συνοῦσαν ὅμως ποθεῖν λέγομεν, οὕτως ἀεὶ γλιχομένην ἐκείνου καὶ περὶ ἐκεῖνον λιπαροῦσαν καὶ ἀναπιμπλαμένην τοῖς κυριωτάτοις μέρεσι καὶ καθαρωτάτοις· (**59.**) ὅπου δ' ὁ Τυφὼν παρεμπίπτει τῶν ἐσχάτων ἁπτόμενος, ἐνταῦθα δοκοῦσαν ἐπισκυθρωπάζειν καὶ πενθεῖν λεγομένην καὶ λείψαν' ἄττα καὶ σπαράγματα τοῦ Ὀσίριδος ἀναζητεῖν καὶ στολίζειν ὑποδεχομένην τὰ φθειρόμενα καὶ ἀποκρύπτουσαν, οἷσπερ ἀναφαίνει πάλιν τὰ γινόμενα καὶ ἀνίησιν ἐξ ἑαυτῆς. οἱ
B μὲν γὰρ ἐν οὐρανῷ καὶ ἄστροις λόγοι καὶ εἴδη καὶ ἀπορροαὶ τοῦ θεοῦ μένουσι, τὰ δ' ἐν τοῖς παθητικοῖς διε-

---

1 cf. 370f; DL. VII 134 8 cf. Aristot. de an. 429a 27 9 sqq. cf. 651c 905c 11 cf. 372e 383a

---

5 ποι. Xyl. ὁμοιότητος Ω 6 ὡς — 7 ἀρ. ante v. 8 παρ. ponenda vid. propter hiatum 14 ὑπ.] ὑπανεῖσαν 'quae remittat amorem' dub. Wy. 15 ἂν δ. σ. cf. 448e Bern. Strijd (hic paulo supra pro καὶ δίκαιον scr. γυναικὸς) κἂν δ. σ. iam Böttcher ἐν δικαιοσύνῃ Ω 18 λιπ. Markl. παροῦσαν Ω 19 δ'] δὲ καὶ v 20 δοκ. del. Holw. 23 ὥσπερ Ω corr. Schw., cf. pp. 53, 27; 59, 2 26 δ' ἐν Bern. δὲ Ω

σπαρμένα, γῇ καὶ θαλάττῃ καὶ φυτοῖς καὶ ζῴοις, διαλυόμενα καὶ φθειρόμενα καὶ θαπτόμενα [καὶ] πολλάκις αὖθις ἐκλάμπει καὶ ἀναφαίνεται ταῖς γενέσεσι. διὸ τὸν Τυφῶνα τῇ Νέφθυι συνοικεῖν φησιν ὁ μῦθος, τὸν δ' Ὄσιριν κρύφα συγγενέσθαι· τὰ γὰρ ἔσχατα μέρη τῆς ὕλης, ἃ Νέφθυν καὶ Τελευτὴν καλοῦσιν, ἡ φθαρτικὴ μάλιστα κατέχει δύναμις· ἡ δὲ γόνιμος καὶ σωτήριος ἀσθενὲς σπέρμα καὶ ἀμαυρὸν εἰς ταῦτα διαδίδωσιν ἀπολλύμενον ὑπὸ τοῦ Τυφῶνος, πλὴν ὅσον ἡ Ἶσις ὑπολαμβάνουσα σῴζει καὶ τρέφει καὶ συνίστησι· C

(60.) *καθόλου δ' ἀμείνων οὗτός ἐστιν, ὥσπερ καὶ Πλάτων ὑπονοεῖ καὶ Ἀριστοτέλης. κινεῖται δὲ τῆς φύσεως τὸ μὲν γόνιμον καὶ σωτήριον ἐπ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ εἶναι, τὸ δ' ἀναιρετικὸν καὶ φθαρτικὸν ἀπ' αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ μὴ εἶναι. διὸ τὸ μὲν Ἶσιν καλοῦσι παρὰ τὸ ἵεσθαι μετ' ἐπιστήμης καὶ φέρεσθαι, κίνησιν οὖσαν ἔμψυχον καὶ φρόνιμον· οὐ γάρ ἐστι τοὔνομα βαρβαρικόν, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς θεοῖς πᾶσιν ἀπὸ δυεῖν ῥημάτων τοῦ θεατοῦ καὶ τοῦ θέοντος ἔστιν ὄνομα κοινόν, οὕτω τὴν θεὸν ταύτην ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης ἅμα καὶ τῆς κινήσεως Ἶσιν μὲν ἡμεῖς, Ἶσιν δ' Αἰγύπτιοι καλοῦσιν. οὕτω δὲ* D *καὶ Πλάτων* (Cratyl. 401 c) *φησὶ τὴν οὐσίαν δηλοῦν[τος] τοὺς παλαιοὺς 'ἰσίαν' καλοῦντας· οὕτω καὶ τὴν νόησιν καὶ τὴν φρόνησιν, ὡς νοῦ φορὰν καὶ κίνησιν οὖσαν*

---

3 cf. 356a **4** cf. ad 356e **4** sqq. cf. 355f 366b **9** cf. 356f **18** sqq. cf. Plat. Cratyl. 397d **20** *ἐπ.* cf. 351f

---

1/2 *διαλ.* Baxt. *διαλεγόμενα* ***Ω*** **2** del. Markl. **3** *καὶ* ante *τὸν* add. v **9** *ἀπολλυμένους* v *-ένη* ***O*** corr. Bentl. *τοῦ* E om. ***O*** **11** *οὗτος* vid. Osiridem respicere, durum sed tolerabile post v. 5. *καθόλου* verbis v. 5 *τὰ ἔσχ.* oppositum est. Wy. totum locum sic mutavit: *ἄμεινον, οὕτως ὥσπερ . . . ὑπονοεῖν . . . κινεῖσθαι τῆς . . . ἐπὶ τὸ ὂν καὶ πρὸς . .* 'fortasse aliquid excidit' (Po.) **14** *ἀπ'* Squire Wy. *ὑπ'* ***Ω*** **18** *ῥημ.* Markl. *γραμμάτων* ***Ω*** **22** *ὁσίαν* ***Ω*** corr. Baxt. del. Xyl. **23** *ἰσ.*] *ἐσσ.* Squire, sed in hoc capitulo Platonem e memoria citasse vid. Plut.

ἱεμένου καὶ φερομένου, καὶ τὸ συνιέναι καὶ τἀγαθὸν ὅλως καὶ ἀρετὴν ἐπὶ τοῖς ἐὺρροοῦσι καὶ θέουσι θέσθαι· καθάπερ αὖ πάλιν τοῖς ἀντιφωνοῦσιν ὀνόμασι λοιδορεῖσθαι τὸ κακόν, τὸ τὴν φύσιν ἐμποδίζον καὶ συνδέον καὶ ἴσχον καὶ κωλῦον ἵεσθαι καὶ ἰέναι κακίαν ἀπορίαν δειλίαν ἀνίαν προσαγορεύοντας. (**61.**) *ὁ δ' Ὄσιρις ἐκ τοῦ ὁσίου ⟨καὶ⟩ ἱεροῦ τοὔνομα μεμιγμένον ἔσχηκε· κοινὸς γάρ ἐστι τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ τῶν ἐν Ἅιδου λόγος, ὧν τὰ*
E *μὲν ἱερὰ τὰ δ' ὅσια τοῖς παλαιοῖς ⟨ἔθος⟩ ἦν προσαγορεύειν. ὁ δ' ἀναφαίνων τὰ οὐράνια καὶ τῶν ἄνω φερομένων λόγος Ἄνουβις ἔστιν ὅτε καὶ Ἑρμάνουβις ὀνομάζεται, τὸ μὲν ὡς τοῖς ἄνω τὸ δ' ὡς τοῖς κάτω προσήκων. διὸ καὶ θύουσιν αὐτῷ τὸ μὲν λευκὸν ἀλεκτρυόνα, τὸ δὲ κροκίαν, τὰ μὲν εἰλικρινῆ καὶ φανά, τὰ δὲ μικτὰ καὶ ποικίλα νομίζοντες. οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν τῶν ὀνομάτων τὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἀνάπλασιν· καὶ γὰρ ἄλλα μυρία τοῖς μεθισταμένοις ἐκ τῆς Ἑλλάδος συνεκπεσόντα μέχρι νῦν παραμένει καὶ ξενιτεύει παρ' ἑτέροις, ὧν ἔνια*
F *τὴν ποιητικὴν ἀνακαλουμένην διαβάλλουσιν ὡς βαρβαρίζουσαν οἱ γλώττας τὰ τοιαῦτα προσαγορεύοντες. ἐν δὲ ταῖς Ἑρμοῦ λεγομέναις βίβλοις ἱστοροῦσι γεγράφθαι περὶ τῶν ἱερῶν ὀνομάτων, ὅτι τὴν μὲν ἐπὶ τῆς τοῦ ἡλίου περιφορᾶς τεταγμένην δύναμιν Ὧρον, Ἕλληνες δ' Ἀπόλλωνα καλοῦσι· τὴν δ' ἐπὶ τοῦ πνεύματος οἱ μὲν Ὄσιριν, οἱ δὲ Σάραπιν, *** οἱ δὲ Σῶθιν Αἰγυπτιστί·* |

---

6 cf. 382e 7 cf. 362b 11 cf. Porph. de imagin. ap. Eus. Pr. Ev. III 11, 2 sq. 12 cf. 368e

---

1 *τὸ* Baxt. *τοῦ Ω* 2 *εὐρ.* Po. *εὐροοῦσι Ω* 4 *τὸ κ.* (Plat. Cratyl. 415d) Wy. *τῶν κατὰ Ω* 5 *ἰσχύον vβ²* 6 *προσαγορευόντων Ω* corr. Re. 7 add. Ald.² 9 add. Markl. 11 *λ. Ἄ.* Re. *ἄ. λ. Ω* *ἔ. ὅ.* Holw. *ἔστι δ' ὅ. Ω* 13/14 *τὸ . . . τὸ* Re. *τὸν . . . τὸν Ω* 20 *τὰς τοιαύτας Ω* corr. Xyl. 23 *Ὧ.*] *Ὧ. μὲν Αἰγύπτιοι* Squire 25 *Σάρ.*, ⟨*τὴν δ' ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῶν φυτῶν οἱ μὲν Ἶσιν*⟩, *οἱ δὲ* Holw. lac. primus ind. *Σῶθ.* Bern. *σωθι/α σωθι O*

σημαίνει ⟨δὲ⟩ κύησιν ἢ τὸ κύειν. διὸ καὶ παρατροπῆς 376 *γενομένης τοῦ ὀνόματος Ἑλληνιστὶ κύων κέκληται τὸ ἄστρον, ὅπερ ἴδιον τῆς Ἴσιδος νομίζουσιν. ἥκιστα μὲν οὖν δεῖ φιλοτιμεῖσθαι περὶ τῶν ὀνομάτων, οὐ μὴν ἀλλὰ μᾶλλον ὑφείμην ἂν τοῦ Σαράπιδος Αἰγυπτίοις ἢ τοῦ Ὀσίριδος, ἐκεῖνο μὲν [οὖν] ξενικόν, τοῦτο δ᾽ Ἑλληνικόν, ἄμφω δ᾽ ἑνὸς θεοῦ καὶ μιᾶς δυνάμεως ἡγούμενος.*

62. *Ἔοικε δὲ τούτοις καὶ τὰ Αἰγύπτια. τὴν μὲν γὰρ Ἶσιν πολλάκις τῷ τῆς Ἀθηνᾶς ὀνόματι καλοῦσι φράζοντι τοιοῦτον λόγον ‘ἦλθον ἀπ᾽ ἐμαυτῆς,’ ὅπερ ἐστὶν αὐτοκινήτου φορᾶς δηλωτικόν· ὁ δὲ Τυφών, ὥσπερ εἴρηται* (367 d 371 b c), *Σὴθ καὶ Βέβων καὶ Σμὺ ὀνομάζεται,* B *βίαιόν τινα καὶ κωλυτικὴν ἐπίσχεσιν ⟨ἢ τιν᾽⟩ ὑπεναντίωσιν ἢ ἀναστροφὴν ἐμφαίνειν βουλομένων τῶν ὀνομάτων. ἔτι τὴν σιδηρῖτιν λίθον ὀστέον Ὥρου, Τυφῶνος δὲ τὸν σίδηρον, ὡς ἱστορεῖ Μανεθώς* (fr. 77 M.), *καλοῦσιν· ὥσπερ γὰρ ὁ σίδηρος πολλάκις μὲν ἑλκομένῳ καὶ ἑπομένῳ πρὸς τὴν λίθον ὅμοιός ἐστι, πολλάκις δ᾽ ἀποστρέφεται καὶ ἀποκρούεται πρὸς τοὐναντίον, οὕτως ἡ σωτήριος καὶ ἀγαθὴ καὶ λόγον ἔχουσα τοῦ κόσμου κίνησις ἐπιστρέφει †τότε καὶ προσάγεται καὶ μαλακωτέραν ποιεῖ πείθουσα τὴν σκληρὰν ἐκείνην καὶ τυφώνειον, εἶτ᾽ αὖθις ἀνασχεθεῖσα εἰς ἑαυτὴν ἀνέστρεψε καὶ κατέδυσεν εἰς τὴν ἀπορίαν. ἔτι φησὶ περὶ τοῦ Διὸς ὁ Εὔδοξος* (fr. 62) C *μυθολογεῖν Αἰγυπτίους, ὡς τῶν σκελῶν συμπεφυκότων*

2 sqq. cf. 359 c e **7** cf. 362 b **10** res obscura **12** *Σμύ* cf. P.-W. Seth 1897 **14** *ἄν.* cf. 371 b **25** *σκ.* cf. 358 d e

1 add. Ald.[2] **5** *ὑ. ἂν* Bentl. *ὑφιεμένην* **Ω** *τοῦ . . . τοῦ*] *τὸ . . . τὸ* (scil. *ὄνομα*) Holw. **6** del. Markl. **11** *αὐτοκίνητον* v **11/12** *ὡς προείρηται* v **12** *σμὴ ////νομάζεται* v (*σμὴ* sine lac. ε Urb. 99) ante *ὀνομ.* ras. 3 litt. α (E habet punctum in linea, sicut 375 f post *σωθὶ*) **13** add. Po. **16** *μάνεθος* **Ω** corr. Squire **21** *ἐπ. τότε* (*τέως* dub. Po.) v *ἐπιστρέφεταί τε* **O** cf. 823 c *μαλακώτερον* **Ω** corr. Re. **22** *σκληρίαν . . . τυφώνιον* **Ω** corr. Markl. **23** *ἀναχεθ.* vεβ *συναχθ.* Wy. *ἐπισχεθ.* Po. cf. v. 13 *ἑαυτὸν* **Ω** corr. Wy. *ἀπέστρ.* Holw. **24** *ἀπ.* def. Holw. cf. p. 60, 5 *ἀκοσμίαν* Re.

αὐτῷ μὴ δυνάμενος βαδίζειν ὑπ' αἰσχύνης ⟨ἐν⟩ ἐρημίᾳ διέτριβεν· ἡ δ' Ἶσις διατεμοῦσα καὶ διαστήσασα τὰ μέρη ταῦτα τοῦ σώματος ἀρτίποδα τὴν πορείαν παρέσχεν. αἰνίττεται δὲ καὶ διὰ τούτων ὁ μῦθος, ὅτι καθ' ἑαυτὸν ὁ τοῦ θεοῦ νοῦς καὶ λόγος ἐν τῷ ἀοράτῳ καὶ ἀφανεῖ βεβηκὼς εἰς γένεσιν ὑπὸ κινήσεως προῆλθεν.

63. Ἐμφαίνει καὶ τὸ σεῖστρον, ὅτι σείεσθαι δεῖ τὰ ὄντα καὶ μηδέποτε παύεσθαι φορᾶς, ἀλλ' οἷον ἐξεγείρεσθαι καὶ κλονεῖσθαι καταδαρθάνοντα καὶ μαραινόμενα. D τὸν γὰρ Τυφῶνά φασι τοῖς σείστροις ἀποτρέπειν καὶ ἀποκρούεσθαι δηλοῦντες, ὅτι τῆς φθορᾶς συνδεούσης καὶ ἱστάσης αὖθις ἀναλύει τὴν φύσιν καὶ ἀνίστησι διὰ τῆς κινήσεως ἡ γένεσις. τοῦ δὲ σείστρου περιφεροῦς ἄνωθεν ὄντος ἡ ἀψὶς περιέχει τὰ σειόμενα τέτταρα. καὶ γὰρ ἡ γεννωμένη καὶ φθειρομένη μοῖρα τοῦ κόσμου περιέχεται μὲν ὑπὸ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, κινεῖται δ' ἐν αὐτῇ πάντα καὶ μεταβάλλεται διὰ τῶν τεττάρων στοιχείων, πυρὸς καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος. τῇ δ' ἀψῖδι τοῦ σείστρου κατὰ κορυφὴν ἐντορεύουσιν αἴλουρον ἀνθρώπου πρόσωπον ἔχοντα, κάτω δ' ὑπὸ τὰ σειόμενα πῇ E μὲν Ἴσιδος πῇ δὲ Νέφθυος πρόσωπον, αἰνιττόμενοι τοῖς μὲν προσώποις γένεσιν καὶ τελευτήν (αὗται γάρ εἰσι τῶν στοιχείων μεταβολαὶ καὶ κινήσεις), τῷ δ' αἰλούρῳ τὴν σελήνην διὰ τὸ ποικίλον καὶ νυκτουργὸν καὶ γόνιμον τοῦ θηρίου. λέγεται γὰρ ἓν τίκτειν, εἶτα δύο καὶ τρία καὶ τέσσαρα καὶ πέντε, καὶ καθ' ἓν οὕτως ἄχρι τῶν ἑπτὰ προστίθησιν, ὥστ' ὀκτὼ καὶ εἴκοσι τὰ πάντα τίκτειν, ὅσα καὶ τῆς σελήνης φῶτ' ἔστιν. τοῦτο μὲν οὖν ἴσως μυθωδέστερον· αἱ δ' ἐν τοῖς ὄμμασιν αὐτοῦ κόραι

25 cf. Phot. Bibl. 242 p. 343a 5 Bekker 27 cf. 368a

1 add. Wy. 6 *γέννησιν* Ha. 7 *δὲ* ante *καὶ* ins. Re. 14 *ἀψ.* Ald.[2] *ὄψις* Ω 26 *καὶ*[3] om. *να*[1] *οὗτος* v 28 *οὖν* om. vAE

πληροῦσθαι μὲν καὶ πλατύνεσθαι δοκοῦσιν ἐν πανσελή-
νῳ, λεπτύνεσθαι δὲ καὶ μαραυγεῖν ἐν ταῖς μειώσεσι τοῦ F
ἄστρου. τῷ δ' ἀνθρωπομόρφῳ τοῦ αἰλούρου τὸ νοερὸν
καὶ λογικὸν ἐμφαίνεται τῶν περὶ τὴν σελήνην μετα-
βολῶν.

64. Συνελόντι δ' εἰπεῖν οὔθ' ὕδωρ οὔθ' ἥλιον οὔτε
γῆν οὔτ' οὐρανὸν Ὄσιριν ἢ Ἶσιν ὀρθῶς ἔχει νομίζειν
οὐδὲ πῦρ Τυφῶνα πάλιν οὐδ' αὐχμὸν οὐδὲ θάλατταν,
ἀλλ' ἁπλῶς ὅσον ἐστὶν ἐν τούτοις ἄμετρον καὶ ἄτακτον
ὑπερβολαῖς ἢ ἐνδείαις Τυφῶνι προσνέμοντες, | τὸ δὲ κε- 377
κοσμημένον καὶ ἀγαθὸν καὶ ὠφέλιμον ὡς Ἴσιδος μὲν
ἔργον εἰκόνα δὲ καὶ μίμημα καὶ λόγον Ὀσίριδος σεβό-
μενοι καὶ τιμῶντες οὐκ ἂν ἁμαρτάνοιμεν. ἀλλὰ καὶ τὸν
Εὔδοξον ἀπιστοῦντα παύσομεν καὶ διαποροῦντα (fr. 63),
πῶς οὔτε Δήμητρι τῆς τῶν ἐρωτικῶν ἐπιμελείας μέτεστιν
ἀλλ' Ἴσιδι τόν τε Διόνυσον ⟨Ὀσίριδι προσομοιοῦσι τὸν⟩ οὐ
τὸν Νεῖλον αὔξειν οὔτε τῶν τεθνηκότων ἄρχειν δυνάμε-
νον. ἑνὶ γὰρ λόγῳ κοινῷ τοὺς θεοὺς τούτους περὶ πᾶσαν
ἀγαθοῦ μοῖραν ἡγούμεθα τετάχθαι καὶ πᾶν ὅσον ἔνεστι
τῇ φύσει καλὸν καὶ ἀγαθὸν διὰ τούτους ὑπάρχειν, τὸν μὲν
διδόντα τὰς ἀρχάς, τὴν δ' ὑποδεχομένην καὶ διανέμουσαν. B

65. Οὕτω δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς καὶ φορτικοῖς ἐπιχειρή-
σομεν, εἴτε ταῖς καθ' ὥραν μεταβολαῖς τοῦ περιέχοντος
εἴτε ταῖς καρπῶν γενέσεσι καὶ σποραῖς καὶ ἀρότοις
χαίρουσι τὰ περὶ τοὺς θεοὺς τούτοις συνοικειοῦντες καὶ
λέγοντες θάπτεσθαι μὲν τὸν Ὄσιριν, ὅτε κρύπτεται τῇ
γῇ σπειρόμενος ὁ καρπός, αὖθις δ' ἀναβιοῦσθαι καὶ
ἀναφαίνεσθαι, ὅτε βλαστήσεως ἀρχή· διὸ καὶ λέγεσθαι

---

6 sqq. cf. 363 d sqq. 364 d al. 8 cf. 364 a 369 a 28 cf. 378 b

---

7 ἔχειν Ω corr. Basil. 8 οὐδὲ ... οὐδ' Halm οὔτε ... οὔτ' Ω 16 add. Schw. 17/18 διανοούμενον Markl. ('scil. Eudemum', nihil addens) 18 περὶ] ἐπὶ Re. 21 διαν. Urb. 99 διαμένουσαν Ω 25 τούτους Ω corr. Madv. 26/27 τῆς γῆς Ω corr. Baxt. 28 ἄρχει Re.

τὴν Ἶσιν αἰσθομένην ὅτι κύει περιάψασθαι φυλακτήριον ἕκτῃ μηνὸς ἱσταμένου Φαωφί, τίκτεσθαι δὲ τὸν Ἁρποκράτην περὶ τροπὰς χειμερινὰς ἀτελῆ καὶ νεαρὸν ἐν τοῖς C προανθοῦσι καὶ προβλαστάνουσι (διὸ καὶ φακῶν αὐτῷ φυομένων ἀπαρχὰς ἐπιφέρουσι), τὰς δὲ λοχείους ἡμέρας ἑορτάζειν μετὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν. ταῦτα γὰρ ἀκούοντες ἀγαπῶσι καὶ πιστεύουσιν, αὐτόθεν ἐκ τῶν προχείρων καὶ συνήθων τὸ πιθανὸν ἕλκοντες.

66. Καὶ δεινὸν οὐδέν, ἂν πρῶτον μὲν ἡμῖν τοὺς θεοὺς φυλάττωσι κοινοὺς καὶ μὴ ποιῶσιν Αἰγυπτίων ἰδίους μηδὲ Νεῖλον ἥν τε Νεῖλος ἄρδει μόνην χώραν τοῖς ὀνόμασι τούτοις καταλαμβάνοντες μηδ' ἕλη μηδὲ λωτοὺς †μὴ θεοποιίαν λέγοντες ἀποστερῶσι μεγάλων θεῶν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, οἷς Νεῖλος μὲν οὐκ ἔστιν οὐδὲ Βοῦτος D οὐδὲ Μέμφις, Ἶσιν δὲ καὶ τοὺς περὶ αὐτὴν θεοὺς ἔχουσι καὶ γιγνώσκουσιν ἅπαντες, ἐνίους μὲν οὐ πάλαι τοῖς παρ' Αἰγυπτίων ὀνόμασι καλεῖν μεμαθηκότες, ἑκάστου δὲ τὴν δύναμιν ἐξ ἀρχῆς ἐπιστάμενοι καὶ τιμῶντες· δεύτερον, ὃ μεῖζόν ἐστιν, ὅπως σφόδρα προσέξουσι καὶ φοβήσονται, μὴ λάθωσιν εἰς πνεύματα καὶ ῥεύματα καὶ σπόρους καὶ ἀρότους καὶ πάθη γῆς καὶ μεταβολὰς ὡρῶν διαγράφοντες τὰ θεῖα καὶ διαλύοντες, ὥσπερ οἱ Διόνυσον τὸν οἶνον, Ἥφαιστον δὲ τὴν φλόγα· Φερσεφόνην δέ φησί που Κλεάνθης (fr. 547) τὸ διὰ τῶν καρπῶν φερόμενον καὶ φονευόμενον πνεῦμα, ποιητής δέ τις ἐπὶ τῶν θεριζόντων (EGF p. 73)

E 'τῆμος ὅτ' αἰζηοὶ Δημήτερα κωλοτομεῦσιν'

---

2 cf. 358 d 20 cf. 757 b c 27 cf. de v. e. p. Homeri 23

---

2 καρποκ. Ω corr. ex 358 e 6 ἑορτάζει ('scil. Harpocrates') Madv. 12/13 λωτοὺς μηδὲ σοροποιίαν λέγ. Schw. 13 μηδὲ θεοπ. def. Wy.: 'religionem deos fingendi' μηδ' ἐ Αἰθιοπίαν Re. 14 μὲν del. Holw. 16 ἅπαντας Wy. 21 ἀρότρους ναε ὀρῶν ναA ὀρῶν Εεβ corr. Ald. ἀέρων Markl. 27 ἦρος ὅτ' ... βωλοτ. Peppmüller, Jahrb. kl. Phil. 143 p. 381

*οὐδὲν γὰρ οὗτοι διαφέρουσι τῶν ἱστία καὶ κάλους καὶ
ἄγκυραν ἡγουμένων κυβερνήτην καὶ νήματα καὶ κρόκας
ὑφάντην καὶ σπονδεῖον ἢ μελίκρατον ἢ πτισάνην ἰατρόν·
ἀλλὰ δεινὰς καὶ ἀθέους ἐμποιοῦσι δόξας, ἀναισθήτοις
καὶ ἀψύχοις καὶ φθειρομέναις ἀναγκαίως ὑπ' ἀνθρώπων
δεομένων καὶ χρωμένων φύσεσι καὶ πράγμασιν ὀνόματα
θεῶν ἐπιφέροντες. ταῦτα μὲν γὰρ αὐτὰ νοῆσαι θεοὺς
οὐκ ἔστιν,* **(67.)** *οὐ γὰρ ἄνουν οὐδ' ἄψυχον ⟨οὐδ'⟩ ἀνθρώ-
ποις ὁ θεὸς ὑποχείριον· ἀπὸ τούτων δὲ τοὺς χρωμένους
αὐτοῖς καὶ δωρουμένους ἡμῖν καὶ παρέχοντας ἀέναα καὶ
διαρκῆ θεοὺς ἐνομίσαμεν, οὐχ ἑτέρους παρ' ἑτέροις οὐδὲ* F
*βαρβάρους καὶ Ἕλληνας οὐδὲ νοτίους καὶ βορείους· ἀλλ'
ὥσπερ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ θάλασσα
κοινὰ πᾶσιν, ὀνομάζεται δ' ἄλλως ὑπ' ἄλλων, οὕτως
ἑνὸς λόγου τοῦ ταῦτα κοσμοῦντος καὶ μιᾶς προνοίας
ἐπιτροπευούσης | καὶ δυνάμεων ὑπουργῶν ἐπὶ πάντα τε-* 378
*ταγμένων ἕτεραι παρ' ἑτέροις κατὰ νόμους γεγόνασι
τιμαὶ καὶ προσηγορίαι, καὶ συμβόλοις χρῶνται καθιερω-
μένοις οἱ μὲν ἀμυδροῖς οἱ δὲ τρανοτέροις, ἐπὶ τὰ θεῖα
τὴν νόησιν ὁδηγοῦντες οὐκ ἀκινδύνως· ἔνιοι γὰρ ἀπο-
σφαλέντες παντάπασιν εἰς δεισιδαιμονίαν ὤλισθον, οἱ
δὲ φεύγοντες ὥσπερ ἕλος τὴν δεισιδαιμονίαν ἔλαθον αὖθις
ὥσπερ εἰς κρημνὸν ἐμπεσόντες τὴν ἀθεότητα.*

68. *Διὸ δεῖ μάλιστα πρὸς ταῦτα λόγον ἐκ φιλοσοφίας
μυσταγωγὸν ἀναλαβόντας ὁσίως διανοεῖσθαι τῶν λεγο-
μένων καὶ δρωμένων ἕκαστον, ἵνα μή, καθάπερ Θεόδω-*

---

21 cf ad p. 11, 22 **26** cf. 5a 467b

---

1 *οὗτοι* Basil. *τούτου* ***O*** *τοιούτου* *ε* *κάλως* Xyl. **3** *σπογγίον* Re. *κώδειαν* Schw. **4** *ἀλλὰ*] *ἅμα δὲ* Re. **8** *ἄνουν* Re. *οὖν* ***Ω*** add. Bentl. **9** *ἀ. τ.* 'ab his orsi' scil. *φύσεων καὶ πρ.* Si. scil. *καρπῶν* Wy. **9/10** *χρ. αὐ.*] *χαριζομένους αὐτὰ* Wy. alii alia, trad. def. Re. ('*χρῆται οἴνῳ* Bacchus') **16** *ἐπιτρεπούσης* v *πάντας* ***Ω*** corr. Markl. **18/19** *καθιερωμένοι μὲν ἀμ.* ***Ω*** corr. Salm. **20** *ὁδηγοῦσιν* Holw. **22** *ἕδος* ε *ἔδος* ***Ω*** corr. Xyl. **24** *ταυτόλογον* ***Ω*** corr. Xyl.

B ρος εἶπε τοὺς λόγους αὐτοῦ τῇ δεξιᾷ προτείνοντος ἐνίους
τῇ ἀριστερᾷ δέχεσθαι τῶν ἀκροωμένων, οὕτως ἡμεῖς ἃ
καλῶς οἱ νόμοι περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἑορτὰς ἔταξαν
ἑτέρως ὑπολαμβάνοντες ἐξαμάρτωμεν. ὅτι γὰρ ἐπὶ τὸν
λόγον ἀνοιστέον ἅπαντα, καὶ παρ' αὐτῶν ἐκείνων ἔστι
λαβεῖν. τῇ μὲν γὰρ ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ πρώτου μηνὸς
ἑορτάζοντες τῷ Ἑρμῇ μέλι καὶ σῦκον ἐσθίουσιν ἐπιλέγον-
τες 'γλυκὺ ἡ ἀλήθεια'· τὸ δὲ τῆς Ἴσιδος φυλακτήριον,
ὃ περιάπτεσθαι μυθολογοῦσιν αὐτήν, ἐξερμηνεύεται 'φωνὴ
ἀληθής.' τὸν δ' Ἁρποκράτην οὔτε θεὸν ἀτελῆ καὶ νήπιον
C οὔτε χεδρόπων τινὰ νομιστέον, ἀλλὰ τοῦ περὶ θεῶν ἐν
ἀνθρώποις λόγου νεαροῦ καὶ ἀτελοῦς καὶ ἀδιαρθρώτου
προστάτην καὶ σωφρονιστήν· διὸ τῷ στόματι τὸν δάκτυ-
λον ἔχει προσκείμενον ἐχεμυθίας καὶ σιωπῆς σύμβολον,
ἐν δὲ τῷ Μεσορὴ μηνὶ τῶν χεδρόπων ἐπιφέροντες λέγου-
σιν 'γλῶσσα τύχη, γλῶσσα δαίμων.' τῶν δ' ἐν Αἰγύπτῳ
φυτῶν μάλιστα τῇ θεῷ καθιερῶσθαι λέγουσι τὴν περ-
σέαν, ὅτι καρδίᾳ μὲν ὁ καρπὸς αὐτῆς, γλώττῃ δὲ τὸ
φύλλον ἔοικεν. οὐδὲν γὰρ ὧν ἄνθρωπος ἔχειν πέφυκε
θειότερον λόγου καὶ μάλιστα τοῦ περὶ θεῶν οὐδὲ μείζονα
ῥοπὴν ἔχει πρὸς εὐδαιμονίαν. διὸ τῷ μὲν εἰς τὸ χρηστή-
D ριον ἐνταῦθα κατιόντι παρεγγυῶμεν ὅσια φρονεῖν, εὔφημα
λέγειν· οἱ δὲ πολλοὶ γελοῖα δρῶσιν ἐν ταῖς πομπαῖς καὶ
ταῖς ἑορταῖς εὐφημίαν προκηρύττοντες, εἶτα περὶ τῶν
θεῶν αὐτῶν τὰ δυσφημότατα καὶ λέγοντες καὶ διανοού-
μενοι.

69. *Πῶς οὖν χρηστέον ἐστὶ ταῖς σκυθρωπαῖς καὶ
ἀγελάστοις καὶ πενθίμοις θυσίαις, εἰ μήτε παραλείπειν*

8 cf. 377 b 19 cf. 351 c d 22 ἐντ.] Delphis haec scripsit Plut.

1 προτείνοντας (ο supra α) α -ας O 4 ἐτ. E -ους O ἐπὶ Turn. περὶ Ω 5 ἀνυστέον Ω corr. v.l. Marc. 248 10 καρπ. vαAεβ 11 θεὸν vαAεβ ὧν ss. A[2] (ῶ post ὁ E) 12 ἀδιορθώτου v 15 μεσόρη v μεσωρὶ E μεσορὶ ε 17 τῷ θεῷ (Harpocrati) Cuper 20 λόγ. — 22 ἐντ. om. v 20 τοῦ Ald.[2] τῶν Ω 22 εὔσχημα Ω corr. Mez. 28 παραλιπεῖν Ω corr. Bern.

τὰ νενομισμένα καλῶς ἔχει μήτε φύρειν τὰς περὶ θεῶν
δόξας καὶ συνταράττειν ὑποψίαις ἀτόποις; καὶ παρ' Ἕλ-
λησιν ὅμοια πολλὰ γίνεται περὶ τὸν αὐτὸν ὁμοῦ τι
χρόνον, οἷς Αἰγύπτιοι δρῶσιν ἐν τοῖς Ἰσείοις. καὶ γὰρ
Ἀθήνησι νηστεύουσιν αἱ γυναῖκες ἐν Θεσμοφορίοις χαμαὶ
καθήμεναι, καὶ Βοιωτοὶ τὰ τῆς Ἀχαίας μέγαρα κινοῦσιν E
ἐπαχθῆ τὴν ἑορτὴν ἐκείνην ὀνομάζοντες, ὡς διὰ τὴν τῆς
Κόρης κάθοδον ἐν ἄχει τῆς Δήμητρος οὔσης. ἔστι δ' ὁ
μὴν οὗτος περὶ Πλειάδας σπόριμος, ὃν Ἀθὺρ Αἰγύπτιοι,
Πυανεψιῶνα δ' Ἀθηναῖοι, Βοιωτοὶ δὲ Δαμάτριον κα-
λοῦσι. τοὺς δὲ πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦντας ἱστορεῖ Θεόπομπος
(fr. 335 FGrHist.) ἡγεῖσθαι καὶ καλεῖν τὸν μὲν χει-
μῶνα Κρόνον, τὸ δὲ θέρος Ἀφροδίτην, τὸ δ' ἔαρ Περσε-
φόνην· ἐκ δὲ Κρόνου καὶ Ἀφροδίτης γεννᾶσθαι πάντα.
Φρύγες δὲ τὸν θεὸν οἰόμενοι χειμῶνος καθεύδειν θέρους
δ' ἐγρηγορέναι τοτὲ μὲν κατευνασμούς τοτὲ δ' ἀνεγέρσεις
βακχεύοντες αὐτῷ τελοῦσι· Παφλαγόνες δὲ καταδεῖσθαι F
καὶ καθείργνυσθαι χειμῶνος, ἦρος δὲ κινεῖσθαι καὶ
ἀναλύεσθαι φάσκουσι· (70.) καὶ δίδωσιν ὁ καιρὸς ὑπό-
νοιαν ἐπὶ τῶν καρπῶν τῇ ἀποκρύψει γενέσθαι τὸν σκυθρω-
πασμόν, οὓς οἱ παλαιοὶ θεοὺς μὲν οὐκ ἐνόμιζον, ἀλλὰ
δῶρα θεῶν ἀναγκαῖα καὶ μεγάλα πρὸς τὸ μὴ ζῆν ἀγρίως
καὶ θηριωδῶς· | καθ' ἣν δ' ὥραν τοὺς μὲν ἀπὸ δένδρων 379
ἑώρων ἀφανιζομένους παντάπασιν καὶ ἀπολείποντας, τοὺς

6 μέγ. cf. Paus. IX 8, 1; Preller, Griech. Mythol.[4] I 752 n. 3

4 ἰσίοις v. l. Marc. 248 ὁσίοις Ω Ὀσιρείοις Re. 6 καὶ — κιν.] καὶ B. κατάγαια (ὑπόγαια Ha.) μέγαρα κτίζουσιν Völter ap. Ha. κονοῦσιν E[1] sec. Wy.: ex imaginibus luce expressis cognosci non potest, fueritne κον. an κεν. κενῶσιν (nonne κενοῦσιν?) Pinder κονιῶσιν dub. Schw. κλείουσιν dub. Po. κινεῖν tuentur Squire ('parva fana circumferre') Strijd ('tumultu miscere'). res obscura 7 ὀνομάζουσιν v 9 περὶ] παρὰ ε πλειάδα Ω corr. Xyl. Πλειάδων δυσμὰς dub. Strijd (cum Athyr cum Novembri mense congruat) 18 καὶ[1] om. vαΑε 23 δ'] δὴ (hiatus!) Markl. 24 τ. Wy. οὓς Ω

δὲ καὶ αὐτοὶ κατέσπειρον ἔτι γλίσχρως καὶ ἀπόρως, διαμώμενοι ταῖς χερσὶ τὴν γῆν καὶ περιστέλλοντες αὖθις, ἐπ' ἀδήλῳ τῷ πάλιν ἐκφανεῖσθαι καὶ συντέλειαν ἕξειν ἀποθέμενοι πολλὰ θάπτουσιν ὅμοια καὶ πενθοῦσιν ἔπραττον. εἶθ' ὥσπερ ἡμεῖς τὸν ὠνούμενον βιβλία Πλάτωνος ὠνεῖσθαί φαμεν Πλάτωνα καὶ Μένανδρον ὑποκρίνεσθαι τὸν τὰ Μενάνδρου ποιήμαθ' διατιθέμενον, οὕτως ἐκεῖνοι τοῖς τῶν θεῶν ὀνόμασι τὰ τῶν θεῶν δῶρα B καὶ ποιήματα καλεῖν οὐκ ἐφείδοντο, τιμῶντες ὑπὸ χρείας καὶ σεμνύνοντες. οἱ δ' ὕστερον ἀπαιδεύτως δεχόμενοι καὶ ἀμαθῶς ἀναστρέφοντες ἐπὶ τοὺς θεοὺς τὰ πάθη τῶν καρπῶν καὶ τὰς παρουσίας τῶν ἀναγκαίων καὶ ἀποκρύψεις θεῶν γενέσεις καὶ φθορὰς οὐ προσαγορεύοντες μόνον ἀλλὰ καὶ νομίζοντες ἀτόπων καὶ παρανόμων καὶ τεταραγμένων δοξῶν αὑτοὺς ἐνέπλησαν, καίτοι τοῦ παραλόγου τὴν ἀτοπίαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος (A 13) ἠξίωσε τοὺς Αἰγυπτίους, εἰ θεοὺς νομίζουσι, μὴ θρηνεῖν, εἰ δὲ θρηνοῦσι, θεοὺς μὴ νομίζειν, *** ἀλλ' ὅτι γελοῖον ἅμα θρηνοῦντας εὔχεσθαι τοὺς καρποὺς πάλιν ἀναφαίνειν καὶ τελειοῦν ἑαυτοῖς, C ὅπως πάλιν ἀναλίσκωνται καὶ θρηνῶνται· (71.) τὸ δ' οὐκ ἔστι τοιοῦτον, ἀλλὰ θρηνοῦσι μὲν τοὺς καρπούς, εὔχονται δὲ τοῖς αἰτίοις καὶ δοτῆρσι θεοῖς ἑτέρους πάλιν νέους ποιεῖν καὶ ἀναφύειν ἀντὶ τῶν ἀπολλυμένων. ὅθεν ἄριστα λέγεται παρὰ τοῖς φιλοσόφοις τὸ τοὺς μὴ μανθάνοντας ὀρθῶς ἀκούειν ὀνομάτων κακῶς χρῆσθαι καὶ τοῖς πράγμασιν· ὥσπερ Ἑλλήνων οἱ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ γραπτὰ καὶ

16 sqq. cf. 171 d 763 d (228 e) Heraclit. B 127 25—69, 7 cf. 707 f

1 κατὰ σπεῖραν v κατασπείραντες O corr. Holw. 3 τῷ] τοῦ Markl. ἐκφαν. Si. cf. v. 20 ἐκτελ. Ω 6/7 ὑπ. τὸν ε τὸν ὑπ. O ὑπ. v 7 διατ. Wy. cf. Plat. Charm. 162 d ὑποτ. Ω 9 ὑπὸ] ἀπὸ v 16 ὁ μὲν οὖν Wy. οὐ μόνον Ω 17 ἠξ. Wy. ἢ ἑξῆς οἱ Ω 19 lac. ind. Si., exciderunt e. g. ⟨οὐχ ὡς πάνυ καταφρονῶν τῆς παρ' ἐκείνοις εὐσεβείας,⟩ ἀλλ' ὅ.] ἄλλως τε (sine lacuna) Po. 20 τοῖς καρποῖς Bentl. ἑαυτούς Baxt. (Bentl.)

λίθινα μὴ μαθόντες μηδ' ἐθισθέντες ἀγάλματα καὶ τιμὰς θεῶν ἀλλὰ θεοὺς καλεῖν, εἶτα τολμῶντες λέγειν, ὅτι τὴν Ἀθηνᾶν Λαχάρης ἐξέδυσε, τὸν δ' Ἀπόλλωνα χρυσοῦς βοστρύχους ἔχοντα Διονύσιος ἀπέκειρεν, ὁ δὲ Ζεὺς ὁ Καπετώλιος περὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον ἐνεπρήσθη καὶ D διεφθάρη, λανθάνουσι συνεφελκόμενοι καὶ παραδεχόμενοι δόξας πονηρὰς ἑπομένας τοῖς ὀνόμασιν.

Τοῦτο δ' οὐχ ἥκιστα πεπόνθασιν Αἰγύπτιοι περὶ τὰ τιμώμενα τῶν ζῴων. Ἕλληνες μὲν γὰρ ἔν γε τούτοις λέγουσιν ὀρθῶς καὶ νομίζουσιν ἱερὸν Ἀφροδίτης ζῷον εἶναι τὴν περιστερὰν καὶ τὸν δράκοντα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὸν κόρακα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸν κύνα τῆς Ἀρτέμιδος, ὡς Εὐριπίδης (fr. 968)·

'Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου κύων ἔσῃ'·

Αἰγυπτίων δ' οἱ πολλοὶ θεραπεύοντες αὐτὰ τὰ ζῷα καὶ περιέποντες ὡς θεοὺς οὐ γέλωτος μόνον οὐδὲ χλευασμοῦ καταπεπλήκασι τὰς ἱερουργίας, ἀλλὰ τοῦτο τῆς E ἀβελτερίας ἐλάχιστόν ἐστι κακόν· δόξα δ' ἐμφύεται δεινὴ τοὺς μὲν ἀσθενεῖς καὶ ἀκάκους εἰς ἄκρατον ὑπερείπουσα τὴν δεισιδαιμονίαν, τοῖς δὲ δριμυτέροις καὶ θρασυτέροις εἰς ἀθέους ἐμπίπτουσα καὶ θηριώδεις λογισμούς. ᾗ καὶ περὶ τούτων τὰ εἰκότα διελθεῖν οὐκ ἀνάρμοστόν ἐστι· (72.) τὸ μὲν γὰρ εἰς ταῦτα τὰ ζῷα τοὺς θεοὺς τὸν Τυφῶνα δείσαντας μεταβαλεῖν, οἷον ἀποκρύπτοντας ἑαυτοὺς σώμασιν ἴβεων καὶ κυνῶν καὶ ἱεράκων, πᾶσαν ὑπερπέπαικε τερατείαν καὶ μυθολογίαν, καὶ τὸ ταῖς ψυχαῖς τῶν θανόντων ὅσαι διαμένουσιν εἰς ταῦτα μόνα γίνεσθαι F τὴν παλιγγενεσίαν ὁμοίως ἄπιστον. τῶν δὲ βουλομένων πολιτικήν τινα λέγειν αἰτίαν οἱ μὲν Ὄσιριν ἐν τῇ μεγάλῃ

19 sqq. cf. ad p. 11, 22 23 sqq. cf. Diod. I 86, 3

1 τιμ.] εἰκόνας Mez. 5 παρὰ v 6 μανθ. Ω corr. Baxt. συνεφ. Bern. cf. 380 b οὖν ἐφ. Ω 14 ἔσῃ Xyl. ἐσσίν Ω 17 τοῦτο ⟨μὲν⟩ Re. 19 ὑπερείδουσα Ω corr. Re. 21 ἐκπ. Re., at cf. p. 65, 23 (Mich.) ᾗ Xyl. ἣ O δ v 24 δήσαντες v 27 μόνα add. α[2] mg. om. O

*στρατιᾷ φασιν εἰς μέρη πολλὰ διανείμαντα τὴν δύναμιν
(λόχους καὶ τάξεις Ἑλληνικῶς καλοῦσιν), ἐπίσημα δοῦ-
ναι [καὶ] ζῳόμορφα πᾶσιν, ὧν ἕκαστον τῷ γένει τῶν*
380 *συννεμηθέντων ἱερὸν γενέσθαι καὶ τίμιον· | οἱ δὲ τοὺς
ὕστερον βασιλεῖς ἐκπλήξεως ἕνεκα τῶν πολεμίων ἐν ταῖς
μάχαις ἐπιφαίνεσθαι θηρίων χρυσᾶς προτομὰς καὶ ἀρ-
γυρᾶς περιτιθεμένους· ἄλλοι δὲ [τῶνδε] τῶν δεινῶν τινα
καὶ πανούργων βασιλέων ἱστοροῦσι τοὺς Αἰγυπτίους κατα-
μαθόντα τῇ μὲν φύσει κούφους καὶ πρὸς μεταβολὴν καὶ
νεωτερισμὸν ὀξυρρόπους ὄντας, ἄμαχον δὲ καὶ δυσκάθεκ-
τον ὑπὸ πλήθους δύναμιν ἐν τῷ συμφρονεῖν καὶ κοινο-
πραγεῖν ἔχοντας, ἀίδιον αὐτοῖς ἐγκατασπεῖραι δείξαντα
δεισιδαιμονίαν διαφορᾶς ἀπαύστου πρόφασιν. τῶν γὰρ
θηρίων, ἃ προσέταξεν ἄλλοις ἄλλα τιμᾶν καὶ σέβεσθαι,*
B *δυσμενῶς καὶ πολεμικῶς ἀλλήλοις προσφερομένων καὶ
τροφὴν ἑτέρων ἕτερα προσίεσθαι πεφυκότων ἀμύνοντες
ἀεὶ τοῖς οἰκείοις ἕκαστοι καὶ χαλεπῶς ἀδικουμένων φέ-
ροντες ἐλάνθανον ταῖς τῶν θηρίων ἔχθραις συνεφελκό-
μενοι καὶ συνεκπολεμούμενοι πρὸς ἀλλήλους. μόνοι γὰρ
ἔτι νῦν Αἰγυπτίων Λυκοπολῖται πρόβατον ἐσθίουσιν, ἐπεὶ
καὶ λύκος, ὃν θεὸν νομίζουσιν· οἱ δ' Ὀξυρυγχῖται καθ'
ἡμᾶς τῶν Κυνοπολιτῶν τὸν ὀξύρυγχον ἰχθὺν ἐσθιόντων
κύνα συλλαβόντες καὶ θύσαντες ὡς ἱερεῖον κατέφαγον,
ἐκ δὲ τούτου καταστάντες εἰς πόλεμον ἀλλήλους τε*
C *διέθηκαν κακῶς καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων κολαζόμενοι
διετέθησαν.* **(73.)** *πολλῶν δὲ λεγόντων εἰς ταῦτα τὰ ζῷα*

---

7 sqq. cf. Diod. I 89, 5 22 cf. 353 c 358 b; Ael. N. A. XI 27, cf. Iuvenal. XV 35 sqq.

---

2 *ἑλληνικὰς* **Ω** corr. Xyl. 3 del. Markl. *ἕκ. τῷ* Salm. *ἑκάστῳ* **Ω** 7 del. Mez. 11 *σώφρονεῖν* **Ω** corr. Markl. 12 *ἐγκ.* Mez. *ἐν κατασπορᾷ* **Ω** *διδάξαντα* dub. Richards, cf. p. 13, 9 16 *ἑτέραν ἑτέρους* **Ω** corr. Wy. *πεφυκότας* **Ω** corr. Wy. *ἀμύνοντας* **Ω** corr. Xyl. 17 *ἀδικούμενοι* **Ω** corr. Markl. 18 *συνελκόμενοι* **Ω** corr. Wy. 23 *κύνας* **Ω** corr. Re. 26 *διελύθ.* Re.

τὴν Τυφῶνος αὐτοῦ διῃρῆσθαι ψυχὴν αἰνίττεσθαι δόξειεν ἂν ὁ μῦθος, ὅτι πᾶσα φύσις ἄλογος καὶ θηριώδης τῆς τοῦ κακοῦ δαίμονος γέγονε μοίρας, κἀκεῖνον ἐκμειλισσόμενοι καὶ παρηγοροῦντες περιέπουσι ταῦτα καὶ θεραπεύουσιν· ἂν δὲ πολὺς ἐμπίπτῃ καὶ χαλεπὸς αὐχμὸς ἐπάγων ὑπερβαλλόντως ἢ νόσους ὀλεθρίους ἢ συμφορὰς ἄλλας παραλόγους καὶ ἀλλοκότους, ἔνια τῶν τιμωμένων οἱ ἱερεῖς ἀπάγοντες ὑπὸ σκότῳ μετὰ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας ἀπειλοῦσι καὶ δεδίττονται τὸ πρῶτον, ἂν δ' ἐπιμένῃ, D καθιερεύουσι καὶ σφάττουσιν, ὡς δή τινα κολασμὸν ὄντα τοῦ δαίμονος τοῦτον ἢ καθαρμὸν ἄλλως μέγαν ἐπὶ μεγίστοις· καὶ γὰρ ἐν Εἰλειθυίας πόλει ζῶντας ἀνθρώπους κατεπίμπρασαν, ὡς Μανεθὼς ἱστόρηκε, Τυφωνείους καλοῦντες καὶ τὴν τέφραν αὐτῶν λικμῶντες ἠφάνιζον καὶ διέσπειρον. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐδρᾶτο φανερῶς καὶ καθ' ἕνα καιρὸν ἐν ταῖς κυνάσιν ἡμέραις· αἱ δὲ τῶν τιμωμένων ζῴων καθιερεύσεις ἀπόρρητοι καὶ χρόνοις ἀτάκτοις πρὸς τὰ συμπίπτοντα γινόμεναι τοὺς πολλοὺς λανθάνουσι, πλὴν ὅταν ⟨Ἄπιδος⟩ ταφὰς ἔχωσι καὶ τῶν ἄλλων ἀναδεικνύντες ἔνια πάντων παρόντων συνεμβάλ- E λωσιν οἰόμενοι τοῦ Τυφῶνος ἀντιλυπεῖν καὶ κολούειν τὸ ἡδόμενον. ὁ γὰρ Ἆπις δοκεῖ μετ' ὀλίγων ἄλλων ἱερὸς εἶναι τοῦ Ὀσίριδος· ἐκείνῳ δὲ τὰ πλεῖστα προσνέμουσι. κἂν ἀληθὴς ὁ λόγος οὗτος, σημαίνειν ἡγοῦμαι τὸ ζητού-

---

12 sqq. cf. Diod. I 88, 5   13 deest in Man. fr.   22 cf. 362 c

---

1 αὐτ.] αὖ v   διάρασθαι Ω corr. Wy.   3 τοῦ om. AEβ   5 αὐχμοὺς ... 6 ὑπερβάλλοντας Wy. Trad. def. Strijd: „Siccitas quamquam non idem quod Typho, tamen Typhonis est, cf. 369 a.“ cf. etiam 372 a   6 ἐπάγ. Ω corr. Xyl. in vers.   σκ. E σκότους O   10 καθιεροῦσι Ω corr. Re.   11 καθ. ⟨οἷον καθαίρονται καὶ⟩ ἄλλ. Po.   12 ἰδυθίας vε ἰδιθύας O corr. Marsham   13 μανέθων Ω corr. edd.   τυφωνίους Ω corr. Squire   19 add. Xyl. ob v. 22   ἄγωσι vel τελῶσι Strijd   20 συνεμβάλωσιν Ω corr. Bern.   23 ἐκείνῳ Typhonem respicere mon. Wy.   24 σημ.] συμβαίνειν Markl.

*μενον ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένων καὶ κοινὰς ἐχόντων τὰς τιμάς, οἷόν ἐστιν ἶβις καὶ ἱέραξ καὶ κυνοκέφαλος, αὐτὸς ὁ Ἆπις ***· οὕτω δὴ γὰρ τὸν ἐν Μένδητι τράγον καλοῦσι.*

74. *Λείπεται δὲ δὴ τὸ χρειῶδες καὶ τὸ συμβολικόν, ὧν ἔνια θατέρου, πολλὰ δ' ἀμφοῖν μετέσχηκε. βοῦν μὲν οὖν καὶ πρόβατον καὶ ἰχνεύμονα δῆλον ὅτι χρείας ἕνεκα καὶ*
F *ὠφελείας ἐτίμησαν, ὡς Λήμνιοι κορύδους τὰ τῶν ἀτταλάβων εὑρίσκοντας ᾠὰ καὶ κόπτοντας, Θεσσαλοὶ δὲ πελαργούς, ὅτι πολλοὺς ὄφεις τῆς γῆς ἀναδιδούσης ἐπιφανέντες ἐξώλεσαν ἅπαντας (διὸ καὶ νόμον ἔθεντο φεύγειν ὅστις ἂν ἀποκτείνῃ πελαργόν)· ἀσπίδα δὲ καὶ γαλῆν καὶ κάνθαρον, εἰκόνας τινὰς ἐν αὐτοῖς ἀμαυρὰς |*
381 *ὥσπερ ἐν σταγόσιν ἡλίου τῆς τῶν θεῶν δυνάμεως κατιδόντες. τὴν μὲν γὰρ γαλῆν ἔτι πολλοὶ νομίζουσι καὶ λέγουσι κατὰ τὸ οὖς ὀχευομένην τῷ δὲ στόματι τίκτουσαν εἴκασμα τῆς τοῦ λόγου γενέσεως εἶναι· τὸ δὲ κανθάρων γένος οὐκ ἔχειν θήλειαν, ἄρρενας δὲ πάντας ἀφιέναι τὸν γόνον εἰς τὴν σφαιροποιουμένην ὕλην, ἣν κυλινδοῦσιν ἀντιβάδην ὠθοῦντες, ὥσπερ δοκεῖ τὸν οὐρανὸν ὁ ἥλιος ἐς τοὐναντίον περιστρέφειν αὐτὸς ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς φερόμενος· ἀσπίδα δ' ὡς ἀγήρω καὶ χρωμένην κινήσεσιν ἀνοργάνοις μετ' εὐπετείας καὶ ὑγρότητος*
B *ἀστραπῇ προσείκασαν.* **(75.)** *οὐ μὴν οὐδ' ὁ κροκόδειλος αἰτίας πιθανῆς ἀμοιροῦσαν ἔσχηκε τιμήν, ἀλλὰ μίμημα θεοῦ λέγεται γεγονέναι μόνος μὲν ἄγλωσσος ὤν· φωνῆς*

---

3 cf. Hdt. II 42, 46 Strab. XVII 19 Diod. I 84, 4 **9** sqq. cf. Aristot. 832a 14 Plin. N. H. X 31, 62 Steph. Byz. s. v. *Θεσσαλία* **17** sqq. cf. ad p. 10, 14 **24** sqq. cf. Hdt. II 69

---

3 ⟨*καὶ ὁ Μένδης*⟩ Semler cf. Hdt. II 46. Alii alia *γὰρ* om. *α*¹E **8** *κορ.*] *κολοιοὺς* Schneider ex Ael. N. A. III 12 *ἀταλ.* v **9** *κάπτ.* Naber **13** *ἐν αὐ.* E mg. *ἑαυτοῖς* **O** **17** *τὸ*] *τὸν* vαε *κάνθαρον* **Ω** corr. Ald.² **21** *αὐτὸν* . . . **22** *φερόμενον* Holw. **24** *ἀστ.* Strijd *ἄστρω ἢ* **Ω** (post *ἢ* lac. 5 litt. v) **25** *μίμ.* β *οὐ μίμ.* **O** (*οὐ* ss. β²) ⟨*λόγ*⟩*ου μίμ. θείου* Pat.

γὰρ ὁ θεῖος λόγος ἀπροσδεής ἐστι καί 'δι' ἀψόφου βαίνων κελεύθου κατὰ δίκην τὰ θνήτ' ἄγει' (Eur. Tro. 887/8)· μόνου δέ φασιν ἐν ὑγρῷ διαιτωμένου τὰς ὄψεις ὑμένα λεῖον καὶ διαφανῆ παρακαλύπτειν ἐκ τοῦ μετώπου κατερχόμενον, ὥστε βλέπειν μὴ βλεπόμενον, ὃ τῷ πρώτῳ θεῷ συμβέβηκεν. ὅπου δ' ἂν ἡ θήλεια τῆς χώρας ἀποτέκῃ, τοῦτο Νείλου πέρας ἐπίσταται τῆς αὐξήσεως γινόμενον. ἐν ὑγρῷ γὰρ οὐ δυνάμεναι, πόρρω δὲ φοβούμεναι τίκτειν, οὕτως ἀκριβῶς προαισθάνονται τὸ μέλλον, ὥστε τῷ ποταμῷ προσελθόντι χρῆσθαι C λοχευόμεναι, [καὶ] θάλπουσαι δὲ τὰ ᾠὰ ξηρὰ καὶ ἄβρεκτα φυλάσσειν. ἑξήκοντα δὲ τίκτουσι καὶ τοσαύταις ἡμέραις ἐκλέπουσι καὶ τοσούτους ζῶσιν ἐνιαυτοὺς οἱ μακρότατον ζῶντες, ὃ τῶν μέτρων πρῶτόν ἐστι τοῖς περὶ τὰ οὐράνια πραγματευομένοις. ἀλλὰ μὴν τῶν δι' ἀμφότερα τιμωμένων περὶ μὲν τοῦ κυνὸς εἴρηται πρόσθεν (355 b 368 f)· ἡ δ' ἶβις ἀποκτείνουσα μὲν τὰ θανατηφόρα τῶν ἑρπετῶν ἐδίδαξε πρώτη κενώματος ἰατρικοῦ χρείαν κατιδόντας αὐτὴν κλυζομένην καὶ καθαιρομένην ὑφ' ἑαυτῆς, οἱ δὲ νομιμώτατοι τῶν ἱερέων καθάρσιον ὕδωρ ἁγνιζόμενοι D λαμβάνουσιν ὅθεν ἶβις πέπωκεν· οὐ πίνει γὰρ ἢ νοσῶδες ἢ πεφαρμαγμένον οὐδὲ πρόσεισι. τῇ δὲ τῶν ποδῶν διαστάσει πρὸς ἀλλήλους καὶ τὸ ῥύγχος ἰσόπλευρον ποιεῖ τρίγωνον, ἔτι δ' ἡ τῶν μελάνων πτερῶν πρὸς τὰ λευκὰ ποικιλία καὶ μῖξις ἐμφαίνει σελήνην ἀμφίκυρτον.

---

1 cf. 1007 c   6 sqq. cf. 982 c Aristot. 558 a 17 Ael. N. A. II 33 V 52 17 sqq. cf. 974 c; Diod. I 87, 6 Plin. N. H. X 40, 75 Ael. N. A. II 35 20 sqq. Ael. N. A. VII 45   22 cf. 670 c

---

2 κελ. καὶ δίκης τὰ θ. ἄ. κατὰ δίκην μόν. Ω corr. ex Eur. 4 περικαλ. Re. καλ. Urb. 99   6 ὃ Mez. ᾧ Ω   τῇ πρώτῃ θεᾷ v 7 Ν. χώρας π. v   ἐπίστανται 'scil. homines' Mez.   8 γενόμ. Ω corr. Halm   8/9 δυνάμενοι . . . φοβούμενοι Ω corr. Mez. 11 del. Schw.   τὰ δ' Ω trp. Wy.   18 καὶ] κἂν dub. Bern. 19 αὐτὴν (vel ἅλμῃ cf. 974 a) Strijd οὕτω Ω   23 διαβάσει Ω corr. Böttcher (ἀποτάσει 670 c)   τῷ ῥύγχει Markl. τὸ ῥ. pendere a πρὸς locus 670 c docet   24 πρὸς Re. περὶ Ω

οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, εἰ γλίσχρας ὁμοιότητας οὕτως ἠγάπησαν Αἰγύπτιοι. καὶ ⟨γὰρ καὶ⟩ Ἕλληνες ἔν τε γραπτοῖς ἔν τε πλαστοῖς εἰκάσμασι θεῶν ἐχρήσαντο πολλοῖς τοιούτοις, οἷον ἐν Κρήτῃ Διὸς ἦν ἄγαλμα μὴ ἔχον ὦτα· τῷ γὰρ ἄρχοντι καὶ κυρίῳ πάντων οὐδενὸς E *ἀκούειν προσήκει. τῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν δράκοντα Φειδίας παρέθηκε, τῷ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐν Ἤλιδι τὴν χελώνην, ὡς τὰς μὲν παρθένους φυλακῆς δεομένας, ταῖς δὲ γαμεταῖς οἰκουρίαν καὶ σιωπὴν πρέπουσαν. ἡ δὲ τοῦ Ποσειδῶνος τρίαινα σύμβολόν ἐστι τῆς τρίτης χώρας, ἣν θάλαττα κατέχει μετὰ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν ἀέρα τεταγμένη· διὸ καὶ τὴν Ἀμφιτρίτην καὶ τοὺς Τρίτωνας οὕτως ὠνόμασαν.*

Οἱ δὲ Πυθαγόρειοι καὶ ἀριθμοὺς καὶ σχήματα θεῶν ἐκόσμησαν προσηγορίαις. τὸ μὲν γὰρ ἰσόπλευρον τρίγωνον ἐκάλουν Ἀθηνᾶν κορυφαγενῆ καὶ τριτογένειαν, ὅτι τρισὶ F *καθέτοις ἀπὸ τῶν τριῶν γωνιῶν ἀγομέναις διαιρεῖται· τὸ δ' ἓν Ἀπόλλωνα πλήθους ἀποφάσει καὶ δι' ἁπλότητα̃ τῆς μονάδος· ἔριν δὲ τὴν δυάδα καὶ †τόλμαν, δίκην δὲ τὴν τριάδα· τοῦ γὰρ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι κατ' ἔλλειψιν καὶ ὑπερβολὴν ὄντος ⟨τὸ⟩ ἰσότητι δίκαιον ἐν μέσῳ γέγονεν· ἡ δὲ καλουμένη τετρακτύς, τὰ ἓξ καὶ τριάκοντα,* 382 *| μέγιστος ἦν ὅρκος, ὡς τεθρύληται, καὶ κόσμος ὠνόμασται, τεσσάρων μὲν ἀρτίων τῶν πρώτων, τεσσάρων δὲ τῶν περισσῶν εἰς ταὐτὸ συντιθεμένων ἀποτελούμενος.* (**76.**) *εἴπερ οὖν οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων οὐδ' ἐν ἀψύχοις καὶ ἀσωμάτοις πράγμασιν αἴνιγμα τοῦ*

---

7 cf. 142d; Paus. VI 25, 2 18 cf. ad p. 9, 23 *πλ. ἀπ.* cf. 393 b

---

2 add. Xyl. *τε*] *γε* v 4 *τὸ* ante *ἄγ.* ε 12 *τετ.* E *τεταγμένην* O 16 *-γεννῆ* Ω corr. edd. 18 *πλ. ἀ. κ. δ. ἁ.* Böttcher (partim iam Wy.) *πείθουσα προφάσει* (his *πλήθουσα πλήθους* ss. α[2]) *καὶ διπλοτάτης* Ω 19 *τόλμ.*] *πόλεμον* Re. *τομὴν* Fähse *τετράδα* Si. (cf. *ἐν μέσῳ* v. 21) 21 add. Re., ⟨*τὸ κατ'*⟩ *ἰσότητα* mavult Schw. 25 *ἀποτελουμένη* falso, ut vid., Holw. 27 *αἴν.*] *μίμημα* Mez.

θείου κατιδόντες ἠξίουν ἀμελεῖν οὐδὲν οὐδ' ἀτιμάζειν, ἔτι μᾶλλον, οἶμαι, τὰς ἐν αἰσθανομέναις καὶ ψυχὴν ἐχούσαις καὶ πάθος καὶ ἦθος φύσεσιν ἰδιότητας [κατὰ τὸ ἦθος] ἀγαπητέον [οὖν] οὐ ταῦτα τιμῶντας, ἀλλὰ διὰ τούτων τὸ θεῖον ὡς ἐναργεστέρων ἐσόπτρων καὶ φύσει γεγονότων. ⟨ἀληθὲς δὲ καὶ τοῦτ' ἔστιν,⟩ ὡς ὄργανον τὴν ψυχὴν δεῖ τοῦ πάντα κοσμοῦντος θεοῦ νομίζειν καὶ ὅλως ἀξιοῦν γε μηδὲν B *ἄψυχον ἐμψύχου μηδ' ἀναίσθητον αἰσθανομένου κρεῖττον εἶναι μηδ' ἂν τὸν σύμπαντά τις χρυσὸν ὁμοῦ καὶ σμάραγδον εἰς ταὐτὸ συμφορήσῃ. οὐκ ἐν χρόαις γὰρ οὐδ' ἐν σχήμασιν οὐδ' ἐν λειότησιν ἐγγίνεται τὸ θεῖον, ἀλλ' ἀτιμοτέραν ἔχει νεκρῶν μοῖραν, ὅσα μὴ μετέσχε μηδὲ μετέχειν τοῦ ζῆν πέφυκεν. ἡ δὲ ζῶσα καὶ βλέπουσα καὶ κινήσεως ἀρχὴν ἐξ αὑτῆς ἔχουσα καὶ γνῶσιν οἰκείων καὶ ἀλλοτρίων φύσις κάλλους τ' ἔσπακεν ἀπορροὴν καὶ μοῖραν ἐκ τοῦ φρονοῦντος, 'ὅτῳ κυβερνᾶται τὸ [τε] σύμπαν' καθ' Ἡράκλειτον* (B 41). *ὅθεν οὐ χεῖρον ἐν τούτοις εἰκάζεται τὸ θεῖον ἢ χαλκοῖς καὶ λιθίνοις δημιουργήμασιν, ἃ φθορὰς μὲν ὁμοίως δέχεται καὶ ἐπιχρώσεις,* C *αἰσθήσεως δὲ πάσης φύσει καὶ συνέσεως ἐστέρηται.*

Περὶ μὲν οὖν τῶν τιμωμένων ζῴων ταῦτα δοκιμάζω μάλιστα τῶν λεγομένων· (77.) *στολαὶ δ' αἱ μὲν Ἴσιδος ποικίλαι ταῖς βαφαῖς (περὶ γὰρ ὕλην ἡ δύναμις αὐτῆς*

24 cf. 352 b

2 *οἴομαι* Ω corr. Schw. 3 *φύσ.* ⟨*ἐμφαινομένας*⟩ Po. 4 del. Salm. 6/7 add. Po. 7 *τ. ψ. δ.* Wy. *ἢ τέχνην ἀεὶ* Ω 8 *νομίζειν· κ. ὅ.* Bentl. *νομίζειν καλῶς·* Ω *ἀξιοῦν* Marc. 248 *ἀξίου* να ε *ἄξιον* O *γε* Re. *τε* Ω 9 *ἐμψύχου* [β] *ἄψυχον* [α] A *ἔμψυχον ἀψύχου* O 11 *οὐκ ἐν* om. να[1] *χροιαῖς* Ω corr. Bern. 12 *ἐν*[2] om. ναA *τὸ* om. να 13 *ἔχει* β *ἔχειν* O 16 *κάλλ.* Papabasiliu cf. Plat. Phaedr. 251 b *ἄλλως* Ω 17 *ὅτῳ* Markl. *ὅπως* Ω 18 del. Bentl. 19 *εἰκάζεσθαι* Salm. *χαλκείοις* Ω corr. Salm. 20/21 *ἐπ.*] *πηρώσεις* Emp.

πάντα γινομένην καὶ δεχομένην, φῶς σκότος, ἡμέραν νύκτα, πῦρ ὕδωρ, ζωὴν θάνατον, ἀρχὴν τελευτήν)· ἡ δ' Ὀσίριδος οὐκ ἔχει σκιὰν οὐδὲ ποικιλμόν, ἀλλ' ἓν ἁπλοῦν τὸ φωτοειδές· ἄκρατον γὰρ ἡ ἀρχὴ καὶ ἀμιγὲς τὸ πρῶτον καὶ νοητόν. ὅθεν ἅπαξ ταύτην ἀναλαβόντες ἀποτί- D *θενται καὶ φυλάττουσιν ἀόρατον καὶ ἄψαυστον, ταῖς δ' Ἰσιακαῖς χρῶνται πολλάκις. ἐν χρήσει γὰρ τὰ αἰσθητὰ καὶ πρόχειρα ὄντα πολλὰς ἀναπτύξεις καὶ θέας αὐτῶν ἄλλοτ' ἄλλως ἀμειβομένων δίδωσιν· ἡ δὲ τοῦ νοητοῦ καὶ εἰλικρινοῦς καὶ ἁπλοῦ νόησις ὥσπερ ἀστραπὴ διαλάμψασα τῆς ψυχῆς ἅπαξ ποτὲ θιγεῖν καὶ προσιδεῖν παρέσχε. διὸ καὶ Πλάτων* (Conv. 210 a) *καὶ Ἀριστοτέλης ἐποπτικὸν τοῦτο τὸ μέρος τῆς φιλοσοφίας καλοῦσιν, καθ' ὅσον οἱ τὰ δοξαστὰ καὶ μικτὰ καὶ παντοδαπὰ ταῦτα παραμειψάμενοι τῷ λόγῳ πρὸς τὸ πρῶτον ἐκεῖνο καὶ ἁπλοῦν καὶ ἄυλον ἐξάλλονται καὶ θιγόντες ἀληθῶς* E *τῆς περὶ αὐτὸ καθαρᾶς ἀληθείας οἷον ἐν τελετῇ τέλος ἔχειν φιλοσοφίας νομίζουσι.*

78. *Καὶ τοῦθ' ὅπερ οἱ νῦν ἱερεῖς ἀφοσιούμενοι καὶ παρακαλυπτόμενοι μετ' εὐλαβείας ὑποδηλοῦσιν, ὡς ὁ θεὸς οὗτος ἄρχει καὶ βασιλεύει τῶν τεθνηκότων οὐχ ἕτερος ὢν τοῦ καλουμένου παρ' Ἕλλησιν Ἅιδου καὶ Πλούτωνος, ἀγνοούμενον ὅπως ἀληθές ἐστι, διαταράττει τοὺς πολλοὺς ὑπονοοῦντας ἐν γῇ καὶ ὑπὸ γῆν τὸν ἱερὸν καὶ ὅσιον ὡς ἀληθῶς Ὄσιριν οἰκεῖν, ὅπου τὰ σώματα κρύπτεται τῶν τέλος ἔχειν δοκούντων. ὁ δ'*

---

10 cf. Plat. ep. VII 344 b **18** *ἐπ.* cf. v. Alex. 7 **22** *Ἅ.* cf. 361 f sqq. **25** cf. 375 d

---

5 *τα.* Markl. *ταῦτα Ω* **6/7** *τοῖς δ' ἰσιακοῖς Ω* corr. Markl. **10** *ἁπ.* Emp. *ἁγίου Ω* **11** *τῇ ψυχῇ* Markl. *τὴν ψυχὴν* Holw. **12** *προσέσχε Ω* corr. Bentl. **14** *καθ' ὅ.* Schw. *ὡς Ω* **16** *ἀληθῶς* Po. cf. Plat. Conv. 212 a *ἄλλως Ω* **17** *ἐν τ.* Re. *ἐντελῆ Ω* **17/18** *τέλ. ἔ.* del. Salm. **18** *φιλοσοφίαν Ω* corr. Re. **23** *διαταράττειν Ω* corr. Xyl.

ἔστι μὲν αὐτὸς ἀπωτάτω τῆς γῆς ἄχραντος καὶ ἀμίαντος καὶ καθαρὸς οὐσίας ἁπάσης φθορὰν δεχομένης καὶ F θάνατον, ἀνθρώπων δὲ ψυχαῖς ἐνταυθοῖ μὲν ὑπὸ σωμάτων καὶ παθῶν περιεχομέναις οὐκ ἔστι μετουσία τοῦ θεοῦ πλὴν ὅσον ὀνείρατος ἀμαυροῦ θιγεῖν νοήσει διὰ φιλοσοφίας· ὅταν δ' ἀπολυθεῖσαι μεταστῶσιν εἰς τὸ ἀειδὲς καὶ ἀόρατον καὶ ἀπαθὲς καὶ ἁγνόν, | οὗτος αὐταῖς 383 ἡγεμών ἐστι καὶ βασιλεὺς ὁ θεὸς ἐξηρτημέναις ὡς ἂν ἀπ' αὐτοῦ καὶ θεωμέναις ἀπλήστως καὶ ποθούσαις τὸ μὴ φατὸν μηδὲ ῥητὸν ἀνθρώποις κάλλος· οὗ τὴν Ἶσιν ὁ παλαιὸς ἀποφαίνει λόγος ἐρῶσαν ἀεὶ καὶ διώκουσαν καὶ συνοῦσαν ἀναπιμπλάναι τὰ ἐνταῦθα πάντων καλῶν καὶ ἀγαθῶν, ὅσα γενέσεως μετέσχηκε.

Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχει τὸν μάλιστα θεοῖς πρέποντα λόγον· (**79.**) εἰ δὲ δεῖ καὶ περὶ τῶν θυμιωμένων ἡμέρας ἑκάστης εἰπεῖν, ὥσπερ ὑπεσχόμην (372 c), ἐκεῖνο διανοηθείη τις ⟨ἂν⟩ πρότερον, ὡς ἀεὶ μὲν οἱ ἄνδρες ἐν σπουδῇ μεγίστῃ τίθενται τὰ πρὸς ὑγίειαν ἐπιτηδεύματα, μάλιστα δὲ ταῖς ἱερουργίαις καὶ ταῖς ἁγνείαις καὶ διαίταις B οὐχ ἧττον ἔνεστι [τουτὶ] τοῦ ὁσίου τὸ ὑγιεινόν. οὐ γὰρ ᾤοντο καλῶς ἔχειν οὔτε σώμασιν οὔτε ψυχαῖς ὑπούλοις καὶ νοσώδεσι θεραπεύειν τὸ καθαρὸν καὶ ἀβλαβὲς πάντῃ καὶ ἀμίαντον. ἐπεὶ τοίνυν ὁ ἀήρ, ᾧ πλεῖστα χρώμεθα καὶ σύνεσμεν, οὐκ ἀεὶ τὴν αὐτὴν ἔχει διάθεσιν καὶ κρᾶσιν, ἀλλὰ νύκτωρ πυκνοῦται καὶ πιέζει τὸ σῶμα καὶ συνάγει τὴν ψυχὴν εἰς τὸ δύσθυμον καὶ πεφροντικὸς οἷον ἀχλυώδη γινομένην καὶ βαρεῖαν, ἀναστάντες εὐθὺς ἐπιθυμιῶσι ῥητίνην θεραπεύοντες καὶ

---

10 cf. 372 e 374 f

---

5 ὅσον] ὡς Holw. 7 αὐτ.] αὐτὸς β 8 ὡς ἂν ἐξ. Wy. (trad. def. Schw.) 10 ῥητ.] ὁρατὸν Wy. 12 πάντα Markl. 14 ἔχειν Ω corr. ed. Steph. 17 add. (post ἐκ. v. 16) Bern. 20 ἔν. Wy. ἐστι Ω del. Wy.

καθαίροντες τὸν ἀέρα τῇ διακρίσει καὶ τὸ σύμφυτον τῷ C *σώματι πνεῦμα μεμαρασμένον ἀναρριπίζοντες ἐχούσης τι τῆς ὀσμῆς σφοδρὸν καὶ καταπληκτικόν. αὖθις δὲ μεσημβρίας αἰσθανόμενοι σφόδρα πολλὴν καὶ βαρεῖαν ἀναθυμίασιν ἀπὸ γῆς ἕλκοντα βίᾳ τὸν ἥλιον καὶ καταμιγνύοντα τῷ ἀέρι τὴν σμύρναν ἐπιθυμιῶσι· διαλύει γὰρ ἡ θερμότης καὶ σκίδνησι τὸ συνιστάμενον ἐν τῷ περιέχοντι θολερὸν καὶ ἰλυῶδες. καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ πρὸς τὰ λοιμικὰ πάθη βοηθεῖν δοκοῦσι φλόγα πολλὴν ποιοῦντες ὡς λεπτύνουσαν τὸν ἀέρα· λεπτύνει δὲ βέλτιον, ἐὰν εὐώδη ξύλα καίωσιν, οἷα κυπαρίττου καὶ ἀρκεύθου καὶ πεύ-* D *κης. Ἄκρωνα γοῦν τὸν ἰατρὸν ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὸν μέγαν λοιμὸν εὐδοκιμῆσαι λέγουσι πῦρ κελεύοντα παρακαίειν τοῖς νοσοῦσιν· ὤνησε γὰρ οὐκ ὀλίγους. Ἀριστοτέλης δέ φησι καὶ μύρων καὶ ἀνθέων καὶ λειμώνων εὐώδεις ἀποπνοίας οὐκ ἔλαττον ἔχειν τοῦ πρὸς ἡδονὴν τὸ πρὸς ὑγίειαν, ψυχρὸν ὄντα φύσει καὶ παγετώδη τὸν ἐγκέφαλον ἠρέμα τῇ θερμότητι καὶ λειότητι διαχεούσας. εἰ δὲ καὶ τὴν σμύρναν παρ' Αἰγυπτίοις σὰλ καλοῦσιν, ἐξερμηνευθὲν δὲ τοῦτο μάλιστα φράζει τῆς ληρήσεως ἐκσκορπισμόν, ἔστιν ἣν καὶ τοῦτο μαρτυρίαν τῷ λόγῳ τῆς αἰτίας* E *δίδωσιν.* **(80.)** *τὸ δὲ κῦφι μῖγμα μὲν ἑκκαίδεκα μερῶν συντιθεμένων ἐστί, μέλιτος καὶ οἴνου καὶ σταφίδος καὶ κυπέρου ῥητίνης τε καὶ σμύρνης καὶ ἀσπαλάθου καὶ σεσέλεως, ἔτι δὲ σχίνου τε καὶ ἀσφάλτου καὶ θρύου καὶ λαπάθου, πρὸς δὲ τούτοις ἀρκευθίδων ἀμφοῖν (ὧν τὴν*

---

14 cf. Rose, Aristot. Pseudepigr. p. 233 **19** *σ.* cf. Spiegelberg, Kopt. Handwtb. p. 192 schăl, WB III 323 ḫrj **22** sqq. cf. Manetho fr. 84 M. Ztschr. äg. Spr. u. Alt. 12 (1874), 17 (1879)

5/6 *καταμιγνύοντες* Ω corr. Xyl. **12** *ἄκρωνα* (at fuit etiam in linea γ) ε ἄγρ. O **19** *σὰλ* Jablonski *βὰλ* Ω **21** *τούτῳ* v **22** *μερῶν* Emp. *μνῶν* Ω **25** *δὲ καὶ σχείνου* v *σχ.*] *σχοίνου* Aβ *θύου* Striid

*μὲν μείζονα τὴν δ' ἐλάττονα καλοῦσι) καὶ καρδαμώμου
καὶ καλάμου. συντίθενται δ' οὐχ ὅπως ἔτυχεν, ἀλλὰ γραμ-
μάτων ἱερῶν τοῖς μυρεψοῖς, ὅταν ταῦτα μιγνύωσιν, ἀνα-
γιγνωσκομένων. τὸν δ' ἀριθμόν, εἰ καὶ πάνυ δοκεῖ
τετράγωνος ἀπὸ τετραγώνου καὶ μόνος ἔχων τῶν ἴσων
ἰσάκις ἀριθμῶν τῷ χωρίῳ τὴν περίμετρον ἴσην ἀγαπᾶ-
σθαι προσηκόντως, ἐλάχιστα ῥητέον εἰς γε τοῦτο συνερ-* F
*γεῖν, ἀλλὰ ⟨τὰ⟩ πλεῖστα τῶν συλλαμβανομένων ἀρω-
ματικὰς ἔχοντα δυνάμεις γλυκὺ πνεῦμα καὶ χρηστὴν
μεθίησιν ἀναθυμίασιν, ὑφ' ἧς ὅ τ' ἀὴρ τρεπόμενος καὶ
τὸ σῶμα διὰ τῆς πνοῆς κινούμενον λείως καὶ προσηνῶς
ὕπνου τε κρᾶσιν ἐπαγωγὸν ἴσχει καὶ τὰ λυπηρὰ καὶ
σύντονα τῶν μεθημερινῶν φροντίδων ἄνευ μέθης οἷον
ἅμματα χαλᾷ καὶ διαλύει· καὶ τὸ φανταστικὸν καὶ δεκτι-
κὸν ὀνείρων | μόριον ὥσπερ κάτοπτρον ἀπολεαίνει καὶ* 384
*ποιεῖ καθαρώτερον οὐδὲν ἧττον ἢ τὰ κρούματα τῆς
λύρας, οἷς ἐχρῶντο πρὸ τῶν ὕπνων οἱ Πυθαγόρειοι, τὸ
ἐμπαθὲς καὶ ἄλογον τῆς ψυχῆς ἐξεπᾴδοντες οὕτω καὶ
θεραπεύοντες. τὰ γὰρ ὀσφραντὰ πολλάκις μὲν τὴν αἴσθη-
σιν ἀπολείπουσαν ἀνακαλεῖται, πολλάκις δὲ πάλιν ἀμ-
βλύνει καὶ κατηρεμίζει διαχεομένων ἐν τῷ σώματι τῶν
ἀναλωμάτων ὑπὸ λειότητος· ὥσπερ ἔνιοι τῶν ἰατρῶν τὸν
ὕπνον ἐγγίνεσθαι λέγουσιν, ὅταν ἡ τῆς τροφῆς ἀναθυ-
μίασις οἷον ἕρπουσα λείως περὶ τὰ σπλάγχνα καὶ ψηλα-
φῶσα ποιῇ τινα γαργαλισμόν. τῷ δὲ κῦφι χρῶνται καὶ
πόματι καὶ χρίματι· πινόμενον γὰρ δοκεῖ τὰ ἐντὸς* B

11 λ. κ. πρ. cf. 1087e   17 cf. Quintil. IX 4, 12

2 συντίθεται ε   5/6 τὸν ἴσον ἰσ. ἀριθμὸν Ω corr. Wy. ἰσ. τὸν ἴσον ἀριθμὸν v   6 ἀγ. Wy. ἀγἀγέσθαι Ω   8 ἀλ. τὰ Markl. ἅμα Ω   11 λείως Re. δεῖ ὡς Ω   πρ. Mez. πρὸς ἡμᾶς Ω   12 ὕπν. τε Schw. ὑπινοῦται Ω   14 ἅμμ.] νάματα v   21 verbis διαχ.—22 λει. post v. 23 ὅταν locum esse putat Wy.   22 ἀν.] ἀρωμάτων Mez.   25 ποιεῖ Ω corr. Markl.   26 χρ. Pat. κράματι Ω

καθαίρειν, ...χρῖμα μαλακτικόν. ἄνευ δὲ τούτων ῥητίνη μέν ἐστιν ἔργον ἡλίου καὶ σμύρνα πρὸς τὴν εἵλην τῶν φυτῶν ἐκδακρυόντων, τῶν δὲ τὸ κῦφι συντιθέντων ἔστιν ἃ νυκτὶ χαίρει μᾶλλον, ὥσπερ ὅσα πνεύμασι ψυχροῖς καὶ σκιαῖς καὶ δρόσοις καὶ ὑγρότησι τρέφεσθαι πέφυκεν· ἐπεὶ τὸ τῆς ἡμέρας φῶς ἓν μέν ἐστι καὶ ἁπλοῦν καὶ τὸν ἥλιον ὁ Πίνδαρος ὁρᾶσθαί φησιν (Ol. I 6) *'ἐρήμης δι' αἰθέρος', ὁ δὲ νυκτερινὸς ἀὴρ κρᾶμα καὶ σύμμιγμα πολλῶν γέγονε φώτων καὶ δυνάμεων οἷον σπερμάτων εἰς ἓν ἀπὸ παντὸς ἄστρου καταρρεόντων. εἰκότως οὖν ἐκεῖνα*
C *μὲν ὡς ἁπλᾶ καὶ ἀφ' ἡλίου τὴν γένεσιν ἔχοντα δι' ἡμέρας, ταῦτα δ' ὡς μικτὰ καὶ παντοδαπὰ ταῖς ποιότησιν ἀρχομένης νυκτὸς ἐπιθυμιῶσι.*

---

1 post *καθ*. lac. 8 litt. E *χρ.* Pat. *χρῆμα* Re. *χρὴ* ***Ω*** **2** *σμ. α* mg. *σμύρναν* ***O*** *εἵ.* Re. *σελήνην* ***Ω*** **3** *τῶν τ. κ. σ.* post *τούτων* v. 1, *δὲ* post *ἔστιν* v. 3 pos. Wy. **7** *ἐρήμας* Pindarus